AMERICANA

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE

NATIONAL BOOK CRITICS CIRCLE AWARD

ROMAN

AMERICANA

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE

Traducere de Radu Șorop

BLACK BUTTON BOOKS

Copertă, concept grafic și DTP: Raymond Bobar
Redactor: Anca Dumitrescu și Elena Marcu

Titlul original: *Americanah*
Copyright © 2013 Chimamanda Ngozi Adichie
All rights reserved

Americana
Copyright © 2018 Black Button Books, pentru ediția în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ADICHIE, CHIMAMANDA NGOZI
Americana / Chimamanda Ngozi Adichie ; trad. de Radu Șorop. –
București : Black Button Books, 2018
ISBN 978-606-94507-4-1
I. Șorop, Radu (trad.)
821.111

Ne puteți găsi aici:
Black Button Books
Str. Zamfir Olaru, nr. 10
Sector 5, București
052077
hello@blackbutton.ro

www.blackbutton.ro

Această carte este pentru următoarea generație, *ndi na-abia n'iru*:
Toks, Chisom, Amaka, Chinedum, Kamsiyonna și Arnize.
Pentru minunatul meu tată, care acum are optzeci de ani.
Și, ca de fiecare dată, pentru Ivara

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

Vara, Princeton nu mirosea a nimic și, deși lui Ifemelu îi plăceau verdeața molcomă a numeroșilor copaci, străzile curate și casele impunătoare, magazinele ușor piperate și aerul liniștit și statornic al grației dobândite, acest lucru, lipsa unui miros, era ceea ce o atrăgea cel mai mult, poate datorită faptului că celelalte orașe americane pe care le cunoștea bine aveau toate un miros aparte. Philadelphia avea parfumul îmbâcsit al istoriei. New Haven mirosea a neglijență. Baltimore mirosea a apă sărată, iar Brooklyn, a gunoaie încălzite de soare. Dar Princeton nu avea niciun miros. Aici, îi plăcea să tragă aer adânc în piept. Îi plăcea să îi privească pe localnicii care conduceau cu o politețe afectată și își parcau mașinile ultimul răcnet în fața prăvăliilor cu alimente organice de pe Nassau Street sau în fața restaurantelor de sushi, sau în fața magazinului de înghețată cu cincizeci de arome diferite, inclusiv de ardei iute, sau în fața oficiului poștal unde personalul exuberant se năpustea pentru a-i întâmpina la intrare. Îi plăceau campusul, cu solemnitatea cunoașterii, clădirile gotice cu zidurile lor dantelate cu iederă și felul în care totul se transforma, în penumbra nopții, într-un decor fantomatic. Îi plăcea, mai presus de orice, că în acest loc de tihnă înstărită, putea pretinde că este altcineva, cineva admis în mod excepțional într-un club american venerabil, cineva care purta podoaba certitudinii.

Dar nu îi plăcea faptul că trebuia să meargă până în Trenton ca să își împletească părul. Era o exagerare să se aștepte la un astfel de salon în Princeton (puținii localnici de culoare pe care îi văzuse aveau pielea atât de deschisă și părul atât de drept, încât nu și-i putea imagina purtându-și părul în codițe), și totuși, în timp ce aștepta trenul la stația Princeton Junction, într-o după-amiază aprinsă de caniculă, s-a întrebat de ce nu *exista* niciun loc unde să-și poată împleti părul. Batonul de ciocolată din

geantă se topise. Alți câțiva oameni așteptau pe peron, toți albi și supli, în haine decoltate, lejere. Bărbatul care stătea cel mai aproape de ea mânca înghețată la cornet; mereu i se păruseră puțin iresponsabili bărbații americani care mâncau înghețată la cornet, mai ales bărbații americani care mâncau înghețată la cornet în public.

— Era și timpul, a spus el întorcându-se către ea în momentul în care, în sfârșit, trenul intra în stație scârțâind, cu acea familiaritate în voce pe care străinii o adoptă unul față de celălalt după ce au împărtășit dezamăgirea unui serviciu public.

Ea i-a zâmbit. Părul puțin grizonant de la spate era pieptănat în față, un aranjament comic pentru a-i ascunde chelia. Trebuie să fi fost profesor universitar, dar nu în științe umaniste, altfel ar fi fost mai atent la impresia pe care le-o lăsa celorlalți. O știință exactă precum chimia, poate. Înainte, ar fi răspuns „Știu, știu", acea stranie expresie americană care proclamă acordul mai degrabă decât cunoașterea, iar apoi ar fi început o conversație cu el, pentru a vedea dacă ar fi spus vreun lucru pe care să-l poată folosi pe blog. Oamenii erau flatați să fie întrebați despre ei înșiși, iar dacă ea tăcea, asta nu îi făcea decât să spună mai multe. Erau obligați să umple tăcerile. Dacă o întrebau cu ce se ocupă, le răspundea vag „Am un blog de *lifestyle*", pentru că, dacă le-ar fi spus „Am un blog anonim care se numește Raceteenth sau diverse observații despre americanii de culoare (înainte cunoscuți drept negrotei) din partea unui non-american de culoare", ar fi fost stingheriți. O spusese, totuși, de câteva ori. O dată, unui bărbat alb care stătea lângă ea în tren, cu părul ca niște vechi frânghii împletite care se terminau în smocuri blonde, cu tricoul făcut zdrențe purtat cu suficientă evlavie încât să o convingă că era un luptător progresist și că ar fi putut fi un invitat potrivit pe blog.

— Conceptul de rasă e complet supraestimat în prezent, e nevoie ca oamenii de culoare să-l depășească, acum totul e

despre clasă, cei cu privilegii și cei fără privilegii, îi spusese el sec, iar ea folosise asta ca propoziție introductivă pentru o postare intitulată „Nu toți americanii albi cu *dread*-uri sunt mișto".

Apoi a fost acel bărbat din Ohio, înghesuit pe locul vecin în timpul unui zbor. Un directoraș, era convinsă, după costumul lui lălâu și cămașa cu guler în contrast. A vrut să știe ce voia să spună prin „blog de *lifestyle*", iar ea i-a răspuns, așteptându-se ca el să devină rezervat sau să încheie conversația prin vreo banalitate defensivă precum „Singura rasă care contează este rasa umană". Dar el continuase:

— Ai scris vreodată despre adopție? Nimeni nu vrea bebeluși negri în țara asta, iar acum nu mă refer la metiși, ci la negri. Nici măcar familiile de negri nu îi vor.

Îi spusese că el și soția lui adoptaseră un copil de culoare și că vecinii îi priveau ca și cum își aleseseră o soartă de martiri pentru o cauză îndoielnică. Postarea ei pe blog despre acel om, „Directorașii albi prost îmbrăcați din Ohio nu sunt întotdeauna ce te-ai gândi că sunt", înregistrase cel mai mare număr de comentarii din acea lună. Încă se întreba dacă el o citise. Spera că da. Deseori, stătea în cafenele sau aeroporturi, sau gări, privind necunoscuții, imaginându-și viețile lor și întrebându-se care dintre ei era probabil să-i fi citit blogul. Ex-blogul, acum. Scrisese ultima postare cu doar câteva zile înainte, urmată de 274 de comentarii până în acel moment. Toți acei cititori, în fiecare lună tot mai mulți, promovându-i blogul în *online*, pe rețelele sociale, știind atâtea lucruri în plus față de ea, mereu o speriaseră și o incitaseră. SapphicDerrida, unul dintre utilizatorii cu cele mai multe comentarii, scrisese: *Sunt puțin surprinsă de cât de personal iau acest lucru. Mult noroc cu nenumita „schimbare de viață", dar te rog să revii în blogosferă în curând. Ți-ai folosit vocea ireverențioasă, arțăgoasă, amuzantă și care îndeamnă la reflecție pentru a crea un spațiu pentru dialog real pe marginea unui subiect important.* Cititorii precum SapphicDerrida, care enumerau cu lejeritate

date statistice și foloseau cuvinte precum „a reifica" în comentariile lor, o agitau pe Ifemelu, o făceau nerăbdătoare să fie la curent și să impresioneze, astfel că începuse, cu timpul, să se simtă ca un vultur care sfâșia leșurile poveștilor oamenilor în căutarea a ceva ce ar putea folosi. Câteodată trasând legături superficiale cu rasa. Câteodată nedându-și crezare sieși. Cu cât scria mai mult, cu atât devenea mai puțin sigură pe ea. Fiecare postare îndepărta încă un solz al sinelui până când se simțise dezgolită și falsă.

Bărbatul care mânca înghețată s-a așezat lângă ea în tren, astfel încât, pentru a descuraja conversația, tot drumul până la Trenton și-a pironit ochii la o pată cafenie de lângă picioarele ei, o urmă de Frappuccino cu gheață. Peronul era ticsit de oameni de culoare, mulți dintre ei grași, în haine decoltate, lejere. Încă o mai surprindea ce diferență putea produce o călătorie de câteva minute cu trenul. În primul ei an în America, pe când folosea New Jersey Transit ca să ajungă la stația Penn, iar apoi metroul pentru a o vizita pe mătușica Uju în Flatlands, era uluită de faptul că majoritatea albilor supli coborau la stațiile din Manhattan și, pe măsură ce trenul avansa în Brooklyn, oamenii rămași erau majoritatea negri și grași. Nu se gândise însă la ei ca fiind „grași". Se gândise la ei ca fiind „mari", fiindcă unul dintre primele lucruri pe care prietena ei Ginika i le spusese era că „gras" e un cuvânt urât în America, plin până la refuz de judecăți morale ca „prost" sau „jigodie", și nu doar o banală descriere ca „scund" sau „înalt". Astfel că își scosese „gras" din vocabular. Dar „gras" se întorsese iarna trecută, după aproape treisprezece ani, când un bărbat aflat în spatele ei la coada de la supermarket mârâise „Grașii n-ar trebui să mai mănânce căcaturile astea" în timp ce-și plătea punga enormă de Tostitos. Îi aruncase o privire mirată, puțin ofensată, și se hotărâse că felul în care acest străin stabilise că era grasă era o postare perfectă pentru blog. Urma să o publice sub *tag*-ul „rasă,

gen și dimensiune corporală". Dar întoarsă acasă, confruntându-se cu adevărul din oglindă, își dăduse seama că ignorase, pentru prea mult timp, că hainele îi veneau prea strâmte, ignorase coapsele care i se frecau una de alta pe partea interioară, rotunjimile mai pronunțate și mai moi care tremurau când se mișca. Chiar *era* grasă.

A rostit cuvântul „grasă" rar, rostogolindu-l pe limbă înainte și înapoi, și s-a gândit la toate celelalte lucruri pe care învățase să nu le spună cu voce tare în America. Era grasă. Nu era voluptuoasă, nici nu avea oasele mari; era grasă, acesta era singurul cuvânt care părea conform cu realitatea. Și ignorase, de asemenea, greutatea care-i atârna de suflet. Blogul mergea bine, cu mii de vizitatori unici în fiecare lună, era plătită bine ca vorbitoare la diverse evenimente și avea o bursă la Princeton și o relație cu Blaine („Ești dragostea absolută a vieții mele" îi scrisese într-o felicitare de ziua ei), și totuși, o greutate îi apăsa sufletul. Se afla acolo de ceva timp, o matinală maladie a epuizării, o dezolare și o rătăcire într-un ținut fără hotare. Aducea cu ea doruri amorfe, dorințe fără contur, străfulgerări în închipuire ale unor alte vieți pe care le-ar putea trăi, iar în decursul a luni de zile, toate s-au contopit într-un pătrunzător dor de casă. Răscolea site-urile nigeriene, profilurile nigeriene de Facebook, blogurile nigeriene și fiecare clic aducea încă o poveste a unei tinere persoane care de curând se mutase înapoi acasă, drapată în diplome americane sau britanice, pentru a pune bazele unei companii de investiții, unei afaceri în industria muzicală, unei linii vestimentare, unei reviste, unei francize de fast-food. Privea fotografiile acelor bărbați și femei simțind durerea surdă a pierderii, ca și cum ei i s-ar fi deschis pumnul cu forța și i s-ar fi luat ceva care îi aparținea. Îi trăiau viața. Nigeria a devenit locul în care trebuia să se afle, singurul loc în care își putea afunda rădăcinile fără impulsul constant de a și le smuge și a se scutura de pământ. Și, bineînțeles, era și Obinze. Prima ei

dragoste, primul ei amant, singura persoană în compania căreia nu simțise niciodată că trebuie să se explice. Era acum soț și tată, și nu mai păstraseră legătura de ani de zile, însă nu putea să se prefacă: Obinze făcea parte din dorul ei de casă și se gândea adesea la el, cernând trecutul lor împreună, căutând semne prevestitoare pentru ceea ce nu putea spune.

Necunoscutul nepoliticos din supermarket (care știa cu ce probleme se lupta el însuși, stors de vlagă și cu buzele uscate) încercase să o jignească, dar o trezise la realitate.

A început să facă planuri și să viseze, să încerce să-și găsească de lucru în Lagos. La început, nu i-a spus lui Blaine fiindcă voia să-și termine bursa la Princeton, iar apoi, după ce bursa luase sfârșit, nu îi spusese pentru că voia să-și acorde ei înseși timp pentru a fi sigură. Dar, pe măsură ce săptămânile treceau, știa că nu avea să fie niciodată sigură. Așa că i-a dat de știre că se mută înapoi acasă și a adăugat un „Trebuie s-o fac", știind că el va distinge în cuvintele ei ecoul unui sfârșit.

— De ce? întrebase Blaine, aproape automat, șocat de vestea pe care i-o dădea.

Iată-i în sufrageria lui din New Haven, scăldați în jazz și în lumină, iar ea s-a uitat la el, bărbatul ei bun și uimit, și a simțit cum ziua capătă un aer de tristețe profundă. Locuiau împreună de trei ani, trei ani lipsiți de hopuri, ca o pânză neted, până la singura lor ceartă, cu luni în urmă, când ochii lui Blaine au înghețat vinovați și a refuzat să îi vorbească. Dar supraviețuiseră acelei certe, în mare parte datorită lui Barack Obama, acea nouă pasiune care-i unise. În noaptea alegerilor, înainte ca Blaine să o sărute, cu chipul scăldat în lacrimi, a strâns-o în brațe cu putere de parcă victoria lui Obama era și victoria lor. Iar acum iat-o spunându-i că totul se sfârșise.

— De ce? a întrebat el.

Preda un curs despre ideea de nuanțe și complexitate, și totuși îi cerea o singură explicație: cauza. Dar ea nu avusese

parte de o epifanie îndrăzneață și nu exista nicio cauză; pur și simplu, strat după strat de nemulțumire se sedimentaseră în ea, formând un bloc care acum o împingea înainte. Nu i-a spus asta, fiindcă l-ar fi rănit să știe că simțea acele lucruri de ceva vreme, că relația cu el fusese ca și cum ai sta mulțumit într-o casă, mereu așezat lângă fereastră, privind afară.

— Ia planta, i-a spus în ultima zi în care s-au văzut, când își împacheta hainele pe care le avea la ea.

Părea înfrânt în bucătărie, cu umerii lăsați. Era planta lui de apartament, cu frunze verzi pline de speranță înălțându-se de pe trei lujeri de bambus, iar când a luat-o, o singurătate copleșitoare, bruscă a sfredelit-o și a rămas în ea săptămâni întregi. Uneori, încă o mai simțea. Cum era posibil să îți lipsească ceva pe care nu îl mai doreai? Blaine avea nevoie de ceva ce ea nu îi putea oferi și ea avea nevoie de ceva ce el nu îi putea oferi, iar ea suferea după asta, pierderea a ceea ce ar fi putut fi.

Așa că iat-o, într-o zi încărcată de opulența verii, urmând să-și împletească părul în codițe pentru drumul spre casă. Căldura lipicioasă i se așternea pe piele. Pe peronul din Trenton se aflau persoane cu o greutate de până la trei ori mai mare ca a ei, iar ea a privit-o admirativ pe una dintre ele, o femeie într-o fustă foarte scurtă. Lui Ifemelu nu-i spuneau mare lucru picioarele subțiri etalate în fuste mini (era sigur și simplu, până la urmă, să arăți lumii niște picioare pe care le aprobă), dar alegerea femeii grase era despre convingerea tăcută că împărtășeai lucrurile numai cu tine însăți, un simț al corectitudinii pe care ceilalți nu reușeau să-l perceapă. Decizia ei de a se întoarce acasă era asemănătoare; de câte ori se simțea asediată de dubii, se gândea la ea însăși ca la o cutezătoare solitară, aproape o eroină, ca să-și poată strivi incertitudinea. Femeia grasă coordona un grup de adolescenți de șaisprezece-șaptesprezece ani. S-au adunat în jurul ei, râzând și discutând în tricourile lor galbene, pe spatele cărora era imprimată o reclamă la o școală

de vară. Îi aminteau lui Ifemelu de vărul ei Dike. Unul dintre băieți, înalt și cu pielea întunecată, cu o siluetă suplă, atletică arăta exact ca Dike. Nu că Dike ar fi purtat vreodată acei pantofi care arătau ca espadrilele. Nexam bombeu, așa le-ar fi spus el. Era o expresie nouă; o folosise prima dată cu câteva zile înainte, când îi povestise despre cum fusese la cumpărături cu Uju.

— Mama voia să-mi cumpere pantofii ăștia nasoli. Să fim serioși, vară-mea, știi că nu pot purta pantofi cu nexam bombeu!

Ifemelu s-a așezat la coada pentru taxiuri din fața gării. Spera că șoferul nu avea să fie nigerian pentru că, odată ce va auzi accentul ei, ori va fi cuprins de o nerăbdare agresivă de a o informa că are o diplomă de master, că taximetria e a doua lui slujbă și că fiica lui e o studentă eminentă la Rutger, ori va conduce într-o tăcere îmbufnată, dându-i restul în monezi și ignorându-i mulțumirile, suferind în tot acest timp de pe urma umilinței că un conațional nigerian, o fetișcană chiar, poate asistentă medicală sau contabilă, sau doctoriță, îl privea de sus. Șoferii de taxi nigerieni din America erau cu toții convinși că, de fapt, nu erau șoferi de taxi. I-a venit rândul. Taximetristul era de culoare și de vârstă mijlocie. A deschis ușa și a aruncat o privire pe spătarul șoferului. Mervin Smith. Nu părea nigerian, dar niciodată nu puteai fi sigur. Nigerienii își luau tot felul de nume aici. Chiar și ea fusese pe vremuri altcineva.

— Ce faci? a întrebat bărbatul.

Și-a putut da seama imediat, răsuflând ușurată, că accentul era caraibian.

— Foarte bine, mulțumesc.

I-a dat adresa salonului „Împletituri Africane la Mariama". Era prima oară când mergea acolo (cel pe care îl frecventa se închisese deoarece proprietara se întorsese în Coasta de Fildeș să se căsătorească), dar locul urma să arate, era sigură, ca toate celelalte saloane africane pe care le știa: se aflau în acea parte a orașului plină de graffiti, clădiri igrasioase și fără albi, etalau

firme luminoase cu nume precum Împletituri Africane la Aisha sau Fatima, aveau radiatoare care încălzeau prea tare iarna și aparate de aer condiționat care nu răceau destul vara, pline de francofone vest-africane care împleteau codițe, dintre care una era proprietara, astfel că vorbea cel mai bine engleza, răspundea la telefon și era tratată cu respect de celelalte. Adesea, legat de spatele cuiva cu o bucată de pânză, era și un bebeluș. Sau un copil mic dormea pe un halat întins pe o canapea ponosită. Câteodată, copiii mai mari treceau pe acolo. Conversațiile se purtau tare și în viteză, în franceză, wolof sau malinke, iar când vorbeau engleza cu clienții, aceasta era stricată, stranie, ca și cum vorbitoarele nu s-ar fi obișnuit cu limba înainte să preia o americană argotică. Cuvintele ieșeau rostite pe jumătate. O dată, în Philadelphia, o femeie din Guineea care îi împletea părul i-a spus: „Iaio civa di jen: o, Domne, ci friasă amfo". A trebuit să repete de multe ori până când Ifemelu să înțeleagă că femeia spunea: „Iar eu ceva de genul: o, Doamne, ce furioasă am fost".

Mervin Smith era vesel și vorbăreț. Vorbea, în timp ce conducea, despre cât de cald era, despre cum aveau să urmeze, cu siguranță, leșinuri în cascadă.

— Ăsta e genul de caniculă care îi omoară pe bătrâni. Dacă nu au aer condiționat, trebuie să meargă la mall, știți. Mall-ul înseamnă aer condiționat gratis. Dar uneori nu are cine să-i ducă. Lumea trebuie să aibă grijă de bătrâni, a spus, cu buna dispoziție neafectată de tăcerea lui Ifemelu.

— Am ajuns! a zis, parcând în fața unui bloc prăpădit. Salonul se afla între un restaurant chinezesc numit „Bucuria Veselă" și un magazinaș care, printre altele, vindea și bilete la loterie. Înăuntru, încăperea purta semnele nepăsării, vopseaua se scorojea, pereții erau acoperiți cu postere mari cu diverse tipuri de coafuri cu codițe împletite și postere mai mici pe care scria OPTIMIZARE FISCALĂ RAPIDĂ. Trei femei, toate în tricouri și pantaloni scurți, lucrau la părul clientelor. La micul

televizor din colț, cu volumul puțin prea tare, era un film nigerian: un bărbat își bătea soția, soția se chircea și țipa, iar difuzoarele de proastă calitate hârâiau.

— Bună, a spus Ifemelu.

Toate s-au întors să o privească, dar numai una, care trebuia să fie eponima Mariama, a zis:

— Bună. Bine ai venit.

— Aș vrea să-mi împletesc părul în codițe.

— Ce fel de codițe vrei?

Ifemelu a spus că le voia de grosime medie și a întrebat cât costă.

— Două sute, a zis Mariama.

— Am plătit o sută șaizeci luna trecută. Își împletise ultima oară părul cu trei luni înainte. Mariama a rămas tăcută o vreme, cu ochii ațintiți asupra părului pe care îl împletea.

— Deci o sută șaizeci? a întrebat Ifemelu.

— Bine, a dat din umeri Mariama și a zâmbit. Dar trebuie să vii tot la noi data viitoare. Ia loc. Așteapt-o pe Aisha. Termină imediat.

Mariama i-a arătat-o pe cea mai mică dintre împletitoare, care avea o boală de piele, cu decolorări rozalii pe brațe și pe gât care păreau îngrijorător de infecțioase.

— Salut, Aisha, a spus Ifemelu.

Aisha i-a aruncat o privire, dând din cap abia perceptibil; chipul ei era aproape amenințător prin lipsa de expresie. Avea ceva bizar.

Ifemelu s-a așezat aproape de ușă; ventilatorul de pe masa scorojită funcționa la capacitate maximă, dar nu risipea prea mult din zăpușeala dinăuntru. Lângă ventilator se aflau piepteni, pachete de extensii, reviste groase cu pagini desprinse, teancuri de DVD-uri pestrițe. O măturică era sprijinită într-un colț, lângă un automat de dulciuri și uscătorul de păr ruginit care nu mai fusese folosit de vreo sută de ani. Pe ecranul

televizorului, un tată bătea doi copii, pumni de lemn care loveau aerul deasupra capetelor lor.

— Nu! Tată rău! Om rău! a spus cealaltă împletitoare, uitându-se la televizor și tresărind.

— Din Nigeria? a întrebat Mariama.

— Da, a răspuns Ifemelu. Tu de unde ești?

— Eu și sora mea Halima suntem din Mali. Aisha e din Senegal, a zis Mariama.

Aisha nu și-a ridicat ochii, dar Halima i-a zâmbit lui Ifemelu, un zâmbet în a cărui caldă intimitate se citea un bun-venit adresat unui seamăn african; nu i-ar fi zâmbit la fel unui american. Suferea de un strabism sever, pupilele ţâșnindu-i în direcții diferite, iar Ifemelu s-a simțit dezorientată, nefiind sigură care dintre ochii Halimei privea către ea. Și-a făcut vânt cu o revistă.

— E atât de cald, a spus. Măcar aceste femei nu i-ar fi răspuns niciodată: „Ți-e cald? Dar ești din Africa!"

— Valul ăsta de căldură e groaznic. Scuze, aerul condiționat s-a stricat ieri, a zis Mariama.

Ifemelu știa că aerul condiționat nu se stricase ieri, era stricat de mult mai multă vreme, poate că fusese stricat dintotdeauna, dar a dat din cap și a răspuns că poate aparatul cedase din cauza suprasolicitării. A sunat telefonul. Mariama a ridicat receptorul și, după un clipă, a spus „Vino acum", exact acele cuvinte care o determinaseră pe Ifemelu să nu mai facă programări la saloanele africane de împletit părul. „Vino acum" ți se spunea întotdeauna, iar când ajungeai găseai două persoane așteptând să li se împletească codițe mărunte, dar proprietara tot nu se lăsa și îți spunea: „Nu pleca, vine sora mea să ne ajute". Telefonul a sunat din nou, iar Mariama vorbea în franceză, ridicând tonul, apoi s-a oprit din împletit ca să gesticuleze cu mâna liberă în timp ce țipa în receptor. După aceea a scos din buzunar un formular galben Western Union și a început să citească cifrele cu voce tare.

— *Trois! Cinq! Non, non, cinq!*

— Hai odată! Nu vreau să stau toată ziua aici! a exclamat femeia căreia îi împletea părul în șuvițe-spic minuscule, ceva care părea destul de dureros.

— Scuze, scuze, a zis Mariama. Totuși, a terminat de repetat numerele de pe formularul Western Union înainte să continue împletitul, cu telefonul între umăr și ureche.

Ifemelu și-a deschis romanul, *Cane* (*Trestie de zahăr*) al lui Jean Toomer, și a răsfoit câteva pagini. Își propusese să-l citească de ceva vreme închipuindu-și că o să îi placă, din moment ce lui Blaine îi displăcuse. Un demers valoros, astfel descrisese Blaine cartea, cu acel ton vag reținut pe care îl folosea când vorbeau despre romane, ca și cum era convins că, nu peste mult timp și odată ce avea să devină mai înțeleaptă, va ajunge să accepte că romanele care îi plăceau lui erau superioare, romane scrise de bărbați tineri sau încă tineri, înțesate de lucruri, o acumulare uluitoare, fascinantă de mărci comerciale, muzică, benzi desenate și staruri, golite de emoții, cu fiecare propoziție cochet conștientă de propria cochetărie. Citise multe fiindcă i le recomandase el, dar erau ca vata de zahăr care dispărea atât de ușor din memoria papilelor.

A închis cartea, era prea cald ca să se concentreze. A mâncat niște ciocolată topită, i-a trimis lui Dike un mesaj să o sune când termină antrenamentul la baschet și și-a făcut vânt cu revista. A citit afișele de pe peretele din față (CODIȚELE NU SE MAI AJUSTEAZĂ DUPĂ O SĂPTĂMÂNĂ. NU ACCEPTĂM CECURI. PLATA NU SE RAMBURSEAZĂ), dar a evitat cu grijă să privească în colțurile încăperii, fiindcă știa că, sub țevi și jeg și lucruri de mult putrezite, erau îndesate cocoloașe de ziare mucegăite.

În sfârșit, Aisha a terminat cu clienta ei și a întrebat-o pe Ifemelu ce culoare dorea pentru extensii.

— Numărul patru.

— Nu bună culoare, a zis Aisha prompt.

— E cea pe care o folosesc.

— Arată murdar. Nu vrei număr unu?

— Numărul unu e prea negru, arată fals, a spus Ifemelu, desfăcându-și baticul de pe cap. Uneori folosesc numărul doi, dar numărul patru e cel mai aproape de culoarea mea naturală.

Aisha a ridicat din umeri, un gest trufaș, ca și cum nu era problema ei dacă respectiva clientă nu avea gust. S-a întins către un dulăpior, a scos din el două pachete de extensii, a verificat că sunt amândouă de aceeași culoare. I-a atins părul lui Ifemelu.

— De ce tu nu folosit balsam de îndreptare?

— Îmi place să am părul așa cum mi l-a lăsat Dumnezeu.

— Dar cum tu piepteni? Greu de pieptănat, a zis Aisha.

Ifemelu își adusese propriul piepten. Și-a pieptănat cu delicatețe părul dens, moale și plin de cârlionți mărunți, până ce acesta i-a încadrat capul ca un halou.

— Nu e greu de pieptănat dacă îl hidratezi cum trebuie, a spus ea, strecurându-și în voce tonul persuasiv și prozelitist pe care îl folosea oricând încerca să convingă o altă negresă de avantajele de a-și purta părul natural. Aisha a pufnit; în mod evident, nu putea înțelege de ce ar fi ales cineva să îndure pieptănatul părului natural în loc să-l îndrepte pur și simplu. I-a împărțit părul lui Ifemelu în șuvițe, a luat o mică extensie de pe masă și a început să împletească îndemânatic.

— E prea strâns, a spus Ifemelu. Nu-l strânge așa tare. Fiindcă Aisha nu se oprea din împletit, Ifemelu a crezut că poate nu înțelesese, așa că a atins codița abia terminată și a zis: Strâns, strâns.

Aisha i-a dat mâna la o parte.

— Nu. Nu. Las-o. Bine așa.

— E strâns! a spus Ifemelu. Te rog, slăbește-o.

Mariama le privea. Un murmur în franceză i s-a scurs de pe buze. Aisha a slăbit codița.

— Scuze, a zis Mariama. Nu înțelege foarte bine.

Dar Ifemelu își putea da seama de pe fața Aishei că înțelegea foarte bine. Doar că Aisha era o femeie autentică din bazar, imună la politeturile cosmetice ale serviciilor americane pentru clienți. Ifemelu și-o imagina lucrând într-un bazar din Dakar, la fel ca împletitoarele din Lagos care își suflau nasul și se ștergeau pe capoate, smuceau brutal capetele clienților pentru a le poziționa mai bine, se plângeau despre cât de des sau tare, sau scurt era părul, strigau la femei care treceau pe stradă, în tot acest timp vorbind prea tare și împletind codițele prea strâns.

— O știi? a întrebat Aisha, aruncând o privire la televizor.

— Poftim?

Aisha a repetat și a arătat înspre actrița de pe ecran.

— Nu, a spus Ifemelu.

— Dar ești nigeriancă.

— Da, dar nu știu cine este.

Aisha i-a arătat cu un gest vraful de DVD-uri de pe masă.

— Înainte, prea mult voodoo. Foarte prost. Acum film Nigeria foarte bun. Firmă mare, calitate!

Ifemelu avea prea puțină considerație pentru filmele de la Nollywood, cu stilul lor histrionic exagerat și subiectele neverosimile, dar a încuviințat din cap pentru că alăturarea „Nigeriei" de „calitate" în aceeași propoziție era o raritate, chiar și venind din partea acelei senegaleze ciudate, și alegea să vadă în asta un semn de bun augur pentru întoarcerea acasă.

Toți cei pe care îi înștiințase că se întoarce păruseră surprinși, așteptând o explicație, iar când ea spunea că o făcea fiindcă așa voia, frunțile li se încruntau nedumerite.

— Îți închizi blogul și vinzi apartamentul ca să te întorci în Lagos să lucrezi pentru o revistă care nu plătește prea bine, îi spusese mătușica Uju, iar apoi repetase cuvintele, ca și cum ar fi vrut să o facă pe Ifemelu să își dea seama de gravitatea propriei nesăbuințe.

Doar pentru vechea ei prietenă din Lagos, Ranyinudo, întoarcerea ei păruse un lucru normal.

— Lagos e acum plin de repatriați americani, așa că ai face bine să te întorci și să li te alături. Îi vezi în fiecare zi cărând după ei o sticlă de apă ca și cum vor muri de cald dacă nu beau din minut în minut, spusese Ranyinudo.

Păstraseră legătura de-a lungul anilor. La început, își scriau scrisori răzlețe, dar pe măsură ce se deschiseseră Internet-café-urile, se răspândiseră telefoanele mobile și înflorise Facebook-ul, comunicaseră mai des. Ranyinudo era cea care îi spusese cu câțiva ani în urmă că Obinze se căsătorise.

— Între timp a dat ca lumea de bani. Vezi ce-ai pierdut? spusese Ranyinudo.

Ifemelu s-a prefăcut indiferentă la aflarea veștii. Rupsese legătura cu Obinze și trecuse atât de mult de-atunci, și mai nou era într-o relație cu Blaine, devenind din ce în ce mai fericită de viața lor în doi. Dar după ce închisese, se gândise neîncetat la Obinze. Să și-l imagineze la nuntă i-a dat un sentiment latent asemănător durerii, o durere surdă. Dar se bucura pentru el, și-a spus, și, ca să își demonstreze că se bucura pentru el, s-a hotărât să îi scrie. Nu era sigură că mai avea aceeași adresă de e-mail, și i-a scris pe jumătate convinsă că nu-i va răspunde, dar a făcut-o. Nu i-a mai scris apoi, pentru că deja simțise o mică rană încă deschisă în ea. Cel mai bine era să lase lucrurile așa. În decembrie trecut, când Ranyinudo îi povestise că se întâlnise cu el și cu fetița lui la mall-ul Palms (iar Ifemelu încă nu-și putea imagina acest mall nou, modern, de mari dimensiuni din Lagos; tot ce îi venea în minte era înghesuitul Mega Plaza de care-și amintea), „Arăta atât de îngrijit, iar fetița lui e atât de drăguță", spusese Ranyinudo și Ifemelu simțise un junghi gândindu-se la toate schimbările din viața lui.

— Film din Nigeria foarte bun acum, a zis Aisha din nou.

— Da, a spus Ifemelu entuziastă.

Asta ajunsese să facă, să citească semne în orice. Filmele nigeriene erau bune; prin urmare, întoarcerea ei acasă avea să fie de bun augur.

— Tu yoruba în Nigeria, a zis Aisha.

— Nu. Sunt igbo.

— Tu igbo? Pentru prima oară, un zâmbet a apărut pe chipul Aishei, un zâmbet care i-a dezvelit dinții mici și gingiile închise la culoare. Crezut că tu yoruba pentru că neagră, iar igbo mai deschișsi. Am doi bărbați igbo. Foarte bine. Bărbați igbo au grijă de femei bine de tot.

Aisha vorbea aproape în șoaptă, cu o aluzie sexuală în ton, iar în oglindă decolorarea de pe brațe și gât se transformase în niște umflături purulente. Ifemelu își imagina unele dintre ele spărgându-se și supurând, iar altele decojindu-se. Și-a întors.

— Bărbați igbo au grijă de femei bine de tot, a repetat Aisha. Eu vreau să mărit. Ei mă iubesc, dar spun că familie vrea femeie igbo. Pentru că igbo ia căsătorie numai igbo.

Ifemelu și-a înfrânat pornirea de a râde.

— Vrei să te măriți cu amândoi?

— Nu. Aisha a făcut un gest de enervare. Vreau să mărit unul. Dar lucrul ăsta adevărat? Igbo ia căsătorie numai igbo?

— Igbo se căsătorește cu tot felul de alți oameni. Soțul verișoarei mele este yoruba. Soția unchiului meu e din Scoția.

Aisha s-a oprit din împletit, privind-o pe Ifemelu în oglindă, ca și cum ar fi cântărit dacă să o creadă sau nu.

— Sora mea zice că adevărat. Igbo ia căsătorie numai igbo, a adăugat.

— De unde știe sora ta?

— Știe multă lume igbo în Africa. Vinde pânză.

— Unde e ea?

— În Africa.

— Unde? În Senegal?

— Benin.

— De ce spui în Africa în loc să îmi spui pur și simplu în ce țară? a întrebat Ifemelu.

Aisha a pufnit.

— Tu nu știi America. Tu spui Senegal și lume în America, ei spun: unde e asta? Prietena mea din Burkina Faso, ei întreabă, țara ta în America Latină?

Aisha și-a reluat împletitul, cu un zâmbet șmecheresc, iar apoi a întrebat, de parcă lui Ifemelu îi era imposibil să înțeleagă cum mergeau lucrurile acolo:

— De cât timp tu în America?

Ifemelu s-a hotărât că n-o plăcea deloc pe Aisha. Voia să scurteze conversația acum, astfel încât să își spună numai ceea ce era nevoie să-și spună pe parcursul celor șase ore cât avea să dureze împletitul, prin urmare s-a prefăcut că nu auzise întrebarea și a scos telefonul. Dike încă nu îi răspunsese la SMS. Întotdeauna o făcea în decurs de câteva minute, dar poate că era încă la antrenamentul de baschet sau cu niște prieteni, uitându-se la vreun videoclip stupid pe YouTube. L-a sunat și i-a lăsat un mesaj lung, ridicând tonul, întrebându-l despre antrenamentul de baschet și dacă era la fel de cald acolo în Massachusetts și dacă mai ieșea cu Page să vadă filmul în acea zi. Apoi, simțindu-se nesăbuită, i-a compus un e-mail lui Obinze și l-a trimis fără să-l recitească. Îi scrisese că se întoarce în Nigeria și, chiar dacă își găsise o slujbă care o aștepta, chiar dacă mașina ei se afla deja pe un vas cu destinația Lagos, acela a fost primul moment în care brusc totul a părut real. *De curând, m-am hotărât să mă mut înapoi în Nigeria.*

Aisha nu s-a lăsat descurajată. Îndată ce Ifemelu și-a ridicat privirea din telefon, a întrebat-o din nou:

— De cât timp tu în America?

Ifemelu și-a pus telefonul în geantă fără să se grăbească. Cu ani în urmă, i se pusese o întrebare similară, la nunta unuia dintre prietenii lui Uju, iar ea spusese doi ani, ceea ce era

adevărat, însă rânjetul de pe fața nigerianului o învățase că, pentru a merita onoarea de a fi luat în serios printre nigerienii din America, printre africanii din America, de fapt printre imigranții din America, era nevoie de mai mulți ani. Începuse să spună șase ani când erau doar trei și jumătate. Spusese opt ani când erau cinci. Acum, când se făcuseră treisprezece, minciuna părea inutilă, dar tot a mințit.

— De cincisprezece ani, a spus.

— Cinșpe? Asta mult timp. Un nou respect se strecurase în privirea Aishei. Locuiești aici în Trenton?

— Locuiesc în Princeton.

— Princeton. Aisha a făcut o pauză. Tu studentă?

— Tocmai ce am terminat o bursă, a spus, știind că Aisha nu va înțelege ce-nseamnă bursă, iar în acea singură clipă când Aisha părea intimidată, Ifemelu a simțit o plăcere perversă. Da, Princeton. Da, genul de loc pe care Aisha și-l putea doar imagina, genul de loc care nu ar avea niciodată afișe pe care scria OPTIMIZARE FISCALĂ RAPIDĂ; oamenii din Princeton nu aveau nevoie de optimizare fiscală rapidă.

— Dar mă întorc acasă în Nigeria, a adăugat Ifemelu, dintr-o dată plină de remușcări. Plec săptămâna viitoare.

— Ca să vizitezi familia.

— Nu. Mă mut înapoi. Să trăiesc în Nigeria.

— De ce?

— Cum adică, de ce? De ce nu?

— Mai bine trimiți bani acasă. Doar dacă tatăl tău e om mare? Tu ai relații?

— Mi-am găsit o slujbă acolo, a spus ea.

— Tu stai în America cinșpe ani și tu întorci doar așa ca să muncești? Aisha a zâmbit acru. Tu poți stai acolo?

Aisha îi aducea aminte de ceea ce-i spusese Uju, atunci când acceptase în cele din urmă că Ifemelu nu glumea în privința întoarcerii (*Ești în stare să reziști?*), iar aluzia că era cumva irevocabil

schimbată de America îi dăduse fiori. Chiar şi părinţii ei păreau să creadă că s-ar putea să nu fie în stare „să reziste" în Nigeria.

— Cel puţin acum eşti cetăţean american, aşa că te poţi întoarce oricând în America, îi spusese tatăl ei.

Amândoi o întrebaseră dacă Blaine venea cu ea, o întrebare încărcată de speranţă. O amuza cât de frecvent o întrebau acum de Blaine, de vreme ce le luase ceva timp să se împace cu ideea că avea un iubit american negru. Şi-i imagina plăsmuind în secret planuri de nuntă: mama ei s-ar fi gândit la o firmă de catering şi la culori, iar tatăl ei s-ar fi gândit la un prieten ilustru pe care îl putea ruga să fie sponsor. Ezitând să le distrugă speranţa, pentru că le trebuia atât de puţin ca să spere, ceea ce-i făcea fericiţi, i-a spus tatălui ei:

— Ne-am hotărât ca eu să mă întorc prima, iar apoi, după câteva săptămâni, va veni şi Blaine.

— Splendid, îi răspunsese tatăl, iar ea nu a mai adăugat nimic, fiindcă cel mai bine era ca lucrurile să rămână la „splendid".

Aisha a tras-o cam tare de păr.

— Cinşpe ani în America foarte lung timp, a zis ea, ca şi cum ar fi cântărit lucrul acesta. Tu ai iubit? Tu măriţi?

— Mă întorc în Nigeria şi ca să-mi văd bărbatul, a spus Ifemelu, luându-se prin surprindere. Bărbatul meu. Cât de uşor era să îi minţi pe necunoscuţi, să creezi pentru nişte necunoscuţi versiuni imaginare ale propriei vieţi.

— A! OK! a zis Aisha entuziasmată; Ifemelu îi furnizase în cele din urmă un motiv comprehensibil pentru dorinţa de a se întoarce. Tu vei mărita?

— Poate. Să vedem.

— A!

Aisha s-a oprit din împletit şi s-a holbat la ea în oglindă, cu o privire goală, şi Ifemelu s-a temut pentru o clipă că femeia avea puteri de clarvăzătoare şi îşi putea da seama că minte.

— Vreau tu întâlnești bărbații mei. Eu sun pe ei. Ei vin și tu întâlnești pe ei. Întâi sun pe Chijioke. El lucrează taxi. Apoi Emeka. El lucrează pază. Tu întâlnești pe ei.

— Nu trebuie să îi chemi doar ca să mă cunoască pe mine.

— Nu. Eu sun pe ei. Tu spui lor că igbo poate ia în căsătorie pe cine nu igbo. Ei ascultă pe tine.

— Nu, crede-mă. Nu pot face asta.

Aisha continua să vorbească de parcă nu auzise.

— Tu spui la ei. Ei ascultă pe tine pentru că tu ești sora lor igbo. Oricine e OK. Eu vreau să mărit.

Ifemelu s-a uitat la Aisha, o femeie din Senegal, mică de statură și cu un chip banal, cu pielea peticită, care avea doi iubiți igbo, oricât de neverosimil părea asta, și care insista acum că Ifemelu trebuia să-i cunoască pe aceștia și să-i îndemne să o ia în căsătorie. Ar fi fost material bun pentru o postare pe blog: „Bizarul caz al unei femei de culoare non-americane, sau cum presiunea vieții de imigrant te poate face să te comporți irațional".

CAPITOLUL 2

Când Obinze a văzut prima oară e-mail-ul ei, era așezat pe bancheta din spate a Range Rover-ului său care staționa în traficul din Lagos, cu sacoul aruncat pe scaunul din față; un copil cerșetor cu părul sârmos era lipit de geam, la semafor, un vânzător presa CD-uri colorate de celălalt geam, radioul era dat încet pe știrile într-o engleză *pidgin* de pe Wazobia FM, toate cufundate în griul mohorât al ploii iminente. A rămas împietrit, cu privirea ațintită pe ecranul BlackBerry-ului. Mai întâi a scanat e-mail-ul, dorindu-și instinctiv să fie mai lung. *Tavan, kedu? Sper că totul e în regulă cu munca și familia. Ranyinudo mi-a spus că s-a întâlnit cu tine din întâmplare acum ceva timp și că ai un copil! Tătic*

mândru. Felicitări. M-am hotărât de curând să mă întorc în Nigeria. Ar trebui să ajung în Lagos într-o săptămână. Mi-ar plăcea mult să păstrăm legătura. Ai grijă de tine. Ifemelu.

L-a citit din nou pe îndelete și a simțit impulsul de a netezi ceva, pantalonii, creștetul său ras. Îi spusese Tavan. În ultimul e-mail de la ea, trimis chiar înainte ca el să se căsătorească, îi spusese Obinze, își ceruse scuze pentru tăcerea lungă de peste ani, îi urase fericire în propoziții senine și îl menționase pe americanul negru cu care trăia. Un e-mail de curtoazie. Îl detestase. Îl detestase atât de mult încât îl căutase pe Google pe negrul american (și de ce ar fi menționat numele întreg al bărbatului, dacă nu voia să-l caute pe Google?), și aflase că este lector la Yale, găsind enervant până la exasperare faptul că locuia cu un bărbat care pe blogul său le spunea prietenilor „gagii", însă fotografia negrului american, un intelectual *cool* în blugi rupți și ochelari cu rame negre, fusese picătura care umpluse paharul pentru Obinze și îl făcuse să îi trimită un răspuns rece. *Mulțumesc pentru urările de bine. N-am fost niciodată mai fericit*, îi scrisese. Sperase că ea îi va răspunde luându-l cumva peste picior (îi era atât de necaracteristic să nu fie nici măcar ușor acidă în acel prim e-mail), dar nu mai primise nimic, iar când el îi trimisese un alt e-mail, după luna de miere din Maroc, pentru a-i da de știre că voia să păstreze legătura și să vorbească din când în când, ea nu-i mai răspunsese.

Traficul se pusese în mișcare. Ploua ușor. Copilul cerșetor a alergat pe lângă mașină, cu privirea lui de câine bătut și mai teatrală, cu mișcări frenetice: își ducea mâna la gură, iar și iar, cu degetele strâns împreunate. Obinze a lăsat geamul jos și i-a întins o bancnotă de o sută de naira. Din oglinda retrovizoare, șoferul lui, Gabriel, privea cu severă dezaprobare.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, *oga*! a zis copilul.

— Nu le mai dați bani acestor cerșetori, domnule, a spus Gabriel. Toți sunt bogați. Se folosesc de cerșit ca să facă bani

ca lumea. Am auzit despre unul care a construit un bloc cu șase apartamente în Ikeja!

— Atunci cum de lucrezi ca șofer în loc să fii cerșetor, Gabriel? l-a întrebat Obinze și a râs, puțin prea cu poftă. Voia să-i spună lui Gabriel că iubita lui din facultate tocmai îi trimisese un e-mail, de fapt iubita lui din facultate și din liceu. Prima oară când îi dăduse voie să îi dea jos sutienul, stătuse întinsă pe spate gemând ușor, cu degetele răsfirate pe creștetul lui, iar după aceea spusese:

— Mi-am ținut ochii deschiși, dar nu am privit tavanul. Asta nu mi s-a mai întâmplat până acum.

Alte fete s-ar fi prefăcut că nu lăsaseră niciun alt băiat să le atingă, dar ea nu, ea niciodată. Era de-o sinceritate exuberantă. A început să numească ceea ce făceau ei *tavan*, îmbrățișările lor fierbinți când mama lui nu era acasă, doar în chiloți, atingându-se și sărutându-se și sorbindu-se, cu șoldurile simulând mișcarea. *Mi-e dor de tavan*, îi scrisese ea o dată pe spatele caietului de geografie și, mult timp după aceea, nu s-a putut uita la acel caiet fără să simtă un fior, fără senzația unei excitări secrete. La facultate, când în sfârșit încetaseră să mai simuleze, ea a început să-i spună lui Tavan, într-un fel jucăuș, într-un fel sugestiv, dar atunci când se certau sau când se retrăgea în diverse toane, îi spunea Obinze. Nu îi spusese niciodată Zet, așa cum îi spuneau prietenii.

— Dar de ce îi spui Tavan? a întrebat-o o dată prietenul lui, Okwudiba, într-una dintre acele zile languroase după prima sesiune.

Ea se alăturase unui grup de prieteni de-ai lui, așezați în jurul unei mese de plastic murdare dintr-o berărie din afara campusului. A luat o înghițitură din sticla ei de Maltina, i-a aruncat o privire lui Obinze și a răspuns:

— Fiindcă e atât de înalt încât atinge cu creștetul tavanul, nu vezi?

Lentoarea ei intenționată, zâmbetul discret care îi contura buzele dădeau clar de înțeles că își dorea ca ei să știe că nu de asta îi spunea Tavan. Și nu era înalt. Privindu-i prietenii care râdeau, i-a dat un picior pe sub masă, și el ei; cu toții erau puțin îndrăgostiți și se temeau puțin de ea. Oare vedea tavanul când negrul american o atingea? Folosise „tavan" cu alți bărbați? Îl irita acum gândul că ar fi făcut-o. I-a sunat telefonul și într-un moment de confuzie a crezut că-l sună Ifemelu din America.

— Dragul meu, *kedu ebe I no*? Soția lui, Kosi, începea mereu convorbirile lor telefonice cu aceste cuvinte: Unde ești? El nu voia niciodată să știe unde se afla când o suna, dar ea îi spunea oricum: Tocmai ajung la salon. Sunt pe Third Mainland Bridge. Era ca și cum avea nevoie să se reasigure de materialitatea lor atunci când nu erau împreună. Avea o voce subțire, de fetișcană. Trebuiau să fie la Chief la petrecere la șapte și jumătate, și era deja trecut de șase. I-a spus că era în trafic.

— Dar se mișcă și tocmai am dat colțul pe Ozumba Mbadiwe. Ajung imediat.

Pe Lekki Expressway, traficul se mișca în grabă sub ploaia care se potolea, iar, în curând, Gabriel apăsa claxonul în fața porților negre, înalte ale casei. Mohammed, portarul solid, în caftanul său alb-murdar, a deschis porțile și a ridicat brațul în semn de bun-venit. Obinze a privit casa și colonadele ei de culoarea bronzului. Înăuntru se aflau mobila importată din Italia, soția lui, fiica lui de doi ani, Buchi, bona Christiana, cumnata lui, Chioma, care era în concediu forțat fiindcă profesorii universitari erau încă o dată în grevă, și noua menajeră, Marie, care fusese adusă din Republica Benin după ce soția lui hotărâse că menajerele nigeriene erau incompetente. Toate camerele erau răcoroase, fantele aparatelor de aer condiționat șuierau domol, iar bucătăria mirosea a curry și a cimbru, televizorul de la parter era pe CNN, iar cel de la etaj, pe Cartoon Network, și toate erau pătrunse de aerul neclintit al bunăstării. A coborât din

mașină. Mersul îi era rigid, abia își târa picioarele. Începuse, în ultimele luni, să simtă acut apăsarea a tot ceea ce dobândise (familia, casele, mașinile, conturile bancare), și era, din când în când, copleșit de imboldul de a înțepa totul cu un ac, de a sparge bula, de a fi liber. Nu mai era sigur, de fapt nu fusese niciodată sigur, dacă viața lui îi plăcea pentru că îi plăcea sau îi plăcea pentru că așa trebuia.

— Dragul meu, a spus Kosi, deschizându-i ușa înainte ca el să ajungă în dreptul ei. Era deja machiată, cu tenul radios, iar el s-a gândit, cum o făcea adesea, cât de frumoasă era, cu ochii perfect migdalați, cu trăsături de o simetrie răvășitoare. Rochia de mătase șifonată era strânsă în talie, accentuându-i silueta de clepsidră. A îmbrățișat-o, ocolindu-i cu grijă buzele colorate în roz și conturate cu un roz mai închis.

— O rază de soare în noapte! *Așa! Ugo!* a spus el. Când ajungi tu, Chief nu mai trebuie să aprindă nicio lumină la petrecere.

Ea a râs. În același fel în care râdea, cu o bucurie sinceră, mândră de propria înfățișare, atunci când oamenii o întrebau „Mama ta e albă? Ești mulatră?" pentru că avea pielea atât de deschisă la culoare. Îl deranjase mereu plăcerea ei de a fi luată drept mulatră.

— Tati-tati! a spus Buchi, alergând către el în felul acela legănat al copiilor mici. Tocmai ce fusese îmbăiată de seară, purta pijamalele ei înflorate și mirosea plăcut a loțiune pentru bebeluși.

— Buch-Buch! Buch a lui tati!

A luat-o în brațe, a sărutat-o, și-a îngropat fața în gâtul ei și, pentru că asta o făcea mereu să râdă, s-a prefăcut că o aruncă pe canapea.

— Faci o baie sau doar te schimbi? l-a întrebat Kosi, urmându-l la etaj, unde îi pregătise pe pat un caftan albastru. Ar fi preferat o cămașă sau un caftan mai simplu în locul aceluia, cu broderie extravagantă, pe care Kosi îl cumpărase la un preț

exorbitant de la unul dintre acei noi designeri simandicoși de pe Insulă. Dar avea să-l poarte pentru a-i face ei pe plac.

— Doar am să mă schimb, a spus.

— Cum a fost la muncă? a întrebat ea, cu acea amabilitate vagă cu care întreba mereu.

I-a spus că se gândea la noua clădire pe care tocmai o terminase în Parkview. Spera ca Shell să o închirieze, companiile petroliere erau întotdeauna cei mai buni chiriași, nu se plângeau niciodată în privința creșterilor abrupte de preț, plătind cu ușurință în dolari americani, astfel că nimeni nu trebuia să se confrunte cu fluctuațiile nairei.

— Nu-ți face griji, a zis ea și i-a atins umărul. Dumnezeu va aduce Shell. Vom fi bine, dragul meu.

Apartamentele erau de fapt deja închiriate de o companie petrolieră, dar uneori îi spunea minciuni fără sens ca asta, fiindcă o parte din el spera că ea îi va pune o întrebare sau îl va contrazice, deși știa că n-o va face, pentru că nu-și dorea decât să se asigure că viața le rămânea neschimbată, iar pentru ea, asta depindea doar de el.

Ca de obicei, petrecerea lui Chief avea să îl plictisească, dar a mers pentru că mergea la toate petrecerile lui Chief și, de fiecare dată când parca în fața vastului său domeniu, își amintea prima dată când venise acolo, cu verișoara lui, Nneoma. De-abia se întorsese din Anglia, se afla în Lagos doar de o săptămână, dar Nneoma deja îl bătea la cap zicându-i că nu putea pur și simplu să zacă în apartamentul ei citind și zăcând abătut.

— Alo, alo! *O gini*? Ești prima persoană care are problema asta? Trebuie să te mobilizezi și să te zbați. Toată lumea intră în joc, despre asta e vorba în Lagos, să intri în joc, a zis Nneoma.

Avea mâini puternice, cu palme mari, și multe interese de afaceri; călătorea în Dubai să cumpere aur, în China să cumpere haine de damă și, în ultima vreme, devenise distribuitor pentru o companie de pui congelați.

— Ți-aș fi spus să vii să mă ajuți cu afacerea mea, dar nu, tu ești prea moale, vorbești prea mult în engleză. Am nevoie de cineva cu *gra-gra*, a spus ea.

Obinze încă își revenea după ceea ce i se întâmplase în Anglia, încă izolat în straturile autocompătimirii și s-a supărat auzind întrebarea lipsită de considerație a lui Nneoma: „Ești prima persoană care are problema asta?". Nu știa nimic această verișoară a lui care crescuse la sat, care privea lumea cu ochi limpezi și insensibili. Dar, încet-încet, și-a dat seama că avea dreptate; nu era primul și nu avea să fie nici ultimul. A început să își caute de lucru răspunzând anunțurilor din ziare, însă nimeni nu l-a chemat pentru un interviu, iar prietenii lui din școală, care lucrau acum în bănci și companii de telefonie mobilă, începuseră să îl evite, îngrijorați că le-ar fi putut băga CV-ul din nou sub nas. Într-o zi, Nneoma i-a spus:

— Cunosc un om foarte bogat, îl cheamă Chief. M-a urmărit și m-a tot urmărit, dar l-am refuzat. Are o problemă serioasă când vine vorba de femei și poate da SIDA oricui. Dar știi cum sunt bărbații ăștia, femeia care-i refuză este cea pe care n-o uită. Așa că, din când în când, mă sună, iar uneori mă duc să mă întâlnesc cu el. Ba chiar m-a ajutat cu bani să îmi repornesc afacerea după ce niște odrasle ale lui Satan mi-au furat banii anul trecut. Încă mai crede că într-o zi îi voi spune da. *Ha, o di egwu*, da' de unde? O să te duc la el. Când e binedispus, poate fi foarte generos. Cunoaște pe toată lumea în țara asta. Poate o să ne dea o recomandare pentru vreun director general.

Le-a deschis un servitor; Chief era așezat într-un scaun aurit care arăta ca un tron, sorbind coniac și înconjurat de oaspeți. S-a ridicat fără să stea pe gânduri, un tip mărunțel, vesel și exuberant.

— Nneoma! Chiar tu? Deci astăzi ți-ai amintit de mine! a spus. A îmbrățișat-o, a făcut câțiva pași în spate pentru a-i privi îndrăzneț șoldurile perfect conturate de fusta care îi venea

turnată, cu părul împletit revărsându-i-se pe umeri. Vrei să-mi provoci un infarct, nu?

— Cum aș putea eu să-ți provoc un infarct? Ce m-aș face fără tine? a zis Nneoma în glumă.

— Știi tu ce să faci, a spus Chief, iar oaspeții săi, trei bărbați, au râs complice, cu gura până la urechi.

— Chief, el e vărul meu, Obinze. Mama lui, profesoară universitară, este sora tatălui meu, a zis Nneoma. Ea este cea care mi-a plătit toate taxele școlare. Dacă nu era ea, nu știu unde ajungeam.

— Minunat, minunat! a spus Chief, privindu-l pe Obinze ca și cum era cumva responsabil de această generozitate.

— Buna seara, domnule, a spus Obinze. Îl surprindea faptul că Chief era cam filfizon, cu un aer de eleganță exagerată: unghii îngrijite și lucioase, papuci de catifea neagră, o cruce cu diamante la gât. Se așteptase la un bărbat mai voinic și la un ambalaj mai aspru.

— Luați loc. Cu ce vă pot servi?

Bărbații Importanți și Femeile Importante, avea să afle Obinze mai târziu, nu vorbeau cu oamenii, ci le vorbeau oamenilor, iar în acea seară Chief vorbise fără întrerupere, pontificând despre politică, în timp ce oaspeții lui bolboroseau: „Exact! Ai dreptate, Chief! Mulțumim!" Purtau uniforma celor oarecum tineri și oarecum bogați din Lagos (mocasini de piele, blugi și cămăși mulate, deschise la câțiva nasturi, toate cu logo-uri ale unor designeri cunoscuți), dar în felul lor de a fi se citea nerăbdarea butucănoasă a celor aflați în nevoie. După ce oaspeții săi au plecat, Chief s-a întors către Nneoma.

— Știi cântecul ăla *No One Knows Tomorrow*?

Apoi a început să fredoneze cu o bucurie de copil. *No one knows tomorrow! To-mor-row! No one knows tomorrow!* Și a dat pe gât încă un pahar generos de coniac.

— Acesta este unicul principiu pe care se întemeiază această țară. Principiul de căpătâi. Nimeni nu știe ce va fi mâine. Vă amintiți de acei mari bancheri din timpul guvernării lui Abacha? Credeau că țara asta e a lor, și pe urmă s-au trezit la închisoare. Uitați-vă la sărăntocul care înainte nu își putea plăti chiria, până când Babangida i-a dat un puț de petrol și acum are avion particular!

Chief perora pe un ton triumfalist observații banale livrate ca descoperiri epocale, în timp ce Nneoma asculta, zâmbea și încuviința. Își exagera entuziasmul, ca și cum un zâmbet mai larg și un râset mai vioi, fiecare lustruire a egoului mai strălucitoare decât precedenta aveau să le asigure ajutorul lui Chief. Pe Obinze îl amuza cât de evident părea totul, cât de evident flirta. Dar Chief n-a făcut altceva decât să le dăruiască o ladă de vin roșu și să-i arunce într-o doară lui Obinze:

— Treci pe la mine săptămâna viitoare.

Obinze s-a dus pe Chief în săptămâna următoare și în următoarea; Nneoma i-a spus să rămână pur și simplu în preajma lui Chief până când acesta va face ceva pentru el. Valetul lui Chief le servea întotdeauna supă proaspătă de ardei, cu bucăți de pește bogat asezonate într-o zeamă care îi desfunda nasul lui Obinze, îi limpezea creierul și cumva îi desțelenea viitorul, umplându-l de speranță, așa că stătea satisfăcut, ascultându-i pe Chief și pe oaspeții lui. Îl fascina acea aservire deloc subtilă a celor aproape bogați în prezența celor bogați și a celor bogați în prezența celor foarte bogați; aparent, să ai bani însemna să fii consumat de bani. Obinze simțea repulsie și atracție deopotrivă; îi era milă de ei, dar se și imagina la fel ca ei. Într-o zi, Chief a băut mai mult coniac decât de obicei și a început să vorbească dezlânat despre oameni care te înjunghie pe la spate, despre puștani care erau cu rahatul la cur și fraieri nerecunoscători care brusc ajungeau să creadă că e ceva de capul lor. Obinze nu își dădea seama ce se întâmplase de fapt, dar cineva

îl supărase pe Chief, se formase o breșă, și de îndată ce au rămas singuri, i-a zis:

— Chief, dacă te pot ajuta cu ceva, te rog să-mi spui. Poți conta pe mine.

Propriile cuvinte l-au uluit. Făcuse un pas în afara sa. Se extaziase de la supa de ardei. Asta însemna să intri în joc. Era în Lagos și trebuia să intre în joc.

Chief i-a aruncat o privire lungă, vicleană.

— Avem nevoie de mai mulți oameni ca tine în țara asta. Oameni din familii bune, cu o educație solidă. Tu ești un domn, văd asta în ochii tăi. Iar mama ta e profesoară universitară. Nu-i ușor.

Obinze a zâmbit cu jumătate de gură, stânjenit de acest elogiu bizar.

— Tu ești flămând și cinstit, asta e un lucru foarte rar în țara noastră. Nu-i așa? l-a întrebat Chief.

— Ba da, a răspuns Obinze, chiar dacă nu era sigur dacă era de acord cu faptul că avea o asemenea calitate sau cu faptul că era rar întâlnită. Dar nu conta, fiindcă Chief părea să fie convins că o are.

— Toată lumea e flămândă în țara asta, chiar și bogații sunt flămânzi, dar nimeni nu e cinstit.

Obinze a încuviințat, iar Chief l-a mai privit o dată lung, înainte de a se întoarce tăcut la coniacul său. Când l-a vizitat data următoare, Chief revenise la flecăreala lui obișnuită.

— Am fost prieten cu Babangida. Am fost prieten cu Abacha. Acum, că a trecut vremea armatei, Obasanjo e prietenul meu, a spus. Știi de ce? Oare pentru că sunt fraier?

— Bineînțeles că nu, Chief, a răspuns Obinze.

— Ei spun că Societatea Națională de Sprijin a Fermierilor e în faliment și că au de gând să o privatizeze. Știi asta? Nu. Cum de știu asta? Pentru că am prieteni. Până să te dezmeticești, aș

fi intrat anticipat pe piață și aș fi beneficiat de pe urma arbitrajului valutar. Asta e piața noastră liberă!

Chief a râs.

— Societatea a fost fondată în anii '60 și deține proprietăți peste tot. Clădirile sunt toate în ruine, iar termitele le mănâncă acoperișurile. Dar sunt scoase la vânzare. O să cumpăr șapte proprietăți cu cinci milioane fiecare. Știi cu ce sumă sunt trecute în registrele contabile? Un milion. Știi care e valoarea reală? Cincizeci de milioane.

Chief a făcut o pauză pentru a verifica unul dintre telefoanele sale mobile care suna (avea patru pe masă), iar apoi l-a ignorat și s-a lăsat pe spate pe canapea.

— Am nevoie de un intermediar pentru tranzacții.

— Da, domnule, pot face asta, a spus Obinze.

Mai târziu, Nneoma stătea așezată pe patul ei, bucuroasă pentru el, dându-i sfaturi în timp ce se pocnea din când în când peste cap; sub coafura ei împletită, scalpul îi dădea mâncărimi, iar acela era cel mai apropiat lucru de scărpinat.

— Asta e șansa ta! Zet, deschide bine ochii! I-au dat o titulatură pompoasă, consultanță pentru operațiuni de evaluare, dar nu-i o treabă grea. Subevaluezi proprietățile și te asiguri că totul pare să respecte procedurile impuse. Cumperi proprietatea, vinzi jumătate pentru a-ți acoperi prețul de achiziție și ți-ai făcut intrarea în afaceri! O să-ți faci propria companie. Următoarea mișcare, îți construiești o casă în Lekki, îți cumperi niște mașini și îți rogi orașul de baștină să-ți acorde niște titluri și prietenii să publice mesaje de felicitare pentru tine în ziare, și înainte să te dezmeticești orice bancă în care vei intra va vrea să-ți acorde pe loc un pachet de împrumut, fiindcă ei cred că deja nu mai ai nevoie de bani! Iar după ce îți faci propria companie, trebuie să găsești un bărbat alb. Găsește pe unul dintre prietenii tăi albi din Anglia. Le spui tuturor că el este Directorul tău General. Vei vedea cum ți se vor deschide toate

ușile pentru că ai Director General un *oyinbo*. Chiar și Chief are câțiva bărbați albi cu care defilează când are nevoie. Așa funcționează Nigeria. Crede-mă.

Și într-adevăr așa a funcționat și încă funcționa pentru Obinze. Ușurința cu care s-a întâmplat totul îl năucise. Prima oară când a prezentat băncii scrisoarea lui de ofertă, i s-a părut ireal când rostea „cincizeci" și „cincizeci și cinci", omițând cuvântul „milioane" fiindcă nu mai era nevoie să rostească evidentul. La fel, rămăsese stupefiat și de cât de ușoare deveniseră numeroase alte lucruri, cum până și aparența bogăției îi deschidea uși. Nu trebuia decât să conducă până în fața unei porți în BMW-ul său, iar portarul îl saluta și îl lăsa să intre fără să pună vreo întrebare. Chiar și la ambasada americană, lucrurile au stat altfel. Cu ani în urmă, când era proaspăt absolvent, amețit de ambiții americane, i se refuzase viza, dar acum, cu noul său extras bancar, a obținut-o imediat. La prima lui călătorie, pe aeroportul din Atlanta, ofițerul de imigrație fusese vorbăreț și cordial, întrebându-l:

— Deci ce sumă *cash* aveți?

Când Obinze îi spusese că nu avea mult, bărbatul păruse surprins.

— Văd mereu nigerieni ca dumneavoastră declarând mii și mii de dolari.

Asta ajunsese, genul de nigerian de la care te așteptai să declare sume considerabile la aeroport. Totul îi provoca o senzație stranie care îl dezorienta, deoarece mintea nu i se schimbase în același ritm cu viața, iar între el și cel care trebuia să fie simțea un abis.

Încă nu înțelegea motivul pentru care Chief se hotărâse să îl ajute, să îl folosească în timp ce supraveghea, ba chiar încuraja beneficiile lui colaterale incredibile. Exista, până la urmă, un întreg șir de vizitatori care făceau temenele la casa lui Chief, rude și prieteni care aduceau alte rude și alți prieteni, cu desaga

plină de doleanțe și rugăminți. Câteodată se întreba dacă nu cumva Chief avea să-i ceară într-o zi ceva băiatului flămând și cinstit pe care îl făcuse mare, iar în momentele sale mai melodramatice și-l imagina cerându-i să pună la cale un asasinat.

De îndată ce au ajuns la petrecerea lui Chief, s-a lăsat condusă de Kosi, care îmbrățișa bărbați și femei pe care abia îi cunoștea, adresându-li-se celor în vârstă cu „ma" și „domnule" cu un respect exagerat, scăldându-se în atenția pe care chipul ei o atrăgea, însă estompându-și personalitatea pentru ca frumusețea ei să nu devină o amenințare. A complimentat coafura unei femei, rochia alteia, cravata unui bărbat. Rostea frecvent „Slavă cerului". Când o femeie a întrebat-o, pe un ton acuzator, „Ce cremă de față folosiți? Cum poate cineva să aibă o piele atât de perfectă?", Kosi a râs grațios și i-a promis femeii că îi va trimite un SMS cu detaliile rutinei sale de îngrijire a pielii.

Obinze fusese întotdeauna consternat de cât de important era pentru ea să fie o persoană întrutotul agreabilă. Duminica, le invita pe rudele lui la piure de igname și supă onugbu și apoi se uita la ei să se asigure că se înfruptă cu toții cum trebuie. *Unchiule, trebuie să mănânci! Mai avem carne în bucătărie! Hai să-ți mai aduc un Guinness!* Prima oară când a invitat-o acasă la mama lui, în Nsukka, chiar înainte de a se căsători, s-a grăbit să ajute cu servitul la masă, iar când mama lui se pregătea să spele vasele, s-a ridicat jignită și i-a spus: „Mami, nu se poate să fiu aici și să speli tu vasele!" Încheia fiecare propoziție pe care le-o adresa unchilor lui cu „domnule". Le prindea funde în păr fiicelor verilor săi. Era o anumită lipsă de modestie în modestia ei: se autoproclama.

Acum făcea o reverență și o saluta pe doamna Akin-Cole, o venerabilă femeie în vârstă dintr-o venerabilă veche familie, care afișa expresia disprețuitoare, cu sprâncenele mereu ridicate, a unei persoane obișnuite să primească omagii; Obinze și-o imagina adeseori râgâind bule de șampanie.

— Ce face copilul vostru? E la şcoală? a întrebat doamna Akin-Cole. Trebuie să o trimiteţi la şcoala franceză. Sunt foarte buni, foarte riguroşi. Bineînţeles că predau în franceză, dar nu poate fi decât bine pentru copil să înveţe încă o limbă civilizată, de vreme ce deja învaţă engleza acasă.

— OK, *ma*. O să mă interesez de şcoala franceză, a zis Kosi.

— Şcoala franceză nu e rea, dar eu prefer Sidcot Hall. Predau după programa britanică, a spus o altă femeie, al cărei nume Obinze îl uitase. Ştia că făcuse foarte mulţi bani în timpul guvernării generalului Abacha. Fusese codoaşă, după cum se spunea, furnizându-le fete ofiţerilor din armată, care, la rândul lor, îi ofereau contracte de aprovizionare umflate. Acum, în rochia ei mulată, cu paiete, care îi contura umflătura abdomenului inferior, devenise un gen aparte de doamnă de vârstă mijlocie din Lagos, secătuită de dezamăgiri, pustiită de amărăciune, cu ploaia de pistrui de pe frunte îngropată sub un strat gros de fond de ten.

— A, da, Sidcot Hall, a zis Kosi. E deja în fruntea listei mele pentru că ştiu că merg pe programa britanică.

În mod normal, Obinze nu ar fi spus absolut nimic, s-ar fi mulţumit să privească şi să asculte, dar astăzi, dintr-un motiv oarecare, a spus:

— Nu am mers cu toţii la şcoli primare care predau programa nigeriană?

Femeile l-au privit; expresiile lor nedumerite sugerau că poate glumise. Şi, într-un fel, chiar asta făcuse. Bineînţeles că şi el îşi dorea ce era mai bun pentru fiica lui. Câteodată, ca acum, se simţea ca un intrus în noul său cerc de oameni care erau de părere că cele mai noi şcoli, cele mai noi programe şcolare le vor asigura copiilor o dezvoltare desăvârşită. Nu le împărtăşea certitudinile. Petrecea prea mult timp regretând ceea ce ar fi putut fi şi punând la îndoială ceea ce ar fi trebuit să fie.

Când era mai tânăr, îi admirase pe cei care avuseseră parte de o copilărie cu bani și care vorbeau cu accent străin, dar ajunsese să detecteze la ei o tânjire nerostită, o căutare tristă după ceva ce nu aveau să găsească vreodată. Nu își dorea un copil bine educat și prins în păienjenișul nesiguranțelor. Buchi nu avea să meargă la școala franceza, de asta era sigur.

— Dacă vei hotărî să-ți dezavantajezi copila trimițând-o la una dintre acele școli cu profesori nigerieni insuficient instruiți, atunci vina va fi numai a ta, a spus doamna Akin-Cole. Vorbea cu acel accent străin inclasabil, deopotrivă britanic, american și altfel, al nigeriencei înstărite care nu voia ca lumea să uite cât de cosmopolită era și cum cardul ei British Airways la clasa business era doldora de kilometri.

— Fiul uneia dintre prietenele mele merge la o școală pe continent și vreau să vă spun că au numai cinci computere în întreaga școală. Numai cinci! a spus cealaltă femeie.

Obinze și-a amintit numele ei, Adamma.

— Lucrurile s-au schimbat, a spus doamna Akin-Cole.

— Așa e, a zis Kosi. Dar înțeleg și ce spune Obinze.

Juca pe ambele fronturi pentru a mulțumi pe toată lumea; întotdeauna alegea pacea în detrimentul adevărului, mereu nerăbdătoare să se conformeze. Privind-o cum vorbea acum cu doamna Akin-Cole, cu o umbră aurită licărindu-i pe pleoape, s-a simțit vinovat pentru gândurile lui. Era o femeie atât de devotată, o femeie bine intenționată. A luat-o de mână.

— Vom merge la Sidcot Hall și la școala franceză și vom evalua și câteva școli nigeriene, cum ar fi Crown Day, a zis Kosi și l-a privit rugător.

— Da, a spus el, strângând-o de mână.

Știa că astfel își cerea iertare și că mai târziu își va cere iertare cum se cuvine. Ar fi trebuit să păstreze tăcerea, să nu tulbure apele. Adeseori îi povestea că prietenele ei o invidiau și vorbeau despre cum se comporta el ca un soț din străinătate,

care îi pregătea micul dejun în weekend și rămânea acasă în fiecare noapte. Iar în mândria care se citea în ochii ei întrezărea o versiune a sa mai bună, mai strălucitoare. Tocmai se pregătea să îi spună ceva doamnei Akin-Cole, ceva fără importanță și împăciuitor, când a auzit vocea răstită a lui Chief în spatele lui:

— Dar știi că, exact în momentul ăsta, petrolul se scurge prin conducte ilegale, iar ei îl vând cu sticla în Cotonou! Da! Da!

Chief îi găsise.

— Frumoasa mea prințesă! i s-a adresat lui Kosi și a îmbrățișat-o cu putere.

Obinze se întreba dacă Chief îi făcuse vreodată avansuri. Fusese odată acasă la el când un bărbat venise în vizită cu iubita lui, iar când aceasta părăsise încăperea să meargă la toaletă, Obinze îl auzise pe Chief spunându-i bărbatului: „Îmi place fata asta. Dă-mi-o mie și-ți dau o parcelă bună de pământ în Ikeja".

— Ce bine arăți, Chief, a zis Kosi. Mereu tânăr!

— A, draga mea, încerc, încerc.

Chief și-a ranjat ironic reverele de satin ale sacoului negru. Arăta într-adevăr bine, subțire și drept, spre deosebire de mulți dintre omologii lui, care arătau ca niște bărbați gravizi.

— Băiatul meu! i s-a adresat lui Obinze.

— Bună seara, Chief.

Obinze i-a strâns mâna cu ambele mâini, aplecându-se ușor. I-a privit pe ceilalți bărbați de la petrecere aplecându-se la rândul lor, înghesuindu-se în jurul lui Chief, străduindu-se ca râsetele lor să le acopere pe ale celorlalți la glumele lui Chief.

Petrecerea devenise mai aglomerată. Obinze a ridicat ochii și l-a văzut pe Ferdinand, o cunoștință a lui Chief, un bărbat masiv care candidase la postul de guvernator la ultimele alegeri, pierduse și, așa cum făceau toți politicienii perdanți, atacase în instanță rezultatele. Ferdinand avea un chip amoral, de fier; dacă i-ai fi examinat mâinile, te-ai fi așteptat să-i găsești sub unghii sângele închegat al adversarilor. Ochii lui Ferdinand i-au

întâlnit pe ai lui, iar Obinze s-a uitat în altă parte. Era îngrijorat că Ferdinand ar fi putut venit la el să discute despre afacerea dubioasă cu pământuri pe care o menționase ultima oară când se întâlniseră întâmplător, așa că a bâiguit cum că mergea la toaletă și s-a îndepărtat de grup.

Lângă bufet, a zărit un tânăr privind cu tristă dezamăgire pastele și gustările reci. Obinze a fost atras de stângăcia lui; îmbrăcămintea tânărului, ca și postura sa, vădeau o alienare pe care nu ar fi putut-o ascunde nici dacă ar fi vrut.

— Dincolo e o masă cu mâncare nigeriană, i-a spus Obinze, iar tânărul s-a uitat la el și a râs recunoscător. Numele lui era Yemi și era jurnalist la un cotidian. Nu era de mirare, fotografii de la petrecerile lui Chief împânzeau mereu ziarele de weekend.

Yemi studiase limba engleză la facultate, iar Obinze l-a întrebat ce cărți îi plăcuseră, dornic să aibă în sfârșit un subiect de discuție interesant, dar și-a dat seama în curând că, pentru Yemi, o carte nu se califica drept literatură dacă nu conținea cuvinte polisilabice și pasaje incomprehensibile.

— Problema cu acel roman este că e prea simplu, omul nici măcar nu folosește vreun cuvânt complex, a spus el.

Faptul că Yemi avea o educație atât de precară și că nu era conștient că are o educație precară l-a întristat pe Obinze. Îl făcea să-și dorească să fie profesor. S-a imaginat stând în fața unei săli pline de persoane ca Yemi, predând. I s-ar fi potrivit viața de profesor, așa cum i se potrivise și mamei lui. Deseori, își imagina alte lucruri pe care le-ar fi putut face sau pe care încă le mai putea face: să predea la facultate, să editeze un cotidian, să fie antrenor profesionist de tenis de masă.

— Nu știu în ce domeniu lucrați, domnule, dar eu întotdeauna sunt în căutarea unei slujbe mai bune. Îmi termin masteratul acum, a spus Yemi, în acel fel în care vorbea adevăratul locuitor din Lagos care era mereu în joc, veșnic scrutând cu atenție orizonturile mai bune și mai strălucitoare.

Obinze i-a întins cartea de vizită înainte de a merge să o caute pe Kosi.

— Mă întrebam pe unde eşti, i-a zis ea.

— Îmi pare rău, m-am întâlnit cu cineva, a răspuns Obinze.

Şi-a căutat în buzunar BlackBerry-ul. Kosi îl întreba dacă mai voia ceva de mâncare. Nu mai voia. Voia să plece acasă. O nerăbdare nechibzuită îl covârşise, să meargă în biroul lui şi să-i răspundă lui Ifemelu la e-mail, un mesaj pe care îl compunea în mod inconştient în minte de ceva vreme. Dacă ea lua în calcul întoarcerea în Nigeria, asta însemna că nu mai era cu americanul negru. Însă ar fi putut să îl aducă şi pe el; la urma urmei, era genul de femeie care l-ar fi făcut pe un bărbat să-şi dezrădăcineze cu uşurinţă viaţa, genul de femeie care, fiindcă nu se aştepta la certitudine şi nici nu o cerea, făcea să devină posibilă o anumită siguranţă. Pe vremea când locuiau în campus, obişnuia să îl strângă atunci când îl ţinea de mână până ce palmele lor deveneau umede de transpiraţie, iar ea îi spunea, tachinându-l:

— În caz că e ultima oară când ne ţinem de mână, hai să ne ţinem cu adevărat. Pentru că ne poate omorî o motocicletă sau o maşină chiar acum, ori poate că o să-l zăresc pe stradă pe adevăratul bărbat al visurilor mele şi o să te părăsesc sau poate că tu o vei vedea pe adevărata femeie a visurilor tale şi mă vei părăsi.

Era posibil ca negrul american să vină şi el în Nigeria, agăţându-se de ea. Totuşi, din e-mail simţea că era singură. A scos din buzunar BlackBerry-ul pentru a verifca ora din America la care fusese trimis. La începutul după-amiezii. Propoziţiile aveau un aer grăbit; se întreba ce făcea când i-l trimisese. Şi se întreba ce altceva îi spusese Ranyinudo despre el.

În acea sâmbătă din decembrie când se întâlnise cu Ranyinudo la mall-ul Palms, o ducea pe Buchi pe un braţ, aşteptând la intrare ca Gabriel să întoarcă maşina şi ţinând în cealaltă mână o pungă cu biscuiţii fetiţei.

— Zet! îl strigase Ranyinudo.

În liceu fusese o fată băieţoasă plină de viaţă, foarte înaltă, slăbuţă şi directă, lipsită de aerul misterios al fetelor. Toţi băieţii o plăceau, dar nu o curtaseră niciodată şi o strigau cu afecţiune *Dă-mi pace*, fiindcă, de fiecare dată când era întrebată despre numele ei ciudat, răspundea: „Da, e un nume igbo şi înseamnă «Dă-ne nouă pace», aşa că dă-mi pace!" Era surprins cât de şic arăta acum şi cât de diferit, cu părul scurt, ţepos, şi blugi strâmţi, cu trupul cu forme pline.

— Zet... Zet! Cât a trecut! N-ai mai întrebat de noi. Ea e fiica ta? O, Doamne! Zilele trecute eram cu unul dintre prietenii mei, Dele. Îl ştii pe Dele de la Hale Bank? Spunea că eşti proprietarul clădirii aceleia de lângă biroul Ace din Banana Island. Felicitări. Chiar te-ai descurcat. Şi Dele spunea că eşti atât de modest.

Se simţise stînjenit de laudele ei excesive, de admiraţia pe care o degaja subtil prin toţi porii. Nu mai era, în ochii ei, acel Zet din şcoală, iar poveştile despre bunăstarea lui o făcuseră să presupună că se schimbase mai mult decât s-ar fi putut schimba. Oamenii îi spuneau adesea cât de modest era, dar nu se refereau la adevărata modestie, ci la faptul că pur şi simplu nu îşi exhiba apartenenţa la clubul bogaţilor, nu îşi exercita drepturile pe care aceasta i le conferea (să fie bădăran, să fie nepăsător, să fie salutat mai degrabă decât să salute), iar fiindcă atât de multe alte persoane ca el îşi exercitau acele drepturi, alegerea lui era interpretată drept modestie. Nici nu-i plăcea să se dea mare sau să vorbească despre lucrurile pe care le deţinea, ceea ce îi făcea pe oameni să presupună că deţinea mult mai multe decât în realitate. Chiar şi cel mai apropiat prieten al său, Okwudiba, îi spunea adesea cât de modest era, iar lucrul acesta îl irita oarecum, pentru că îşi dorea ca Okwudiba să îşi dea seama că a-l numi pe el modest însemna să considere bădărănia normalitate. În plus, modestia i se păruse mereu o chestie de faţadă, inventată pentru confortul celorlalţi; erai lăudat pentru modestie

de către oameni pentru că nu îi făceai să-și simtă lipsurile mai mult decât le simțeau deja. Onestitatea era ceea ce prețuia el, întotdeauna își dorise să fie cu adevărat onest și întotdeauna se temuse că nu era.

— Dragul meu, probabil ți-e foame. Ai mâncat doar un pachețel de primăvară? l-a întrebat Kosi în mașină, pe drumul spre casă.

— Și suya.

— Trebuie să mănânci. Slavă cerului că am rugat-o pe Marie să gătească, a spus ea și a adăugat, chicotind: în ceea ce mă privește, ar fi trebuit să am respect pentru mine și să nu mă ating de melcii ăia! Cred că am mâncat cel puțin zece. Erau atât de gustoși și piperați.

Obinze a râs, vag plictisit, dar fericit că ea era fericită.

Marie era plăpândă, iar Obinze nu era sigur dacă era timidă sau dacă engleza ei împiedicată o făcea să pară astfel. Lucra pentru ei doar de o lună. Ultima menajeră, adusă de o rudă a lui Gabriel, era o femeie robustă care venise ținând strâns în mână o geantă de voiaj. Nu era de față când Kosi i-a controlat geanta (făcea asta în mod obișnuit cu toți angajații pentru că voia să știe ce lucruri i se aduceau în casă), dar a ieșit când a auzit-o țipând, în acel fel ascuțit și impacientat pe care îl adopta cu angajații pentru a-și impune autoritatea, pentru a preveni lipsa de respect. Geanta fetei zăcea pe podea, deschisă, cu hainele atârnând în afară. Kosi stătea lângă ea, ținând într-o mână, cu vârfurile degetelor, un pachet de prezervative.

— Pentru ce sunt astea? Zi! Ai venit în casa mea să fii prostituată?

Fata își ținea privirea în pământ la început, tăcută, apoi a privit-o drept în față pe Kosi și a spus cu voce scăzută:

— În casa unde am lucrat înainte, soțul doamnei mă înghesuia mereu.

Kosi a făcut ochii mari. Mai întâi s-a apropiat de fată de parcă ar fi vrut s-o lovească, apoi s-a oprit.

— Te rog să-ți iei geanta și să pleci chiar acum, a spus.

Fata a ezitat, părând puțin surprinsă, apoi și-a ridicat geanta și s-a îndreptat către ușă. După ce a plecat, Kosi i-a zis:

— Poți să crezi prostiile astea, dragă? A venit aici cu prezervative, ba chiar a îndrăznit să scoată pe gură acea mizerie. Îți vine să crezi?

— Fostul ei angajator a violat-o, așa că s-a hotărât să se protejeze de data asta, a spus Obinze.

Kosi s-a holbat la el.

— Îți pare rău de ea. Nu le cunoști pe menajerele astea. Cum poate să-ți pară rău de ea?

Voise să o întrebe: Cum poate să nu-ți pară rău de ea? Dar teama care se ivise în privirea ei l-a amuțit. Nesiguranța ei, atât de amplă și de cotidiană, l-a lăsat fără cuvinte. Își făcea griji în privința unei menajere pe care nici prin gând nu i-ar fi trecut să o seducă. Lagos putea face așa ceva unei femei măritate cu un bărbat tânăr și înstărit; știa cât de ușor era să aluneci pe panta paranoiei în privința menajerelor, a secretarelor, a acelor *Lagos Girls*, sofisticați monștri mondeni care înghițeau soți cu totul, îndesându-i în pe gâturile împodobite cu bijuterii. Totuși, și-ar fi dorit din partea lui Kosi să se teamă mai puțin, să nu judece la fel ca toți ceilalți.

Cu câțiva ani în urmă, îi povestise despre o angajată atrăgătoare din domeniul bancar care îi făcuse o vizită la birou pentru a-i propune să-și deschidă un cont, o tânără într-o cămașă mulată și cu un nasture deschis în plus, încercând să-și mascheze disperarea din privire.

— Dragul meu, secretara ta nu ar trebui si permită niciuneia dintre aceste fete de marketing din bănci să intre în biroul tău! spusese Kosi, ca și cum părea să nu îl mai vadă pe el, Obinze, ci niște personaje încețoșate, tipurile clasice: un bărbat bogat,

o angajată din domeniul bancar căreia îi fusese trasată o țintă pentru valoarea depozitelor, un troc la îndemână. Kosi se aștepta ca el să o înșele și tot ce o interesa era să reducă la minimum această posibilitate.

— Kosi, nimic nu se poate întâmpla dacă eu nu vreau. Iar eu nu o să vreau niciodată, îi spusese el ca s-o liniștească și s-o dojenească în același timp.

De când se căsătoriseră, ea dezvoltase o nestăvilită aversiune față de femeile singure și o nestăvilită dragoste pentru Dumnezeu. Înainte de căsătorie participa la slujba religioasă o dată pe săptămână, la biserica anglicană din Marina, o rutină duminicală care trebuia bifată și pe care o îndeplinea fiindcă așa fusese crescută, dar după nunta lor se orientase către Casa lui David pentru că, după cum îi spusese, aceea era o biserică iubitoare de Biblie și de adevăr. Mai târziu, când aflase că această Casă a lui David avea o slujbă specială de rugăciuni pentru Păstrarea Soțului, avusese un sentiment de neliniște. La fel cum i se întâmplase atunci când întrebase de ce Elohor, cea mai bună prietenă a ei din facultate, îi vizita atât de rar, iar Kosi îi răspunsese „E încă singură", ca și cum era un răspuns ce se impunea de la sine.

Marie a ciocănit la ușa biroului și a intrat cu tava de orez și banane fripte. A mâncat încet. A pus un CD cu Fela, iar apoi a început să scrie e-mail-ul la computer; tastatura BlackBerry-ului i-ar fi comprimat degetele și gândurile. Îi făcuse cunoștință lui Ifemelu cu muzica lui Fela în timpul facultății. Înainte de asta, ea se gândea la Fela ca la un fumător de iarbă nebun care apărea în chiloți la concerte, dar ajunsese să iubească sunetul *Afrobeat*, iar ei stăteau în Nsukka, întinși pe salteaua lui, și îl ascultau, iar la un moment dat, când corul începea să cânte *fugi-fugi-fugi*, ea se ridica și făcea mișcări rapide și vulgare din șolduri. Se întreba dacă ea își mai aducea aminte de asta. Se întreba dacă ea își

mai amintea cum vărul lui îi trimisese din străinătate compilații pe casete și cum el făcuse niște cópii pentru ea la faimosul magazin de electronice din piață, unde muzica bubuia cât era ziua de lungă, răsunându-ți în urechi chiar și după ce plecai. Își dorise ca și ea să asculte aceeași muzică. Nu o interesaseră cu adevărat niciodată Biggie și Warren G și Dr. Dre și Snoop Dogg, dar Fela era diferit. În privința lui Fela căzuseră de acord.

A scris și rescris e-mail-ul, fără s-o pomenească pe soția lui și fără a folosi persoana I plural, încercând să găsească un echilibru între un ton direct și unul amuzant. Nu voia să o îndepărteze. Voia să se asigure că, de data aceasta, ea îi va răspunde. A apăsat tasta *Trimite*, iar după câteva minute a verificat dacă îi răspunsese. Era obosit. Nu o epuizare fizică (mergea la sală regulat și se simțea mai bine ca oricând), ci o moleșeală care îl sleia și îi amorțea mintea. S-a ridicat și a ieșit pe verandă; aerul fierbinte năvalnic, zumzetul generatorului din vecini, mirosul de gaze de eșapament l-au amețit. Insecte înaripate zburau fără astâmpăr în jurul becului. Simțea, uitându-se în bezna înăbușitoare care se întindea în depărtare, că ar fi putut pluti și că tot ceea ce trebuia să facă era să nu se împotrivească.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL 3

Mariama a terminat cu clienta ei, i-a dat părul cu luciu și, după ce aceasta a plecat, le-a spus:

— Mă duc să iau mâncare de la chinezesc.

Aisha și Halima i-au spus ce voiau (pui General Tso foarte picant, aripioare de pui, pui cu portocale), cu lejeritatea expeditivă a oamenilor care spun același lucru în fiecare zi.

— Tu vrei ceva? a întrebat-o Mariama pe Ifemelu.

— Nu, mulțumesc, a răspuns ea.

— Păr la tine durează mult. Ai nevoie de mâncare, a zis Aisha.

— Nu-mi trebuie. Am un baton cu musli.

Avea și niște morcovi într-o pungă, deși singura ei gustare până atunci fusese ciocolata care se topise.

— Ce baton? a întrebat Aisha. Ifemelu i-a arătat batonul, organic, sută la sută grâu integral cu fructe adevărate.

— Asta nu e mâncare! s-a oțărât Halima, luându-și ochii de la televizor.

— Are cinșpe ani aici, Halima, a zis Aisha, ca și cum numărul anilor în America era o explicație pentru faptul că Ifemelu mânca un baton cu musli.

— Cinșpe? Mult timp, a zis Halima.

Aisha a așteptat până ce Mariama a plecat înainte să-și scoată telefonul mobil din buzunar.

— Scuze, dau telefon scurt, a zis și a ieșit afară. Când s-a întors, fața i se luminase, avea o drăgălășenie zâmbitoare, cu trăsături regulate, adusă la suprafață de acea convorbire, pe care Ifemelu nu o sesizase înainte.

— Emeka lucrează azi târziu. Așa că doar Chijioke vine să vadă pe tine, înainte să terminăm, a zis, ca și cum ea și Ifemelu plănuiseră totul împreună.

— Nu trebuie să-i rogi să vină. Nici măcar n-o să știu ce să le zic, a spus Ifemelu.

— Spui lui Chijioke că igbo poate ia în căsătorie altceva decât igbo.

— Aisha, nu îi pot spune eu să te ia în căsătorie. Se va căsători cu tine dacă asta își dorește.

— Ei vor să ia pe mine în căsătorie. Dar eu nu sunt igbo!

Ochii Aishei aruncau scântei, femeia trebuie să fi fost puțin instabilă psihic.

— Așa ți-au spus ei? a întrebat Ifemelu.

— Emeka spune că mama lui spus că dacă ia în căsătorie americancă, ea se omoară singură, a zis Aisha.

— Asta nu-i bine.

— Dar eu, eu sunt africană.

— Așa că poate n-o să se omoare singură dacă se căsătorește cu tine.

— Mama iubit al tău vrea ca el ia în căsătorie pe tine? a întrebat-o Aisha cu o privire goală.

Ifemelu s-a gândit prima dată la Blaine, apoi și-a dat seama că Aisha, bineînțeles, se referea la iubitul ei imaginar.

— Da. Ne tot întreabă când o să ne căsătorim.

Era uimită de propria fluență, era ca și cum se convinsese chiar și pe ea însăși că nu trăia din amintiri acoperite de un mucegai vechi de treisprezece ani. Dar ar fi putut fi adevărat; de fapt, mama lui Obinze o plăcuse mereu.

— A! a exclamat Aisha, cu o invidie bine intenționată.

Un bărbat cu pielea uscată, pământie, și cu o claie de păr alb a intrat cu o tavă de plastic cu poțiuni din ierburi.

— Nu, nu, nu, i-a spus Aisha, cu palma ridicată, ca și cum gestul l-ar fi ținut la distanță.

Bărbatul s-a retras. Lui Ifemelu i-a părut rău pentru el, părea înfometat în dashiki-ul uzat, și s-a întrebat câți bani putea strânge din ce vindea. Ar fi trebuit să cumpere ceva.

— Tu vorbești igbo cu Chĭjioke. El ascultă pe tine, a zis Aisha. Tu vorbești igbo?

— Bineînțeles că vorbesc igbo, a spus Ifemelu defensiv, întrebându-se dacă Aisha sugera din nou că America o schimbase. Încet! a adăugat, fiindcă Aisha îi trecuse un piepten cu dinți minusculi printr-o șuviță de păr.

— Tu ai păr tare, a zis Aisha.

— Nu e tare, a spus ferm Ifemelu. Folosești tu pieptenul greșit. Și l-a tras din mâna Aishei, punându-l pe măsuță.

Ifemelu crescuse în umbra părului mamei ei. Era negru-negru, atât de des încât înghițea la salon două recipiente de balsam de netezire, atât de bogat încât era nevoie să petreacă ore întregi sub cască, iar când în sfârșit era eliberat din bigudiurile roz de plastic, se înfoia liber și amplu, rostogolindu-i-se pe spate ca o sărbătoare. Tatăl lui Ifemelu îi spunea coroana gloriei. „E părul tău natural?", o întrebau necunoscuții, iar apoi întindeau mâna să i-l atingă plini de venerație. Alții îi spuneau „Ești din Jamaica?" de parcă numai sângele străin ar fi putut explica un păr atât de bogat, care refuza să i se rărească la tâmple. În copilărie, Ifemelu se privea adeseori în oglindă și se trăgea de păr, îl separa în șuvițe, încerca să-l forțeze să devină ca al mamei ei, însă părul rămânea țepos și creștea îndărătnic; împletitoarele spuneau că le înțepa ca un cuțit.

Într-o zi, în anul în care Ifemelu împlinise zece ani, mama ei a venit acasă de la muncă arătând altfel. Era îmbrăcată la fel, cu o rochie cafenie prinsă cu o curea în talie, dar chipul îi era răvășit, privirea rătăcită.

— Unde e foarfeca aia mare? întrebase, iar când Ifemelu i-a adus-o, a ridicat-o la nivelul capului și, șuviță cu șuviță, și-a tăiat tot părul. Ifemelu o privea împietrită. Părul zăcea pe podea ca iarba moartă.

— Adu-mi o pungă mare, a spus mama ei.

Ifemelu i-a adus-o, ca într-o transă; se întâmpla ceva ce nu le înțelegea. A privit-o pe mama ei învârtindu-se prin casă, adunând toate obiectele de cult catolice, crucifixele atârnate pe pereți, rozariile din sertare, cărțile de rugăciuni de pe rafturi. Mama ei le-a așezat pe toate în punga de polietilenă, pe care a dus-o în curtea din spate, cu pași grăbiți, cu aceeași privire pierdută. A făcut un foc lângă tomberon, în același loc în care își ardea absorbantele folosite, iar pentru început a ars părul, învelit în ziare vechi, iar apoi, unul după altul, obiectele de cult. Fumul cenușiu-întunecat se încolăcea în aer. Pe verandă, Ifemelu a început să plângă fiindcă simțea că ceva se întâmplase, iar femeia care stătea lângă foc, împroșcând mai mult kerosen pe măsură ce flăcările se potoleau și trăgându-se înapoi când vâlvătaia izbucnea din nou, femeia aceea ciumpăvită și absentă nu era mama ei, nu putea fi mama ei.

Când mama ei a revenit înăuntru, Ifemelu s-a dat înapoi, dar ea a strâns-o la piept.

— Sunt salvată, a spus. Doamna Ojo mi-a ținut o predică în această după-amiază în timpul pauzei copiilor, iar eu l-am primit pe Iisus. Vechiturile s-au spulberat și toate lucrurile s-au reînnoit. Slavă lui Dumnezeu. De duminică vom merge la Renașterea Sfinților. E o biserică iubitoare de Biblie și de adevăr, și o biserică vie, nu ca Sf. Dominic.

Cuvintele astea nu erau ale ei. Le rostea prea inflexibil, cu o atitudine care părea străină. Chiar și vocea ei, de obicei feminină și cu inflexiuni înalte, se îngroșase și era mai profundă. În acea după-amiază, Ifemelu a privit cum esența mamei ei dispărea. Pe vremuri, mama spunea o rugăciune din când în când, își făcea cruce înainte să mănânce, purta imagini drăguțe ale sfinților atârnate la gât, cânta imnuri latine și râdea când tatăl lui Ifemelu o tachina în privința pronunției groaznice. Râdea și de fiecare dată când el spunea „Eu sunt un agnostic care respectă religia", dându-i de înțeles cât de norocos era să fie însurat cu

ea deoarece, chiar dacă mergea la biserică doar la nunți și înmormântări, tot avea să fie primit în rai pe aripile credinței ei. Dar, începând cu acea după-amiază, Dumnezeul ei s-a schimbat. A devenit neîndurător. Părul îndreptat îl ofensa. Dansatul îl ofensa. Ea negocia cu El, oferindu-și înfometarea în schimbul prosperității, al unei promovări la muncă, al sănătății de fier. Postitul a făcut-o să ajungă piele și os: post negru în weekend, iar în zilele săptămânii doar apă până la asfințit. Tatăl lui Ifemelu o privea cu îngrijorare, îndemnând-o să mănânce mai mult și să postească mai puțin, vorbindu-i mereu cu băgare de seamă în așa fel încât ea să nu-l poată numi trimisul diavolului și să-l ignore, așa cum făcuse cu un văr care locuia cu ei.

— Țin post pentru convertirea tatălui tău, îi spunea deseori lui Ifemelu. Luni de zile, atmosfera din apartamentul lor a fost ca sticla pisată. Toată lumea mergea pe vârfuri în jurul mamei, care devenise o străină slabă, severă, din care rămăseseră numai încheieturile. Lui Ifemelu îi era teamă că, într-o zi, se va rupe pur și simplu în două și va muri.

Apoi, în Sâmbăta Paștelui, o zi tristă, prima Sâmbătă a Paștelui liniștită din viața lui Ifemelu, mama ei a ieșit în fugă din bucătărie și a zis:

— Am văzut un înger!

Înainte s-ar fi gătit mult și ar fi fost mare forfotă, o sumedenie de cratițe în bucătărie și multe rude în apartament, iar Ifemelu și mama ei ar fi mers la slujbă noaptea, ținând în mâini lumânări aprinse și cântând într-o mare de flăcărui pâlpâitoare, apoi întorcându-se acasă pentru a continua să gătească pentru prânzul special de Paști. Dar acum aparamentul era tăcut. Rudele se ținuseră departe, iar prânzul urma să fie obișnuitul orez cu tocană. Ifemelu era în sufragerie cu tatăl ei, iar când mama a zis „Am văzut un înger!", Ifemelu a citit o strălucire exasperată în privirea lui.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el, pe tonul cu care îi vorbești unui copil, ca și cum, intrând în jocul soției sale, i-ar fi putut face nebunia să se evapore.

Mama ei le-a povestit viziunea pe care tocmai o avusese lângă aragaz, o apariție înconjurată de lumină a unui înger ținând o carte tivită cu fir roșu, spunându-i să plece din Renașterea Sfinților fiindcă pastorul era un vrăjitor ce participa la întruniri demonice nocturne în adâncul mării.

— Ar trebui să-l asculți pe înger, a spus tatăl ei.

Și astfel, mama sa a părăsit acea biserică și a început să-și lase părul să crească din nou, deși încetase să mai poarte coliere și cercei fiindcă bijuteriile, conform pastorului de la Izvorul Miraculos, erau păgâne, nepotrivite pentru o femeie virtuoasă. Nu după mult timp, în aceeași zi în care lovitura de stat eșuase, în timp ce comercianții care locuiau cu un etaj mai jos plângeau fiindcă puciul ar fi salvat Nigeria, iar vânzătoarele din piețe ar fi fost răsplătite cu poziții în administrație, mama ei a avut o altă viziune. De data aceasta, îngerul i-a apărut în dormitor, deasupra șifonierului, și i-a spus să părăsească Izvorul Miraculos și să se alăture Adunării Călăuzitoare. La jumătatea primei slujbe la care Ifemelu a participat cu mama ei, într-o sală de întâlniri cu pardoseală de marmură, înconjurată de oameni parfumați și de ricoșeurile vocilor bogate, Ifemelu s-a uitat la mama ei și a văzut că plângea și râdea în același timp. În acea biserică a speranței învolburate, a tropăielilor și aplauzelor, unde Ifemelu își imagina o jerbă de îngeri înstăriți deasupra, spiritul mamei ei își găsise o casă. Era o biserică plină de proaspăt îmbogățiți, mașina neîncăpătoare a mamei, în parcare, era cea mai veche, cu o vopsea banală și nenumărate zgârieturi. Dacă împărțea locul de adorație cu cei prosperi, spunea ea, atunci Dumnezeu o va binecuvânta așa cum îi binecuvântase pe ei. A început să poarte iar bijuterii, să bea din nou câte un Guinness, ținea post o singură zi pe săptămână și adeseori o auzeai spunând

„Dumnezeul meu îmi spune" și „Biblia mea îmi spune", ca și cum Dumnezeul și Biblia altor oameni nu erau doar diferite, ci și greșite. Răspunsul ei la „bună dimineața" sau „bună seara" era un vesel „Dumnezeu să te binecuvânteze!" Dumnezeul ei a devenit convivial și nu avea nimic împotrivă să-i fie trasate anumite sarcini. În fiecare dimineață trezea toată casa pentru rugăciuni și îngenuncheau pe covorul uzat din sufragerie, cântând, bătând din palme, acoperind ziua ce urma cu sângele lui Iisus, iar cuvintele mamei străpungeau nemișcarea răsăritului:

— Dumnezeule, tatăl meu ceresc, te însărcinez să umpli această zi cu binecuvântări și să-mi dovedești că tu ești Dumnezeul! Doamne, aștept să-mi dăruiești mie bunăstare! Nu îl lăsa pe cel rău să biruiască, nu îi lăsa pe dușmanii mei să triumfe asupra mea!

Tatăl lui Ifemelu spusese odată că rugăciunile erau bătălii închipuite cu delatori imaginari, însă insista ca Ifemelu să se trezească întotdeauna devreme pentru rugăciune.

— O face fericită pe mama ta, i-a spus.

La biserică, atunci când venea vremea mărturisirii, mama ei era prima care dădea fuga la altar.

— Aveam guturai azi-dimineață, începea ea. Dar cum a început pastorul Gideon să se roage, căile respiratorii mi s-au eliberat. Acum a dispărut. Slavă lui Dumnezeu!

— Aleluia, striga congregația și urmau alte mărturisiri. *Nu am învățat pentru că eram bolnav și totuși am trecut examenele cu brio! Aveam malarie, m-am rugat pentru vindecare și chiar asta s-a întâmplat! Tusea mi-a dispărut în momentul în care pastorul a început să se roage!* Dar întotdeauna mama ei era prima, plutind și zâmbind, înconjurată de aureola mântuirii. Mai târziu în timpul slujbei, când pastorul Gideon se avânta în costumul său cu umeri ascuțiți și ciocate, spunând „Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu sărac, nu-i așa? Să prosperăm e ceea ce ne-a fost menit, nu-i așa?",

mama lui Ifemelu își ridica brațul sus de tot, ațintit către cer, în timp ce rostea „Amin, Tatăl și Dumnezeul nostru, amin".

Ifemelu nu credea că Dumnezeu îi dăduse pastorului Gideon casa mare și toate acele mașini, bineînțeles că și le cumpărase cu banii din cele trei colecte de la fiecare slujbă, și nu credea că Dumnezeu va face pentru toți ceea ce făcuse pentru pastorul Gideon, fiindcă una ca asta nu era cu putință, dar îi plăcea că mama ei mânca acum. Căldura îi revenise în privire, iar în ținuta ei se citea o nouă bucurie și rămânea iarăși cu tatăl ei la masă după ce terminau de mâncat și cânta din nou răsunător în timp ce își făcea baie. Noua ei biserica o absorbea, dar nu o distrugea. O făcea predictibilă și ușor de păcălit. „Mă duc la ora de studiat Biblia" și „Mă duc la Cercul Prieteniei" erau cele mai facile modalități prin care Ifemelu putea, în adolescență, să plece fără să i se pună întrebări. Pe Ifemelu nu o interesa biserica, nu-i păsa de niciun efort religios, poate fiindcă mama ei își dădea atâta silință. Însă credința mamei o făcea să se simtă în siguranță; era, în mintea ei, un nor alb care îi veghea de sus toate mișcările. Până când a intrat în viața lor Generalul.

În fiecare dimineață, mama lui Ifemelu se ruga pentru General. Spunea: „Tată ceresc, te însărcinez să îl binecuvântezi pe mentorul lui Uju. Fie ca dușmanii să nu-l doboare niciodată!" Sau: „Îl acoperim pe mentorul lui Uju cu prețiosul sânge al lui Iisus!" Iar Ifemelu bâiguia ceva fără niciun sens în loc să zică „Amin". Mama ei rostea cuvântul „mentor" sfidător, pe un ton ferm, ca și cum forța cu care îl rostea îl transforma cu adevărat pe General într-un mentor și făurea lumea din nou într-un loc în care tinerii doctori își puteau permite noua Mazda a lui Uju, acea verde, lucioasă, intimidantă mașină cu linii suple.

— Ți-a spus mama ta că mentorul mătușicii Uju i-a dat și un împrumut pentru mașină? a întrebat-o pe Ifemelu Chetachi, care locuia deasupra.

— Da.

— Ee! Mătușica Uju e norocoasă! a zis Chetachi.

Lui Ifemelu nu i-a scăpat rânjetul de pe fața ei. Chetachi și mama ei trebuie că vorbiseră deja despre mașină, și vecinii erau oameni fără lacăt la gură, invidioși, care mergeau în vizită numai ca să vadă ce aveau alții, să le măsoare din ochi mobila sau noile electrocasnice.

— Dumnezeu să-l binecuvânteze pe om. Sper doar să întâlnesc și eu un mentor când termin facultatea, a zis Chetachi.

Ifemelu s-a aricit la șicanele lui Chetachi. Totuși, era vina mamei, atât de nerăbdătoare să le spună vecinilor povestea ei despre mentor. Nu ar fi trebuit s-o facă, nu era treaba nimănui ce făcea Uju.

— Vedeți, Generalul a vrut să fie doctor în tinerețe, așa că acum ajută tinerii doctori, însuși Dumnezeu se folosește de el în viețile oamenilor, a auzit-o Ifemelu pe mama ei spunându-i cuiva în curtea din spate.

Și părea sinceră, bucuroasă, convingătoare. Credea în propriile cuvinte. Nu putea înțelege abilitatea mamei ei de a-și spune povești despre o realitate care nu semăna deloc cu realitatea cu Ifemelu. Când Uju le-a spus prima oară despre noua ei slujbă („Spitalul nu avea niciun post de doctor liber, dar Generalul i-a obligat să creeze unul pentru mine" au fost cuvintele ei), mama lui Ifemelu a reacționat imediat:

— E un miracol!

Uju a zâmbit tăcut, calm; nu credea, firește, că era un miracol, dar nu avea de gând s-o spună. Sau poate că *aveau* ceva dintr-un miracol noua ei slujbă de consultant la spitalul militar din Victoria Island și noua ei casă din Dolphin Estate, aglomerarea de duplexuri care răspândea un aer străin, proaspăt, câteva vopsite roz, altele într-un albastru de cer senin, mărginite de un parc cu bănci pe care oamenii puteau sta și iarbă bogată ca un covor nou, o raritate chiar și pe Insulă. Cu numai câteva

săptămâni înainte era o proaspătă absolventă, ale cărei colege se gândeau să plece în străinătate pentru a-și da examenele medicale în America sau în Marea Britanie, cealaltă opțiune fiind să rămână în deșertul arid al lipsei de locuri de muncă. Țara era lipsită de speranță, mașinile stăteau zile întregi la cozile lungi și transpirate din benzinării, pensionarii înălțau pancarte rahitice pentru a-și cere drepturile, universitarii se adunau pentru a declanșa încă o grevă. Dar Uju nu voia să plece; visase, de când își amintea Ifemelu, să aibă o clinică privată și ținea cu dinții de acel vis.

— Nigeria nu va fi așa mereu, sunt sigură că o să-mi găsesc o slujbă cu jumătate de normă și, da, va fi greu, dar într-o bună zi îmi voi deschide propria clinică, chiar pe Insulă! îi spusese ea lui Ifemelu.

Apoi s-a întâmplat să meargă la nunta unei prietene. Tatăl miresei era vicemareșal în aviație, se zvonea că ar fi putut participa la nuntă chiar șeful statului, iar mătușica Uju glumea că l-ar fi putut ruga să o angajeze ofițer medical la Aso Rock. Șeful statului nu a venit, însă mulți dintre generalii lui, da, iar unul dintre ei și-a însărcinat ordonanța să o sune pe mătușica Uju și să o roage ca după recepție să vină la mașina lui din parcare, iar atunci când ea a mers la Peugeot-ul închis la culoare, cu un steguleț fluturând pe capotă, și i s-a adresat bărbatului din spate cu „Bună seara, domnule", acesta i-a răspuns: „Îmi placi. Vreau să am grijă de tine". Poate că exista un fel de miracol în acele cuvinte, *Îmi placi, vreau să am grijă de tine*, s-a gândit Ifemelu, dar nu în sensul dat de mama ei.

— Un miracol! Dumnezeu nu ne părăsește! spusese mama ei în ziua aceea, cu ochii umezi de credință.

— Diavolul e parșiv. Vrea să ne împiedice binecuvântarea, dar nu va izbuti, a spus ea, pe un ton asemănător, când tatăl lui Ifemelu și-a pierdut slujba de la agenția federală. A fost concediat pentru

că refuzase să i se adreseze noii șefe cu „mămică". A venit acasă mai devreme ca de obicei, tulburat de o amară neîncredere, cu scrisoarea de reziliere în mână, plângându-se de absurdul situației în care un bărbat adult i se adresează cu „mămică" unei femei adulte fiindcă ea hotărâse că era cea mai bună modalitate de a-i arăta respect.

— Doisprezece ani de muncă devotată. E de neconceput, a spus el.

Mama ei l-a bătut pe spate, i-a spus că Dumnezeu avea să-i trimită altă slujbă și că, până atunci, se vor descurca numai din salariul ei de director-adjunct la școală. În fiecare dimineață pleca să își caute de lucru, cu dinții încleștați și cravata cu nodul bine strâns, iar Ifemelu se întreba dacă nu cumva intra în sediul companiilor la întâmplare ca să-și încerce norocul, însă, nu după mult timp, tatăl ei a început să rămână acasă, îmbrăcat în halat și maiou, lâncezind pe canapeaua jerpelită de lângă boxe.

— N-ai făcut baie de dimineață? l-a întrebat mama ei într-o după-amiază, când a ajuns acasă de la serviciu arătând secătuită, strângând la piept niște dosare, cu pete umede la subraț. Dacă trebuia să i te adresezi cuiva cu „mămică" pentru a-ți lua salariul, atunci ar fi trebuit s-o faci! a adăugat apoi iritată.

El n-a spus nimic, pentru o clipă a părut pierdut, mărunt și pierdut. Lui Ifemelu i-a părut rău pentru tatăl ei. L-a întrebat despre cartea așezată cu fața în jos în poala lui, o carte cu coperte familiare pe care știa că o mai citise. Spera că el avea să-i țină unul dintre lungile sale discursuri pe un subiect precum istoria Chinei, iar ea avea să-l asculte doar pe jumătate, așa cum făcea mereu, înveselindu-l. Dar el n-avea chef de vorbă. A dat din umeri ca și cum voia să spună că dacă o interesa se putea uita la carte. Cuvintele mamei ei îl răneau prea ușor; era prea atent la ea, cu urechile mereu ciulite la vocea ei, urmărind-o mereu cu privirea.

— Odată ce voi obține promovarea, am să-i cumpăr mamei tale ceva cu adevărat memorabil, îi spusese lui Ifemelu nu demult, înainte să fie concediat, iar când ea îl întrebase ce, zâmbise și adăugase misterios: mi se va arăta.

Privindu-l cum stătea tăcut pe canapea, s-a gândit cât de mult arăta a ceea ce era de fapt: un bărbat plin de doruri edulcorate, un funcționar public cu o brumă de cultură care își dorea o viață diferită de cea pe care o avea, care își dorise o educație mai bună decât cea pe care o primise. Vorbea deseori despre cum nu putuse să meargă la facultate fiindcă trebuise să își găsească o slujbă pentru a-și întreține frații și despre cum persoane mai puțin inteligente ca el în școală aveau acum doctorate. Vorbea o engleză formală, elevată. Menajerele cu greu îl înțelegeau, dar erau foarte impresionate.

— Ar fi trebuit să auzi ce vorbă mare tocmai a spus tatăl tău! *O di egwu!* îi zisese odată lui Ifemelu fosta lor menajeră, Jecinta, după ce intrase în bucătărie și începuse să aplaude încet.

Câteodată, Ifemelu și-l imagina într-o clasă din anii '50, un supus colonial din cale-afară de zelos, într-o uniformă școlară din bumbac ieftin care nu îi venea bine, străduindu-se să-și impresioneze profesorii-misionari. Chiar și scrisul lui de mână era manierat, numai rotunjimi și înfloriturі, cu o eleganță uniformă care îi conferea aspectul unei tipărituri. O certase pe Ifemelu în copilărie pentru că era recalcitrantă, răzvrătită, inflexibilă, cuvinte care făcuseră ca măruntele ei isprăvi să capete anvergură și să pară aproape vrednice de mândrie. Dar, pe măsură ce creștea, engleza lui savantă o deranja, fiindcă era o costumație, scutul său împotriva nesiguranței. Era bântuit de ceea ce nu avea (o diplomă de studii superioare, o viață ca a clasei de mijloc înstărite), și astfel, cuvintele sale afectate i-au devenit un fel de platoșă. Îl prefera când vorbea igbo, doar atunci părea să nu fie conștient de propriile anxietăți.

Pierderea slujbei l-a făcut mai taciturn, iar între el și lume s-a ridicat un zid subțire. Nu mai mormăia „națiune de sicofanți irecuperabili" când începeau știrile de noapte la NTA, nu mai ținea lungi monoloage despre cum guvernul lui Babangida îi adusese pe nigerieni la stadiul de idioți nesăbuiți, nu o mai tachina pe mama ei. Și, lucrul cel mai important, a început să li se alăture la rugăciunile de dimineață. Niciodată nu făcuse asta până atunci; mama ei insistase o dată ca el să li se alăture, înainte de a pleca într-o vizită în orașul lor natal.

— Hai să ne rugăm și să acoperim drumurile cu sângele lui Iisus, spusese ea, iar el îi răspunsese că drumurile ar fi fost mai sigure și mai puțin alunecoase dacă n-ar fi fost acoperite cu sânge.

Ceea ce o făcuse pe mama ei să se încrunte, iar pe Ifemelu să izbucnească în râs.

Cel puțin, încă nu mergea la biserică. Ifemelu se întorcea de la biserică cu mama ei și-l găseau așezat pe podeaua din sufragerie, scotocind prin maldărul de discuri și fredonând melodia care se auzea în boxe. Întotdeauna arăta proaspăt, odihnit, ca și cum să rămână singur cu muzica lui îl revigora. Dar, după ce și-a pierdut slujba, arareori mai asculta muzică. Soseau acasă și-l găseau la masa din sufragerie, aplecat asupra unor foi împrăștiate, scriind scrisori către ziare și reviste. Iar Ifemelu știa că, dacă i s-ar mai oferi șansa, i-ar spune șefei „mămică".

Într-o duminică dimineață devreme, cineva a bătut cu putere la ușă. Lui Ifemelu îi plăceau diminețile de duminică, trecerea încetă a timpului, când, îmbrăcată pentru biserică, stătea în sufragerie cu tatăl ei până era gata mama. Câteodată vorbeau, alteori stăteau tăcuți, o tăcere împărtășită care îi mulțumea pe amândoi, ca în dimineața aceea. Zumzetul frigiderului din bucătărie era singurul sunet care se putea auzi, înainte de bătăile puternice în ușă. O întrerupere grosolană. Ifemelu a deschis și

l-a văzut pe proprietar, un bărbat rotofei cu ochi înroșiți care îi ieșeau din orbite, despre care se spunea că își începea ziua cu un pahar de gin sec.

— S-au făcut de-acum trei luni și încă mai aștept să-mi dați banii! a țipat el, ignorând-o pe Ifemelu și privindu-l pe tatăl ei.

Vocea lui îi era familiară lui Ifemelu, țipetele acelea ca de trombon care răzbăteau mereu din apartamentele vecinilor. Dar acum era acolo, în apartamentul lor, iar scena aceea a șocat-o, proprietarul urlând la ușa lor, iar tatăl ei întorcându-se către el tăcut, împietrit. Niciodată nu se mai întâmplase să rămână în urmă cu plata chiriei. Toată viața ei trăiseră în acel apartament, era înghesuit, pereții bucătăriei erau înnegriți de la aburii de kerosen, și ea se simțea stânjenită când colegii veneau în vizită, dar nu rămăseseră niciodată în urmă cu chiria.

— Un individ cu gura mare, a spus tatăl ei după ce proprietarul a plecat, și apoi n-a mai spus nimic.

Nu mai era nimic de spus. Rămăseseră în urmă cu chiria. Mama ei și-a făcut apariția, cântând și răspândind un puternic miros de parfum, cu fața uscată, strălucindu-i de la o pudră cu o nuanță prea deschisă. I-a întins tatălui lui Ifemelu încheietura mâinii, de care atârna o brățară subțire de aur neînchisă.

— Uju vine după slujbă să ne ducă să vedem casa din Dolphin Estate, a spus ea. Vrei să vii și tu?

— Nu, a răspuns el scurt, ca și cum noua viață a mătușicii Uju era un subiect pe care prefera să-l evite.

— Ar trebui să vii, a spus ea, la care el nu i-a mai răspuns, în timp ce-i prindea brățara la mână, după care i-a zis că îi verificase apa la mașină.

— Dumnezeu nu ne părăsește. Uită-te la Uju, să-și permită o casă pe Insulă! a spus mama ei veselă.

— Mami, dar știi că mătușica Uju nu plătește niciun kobo acolo, a zis Ifemelu.

— Ți-ai călcat rochia? i-a aruncat mama o privire.

— Nu e nevoie.

— E șifonată. *Ngwa*, du-te și calc-o. Bine măcar că avem curent. Sau schimbă-te.

— Rochia asta nu e șifonată, s-a ridicat Ifemelu în silă.

— Du-te și calc-o! Nu e nevoie să arăți lumii că nu ne merge bine. Nu suntem în cea mai disperată situație. Astăzi avem Munca de Duminică cu sora Ibinabo, așa că grăbește-te și hai să mergem.

Sora Ibinabo avea putere și, fiindcă se prefăcea că nu dă prea mare importanță acestei puteri, nu făcea decât s-o accentueze. Se zicea că pastorul nu-i ieșea din vorbă. Nu era clar de ce, unii spuneau că întemeiase biserica împreună cu el, alții că știa un secret teribil din trecutul lui și mai erau cei care credeau că deținea mai multă putere spirituală decât el, dar nu putea fi pastor fiindcă era femeie. Dacă voia, se putea opune ca pastorul să-și dea binecuvântarea pentru o căsătorie. Știa totul și pe toată lumea și părea să fie pretutindeni, cu aerul ei dur, ca și cum viața o aruncase încolo și-ncoace multă vreme. Era greu de spus cât de bătrână era, dacă avea cincizeci sau șaizeci de ani, cu trupul ei robust și chipul închis ca o scoică. Nu râdea niciodată, dar adeseori zâmbea, cu zâmbetul șters al celor cucernici. Mamele îi arătau o reverență uimitoare, îi aduceau mici daruri, se îmbulzeau să-i încredințeze copilele lor pentru Munca de Duminică. Sora Ibinabo, salvatoarea viitoarelor femei. Era rugată să stea de vorbă cu fetele care aveau probleme și cu cele care făceau probleme. Unele dintre mame se interesau dacă fiicele lor ar putea locui cu ea, în apartamentul din spatele bisericii. Dar Ifemelu simțise întotdeauna în sora Ibinabo o ostilitate profundă, vie față de fete. Sora Ibinabo nu le plăcea, doar le supraveghea și le avertiza, ca și cum ar fi fost ofensată de ceea ce era încă proaspăt la ele, iar în ea se veștejise de mult.

— Te-am văzut purtând pantaloni strâmți sâmbăta trecută, i-a spus sora Ibinabo unei fete, Christie, într-o șoaptă teatrală, suficient de scăzută încât să pretindă că e o șoaptă, dar suficient de tare încât să o audă toată lumea. Totul este permis, dar nu totul e în avantajul tău. Orice fată care poartă pantaloni strâmți vrea să comită păcatul ispitirii. Cel mai bine e să-l eviți.

Christie a dat din cap umilă, grațioasă, rușinată.

În camera din spate a bisericii, cele două ferestruici nu lăsau să pătrundă multă lumină, astfel că becul era mereu aprins în timpul zilei. Plicurile pentru strângerea de fonduri erau îngrămădite pe masă, iar lângă ele se afla un vraf de șervețele colorate, ca niște pânze subțiri. Fetele au început să se organizeze. În curând, câteva dintre ele scriau pe plicuri, iar altele tăiau și încrețeau bucăți de șervețel, lipindu-le în formă de flori și înșirându-le pe sfoară pentru a face ghirlande bogate. Duminica următoare, în timpul unei slujbe speciale de Ziua Recunoștinței, ghirlandele urmau să atârne de grumazul Șefului Omenka și de gâturile mai subțiri ale membrilor familiei lui. Donase bisericii două microbuze noi.

— Alătură-te acelui grup, Ifemelu, a spus sora Ibinabo.

Ifemelu și-a încrucișat brațele și, cum se întâmpla deseori când era pe cale să spună ceva ce nu trebuia, cuvintele i s-au rostogolit de pe buze.

— De ce aș face decorațiuni pentru un hoț?

Sora Ibinabo s-a holbat la ea uluită. S-a lăsat tăcerea. Celelalte fete așteptau reacția.

— Ce-ai spus? a întrebat cu voce scăzută sora Ibinabo, oferindu-i lui Ifemelu o șansă de a-și cere iertare, de a-și înghiți cuvintele. Dar Ifemelu simțea că nu se poate opri, inima îi bătea cu putere.

— Șeful Omenka este un 419 și toată lumea știe asta, a zis ea. Biserica asta e plină de bărbați 419. De ce trebuie să ne prefacem că această sală nu este construită cu bani murdari?

— Este lucrarea lui Dumnezeu, a spus încet sora Ibinabo. Dacă nu poți lucra pentru El, atunci ar trebui să pleci. Pleacă!

Ifemelu s-a grăbit să plece, a ieșit pe poartă și s-a îndreptat către stația de autobuz, știind că, în câteva minute, povestea va ajunge la mama ei, în clădirea principală a bisericii. Stricase ziua. Ar fi mers să vadă casa mătușicii Uju și ar fi luat prânzul împreună. Acum, mama ei avea să fie irascibilă și dificilă. Își dorea să nu fi spus nimic. Participase, până la urmă, la împletirea ghirlandelor pentru alți bărbați 419 în trecut, bărbați care aveau locurile lor speciale în rândul din față, bărbați care donau mașini cu ușurința cu care alți oameni ofereau gumă de mestecat. Participase bucuroasă la recepțiile lor, mâncase orez și carne și salată de varză, hrană mânjită de fraude, și mâncase știind asta și nu îi stătuse în gât, nici măcar nu se gândise că i-ar fi putut sta. Și totuși, în ziua aceea ceva fusese diferit. Când sora Ibinabo îi vorbea lui Christie, cu acea ciudă înveninată pe care o dădea drept călăuzire religioasă, Ifemelu o privise și văzuse brusc în ea ceva din propria mamă. Mama ei era o persoană mai amabilă și mai simplă, dar, întocmai ca sora Ibinabo, nega că lucrurile erau ceea ce erau. Arunca mantia religiei asupra propriilor dorințe meschine. Dintr-o dată, ultimul lucru pe care Ifemelu și-l dorea era să se afle în acea cămăruță plină de umbre. Totul păruse nevinovat mai înainte, credința mamei, scăldată în evlavie, dar, dintr-o dată, lucrurile nu mai stăteau așa. Și-a dorit, pentru câteva clipe, ca mama ei să nu fie mama ei, iar pentru asta nu s-a simțit vinovată și tristă, ci a încercat-o un singur sentiment, un amestec de vinovăție și tristețe.

Stația de autobuz era ciudat de pustie, iar ea și i-a imaginat pe toți acei oameni, înghesuiți acum în biserică, cântând și rugându-se. A așteptat autobuzul, întrebându-se dacă să meargă acasă sau altundeva. Cel mai bine era să meargă acasă și să înfrunte orice avea de înfruntat.

Mama ei a tras-o de ureche, o smucitură aproape blândă, ca și cum s-ar fi ferit să-i provoace o durere adevărată. Așa făcea de când era Ifemelu mică. „Îți dau eu o bătaie!", spunea atunci când Ifemelu făcea ceva care o supăra, dar nu era niciodată o bătaie, doar trasul ușor de ureche. Acum a tras-o de ureche o dată, apoi din nou, pentru a conferi emfază cuvintelor ei.

— Diavolul se folosește de tine. Trebuie să te rogi. Nu judeca. Lasă judecata pentru Domnul!

— Trebuie să te înfrânezi de la propensiunea ta naturală către provocări, Ifemelu. Te-ai făcut remarcată la școală, unde ești cunoscută pentru insubordonare, și ți-am spus că acest lucru a aruncat deja o pată asupra dosarului tău academic excepțional. Nu e nevoie să creezi un tipar similar și la biserică, a spus tatăl ei.

— Da, tati.

Când a sosit Uju, mama lui Ifemelu i-a spus ce se întâmplase.

— Du-te și zi-i vreo două lui Ifemelu. Ești singura de care ascultă. Întreab-o ce i-am făcut de vrea să mă facă de râs în felul ăsta la biserică. A insultat-o pe sora Ibinabo! E ca și cum l-ar fi insultat pe pastor! De ce nu poate fata asta să stea potolită? Am tot zis, cu purtarea asta, ar fi fost mult mai bine să fie băiat.

— Sora mea, știi că problema ei este că nu știe întotdeauna când trebuie să-și țină gura. Nu-ți face griji, o să vorbesc cu ea, a spus mătușica Uju, îndeplinindu-și rolul de a calma spiritele, consolând-o pe soția vărului ei.

Întotdeauna se înțelesese bine cu mama lui Ifemelu, o relație fără complicații între doi oameni care evită cu atenție conversațiile de o oarecare profunzime. Poate că Uju se simțea recunoscătoare față de mama lui Ifemelu pentru că o primise cu brațele deschise, acceptându-i statutul special. În copilărie, Ifemelu nu se simțise un copil singur la părinți datorită verișorilor, mătușilor și unchilor care locuiau la ei. Mereu existau niște geamantane și sacoșe în apartament; câteodată, o

rudă sau două dormeau pe jos în sufragerie săptămâni la rând. Majoritatea proveneau din familia tatălui, aduse în Lagos să învețe o meserie, să meargă la școală sau să-și caute o slujbă, în așa fel încât lumea din sat să nu-l vorbească de rău pe fratele lor cu un singur copil că nu voia să ajute la creșterea altora. Tatăl ei se simțea obligat față de acești oameni, insista ca toată lumea să fie acasă înainte de ora opt seara, se asigura că e suficientă mâncare pentru toți și își încuia ușa de la dormitor chiar și când mergea la toaletă, deoarece oricare dintre ei putea să intre și să fure ceva. Dar Uju era altfel. Prea isteață ca să-și piardă timpul în fundătura aceea, spunea el. O numea sora lui mai mică, deși era fiica unchiului său, și cu ea fusese mai protector, mai puțin distant. De fiecare dată când se întâmpla să dea peste ele cuibărite în pat și discutând, le spunea cu afecțiune „drăguțelor".

— Uju a exercitat o influență liniștitoare asupra ta, i-a spus aproape melancolic lui Ifemelu după ce mătușica Uju plecase la facultate în Ibadan.

Părea să vadă în apropierea dintre ele dovada propriei alegeri fericite, ca și cum ar fi făcut cu bună-știință un cadou familiei, o zonă-tampon între soția și fiica sa. Așa că, în dormitor, Uju i-a spus lui Ifemelu:

— Ar fi trebuit pur și simplu să faci ghirlanda aia. Ți-am spus că nu trebuie să zici tot ce gândești. Trebuie să înveți asta. Nu trebuie să *zici* tot.

— De ce nu pot să-i placă mamei lucrurile pe care le primești de la General fără să pretindă că sunt din partea lui Dumnezeu?

— Cine spune că nu sunt din partea lui Dumnezeu? a întrebat Uju și s-a strâmbat, lăsându-și colțurile gurii în jos.

Ifemelu a râs.

Conform legendei familiei, la trei ani Ifemelu era o fetiță morocănoasă care țipa îndată ce un necunoscut se apropia de ea, însă prima oară când a văzut-o pe Uju, care avea pe atunci

treisprezece ani și fața plină de coșuri, Ifemelu a mers la ea, i s-a urcat în poală și nu s-a mai desprins de ea. Nu știa dacă istorisirea era adevărată sau devenise adevărată doar fiindcă fusese repetată de atâtea ori, o poveste fermecată despre începutul apropierii dintre ele. Mătușica Uju era cea care îi cususe lui Ifemelu rochițele de fetiță și, pe măsură ce crescuse, răsfoiseră revistele de modă și aleseseră modelele împreună. Mătușica Uju o învățase să paseze un avocado și să-și întindă pasta pe față, să dizolve pastile de Robb în apă fierbinte și să-și așeze fața deasupra aburilor și să usuce un coș cu pastă de dinți. Mătușica Uju îi adusese romanele ei de James Hadley Chase, învelite în hârtie de ziar pentru a ascunde femeile aproape dezbrăcate de pe coperte, îi îndreptase părul când luase păduchi de la vecini; ea vorbise cu Ifemelu pe tot parcursul primei menstruații, adăugând la predica mamei, plină de citate biblice despre virtute, câteva detalii utile despre crampe și tampoane. Când Ifemelu l-a cunoscut pe Obinze, i-a spus lui Uju că își întâlnise iubirea vieții, iar ea a sfătuit-o să-i permită să o sărute și să o atingă, dar să nu-l lase să și-o bage înăuntru.

CAPITOLUL 4

Zeii, acele divinități stăruitoare care dăruiesc și răpesc iubirile adolescentine, hotărâseră ca Obinze să iasă cu Ginika. Obinze era băiatul cel nou, un băiat drăguț, chiar dacă scund. Se transferase de la liceul universitar din Nsukka și, după numai câteva zile, toată lumea aflase zvonurile care circulau despre mama lui. Se bătuse cu un bărbat, un alt profesor din Nsukka, o bătaie autentică, cu pumni și picioare, iar ea ieșise învingătoare, chiar sfâșiindu-i hainele, astfel că fusese suspendată timp de doi ani și se mutase în Lagos până ce avea să se poată întoarce. Era o poveste neobișnuită; precupețele se băteau, nebunele

se băteau, dar nu profesoarele. Obinze, cu aerul său calm și introvertit, nu făcea decât să sporească misterul. A fost repede adoptat în clanul masculilor șmecheri, degajați și îmbrăcați cool, Băieții Mari; păzeau coridoarele, la careu, stăteau în spatele celorlalți. Niciunul nu-și băga cămașa în pantaloni, și din această cauză aveau mereu probleme cu profesorii, probleme spectaculoase, însă Obinze venea la școală în fiecare zi având cămașa frumos băgată în pantaloni, iar în curând toți Băieții Mari își băgau cămașa în pantaloni, chiar și Kayode DaSilva, cel mai șmecher dintre ei.

Kayode își petrecea toate vacanțele la casa părinților din Anglia, care părea mare și amenințătoare în fotografiile pe care Ifemelu le văzuse. Iubita lui, Yinka, era la fel: și ea călătorea frecvent în Anglia și locuia în Ikoyi și vorbea cu accent britanic. Era cea mai populară fată din anul lor, cu ghiozdanul din piele groasă monogramată, mereu cu sandale pe care nu le mai avea nimeni. A doua cea mai populară fată era Ginika, prietena apropiată a lui Ifemelu. Ginika nu mergea în străinătate foarte des și nu avea același aer *cosmopolit* ca Yinka, dar avea pielea de culoarea caramelei și un păr ondulat care, atunci când era despletit, i se revărsa pe umeri în loc să se înfoaie în stil afro. În fiecare an, era votată Cea Mai Frumoasă Fată din generația lor.

— Asta doar pentru că sunt mulatră. Cum să arăt eu mai bine ca Zainab? spunea prefăcută.

Astfel încât a fost în firea lucrurilor ca zeii să îi cupleze pe Obinze și Ginika. Kayode a dat o petrecere în aripa de oaspeți în timp ce părinții lui erau plecați la Londra.

— Îți voi face cunoștință cu tovarășul meu Zet, la petrecere, i-a spus Ginikăi.

— N-arată rău, a zis Ginika zâmbind.

— Sper că n-a moștenit genele de bătăuș ale maică-sii, a tachinat-o Ifemelu.

Era drăguț să o vezi pe Ginika interesată de un băiat; aproape toți Băieții Mari din școală își încercaseră norocul cu ea, dar niciunul nu rezistase mult; Obinze părea liniștit, potrivit pentru ea.

Ifemelu și Ginika au ajuns acolo împreună la începutul petrecerii, când ringul de dans era gol, băieții încă alergau de colo-colo făcând schimb de casete audio, iar timiditatea și stânjeneala încă nu se evaporaseră. De fiecare dată când Ifemelu venea pe la Kayode, își imagina cum era să locuiești acolo, în Ikoyi, într-un complex elegant, cu aleile acoperite de pietriș, cu servitori în alb.

— Uite-l pe Kayode cu tipul cel nou, a spus Ifemelu.

— Nu vreau să mă uit, a zis Ginika. Vin spre noi?

— Da.

— Mă strâng prea tare pantofii.

— Poți să dansezi și în pantofi care te strâng, a spus Ifemelu.

Băieții erau acum în fața lor. Obinze părea îmbrăcat prea formal pentru acea ocazie, într-un sacou gros de catifea reiată, în timp ce Kayode purta blugi și un tricou.

— Hei, gagicilor, le-a salutat Kayode. Era înalt și suplu, cu alura relaxată a celor privilegiați. Ginika, fă cunoștință cu prietenul meu Obinze. Zet, ea este Ginika, regina pe care Dumnezeu a făcut-o pentru tine dacă ești pregătit să muncești pentru asta! Zâmbea șugubăț, deja puțin beat, băiatul de aur făcea o lipeală de aur.

— Bună, i-a spus Obinze Ginikăi.

— Ea e Ifemelu, a continuat Kayode. Cunoscută și ca Ifemsco. Gardianul Ginikăi. Dacă nu te porți frumos, te snopește.

Au râs cu toții ca la comandă.

— Bună, a spus Obinze.

Privirea i-a întâlnit-o pe a lui Ifemelu, fixă, stăruitoare.

Kayode făcea conversație, spunându-i lui Obinze că părinții Ginikăi erau și ei profesori universitari.

— Deci sunteți amândoi șoareci de bibliotecă, a spus el.

Obinze ar fi trebuit să preia conversația și să înceapă să discute cu Ginika, Kayode ar fi plecat, Ifemelu l-ar fi urmat, iar voia zeilor s-ar fi împlinit. Dar Obinze era tăcut, și Kayode a trebuit să continue conversația, vocea devenindu-i bubuitoare, în timp ce îi arunca din când în când câte o privire lui Obinze, ca și cum îl îndemna să facă un pas. Ifemelu nu era sigură când s-a întâmplat, dar, în acele momente în care Kayode vorbea, ceva straniu cu siguranță s-a întâmplat. O învolburare înăuntrul ei, o revelație. Și-a dat seama, aproape instantaneu, că își dorea să respire același aer cu Obinze. A devenit, de asemenea, acut conștientă de momentul prezent, de acel „acum", de vocea lui Toni Braxton de la casetofon, *be it fast or slow, it doesn't let go, or shake me*, de aroma coniacului tatălui lui Kayode, care fusese șutit din casă, și de cămașa albă strâmtă care acum îi ardea subrațul. Mătușica Uju o obligase să și-o lege într-o fundă largă în dreptul buricului, iar acum se întreba dacă asta era într-adevăr la modă sau dacă arăta ridicol. Muzica s-a întrerupt brusc.

— Vin imediat, a strigat Kayode și a plecat să vadă ce era în neregulă, iar în noua liniște care se așternuse, Ginika se juca cu brățara mare de metal de pe încheietură.

Ochii lui Obinze i-au întâlnit din nou pe ai lui Ifemelu.

— Nu ți-e cald în sacoul ăla? l-a întrebat ea.

Întrebarea i-a ieșit pe gură înainte de a se putea înfrâna, atât de obișnuită era să își ascută cuvintele, să vâneze teroarea în ochii băieților. Dar el zâmbea. Părea amuzat. Nu îi era frică de ea.

— Foarte cald, a spus. Dar sunt un plăvan de la țară, și asta e prima mea petrecere la oraș, așa că va trebui să mă iertați.

Încet, și-a dat jos sacoul, verde și peticit la coate, sub care purta o cămașă cu mânecă lungă. Acum va trebui să car ăsta după mine, a spus.

— Ți-l pot ține eu, s-a oferit Ginika. Și nu o băga în seamă pe Ifem, sacoul e în regulă.

— Mulțumesc, dar e OK. Eu ar trebui să îl țin, ca pedeapsă că l-am luat. A privit-o pe Ifemelu, cu ochii scăpărându-i.

— N-am vrut să sune așa, a zis Ifemelu. Doar că e atât de cald în camera asta, iar sacoul pare gros.

— Îmi place vocea ta, a spus el, aproape întrerupând-o.

Iar ei, care nu se pierdea niciodată cu firea, i-a scăpat:

— Vocea mea?

— Da.

Începuse muzica.

— Vrei să dansăm? a întrebat el.

Ea a încuviințat din cap.

El i-a luat mâna și apoi i-a zâmbit Ginikăi, ca unei însoțitoare a cărei sarcină luase acum sfârșit. Ifemelu credea că romanele de dragoste *Mills and Boon* erau prostești, punând câteodată în scenă intrigile lor alături de prietenele ei: Ifemelu sau Ranyinudo jucau rolul bărbatului, iar Ginika sau Priye îl jucau pe cel al femeii (bărbatul o lua în brațe pe femeie, aceasta opunea o rezistență nemică, după care se prăbușea la pieptul lui cu gemete stridente), motiv de mare amuzament pentru ele. Dar pe ringul de dans care se umplea la petrecerea lui Kayode, a fost zguduită de sâmburele de adevăr din acele romane. Într-adevăr, așa era, datorită unui mascul, stomacul ți se putea strânge și refuza să se destindă, încheieturile să ți se înmoaie, membrele să refuze să se miște pe muzică, și toate lucrurile ușoare să devină dintr-o dată grele ca plumbul. În timp ce dansa cu mișcări rigide, a văzut-o cu coada ochiului pe Ginika, privindu-i perplexă, cu colțurile gurii ușor lăsate, ca și cum nu îi venea să creadă.

— Chiar ai spus „plăvan de la țară", a zis Ifemelu, cu vocea acoperind muzica.

— Poftim?

— Nimeni nu spune „plăvan de la țară". E genul de lucru pe care-l citești într-o carte veche.

— Trebuie să-mi spui ce cărți citești, a spus el.

O tachina și ea n-a prins gluma, dar a râs oricum. Mai târziu, își dorea să-și fi amintit fiecare cuvânt pe care și-l spuseseră când dansau. Își amintea, în schimb, cum simțea că plutește. Când luminile s-au stins și lumea începuse să danseze blues, ar fi vrut să se afle în brațele lui într-un colț întunecat, dar el a spus:

— Hai să mergem afară să vorbim.

S-au așezat pe niște lespezi de ciment din spatele casei, lângă ceea ce părea toaleta portarului, o gheretă îngustă de unde, la fiecare adiere, răzbătea un miros rânced. Au vorbit și-au tot vorbit, avizi să se cunoască. El i-a spus că tatăl lui murise când avea șapte ani și cât de limpede își amintea cum îl învățase să meargă pe tricicletă pe o stradă mărginită de copaci de lângă casa lor din campus, dar cum uneori își dădea seama, panicat, că nu-și putea aminti chipul tatălui, iar atunci era copleșit de senzația că îl trăda și se repezea la fotografia înrămată din sufragerie.

— Mama ta n-a vrut niciodată să se recăsătorească?

— Chiar și dacă ar vrea, nu cred că ar face-o din cauza mea. Vreau să fie fericită, dar nu vreau să se recăsătorească.

— Și eu aș simți la fel. Chiar s-a bătut cu un alt profesor?

— Deci ai auzit povestea asta.

— Se spune că de aceea a trebuit să plece de la Universitatea din Nsukka.

— Nu, nu s-a bătut. Făcea parte dintr-un comitet și au descoperit că acel profesor deturnase fonduri, mama l-a acuzat în mod public, iar el s-a înfuriat și a plesnit-o, spunând că nu

poate suporta ca o femeie să-i vorbească astfel. Așa că mama s-a ridicat și a încuiat ușa sălii de conferințe, după care și-a pus cheia în sutien. I-a spus că nu putea să-l pocnească și ea pentru că era mai puternic, dar că trebuia să își ceară scuze public, față de toată lumea care fusese martoră la palma pe care i-o dăduse. Așa că el a făcut-o. Dar mama știa că nu era din adâncul sufletului. A spus că a făcut-o într-un fel care dădea de înțeles „OK, îmi pare rău, dacă asta vrei să auzi, și scoate odată cheia aia". S-a întors acasă înfiorător de furioasă în ziua aceea și spunea întruna că lucrurile se schimbaseră și că oricine putea acum să lovească pe altcineva. A scris circulare și articole pe tema asta, și sindicatul studenților s-a implicat. Oamenii spuneau „Ah, de ce a plesnit-o când ea e văduvă", și asta a înfuriat-o și mai tare. Spunea că nu ar fi trebuit să fie pocnită pentru că era o ființă întru totul omenească, nu pentru că nu avea un soț care să vorbească în numele ei. Așa că unele dintre studentele ei s-au dus și și-au făcut tricouri pe care scria Ființă Întru Totul Omenească. Bănuiesc că asta i-a adus o oarecare notorietate. De obicei, e foarte tăcută și nu are mulți prieteni.

— Din cauza asta s-a mutat în Lagos?

— Nu. Își programase această perioadă sabatică de ceva vreme. Îmi amintesc prima oară când mi-a spus că vom pleca pentru doi ani sabatici, iar eu m-am entuziasmat pentru că am crezut că îi vom petrece în America, tatăl unuia dintre prietenii mei tocmai plecase în America, și apoi mi-a spus că era vorba de Lagos, iar eu am întrebat care mai era sensul. Puteam la fel de bine să rămânem în Nsukka.

— Dar tot cu avionul ajungi și în Lagos, a râs Ifemelu.

— Da, numai că noi am venit cu mașina, a spus Obinze, râzând. Dar acum mă bucur că a fost vorba de Lagos, altfel nu te-aș fi întâlnit.

— Nici pe Ginika, l-a tachinat ea.

— Termină.

— Băieții tăi or să te omoare. Trebuia să te ții după ea.

— Mă țin după tine.

Întotdeauna avea să-și amintească acel moment, acele cuvinte. Mă țin după tine.

— Te-am văzut la școală acum ceva timp. Chiar l-am întrebat pe Kay despre tine, a spus el.

— Serios?

— Te-am văzut cu un James Hadley Chase în mână, lângă laborator. Și mi-am zis A, bun, există speranță. Citește.

— Cred că le-am citit pe toate.

— Și eu. Care e preferata ta?

— *Miss Shumway Waves a Wand* (*Miss Shumway scapă ca prin minune*).

— A mea e *Want to Stay Alive* (*Vreau să rămân în viață*). Am citit-o într-o noapte.

— Da, și mie mi-a plăcut.

— Ce ai mai citit? Ce clasic îți place?

— Clasic, *kwa*? Îmi plac doar cărțile polițiste și de suspans. Sheldon, Ludlum, Archer.

— Ar trebui să citești și cărți serioase.

Ea l-a privit, amuzată de sinceritatea lui.

— *Aje-butter*! Băiatul bine școlit! Asta trebuie să te fi învățat mama ta profesoară.

— Nu, nu glumesc. A făcut o pauză. O să-ți dau câteva să încerci. Ador romanele americane.

— Ar trebui să citești și cărți serioase, l-a maimuțărit ea.

— Dar poezie?

— Cum se numește aceea, ultima pe care am studiat-o la clasă, *Bătrânul marinar*? Ce plictiseală.

Obinze a râs, iar Ifemelu, neinteresată să dezvolte subiectul poeziei, l-a întrebat:

— Deci ce a zis Kayode despre mine?

— Nimic de rău. Te place.

— Nu vrei să îmi spui ce ți-a zis.

— A zis „Ifemelu e o gagică mișto, dar e prea mare bătaia de cap. Te contrazice. Discută. Niciodată nu e de acord. Dar Ginika e o fată drăguță și atât." Nu știa că exact asta speram să aud. Nu sunt interesat de fetele care sunt prea drăguțe, a adăugat el după o pauză.

— Mă insulți?

I-a dat un ghiont, prefăcându-se furioasă. Întotdeauna îi plăcuse această imagine a ei, ca o prea mare bătaie de cap, care fiind diferită, și uneori se gândea la asta ca la o carapace în care se afla în siguranță.

— Știi că nu te insult. A luat-o pe după umeri, trăgând-o cu delicatețe către el; era prima oară când trupurile lor se atingeau, și ea a simțit cum încremenește. Mi s-a părut că arăți bine, însă nu doar atât. Arătai ca genul de persoană care face un lucru pentru că așa vrea și nu pentru că toți ceilalți îl fac.

Ea și-a sprijinit capul de al lui și a simțit, pentru prima oară, ceea ce avea să simtă lângă el: dragostea de sine. Cu el era mereu în largul ei, se simțea perfect în propria piele. I-a spus cât de mult își dorea ca Dumnezeu să existe, dar se temea că nu există, i-a vorbit despre grijile pe care și le făcea fiindcă ar fi trebuit să știe deja ce voia să facă în viață, dar ea nici măcar nu se hotărâse ce voia să studieze la facultate. Părea atât de firesc să-i vorbească despre lucruri ciudate. Încrederea, atât de neașteptată și totuși atât de desăvârșită, și intimitatea au speriat-o. Cu numai câteva ore în urmă, nu știuseră nimic unul despre celălalt, dar existase între ei o cunoaștere împărtășită în acele momente dinaintea dansului, și acum nu se putea gândi decât la toate lucrurile pe care voia să i le spună, pe care voia să le facă alături de el. Asemănările dintre viețile lor au devenit semne de bun augur: faptul că amândoi erau singuri la părinți, că erau născuți la două zile distanță și că erau din în statul Anambra.

El era din Abba, iar ea din Umunnachi, aflate la câteva minute depărtare.

— Unul dintre unchii mei merge mereu în satul tău! i-a spus el. M-am dus și eu cu el de câteva ori. Aveți niște drumuri îngrozitoare acolo.

— Cunosc Abba. Drumurile voastre sunt și mai rele.

— Mergi des în satul tău?

— La fiecare Crăciun.

— Doar o dată pe an?! Eu merg foarte des cu mama, cel puțin de cinci ori pe an.

— Dar pun pariu că vorbesc igbo mai bine ca tine.

— Imposibil, a spus el și a trecut în igbo. *Ama m atu inu.* Știu chiar și proverbe.

— Da. Cel de bază, pe care îl știe toată lumea. O broască nu țopăie după-amiaza fără motiv.

— Nu. Știu proverbe serioase. *Akota ife ka ubi, e lee oba.* Dacă scoți din pământ ceva mai mare decât ferma, hambarul e vândut.

— A, vrei să mă pui la încercare? a întrebat ea, râzând. *Acho afu adi ako n'akpa dibia.* În traista vraciului găsești tot felul de lucruri.

— Nu-i rău, a spus el. *E gbuo dike n'ogu uno, e luo na ogu agu, e lote ya.* Dacă ucizi un războinic dintre ai tăi, o să ți-l amintești când te lupți cu dușmanii.

Au făcut schimb de proverbe. Ea a mai putut spune încă două înainte să capituleze, în timp ce el ardea de nerăbdare să continue.

— De unde știi toate astea? l-a întrebat impresionată. Mulți băieți nici măcar nu vor să vorbească igbo, ca să nu mai zic de proverbe.

— Pur și simplu îi ascult pe unchii mei când vorbesc. Cred că lui tata i-ar fi plăcut asta.

Între ei s-a așternut tăcerea. O adiere aducea fumul de țigară de la intrarea în casa de oaspeți, unde se adunaseră câțiva băieți. Zgomotul petrecerii stăruia în aer: muzica tare, vocile ridicate și râsetele puternice ale băieților și ale fetelor, toate mai degajate și mai libere decât aveau să fie a doua zi.

— Nu ne sărutăm? a întrebat ea.

El a părut speriat.

— De unde ți-a venit ideea asta?

— Întrebam doar. Stăm aici de multă vreme.

— Nu vreau să crezi că doar asta vreau.

— Cum rămâne cu ce vreau eu?

— Tu ce vrei?

— Tu ce crezi că vreau?

— Sacoul meu?

— Da, faimosul tău sacou, a râs ea.

— Mă intimidezi, a zis el.

— Serios? Tu mă intimidezi pe mine.

— Nu cred că există ceva care să te intimideze pe tine, a zis el.

S-au sărutat, s-au ținut de mână. Sărutul lui a fost plăcut, aproape îmbătător; nu semăna nici pe departe cu al fostului ei prieten Mofe, ale cărui sărutări le considerase prea bogate în salivă.

Câteva săptămâni mai târziu, când i-a mărturisit asta lui Obinze (îi spusese „Și unde ai învățat să săruți așa? Pentru că nu seamănă deloc cu bâjbâielile salivare ale fostului meu prieten"), el râsese și repetase „bâjbâieli salivare!", iar apoi înțelesese că nu era vorba de tehnică, ci de emoție. Procedase întocmai cum procedase și fostul ei prieten, însă diferența, în acest caz, era iubirea.

— Știi că a fost dragoste la prima vedere pentru amândoi, a spus el.

— Pentru amândoi? E obligatoriu? De ce vorbești în numele meu?

— Nu fac decât să afirm un adevăr. Nu mai protesta.

Stăteau așezați unul lângă altul pe o bancă din clasa aproape goală. Clopoțelul care anunța sfârșitul pauzei a început să sune, dogit și discordant.

— Da, e adevărat, a zis ea.

— Ce?

— Că te iubesc.

Cât de ușor ieșeau cuvintele, cât de tare răsunau. Voia ca el să o audă și voia ca băiatul care stătea în banca din față, conștiincios și cu ochelarii pe nas, să o audă, și voia s-o audă și fetele de pe coridor.

— E adevărat, a spus Obinze, cu un rânjet mulțumit.

Datorită ei, el s-a înscris în clubul de dezbatere, iar după ce Ifemelu a vorbit, a aplaudat cel mai tare și mai prelung, până ce prietenii ei i-au zis „Obinze, gata, ajunge". Datorită lui, ea s-a înscris la clubul sportiv și îl urmărea jucând fotbal, așezată lângă linia de out, ținându-i sticla de apă. Dar tenisul de masă era sportul pe care el îl adora, transpirând și țipând în timp ce juca, scânteind de energie, lovind mica minge albă, și ea se minuna de talentul lui, cum părea să rămână prea departe de masă și totuși reușea să lovească mingea. Era deja campion pe școală, după cum fusese, îi povestise el, și în fosta școală. Când jucau împreună, el râdea și spunea: „Nu câștigi dacă lovești mingea cu furie!" Datorită ei, prietenii lui îl porecliseră „capoțel". O dată, când el și prietenii lui vorbeau să se întâlnească după școală la fotbal, unul dintre ei îl întrebase:

— Ți-a dat Ifemelu voie să vii?

La care Obinze răspunsese prompt:

— Da, dar a spus să stau doar o oră.

Ei îi plăcea că-şi etala relaţia aşa dezinvolt, ca pe o cămaşă viu colorată. Câteodată se temea că era prea fericită. Se cufunda într-o dispoziţie capricioasă şi îl repezea sau era distantă cu Obinze. Iar bucuria ei devenea o făptură neliniştită care dădea din aripi înăuntrul ei, ca şi cum ar fi căutat o deschizătură prin care să îşi ia zborul în depărtări.

CAPITOLUL 5

După petrecerea lui Kayode, Ginika se distanţase de ea şi o stânjeneală stranie crescuse între ele.

— Ştii că nu m-am gândit că lucrurile vor lua această turnură, i-a spus Ifemelu.

— Ifem, el se uita la tine de la început, a zis Ginika, iar apoi, pentru a-i demonstra că nu-i păsa de tot ceea ce se întâmplase, a tachinat-o pe Ifemelu spunându-i că i-a furat iubitul fără să-şi dea deloc osteneala. Nonşalanţa ei era forţată, groasă, şi Ifemelu se simţea împovărată de vină şi îşi dorea să-i ofere ceva în schimb. Nu părea corect ca prietena ei cea mai bună, Ginika, drăguţa, plăcuta, populara Ginika, cu care nu se certase niciodată, să ajungă în situaţia de a juca mascarada nepăsării, chiar dacă melancolia îi colora tonul de fiecare dată când vorbea despre Obinze.

— Ifem, astăzi ai timp pentru noi sau stai toată ziua cu Obinze? o întreba ea.

Astfel că, atunci când Ginika a venit la şcoală într-o dimineaţă cu ochii încercănaţi şi roşii, spunându-i lui Ifemelu „Tati a zis că plecăm în America luna viitoare", Ifemelu s-a simţit aproape uşurată. Avea să-i fie dor de prietena ei, dar plecarea Ginikăi le obliga pe amândouă să acorde prieteniei lor un respiro pentru ca vaporii toxici să se risipească şi pentru ca apoi să se poată întoarce la ceea ce avuseseră. Părinţii Ginikăi se

gândeau de ceva timp să părăsească universitatea și s-o ia de la capăt în America. Odată, când era în vizită la ei, Ifemelu l-a auzit pe tatăl Ginikăi spunând:

— Nu suntem niște oi. Acest regim ne tratează ca pe niște oi, iar noi începem să ne comportăm ca oile. De ani de zile nu pot să desfășor muncă de cercetare adevărată fiindcă îmi petrec fiecare zi organizând greve și luptându-mă pentru salariile neplătite, iar în sălile de curs nu avem nici cretă.

Era un bărbat scund și întunecat, care părea și mai scund și mai întunecat pe lângă mama Ginikăi, o femeie durdulie și cu părul argintiu. Avea un aer nehotărât, ca și cum ar fi oscilat mereu între alegerile pe care le avea de făcut.

— Măcar ei sunt norocoși că pot face această alegere, a spus tatăl lui Ifemelu, cu un suspin, atunci când ea le-a spus că familia Ginikăi avea să plece.

— Sunt binecuvântați, a zis mama lui Ifemelu.

Dar Ginika se văita și plângea, zugrăvind imaginea unei vieți triste și fără prieteni într-o Americă străină.

— Mi-aș dori să pot locui cu voi când pleacă ei, i-a zis lui Ifemelu.

Se adunaseră la Ginika acasă, Ifemelu, Ranyinudo, Priye și Tochi, și stăteau la ea în dormitor, alegându-și din hainele pe care nu le lua cu ea.

— Ginika, tu ai grijă să mai poți vorbi cu noi când te întorci, a spus Priye.

— Va fi o *americana* adevărată când se va întoarce, la fel ca Bisi, a spus Ranyinudo.

S-au prăpădit de râs la auzul acelui cuvânt încununat de voioșie, „americana" cu a cincea silabă prelungă, și gândindu-se la Bisi, o fată cu un an mai mică decât ele, care se întorsese dintr-o scurtă excursie în America cu tot felul de ifose, pretinzând că nu mai înțelegea yoruba și pronunțând afectat fiecare cuvânt pe care-l rostea în engleză .

— Dar, Ginika, nu glumesc, aș da orice să fiu în locul tău, a spus Priye. Nu înțeleg de ce nu vrei să mergi. Te poți întoarce oricând.

La școală, prietenii îi căutau compania continuu. Cu toții voiau să o scoată la masă la chioșc și să se întâlnească cu ea după școală, de parcă iminenta ei plecare o transformase într-o prezență și mai dezirabilă. Ifemelu și Ginika stăteau pe coridor în timpul pauzei mici când li s-au alăturat Băieții Mari: Kayode, Obinze, Ahmed, Emenike și Osahon.

— Ginika, unde pleci în America? a întrebat-o Emenike.

Îi venera pe cei care plecau în străinătate. După ce Kayode se întorsese dintr-o excursie cu părinții în Elveția, Emenike se aplecase până la pământ pentru a-i mângâia pantofii, spunând: „Vreau să-i ating pentru că au atins zăpada".

— Missouri, a zis Ginika. Tatăl meu a primit o slujbă de profesor acolo.

— Mama ta e americancă, *abi*? Deci ai pașaport american? a întrebat iar Emenike.

— Da. Dar n-am mai mers acolo de când eram în clasa a treia.

— Pașaportul american e cea mai tare chestie, a spus Kayode. Aș da și mâine pașaportul meu britanic pe unul american.

— Și eu, a zis Yinka.

— Era cât pe-aci să am și eu unul, a spus Obinze. Aveam opt luni când părinții m-au dus în America. Îi tot spun mamei că trebuia să plece mai devreme și să mă nască acolo!

— Ghinion, omule, a spus Kayode.

— Eu n-am pașaport. Ultima oară când am călătorit am fost pe pașaportul mamei, a zis Ahmed.

— Eu am fost trecut pe al mamei până în clasa a treia, apoi tata a zis că trebuie să ne facem propriile pașapoarte, a adăugat Osahon.

— Eu n-am fost niciodată în străinătate, dar tata mi-a promis că voi merge la facultate acolo. Cât de mult mi-aș dori să pot depune actele pentru viză acum în loc să aștept să termin școala, a zis Emenike.

A urmat o tăcere adâncă.

— Nu ne părăsi acum, așteaptă să termini, a zis Yinka în cele din urmă, iar ea și Kayode au izbucnit în râs.

Ceilalți au râs și ei, chiar și Emenike, dar în spatele hohotelor era un ecou strident. Știau că mințea, că Emenike inventa povești despre niște părinți bogați pe care toată lumea știa că nu-i are, atât de absorbit de nevoia de a-și făuri o viață care nu era a lui. Conversația a divagat, îndreptându-se către profesorul de matematică incapabil să rezolve ecuații simultane. Obinze a luat-o pe Ifemelu de mână și s-au îndepărtat. Făceau asta frecvent, izolându-se pe nesimțite de prietenii lor pentru a se așeza într-un colț al bibliotecii sau pentru a face o plimbare pe gazonul din spatele laboratoarelor. În timp ce mergeau, Ifemelu ar fi vrut să-i spună lui Obinze că nu știa ce însemna „să fii trecut pe pașaportul mamei", că mama ei nici măcar nu avea pașaport. Dar nu a spus nimic, a mers alături de el în tăcere. Mai degrabă el își avea locul în școala aceea decât ea. Era populară, mereu pe lista invitaților la toate petrecerile și întotdeauna lăudată, în timpul careului, drept una dintre „primele trei" din clasă, dar se simțea prinsă în aburul translucid al diferențelor. N-ar fi fost acolo dacă n-ar fi obținut rezultate atât de bune la examenul de admitere, dacă tatăl ei nu ar fi fost atât de hotărât ca ea să urmeze cursurile unei „școli care îți construiește atât personalitatea, cât și viitoarea carieră". Școala primară unde învățase fusese diferită, plină de copii ca ea, ai căror părinți erau profesori și funcționari publici, care mergeau cu autobuzul și nu aveau șoferi. Își amintea uimirea de pe fața lui Obinze, o uimire imediat mascată, atunci când o întrebase „Ce număr de telefon ai?", iar ea răspunsese „Nu avem telefon".

El o ținea de mână acum, strângând-o delicat. O admira pentru că era diferită și vocală, dar nu părea să poată vedea dincolo de asta. Să fie acolo, printre oameni care călătoriseră în străinătate, era un lucru firesc pentru el. Știa multe despre străinătate, mai ales despre America. Cu toții se uitau la filme americane și făceau schimb de reviste americane decolorate, dar el știa amănunte despre președinții americani de acum o sută de ani. Toată lumea se uita la seriale americane, dar el știa că Lisa Bonet părăsise *The Cosby Show* pentru a juca în *Angel Heart* (Inimă de înger) și că Will Smith avea datorii enorme înainte de a fi cooptat să joace în *Prințul din Bel Air*. „Arăți ca o negresă din America" era complimentul lui suprem, pe care i-l făcea atunci când purta o rochie drăguță sau când părul îi era împletit în codițe mari. Manhattan era pentru el zenitul. Spunea adesea „Nu e ca Manhattan-ul" sau „Să vezi cum e în Manhattan". Îi împrumutase *Aventurile lui Huckleberry Finn*, cu paginile îndoite de cât o răsfoise, și ea începuse să o citească în autobuz spre casă, dar s-a oprit după câteva capitole. În dimineața următoare, a trântit cartea pe banca lui fără să se gândească prea mult.

— Aberații ilizibile, a zis.

— E scrisă în diferite dialecte americane, a spus Obinze.

— Și ce dacă? Tot nu-nțeleg.

— Trebuie să ai răbdare, Ifem. Cartea e foarte interesantă și, când te va prinde cu adevărat, n-o să mai vrei s-o lași din mână.

— Am lăsat-o deja. Te rog să ții pentru tine cărțile serioase și să mă lași pe mine cu alea care-mi plac. Și, apropo, tot eu câștig la Scrabble, domnule Citește Cărți Serioase.

Acum și-a desprins mâna din mâna lui în timp ce mergeau spre clasă. De fiecare dată când se simțea așa, panica o cuprindea la cel mai neînsemnat lucru, iar evenimentele cotidiene deveneau arbitri ai blestemului. De data aceasta, Ginika era elementul declanșator; stătea lângă scară, cu ghiozdanul pe umăr, cu fața scăldată în lumina aurie a soarelui și, într-o fracțiune

de secundă, Ifemelu s-a gândit la cât de multe aveau în comun Ginika și Obinze. Casa Ginikăi din campusul Universității Lagos, bungaloul acela liniștit și curtea înconjurată de bougainvillea ca de o coroană, poate că erau precum casa lui Obinze din Nsukka, și Ifemelu și l-a imaginat pe Obinze dându-și seama cât de potrivită era de fapt Ginika pentru el, și atunci acea bucurie, acel lucru fragil și evanescent dintre ei avea să dispară. Într-o dimineață, după apelul elevilor, Obinze i-a spus că mama lui voia ca Ifemelu să le facă o vizită.

— Mama ta? l-a întrebat, cu gura căscată.

— Cred că vrea să o cunoască pe viitoarea ei noră.

— Obinze, lasă glumele!

— Îmi amintesc că în clasa a șasea am mers cu o fată la o petrecere, iar mama ne-a dus pe amândoi cu mașina și i-a dat o batistă. I-a spus: „O doamnă are întotdeauna nevoie de o batistă". Mama poate fi ciudată, *sha*. Poate că vrea să-ți dăruiască o batistă.

— Obinze Maduewesi!

— Nu a mai făcut niciodată așa ceva, dar nici n-am mai avut vreodată o iubită serioasă. Cred că vrea doar să te cunoască. A zis că ar trebui să vii la prânz.

Ifemelu l-a privit lung. Ce fel de mamă în toate mințile o invită pe iubita fiului ei în vizită? Era bizar. Chiar și expresia „să vii la prânz" era ceva ce oamenii spuneau numai în cărți. Dacă erați Iubit și Iubită, nu vă făceați vizite, vă înscriați la cursuri după terminarea orelor, la Clubul Francez, la orice vă permitea să vă întâlniți în afara școlii. Părinții ei nu știau, bineînțeles, de Obinze. Invitația mamei lui a speriat-o și a entuziasmat-o; zile întregi s-a gândit cu ce să se îmbrace.

— E simplu, fii tu însăți, i-a spus Uju.

— Cum să fie simplu să fiu eu însămi? Ce înseamnă asta de fapt? a întrebat Ifemelu.

În după-amiaza vizitei, a rămas un timp în faţa uşii până să apese soneria, sperând dintr-o dată şi din tot sufletul să nu fie nimeni acasă. I-a deschis Obinze.

— Bună! Mama tocmai s-a întors de la serviciu.

Sufrageria era aerisită, nu erau fotografii pe pereţi, doar o pictură turcoaz înfăţişând o femeie cu gât lung şi turban.

— Acela e singurul lucru care ne aparţine. Toate celelalte erau deja aici când ne-am mutat, a spus Obinze.

— E drăguţă, a bâiguit ea.

— Să n-ai emoţii. Adu-ţi minte că ea te vrea aici, i-a şoptit Obinze, chiar înainte ca mama lui să îşi facă apariţia.

Arăta precum Onyeka Onwenu, asemănarea era izbitoare: o frumuseţe cu nas şi buze proeminente, cu un chip rotund încadrat de părul natural tuns scurt, cu un ten perfect, maroniu închis precum cacaoa. Muzica lui Onyeka Onwenu fusese una dintre bucuriile luminoase ale copilăriei lui Ifemelu, a cărei strălucire rămăsese neîntinată în anii care urmaseră. Întotdeauna avea să-şi amintească de ziua în care tatăl ei venise acasă cu noul ei album *In the Morning Light* (În lumina dimineţii); figura lui Onyeka Onwenu de pe copertă fusese o revelaţie şi mult timp a mângâiat fotografia cu degetul. Melodiile, de fiecare dată când tatăl ei le asculta, aduceau un aer sărbătoresc în apartamentul lor, îl transformau pe tatăl ei într-o persoană mai degajată, care cânta la unison cu acele melodii impregnate de feminitate, iar Ifemelu îşi imagina, cu vinovăţie, că tata era căsătorit cu Onyeka Onwenu şi nu cu mama. Atunci când a salutat-o pe mama lui Obinze cu un „Bună ziua, ma", aproape că se aştepta ca aceasta să-i răspundă cu un cântec, cu vocea fără pereche a Onyekăi Onwenu. Dar ea avea o voce joasă, ca un murmur.

— Ce nume frumos ai! Ifemelunamma, a spus.

Ifemelu a rămas mută câteva secunde.

— Mulţumesc, ma.

— Tradu-l, a spus ea.

— Să-l traduc?

— Da, cum ai traduce numele tău? Ți-a spus Obinze că fac uneori traduceri? Din franceză. Sunt profesoară de literatură, nu de literatură engleză, ia aminte, ci de literatură în limba engleză, și traduc din pasiune. Acum, traducând numele tău din igbo în engleză, am putea obține Plăsmuită-În-Vremuri-Fericite sau Frumos-Plăsmuită. Sau tu la ce te-ai gândi?

Ifemelu nu putea gândi. Femeia aceea avea ceva care o făcea să își dorească să spună lucruri inteligente, dar mintea îi era goală.

— Mami, ea a venit să te cunoască, nu să-i traduci numele, a spus Obinze cu o exasperare jucăușă.

— Avem vreo băutură răcoritoare să-i oferim musafirei noastre? Ai scos supa din congelator? Hai să mergem în bucătărie, a spus mama lui.

Și-a ridicat mâna și i-a cules din păr o scamă, după care l-a ciocănit ușor în creștet. Raportul relaxat și jucăuș dintre ei o făcea pe Ifemelu să nu se simtă stingheră. Era lipsit de constrângeri, lipsit de teama unor consecințe, nu lua forma familiară a relației cu un părinte. Au gătit împreună, mama lui mestecând în supă, Obinze făcând garri, în timp ce Ifemelu stătea deoparte și bea o Cola. Se oferise să ajute, dar mama lui spusese „Nu, draga mea, poate data viitoare", ca și cum n-ar fi permis chiar oricui să o ajute în bucătărie. Era plăcută și directă, chiar caldă, dar avea un aer discret, o reținere de a se arăta cu totul în văzul lumii, o trăsătură pe care o moștenise și Obinze. Îl învățase pe fiul său să fie, chiar și în mijlocul unei mulțimi, confortabil închis în sine.

— Care sunt romanele tale preferate, Ifemelunamma? a întrebat mama lui. Știi că Obinze nu vrea să citească decât cărți americane? Sper că tu nu ești la fel de nesăbuită.

— Mami, tot ce vrei e să mă obligi să-mi placă această carte, a spus Obinze și a arătat către cartea de pe masa din bucătărie,

Miezul lucrurilor, de Graham Greene. Mama citește cartea asta de două ori pe an. Nu știu de ce, i-a zis el lui Ifemelu.

— E o carte înțeleaptă. Poveștile umane importante sunt cele care rezistă. Iar cărțile americane pe care le citești tu sunt ușurele. Băiatul ăsta este prea fermecat de America, s-a întors ea către Ifemelu.

— Citesc cărți americane fiindcă America este viitorul, mami. Și nu uita că soțul tău a fost educat acolo.

— Asta s-a întâmplat pe vremea când numai prostănacii mergeau la școală în America. Universitățile americane erau considerate la același nivel cu liceele britanice pe atunci. Am avut mult de cizelat la acel om după ce m-am măritat cu el.

— Chiar dacă ți-ai lăsat lucrurile în apartamentul lui pentru ca celelalte iubite pe care le avea să stea la distanță?

— Ți-am spus să nu mai pleci urechea la poveștile născocite de unchiul tău.

Ifemelu era uluită. Mama lui Obinze, cu chipul ei frumos, cu aerul ei sofisticat și purtând un șorț alb în bucătărie, nu semăna cu nicio altă mamă dintre cele pe care Ifemelu le cunoscuse. Acolo tatăl ei ar fi părut obtuz, cu toate cuvintele lui mari fără rost, iar mama ei, o provincială măruntă.

— Poți să te speli pe mâini la chiuvetă, i-a spus mama lui Obinze. Cred că încă mai curge apa.

S-au așezat la masa din sufragerie, mâncând garri și supă, Ifemelu încercând din răsputeri să fie, așa cum o sfătuise Uju, „ea însăși", deși nu mai era sigură acum ce însemna asta de fapt. Simțea că nu merita să se afle acolo, că nu era în stare să se cufunde în atmosfera creată de Obinze și de mama lui.

— Supa e foarte dulce, ma, a zis ea politicos.

— A, Obinze a făcut-o, a spus mama lui. Nu ți-a spus că gătește?

— Ba da, dar nu credeam că poate să gătească supă, ma, a zis Ifemelu.

Obinze a zâmbit mândru.

— Tu gătești? a întrebat mama lui.

Ifemelu voia să mintă, să spună că gătea și că adora să facă asta, însă și-a amintit cuvintele lui Uju.

— Nu, ma, a zis. Nu-mi place să gătesc. Pot să mănânc tăieței Indomie zi și noapte.

Mama lui a râs, parcă fermecată de sinceritatea ei, și când râdea arăta precum Obinze, dar cu o figură mai puțin aspră. Ifemelu a mâncat pe îndelete ce avea în farfurie, gândindu-se cât de mult își dorea să rămână acolo pentru totdeauna, împărtășindu-le extazul.

În weekend, apartamentul lor mirosea a vanilie, când mama lui Obinze făcea prăjituri. Bucățele de mango strălucind pe o plăcintă, prăjiturele rumene pline de stafide. Ifemelu amesteca aluatul și decojea fructele; mama ei nu făcea prăjituri, iar cuptorul lor era tărâmul gândacilor.

— Obinze tocmai a spus „trunk"[1], ma. A spus că e portbagajul mașinii, a zis ea.

În disputa lor americano-britanică, mereu îi lua partea mamei lui.

— „Trunk" este una dintre părțile copacului și nu o parte a mașinii, dragul meu fiu, a spus mama lui. Ifemelunamma, a continuat ea când Obinze a pronunțat „schedule"[2], cu k, îl poți informa, te rog, pe fiul meu că nu vorbesc americană? Poate repeta în limba engleză?

---

1 Cuvântul *trunk* este folosit mai ales cu sensul de parte a unui copac în engleza britanică și cu cel de parte componentă a mașinii în engleza americană. (*n.t.*)

2 Cuvântul *schedule* (orar, program) are pronunție diferită în engleza britanică și în cea americană (*n.t.*)

În weekenduri se uitau la filme pe casete video. Stăteau în sufragerie, cu ochii lipiți de ecran, iar Obinze zicea „Mami, *chelu*, hai să auzim ce spun" când mama lui comenta din când în când verosimilitatea unei scene ori prefigura acțiunea, ori își dădea cu părerea dacă un actor purta perucă sau nu. Într-o duminică, în timpul unui film, mama lui a plecat la farmacie să-și cumpere medicamentele pentru alergie.

— Am uitat că astăzi închid devreme, a spus ea.

De îndată ce motorul mașinii a pornit, cu o accelerare surdă, Ifemelu și Obinze s-au năpustit în dormitorul lui și s-au aruncat pe pat, sărutându-se și atingându-se, cu hainele ridicate, date la o parte, pe jumătate scoase. Cu pielea lui frecându-se cald de a ei. Au lăsat ușa și fereastra deschise, amândoi atenți să audă mașina când se întorcea. Cât ai clipi erau îmbrăcați, în sufragerie, cu butonul de Play de la aparatul video apăsat. Mama lui Obinze a intrat și a aruncat o privire spre televizor.

— Vă uitați la scena asta și când am plecat eu, a spus ea cu voce potolită.

S-a așternut o tăcere de gheață, chiar și în film. Apoi, strigătele cadențate ale unui vânzător ambulant de fasole verde au pătruns prin fereastră.

— Ifemelunamma, te rog să vii cu mine, a spus mama lui.

Obinze s-a ridicat, dar Ifemelu l-a oprit.

— Nu, pe mine m-a chemat.

Mama lui a rugat-o să intre în dormitor, să se așeze pe pat.

— Dacă se întâmplă ceva între tine și Obinze, amândoi sunteți responsabili. Dar Natura e nedreaptă cu femeile. Actul e săvârșit de două persoane, însă dacă există urmări, una singură le suportă. Înțelegi ce vreau să spun?

— Da.

Ifemelu își ferea privirea ațintită pe linoleumul alb-negru.

— S-a întâmplat ceva mai mult cu Obinze?

— Nu.

— Am fost și eu tânără. Știu ce înseamnă să iubești când ești tânăr. Vreau să-ți dau un sfat. Îmi dau seama că, până la urmă, ai să faci ceea ce vrei. Sfatul meu e să mai aștepți. Poți să iubești fără să faci dragoste, care e o frumoasă modalitate de a-ți arăta sentimentele, dar aduce cu ea responsabilitate, o mare responsabilitate, și nu-i nicio grabă. Te-aș sfătui să aștepți măcar până la facultate, să aștepți până ai să te cunoști mai bine. Înțelegi ce spun?

— Da, a zis Ifemelu.

Habar n-avea ce înseamnă să „te cunoști mai bine".

— Știu că ești o fată isteață. Femeile sunt mai raționale decât bărbații, iar tu va trebui să fii cea rațională. Convinge-l. Amândoi ar trebui să fiți de acord să așteptați, în așa fel încât să nu existe presiuni.

Mama lui Obinze a făcut o pauză și Ifemelu s-a întrebat dacă terminase ce avea de spus. Tăcerea îi răsuna în minte.

— Mulțumesc, ma, a zis ea.

— Iar când o să vreți să mergeți mai departe, aș vrea să vii să vorbim. Vreau să fiu sigură că ești responsabilă.

Ifemelu a dat din cap. Stătea pe patul mamei lui Obinze dând din cap și încuviințând că îi va spune când va începe să facă sex cu fiul ei. Totuși, nu simțea nici urmă de rușine. Poate datorită tonului din vocea mamei lui Obinze, egal, firesc.

— Mulțumesc, ma, a zis Ifemelu din nou, privind-o acum pe mama lui Obinze drept în față, deschisă, cu nimic diferită față de cum era de obicei. Așa am să fac.

S-a întors în sufragerie. Obinze părea agitat, stând rezemat de colțul mesei.

— Îmi pare atât de rău. O să vorbesc cu ea despre asta după ce pleci. Dacă vrea să aibă o discuție cu cineva, cu mine ar trebui să o aibă.

— A spus că ar trebui să nu mai vin pe-aici niciodată. Că îi duc fiul de nas.

— Poftim? a clipit Obinze.

Ifemelu a râs. Mai târziu, când i-a povestit discuția cu mama lui, Obinze a clătinat din cap.

— Trebuie să-i spunem când? Ce prostie mai e și asta? Vrea să ne ia prezervative? Ce-are femeia asta?

— Dar cine ți-a zis că vom face vreodată ceva?

CAPITOLUL 6

În timpul săptămânii, Uju se grăbea acasă să facă un duș și apoi să-l aștepte pe General, iar în weekenduri lâncezea în cămașă de noapte, citind sau gătind, sau uitându-se la televizor, fiindcă Generalul era în Abuja, cu soția și copiii lui. Se ferea de soare și folosea creme în recipiente elegante, astfel încât tenul ei, și așa deschis de la natură, a devenit și mai deschis, și mai luminos. Câteodată, când le dădea instrucțiuni șoferului Sola, grădinarului Baba Flower sau celor două menajere – Inyang, care făcea curățenie, și Chikodili, care gătea –, Ifemelu își amintea de mătușica Uju, fata de la țară venită în Lagos cu atâția ani în urmă, de care mama lui Ifemelu se plângea cu jumătate de gură că era într-atât de înapoiată încât nu se putea abține să atingă pereții, și ce era cu toți acei oameni de la țară care nu se puteau ține pe picioare fără să se sprijine cu mâinile de perete? Ifemelu se întreba dacă Uju se privea vreodată prin ochii acelei fete de altădată. Probabil că nu. Uju se obișnuise cu noua sa viață cu o nemaipomenită ușurință, mai preocupată de General decât de recenta ei bunăstare.

Prima oară când Ifemelu a văzut casa mătușicii Uju din Dolphin Estate, și-ar fi dorit să nu mai plece de-acolo. Baia o fascina, cu robinetul ei de apă caldă, cu dușul ca o țâșnitoare, cu faianța roz. Perdelele din dormitor erau din mătase naturală, așa că i-a spus lui Uju:

— Ce păcat să folosești un asemenea material pentru perdele! Hai să facem o rochie din el.

Sufrageria avea glasvand, care se deschidea și se închidea fără să scoată vreun zgomot. Chiar și în bucătărie era aer condiționat. Ar fi vrut să locuiască acolo. Ce impresie le-ar fi făcut prietenilor ei, și-i imagina așezați în cămăruța de lângă sufragerie pe care Uju o numea camera cu televizorul, urmărind programele prin satelit. Așa că și-a întrebat părinții dacă n-ar fi putut sta cu Uju în timpul săptămânii.

— E mai aproape de școală, n-ar trebui să mai schimb două autobuze. Pot să mă duc lunea și să mă întorc acasă vinerea, a propus Ifemelu. Pot s-o și ajut pe mătușica Uju prin casă.

— Din câte am înțeles, Uju are destule ajutoare, a spus tatăl ei.

— E o idee bună, i-a răspuns mama. Poate să învețe bine acolo, măcar ar avea lumină în fiecare zi. N-ar mai trebui să învețe la lampa cu kerosen.

— Poate să o viziteze pe Uju după școală și la sfârșit de săptămână. Dar de locuit, nu o să locuiască acolo, a spus tatăl ei.

Mama s-a oprit, surprinsă de fermitatea lui.

— OK, a zis, aruncându-i o privire neajutorată lui Ifemelu.

Ifemelu a stat bosumflată zile în șir. De obicei, tatăl ei îi făcea pe plac, cedând insistențelor, dar atunci nu i-a băgat în seamă îmbufnarea, tăcerea deliberată din timpul mesei. S-a prefăcut că nu observă când mătușica Uju le-a adus un televizor nou. S-a așezat mai bine pe canapeaua lui uzată, citindu-și cartea uzată, în timp ce șoferul punea jos cutia Sony din carton cafeniu. Mama lui Ifemelu a început să cânte un imn bisericesc („Domnul mi-a dăruit izbânda, eu Îl voi proslăvi"), care era intonat adesea în timpul colectelor.

— Generalul a cumpărat mai multe decât îmi trebuie mie în casă. Pe ăsta n-am unde să-l mai pun, a spus mătușica Uju, o declarație generică adresată nimănui în mod special, o modalitate

de a evita cuvintele de mulțumire. Mama lui Ifemelu a deschis cutia, dând la o parte cu grijă ambalajul de polistiren.

— Cel vechi nu mai prinde nimic, a zis ea, deși cu toții știau că nu era adevărat. Uite cât de subțire este! a adăugat. Uite!

Tatăl ei și-a ridicat ochii din carte.

— Da, este, a spus și apoi și-a coborât privirea.

Proprietarul a venit iarăși. A dat buzna în apartament pe lângă Ifemelu, a intrat în bucătărie și s-a ridicat până la contoarul electric, deșurubând siguranța și oprindu-le puțina electricitate pe care o aveau.

— Ce infamie, să ne ceară chiria pe doi ani. Până acum plăteam pe un an, a spus tatăl lui Ifemelu după ce proprietarul plecase.

— Dar nici anul trecut n-am plătit, a zis mama, iar tonul ei era vag acuzator.

— Am vorbit cu Akunne despre un împrumut, a spus tata.

Îi displăcea Akunne, un văr îndepărtat, bărbat prosper în satul lui natal, căruia toată lumea îi cerea ajutorul la nevoie. El îl numea pe Akunne un analfabet dezgustător, îmbogățit pe nedrept.

— Și ce a spus?

— A spus să mă duc pe la el vinerea viitoare.

Degetele îi tremurau, părea că se străduia să își înăbușe emoțiile. Ifemelu s-a uitat repede în altă parte, sperând că nu observase că ea îl urmărea, și l-a întrebat dacă îi putea explica ceva la tema pe care o avea de făcut. Ca să-i distragă atenția, pentru a face să pară că viața putea merge mai departe.

Tatăl ei nu i-ar fi cerut ajutorul mătușicii Uju, dar dacă aceasta i-ar fi oferit banii, nu ar fi refuzat-o. Era o situație preferabilă aceleia de a-i rămâne îndatorat lui Akunne. Ifemelu i-a povestit lui Uju cum proprietarul bătuse cu pumnii în ușa lor, făcând

tărăboi degeaba, doar ca să afle vecinii, în timp ce îi arunca insulte tatălui ei. „Ești sau nu ești bărbat adevărat? Plătește ce-mi datorezi! O să te arunc în stradă dacă nu îmi primesc chiria până săptămâna viitoare!"

În timp ce Ifemelu îl imita pe proprietar, o umbră de tristețe a traversat chipul lui Uju.

— Cum poate ratatul ăla de proprietar să-l facă de râs așa pe fratele meu? O să-i cer lui Oga să-mi dea banii.

Ifemelu s-a oprit.

— Tu n-ai bani?

— Contul meu e aproape gol. Dar Oga o să mi-i dea. Tu știi că nu mi-a fost plătit nici măcar un salariu de când am început să lucrez? În fiecare zi, oamenii de la contabilitate vin cu altă poveste. Problemele au început cu poziția mea, care nu există în mod oficial, chiar dacă eu consult pacienți zilnic.

— Dar doctorii sunt în grevă, a zis Ifemelu.

— Spitalele militare plătesc în continuare. Nu că banii pe care i-aș primi ar fi suficienți pentru chirie, *sha*.

— Tu n-ai bani? a întrebat Ifemelu din nou, rar, pentru a clarifica lucrurile, pentru a se convinge. Cum e posibil să n-ai bani?

— Oga nu îmi dă niciodată sume mari. Plătește toate facturile și vrea ca eu să îi cer tot îmi trebuie. Unii bărbați așa sunt.

Ifemelu se holba la ea. Uju, în casa ei roz, încăpătoare, cu antena de satelit tronând pe acoperiș, cu generatorul umplut până la refuz cu motorină, cu un congelator doldora de carne, dar fără niciun ban în cont.

— Ifem, nu te uita la mine de parcă ar fi murit cineva! a râs acid Uju. Părea dintr-o dată o făptură mică și perplexă printre nimicurile noii vieți, cutia de bijuterii de culoare castanie de pe măsuța de toaletă, halatul de mătase aruncat de-a curmezișul patului, și Ifemelu se temea pentru ea.

— Mi-a dat chiar ceva mai mult decât i-am cerut, i-a spus Uju lui Ifemelu în următorul weekend, cu un mic zâmbet, ca și cum era amuzată de ceea ce făcuse Generalul. De la salon o să mergem acasă să-i pot da banii fratelui meu.

Pe Ifemelu a speriat-o să afle cât costa un retuș al tratamentului de îndreptare permanentă la salonul de coafură la care mergea Uju; coafezele trufașe cântăreau din ochi fiecare clientă, măsurându-le din cap până în picioare, pentru a hotărî câtă atenție meritau. Lui Uju îi dădeau târcoale și se ploconeau, făcând temenele adânci atunci când au întâmpinat-o, lăudându-i excesiv poșeta și pantofii. Ifemelu privea fascinată. Aici, într-un salon din Lagos, puteai înțelege cel mai bine diferitele ranguri ale ierarhiei imperiale feminine.

— Mă așteptam ca fetele astea să-și întindă mâinile și să te roage să te caci, ca să-ți poată venera chiar și rahatul, a zis Ifemelu, în timp ce părăseau salonul.

Mătușica Uju a râs și și-a mângâiat extensiile de păr mătăsoase care îi cădeau pe umeri, extensii strălucitoare și cât se poate de drepte, niciodată nu se încurcau.

— Știi, trăim într-o economie a linsului în cur. Cea mai mare problemă în țara asta nu e corupția. Problema este că există mulți oameni calificați care nu se află în locul potrivit pentru că nu vor să lingă pe nimeni în cur sau nu știu ce cur să lingă, sau nici măcar nu știu cum să lingă un cur. Eu sunt norocoasă să ling curul care trebuie, a zâmbit ea. E vorba doar de noroc. Oga a spus că sunt crescută cum se cuvine, că nu sunt ca toate fetele de Lagos care se culcă din prima noapte cu el, iar a doua zi dimineață îi înmânează lista cu ce vor să le cumpere. Eu m-am culcat cu el din prima noapte, dar nu i-am cerut nimic, ceea ce, mă gândesc acum, a fost o prostie din partea mea, dar nu m-am culcat cu el pentru că voiam ceva. E vorba de putere! Eram atrasă de el, chiar și cu dinții lui de vampir. Eram atrasă de puterea lui.

Lui Uju îi plăcea să vorbească despre General, repetând și savurând versiuni diferite ale aceloraşi poveşti. Şoferul ei îi spusese (îl făcuse să treacă de partea ei aranjându-i soției consultații prenatale, iar apoi vaccinări pentru copil) că Generalul cerea să știe în detaliu pe unde mergea și cât rămânea acolo, și de fiecare dată când mătușica Uju îi relata asta, încheia cu un oftat:

— Chiar crede că, dacă mi-aș dori, nu m-aș putea vedea cu un alt bărbat fără ca el să afle? Dar nu asta vreau.

Se aflau în interiorul răcoros al Mazdei. În timp ce șoferul dădea cu spatele pentru a ieși din curtea salonului, Uju i-a făcut semn portarului, a coborât geamul și i-a dat niște bani.

— Vă mulțumesc, doamnă! a spus el și a salutat.

Le strecurase bancnote de naira tuturor angajaților salonului, paznicilor de afară, polițiștilor din intersecție.

— Nu sunt plătiți suficient ca să-și permită costurile de școlarizare nici măcar pentru un singur copil, a spus Uju.

— Ce i-ai dat nu-l va ajuta să plătească nicio școlarizare, a zis Ifemelu.

— Dar își poate cumpăra un mizilic în plus, și va fi într-o dispoziție mai bună și nu își va bate soția în noaptea asta, a spus Uju. Încetinește, Sola, a adăugat privind pe geam, fiindcă voia să vadă mai bine un accident de pe Osborne Road; un autobuz lovise o mașină, partea din față a autobuzului și cea din spate a mașinii fiind acum un morman de fiare, și ambii șoferi zbierau unul la latul, despărțiți de mulțimea care se adunase.

— De unde vin toți oamenii ăștia care răsar ca prin farmec când se întâmplă un accident? a întrebat mătușica Uju și s-a rezemat pe spate în scaunul ei. Știi că am uitat cum e să mergi cu autobuzul? E atât de ușor să te obișnuiești cu toate astea.

— Ai putea să te duci acum în Falomo și să te urci într-un autobuz, a zis Ifemelu.

— Dar nu va fi același lucru. Nu e niciodată același lucru când ai alte opțiuni. Uju a privit-o. Ifem, nu mai fi îngrijorată pentru mine.

— Nu sunt îngrijorată.

— Îți faci griji de când ți-am spus despre contul meu bancar.

— Dacă altcineva ar face asta, ai spune că persoana respectivă e o proastă.

— Nu te-aș sfătui nici măcar pe tine să faci ce fac eu. Uju s-a întors cu spatele la geam. O să se schimbe. Am să-l fac eu să se schimbe. Trebuie doar să o iau încet.

Uju i-a înmânat tatălui lui Ifemelu o pungă din plastic burdușită cu bani.

— E chiria pe doi ani, fratele meu, a spus ea, cu o nepăsare stingheră, și apoi a făcut o glumă despre gaura din maioul lui.

Nu l-a privit în față în timp ce vorbea și nici el nu a privit-o în timp ce-i mulțumea.

Generalul avea ochii gălbui, ceea ce lui Ifemelu îi sugera o copilărie malnutrită. Corpul lui solid, bine făcut, vorbea despre bătăliile pe care le provocase și câștigase, iar dinții de iepure care îi despărțeau buzele îl făceau să pară oarecum periculos. Ifemelu era surprinsă de grosolănia lui jovială. „Sunt un bărbat de la țară!", spunea el vesel, ca explicație pentru picăturile de supă care îi aterizau pe cămașă și pe masă în timp ce mânca sau pentru râgâielile sonore. Venea seara, în uniforma lui verde, cu una-două reviste de scandal în mână, în timp ce ordonanța, păstrând o distanță servilă în spatele lui, îi aducea servieta și o punea pe masa din sufragerie. De cele mai multe ori, lăsa revistele, exemplare din *Vintage People* și *Prime People* și *Lagos Life* erau împrăștiate prin casa mătușicii Uju, cu fotografiile lor neclare și titlurile bombastice.

— Dacă ți-aș spune ce fac oamenii ăștia, îi spunea Uju lui Ifemelu, bătând cu unghia cu manichiură franțuzească pe

fotografia dintr-o revistă. Nici măcar poveștile lor din reviste nu sunt reale. Oga știe adevărul-adevărat.

Apoi îi povestea despre bărbatul care făcuse sex cu un înalt general pentru a pune mâna pe un câmp de exploatare a petrolului, despre ofițerul ai cărui copii fuseseră făcuți cu alt bărbat, despre prostituatele din străinătate care erau aduse săptămânal cu avionul pentru șeful statului. Relua istorisirile cu un amuzament afectuos, ca și cum credea că aviditatea Generalului pentru bârfa ieftină era un capriciu fermecător, ușor de iertat.

— Știi că îi e teamă de injecții? Ditamai generalul în exercițiu și, dacă vede un ac, se sperie! spunea Uju pe același ton.

Era, pentru ea, un amănunt tandru. Ifemelu nu se putea gândi în termeni tandri la General, cu manierele lui gălăgioase și necioplite, cu felul în care o pocnea peste fund pe Uju atunci când urcau la etaj, zicându-i „Ăsta-i doar al meu? Ăsta-i doar al meu?", și cum vorbea continuu, fără să se lase întrerupt până când nu-și termina istorisirea. Una dintre favoritele lui, pe care i-o spunea frecvent lui Ifemelu în timp ce bea bere Star după cină, era povestea despre cum Uju era diferită. O spunea pe un ton autolaudativ, ca și cum faptul că ea era altfel reflecta bunul lui gust.

— Prima oară când i-am spus că mă duc la Londra și am întrebat-o ce își dorește, mi-a dat o listă. Înainte să mă uit la ea, am spus că știam deja ce își dorea. Nu era vorba de parfum, pantofi, poșetă, ceas și haine? Știu cum sunt fetele din Lagos. Dar știi ce conținea lista? Un parfum și patru cărți! Am fost șocat. Chai. Am petrecut o oră întreagă în librăria aceea din Piccadilly. I-am cumpărat douăzeci de cărți! Ce puicuță din Lagos știi tu să ceară cărți?

Uju râdea, acum supusă, ca o fetișcană. Ifemelu zâmbea respectuoasă. I se părea iresponsabil și lipsit de demnitate acel bătrân căsătorit care îi spunea povești, era ca și cum i-ar fi arătat chiloții. Încerca să-l vadă prin ochii lui Uju, un om al lucrurilor

nemaiauzite, un om al freamătului cosmoplit, dar nu putea. Uşurătatea felului său de a fi, bucuria lui Uju din timpul săptămânii îi erau cunoscute, şi ea se simţea la fel atunci când de-abia aştepta să-l întâlnească pe Obinze după şcoală. Dar părea ceva greşit, o irosire, ca Uju să simtă aceste lucruri pentru General. Fostul ei iubit Olujimi era altfel, atrăgător, cu o voce plăcută, avea o strălucire mută. Fuseseră împreună aproape toată facultatea şi, când îi vedeai, îţi dădeai seama de ce erau împreună.

— Eu am crescut şi el nu, spunea ea.

— Nu creşti şi treci la ceva mai bun? o întreba Ifemelu.

Şi Uju râdea ca şi cum ar fi fost o glumă.

În ziua loviturii de stat, un prieten apropiat al Generalului o sunase pe Uju să o întrebe dacă era la ea. Tensiunea plutea în aer, unii dintre ofiţerii forţelor armate fuseseră deja arestaţi. Uju nu era cu Generalul, nici nu ştia unde se afla, aşa că, îngrijorată, a ţinut-o într-un du-te-vino necontenit între parter şi etaj, vorbind la telefon fără să afle nimic. Nu peste mult timp, a început să respire greu. Panica i s-a transformat într-o criză de astm. Icnind, tremurând, s-a înţepat în braţ cu un ac, încercând să-şi facă o injecţie, picături de sânge pătau cuvertura, până ce Ifemelu a alergat la un vecin a cărui soră era şi ea medic. În cele din urmă, Generalul a sunat să-i spună că era bine, lovitura eşuase şi totul era în regulă cu şeful statului; mătuşica Uju s-a oprit din tremurat.

La o sărbătoare musulmană, una dintre acele sărbători care ţineau două zile când non-musulmanii din Lagos îi urau „Sallah fericit" oricui presupuneau că e musulman, de obicei portarilor din nord, iar NTA prezenta calup după calup de imagini cu bărbaţi sacrificând berbeci, Generalul a promis să vină în vizită, ar fi fost prima oară când petrecea o sărbătoare cu Uju. Ea şi-a petrecut întreaga dimineaţa în bucătărie, supraveghind-o pe Chikodili, din când în când, cântând cu voce tare, puţin prea

familiară cu Chikodili, puțin prea nerăbdătoare să râdă cu ea. În final, după ce au terminat cu gătitul și toată casa mirosea a sosuri și a mirodenii, Uju a urcat să facă un duș.

— Ifem, vino, te rog, și ajută-mă să mă tund acolo jos. Oga a spus că îl deranjează! a zis ea râzând, iar apoi s-a întins pe spate, cu picioarele desfăcute și ridicate în sus, cu o revistă de scandal veche așezată sub ea, în timp ce Ifemelu își făcea treaba cu un aparat de ras.

După ce a terminat și Uju își punea o mască exfoliantă, a sunat Generalul ca să îi spună că nu mai putea veni. Uju, cu un chip fantomatic, acoperit de crema albă ca varul, a închis telefonul și a mers în bucătărie, unde a început să transfere mâncarea în caserole de plastic pentru congelator. Chikodili o privea derutată. Uju trebăluia ca într-o transă, smucind ușa congelatorului, trântind-o pe cea a dulapului, și în momentul în care a împins înapoi oala cu orez jollof, vasul cu supă egusi a căzut de pe aragaz. Uju privea la sosul verde-gălbui care se întindea pe podeaua bucătăriei ca și cum nu înțelegea cum se întâmplase așa ceva.

— De ce te uiți ca o mumu? Hai, curățț! a strigat la Chikodili.

Ifemelu privea din ușă.

— Mătușico, persoana la care ar trebui să urli e Generalul.

Uju s-a oprit, înfuriată, cu ochii ieșindu-i din orbite.

— Cu mine vorbești așa? Suntem cumva de-o vârstă?

După care s-a repezit la ea. Ifemelu nu se așteptase să o lovească, și totuși, când palma i-a atins fața, scoțând un sunet care părea să vină de la foarte mare depărtare, cu dungile în formă de degete umflându-i-se pe obraz, nu a fost surprinsă. S-au holbat una la cealaltă. Uju a deschis gura ca și cum ar fi vrut să zică ceva, și apoi a închis-o, s-a întors cu spatele și a urcat la etaj, ambele conștiente că ceva se schimbase de-acum între ele. Nu a coborât până seara, când Adesuwa și Uche au venit în vizită. Le numea „prietenele mele în ghilimele".

— Mă duc la salon cu prietenele mele în ghilimele, spunea cu un zâmbet șters. Știa că erau prietene cu ea numai fiindcă era amanta Generalului. Dar o amuzau. Îi făceau vizite insistente, comparând notițe despre cumpărături și călătorii, rugând-o să meargă la petreceri cu ele. Era ciudat ce știa și ce nu știa despre ele, îi spusese ea odată lui Ifemelu. Știa că Adesuwa avea pământ în Abuja, pe care i-l făcuse cadou șeful statului când fusese iubita lui, și că un bărbat hausa despre care se știa că era bogat îi cumpărase buticul lui Uche din Surulere, dar habar n-avea câți frați sau surori avea vreuna din ele sau unde locuiau părinții lor, sau dacă făcuseră facultatea.

Chikodili le-a deschis. Purtau caftane cu broderii și parfumuri înțepătoare, extensii drepte lăsate pe spate, conversația lor mărginită era de un cosmopolitism grosolan, iar râsetele lor erau abrupte și disprețuitoare. *I-am spus că trebuie să-l pună pe numele meu. A, știam că nu o să aducă banii dacă nu-i spun că e cineva bolnav. Ei, asta e, nu știe că am deschis acel cont.* Mergeau la o petrecere Sallah în Victoria Island și veniseră să o ia și pe Uju.

— N-am chef să vin, le-a zis, în timp ce Chikodili servea suc de portocale, cutia era pe o tavă, cu două pahare lângă ea.

— Ei, asta-i, de ce? a întrebat Uche.

— Vin bărbați mari de tot, a spus Adesuwa. Nu știi niciodată pe cine poți cunoaște.

— Nu vreau să întâlnesc pe nimeni, a zis Uju și s-a lăsat liniștea, ca și cum fiecare dintre ele trebuia să-și tragă sufletul după cuvintele lui Uju, ca o furtună care le spulberase convingerile.

Credeau despre ea că vrea să cunoască alți bărbați, că era cu ochii-n patru, și presupuneau că îl vedea pe General ca pe o opțiune care putea fi îmbunătățită.

— Sucul ăsta de portocale al tău e cel mai ieftin! Nu mai cumperi Just Juice? a zis, în cele din urmă, una dintre ele.

O glumă răsuflată, dar au râs ca să depășească momentul.

După ce au plecat, Uju s-a apropiat de masa din sufragerie, unde citea Ifemelu.

— Ifem, nu știu ce m-a apucat. *Ndo.*

A prins-o de încheietură, apoi și-a trecut mâna, aproape meditativ, peste titlul în relief al romanului de Sidney Sheldon din mâna lui Ifemelu.

— Cred că am luat-o razna. Are burtă de bere și dinți de vampir, și o soție și copii, și e bătrân.

Pentru prima oară, Ifemelu s-a simțit mai în vârstă ca Uju, mai înțeleaptă și mai puternică decât ea, și și-a dorit să o poată smulge de acolo, să o scuture atât de tare încât să o facă să-și deschidă larg ochii în fața realității, în care ea nu-și putea pune speranțele în General, muncind și epilându-se pentru el, gata mereu să-i estompeze defectele. Nu era așa cum trebuia să fie. Ifemelu s-a simțit vag recunoscătoare când, mai târziu, a auzit-o pe Uju țipând la telefon.

— Prostii! Știai că mergi în Abuja de la început, așa că de ce să mă lași să-mi pierd timpul pregătindu-mă pentru tine?

Tortul pe care l-a livrat un șofer a doua zi dimineață, având scris pe el, cu glazură albastră, „Îmi pare rău, iubirea mea", îți lăsa un gust amărui în gură, dar Uju l-a păstrat în frigider luni de zile.

Sarcina lui Uju a venit ca un tunet într-o noapte liniștită. A ajuns la noi purtând un *bou-bou* cu paiete care reflectau lumina, scânteind ca o prezență celestă plutitoare, și a spus că voia să le spună părinților lui Ifemelu înainte să audă bârfele.

— *Adi m ime*, a spus ea pur și simplu.

Mama lui Ifemelu a izbucnit în plâns, țipând teatral, uitându-se în jur de parcă ar fi putut vedea răspândite pe podea rămășițele propriei povești.

— Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?

— Nu am plănuit asta, așa s-a întâmplat, a spus Uju. Am rămas gravidă cu Olujimi în facultate. Atunci am făcut avort, acum n-o să mai fac.

Cuvântul „avort", așa obtuz cum era, a sfâșiat încăperea, fiindcă știau cu toții că, deși ea n-o spunea, mama lui Ifemelu se gândea că există cu siguranță modalități de a rezolva situația. Tatăl lui Ifemelu a pus cartea jos, apoi a luat-o iar. Și-a dres glasul. Și-a consolat soția.

— Nu pot să mă pronunț cu privire la intențiile acestui bărbat, i-a spus apoi lui Uju. Așa că te întreb care sunt intențiile tale.

— Voi păstra copilul.

El a așteptat ca Uju să continue, dar ea nu a mai adăugat nimic, astfel că, până la urmă, s-a lăsat pe spate, resemnat.

— Ești femeie în toată firea. Nu asta îmi doream pentru tine, Obianuju, dar ești femeie în toată firea.

Uju a venit la el și s-a așezat pe brațul canapelei. Vorbea cu voce scăzută și liniștitoare, mai ciudată prin tonul formal, dar sinceră și sobră.

— Fratele meu, nici eu nu îmi doream asta pentru mine, dar s-a întâmplat. Îmi pare rău să te dezamăgesc, după tot ce ai făcut pentru mine, și te implor să mă ierți. Dar voi scoate ce e mai bun din această situație. Generalul e un bărbat responsabil. Va avea grijă de copilul lui.

Tatăl lui Ifemelu a ridicat din umeri tăcut. Mătușica Uju și-a petrecut brațul în jurul său, ca și cum el era cel care avea nevoie de alinare.

Mai târziu, Ifemelu avea să se gândească la sarcină ca la un moment simbolic. Marcase începutul sfârșitului și făcuse ca toate celelalte lucruri să pară că s-ar fi desfășurat cu repeziciune, lunile trecând pe lângă ei, timpul gonind înainte. Exuberanța lui Uju o făcuse să aibă gropițe în obraji, chipul îi era cuprins

de strălucire, mintea ocupată cu planuri în timp ce burtica i se rotunjea. O dată la câteva zile venea cu un nou nume de fetiță.

— Oga e fericit, spunea. E fericit să știe că încă mai poate puncta la vârsta lui!

Generalul venea mai des, chiar și în unele weekenduri, aducându-i sticle cu apă caldă, pastile din plante, lucruri despre care auzise că făceau bine în timpul sarcinii.

— Bineînțeles că vei naște în străinătate, i-a spus și a întrebat-o unde prefera, în America sau în Anglia. El își dorea Anglia, ca să o poată însoți, americanii interziseseră accesul membrilor de rang înalt din guvernul militar. Dar Uju a ales America, deoarece copilul primea automat cetățenie acolo. Planurile au fost făcute, spitalul ales, un apartament mobilat a fost închiriat în Atlanta.

— Până la urmă, ce e acela un *condo*[3]? a întrebat Ifemelu. Dar Uju a dat din umeri și a zis:

— Cine știe ce vor să spună prin asta americanii? Ar trebui să-l întrebi pe Obinze, el o să știe. În orice caz, e un spațiu unde poți locui. Iar Oga cunoaște oameni acolo care mă vor ajuta.

Singurul moment când entuziasmul lui Uju s-a mai temperat a fost când șoferul i-a povestit că soția Generalului aflase despre sarcină și era furioasă; aparent, avusese loc o întâlnire de familie tensionată, cu rudele lui și ale ei. Generalul vorbea rar despre soția sa, dar Uju știa destule: era o avocată care renunțase la carieră pentru a-i crește pe cei patru copii în Abuja, o femeie durdulie și cu o înfățișare plăcută în pozele din ziare.

— Mă întreb la ce s-o fi gândind, a spus Uju tristă, preocupată.

Cât timp a fost plecată în America, Generalul a aranjat ca unul dintre dormitoare să fie văruit într-un alb strălucitor. A cumpărat un pătuț, cu picioare ca niște lumânări delicate. A

3 Prescurtare în engleza americană de la *condominium* (apartament) (n.t.)

cumpărat jucării de pluș și o sumedenie de ursulețI. Inyang i-a aranjat în pătuț, a sprijinit câțiva pe un raft și, poate crezând că nimeni nu avea să bage de seamă, a luat un ursuleț cu ea în camera din spate. Uju a născut un băiat. La telefon, vocea îi era pițigăiată și înflăcărată.

— Ifem, are atât de mult păr! Îți poți închipui? Câtă risipă!

I-a pus numele Dike, după tatăl ei, și i-a dat numele ei de familie, ceea ce a făcut-o pe mama lui Ifemelu să se agite nefericită.

— Bebelușul ar trebui să poarte numele tatălui sau omul acesta nu are de gând să-și recunoască copilul? a întrebat, în timp ce stăteau în sufragerie, încă digerând veștile despre naștere.

— Mătușica Uju a spus că a fost pur și simplu mai ușor să-i dea numele ei, a zis Ifemelu. Cât despre el, se poartă cumva ca un om care nu-și va recunoaște copilul? Mătușica mi-a spus că vrea chiar să vină să-i plătească zestrea ca și cum ar lua-o în căsătorie.

— Să ne ferească Dumnezeu, a spus mama lui Ifemelu, aproape scuipând cuvintele, iar Ifemelu s-a gândit la toate acele rugăciuni fervente pentru mentorul lui Uju.

Când Uju s-a întors în țară, mama lui Ifemelu s-a dus să stea în Dolphin Estate pentru o vreme, făcându-i baie și hrănindu-l pe bebelușul cu piele netedă care gângurea, dar tratându-l pe General cu o solemnitate rece. Îi răspundea monosilabic, de parcă o trădase încălcând regulile aparențelor pe care ea le întreținea. O relație cu Uju era acceptabilă, dar o asemenea dovadă flagrantă a relației, nu. Toată casa mirosea a pudră de talc. Uju era fericită. Generalul îl ținea deseori în brațe pe Dike, sugerând că poate trebuia să fie hrănit din nou sau că poate trebuia să fie dus la medic pentru erupția de pe gât.

Pentru prima aniversare a lui Dike, Generalul a angajat o formație care cânta live. S-au instalat în grădina din față, lângă generator, și au rămas până când ultimii oaspeți au plecat, lenți și îmbuibați, luând mâncare la pachet. Au venit prietenii lui Uju și au venit și prietenii Generalului, afișând expresii hotărâte, ca și cum ar fi vrut să sublinieze că, indiferent de circumstanțe, copilul prietenului lor rămânea copilul prietenului lor. Dike, care abia începuse să meargă, mișuna printre ei îmbrăcat în costum și cu papion roșu, în timp ce Uju îl urmărea, încercând să-l facă să stea locului la poze. Într-un târziu, obosit, a început să plângă, trăgând de papion, iar Generalul l-a luat în brațe. Lui Ifemelu, această imagine a Generalului i-a rămas în minte, cu Dike ținându-l de gât, cu chipul iluminat, cu dinții din față proeminenți atunci când zâmbea și spunea: „Arată ca mine, dar slavă cerului că a luat dinții de la mama lui".

După o săptămână, Generalul a murit, într-un accident aviatic.

— În aceeași zi, chiar atunci când fotograful ne adusese pozele de la aniversarea lui Dike, spunea adeseori Uju când povestea, ca și cum asta ar fi avut o semnificație aparte.

Era într-o sâmbătă după-amiaza, Obinze și Ifemelu erau în camera cu televizorul, Inyang la etaj cu Dike, Uju în bucătărie cu Chikodili, când a sunat telefonul. A răspuns Ifemelu. Vocea de la celălalt capăt, a ordonanței Generalului, se auzea întreruptă din cauza conexiunii proaste, însă suficient de clară ca să îi ofere detalii: accidentul avusese loc la câțiva kilometri depărtare de Jos, cadavrele erau carbonizate, deja circulau zvonuri cum că șeful statului pusese la cale totul pentru a scăpa de anumiți militari pe care-i bănuia că plănuiesc o lovitură de stat. Ifemelu ținea receptorul prea strâns, șocată. Obinze a mers cu ea în bucătărie și a stat lângă Uju în timp ce Ifemelu îi repeta cuvintele ordonanței.

— Minți, a zis ea. E o minciună.

S-a repezit către telefon, ca și cum ar fi vrut să-l contrazică, și apoi s-a scurs pe podea, o scurgere fără oase, deznădăjduită, și a început să plângă. Ifemelu a ținut-o în brațe, a legănat-o, niciunul dintre ei neștiind ce să facă, și tăcerea dintre sughițurile ei părea prea tăcută. Inyang l-a adus pe Dike.

— Mama? a spus Dike, părând nedumerit.

— Du-l sus pe Dike, i-a spus Obinze lui Inyang.

Cineva bătea la poartă. Doi bărbați și trei femei, rude ale Generalului, îl siliseră pe Adamu să le deschidă poarta și acum stăteau la ușă strigând:

— Uju! Împachetează-ți lucrurile și ieși afară acum! Dă-ne cheile de la mașină!

Una dintre femei era scheletică, agitată și cu ochii înroșiți, iar în timp ce striga („Curvă ordinară! Ferească Dumnezeu să te atingi de ce era al fratelui nostru! Prostituato! N-o să trăiești niciodată liniștită aici în Lagos!"), și-a dat jos basmaua de pe cap și și-a legat-o în jurul taliei, pregătită de bătaie. La început, Uju n-a zis nimic, se holba la ei, stând în ușă nemișcată. Apoi le-a cerut să plece cu o voce răgușită de plâns, dar țipetele rudelor s-au întețit, așa că Uju le-a întors spatele și a intrat.

— Bine, să nu plecați, a spus ea. Nu vă mișcați de acolo. Nu vă mișcați până mă duc să-i chem pe băieții mei din garnizoană.

Numai atunci au plecat, spunându-i:

— O să ne întoarcem cu băieții noștri.

Și atunci Uju a început să jelească din nou.

— Nu am nimic al meu. Totul e pe numele lui. Unde îmi voi duce fiul acum?

A ridicat receptorul din furcă, iar apoi s-a holbat la el, neștiind pe cine să sune.

— Sună-le pe Uche și pe Adesuwa, a zis Ifemelu. Ele ar ști ce să facă.

Ceea ce Uju a și făcut, apăsând butonul difuzorului, iar apoi sprijinindu-se de perete.

— Trebuie să pleci imediat. Goleşte casa, ia tot, a spus Uche. Fă-o repede-repejor, înainte ca rudele lui să se întoarcă. Închiriază o dubă şi ia generatorul. Nu uita să iei generatorul.

— Nu ştiu unde să găsesc o dubă, s-a bâlbâit mătuşica Uju, cu o neajutorare care-i era străină.

— O să-ţi închiriem noi una, repede-repejor. Trebuie să iei generatorul ăla, o să-ţi asigure traiul până te pui pe picioare. Trebuie să mergi undeva pentru o vreme, ca ei să nu-ţi facă probleme. Du-te la Londra sau în America. Ai viză de America?

— Da.

Ifemelu avea să îşi amintească acele ultime momente ca prin ceaţă, cu Adamu spunându-le că la poartă era un jurnalist de la *City People*, cu ea şi Chikodili îndesând hainele în valize, cu Obinze cărând lucrurile în dubă, cu Dike făcând tumbe şi chicotind. Aerul din camerele de la etaj devenise insuportabil de fierbinte, aparatele de aer condiţionat încetaseră subit să mai funcţioneze, ca şi cum hotărâseră, la unison, să îşi arate şi ele compasiunea.

CAPITOLUL 7

Obinze voia să meargă la universitatea din Ibadan datorită unui poem.

I-a citit poemul, *Ibadan*, de J.P. Clark, şi a zăbovit asupra cuvintelor „fugarii stropi de aur şi rugină".

— Vorbeşti serios? l-a întrebat ea. Poemul e motivul?

— E atât de frumos.

Ifemelu a clătinat din cap, exagerându-şi batjocoritor incredulitatea. Dar şi ea voia să meargă la Ibadan, fiindcă Uju mersese acolo. Şi-au completat formularele JAMB împreună, la masa din sufragerie, în timp ce mama lui stătea pe lângă ei, spunând:

— Scrieți cu pixurile cu care trebuie scris? Mai uitați-vă o dată. Am auzit de niște greșeli atât de banale că nu v-ar veni să credeți.

— Mami, e mai probabil să nu greșim când le completăm dacă nu ne mai bați la cap, a spus Obinze.

— Ar trebui ca măcar a doua voastră alegere să fie Nsukka, i-a sfătuit ea.

Dar Obinze nu voia să meargă acolo, voia să lase în urmă viața pe care o avusese dintotdeauna, iar lui Ifemelu Nsukka i se părea izolat și prăfuit. Astfel că au căzut amândoi de acord ca a doua alegere să fie universitatea din Lagos.

A doua zi, mama lui Obinze a leșinat în bibliotecă. Un student a găsit-o prăbușită pe podea, cu un mic cucui la cap, și Obinze i-a spus lui Ifemelu:

— Slavă cerului că nu am depus formularele JAMB.

— Ce vrei să spui?

— Mama se întoarce la Nsukka la sfârșitul acestei sesiuni. Trebuie să fiu alături de ea. Doctorul a zis că ce i s-a întâmplat se va repeta. A făcut o pauză. Ne putem vedea în weekendurile prelungite. Eu voi veni în Ibadan, și tu în Nsukka.

— Hai că ești nostim, i-a zis ea. *Biko*, îmi trec și eu Nsukka la opțiuni.

Modificarea a fost pe placul tatălui ei. Se bucura, a spus el, că va merge la facultate în ținuturile igbo, de vreme ce trăise toată viața în vest. Mama ei era abătută. Ibadan era la doar o oră distanță, însă Nsukka însemna o zi de călătorie cu autobuzul.

— Nu e o zi, mami, sunt doar șapte ore, a zis Ifemelu.

— Și care e diferența dintre asta și o zi? a întrebat mama ei.

Ifemelu abia aștepta să plece de acasă, să fie stăpână pe timpul ei, iar faptul că Ranyinudo și Tochi mergeau și ele în Nsukka îi dădea și mai multă încredere. Avea să fie acolo și Emenike, care îl întrebase pe Obinze dacă ar putea fi colegi de cameră, în

apartamentul băieților din casa lui Obinze. Obinze acceptase. Ifemelu și-ar fi dorit să n-o facă.

— E ceva ciudat la Emenike, a zis ea. Dar asta e, atâta timp cât pleacă atunci când avem treabă cu tavanul...

Mai târziu, Obinze o întreba, pe jumătate în glumă, dacă credea că leșinul mamei lui fusese deliberat, o tactică pentru a-l ține aproape. Mult timp a vorbit cu melancolie de Ibadan, până ce a vizitat campusul cu ocazia unui turneu de tenis de masă și, când s-a întors, i-a spus, cu o față plouată:

— Ibadan mi-a amintit de Nsukka.

Să meargă la Nsukka însemna să îi vadă în sfârșit casa lui Obinze, un bungalou dintr-un complex inundat de flori. Ifemelu și l-a imaginat crescând, mergând cu bicicleta pe strada în pantă, întorcându-se acasă de la școală cu ghiozdanul și sticla de apă. Totuși, Nsukka o dezorienta. Orașul i se părea prea tihnit, praful prea roșiatic, oamenii prea mulțumiți cu viețile lor mărunte. Dar va ajunge să-l iubească, o iubire la început ezitantă. De la fereastra camerei ei de cămin, unde erau îngrămădite patru paturi în spațiul în care ar fi trebuit să fie doar două, putea să privească până la intrarea în Bello Hall. Arbori înalți de gmelină se unduiau în vânt, iar sub coroanele lor se adăposteau vânzători ambulanți, păzindu-și platourile cu banane și arahide, și mai multe okada, toate parcate una aproape de cealaltă, cu motocicliștii pălăvrăgind și râzând, dar fiecare dintre ei cu ochii după clienți. În colțul ei de cameră, Ifemelu a pus tapet de un albastru aprins și, pentru că auzise povești despre conflictele dintre colegele de cameră (o studentă din ultimul an, se spunea, turnase kerosen în sertarul unei boboace pentru că era „impertinentă"), se simțea foarte norocoasă în privința colegelor ei. Erau prietenoase, și în curând împărțea cu ele și împrumuta de la ele lucrurile care se termineau repede, pastă de dinți și lapte praf și tăieței Indomie și pomadă de păr. De

cele mai multe ori, dimineața se trezea pe fundalul murmurului neîntrerupt de pe coridor, al studentelor catolice care își spuneau rugăciunea, și se repezea la baie, ca să-și umple găleata cu apă înainte să se oprească și ca să folosească toaleta înainte să devină insuportabil de plină. Câteodată, când întârzia prea mult, iar toaletele erau deja cotropite de viermi, mergea acasă la Obinze, chiar dacă el nu era acolo, și de îndată ce menajera Augustina deschidea ușa de la intrare, îi spunea:

— Tina-Tina, ce mai faci? Am venit la toaletă.

Adeseori lua prânzul la Obinze sau mergeau în oraș, la Onyekaozului, unde stăteau pe bănci de lemn în penumbra restaurantului, mâncând, pe farfurii emailate, cele mai fragede fripturi și cele mai gustoase tocănițe. Își petrecea unele nopți în camera băieților din casa lui Obinze, trândăvind pe salteaua de pe jos și ascultând muzică. Uneori dansa în chiloți, legându-și șoldurile, în timp ce el o tachina că are fundul mic:

— Era să-ți zic să dai din el, dar nu ai din ce să dai.

Universitatea era mai mare și mai extinsă, aveai spațiu să te ascunzi cât cuprinde; nu a simțit că n-ar putea fi de-a locului, fiindcă aici puteai fi de-a locului în atâtea feluri. Obinze o tachina spunându-i cât de populară era deja, camera ei mereu plină încă din primul an, cu băieți din ultimul an care treceau pe la ea, nerăbdători să-și încerce norocul, chiar dacă deasupra patului atârna o fotografie mare cu Obinze. Băieții o amuzau. Veneau în camera ei, se așezau pe pat și se ofereau în mod solemn să „îi prezinte campusul", iar ea și-i imagina repetând exact aceleași cuvinte, cu același ton, unei nou-venite din camera alăturată. Unul dintre ei, însă, era altfel. Îl chema Odein. Venea în cameră nu ca să își facă lipeala cu o proaspătă studentă, ci pentru a le vorbi colegelor ei despre sindicatul studenților, și apoi venea să salute, uneori cu un pachet cu suya, fierbinți și picante, învelite în hârtie de ziar pătată de ulei. Activismul lui a surprins-o pe Ifemelu (părea puțin prea sofisticat, puțin prea șic pentru a

face parte din conducerea sindicatului), dar a și impresionat-o. Avea buze pline, cu o formă perfectă, cea inferioară de aceeași mărime cu cea superioară, buze care erau atât meditative, cât și senzuale, iar în timp ce vorbea („Dacă studenții nu sunt uniți, nimeni n-o să ne asculte"), Ifemelu își închipuia că îl sărută, în felul în care se închipuia făcând un lucru pe care știa că nu-l va face niciodată. Datorită lui s-a alăturat unei demonstrații, convingându-l și pe Obinze. Scandau „Nu avem lumină! Nu avem apă!" și „Prodecanul e un porc!", trezindu-se purtați de mulțimea zgomotoasă care s-a oprit, în cele din urmă, în fața casei prodecanului. S-au spart sticle, o mașină a fost incendiată, și apoi a ieșit prodecanul, tras la față, flancat de gărzi de corp, și le-a vorbit cu un glas numai lapte și miere.

— Înțeleg doleanțele studenților, dar nu noi suntem dușmanul. Armata este dușmanul. Nu ne-au plătit salariile de luni de zile. Cum putem să predăm dacă nu putem mânca? a spus mama lui Obinze, mai târziu.

Iar după un timp, în campus s-a răspândit vestea unei greve a universitarilor, și studenții s-au strâns în foaierul căminului, agitați din pricina a ceea ce știau și a ceea ce nu știau. Era adevărat, a confirmat responsabilul de hol veștile, și au oftat cu toții, cugetând asupra acestei nedorite întreruperi a cursurilor care venea din senin, apoi s-au întors în camerele lor pentru a-și face bagajele; căminul avea să fie închis a doua zi.

— Nu am nici zece kobo să-mi plătesc drumul până acasă, a auzit-o Ifemelu spunând pe o fată.

Greva a ținut foarte mult. Săptămânile se scurgeau lent. Ifemelu nu își găsea liniștea, nu avea astâmpăr; în fiecare zi asculta știrile, sperând să audă că greva încetase. Obinze o suna acasă la Ranyinudo; ea venea cu puțin timp înainte de ora la care el trebuia să sune și stătea lângă telefonul cenușiu cu disc, așteptând apelul. Se simțea desprinsă de el, fiecare dintre ei trăind și

respirând în sfere separate, el plictisit și fără vlagă în Nsukka, ea plictisită și fără vlagă în Lagos, totul dospind în letargie. Viața devenise un film voalat și întrerupt. Mama a întrebat-o dacă voia să se înscrie la cursurile de cusut de la biserică, să aibă o ocupație, spunându-i că toată treaba asta, greva universitară care nu se mai sfârșea, era motivul pentru care tinerii se apucau de jafuri armate. Greva era la nivel național, așa că toate cunoștințele ei erau acasă, chiar și Kayode, care se întorsese în vacanță de la universitatea lui americană. Ifemelui îșI vizita prietenii și mergea la petreceri, dorindu-și ca Obinze să fi locuit în Lagos. Câteodată, Odein, care avea mașină, o lua și o ducea unde avea nevoie să ajungă.

— El, iubitul tău, e norocos, i-a spus odată, iar ea râdea, flirtând cu el.

Încă își mai închipuia că îl sărută pe Odein, cu buzele lui pline și ochi albastru-vineții.

Într-un weekend, Obinze a venit în vizită și a stat la Kayode.

— Care-i treba cu Odein ăsta? a întrebat-o el.

— Poftim?

— Kayode mi-a spus că te-a dus acasă după petrecerea lui Osahon. Nu mi-ai spus.

—Am uitat.

— Ai uitat.

— Ți-am spus că m-a luat alaltăieri de acasă, nu-i așa?

— Ifem, ce se întâmplă?

Ea a oftat.

— Tavan, nu e nimic. Eram doar curioasă să-l cunosc. Nu o să se întâmple niciodată nimic. Dar eram curioasă. Și tu ești curios să cunoști alte fete, nu?

El o privea cu o teamă în ochi.

— Nu, a spus rece. Nu sunt.

— Fii sincer.

— Sunt sincer. Problema e că tu crezi că toată lumea e ca tine. Crezi că tu definești norma, dar nu este așa.

— Ce vrei să spui?

— Nimic. Las-o baltă.

El n-a mai vrut să vorbească despre asta, dar atmosfera dintre ei era otrăvită și a rămas tulbure zile întregi, chiar și după ce Obinze s-a întors acasă, astfel că, atunci când greva a luat sfârșit („Universitarii au anulat-o! Slavă cerului!", a strigat Chetachi într-o dimineață), iar Ifemelu s-a întors la Nsukka, în primele câteva zile erau precauți unul cu celălalt, vorbind rezervat, îmbrățișându-se telegrafic.

Ifemelu a fost surprinsă de cât de mult îi lipsise Nsukka, rutina cu ritmul ei molcom, prietenii adunați în camera ei până după miezul nopții, bârfele nevinovate spuse și respuse, scările urcate și coborâte alene ca într-o trezire treptată la viață, și ficcare dimineață înălbită de harmattan. În Lagos, harmattanul era un simplu văl de abur, dar în Nsukka era o prezență furioasă, mercurială; diminețile răcoroase, după-amiezile năpădite de arșiță, și nopțile pline de necunoscut. Vârtejuri de praf se formau în depărtare, frumoase câtă vreme rămâneau departe, și se învârteau până ce totul era acoperit cu o brumă cafenie. Până și genele de la ochi. Peste tot, umezeala era absorbită cu nesaț, lacul de pe lemnul laminat al meselor se cojea și se desprindea, paginile din manualele cu exerciții se fărâmițau, rufele se uscau în câteva minute, buzele crăpau și sângerau, și tuburile de *Robb and Mentholatum* erau mereu la îndemână, în buzunare și genți. Pielea strălucea de vaselină, și zonele uitate (între degete sau la coate) deveneau tern-cenușii. Ramurile copacilor se goleau și, desfrunzite, etalau un soi de mândră dezolare. Bazarurile organizate de biserici lăsau în urmă arome grele și fum de la gătitul pentru o mulțime de guri. În unele nopți, căldura se așternea groasă ca un prosop. În altele, bătea un vânt rece pătrunzător, și Ifemelu pleca din camera de la

cămin și, ghemuită lângă Obinze pe saltea, asculta freamătul șuierător al pinilor, într-o lume care devenise pe neașteptate fragilă și supusă schimbării.

Pe Obinze îl dureau mușchii. Stătea întins pe burtă și Ifemelu îi masa spatele și gâtul și coapsele cu degetele, cu pumnii, cu coatele. Era dureros de încordat. Ifemelu s-a ridicat în picioare, așezându-și delicat un picior pe partea din spate a coapsei, apoi și pe celălalt.

— E bine așa?

— Da.

El a scos un geamăt de plăcută durere. Încet, ea s-a lăsat cu și mai multă greutate, simțindu-i pielea călduță sub tălpile ei, mușchii încordați destinzându-se. S-a sprijinit cu o mână de perete și și-a înfipt călcâiele și mai adânc, mișcându-se centimetru cu centimetru, în timp ce el mormăia:

— Ah! Ifem, da, acolo, da.

— Ar trebui să-ți relaxezi mușchii puțin după ce joci fotbal, voinicule, a zis ea, și s-a întins deasupra lui, gâdilându-l și sărutându-l pe gât.

— Am eu o sugestie pentru un tip de masaj mai bun, a spus el.

Când a dezbrăcat-o, nu s-a oprit, ca de obicei, la chiloți. I-a tras în jos, iar ea și-a ridicat picioarele pentru a-l ajuta.

— Tavan, a zis ea, pe jumătate nesigură. Nu voia ca el să se oprească, dar își închipuise că avea să se întâmple altfel, crezuse că vor pune la cale cu mare atenție o ceremonie.

— N-o să termin în tine, a spus el.

— Știi că nu funcționează mereu.

— Dacă nu funcționează, o să-l primim cu bucurie pe junior.

— Termină!

— Dar, Ifem, oricum o să ne căsătorim, i-a spus el, privind-o.

— Uită-te la tine! S-ar putea să întâlnesc un bărbat frumos și bogat și să te părăsesc.

— Imposibil. Vom merge în America după absolvire și ne vom crește acolo minunații copii.

— Ai spune orice acum pentru că ai creierul între picioare.

— Dar creierul meu e mereu acolo!

Râdeau amândoi acum, iar apoi râsetele s-au potolit și au lăsat locul unei gravități noi și ciudate, unei contopiri alunecoase. Lui Ifemelu i s-a părut o copie imperfectă, o imitație nereușită a ceea ce își imaginase că va fi. După ce el a ieșit, gemând și terminând, o stare de disconfort a cuprins-o. Fusese încordată tot timpul, incapabilă să se relaxeze. Și-o închipuise pe mama lui privindu-i, imaginea i se întipărise în minte și, chiar și mai bizar, fusese o imagine dublă, a mamei lui și a lui Onyeka Onwenu, amândouă privindu-i fără să clipească. Știa că nici nu putea fi vorba să-i spună mamei lui Obinze ce se întâmplase, deși promisese că o va face și chiar crezuse atunci că se va ține de cuvânt. Dar acum nu își putea da seama cum ar fi putut s-o facă. Ce să-i spună? Cum să-i spună? Oare mama lui Obinze s-ar fi așteptat la detalii? Ea și Obinze ar fi trebuit să planifice totul mai bine; așa, ar fi știut ce să-i spună mamei lui. Aerul de improvizație al întregii situații o lăsase oarecum tulburată și oarecum dezamăgită. Părea că, până la urmă, nu meritase osteneala.

Atunci când, peste o săptămână, s-a trezit simțindu-se rău, cu un junghi ascuțit într-o parte și o imensă greață care îi străbătea tot corpul, s-a panicat. Apoi a vomitat și panica ei s-a accentuat.

— S-a întâmplat, i-a zis lui Obinze. Sunt însărcinată.

Se întâlniseră, ca de obicei, în fata refectoriului ekpo după cursul de dimineață. Studenții se învârteau în jurul lor. Câțiva băieți fumau și râdeau în apropierea lor, și pentru o clipă i s-a

părut că râdeau de ea. Obinze a ridicat din sprâncene. Nu părea să înțeleagă ce-i spune.

— Ifem, nu se poate. E prea devreme. În plus, am ieșit.

— Ți-am spus că nu funcționează! a spus ea.

Brusc, a părut foarte tânăr, un băiețel dezorientat care o privea neajutorat. Panica i s-a adâncit. Pradă unui impuls, a oprit o okada care trecea pe acolo și i-a spus motociclistului că mergea în oraș.

— Ifem, ce faci? a întrebat Obinze. Unde te duci?

— Să o sun pe mătușica Uju, i-a răspuns.

Obinze s-a urcat în următoarea okada, și în curând gonea după ea, ieșind pe porțile universității și îndreptându-se către biroul NITEL, unde Ifemelu i-a întins bărbatului din spatele tejghelei scorojite o bucățică de hârtie cu numărul din America al lui Uju. La telefon, a vorbit codat, inventând pe măsură ce vorbea, din cauza oamenilor care stăteau acolo, unii dintre ei așteptând la rândul lor să sune, alții pur și simplu pierzând vremea, dar ascultând cu toții, cu nedisimulat și nerușinat interes, conversațiile celorlalți.

— Mătușică, cred că mi s-a întâmplat același lucru care ți s-a întâmplat și ție înainte de Dike, a zis Ifemelu. Am mâncat cheastia aia acum o săptămână.

— A trecut doar o săptămână? De câte ori?

— O dată.

— Ifem, liniștește-te. Nu cred că ai rămas gravidă. Dar trebuie să faci un test. Să nu mergi la centrul medical din campus. Du-te în oraș, unde nu te cunoaște nimeni. Dar mai întâi liniștește-te. O să fie OK, *inugo*?

Mai târziu, Ifemelu s-a așezat pe un scaun șubred din sala de așteptare a laboratorului, împietrită și tăcută, ignorându-l pe Obinze. Era furioasă pe el. Era nedrept, știa asta, dar era furioasă pe el. În timp ce intra în toaleta murdară cu micul recipient pe care asistenta i-l înmânase, el o întrebase, deja ridicându-se

în picioare „Să vin cu tine?", și ea își pierduse cumpătul: „De ce să vii cu minei?" Și ar fi vrut s-o plesnească pe asistentă. O prăjină de fată cu chipul palid, care rânjise și clătinase din cap când Ifemelu a rostit „Un test de sarcină", ca și cum nu-i venea să creadă că avea de-a face cu încă un caz de imoralitate. Acum îi privea, zâmbind răutăcios și fredonând nepăsătoare.

— Am rezultatul, a zis după un timp, ținând în mână testul desigilat, cu o expresie dezamăgită fiindcă era negativ.

Ifemelu a fost prea uluită la început ca să se poată simți ușurată, iar apoi a trebuit să urineze din nou.

— Oamenii ar trebui să se respecte pe ei înșiși și să trăiască după învățăturile creștine pentru a se feri de necazuri, a spus asistenta în timp ce plecau.

În acea seară, Ifemelu a vomitat din nou. Era în camera lui Obinze, stând întinsă și citind, încă glacială cu el, când o jerbă de salivă sărată i-a inundat gura, și a țâșnit în picioare spre toaletă.

— Trebuie să fie de la ce-am mâncat, a zis ea. Ciorba de ignname pe care am cumpărat-o de la Mama Owerre.

Obinze a intrat în casa principală și s-a întors să-i spună că mama lui o va duce la doctor. Era seara târziu, mamei lui nu-i plăcea de tânărul doctor care era de gardă, așa că au mers cu mașina până acasă la dr. Achufusi. Pe când treceau pe lângă școala primară, cu gardul ei tuns de pini șuierători, Ifemelu și-a imaginat dintr-o dată că era într-adevăr gravidă și că fata aia folosise reactivi chimici expirați în acel laborator mizer.

— Am făcut sex. O dată, a spus din senin.

L-a simțit pe Obinze încordându-se. Mama lui a privit-o în oglinda retrovizoare.

— Să vedem ce zice doctorul mai întâi, a zis ea.

Dr. Achufusi, un bărbat patern și simpatic, a palpat-o pe Ifemelu într-o parte și a anunțat:

— E apendicele, e foarte inflamat. Ar trebui să-l scoatem cât mai repede. S-a întors către mama lui Obinze. Pot să-i fac o programare pentru mâine după-amiază.

— Vă mulțumesc mult, domnule doctor, a spus mama lui Obinze.

— E prima mea operație, a zis Ifemelu în mașină.

— E o nimica toată, a spus mama lui Obinze ferm. Doctorii de aici sunt foarte buni. Anunță-i pe ai tăi și spune-le să nu se îngrijoreze. Vom avea grijă de tine. După ce te externează, poți sta la noi până te înzdrăvenești.

Ifemelu a sunat-o pe colega mamei ei, Bunmi, și i-a lăsat un mesaj pentru mama ei și numărul de telefon al lui Obinze. În aceeași seară, a sunat-o mama, avea vocea gâtuită.

— Dumnezeu veghează, scumpa mea. Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru această prietenă a ta. Dumnezeu o va binecuvânta pe ea și pe mama ei.

— E un el. Un băiat.

— A. Mama ei a făcut o pauză. Te rog să le mulțumești. Dumnezeu să-i binecuvânteze. Vom lua primul autobuz către Nsukka.

Ifemelu își amintea o asistentă epilându-i veselă părul pubian, hârșâitul aspru al aparatului de ras, mirosul de antiseptic. Apoi un vid, o radiere a minții și, când a ieșit din acea stare, amețită și încă ezitând la granițele memoriei, i-a auzit pe părinții ei vorbind cu mama lui Obinze. Mama ei o ținea de mână. Mai târziu, mama lui Obinze îi va ruga să înnopteze la ea, nu avea niciun sens să irosească banii la hotel.

— Ifemelu e ca o fiică pentru mine, a mai spus ea.

— Are o licență London First Class, a spus tatăl ei înainte de întoarcerea lor în Lagos, cu stupoarea intimidată pe care o încerca în fața celor cu educație înaltă.

— Un băiat foarte respectuos, acest Obinze. A primit o educație bună acasă. Iar orașul lor de baștină nu e departe de al nostru, a spus mama ei.

Mama lui Obinze a așteptat câteva zile, poate pentru ca Ifemelu să își recapete forțele, înainte să-i cheme, să-i roage să ia loc și să stingă televizorul.

— Obinze și Ifemelu, oamenii fac greșeli, dar unele greșeli pot fi evitate.

Obinze a rămas tăcut.

— Așa e, a zis Ifemelu.

— Întotdeauna trebuie să folosiți prezervativ. Dacă aveți de gând să fiți iresponsabili, atunci așteptați până ce nu veți mai fi în grija mea. Tonul ei se înăsprise, devenise sever și mustrător. Dacă alegeți să fiți activi sexual, atunci trebuie să alegeți să vă protejați. Obinze, ar trebui să-ți folosești banii de buzunar și să-ți cumperi prezervative. Ifemelu, e valabil și pentru tine. Nu mă interesează dacă vă simțiți stânjeniți. Ar trebui să intrați într-o farmacie și să le cumpărați. Nu ar trebui niciodată să îi permiți băiatului să se ocupe de protecția ta. Dacă el nu vrea să folosească prezervativul, înseamnă că nu ține suficient de mult la tine, iar tu nu ar trebui să te afli acolo. Obinze, chiar dacă nu ești tu persoana care rămâne însărcinată, dacă asta se întâmplă, îți va schimba viața ireversibil. Și vă rog, pe amândoi, să păstrați lucrul ăsta între voi. Bolile sunt peste tot. SIDA e reală.

Ei n-au spus nimic.

— M-ați auzit? a întrebat mama lui Obinze.

— Da, a zis Ifemelu.

— Obinze? a spus mama lui.

— Te-am auzit, mami, a zis Obinze, adăugând incisiv: Nu sunt un copil!

Apoi s-a ridicat și a părăsit încăperea indignat.

CAPITOLUL 8

Grevele erau acum la ordinea zilei. În ziare, universitarii își expuneau doleanțele, vorbind despre acordurile care erau terfelite de conducătorii țării ai căror copii studiau în străinătate. Campusurile erau goale, sălile de curs fără viață. Studenții nu puteau spera decât la greve mai scurte de vreme ce încetarea grevelor ieșea din discuție. Toată lumea vorbea despre plecarea în străinătate. Chiar și Emenike plecase în Anglia. Nimeni nu știa cum reușise să-și obțină viza.

— Deci nici măcar nu ți-a spus? l-a întrebat Ifemelu pe Obinze.

— Știi cum e Emenike, a răspuns el.

Ranyinudo, care avea un văr în America, a cerut să-i fie acordată viza, dar a fost respinsă la ambasadă de un american negru, despre care povestea că era răcit și mai interesat să își sufle nasul decât să îi analizeze actele. Sora Ibinabo a început să țină, vinerea, Veghea Miracolului Vizei de Student, o adunare de tineri în timpul căreia fiecare întindea un plic în care se afla un formular de acordare a vizei, pe care sora Ibinabo îl binecuvânta printr-o atingere. O fată, aflată deja în ultimul an de facultate în Ife, a obținut viza de America la prima încercare, relatându-și povestea înlăcrimată și surescitată în biserică.

— Chiar dacă trebuie să o iau de la zero în America, cel puțin știu sigur când voi absolvi, a zis ea.

Într-o zi, a sunat Uju. Nu-i mai suna prea des; înainte, suna acasă la Ranyinudo dacă Ifemelu era în Lagos sau acasă la Obinze dacă Ifemelu era la școală. Dar apelurile ei se răriseră. Avea trei slujbe, nefiind deocamdată autorizată să practice medicina în America. Vorbea despre examenele pe care trebuia să le dea, despre diverși pași care presupuneau diverse lucruri pe care Ifemelu nu le înțelegea. De fiecare dată când mama sugera să îi ceară lui Uju să le trimită ceva din America

(multivitamine, pantofi), tatăl ei spunea că nu, trebuia mai întâi să o lase pe Uju să se pună pe picioare, iar mama îi răspundea, cu o umbră de maliţiozitate, că patru ani erau suficienţi ca să se pună pe picioare.

— Ifem, *kedu*? a întrebat Uju. Credeam că eşti în Nsukka. Tocmai am sunat la Obinze acasă.

— Suntem în grevă.

— Of! Nu s-a terminat greva?

— Nu, aia s-a terminat, ne-am întors la şcoală, şi apoi a început alta.

— Ce mai e şi prostia asta? a zis Uju. Să fiu sinceră, ar trebui să vii să studiezi aici, sunt sigură că poţi obţine uşor o bursă. Şi mă poţi ajuta să am grijă de Dike. Îţi spun, puţinii bani pe care îi fac se duc toţi pe bonă. Şi, cu voia lui Dumnezeu, până când sosești tu, îmi voi lua toate examenele şi voi fi început rezidenţiatul.

Uju părea entuziastă, dar laconică; nu dăduse prea multă atenţie acestei idei până ce n-o rostise. Dacă nu era Obinze, Ifemelu ar fi lăsat-o aşa, o idee vagă, aruncată într-o doară şi abandonată.

— Ar trebui să o faci, Ifem, a spus el. N-ai nimic de pierdut. Poţi da testul SAT şi să încerci să obţii o bursă. Ginika te poate ajuta să te înscrii la diverse şcoli. Uju e acolo, aşa că măcar vei avea de unde să pornești. Mi-aş dori să pot face şi eu la fel, dar pentru mine nu e de-ajuns să-mi fac bagajele şi să plec. E mai bine să termin facultatea aici şi apoi să vin în America pentru studii postuniversitare. Studenţii internaţionali pot obţine ajutor financiar pentru studiile postuniversitare.

Ifemelu nu îşi dădea prea bine seama ce însemnau toate acestea, dar părea corect pentru că venea de la el, expertul în America, băiatul care pronunţa cu atâta uşurinţă „postuniversitare". Aşa că a început să viseze. Se imagina într-o casă din *The Cosby Show*, într-o şcoală cu studenţi care ţineau în mâini

caiete în mod miraculos neuzate și neîndoite. A dat testul SAT la un centru din Lagos, umplut până la refuz cu mii de oameni, toți cuprinși de ambiții americane. Proaspăt absolventă de facultate, Ginika se înscria la diverse școli în numele ei, telefonându-i pentru a-i spune „Voiam să știi că mă concentrez pe zona Philadelphia pentru că și eu am fost acolo", ca și cum Ifemelu ar fi știut unde era Philadelphia. Pentru ea, America era America.

Greva a luat sfârșit. Ifemelu s-a întors la Nsukka, s-a reobișnuit cu viața din campus, și din când în când visa la America. Dar când Uju a sunat-o să-i spună că primise scrisori de acceptare și o ofertă de bursă, a încetat să mai viseze. Îi era prea teamă să spere, acum, că totul părea posibil.

— Să îți împletești codițele mici-mici ca să țină multă vreme, e foarte scump să îți faci părul aici, i-a spus Uju.

— Mătușico, stai să obțin viza mai întâi! a zis Ifemelu.

A făcut cerere pentru viză, convinsă că un american nepoliticos i-o va respinge, până la urmă era ceva care se întâmpla atât de frecvent, însă femeia cu păr cenușiu care purta la rever o insignă cu Sf. Vincent de Paul i-a zâmbit și i-a spus:

— În două zile vă puteți ridica viza. Mult noroc cu studiile.

În după-amiaza în care și-a ridicat pașaportul, cu viza pastelată pe a doua pagină, a organizat acel ritual triumfător care marca startul unei noi vieți peste Ocean: împărțirea lucrurilor personale printre prietene. Ranyinudo, Priye și Tochi erau în dormitorul ei, bând Cola, cu hainele adunate într-un morman pe pat, și primul lucru către care s-au îndreptat toate a fost rochia ei portocalie, rochia ei preferată, de la Uju; forma ei ușor conică și fermoarul care cobora de la baza cefei până la tiv o făcuseră tot timpul să se simtă atât seducătoare, cât și periculoasă. Îmi ușurează mult sarcina, obișnuia să spună Obinze, înainte să-i desfacă încet fermoarul. Ar fi vrut să păstreze rochia, dar Ranyinudo a spus:

— Ifem, știi că o să ai orice model de rochie îți dorești în America, iar data viitoare când te vom vedea, vei fi o adevărată americana.

Mama i-a zis că Iisus îi apăruse în vis și îi spusese că Ifemelu va prospera în America. Tatăl ei i-a pus în brațe un plic subțire, spunându-i „Mi-aș dori să am mai mult", iar ea și-a dat seama, cu tristețe, că probabil făcuse un împrumut. În fața entuziasmului celorlalți, se simțea dintr-o dată apatică și temătoare.

— Poate că ar trebui să rămân și să termin studiile aici, i-a zis lui Obinze.

— Nu, Ifem, ar trebui să pleci. Pe deasupra, nici măcar nu îți place geologia. Poți studia altceva în America.

— Dar bursa este parțială. Unde voi găsi bani pentru a plăti restul? Nu pot munci cu viză de student.

— Poți intra la școală într-un program de muncă pentru plătirea studiilor. O să găsești o modalitate. E mare lucru să ai 75% din taxe plătite.

Ea a dat din cap, purtată de valul convingerii sale. A vizitat-o pe mama lui ca să își ia rămas-bun.

— Nigeria renunță de bunăvoie la cele mai valoroase resurse, a declarat resemnată mama lui Obinze, îmbrățișând-o.

— Ma, o să-mi fie dor de tine. Îți mulțumesc pentru tot.

— Ai grijă de tine, draga mea, sper să-ți meargă bine. Să ne scrii, să ținem legătura.

Ifemelu a încuviințat, înlăcrimată. În timp ce ieșea, dând la o parte perdeaua ușii de la intrare, mama lui Obinze a spus:

— Și ai grijă ca tu și Obinze să aveți un plan. Trebuie să aveți un plan.

Cuvintele ei, atât de neașteptate și de adevărate, i-au ridicat moralul lui Ifemelu. Planul lor a devenit acesta: el avea să vină

în America îndată ce va absolvi. Va găsi o modalitate de a obține viza. Poate, până atunci, îl va putea ajuta ea în privința asta.

În anii care au urmat, chiar și la mult timp după ce nu mai ținea legătura cu el, își amintea uneori cuvintele mamei lui (*ai grijă ca tu și Obinze să aveți un plan*) și se simțea consolată.

CAPITOLUL 9

Mariama s-a întors de la restaurantul chinezesc cu pungi cafenii de hârtie pătate de ulei, umplând salonul îmbâcsit cu miros de grăsime și mirodenii.

— S-a terminat filmul?

A aruncat o privire la ecranul negru al televizorului și apoi a scotocit prin maldărul de DVD-uri pentru a alege altul.

— Scuză-mă, te rog, trebuie să mănânc, i-a spus Aisha lui Ifemelu.

S-a cocoțat pe un scaun în spate și a mâncat cu mâna aripioarele de pui prăjite, cu ochii țintă la ecranul televizorului. Noul film a început cu niște *trailer*-e, secvențe sacadate care alternau cu străfulgerări luminoase. Fiecare dintre ele se termina cu o voce masculină, puternică și teatrală, care spunea în nigeriană „Ia-ți chiar acum exemplarul tău!" Mariama mânca în picioare. I-a spus ceva Halimei.

— Să termin întâi și mănânc pe urmă, i-a răspuns aceasta în engleză.

— Poți să te duci să mănânci, dacă vrei, a zis clienta Halimei, o femeie tânără cu voce înaltă și binevoitoare.

— Nu, termin. Mai am doar puțin, a spus Halima. Creștetul clientei mai avea un singur smoc rămas în față, ridicat în sus ca o blană de animal, în timp ce restul părului era împletit în codițe mărunte, îngrijite care îi atârnau până la umeri.

— Mai am o oră până când trebuie să le iau pe fetițele mele, a zis clienta.

— Câte ai? a întrebat Halima.

— Două, a lămurit-o clienta. Părea să aibă vreo 17 ani. Două fete frumoase.

Începuse noul film. Fața rânjită a unei actrițe de vârsta a doua a umplut ecranul.

— Aha-aha, da! Place de ea! a exclamat Halima. Răbdare! Nu lasă niciodată prostită!

— O știi? a întrebat-o Mariama pe Ifemelu, arătând spre ecran.

— Nu, a spus Ifemelu.

De ce o tot întrebau dacă îi știa pe actorii de la Nollywood? Întreaga încăpere mirosea prea puternic a mâncare. Aerul sufocant duhnea a ulei prăjit, iar asta o făcea să-i fie puțin foame. A ronțăit câțiva morcovi.

— Mulțumesc mult de tot, e splendid! i-a spus Halimei clienta și și-a înclinat capul într-o parte în fața oglinzii.

— Foarte tânără fata și deja are doi copii, a spus Mariama, după ce clienta a plecat.

— Of, of, of, oamenii ăștia, a zis Halima. La 13 ani o fată știe deja toate pozițiile. Niciodată în *Afrique*!

— Niciodată! a aprobat Mariama.

S-au uitat la Ifemelu pentru a obține o confirmare de la ea, o aprobare. Se așteptau să o primească, în acest spațiu împărtășit al africanității lor, dar Ifemelu n-a spus nimic și a mai dat o pagină din roman. Aveau să vorbească despre ea după ce o să plece, era sigură de asta. Nigerianca aia se dă mare că e la Princeton. Uită-te la batonul ei de cereale, nu mai mănâncă mâncare normală. Vor râde zeflemitor, dar cu o zeflemea blândă, fiindcă ea rămânea sora lor africană, chiar dacă deocamdată o luase pe o cale greșită. Un alt miros de grăsime a inundat încăperea când Halima și-a deschis caserola. Mânca și vorbea cu televizorul.

— Ah, bărbat prost! O să-ți ia banii!

Ifemelu și-a îndepărtat o șuviță lipicioasă de pe gât. Camera clocotea de căldură.

— Putem lăsa ușa deschisă? a întrebat.

Mariama a deschis ușa, sprijinind-o cu un scaun.

— Canicula asta e într-adevăr păcătoasă.

Fiecare val de caniculă îi amintea lui Ifemelu de primul, cel din vara în care sosise. Era vară în America, știa asta, dar toată viața se gândise la „peste Ocean" ca la un loc rece al hainelor de lână și al zăpezii, și pentru că America era „peste Ocean", iar prejudecățile ei atât de puternice încât nu puteau fi îmblânzite de rațiune, a cumpărat pentru călătorie cel mai gros pulovăr pe care l-a putut găsi în piața Tejuosho. L-a purtat pe drum, încheindu-l până la gât în avion, și apoi descheindu-l când ieșea din aeroport cu Uju. Căldura dogoritoare a speriat-o, ca și vechea Toyota micuță a mătușicii, cu o pată de rugină pe una dintre aripi și scaunele jupuite. S-a holbat la clădiri și la mașini și la panourile publicitare, toate șterse, dezamăgitor de șterse; în peisajul închipuirii ei, lucrurile cotidiene din America erau acoperite de un lustru puternic. Cel mai mult a uimit-o un adolescent cu șapcă de baseball, care stătea în picioare cu fața la zid, privind în jos, ușor aplecat în față, cu mâinile între picioare. S-a întors să-l mai privească o dată.

— Ia uite la băiatul ăla! a zis ea. Nu știam că oamenii fac asemenea lucruri în America.

— Nu știai că oamenii fac pipi în America? a întrebat-o Uju, aruncând o privire rapidă spre băiat înainte de a se uita din nou la semafor.

— Ei, mătușico! Vreau să spun că fac pipi afară. Așa.

— Ba nu. Nu e același lucru ca acasă, unde toată lumea face asta. Ar putea fi arestat pentru așa ceva, dar acesta e un cartier rău famat oricum, a spus Uju sec.

Ceva la ea se schimbase. Ifemelu observase imediat, la aeroport, părul ei împletit grosolan, lobii urechilor văduviți de cercei, îmbrățișarea scurtă, relaxată, de parcă trecuseră săptămâni, nu ani, de când se văzuseră ultima dată.

— Ar trebui să învăț acum, a spus Uju, cu ochii la drum. Se apropie examenul.

Ifemelu nu știuse că mai era vreun examen, credea că Uju doar aștepta un rezultat. Cu toate acestea, a zis:

— Da, știu.

Între ele se lăsase o tăcere grea. Ifemelu simțea nevoia să-și ceară scuze, deși nu prea știa pentru ce. Poate că Uju regreta prezența ei, acum, că se afla aici, în mașina ei zgomotoasă. Mătușicii i-a sunat telefonul mobil.

— Da, Uju sunt. Pronunțase *iuu-juu* în loc de *uu-juu*.

— Așa îți pronunți numele acum? a întrebat-o Ifemelu.

— Așa mi se spune.

Ifemelu era cât pe-aci să-i spună „Păi, nu acesta e numele tău". Dar a zis, în igbo:

— Nu credeam că o să fie atât de cald aici.

— Avem un val de caniculă, primul din vara asta, a spus Uju, ca și cum *val de caniculă* era o expresie pe care Ifemelu ar fi trebuit să o înțeleagă.

Nu simțise niciodată o căldură atât de *fierbinte*. O căldură necruțătoare care te copleșea. Când au ajuns la apartamentul lui Uju, cu un singur dormitor, clanța frigea la atingere. Dike a tâșnit de pe covorul din sufragerie, pe care zăceau împrăștiate mașinuțe și figurine, și a îmbrățișat-o ca și cum și-ar fi amintit de ea.

— Alma, ea e verișoara mea! a înștiințat-o el pe bonă, o femeie cu pielea nisipie și chipul obosit, al cărei păr negru era prins într-o coadă de cal unsuroasă.

Dacă Ifemelu ar fi cunoscut-o pe Alma în Lagos, s-ar fi gândit la ea ca la o femeie albă, dar avea să afle că era hispanică, o

categorie americană care, în mod confuz, era atât o etnie, cât și o rasă, iar ea avea să-și amintească de Alma când, peste ani, va scrie un articol pe blog intitulat „America pe înțelesul unui negru non-american: ce înseamnă un hispanic".

Hispanic înseamnă companionul aproape nelipsit al negrilor americani în ierarhia sărăciei, hispanic înseamnă o treaptă un pic mai sus deasupra negrilor americani pe scara rasială americană, hispanic înseamnă femeia cu piele ciocolatie din Peru, hispanic înseamnă poporul indigen din Mexic. Hispanic înseamnă oamenii cu înfățișare birasială din Republica Dominicană. Hispanic înseamnă oamenii cu pielea mai deschisă la culoare din Puerto Rico. Hispanic înseamnă și tipul blond, cu ochi albaștri, din Argentina. Nu trebuie decât să fii vorbitor de spaniolă, dar să nu fii din Spania, și voilà, faci parte din rasa numită hispanică.

Dar, în acea după-amiază, abia a observat-o pe Alma sau sufrageria mobilată numai cu o canapea și un televizor, sau bicicleta dintr-un colț, fiindcă a fost absorbită de Dike. Ultima oară când îl văzuse, în ziua plecării vijelioase din Lagos a lui Uju, era un copil de un an, plângând fără încetare la aeroport, ca și cum înțelegea drastica schimbare pe care viața lui tocmai o suferea, și acum, iată-l, un școlar în clasa întâi, cu un accent american fără cusur și emanând un aer de hiper-fericire, genul de copil care nu putea sta niciodată locului și care niciodată nu părea trist.

— De ce ai pulovăr? E prea cald pentru pulovăr! a zis el, râzând pe înfundate, încă ținând-o într-o îmbrățișare prelungită.

Ea a râs. Era atât de mic, atât de inocent, și totuși atât de precoce, dar într-un mod luminos, încă departe de obscuritatea lumii adulte.

— De ce trebuie să doarmă pe jos, mami? Încăpem aici cu toții, a zis în acea noapte, după ce el și Uju se băgaseră în pat, iar Ifemelu se instalase pe o pătură de pe podea, ca și cum putea intui cum se simțea Ifemelu.

Nu era nimic în neregulă cu respectivul aranjament (până la urmă, mai dormise pe jos când o vizitase pe bunica ei la țară), dar acum se afla în sfârșit în America, în sfârșit în glorioasa Americă, și nu se așteptase să doarmă pe jos.

— Stau bine, Dike, a zis.

— Poftim. E moale și confo.

S-a ridicat el și i-a adus perna lui.

— Dike, vino și culcă-te. Las-o pe mătușica ta să doarmă, a spus Uju.

Ifemelu nu putea să doarmă, mintea îi fremăta de noutate, așa că a așteptat să o audă pe Uju sforăind înainte să iasă pe furiș din cameră și să aprindă lumina în bucătărie. Un gândac gras era cocoțat pe peretele de lângă dulapuri, mișcându-se încet în sus și în jos de parcă și-ar fi pierdut suflul. Dacă s-ar fi aflat în bucătăria lor din Lagos, ar fi luat o mătură și l-ar fi omorât, dar aici a lăsat gândacul american în pace și s-a așezat la fereastra din sufragerie. Uju îi spusese că zona aceea din Brooklyn se numea Flatlands. Strada lor era slab luminată, străjuită nu de copaci înfrunziți, ci de mașini parcate foarte aproape una de alta, și era atât de diferită de strada cochetă din *The Cosby Show*. Ifemelu a rămas acolo mult timp, nesigură pe ea, copleșită de atâta nou. Dar simțea și un frison al speranței, nerăbdarea de a descoperi America.

— Cred că e mai bine dacă ai grijă de Dike peste vară și mă ajuți să economisesc banii pentru bonă, iar apoi să îți cauți de lucru când ajungi în Philadelphia, i-a spus Uju dimineață.

O trezise pe Ifemelu, dându-i instrucțiuni precise în privința lui Dike și spunându-i că după muncă merge la bibliotecă să învețe. Cuvintele i se rostogoleau de pe buze. Ifemelu și-ar fi dorit să vorbească ceva mai rar.

— Nu poți să lucrezi cu viza ta de student, iar programul muncă-pentru-studii e mizerabil, nu câștigi nimic și trebuie să

fii în stare să-ți plătești chiria și restul taxelor de școlarizare. Eu, vezi bine că am trei slujbe și tot mă descurc greu. Am vorbit cu una dintre prietenele mele, nu știu dacă ți-o amintești pe Ngozi Okonkwo... Are cetățenie americană acum și s-a întors în Nigeria pentru o vreme, să își deschidă o afacere. Am implorat-o și a acceptat să te lase să lucrezi pe asigurarea ei socială.

— Și cum o să fac? O să-i folosesc numele? a întrebat Ifemelu.

— Bineînțeles că îi vei folosi numele, a spus Uju, ridicând din sprâncene, ca și cum de-abia se abținea s-o întrebe pe Ifemelu dacă nu cumva e proastă.

Avea în păr un mic strop alb de cremă de față, prins la rădăcina unei codițe, iar Ifemelu avea de gând să-i spună să și-l șteargă, dar s-a răzgândit, nu a mai zis nimic și a privit-o pe Uju cum se grăbea către ușă. Mustrarea din tonul ei o rănise. Era ca și cum vechea lor intimitate se năruise dintr-o dată. Nerăbdarea mătușicii Uju, acea irascibilitate pe care nu i-o cunoștea, o făcea pe Ifemelu să simtă că erau unele lucruri pe care ar fi trebuit să le știe deja, dar pe care, din cauza lacunelor ei, nu le știa.

— Avem niște carne la conservă. Poți să faci sandvișuri la prânz, îi spusese Uju, ca și cum era ceva absolut firesc, fără să fie nevoie de un preambul nostim despre obiceiul americanilor de a mânca pâine la prânz.

Dar Dike nu voia sandviș. După ce i-a arătat toate jucăriile lui și au urmărit câteva episoade din *Tom și Jerry*, la care el râsese în culmea bucuriei fiindcă Ifemelu le văzuse pe toate cu mult timp în urmă în Nigeria și îi spunea ce urma să se întâmple, băiatul a deschis frigiderul și i-a arătat ce voia să-i facă de mâncare.

— Hot-dog.

Ifemelu a examinat cârnații ciudat de lungi și apoi a început să deschidă dulapurile ca să caute niște ulei.

— Mami zice că trebuie să te strig mătușica Ifem. Dar tu nu ești mătușa mea. Ești verișoara.

— Spune-mi verișoară atunci.

— Bine, vară-mea, a zis Dike și a râs.

Avea un râs atât de cald, atât de deschis. Ifemelu găsise uleiul.

— N-ai nevoie de ulei, a zis Dike. Îi faci în apă.

— În apă? Cum să gătesc un cârnat în apă?

— E un hot-dog, nu un cârnat.

Bineînțeles că era un cârnat, chiar dacă vorbeau despre el folosind revoltătoarea denumire de „hot-dog", așa că a prăjit doi în puțin ulei, așa cum obișnuia să prepare cârnații *satis*. Dike privea îngrozit. Ifemelu a oprit aragazul.

— Bleah, a zis el și s-a tras în spate.

Au stat privindu-se unul pe celălalt, cu o farfurie între ei pe care se aflau o chiflă și doi hot-dogi zbârciți. Și-a dat seama atunci că ar fi trebuit să-l asculte.

— Pot să mănânc mai bine un sandviș cu unt de arahide și jeleu? a întrebat Dike.

Pentru sandviș, i-a urmat instrucțiunile, tăind coaja pâinii, întinzând mai întâi untul de arahide, înăbușindu-și râsul văzând cât de îndeaproape o urmărea, ca și cum i-ar fi putut trece prin minte să prăjească și sandvișul.

— Nu sunt cârnați, sunt hot-dogi, i-a spus Uju lui Ifemelu când i-a povestit incidentul seara, fără nicio urmă din amuzamentul la care se așteptase.

— E ca și cum ai spune că niște bikini nu sunt chiloți. Oare un extraterestru ar ști care e diferența?

Uju a ridicat din umeri, stătea la masa din sufragerie, cu un manual de medicină deschis în fața, mâncând un hamburger dintr-o pungă mototolită de hârtie. Cu pielea uscată, ochii încercănați, mintea opacă. Parea mai degrabă să se uite în gol decât să citească.

Uju nu cumpăra niciodată ce-i trebuia de la magazin, cumpăra ce era la reducere și făcea astfel încât să-i trebuiască. Lua

fluturaşul colorat de la intrarea în Key Food şi pleca în căutarea articolelor la preţ redus, luând fiecare culoar la rând, în timp ce Ifemelu împingea căruciorul şi Dike mergea pe lângă ele.

— Mami, nu-mi place aia. Ia-o pe cea albastră, a zis Dike atunci când mătuşica a pus nişte cutii de cereale în cărucior.

— Dacă cumperi una din astea, primeşti două, a spus Uju.

— Nu are gust bun.

— Are exact acelaşi gust ca cerealele tale obişnuite, Dike.

— Nu, a zis Dike, după care a luat o cutie albastră de pe raft şi a fugit înainte spre casa de marcat.

— Salut, micuţule! a spus casieriţa, care era durdulie şi binedispusă, cu obrajii îmbujoraţi, de pe care se decojea pielea arsă de soare. O ajuţi pe mami?

— Dike, pune-o înapoi, a spus Uju, cu accentul nazal, glisant, pe care îl adopta atunci când vorbea cu americanii albi sau în prezenţa americanilor albi, sau când o auzeau americanii albi. *Phuu-nie-o înapoi*. Şi odată cu accentul ieşea la iveală o nouă *persona*, care se scuza mereu şi se înjosea. Era excesiv de amabilă cu casiera.

— Îmi pare rău, îmi pare rău, spunea în timp ce scotocea prin portofel după cardul de credit.

Pentru că se uita la ei casiera, mătuşica Uju l-a lăsat pe Dike să păstreze cerealele, dar în maşină l-a tras tare de ureche.

— Ţi-am spus să nu iei niciodată nimic din magazin! Ai înţeles? Sau vrei să te pocnesc ca să-nţelegi?

Dike şi-a pus mâna la ureche. Uju s-a întors către Ifemelu.

— Aşa de urât se poartă copiii în ţara asta. Jane chiar îmi spunea că fiica ei ameninţă că sună la poliţie când o bate, dacă poţi să-ţi închipui. Nu e fetiţa de vină, a venit în America şi a aflat că poate să sune la poliţie.

Ifemelu l-a mângâiat pe Dike pe genunchi. El n-a privit-o. Uju conducea puţin cam repede.

Dike a strigat din baie, unde fusese trimis să se spele pe dinți înainte de culcare.

— Dike, *I mechago*? a întrebat Ifemelu.

— Te rog, nu vorbi în igbo cu el, a spus Uju. Două limbi o să-l deruteze.

— Ce tot spui? Și noi am crescut vorbind două limbi.

— Suntem în America. Aici e altfel.

Ifemelu și-a ținut gura. Uju a închis cartea de medicină și a rămas privind în gol. Televizorul era închis și din baie se auzea sunetul apei care curgea.

— Ce e? a întrebat Ifemelu. Ce s-a întâmplat?

— Ce vrei să spui? Nu s-a întâmplat nimic. Uju a oftat. Am picat ultimul examen. Am primit rezultatul chiar înainte să vii tu.

— Of, a spus Ifemelu, privind-o.

— N-am picat niciun examen în viața mea. Dar nu ne-au testat cunoștințele, ne-au testat abilitatea de a răspunde la întrebări-capcană cu variante multiple de răspuns care nu au nimic de-a face cu medicina. S-a ridicat și a intrat în bucătărie. Sunt obosită. Sunt atât de obosită. Speram ca până acum lucrurile să meargă mai bine pentru mine și pentru Dike. N-am avut pe nimeni să mă ajute și pur și simplu nu mi-a venit să cred cât de repede s-au dus banii. Învățam și aveam trei slujbe. Eram vânzătoare la mall, aveam un post de asistent în cercetare și lucram câteva ore și la Burger King.

— O să fie mai bine, a zis Ifemelu, neajutorată.

Știa cât de superficial sunau cuvintele ei. Nimic nu îi era familiar. Nu știa cum s-o încurajeze pe Uju. Când aceasta i-a povestit despre prietenele ei care se mutaseră înainte în America și reușiseră să-și ia examenele (Nkechi din Maryland îi trimisese vesela, Kemi din Indiana îi cumpărase patul, Ozavisa îi trimisese vase de lut și haine din Harthford), Ifemelu a zis „Dumnezeu

să le binecuvânteze", și aceste cuvinte i s-au părut lemnoase și inutile.

Presupusese, din convorbirile telefonice cu Uju, că lucrurile nu stăteau atât de rău, deși în acel moment își dăduse seama că Uju vorbea întotdeauna vag, pomenind „munca" și „examenele" fără să intre în amănunte. Sau poate că ea nu ceruse amănunte, poate că nu se așteptase să înțeleagă amănuntele. Și s-a gândit, privind-o, cum Uju de pe vremuri nu și-ar fi purtat niciodată părul în astfel de codițe neîngrijite. Nu ar fi tolerat niciodată firele de păr crescute pe sub piele care i se iveau ca niște stafide de pe bărbie sau pantalonii pe care îi purta și care făceau cute între picioare. America o subjugase.

CAPITOLUL 10

Acea primă vară a fost una a așteptării pentru Ifemelu, simțea că adevărata Americă era la câțiva pași. Chiar și zilele, scurgându-se unele într-altele, languroase și limpezi, cu soarele zăbovind pe cer până foarte târziu, păreau să fie în așteptare. Viața ei era într-un fel redusă la esențial, prinsese un oarecare contur, fără părinți și prieteni și casă, reperele familiare care o făceau să fie cine era. Așa că aștepta, scriindu-i lui Obinze scrisori lungi, detaliate, sunându-l din când în când (apeluri care nu țineau prea mult deoarece Uju spunea că nu putea să consume atâtea minute de pe cartelă) și petrecând timp cu Dike. Era doar un copil, dar simțea între ei o legătură ca între doi prieteni; urmăreau desenele lui preferate, *Rugrats* și *Franklin*, și citeau cărți împreună și îl scotea pe-afară, unde se juca alături de copiii lui Jane. Jane locuia în apartamentul de alături. Ea și soțul ei Marlon erau din Grenada și vorbeau cu un accent melodios ca și cum în orice clipă ar fi putut începe să cânte.

— Sunt ca noi, el are o slujbă bună, e ambiţios şi amândoi îşi trosnesc copiii, îi caracterizase aprobator Uju.

Ifemelu şi Jane s-au amuzat când au descoperit cât de asemănătoare fuseseră copilăriile lor din Grenada şi Nigeria, cu volumele lui Enid Blyton şi profesori anglofili şi taţi care veneraU BBC World Service. Jane era cu doar câţiva ani mai mare ca Ifemelu.

— Eram foarte tânără când m-am căsătorit. Toată lumea îl voia pe Marlon, cum aş fi putut refuza? a zis ea, pe jumătate în glumă.

Stăteau pe treptele din faţa clădirii şi îi priveau pe Dike şi pe copiii lui Jane, Elizabeth şi Junior, mergând pe biciclete până la capătul străzii şi înapoi, Ifemelu strigându-i adesea lui Dike să nu se îndepărteze, copiii ţipând, trotuarele de beton sclipind sub soarele fierbinte, iar acalmia verii fiind întreruptă doar de muzica ce creştea şi descreştea pe măsură ce maşinile se apropiau şi se îndepărtau.

— Trebuie că te simţi încă ciudat, a zis Jane.

— Da, a încuviinţat din cap Ifemelu.

O maşină cu îngheţată a trecut pe stradă şi, odată cu ea, o melodie săltăreaţă.

— Ştii, sunt de zece ani aici şi simt că încă nu mi-am găsit locul, a zis Jane. Cel mai greu e să-mi cresc copiii. Uită-te la Elizabeth, trebuie să fiu foarte atentă la ea. Dacă nu eşti atent, în ţara asta copiii tăi îţi vor deveni străini. Acasă e altfel, îi poţi controla. Aici, nu.

Jane avea un aer inofensiv, cu figura ei comună şi dând mereu din mâini, dar în spatele zâmbetului perpetuu se ascundea o vigilenţă glacială.

— Câţi ani are? Zece? a întrebat Ifemelu.

— Nouă şi deja face pe diva. Plătim bani grei ca să meargă la o şcoală privată fiindcă şcolile publice de aici sunt inutile. Marlon spune că ne vom muta în suburbii în curând, astfel că

vor putea merge la școli mai bune. Altfel, va începe să se poarte ca negrii americani.

— Ce vrei să spui?

— Nu-ți face griji, o să înțelegi cu timpul, a zis Jane și s-a dus înăuntru să ia niște bani pentru înghețata copiilor.

Ifemelu aștepta cu nerăbdare să petreacă timp afară cu Jane până în seara în care Marlon s-a întors de la serviciu și i-a spus într-o șoaptă grăbită, după ce Jane intrase în casă pentru a le aduce limonadă copiilor:

— M-am gândit la tine. Vreau să vorbim.

Nu i-a spus lui Jane. Nu l-ar fi considerat pe Marlon vinovat de nimic, Marlon al ei, cu pielea deschisă la culoare și ochi migdalați, pe care toată lumea și-l dorea, așa că Ifemelu a început să-i evite pe amândoi, să inventeze jocuri complexe pentru ca ea și Dike să se poată distra în casă.

O dată, l-a întrebat pe Dike ce făcuse la școală înainte de vară, iar el i-a răspuns:

— Am stat în cerc.

Stăteau pe jos în cerc și vorbeau despre lucrurile lor preferate. Lui Ifemelu i-a venit rău.

— Știi să faci împărțiri?

— Sunt doar în clasa întâi, vară-mea, a privit-o el ciudat.

— Când eram de vârsta ta, știam să fac împărțiri simple.

I s-a cuibărit în minte convingerea că acei copii americani nu învățau nimic în școala primară, iar descoperirea că profesorul le acordă uneori cupoane de temă nu a făcut decât să i-o întărească; dacă primeai un cupon de temă, puteai sări peste temele pe care le aveai de făcut într-o zi. Stat în cerc, cupoane de temă, ce prostii îi era dat să mai audă? Așa că a început să-l învețe matematică: ea îi spunea „*maths*", iar el „*math*"[4], așa că

4 Prescurtarea britanică, respectiv cea americană, de la „matematică" (n.t.)

au căzut de acord să nu prescurteze cuvântul. Nu se putea gândi acum la acea vară fără să își amintească de operațiile complicate de împărțire, de fața încruntată și confuză a lui Dike în timp ce stăteau umăr la umăr la masa din sufragerie, de felul în care negociau și cum țipa la el. OK, mai încearcă o singură dată și poți mânca înghețată. Nu mergi la joacă dacă nu le rezolvi pe toate corect. Mai târziu, când el crescuse, spunea că matematica i se părea ușoară datorită acelei veri de tortură. „Trebuie că te referi la vara mea tutelară", îi răspundea ea cu ceea ce devenise o glumă a lor, un fel de madlenă a lui Proust, la care apelau din când în când.

A fost, de asemenea, și vara mâncatului. Se bucura de lucrurile care nu îi erau cunoscute: hamburgerii McDonald's cu interludiul crocant și acrișor al murăturilor, un gust nou care astăzi îi plăcea, mâine îi repugna, lipiile pe care le aducea acasă Uju, scăldate în sos picant, și *bologna* și *pepperoni* care îi lăsau o peliculă de sare în gură. Era debusolată de faptul că fructele n-aveau gust, ca și cum Natura uitase să pună mirodenii pe portocale și banane, dar îi plăcea să le privească și să le atingă; fiindcă bananele erau atât de mari, atât de uniform galbene, le ierta lipsa de gust.

— De ce faci asta? De ce mănânci banana cu alune? a întrebat odată Dike.

— Așa facem în Nigeria. Vrei să încerci?

— Nu, a spus el ferm. Nu cred că îmi place Nigeria, vară-mea.

Gustul înghețatei era, din fericire, nealterat. Mânca direct cu lingura din cutiile imense cumperi-una-primești-una-gratis din congelator, bulgări de vanilie și ciocolată, cu ochii lipiți de televizor. Se uita la seriale pe care le urmărise și în Nigeria (*Prințul din Bel Air*, *O lume diferită*) și descoperea noi seriale de care nu știuse (*Prietenii tăi*, *Familia Simpson*), însă reclamele erau cele care o captivau. Tânjea după viețile pe care le prezentau, vieți pline de extaz, unde toate problemele își găseau soluții

spumoase precum șampoanele și mașinile și mâncarea ambalată, iar în mintea ei acestea au devenit America adevărată, America pe care avea să o vadă abia în toamnă, când pleca la școală. La început, știrile de seară au descumpănit-o, o litanie cu incendii și focuri de armă, pentru că era obișnuită cu știrile NTA, unde ofițeri aroganți tăiau panglici sau țineau discursuri. Dar, pe măsură ce le urmărea zi de zi – oameni în cătușe, familii în stare de șoc în fața caselor făcute scrum, mașini distruse în urmăririle cu poliția, filmări blurate ale jafurilor armate din magazine –, descumpănirea ei s-a transformat în îngrijorare. Se speria când auzea ceva la fereastră, când Dike se depărta prea mult cu bicicleta. Nu mai ducea gunoiul afară după ce se înnopta de teamă să nu fie la pândă vreun tip înarmat. Uju a spus, râzând scurt:

— Dacă te mai uiți la televizor, o să crezi că lucrurile astea se întâmplă tot timpul. Știi cât de multe infracțiuni au loc în Nigeria și nu știm de ele? Pentru că noi nu depunem plângeri, ca aici.

CAPITOLUL 11

Uju venea acasă tensionată și cu fața imobilă, după lăsarea întunericului, când Dike era deja în pat, întrebând obsesiv „A venit ceva? A venit ceva?", cu întreaga ei ființă pe marginea prăpastiei, gata să se prăbușească. În unele nopți, petrecea timp îndelungat vorbind la telefon, în șoaptă, ca și cum proteja ceva de privirea neiertătoare a lumii. În cele din urmă, i-a spus lui Ifemelu de Bartholomew.

— E contabil, divorțat și vrea să se așeze la casa lui. E din Eziowelle, foarte aproape de noi.

Uluită de cuvintele lui Uju, Ifemelu a putut să spună doar „A, OK". Atât. „Cu ce se ocupă?" și „De unde e?" erau întrebările

pe care le-ar fi pus mama ei, dar de când începuse să conteze pentru Uju faptul că un bărbat provenea dintr-un oraș aflat aproape de al lor?

Într-o sâmbătă, Bartholomew a venit în vizită din Massachusetts. Uju a gătit pipote picante, și-a pudrat fața și s-a așezat lângă fereastra din sufragerie, așteptând să-i vadă mașina. Dike se uita la ea, jucându-se fără prea mare tragere de inimă cu figurinele, confuz, dar la rândul lui entuziasmat, căci i se putea simți nerăbdarea.

— Să te porți frumos! i-a spus scurt Uju lui Dike, când s-a auzit soneria.

Bartholomew purta pantaloni kaki trași peste burtă și vorbea cu un accent american lacunar și cuvinte stâlcite până în punctul în care deveneau imposibil de înțeles. Ifemelu a intuit, din purtarea lui, o copilărie rurală plină de lipsuri pe care încerca să o compenseze cu o americană afectată, cu *gonna*-urile și *wanna*-urile lui.

— A, uite-l pe băiatul tău. Ce faci? a spus el, aproape indiferent, privindu-l pe Dike.

— Bine, a îngăimat Dike.

Pe Ifemelu a iritat-o faptul că Bartholomew nu era interesat de fiul femeii pe care o curta și că nu își dădea osteneala să pretindă că ar fi fost. Era obscen de nepotrivit și nedemn de Uju. Un bărbat mai inteligent și-ar fi dat seama de acest lucru și s-ar fi cenzurat, dar nu și Bartholomew. Avea un comportament fălos, ca și cum ar fi fost un premiu special pe care Uju era norocoasă să-l primească, și ea îi făcea pe plac.

— Ia să văd dacă sunt bune de ceva, a spus, înainte să guste pipotele.

Uju a râs, iar în râsul ei era o anumită încuviințare, deoarece aceste cuvinte, „Ia să văd dacă sunt bune de ceva", trimiteau la faptul că era o bună bucătăreasă și deci o bună soție. Își asumase convenția, afișând un zâmbet care promitea supunere

față de el, dar nu și față de restul lumii, repezindu-se să-i ridice furculița când îi aluneca din mână, turnându-i bere în pahar când se termina. Dike privea tăcut de la masa din sufragerie, cu jucăriile neatinse. Bartholomew mânca pipote și bea bere. Vorbea despre politica nigeriană cu entuziasmul fervent al celui care îi urmărea evoluția de la distanță, care citea și recitea articole pe Internet.

— Moartea lui Kudirat nu va fi în van, va galvaniza mișcarea democratică într-un fel în care n-a reușit nici când era în viață! Tocmai am scris un articol online pe acest subiect în *Nigerian Village*.

Uju aproba totul dând din cap în timp ce el vorbea. Deseori, tăcerea se deschidea abisal între ei. S-au uitat la televizor, o dramă previzibilă și încărcată de scene supraexpuse, dintre care una înfățișa o tânără într-o rochie scurtă.

— În Nigeria, o fată nu ar purta niciodată o asemenea rochie, a spus Bartholomew. Uită-te și tu. Țara asta nu are nicio busolă morală.

Ifemelu nu ar fi trebuit să spună nimic, însă era ceva la Bartholomew care făcea tăcerea imposibilă, înfățișarea lui caricaturală, cu tunsoarea demodată neschimbată de când venise în America în urmă cu treizeci de ani și scrupulele lui care sunau fals, exagerat. Era unul dintre acei oameni despre care, în satul său natal, s-ar fi spus că e „pierdut". A plecat în America și s-a pierdut, ar fi spus familia lui. A plecat în America și a refuzat să se mai întoarcă.

— În Nigeria, fetele poartă rochii mult mai scurte decât asta, a zis Ifemelu. În liceu, unele dintre noi ne schimbam acasă la vreo prietenă ca să nu afle părinții.

Uju s-a întors către ea, cu ochii mijiți amenințător. Bartholomew a privit-o pe Ifemelu și a dat din umeri, ca și cum nu era demnă de vreun răspuns. Între ei mocnea repulsia. Restul după-amiezii, el a ignorat-o. Avea s-o ignore de multe

ori de-atunci încolo. Mai târziu, ea i-a citit articolele publicate online în *Nigerian Village*, toate acide și stridente, sub pseudonimul „Contabilul igbo din Massachusetts", și a uimit-o cât de mult scria și cât de activ se angrena în polemici stătute.

Bartholomew nu mai fusese în Nigeria de ani de zile și poate avea nevoie de consolarea acelor grupuri online, unde mici observații nășteau scântei și se aprindeau în atacuri, cu insulte zburând dintr-o parte în alta. Ifemelu și-i imagina pe cei care scriau, nigerieni locuind în case întunecoase din America, cu viețile sufocate de muncă, economisind cu grijă un an întreg ca să poată merge acasă o săptămână în decembrie, când soseau cu valizele pline de pantofi și haine și ceasuri ieftine, și își vedeau imaginea poleită și strălucitoare oglindită în ochii rudelor. După aceea se întorceau în America pentru a se război pe Internet pe subiectul mitologiilor despre acasă, deoarece acasă însemna acum un spațiu estompat între aici și acolo, iar în mediul virtual măcar puteau să ignore acel fapt de care erau conștienți: cât de inutili ajunseseră.

Nigerienele veneau în America și se dezlănțuiau, scria într-o postare Contabilul igbo din Massachusetts, era un adevăr neplăcut, dar care trebuia spus. Ce altceva putea explica rata crescută a divorțului înregistrată de nigerieni în America și rata scăzută a divorțului înregistrată de nigerieni în Nigeria? Delta Mermaid a ripostat că pur și simplu existau legi care protejau femeile în America și că rata de divorț ar fi fost la fel de crescută în Nigeria dacă s-ar fi aplicat aceleași legi. Răspunsul Contabilului igbo din Massachusetts: *Ai fost spălată pe creier de Occident*. Ar trebui să-ți fie rușine să-ți spui nigeriană. Ca replică pentru Eze Houston, care scria că bărbații nigerieni dovedesc cinism atunci când se întorc în țară căutând asistente medicale și doctorițe pe care să le ia de nevastă, numai pentru ca noile lor soții să poată câștiga bani pentru ei în America, Contabilul Igbo din Massachusetts a scris: *Ce este în neregulă cu*

un bărbat care își dorește siguranță financiară de la soție? Femeile nu își doresc același lucru?

— Cum ți s-a părut? a întrebat-o Uju pe Ifemelu, în acea sâmbătă, după ce el plecase.

— Folosește creme de albire.

— Poftim?

— N-ai văzut? Fața lui are o culoare ciudată. Probabil că folosește din alea ieftine, fără protecție solară. Ce fel de bărbat își albește pielea, *biko*?

Uju a dat din umeri, ca și cum nu observase tenta galben-verzuie a feței lui, mai accentuată la tâmple.

— Nu e rău. Are o slujbă bună, a zis ea și a făcut o pauză. De întinerit, nu întineresc. Vreau ca Dike să aibă un frate sau o soră.

— În Nigeria, un bărbat ca el nici n-ar avea curajul să-ți vorbească.

— Nu suntem în Nigeria, Ifem. Roagă-te numai să meargă, a spus Uju înainte să intre în baie, șovăind sub apăsarea nenumăratelor temeri.

Ifemelu nu s-a rugat, însă chiar dacă ar fi făcut-o, nu ar fi putut suporta să se roage ca Uju să fie cu Bartholomew. O întrista faptul că se mulțumise pur și simplu cu ceea ce îi era familiar.

Din cauza lui Obinze, Manhattan-ul o intimida pe Ifemelu. Prima oară când a luat metroul din Brooklyn spre Manhattan, cu palmele transpirate, s-a plimbat pe străzi, privind, absorbind. O femeie silfidă alerga pe tocuri, cu rochia scurtă plutind în urma ei, până ce s-a împiedicat și aproape a căzut, un bărbat pipernicit tușea și scuipa pe trotuar, o fată îmbrăcată complet în negru făcea cu mâna unui taxi. Zgârie-norii nesfârșiți zgândăreau cerul, dar geamurile clădirilor erau murdare. Orbitoarea imperfecțiune a întregului a liniștit-o.

— E minunat, dar nu e paradisul, i-a spus lui Obinze.

De-abia aştepta să vadă şi el Manhattan-ul. Îşi imagina cum vor merge ţinându-se de mână, precum cuplurile americane pe care le vedea, zăbovind în faţa vreunei vitrine, oprindu-se să citească meniurile lipite pe uşile restaurantelor sau la vreun stand cu mâncare ca să-şi ia ceai cu gheaţă. „În curând", spunea el în scrisoare. Îşi spuneau „în curând" unul altuia frecvent şi „în curând" conferea planului greutatea unui adevăr.

În sfârşit, veniseră rezultatele lui Uju. Ifemelu a luat din cutia poştală plicul, atât de subţire şi atât de comun, cu *Examenul de licenţă medicală în Statele Unite* scris cu litere banale, şi nu l-a lăsat din mână mult timp, dorindu-şi să-l transforme în veşti bune. Îndată ce Uju a intrat pe uşă, i l-a arătat. Mătuşica şi-a ţinut respiraţia.

— E gros? E gros? a întrebat ea.

— Poftim? *Gini*? a întrebat Ifemelu.

— E gros? a întrebat Uju din nou, lăsând să-i scape geanta şi făcând câţiva paşi în faţă, cu mâna întinsă, cu faţa răvăşită de speranţă. A luat plicul în mână şi a ţipat „Am reuşit!", apoi l-a deschis pentru a se asigura, privind cu ochi lacomi foaia subţire.

— Dacă pici, îţi trimit un plic gros ca să te poţi reînscrie.

— Mătuşico, ştiam eu! Felicitări! a zis Ifemelu.

Uju a îmbrăţişat-o cu putere, îşi auzeau respiraţia una alteia şi asta i-a trezit lui Ifemelu amintiri calde din Lagos.

— Unde e Dike? a întrebat Uju, ca şi cum el n-ar fi fost deja în pat când ajungea acasă de la a doua slujbă.

A intrat în bucătărie, s-a oprit sub lumina puternică şi s-a uitat din nou la rezultate, cu ochii umezi.

— Deci voi fi medic de familie în America, a zis, aproape în şoaptă. A deschis o cutie de Cola, dar nu s-a atins de ea. Trebuie să-mi desfac împletiturile şi să-mi întind părul, a spus mai târziu. Kemi mi-a spus că n-ar trebui să am părul împletit

când merg la un interviu. Dacă ai părul împletit, se gândesc că eşti neprofesionistă.

— Deci în America nu există doctori cu părul împletit? a întrebat Ifemelu.

— Eu îţi spun ce mi s-a spus şi mie. Eşti într-o ţară care nu e a ta. Faci ce trebuie făcut dacă vrei să reuşeşti.

Iată, din nou, bizara naivitate în care Uju se înfăşurase ca într-o pătură. Câteodată, în timp ce discutau, Ifemelu se gândea că Uju lăsase în urmă ceva din ea în mod deliberat, ceva esenţial, într-un loc îndepărtat şi uitat. Obinze spunea că era vorba de recunoştinţa exagerată care venea odată cu nesiguranţa imigrantului. Era atât de tipic pentru Obinze să aibă o explicaţie. Obinze, care fusese ancora ei în acea vară de aşteptare (vocea lui fermă la telefon, scrisorile lungi în plicurile albastre paravion), şi care-i înţelegea, pe măsură ce vara lua sfârşit, nodul din stomac. Voia să înceapă şcoala, să găsească adevărata Americă, dar exista acel nod în stomac, o anxietate, ca şi o nouă, dureroasă nostalgie pentru vara din Brooklyn care îi devenise familiară: copiii pe biciclete, negrii musculoşi în maiouri albe, mulate, maşinile de îngheţată cu clinchetul lor, muzica zgomotoasă din maşinile decapotabile, soarele topindu-se în noapte şi lucrurile care putrezeau şi puteau în căldura umedă. Nu voia să-l părăsească pe Dike (numai gândul la asta îi provoca senzaţia că deţinea o comoară deja pierdută), şi totuşi voia să plece din apartamentul lui Uju şi să înceapă o viaţă ale cărei hotare să le traseze singură.

Dike îi povestise odată,cu ochii umezi, despre un prieten care mersese în Coney Island şi se întorsese cu o fotografie făcută într-un trenuleţ care aluneca pe şine abrupte, astfel că, în weekendul dinainte de plecare, i-a făcut o surpriză:

— Mergem în Coney Island!

Jane îi spusese ce tren să ia, ce să facă acolo şi cât o va costa. Uju a zis că era o idee bună, dar nu i-a dat niciun ban. Privindu-l

pe Dike în tiribombe, țipând îngrozit și încântat, un băiețel cu inima deschisă larg către lume, nu i-a mai păsat cât cheltuia. Au mâncat hot-dogi și și vată pe băț și au băut *milkshake*-uri.

— De-abia aștept să nu mai trebuiască să merg cu tine la toaleta pentru fete, i-a zis el, iar Ifemelu nu s-a putut opri din râs. Pe drumul spre casă, în tren, era obosit și somnoros. Vară-mea, asta a fost cea mai mișto dintre zilele cu tine, a zis el, lăsându-și capul pe umărul ei.

Strălucirea dulce-amăruie a unui limb care se apropia de sfârșit a copleșit-o câteva zile mai târziu când l-a sărutat pe Dike de rămas-bun, o dată, apoi de două și de trei ori, în timp ce el plângea, un copil atât de neobișnuit cu plânsul, iar ea și-a înfrânat lacrimile ei în timp ce Uju spunea iar și iar că Philadelphia nu era prea departe. Și-a târât trollerul până la metrou și a mers până la terminalul din 42nd Street, de unde a luat un autobuz până în Philadelphia. A stat la fereastră (cineva lipise gumă de mestecat pe geam) și a petrecut minute în șir examinând din nou cardul de asigurări sociale și permisul de conducere care îi aparțineau lui Ngozi Okonkwo. Ngozi Okonkwo era cu cel puțin zece ani mai mare ca ea, avea o față îngustă, sprâncene care porneau ca niște cerculețe înainte de a se avânta arcuit și un maxilar în formă de V.

— Nu semăn deloc cu ea, spusese Ifemelu când Uju îi dăduse cardul.

— Cu toții arătăm la fel pentru albi, răspunsese ea.

— Of!

— Nu glumesc. Verișoara Amarei a sosit anul trecut și nu are încă actele gata, așa că lucrează folosindu-se de cartea de identitate a Amarei. Ți-o amintești pe Amara? Verișoara ei are pielea foarte deschisă la culoare și e subțirică. Nu seamănă nici pe departe una cu cealaltă. Dar nimeni n-a observat. Lucrează ca infirmieră la domiciliu în Virginia. Ai grijă doar să îți amintești mereu noul tău nume. Am o prietenă care a uitat, iar unul dintre

colegi o striga și o tot striga, și ea nu avea nicio reacție. Atunci au devenit bănuitori și au reclamat-o la biroul de imigrație.

CAPITOLUL 12

Iat-o pe Ginika, în autogara mică și înghesuită, purtând o fustă mini și un top fără bretele care îi acoperea bustul, dar nu și abdomenul, așteptând să o ia pe Ifemelu și să-i arate adevărata Americă. Ginika era mult mai slabă, avea jumătate din greutatea de odinioară, iar capul îi părea mai mare, stând în echilibru pe un gât lung care te ducea cu gândul la un animal exotic, nedefinit. Și-a deschis brațele, ca și cum chema un copil să-l îmbrățișeze, râzând, strigând-o „Ifemsco! Ifemsco!", și pentru o clipă Ifemelu a fost transportată înapoi în școala generală: imaginea fetelor bârfind în uniformele lor alb cu albastru, cu beretele de fetru într-o parte, strânse pe coridorul școlii. A îmbrățișat-o pe Ginika. Ceremonialul lor în care s-au strâns în brațe, s-au desprins, apoi s-au îmbrățișat din nou a făcut ca ochii să i se umple de lacrimi, spre ușoara ei uimire.

— Ia uită-te la tine! a zis Ginika, gesticulând, cu numeroasele brățări de argint zornăind. Nu-mi vine să cred că ești aici!

— Când ai încetat tu să mai mănânci și ai început să arăți ca un pește uscat? a întrebat-o Ifemelu. Ginika a râs, i-a ridicat valiza și s-a întors către ușă.

— Hai, să mergem. Am parcat aiurea.

Volvoul ei verde se afla la colțul unei străzi înguste. O femeie în uniformă, cu o expresie deloc binevoitoare pe chip și cu un carnețel de amenzi în mână, se îndrepta cu pași apăsați către ele când Ginika a sărit înăuntru și a pornit motorul.

— Cât pe ce! a râs.

Un om fără adăpost într-un tricou jerpelit, împingând un cărucior încărcat cu mai multe boccele, se oprise chiar în dreptul

mașinii ca și cum și-ar fi luat un scurt răgaz de odihnă și privea în gol, iar Ginika i-a aruncat o privire în timp ce schimba banda. Au mers cu geamurile deschise. Philadelphia era mirosul soarelui de vară, al asfaltului încins, al cărnii care sfârâia în gheretele de mâncare înghesuite la colț de stradă, cu imigranții, bărbați și femei de culoare, chirciți înăuntru. Lui Ifemelu va ajunge să-i placă gyrosul vândut în acele gherete, lipiile și carnea de miel și sosurile care curgeau, așa cum va ajunge să iubească Philadelphia cu totul. Nu îi evoca spectrul intimidant al Manhattan-ului; era un loc intim, dar nu provincial, un oraș de la care te-ai mai fi putut încă aștepta la o oarecare blândețe. Ifemelu a văzut pe trotuar femei care mergeau la masă după muncă, încălțate cu tenișI, dovadă a preferinței americane pentru confort în detrimentul eleganței, și a mai văzut cupluri tinere, agățându-se unul de altul, sărutându-se din când în când ca și cum se temeau că, dacă și-ar fi dat drumul la mâini, iubirea lor s-ar fi dizolvat, s-ar fi topit în neființă.

— Am împrumutat mașina proprietarului. N-am vrut să vin să te iau cu mașina mea, că e vai de ea. Nu-mi vine să cred, Ifemsco. Ești în America! a zis Ginika.

Figura ei emaciată, pielea măslinie, fusta scurtă care i se ridicase, abia acoperindu-i părțile intime, părul cum nu se poate mai drept pe care și-l dădea tot timpul după ureche, cu șuvițe blonde strălucind în soare, toate emanau un farmec nefamiliar, metalic.

— Intrăm în University City, iar acolo este campusul Wellson, știi, fată? Putem să mergem să vezi școala mai întâi, apoi putem merge la mine, în suburbii, după care putem merge seara la o prietenă a mea. Ne strângem mai mulți la ea.

Ginika făcuse trecerea la engleza nigeriană, o versiune demodată și plină de clișee, nerăbdătoare să demonstreze cât de puțin se schimbase. De-a lungul anilor, păstrase legătura cu cei de acasă, cu o loialitate asiduă: dădea telefoane și scria scrisori

și trimitea acasă cărți și pantaloni fără nicio formă despre care spunea că se numesc *casual*. Iar acum zicea „știi, fată", iar Ifemelu n-o lăsa inima să-i spună că nimeni nu mai vorbea așa.

Ginika i-a povestit diverse anecdote despre primele ei experiențe în America, ca și cum acestea erau impregnate de o înțelepciune subtilă de care Ifemelu avea nevoie.

— Să fi văzut cum râdeau de mine în liceu când am spus că cineva mi-a tras-o. Pentru că aici asta înseamnă a face sex! Așa că trebuia să le tot explic că în Nigeria înseamnă că ai fost păcălit. Și poți să-ți imaginezi că aici „metis" e un cuvânt urât? În primul an, povesteam unui grup de prieteni cum acasă am fost votată cea mai drăguță fată din școală. Îți amintești? N-ar fi trebuit să câștig în vecii vecilor. Zainab ar fi trebuit să câștige. Numai și numai pentru că sunt metisă. Aici e și mai și. O să ai parte în țara asta de niște căcaturi din partea albilor de care eu n-am parte. Dar, în fine, le povesteam cum stăteau lucrurile acasă și cum toți băieții umblau după mine pentru că sunt metisă, iar ei mi-au spus că mă făceam singură de cacao. Așa că acum spun birasială și ar trebui să fiu jignită când cineva îmi spune metisă. Am întâlnit o grămadă de oameni aici cu mame albe care își fac atâtea probleme din cauza asta. Nici măcar nu știam că *trebuia* să îmi fac probleme până nu am venit în America. Sincer, dacă vrei să-ți crești copiii birasiali, mai bine o faci în Nigeria.

— Bineînțeles. Unde toți băieții umblă după metise.

— Nu toți băieții, apropo, s-a strâmbat Ginika. Obinze ar face bine să se grăbească și să vină în State înainte să i te fure cineva. Știi că ai genul de corp care le place aici.

— Care?

— Ești slabă cu sâni mari.

— Te rog, nu sunt slabă. Sunt suplă.

— Americanii spun „slabă". Aici, „slab" e un cuvânt pozitiv.

— De-asta nu mai mănânci? Ți-a dispărut tot fundul. Mereu mi-am dorit să am un fund ca al tău, a zis Ifemelu.

— Știi că am început să pierd în greutate chiar de când am ajuns aici? Am fost chiar pe punctul de a ajunge anorexică. Puștii din liceu mă strigau Porcul. Știi că atunci când cineva îți spune acasă că ai slăbit înseamnă că e ceva rău. Dar aici, îți spune cineva că ai slăbit și tu îi zici mulțumesc. E pur și simplu altfel, a zis Ginika, puțin melancolică, de parcă America era nouă și pentru ea.

Mai târziu, Ifemelu a privit-o pe Ginika în apartamentul prietenei ei Stephanie, cu o sticlă de bere lipită de buze, cuvintele cu accent american ieșindu-i din gură, și a fost uimită de cât de asemănătoare cu prietenele ei americane devenise. Jessica, nipono-americana, frumoasă și exuberantă, jucându-se cu cheia cu emblemă a Mercedesului ei. Teresa, cu pielea nisipie, care avea un râset zgomotos și purta cercei cu diamante și pantofi jerpeliți. Stephanie, sino-americana, cu părul într-un bob perfect cu mișcare de pendulă și vârfuri care se curbau sub bărbie, căutându-și din când în când țigările în geanta ei monogramată pentru a ieși să fumeze. Hari, cu pielea de cafea și păr negru, îmbrăcată cu un tricou strâmt, care a spus „Eu sunt indiancă, nu indo-americană" când Ginika i-a prezentat-o pe Ifemelu. Toate râdeau la aceleași lucruri și spuneau „Oribil!" despre aceleași lucruri; aveau o coregrafie bine pusă la punct. Stephanie le-a anunțat că în frigider aveau bere făcută în casă și toată lumea a exclamat la unison „*Cool!*"

— Poți să-mi dai mie o bere obișnuită, Steph? a spus apoi Teresa, cu vocea coborâtă a cuiva care se teme să nu jignească.

Ifemelu a stat într-un fotoliu retras din fundul încăperii, bând suc de portocale, ascultându-le. *Compania aceea e atât de diabolică. O, Dumnezeule, nu pot să cred cât zahăr este în chestia asta. Internetul o să schimbe complet lumea.*

— Știați că bagă o substanță din oase de animale în bomboanele alea mentolate? a auzit-o pe Ginika întrebând, iar celelalte s-au oripilat.

Erau coduri pe care Ginika le cunoștea, feluri de a fi pe care și le însușise. Spre deosebire de Uju, Ginika sosise în America echipată cu flexibilitatea și fluiditatea tinereții, reperele culturale îi intraseră pe sub piele, iar acum mergea la bowling, știa care era treaba cu Tobey Maguire și considera dezgustător să întinzi un *chips* în sos de două ori. Sticlele și cutiile de bere se adunau în mormane. Lâncezeau cu toatele într-o moleșeală extravagantă pe canapea și pe covor, în timp ce din boxe se auzea *heavy metal*, despre care Ifemelu credea că era doar zgomot. Teresa bea cel mai repede, rostogolind fiecare cutie goală de bere pe podea, în timp ce restul râdeau cu un entuziasm care o nedumerea pe Ifemelu fiindcă realmente nu era chiar atât de amuzant. Cum de știau când să râdă, la ce să râdă?

Ginika își cumpăra o rochie pentru un dineu, găzduit de avocații la care își făcea stagiul.

— Ar trebui să-ți cumperi și tu câte ceva, Ifem.

— Nu cheltuiesc nici zece kobo din banii mei dacă nu sunt nevoită.

— Zece cenți.

— Zece cenți.

— O să-ți dau eu o jachetă și lenjerie de pat, dar îți trebuie măcar niște colanți. Vine frigul.

— O să mă descurc, a zis Ifemelu.

Și avea să se descurce. La nevoie, avea să poarte toate hainele în același timp, una peste alta, până își găsea de muncă. Era îngrozită să nu cheltuiască bani.

— Ifem, ți le plătesc eu.

— Lasă, că nici tu câștigi cine știe ce.

— Măcar câștig ceva, i-a răspuns Ginika.

— Sper din tot sufletul să-mi găsesc de lucru în curând.

— O să-ți găsești, nu-ți face griji.

— Nu înțeleg cum mă va crede cineva că sunt Ngozi Okonkwo.

— Nu le arăta permisul de conducere când mergi la interviu. Arată-le doar cardul de asigurări sociale. Poate că nici n-or să ți-l ceară. Câteodată nu o fac pentru slujbe mărunte ca asta.

Ginika a condus-o într-un magazin de haine, care lui Ifemelu i s-a părut prea animat, îi amintea de un club, cu muzica urlând, cu interiorul în penumbră și cele două vânzătoare cu brațe subțiri, îmbrăcate complet în negru, mergând de colo până colo prea repede. Una dintre ele avea pielea ciocolatie, cu extensii de păr lungi și negre puse în evidență de șuvițe brun-roșcate, iar cealaltă era albă, cu părul ca cerneala fluturând în timp ce le întâmpina.

— Bună, doamnelor, ce mai faceți? Vă pot ajuta cu ceva? a întrebat ea cu o voce cântată, ca un clinchet.

A dat jos hainele de pe umerașe și le-a despăturit de pe rafturi pentru a i le arăta Ginikăi.

— Vai! Cum poate să coste atât chestia asta? a exclamat Ifemelu, uitându-se la prețuri și făcând calculul în naira. A ridicat și a examinat cu atenție câteva dintre haine, pentru a-și da seama ce era fiecare articol, lenjerie intimă sau bluză, cămașă sau rochie, și în unele cazuri tot nu era sigură.

— Pe asta am primit-o adineauri, a spus vânzătoarea despre o rochie strălucitoare, ca și cum ar fi divulgat un mare secret.

— O, Doamne, serios? a zis Ginika, entuziasmată la culme.

În lumina prea puternică a cabinei de probă, Ginika a încercat rochia, mergând în vârful picioarelor.

— O ador.

— Dar nu are nicio formă, a zis Ifemelu.

I se părea un sac otova pe care o persoană plictisită adăugase la întâmplare paiete.

— E postmodernă, a zis Ginika.

Privind-o pe Ginika aranjându-se în fața oglinzii, Ifemelu s-a întrebat dacă va ajunge și ea să împărtășească gustul acesteia pentru rochiile fără formă, dacă acesta era felul în care te schimba America.

— V-ați sfătuit cu cineva de aici? a întrebat casiera blondă când plăteau.

— Da, a zis Ginika.

— Chelcy sau Jennifer?

— Îmi pare rău, nu i-am reținut numele.

Ginika s-a uitat în jur, pentru a arăta cine o ajutase, dar ambele tinere dispăruseră în cabinele de probă din spate.

— Cea cu părul lung? a întrebat casiera.

— Păi, ambele aveau părul lung.

— Cea cu părul închis la culoare?

Amândouă aveau părul închis la culoare.

Ginika a zâmbit și s-a uitat la casieră, iar aceasta a zâmbit și s-a uitat în ecranul computerului, adăugând veselă, după două secunde de stânjeneală:

— E OK, o să văd mai târziu și o să mă asigur că își va primi comisionul.

— Așteptam să întrebe „A fost cea cu doi ochi sau cea cu două picioare?" De ce n-a întrebat pur și simplu „Cea albă sau cea de culoare?", a zis Ifemelu, în timp ce ieșeau din magazin.

— Pentru că aici suntem în America. Trebuie să te prefaci că nu observi anumite lucruri, a râs Ginika.

Ginika a invitat-o pe Ifemelu să locuiască la ea pentru a economisi banii de chirie, însă apartamentul ei era prea departe, la capătul liniei principale, iar trenul de navetă spre Philadelphia ar fi costat prea mult. Au vizitat împreună diverse apartamente în West Philadelphia, cu Ifemelu surprinsă de dulapurile de bucătărie putrezite, de șoarecele care a trecut prin dormitorul gol.

— Căminul meu din Nsukka era murdar, dar nu erau șobolani.

— E un șoarece, a zis Ginika.

Ifemelu era pe punctul de a semna un contract (dacă pentru a economisi bani trebuia să locuiască cu șoareci, atunci așa să fie), când o prietenă a Ginikăi le-a spus despre o cameră de închiriat, mare lucru pentru orice student. Camera era într-un apartament cu patru dormitoare, a cărui podea era acoperită cu o mochetă mucegăită, deasupra unei pizzerii de pe Powelton Avenue, la colțul unde dependenții de droguri aruncau uneori pipe de *crack*, mizerabile obiecte din metal contorsionat care sclipeau în soare. Camera lui Ifemelu era cea mai ieftină, cea mai mică, cu vedere spre pereții de cărămidă scorojiți ai clădirii de alături. Peste tot plutea păr de câine. Cu greu le putea deosebi pe colegele ei de apartament, Jackie, Elena și Allison, toate cu oase firave și șolduri înguste, păr castaniu întins cu placa, bețe de lacrosse stivuite în holul îngust. Câinele Elenei se preumbla prin casă, mare și negru, ca un măgar mițos; din când în când, o grămăjoară de rahat de câine apărea la baza scărilor, iar Elena striga „Ai dat de belea acum, amice!" ca și cum totul ar fi fost o reprezentație pentru colegele ei, un rol ale cărui replici le cunoștea toată lumea. Ifemelu și-ar fi dorit ca animalul să fie ținut afară, unde stau câinii. Când Elena a întrebat-o de ce nu îi mângâiase sau scărpinase în cap câinele de când se mutase, a răspuns:

— Nu-mi plac câinii.

— E o chestie de cultură, gen?

— Adică?

— Adică gen cum în China mănâncă pisici și câini.

— Iubitul meu de acasă adoră câinii. Eu nu.

— A, a zis Elena și a privit-o, cu sprâncenele adunate, la fel cum o priviseră mai devreme Jackie și Allison când le spusese că nu fusese niciodată la bowling, ca și cum se minunau cum

de putuse să ajungă o ființă omenească normală fără să fi fost vreodată la bowling. Stătea la periferia propriei vieți, împărțind un frigider și o toaletă, o intimitate superficială, cu oameni pe care nu-i cunoștea câtuși de puțin. Oameni care trăiau sub semnul exclamării. „Tare!", spuneau adeseori. „Ce tare e asta!" Oameni care nu se frecau cu buretele la duș, șampoanele și balsamurile și gelurile de duș erau așezate de-a valma în baie, dar nu se afla acolo nici măcar un singur burete, iar asta, absența unui burete, le făcea niște străine de neatins. (Una dintre primele ei amintiri era cu mama, cu o găleată de apă între ele în baie, spunându-i „*Ngwa*, freacă-te cu buretele bine, bine...", iar Ifemelu se frecase puțin prea zelos cu buretele din lufa, pentru a-i arăta mamei cât de bine se putea curăța singură, astfel că timp de câteva zile după aceea a usturat-o pielea.) Viețile colegelor ei de apartament aveau o calitate implacabilă, o certitudine de la sine înțeleasă care o fascina, fiindcă le auzea de multe ori spunând „Hai să mergem să luăm" despre orice aveau nevoie (mai multă bere, pizza, aripioare de pui), ca și cum a merge la cumpărături nu era un act pentru care ai nevoie de bani. Era obișnuită, acasă, ca oamenii să întrebe „Ai bani?" înainte de a-și face asemenea planuri. Fetele lăsau cutiile de pizza pe masa din bucătărie și bucătăria într-o dezordine de care nu le păsa zile în șir, iar în weekend prietenii lor se adunau în sufragerie, cu doze de bere stivuite în frigider și pete de urină uscată pe colacul WC-ului.

— Mergem la o petrecere. Hai cu noi, o să fie distractiv! a spus Jackie, iar Ifemelu și-a tras pe ea pantalonii mulați și bluza care se închidea după gât împrumutată de la Ginika.

— Nu vă îmbrăcați? le-a întrebat pe colegele ei înainte să plece, fiindcă toate purtau niște blugi lălâi.

— *Suntem* îmbrăcate. Despre ce vorbești? a zis Jackie, cu un râs care sugera că o altă patologie străină ieșise la suprafață.

Au mers la casa unei fraternități de pe Chestnut Street, unde toată lumea stătea în picioare și bea din pahare de plastic punci cu multă votcă, până ce Ifemelu a acceptat ideea că nimeni nu dansa; a petrece însemna aici să stai în picioare și să bei. Toți studenții de la petrecere erau un talmeș-balmeș de țesături destrămate și gulere deschise, toate hainele arătând obligatoriu uzate. (Peste ani avea să scrie într-o postare pe blog: *Când vine vorba să te îmbraci bine, cultura americană se consideră atât de desăvârșită încât nu numai că a început să privească disprețuitor politețea pe care o implică felul în care te prezinți, dar a transformat acest dispreț într-o virtute. „Suntem prea superiori/ ocupați/* cool/ *degajați ca să ne pese cum arătăm în fața altora, așa încât putem purta pijamale la școală și lenjerie intimă la mall.*") Pe măsură ce se îmbătau din ce în ce mai rău, unii dintre ei zăceau inerți pe podea, în timp ce alții luau carioci și începeau să inscripționeze pielea expusă a celor căzuți. *Suge-mi-o! Hai, Sixers!*

— Mi-a spus Jackie că ești din Africa, așa e? a întrebat-o un băiat cu o șapcă de baseball.

— Da.

— Cât de tare! a spus el, iar Ifemelu și-a imaginat cum avea să-i povestească asta lui Obinze, felul în care l-ar imita pe băiat.

Obinze a vrut să știe mai multe despre acea întâmplare, atent la fiecare amănunt, punând întrebări și izbucnind în râs uneori, sunetul auzindu-se ca un ecou prin telefon. Îi relatase cum spusese Allison „Hei, mergem să mâncăm ceva. Vino cu noi!" și ea crezuse că era o invitație, iar asta însemna, cum se întâmpla cu orice invitație de acasă, că Allison sau una dintre ele avea să-i plătească masa. Dar când ospătărița le-a adus nota, Allison a început să socotească cu grijă câte băuturi comandase fiecare și cine mâncase aperitivul cu calamari, ca să fie sigură că nimeni nu plătea pentru altcineva.

— Asta-i America, spusese în final Obinze, găsind totul foarte amuzant.

Pentru ea a fost amuzant doar retrospectiv. Se străduise din răsputeri să-și ascundă perplexitatea în privința limitelor ospitalității și, de asemenea, în privința chestiei cu bacșișurile (să plătești în plus 15-20% din notă ospătăriței), care semăna suspect de mult cu darea de mită, un sistem de mituire eficient și obligatoriu.

CAPITOLUL 13

La început, Ifemelu a uitat că nu era ca toți ceilalți. Într-un apartament din South Philadelphia, o femeie cu figura obosită i-a deschis și a condus-o printr-o puternică duhoare de urină. Sufrageria era întunecată, neaerisită, și ea și-a imaginat întreaga clădire scufundată în urina acumulată de luni de zile, ba chiar ani, și pe ea muncind în fiecare zi în acel nor de urină. În cealaltă cameră gemea un bărbat, sunete profunde și stranii, erau gemetele unei persoane pentru care geamătul rămăsese singura opțiune și au speriat-o.

— E tata, a spus femeia, măsurând-o pătrunzător din ochi. Ești puternică?

Anunțul din *City Paper* subliniase că trebuia să fie puternică. *Infirmieră puternică la domiciliu. Plata pe loc.*

— Sunt suficient de puternică încât să-mi fac treaba, a zis Ifemelu și s-a luptat cu imboldul de a fugi din apartament fără să privească înapoi.

— Ai un accent drăguț. De unde ești?

— Nigeria.

— Nigeria. Nu e război acolo?

— Nu.

— Pot să văd un act de identitate? a întrebat femeia, iar apoi, aruncând un ochi la permis, a adăugat: Deci cum se pronunță numele tău?

— Ifemelu.

— Cum?

Ifemelu aproape că s-a înecat.

— Ngozi. N-ul e mut.

— Nu mai spune.

Femeia, cu aerul ei de epuizare nesfârșită, părea prea obosită pentru a pune la îndoială orice pronunție. Poți să te muți aici?

— Să mă mut aici?

— Da. Să locuiești aici cu tatăl meu. E un dormitor liber. Ai sta trei nopți pe săptămână. Ar trebui să-i faci toaleta dimineața. Femeia a făcut o pauză. Ești cam firavă. Uite, mai am două persoane de intervievat, și pe urmă îți zic.

— OK. Mulțumesc.

Ifemelu și-a dat seama că nu avea să primească slujba și era recunoscătoare pentru asta.

Mai târziu, a repetat „Mă numesc Ngozi Okonkwo" în fața oglinzii înainte să meargă la următorul interviu, la restaurantul Seaview.

— Pot să-ți spun Goz? a întrebat-o managerul după ce dăduseră mâna, iar ea a răspuns afirmativ, dar înainte de a răspunde afirmativ a ezitat, o ezitare aproape imperceptibilă și fugară, dar o ezitare. Așa că s-a întrebat mai apoi dacă acela fusese motivul pentru care nu obținuse slujba.

— Puteai să-i fi spus pur și simplu că Ngozi e numele tău tribal, iar Ifemelu e numele tău din junglă și să plusezi cu încă unul, ca numele tău spiritual. Ăștia cred tot felul de rahaturi despre Africa, i-a spus mai târziu Ginika.

Ginika a râs, un râs hohotit, sigur pe sine. Ifemelu a râs și ea, deși nu înțelesese prea bine gluma. Deodată a avut senzația unei pâcle care o înconjura, a unei plase lăptoase pe care încerca să o descâlcească. Toamna ei de semi-miopie începuse, toamna perpelexităților, a experiențelor pe care le trăia conștientă că existau sensuri alunecoase care îi scăpau.

Lumea era învăluită într-un abur, putea distinge formele lucrurilor, dar niciodată destul de clar, niciodată îndeajuns. Îi povestea lui Obinze că erau lucruri pe care ar fi trebuit să știe să le facă, dar nu știa, detalii pe care ar fi trebuit să le integreze deja în spațiul ei personal, dar nu o făcuse. Și el îi reamintea cât de rapid se adapta, tonul lui era mereu calm, mereu încurajator. A mers la interviuri pentru slujbe de ospătăriță, animatoare, barmaniță, casieră, iar apoi a așteptat oferte de serviciu care n-au venit niciodată, și pentru asta s-a învinuit pe sine. Probabil făcea ceva greșit și totuși nu știa ce ar fi putut fi. Venise toamna, umedă, cu ceruri sure. Contul ei anemic se subția văzând cu ochii. Încă o șoca prețul celor mai ieftine pulovăre de la Ross, biletele de autobuz și de tren se acumulau, și cumpărăturile zilnice îi făceau găuri în contul bancar, chiar dacă stătea atentă la casă, privind ecranul și spunând „Vă rog să vă opriți. Pe restul nu le voi mai lua" atunci când totalul ajungea la treizeci de dolari. În fiecare zi găsea un plic pentru ea pe masa din bucătărie, cu o factură de școlarizare pe care scria cu litere de tipar: EVIDENȚA DUMNEAVOASTRĂ VA FI ÎNGHEȚATĂ DACĂ PLATA NU ESTE EFECTUATĂ PÂNĂ LA DATA SPECIFICATĂ ÎN JOSUL ACESTEI ÎNȘTIINȚĂRI.

Aplombul majusculelor o înspăimânta mai mult decât cuvintele. Își făcea griji în privința posibilelor consecințe, o îngrijorare vagă, dar constantă. Nu credea că va fi arestată pentru că nu-și plătise taxele de școlarizare, dar ce ți se putea întâmpla dacă nu plăteai aceste taxe în America? Obinze i-a spus că nu se întâmpla nimic, i-a sugerat să vorbească cu trezorierul facultății pentru a se înscrie într-un plan de plată eșalonată, măcar să pară că se străduiește. Îl suna des pe Obinze, cu cartelele ieftine pe care le cumpăra de la magazinul ticsit al unei benzinării de pe Lancaster Avenue, și simpla răzuire a prafului metalic, pentru a da la iveală numerele tipărite dedesubt, era o anticipare a bucuriei că avea să-i audă din nou vocea. El o liniștea.

Cu el se putea simți oricum și nu trebuia să-și ia o voce veselă, așa cum făcea cu părinții ei, spunându-le că era foarte bine, că era foarte încrezătoare că va primi o slujbă ca ospătăriță, că intrase foarte bine în ritmul cursurilor.

Cel mai frumos era când vorbea cu Dike. Vocea lui, și mai pițigăiată la telefon, o înmuia în timp ce îi spunea ce se întâmpla în serialul lui preferat sau cum tocmai terminase un nivel nou pe Game Boy.

— Când vii în vizită, vară-mea? o întreba adesea. Mi-aș dori să stai tu cu mine. Nu-mi place să mă duc la domnișoara Brown. Baia ei miroase urât.

Îi era dor de el. Câteodată îi spunea lucruri pe care știa că nu le va înțelege, dar o făcea oricum. I-a spus despre profesorul ei care stătea pe iarbă la prânz să-și mănânce sandvișul, despre cel care o rugase să-l strige pe numele mic, Al, despre cel care purta o geacă de piele cu ținte și avea motocicletă.

— Ghici ce? Am primit prima scrisoare astăzi.

Acea aprobare prealabilă pentru un card de credit, cu numele ei scris corect și elegant cu litere italice, îi ridicase moralul, o făcuse mai puțin invizibilă, cumva mai prezentă. Cineva știa cine e.

CAPITOLUL 14

Și apoi era Cristina Tomas. Cristina Tomas cu înfățișarea ei spălăcită, cu ochii de un albastru șters, cu părul decolorat și tenul palid, Cristina Tomas zâmbitoare la recepție, Cristina Tomas purtând ciorapi albicioși care îi făceau picioarele să arate ca moartea. Era o zi călduță, Ifemelu trecuse pe lângă studenții tolăniți pe gazonul verde, baloane vesele atârnau ciorchine sub un panou care le ura bun-venit bobocilor.

— Bună ziua. Aici trebuie să ne înregistrăm? a întrebat-o Ifemelu pe Cristina Tomas, al cărei nume nu îl știa pe atunci.

— Da. Acum. Tu. Ești. Studentă. Internațională?

— Da.

— Tu. Trebuie. Mai. Întâi. Să. Iei. O. Scrisoare. De. La. Biroul. Pentru. Studenți. Internaționali.

Ifemelu a zâmbit compătimitoare cu jumătate de gură deoarece Cristina Tomas trebuie să fi avut vreo boală care o făcea să vorbească atât de rar, cu buzele strânse și zbârcite, în timp ce îi dădea indicații cum să ajungă la biroul pentru studenții internaționali. Dar când Ifemelu s-a întors cu scrisoarea, Cristina Tomas a spus:

— Eu. Am. Nevoie. Ca. Tu. Să. Completezi. Două. Formulare. Înțelegi. Cum. Trebuie. Completate?

Atunci și-a dat seama că, de fapt, Cristina Tomas vorbea astfel din cauza ei, a accentului ei străin și, pentru o clipă, s-a simțit ca un copil mic, mișcându-se încet și curgându-i saliva din gură.

— Vorbesc engleza, a zis ea.

— Sunt convinsă de asta, a spus Cristina Tomas. Dar nu știu cât de bine.

Ifemelu s-a făcut mică. În clipa aceea neclintită și încordată, când privirea ei a întâlnit-o pe cea a Cristinei Tomas înainte de a lua formularele, Ifemelu s-a închistat. S-a strâns ca o frunză uscată. Toată viața ei vorbise engleza, condusese clubul de dezbateri din liceu și întotdeauna considerase rudimentară nazalitatea americanilor; nu ar fi trebuit să se chircească, dar asta a făcut. Și în următoarele săptămâni, pe măsură ce se instala răceala toamnei, a început să-și exerseze accentul american.

În America era ușor la școală, proiectele se predau prin e-mail, sălile de curs aveau aer condiționat și profesorii erau dispuși să-ți acorde dreptul la reexaminare. Dar ea nu se simțea în largul

ei cu ceea ce profesorii numeau „participare" și nu înțelegea de ce trebuia ca asta să contribuie la nota finală; nu făcea altceva decât să-i determine pe studenți să vorbească la nesfârșit, ore de curs irosite pentru a spune lucruri evidente, cuvinte goale, uneori fără sens. Trebuie să fi fost datorită faptului că americanii erau învățați, din clasele primare, ca întotdeauna să spună ceva la ore, indiferent ce. Iat-o așadar cu buzele pecetluite, înconjurată de studenți așezați confortabil în bănci, toți debordând de cunoaștere, nu a materiei de curs, ci a felului în care trebuie să *fie* la curs. Niciodată nu spuneau „Nu știu". Spuneau, în schimb, „Nu sunt sigur", ceea nu oferea nicio informație, dar sugera posibilitatea cunoașterii. Și mergeau molcom, fără ritm, americanii ăștia. Evitau să dea instrucțiuni precise: nu spuneau „Întreabă pe cineva de la etajul cutare", ci „Cred că vrei să întrebi pe cineva de la etajul cutare". Când te împiedicai și cădeai, când te înecai, când se abătea ghinionul asupra ta, nu spuneau „Îmi pare rău". Te întrebau „Ești OK?" atunci când era evident că nu erai. Iar când tu le spuneai „Îmi pare rău", atunci când se înecau sau se împiedicau sau se abătea ghinionul asupra lor, îți răspundeau, cu ochii mari de uimire, „A, dar nu e vina ta". Și foloseau în exces cuvântul „entuziasmat": un profesor era entuziasmat de o carte nou-apărută, un student era entuziasmat de un curs, un politician se entuziasma la televizor în privința unei legi; una peste alta, prea mult entuziasm. Unele dintre expresiile pe care le auzea zilnic o luau prin surprindere, o agasau, și ea se întreba ce ar fi spus mama lui Obinze despre ele. *Nu trebuiește să fi făcut asta. E trei lucruri. Am mâncat măr. Vro' două zile. Vreau să mă lungesc.*

— Americanii ăștia nu știu să vorbească engleză , i-a zis lui Obinze.

În prima ei zi de școală, fusese la cabinetul medical și se uitase puțin prea mult și prea insistent la coșul plin cu prezervative gratuite. După consultație, recepționistul îi spusese „Ești

gata!" iar ea, fără nicio reacție, se întrebase ce însemna „Ești gata", până ce trăsese concluzia că pesemne făcuse tot ce trebuia să facă.

Se trezea în fiecare zi îngrijorată din cauza banilor. Dacă și-ar fi cumpărat toate manualele de care avea nevoie nu ar mai fi avut bani pentru chirie, așa că le împrumuta în timpul cursurilor și își lua frenetic notițe, pe care nici ea nu le mai înțelegea când le recitea. Noua ei prietenă din aceeași grupă, Samantha, o femeie slabă, care se ferea de soare și care spunea frecvent „mă ard repede", o lăsa, din când în când, să ia câte un manual acasă.

— Ține cartea până mâine și ia-ți notițe dacă ai nevoie, îi spunea. Știu cât de grele pot fi lucrurile, de-asta m-am lăsat de facultate acum câțiva ani, ca să muncesc. Samantha era mai în vârstă, iar pentru Ifemelu era o ușurare să se fi împrietenit cu ea, fiindcă nu era un adolescent de 18 ani fără prea multă minte, ca atâția alții de la specializarea ei în comunicare. Totuși, Ifemelu nu ținea niciodată cărțile mai mult de o zi, și uneori refuza să le ia acasă. Era dureros pentru ea să trebuiască să ceară. Câteodată, după cursuri, rămânea pe o bancă în curtea interioară dreptunghiulară și îi privea pe studenții care treceau pe lângă marea sculptură cenușie din mijloc; cu toții arătau ca și cum viețile lor aveau forma pe care și-o doreau, se puteau angaja dacă voiau, și deasupra lor stegulețele de pe stâlpii de iluminat fluturau senin.

Era avidă să înțeleagă totul despre America, să intre imediat în pielea nouă de cunoscătoare: cu ce echipă să țină la Super Bowl, ce era un Twinkie și de ce patronii îi obligau pe jucători să semneze un „contract colectiv" în sport, să măsoare în uncii și picioare, să comande o „brioșă" fără să se gândească la ea ca la o prăjitură și să spună „am marcat" fără să se simtă aiurea.

Obinze i-a sugerat să citească romane, istorii și biografii americane. În primul lui e-mail (tocmai se deschisese un net café în Nsukka), i-a dat o listă de cărți. *The Fire Next Time* a

fost prima. S-a oprit lângă raftul bibliotecii și a răsfoit primul capitol, așteptându-se s-o plictisească, dar n-a trecut mult și s-a apropiat de o canapea, s-a așezat și a continuat să citească până când a parcurs trei sferturi din carte, apoi s-a oprit și a luat toate cărțile de James Baldwin de pe raft. Își petrecea orele libere în biblioteca minunat luminată; șirul de computere, spațiile de citit aerisite, curate, ample, strălucirea îmbietoare, toate păreau o ispitire decadentă. Până atunci, era obișnuită să citească volume cu pagini lipsă, desprinse de atâtea răsfoiri. Iar acum se afla într-o cavalcadă a cărților întregi. Îi scria lui Obinze despre cărțile pe care le citea, scrisori detaliate și somptuoase care dădeau naștere unei noi intimități între ei; începuse, în sfârșit, să înțeleagă puterea pe care cărțile o aveau asupra lui. Dorința lui de a merge în Ibadan datorită poemului *Ibadan* o uluise, cum era cu putință ca un șir de cuvinte să facă pe cineva să se mistuie de dor după un loc pe care nu îl cunoștea? Dar în săptămânile în care a descoperit toate acele rafturi de cărți, cu mirosul copertelor de piele și promisiunea unor plăceri necunoscute, în care a stat, cu picioarele sub ea, într-un fotoliu de la parter sau la o masă de la etaj cu lumina fluorescentă reflectându-se din paginile cărții, a înțeles în sfârșit. A citit cărțile de pe lista lui Obinze, dar și altele, luate la întâmplare, parcurgând câte un capitol înainte de a se hotărî pe care o va citi repede în bibliotecă și pe care o va împrumuta. Și pe măsură ce citea, mitologiile Americii au început să capete sens, tribalismele Americii (rasă, ideologie și teritoriu) i-au devenit limpezi. Iar această cunoaștere o consola.

— Știi că ai spus „entuziasmată"? a întrebat-o Obinze amuzat într-o zi. Ai spus că ești entuziasmată de cursul tău media.

— Așa am spus?

Rostea cuvinte noi. Acasă, și-ar fi spălat lenjeria intimă în fiecare seară și ar fi atârnat-o într-un colț discret al băii. Acum,

că și-o aduna într-un morman în coșul de rufe și o arunca în mașina de spălat vineri seara, ajunsese să vadă asta ca pe ceva normal. Lua cuvântul în timpul cursurilor, impulsionată de cărțile pe care le citea, străbătută de emoție că putea să nu fie de acord cu profesorii, și în schimb nu primea o mustrare, ci o încuviințare încurajatoare.

— La cursuri ne uităm la filme, i-a zis lui Obinze. Aici se vorbește despre filme ca și cum ar fi la fel de importante ca și cărțile. Așa că ne uităm la filme și apoi scriem o lucrare despre ele și aproape toată lumea primește calificativul A. Închipuie-ți! Americanii ăștia nu sunt serioși.

La cursurile de excelență în istorie, profesoara Moore, o femeie micuță și ezitantă, cu înfățișarea cuiva malnutrit emoțional, fără prieteni, le-a arătat câteva scene din *Rădăcini*. Când a oprit proiectorul, o fantomatică pată albă a rămas suspendată pe perete pentru o clipă înainte de a dispărea. Ifemelu văzuse prima oară *Rădăcini* pe o casetă video, cu Obinze și cu mama lui, cufundați în canapelele din sufrageria din Nsukka. În timp ce Kunta Kinte era convins cu biciul să-și accepte numele de sclav, mama lui Obinze s-a ridicat brusc, atât de brusc încât aproape s-a împiedicat de un taburet de piele, și a părăsit camera, dar nu înainte ca Ifemelu să-i vadă ochii înroșiți. A șocat-o că mama lui Obinze, pe de-a-ntregul baricadată în autocontrol, în intimitatea ei profundă, putea plânge la un film. Acum, pe măsură ce jaluzelele erau ridicate, iar sala de curs era invadată din nou de lumină, Ifemelu și-a amintit acea după-amiază de sâmbătă și cum, privind-o pe mama lui Obinze, simțise că îi lipsea ceva și își dorise să poată plânge și ea.

— Haideți să vorbim despre reprezentările istorice în film, a zis profesoara Moore.

— De ce a fost cenzurat cuvântul „negrotei"? a întrebat o voce feminină fermă din spatele sălii, cu accent non-american.

Și un suspin colectiv a făcut să freamăte sala, ca o scurtă adiere.

— Ei bine, este o înregistrare care s-a dat la televizor, și unul dintre lucrurile despre care voiam să vorbim este cum reprezentăm istoria în cultura populară, iar folosirea cuvântului care începe cu N este cu siguranță o parte importantă a acestei discuții, a zis profesoara Moore.

— Nu are nicio logică din punctul meu de vedere, a spus vocea fermă.

Ifemelu s-a întors. Părul natural al vorbitoarei erau tăiat la fel de scurt ca al unui băiat, iar chipul ei drăguț, descărnat și cu fruntea lată, îi amintea de est-africanii pe care-i vedea mereu la televizor câștigând cursele pe distanțe lungi.

— Vreau să spun că „negrotei" e un cuvânt care există. Oamenii îl folosesc. Face parte din America. A provocat multă suferință și cred că e o insultă să îl cenzurezi.

— Ei bine... a zis profesoara Moore, rotindu-și privirea ca și cum căuta ajutor.

Ajutorul a venit din partea unei voci scrâșnite din mijlocul sălii.

— Ei bine, tocmai datorită suferinței pe care cuvântul a provocat-o *nu ar trebui* să-l folosești.

Nu ar trebui a plutit abraziv prin aer, vorbitorea fiind o afro-americană cu cercei mari și rotunzi din bambus.

— Chestia este că, de fiecare dată când îl spui, cuvântul îi rănește pe afro-americani, a zis un băiat din față, palid și cu părul ciufulit.

Ifemelu a ridicat mâna, îi venise în minte *Lumină de august* de William Faulkner, pe care tocmai o citise,

— Nu cred că îi rănește întotdeauna. Cred că depinde de intenție și, de asemenea, de cine îl folosește.

— Nu! Cuvântul este același pentru oricine îl pronunță, a izbucnit o fată de lângă ea, cu fața violent înflăcărată.

— Asta e o prostie, s-a auzit vocea fermă din nou, o voce netemătoare. Dacă mama mă loveşte cu un băţ şi un străin mă loveşte cu un băţ, nu e acelaşi lucru.

Ifemelu şi-a întors privirea către profesoara Moore să vadă cum fusese primit cuvântul „prostie". Nu părea să fi observat, dar o teroare difuză îi încremenea trăsăturile într-un rictus.

— Sunt de acord că este altceva atunci când îl pronunţă afro-americanii, dar nu cred că ar trebui folosit în filme, pentru că în felul acesta oamenii care nu ar trebui să îl folosească o pot face şi pot răni sentimentele altora, a zis o fată afro-americană cu tenul deschis, ultima dintre cele patru persoane de culoare din sală, cu un pulovăr într-o nuanţă turbată de fuchsia.

— Dar e ca şi cum ai nega. Dacă acela era modul în care a fost folosit, atunci ar trebui să fie arătat ca atare. A-l ascunde nu îl face să dispară, a spus vocea fermă.

— Păi, dacă voi toţi nu ne-aţi fi vândut, nu am mai vorbi despre toate astea, a zis afro-americana cu voce scrâşnită, pe un ton scăzut, dar audibil.

Sala de curs a fost învăluită în tăcere. Apoi s-a ridicat acea voce din nou:

— Îmi pare rău, dar chiar şi dacă niciun african nu ar fi fost vândut de alţi africani, traficul de sclavi transatlantic tot ar fi avut loc. A fost o întreprindere europeană. Era vorba de europeni care căutau mână de lucru pentru plantaţiile lor.

— OK, haideţi să vorbim acum despre felurile în care istoria poate fi sacrificată de dragul divertismentului, a întrerupt-o profesoara Moore cu o voce înceată.

După curs, Ifemelu şi vocea fermă s-au îndreptat una către cealaltă.

— Bună. Eu sunt Wambui. Sunt din Kenya. Tu eşti nigeriană, nu-i aşa?

Avea un aer formidabil, o persoană hotărâtă să facă ordine în tot şi-n toate.

— Da. Eu sunt Ifemelu.

Şi-au strâns mâna. În următoarele săptămâni aveau să lege o prietenie de durată. Wambui era preşedinta Asociaţiei Studenţilor Africani.

— Nu ştii de ASA? Trebuie să vii joi la următoarea întâlnire, a spus ea.

Întâlnirile se ţineau în subsolul Wharton Hall, o încăpere fără geamuri, luminată brutal, cu farfurii de carton, cutii de pizza şi sticle de suc îngrămădite pe o masă de metal, cu scaune pliante aranjate într-un semicerc aproximativ. Nigerieni, ugandezi, kenyeni, ghanezi, sud-africani, tanzanieni, zimbabweni, un congolez şi un guineez stăteau, mâncau, vorbeau, se provocau, şi accentele lor diferite formau o pânză de sunete liniştitoare. Imitau lucrurile pe care le spuneau americanii: *Vorbeşti atât de bine engleza. Cât de greu e cu* SIDA *în ţara ta? E atât de trist că oamenii trăiesc cu mai puţin de un dolar pe zi în Africa.* Ei înşişi ironizau Africa, făcând schimb de poveşti ale absurdului, ale prostiei, simţindu-se în siguranţă să le ironizeze, pentru că era o ironie născută din dor şi din dorinţa sfâşietoare de a vedea acele locuri întregi din nou. Aici, Ifemelu avea o senzaţie domoală, de renaştere. Aici nu era nevoie să dea explicaţii despre ea.

Wambui le spusese tuturor că Ifemelu îşi căuta de lucru. Dorothy, fetişcana ugandeză cu codiţe împletite lungi care lucra ca ospătăriţă în Center City, a spus că restaurantul ei făcea angajări. Dar, mai întâi, Mwombeki, tanzanianul cu dublă specializare în inginerie şi ştiinţe politice, a examinat CV-ul lui Ifemelu şi i-a cerut să omită cei trei ani de facultate din Nigeria: angajatorilor americani nu le plăcea ca angajaţii de rang inferior să aibă o educaţie prea înaltă. Mwombeki îi amintea de Obinze, avea acelaşi aer lejer, aceeaşi forţă tăcută. La întâlniri, îi făcea pe toţi să râdă.

— Am făcut școala primară datorită socialismului lui Nyerere, spunea adeseori Mwombeki. Altfel, aș fi acum în Dar, cioplind girafe urâte pentru turiști.

Când doi studenți noi au venit pentru prima oară, unul din Ghana și celălalt din Nigeria, Mwombeki le-a servit ceea ce el numea discursul de bun-venit.

— Vă rog să nu mergeți la Kmart ca să vă cumpărați douăzeci de perechi de blugi pentru că fiecare costă doar cinci dolari. Blugii nu dispar nicăieri. Vor fi acolo și mâine, ba chiar la un preț și mai redus. Acum sunteți în America, nu vă așteptați să aveți parte de un prânz cald. Această preferință africană trebuie să v-o scoateți din minte. Când mergeți în vizită la un american cu ceva bani, acesta se va oferi să vă arate locuința. Uitați că, acasă, tata ar fi făcut o criză de isterie dacă cineva s-ar fi apropiat măcar de dormitorul lui. Cu toții știm că sufrageria era ultima frontieră și, numai dacă era absolut necesar, baia. Dar o să vă rog să zâmbiți și să-l urmați pe american când vă prezintă casa și aveți grijă să-i spuneți că vă place totul. Și nu fiți șocați de atingerile fără perdea ale cuplurilor americane. Așteptând la coadă la cantină, fata îi va atinge brațul băiatului, iar băiatul își va pune brațul în jurul umerilor ei, și își vor freca umerii unul de altul, și dă-i, și freacă, freacă, freacă, numai că vă rog să nu imitați acest comportament.

Râdeau cu toții. Wambui a strigat ceva în swahili.

— Nu peste mult timp o să începeți să adoptați un accent american, fiindcă nu veți vrea ca oamenii de la serviciile cu clienții să vă tot întrebe la telefon „Poftim? Poftim?" Veți începe să-i admirați pe africanii care au accente americane perfecte, ca fratele nostru de aici, Kofi. Părinții lui Kofi au venit din Ghana când el avea doi ani, dar nu vă lăsați păcăliți de felul în care vorbește. Dacă mergeți la ei acasă, mănâncă kenkey în fiecare zi. Tatăl lui l-a plesnit când a luat un C la un curs. Fără prostii americane în casa aia. Se întoarce în Ghana în fiecare an. Pe

cei precum Kofi îi numim americano-africani, nu afro-americani, așa cum îi numim pe frații și surorile noastre ai căror strămoși au fost sclavi.

— A fost B minus, nu C, a răbufnit Kofi.

— Încercați să vă împrieteniți cu frații și surorile noastre afro-americane într-un spirit de adevărat panafricanism. Dar aveți grijă să rămâneți prieteni cu semenii voștri africani, pentru că așa vă veți putea păstra perspectiva. Participați întotdeauna la întâlnirile Asociației Studenților Africani, iar dacă este neapărat nevoie, puteți încerca și Uniunea Studenților de Culoare. Vă rog luați aminte că, în general, afro-americanii merg la Uniunea Studenților de Culoare, iar africanii la Asociația Studenților Africani. Câteodată cele două se suprapun, dar nu foarte mult. Africanii care merg la USC sunt cei fără pic de încredere, care-ți vor spune pe nerăsuflate „La origine, sunt din Kenya" chiar dacă faptul că sunt de acolo e evident din momentul în care au deschis gura. Afro-americanii care vin la întâlnirile noastre sunt cei care scriu poeme despre Mama Africa și cred că fiecare africană e o regină nubiană. Dacă un afro-american vă numește Mandingo sau Scarpină-Cur, vă insultă pentru că sunteți africani. Unii vă vor pune întrebări sâcâitoare despre Africa, dar cu alții veți avea conexiuni reale. Veți descoperi și că vă veți împrieteni mai ușor cu alți internaționali, coreeni, indieni, brazilieni, nu contează, decât cu americani, atât albi, cât și de culoare. Mulți dintre internaționali înțeleg trauma de a încerca să obții viza americană, și ăsta e un început bun pentru a lega o prietenie.

Din nou râsete, Mwombeki însuși râzând zgomotos, de parcă nu și-ar mai fi auzit înainte glumele.

Mai târziu, când pleca de la întâlnire, Ifemelu s-a gândit la Dike, s-a întrebat unde avea să meargă când va fi la facultate, la ASA sau la USC, și ce va fi considerat, americano-african sau

afro-american. Va trebui să aleagă ce este sau, mai curând, altcineva o va face pentru el.

Ifemelu credea că interviul de la restaurantul unde lucra Dorothy decursese bine. Era pentru o poziție de *hostess*, iar ea s-a îmbrăcat cu cămașa ei bună, a zâmbit cald, a strâns mâna ferm. Managerul, o femeie care chicotea, plină de o fericire aparent incontrolabilă, i-a spus:

— Grozav! A fost minunat să vorbesc cu tine! O să te contactez cât de curând!

Așa că, atunci când a sunat telefonul în acea seară, l-a smuls din furcă, sperând că era o ofertă de serviciu.

— Ifem, *kedu*? a spus mătușica Uju.

Uju îi telefona prea des să o întrebe dacă își găsise o slujbă. „Mătușico, vei fi prima persoană pe care am s-o sun când se va întâmpla", îi spusese Ifemelu la ultima convorbire, doar cu o zi înainte, iar acum Uju o suna din nou.

— Bine, a zis Ifemelu și era pe punctul de a adăuga că nu găsise încă nimic, când Uju a spus:

— S-a întâmplat ceva cu Dike.

— Ce? a întrebat Ifemelu.

— Domnișoara Brown mi-a spus că l-a văzut într-un dulap cu o fată. Fata e în clasa a treia. Se pare că își arătau unul altuia părțile intime.

A urmat o pauză.

— Asta e tot? a întrebat Ifemelu.

— Cum adică, asta e tot? N-a împlinit nici șapte ani! Ce mai e și asta? Pentru așa ceva am venit în America?

— Chiar am citit ceva despre asta la unul dintre cursurile de ieri. E normal. Copiii sunt curioși în legătură cu lucrurile astea de la o vârstă mică, dar nu înțeleg de fapt despre ce-i vorba.

— Normal *kwa*? Nu e normal deloc.

— Mătușico, cu toții am fost curioși când eram copii.

— Nu la șapte ani! *Tufikwa*! De unde a învățat asta? De la *after-school*-ul ăla la care merge. De când a plecat Alma și a început să meargă la domnișoara Brown, s-a schimbat. Toți acei copii sălbatici, prost crescuți, învață porcării de la ei. Am hotărât să mă mut în Massachusetts la sfârșitul semestrului.

— Serios?

— O să îmi termin rezidențiatul acolo, iar Dike va merge la o școală și un *after-school* mai bune. Bartholomew se mută din Boston într-un orășel, Warrington, ca să-și deschidă propria afacere, așa că va fi un nou început pentru amândoi. Școala primară de acolo e foarte bună. Și doctorul de acolo își caută un partener fiindcă are din ce în ce mai mult de lucru. Am vorbit cu el și e interesat să lucrăm împreună când termin rezidențiatul.

— Lași New York-ul pentru un sat din Massachusetts? Poți pleca în timpul rezidențiatului?

— Bineînțeles. Prietena mea Olga, din Rusia, pleacă și ea, dar va trebui să repete un an în noul program. Vrea să facă dermatologie și majoritatea pacienților ei de aici sunt de culoare, iar ea spune că bolile de piele arată diferit pe pielea de culoare, nu are de gând să sfârșească profesând într-o zonă cu mulți oameni de culoare, așa că vrea să meargă acolo unde pacienții sunt albi. Nu o condamn. E adevărat că programul în care sunt înscrisă eu e cotat mai bine, însă uneori ofertele de angajare sunt mai bune în locurile mai mici. În plus, nu vreau ca Bartholomew să creadă că nu sunt serioasă. Nici eu nu întineresc. Vreau să încerc.

— Chiar vrei să te căsătorești cu el!

— Ifem, credeam că am trecut peste asta. După ce mă voi muta, vom merge la tribunal și ne vom căsători, pentru ca el să poată acționa ca tutore legal al lui Dike, a spus Uju cu o exasperare prefăcută.

Ifemelu a auzit bip-bip-ul intrării altui apel.

— Mătușico, te sun eu mai târziu, a zis ea și a răspuns apelului fără să mai aștepte replica lui Uju. Era managerul restaurantului.

— Îmi pare rău, Ngozi, i-a spus, dar ne-am hotărât să angajăm o persoană mai calificată. Mult noroc!

Ifemelu a închis telefonul și s-a gândit la mama ei, cum adesea dădea vina pe diavol. *Diavolul e un mincinos. Diavolul vrea să ne oprească.* S-a uitat îndelung la telefon și apoi la facturile de pe masă, un nod sufocant strângându-i-se în piept.

CAPITOLUL 15

Bărbatul era scund, musculos, cu părul rar, decolorat de soare. Când a deschis ușa, a privit-o de sus până jos, măsurând-o nemilos, apoi i-a zâmbit și a spus:

— Intră. Biroul meu e la subsol.

I s-a făcut pielea de găină, a cuprins-o neliniștea. Era ceva venal în chipul său cu buze subțiri, avea aerul unui bărbat căruia corupția nu-i era străină.

— Sunt un om destul de ocupat, i-a spus, arătând către un scaun în biroul său înghesuit de acasă, cu un vag iz de mucegai.

— Mi-am dat seama din anunț, a zis Ifemelu. *Asistent personal de sex feminin pentru antrenor de sport ocupat din Ardmore, abilități comunicative și interpersonale necesare.* S-a așezat pe scaun, pe marginea scaunului, de fapt, gândindu-se dintr-o dată cum un anunț din *City Paper* o adusese față în față, singură, cu un bărbat ciudat în subsolul unei case ciudate din America. Cu mâinile adânc băgate în buzunarele de la blugi, el se plimba de colo-colo cu pași mici și iuți, vorbind despre cât de căutat era ca antrenor de tenis, iar Ifemelu s-a gândit că s-ar fi putut împiedica de teancurile de reviste sportive de pe podea. O lua amețeala doar privindu-l. Vorbea la fel de repede cum se mișca,

neobișnuit de alert, ochii îi rămâneau larg deschiși și fără să clipească timp îndelungat.

— Deci, uite care e treaba. Sunt două posturi, unul pentru munca de birou și celălalt ca ajutor de relaxare. Postul de birou a fost deja ocupat. A început ieri, merge la Bryn Mawr și va petrece întreaga săptămână doar sortându-mi lucrurile lăsate vraiște. Pun pariu că am câteva cecuri nedeschise pe acolo pe undeva, a spus el și și-a scos o mână din buzunar arătând spre biroul dezordonat. Acum, ce-mi trebuie e un ajutor pentru relaxare. Dacă vrei slujba, e a ta. Te-aș plăti o sută de dolari pe zi, cu posibilitatea unei măriri, și ai lucra după cum e nevoie, fără un program fix.

O sută de dolari, aproape suficient pentru chiria pe o lună. S-a foit pe scaun.

— Ce vreți să spuneți mai exact prin „ajutor pentru relaxare"?

Îl privea, așteptându-i explicația. A început să o supere cât de mult plătise pentru biletul de tren suburban.

— Uite ce e, nu ești copil, a spus el. Muncesc atât de mult încât nu pot să dorm. Nu mă pot relaxa. Nu iau droguri, așa că m-am gândit că am nevoie de ajutor ca să mă relaxez. Poți să îmi faci un masaj, să mă ajuți să mă relaxez, știi tu. Am avut pe cineva care făcea asta înainte, dar tocmai s-a mutat în Pittsburgh. E un aranjament bun, cel puțin așa spune. A ajutat-o cu mare parte din taxele pentru facultate.

Spusese asta multor femei, își putea da seama din cadența egală cu care a rostit cuvintele. Nu era un om bun. Nu știa exact ce voia să spună, dar orice ar fi fost, regreta că venise. S-a ridicat.

— Pot să mă mai gândesc și să vă dau un telefon?

— Bineînțeles.

A dat din umeri, un gest încărcat de o iritare subită, ca și cum nu îi venea să creadă că ea nu își dădea seama de marele noroc care îi ieșise în cale. Conducând-o afară, a închis ușa

brusc, fără să-i mai răspundă la „Mulțumesc"-ul final. Ifemelu s-a întors la gară pe jos, plângând după banii cheltuiți pe tren. Copacii erau viu colorați, frunzele roșii și galbene împrumutau aerului o nuanță aurie, iar ea s-a gândit la cuvintele pe care le citise nu demult undeva: *Primul verde al naturii e auriu.* Aerul răcoros, parfumat și uscat i-a amintit de Nsukka în timpul sezonului harmattanului, și amintirea a adus cu ea un dor de casă sfredelitor, atât de tăios și de neașteptat încât ochii i s-au umplut de lacrimi.

De fiecare dată când mergea la un interviu sau când suna pentru o slujbă, își spunea că aceea va fi, în sfârșit, ziua ei norocoasă; de data asta, poziția de ospătăriță, *hostess* sau bonă va fi a ei, dar chiar în clipa în care se îmbărbăta spunându-și că totul va fi bine, pâcla se și aduna undeva într-un colț îndepărtat al minții.

— Ce fac greșit? a întrebat-o pe Ginika, iar ea i-a spus să aibă răbdare, să nu-și piardă speranța.

Își scria și rescria CV-ul, inventându-și un trecut cu experiență în ospătărie în Lagos, trecând numele Ginikăi drept al unei angajatoare de ai cărei copii avusese grijă, menționând numele proprietarei apartamentului lui Wambui ca persoană căreia i se puteau cere recomandări, și la fiecare interviu zâmbea cald și strângea ferm mâna celui din fața ei, făcea toate acele lucruri care erau sugerate într-o carte pe care o citise despre cum să te prezinți la interviuri pentru o slujbă în America. Și totuși, nicio slujbă. Era de vină accentul ei străin? Lipsa de experiență? Dar toți prietenii ei africani aveau slujbe, iar colegii de facultate primeau mereu slujbe fără să aibă niciun dram de experiență.

— Ești aici pentru postul de ajutor? Poți să lucrezi pentru mine, dar într-un alt fel, îi spusese odată un mexican rotofei, cu ochii la bustul ei, atunci când mersese la o benzinărie de lângă Chestnut Street. Apoi, cu un zâmbet, privind-o în continuare cu subînțeles, i-a spus că postul fusese ocupat.

A început să se gândească și mai mult la diavolul mamei, să-și imagineze cum și-ar fi putut băga coada aici. Aduna și scădea fără oprire, calculând ce-i trebuia și ce nu, gătindu-și orez și fasole în fiecare săptămână, încălzind pentru prânz și cină mici porții în cuptorul cu microunde. Obinze s-a oferit să-i trimită niște bani. Vărul lui din Londra îi făcuse o vizită și îi dăduse niște lire sterline. Putea să le schimbe în dolari în Enugu.

— Cum să-mi trimiți tu mie bani din Nigeria? Ar trebui să fie invers, a zis ea.

Dar el totuși i-a trimis, ceva mai mult de o sută de dolari, atent ascunși într-o felicitare.

Ginika era ocupată, lucrând până târziu ca stagiar și învățând pentru examenele de la facultatea de drept, dar suna adesea s-o întrebe pe Ifemelu cum mergeau căutările pentru slujbă și întotdeauna avea aceeași voce optimistă, îndemnând-o pe Ifemelu să nu-și piardă speranța.

— Femeia aceea la a cărei fundație caritabilă am fost stagiară, Kimberly, m-a sunat să îmi spună că îi pleacă bona și că își caută alta. I-am spus despre tine și i-ar plăcea să te cunoască. Dacă te angajează, o să te plătească cu banii jos, la negru, așa că n-o să fie nevoie să folosești numele acela fals. Când termini mâine? Pot să vin să te iau pentru interviu.

— Dacă prind slujba asta, o să-ți dau salariul meu pe prima lună, a zis Ifemelu, iar Ginika a râs.

Ginika a parcat pe aleea circulară a unei case care își etala bogăția, cu exteriorul de piatră solid și somptuos, cu patru coloane albe înălțându-se impunător la intrare. Le-a deschis Kimberly. Era subțire și bătoasă, și cu ambele mâini și-a dat pe spate părul auriu bogat, de parcă o singură mână nu l-ar fi putut îmblânzi

— Îmi bine să te cunosc, i-a spus lui Ifemelu zâmbind în timp ce-i strângea mâna.

Avea o mână mică, osoasă, fragilă. În pulovărul ei auriu, prins cu o curea în jurul taliei incredibil de subțiri, cu părul auriu, cu balerinii aurii, părea o făptură neverosimilă.

— Ea e sora mea Laura, care e în vizită. De fapt, ne vizităm aproape zilnic! Locuim practic ușă în ușă. Copiii sunt în Munții Pocono până mâine, cu mama. M-am gândit că e mai bine să ne vedem când nu sunt și ei.

— Bună, a spus Laura.

Era la fel de slabă și bățoasă și blondă precum Kimberly. Ifemelu, descriindu-i-le lui Obinze, avea să spună despre Kimberly că îi făcuse impresia unei păsări minuscule cu osatură fină, ușor de strivit, în timp ce Laura îi aducea aminte de un șoim, cu ciocul ascuțit și mintea tenebroasă.

— Salut, eu sunt Ifemelu.

— Ce nume frumos, a spus Kimberly. Înseamnă ceva? Ador numele multiculturale, au semnificații minunate din culturi bogate minunate.

Kimberley zâmbea cu acel zâmbet amabil al oamenilor care considerau „cultura" ca fiind nefamiliarul apanaj plin de culoare al oamenilor plini de culoare, un termen care trebuia întotdeauna să fie însoțit de adjectivul „bogat". Nu s-ar fi gândit la Norvegia ca la o „cultură bogată".

— Nu știu ce înseamnă, a zis Ifemelu și mai degrabă a simțit decât a întrezărit o undă de amuzament pe chipul Ginikăi.

— Vreți ceai? a întrebat Kimberly, conducându-le într-o bucătărie spațioasă plină de crom strălucitor și de granit. Noi suntem băutori de ceai, dar există firește și alte opțiuni.

— Un ceai e perfect, a spus Ginika.

— Iar tu, Ifemelu? a întrebat Kimberly. Știu că-ți pocesc numele, dar e atât de frumos, îmi place să-l rostesc. E cu adevărat frumos.

— Nu, l-ai pronunțat cum trebuie. Aș dori niște apă sau suc de portocale, te rog.

Ifemelu avea să-și dea seama mai târziu că „frumos" era un cuvânt pe care Kimberly îl folosea într-un fel aparte. „Mă întâlnesc cu frumoasa mea prietenă din facultate", spunea sau „Lucrăm cu această frumoasă femeie la proiectul din centrul orașului", și întotdeauna femeile la care se referea arătau destul de comun, dar toate erau negrese. Într-o zi, spre sfârșitul acelei ierni, când stătea cu Kimberly la un ceai la masa imensă din bucătărie, așteptându-i pe copii să se întoarcă de la ieșirea cu bunica lor, Kimberly a spus:

— Ah, uite ce femeie frumoasă, și i-a arătat într-o revistă un model oarecare, o femeie a cărei unică trăsătură distinctivă era pielea foarte închisă la culoare. Nu e absolut năucitoare?

— Nu, nu e. Ifemelu a făcut o pauză. Știi, poți să-i spui pur și simplu „de culoare". Nu orice persoană de culoare e frumoasă.

Kimberly a rămas uluită, ceva dincolo de cuvinte i s-a întipărit pe față, și apoi a zâmbit, și Ifemelu avea să se gândească la acel moment ca fiind momentul în care au devenit, cu adevărat, prietene. În acea primă zi i-a plăcut Kimberly, frumusețea ei friabilă, ochii ei de culoarea violetei plini de ceea ce Obinze numea adeseori, pentru a-i descrie pe oamenii care-i plăceau: *obi ocha*. O inimă curată. Kimberly i-a pus lui Ifemelu întrebări despre experiența ei cu copiii, ascultând cu atenție, ca și cum voia să audă ceea ce ar fi putut rămâne nespus.

— Kim, nu are certificare CPR, a spus Laura, după care s-a întors către Ifemelu. Ești dispusă să urmezi cursul? E foarte important dacă urmează să ai copii în grijă.

— Sunt dispusă.

— Ginika a spus că ai plecat din Nigeria pentru că universitarii sunt mereu în grevă acolo, e adevărat? a întrebat Kimberly.

— Da.

— E oribil ce se întâmplă în țările africane, a încuviințat din cap Laura.

— Cum ți se par Statele Unite până acum? a întrebat Kimberly.

Ifemelu i-a povestit despre vertijul pe care îl resimțise prima dată la supermarket; pe culoarul cu cereale, voise să cumpere fulgii de porumb pe care îi mânca acasă, dar aflată dintr-o dată în fața a o sută de cutii diferite de cereale, într-un vârtej de culori și de imagini, se simțise ametită. Spunea acea poveste fiindcă i se părea amuzantă, flata într-un mod nevinovat egoul american. Laura a râs.

— Pot înțelege!

— Da, în țara asta totul e în exces, a spus Kimberly. Sunt sigură că acasă la tine mâncai multe alimente și legume organice minunate, dar ai să vezi că aici e altfel.

— Kim, dacă ar fi mâncat toată mâncarea aia organică minunată în Nigeria, de ce ar fi venit în Statele Unite? a întrebat Laura.

Când erau copii, Laura trebuie să fi jucat rolul sorei mai mari care demasca stupiditatea mezinei, mereu cu blândețe și voioșie, dar preferabil în compania rudelor adulte.

— Ei bine, poate că nu aveau destulă hrană, spun doar că probabil erau legume organice, nimic din Frankenhrana pe care o avem aici, a zis Kimberly.

Ifemelu le-a simțit aruncându-și săgeți.

— Nu i-ai zis despre televizor, a spus Laura, după care s-a întors către Ifemelu. Copiii lui Kim se uită la TV doar supravegheați, doar pe PBS. Așa că, dacă te-ar angaja, ar trebui să fii tot timpul prezentă și să monitorizezi ce se întâmplă, mai ales cu Morgan.

— OK.

— Eu nu am bonă, a spus Laura, „eu"-l e i radiind c u o justificată emfază. Eu sunt mamă cu normă-ntreagă, le fac pe toate. Mă gândeam că mă voi întoarce la muncă atunci când Athena va împlini doi ani, dar pur și simplu nu am putut mă despart de ea.

Și Kim se implică direct, dar ea e ocupată uneori , face o treabă minunată cu fundația ei, așa că îmi fac mereu griji în privința bonelor. Ultima, Martha, era minunată, dar ne întrebam dacă cea dinaintea ei, nu mai știu cum chema, o lăsa pe Morgan să se uite la emisiuni inadecvate. Eu nu o las deloc pe fiica mea să se uite la televizor. Cred că e prea multă violență. S-ar putea să o las să se uite la anumite desene animate când mai crește.

— Dar e violență și în desenele animate, a spus Ifemelu.

Laura a părut sâcâită.

— Sunt desene. Copiii sunt traumatizați de lucrurile reale.

Ginika i-a aruncat o privire lui Ifemelu, o căutătură care spunea: las-o baltă. În școala primară, Ifemelu privise cum plutonul de execuție îl ucisese pe Lawrence Anini, fascinată de mitologiile țesute în jurul jafurilor lui armate, cum acesta trimitea scrisori de avertizare cotidienelor, îi hrănea pe sărmani din ceea ce fura și se evapora atunci când apărea poliția. „Intră în casă, asta nu e pentru copii", îi spunea mama ei, dar fără prea mare tragere de inimă, după ce oricum Ifemelu urmărise mare parte din execuție, Anini legat brutal de un stâlp, smucindu-se în timp ce gloanțele îl străpungeau, înainte de a se lăsa moale în strânsoarea funiei. Se gândea la asta acum, la cât de tulburător și totuși banal păruse totul.

— Hai să-ți arăt casa, Ifemelu, a spus Kimberly. Am pronunțat corect?

Au mers din încăpere în încăpere: camera fetiței cu pereții roz și o cuvertură cu volane, camera băiețelului cu un set de tobe, camera de zi cu un pian al cărui capac de lemn lustruit era ticsit cu fotografii de familie.

— Pe asta am făcut-o în India, a spus Kimberly.

Stăteau în picioare lângă o ricșă goală, îmbrăcați în tricouri, Kimberly cu părul ei auriu prins la spate, soțul ei înalt și suplu, fiul mic și blond și fiica mai mare roșcată, toți ținând în mână sticle de apă și zâmbind. Zâmbeau cu dinții albi în toate

fotografiile: pe barcă, în drumeții, în fața atracțiilor turistice, îmbrățișându-se cu membrele lor ușoare. Îi aminteau lui Ifemelu de reclamele de la televizor, cu oameni ale căror existențe se petreceau mereu sub o lumină binevoitoare și ale căror necazuri erau totuși plăcute estetic.

— Unii dintre oamenii pe care i-am întâlnit nu aveau nimic, absolut nimic, dar erau atât de fericiți, a spus Kimberly. A extras o fotografie de pe capacul aglomerat al pianului, cu fiica ei și două femei din India cu pielea închisă și zbârcită, cu zâmbete știrbe. Acele femei erau atât de minunate, a spus ea.

Ifemelu va ajunge să își dea seama și de faptul că, pentru Kimberly, săracii erau nevinovați. Sărăcia presupunea o aură specială, nu își putea închipui că oamenii săraci ar fi fost vicioși sau ticăloși, fiindcă sărăcia îi canonizase, și cei mai mari sfinți erau sărmanii de peste hotare.

— Morgan o adoră, e o operă a nativ-americanilor. Dar Taylor spune că e înfricoșătoare! i-a arătat Kimberly o mică sculptură printre fotografii.

— A!

Deodată, Ifemelu nu își mai amintea care era băiatul și care fata, ambele nume, Morgan și Taylor, i se păreau că sună ca niște nume de familie. Soțul lui Kimberly a sosit acasă chiar înainte ca Ifemelu să plece.

— Salut! Salut! a spus el, strecurându-se în bucătărie, înalt, bronzat și cu mișcări calculate.

După lungime, după onduleurile aproape perfecte care îi mângâiau gulerul, Ifemelu putea spune că avea o grijă scrupuloasă de podoaba lui capilară.

— Tu trebuie să fii prietena Ginikăi din Nigeria, a spus zâmbind, exsudând de conștiința propriului șarm.

Privea oamenii drept în ochi nu pentru că era interesat de ei, ci pentru că știa că îi făcea să creadă că era interesat de ei. Odată cu apariția lui, Kimberly a devenit un pic impacientată.

Vocea i s-a schimbat, vorbea acum cu o voce ascuțită, conștient feminină.

— Don, iubitule, ai venit mai devreme, a spus sărutându-l.

Don a privit-o pe Ifemelu drept în ochi și i-a spus cum fusese cât pe-aci să viziteze Nigeria, chiar după ce Shagari fusese ales, pe când lucra în calitate de consultant într-o agenție internațională de dezvoltare, însă călătoria fusese anulată în ultimul moment, și îi păruse rău, fiindcă sperase să îl vadă pe Fela cântând la mausoleu. L-a menționat pe Fela în treacăt, într-un mod intim, ca și cum era un lucru pe care îl aveau în comun, un secret pe care îl împărtășeau. În povestea lui se simțea așteptarea unei seducții sigure. Ifemelu îl privea absentă, fără să spună mai nimic, refuzând să se lase fermecată și părându-i rău, într-un fel straniu, pentru Kimberly. Să te pricopsești cu o soră ca Laura și un soț ca ăsta!

— Don și cu mine suntem implicați într-o minunată fundație caritabilă în Malawi, de fapt Don este mult mai implicat decât mine, a zis Kimberly și l-a privit.

— De fapt, facem tot ce ne stă în puteri, dar știm foarte bine că nu suntem Mesia, a spus Don cu o grimasă.

— Chiar ar trebui să mergem acolo. E un orfelinat. Nu am fost niciodată în Africa. Mi-ar plăcea la nebunie să fac ceva cu fundația mea în Africa.

Chipul lui Kimberly se înmuiase, privirea i se încețoșase, și pentru un moment lui Ifemelu i-a părut rău că provenea din Africa, că era motivul pentru care această femeie frumoasă, cu dinții ei albi și părul princiar, trebuia să sape adânc pentru a simți o asemenea milă, o asemenea lipsă de speranță. A zâmbit vesel, sperând să o facă pe Kimberly să se simtă mai bine.

— Mai am de intervievat încă o persoană și apoi o să te anunț, dar chiar cred că te încadrezi perfect, a spus Kimberly, conducându-le pe Ifemelu și pe Ginika până la ușă.

— Mulțumesc, a zis Ifemelu. Mi-ar plăcea foarte mult să lucrez pentru voi.

A doua zi a sunat-o Ginika și i-a lăsat un mesaj, pe un ton descurajat.

— Ifem, îmi pare atât de rău. Kimberly a angajat pe altcineva, dar a spus că te va avea în vedere. Lucrurile vor începe să meargă în curând, nu te îngrijora prea tare. O să te sun mai târziu.

Ifemelu a vrut să dea cu telefonul de pământ. *O va avea în vedere.* De ce să fi repetat Ginika o asemenea vorbă goală, *o va avea în vedere*?

Era toamnă târzie, copacilor le crescuseră coarne de cerb, frunzele uscate erau uneori măturate de vânt până în apartament, și chiria trebuia plătită. Cecurile colegelor ei stăteau pe masa din bucătărie, unul peste altul, toate roz și cu chenare înflorate. Stilul i se părea inutil de încărcat, să ai cecuri înflorate în America, aproape că anulau seriozitatea unui cec. Pe lângă cecuri, un bilețel scris cu grafia copilărească a lui Jackie: *Ifemelu, am întârziat aproape o săptămână cu plata chiriei.* Dacă ar fi completat un cec, contul ei s-ar fi golit complet.

— Pune asta în bagaj, pentru când o să-ți fie frig, îi spusese mama în ziua dinaintea plecării din Lagos, întinzându-i un mic flacon de Mentholatum. L-a căutat acum în valiză, l-a deschis și l-a mirosit. Aproape că i-a venit să plângă. Beculețul robotului telefonic clipea intermitent, dar nu l-a verificat, fiindcă era probabil încă o variantă a aceluiași mesaj din partea lui Uju. „Te-a sunat cineva cu vreun răspuns? Ai încercat la McDonald's-ul sau Burger King-ul din cartier? Nu pun întotdeauna anunțuri, dar s-ar putea să facă angajări. Nu-ți pot trimite nimic până luna viitoare. Și contul meu e gol, îți spun sincer, rezidențiatul e muncă silnică."

Pe podea erau împrăștiate ziare, cu ofertele de slujbă încercuite. A luat unul și l-a răsfoit, uitându-se la anunțurile pe care le văzuse deja. Din nou, i-au atras atenția escortele.

— Uită de chestia cu escortele, îi spusese Ginika. Se spune că nu e prostituție, dar asta e, și cel mai rău este că îți revine cam un sfert din câștig, pentru că agenția ia restul. Știu o fată care a făcut asta în primul an de facultate.

Ifemelu a citit anunțul și s-a gândit din nou să sune, dar n-a făcut-o, fiindcă spera că ultimul interviu la care fusese, un post de ospătăriță într-un mic restaurant care nu plătea niciun salariu, doar bacșișurile, va fi un succes. Îi spuseseră că o vor suna până la sfârșitul zilei dacă primea slujba; a așteptat până foarte târziu, dar n-a sunat-o nimeni.

Și apoi câinele Elenei i-a mâncat șunca. Își pusese o felie de șuncă pe un șervețel, o așezase pe masă și se întorsese să deschidă frigiderul. Câinele a înghițit și șunca, și șervețelul. S-a holbat la locul în care pusese șunca, apoi la câine, la expresia lui ghiftuită, și toate frustrările i-au clocotit în minte. Un câine îi mâncase șunca, un câine îi mâncase șunca și ea era șomeră.

— Câinele tău tocmai mi-a mâncat șunca, i-a zis Elenei, care, în celălalt capăt al bucătăriei, își tăia o banană în bolul cu cereale.

— Îmi urăști tu câinele, asta-i tot.

— Ar trebui să-l dresezi mai bine. N-ar trebui să mănânce mâncarea oamenilor de pe masa din bucătărie.

— Ai face bine să nu-mi omori câinele cu voodoo.

— Poftim?

— Era o glumă! a spus ea.

Elena mustăcea, câinele dădea din coadă, și Ifemelu a simțit că în vene îi curgea acid; s-a îndreptat către Elena, cu mâna ridicată și pregătită să producă o explozie pe chipul ei, dar și-a venit brusc în fire și s-a oprit, întorcându-se pe călcâie și urcând

la etaj. S-a așezat pe pat strângându-și genunchii la piept, șocată de propria reacție, de cât de repede se înfuriase. Jos, Elena țipa la telefon:

— Jur pe toți sfinții, târfa aia tocmai a încercat să mă lovească!

Ifemelu își dorise să o lovească pe nerușinata ei colegă de apartament nu pentru că un câine bălos îi mâncase șunca, ci pentru că era în război cu întreaga lume, și în fiecare dimineață se simțea învinețită de lovituri, imaginându-și o armată de oameni fără chip împotriva ei. O înspăimânta să nu știe ce va fi mâine. Când au sunat-o părinții și i-au lăsat un mesaj vocal, l-a salvat, temându-se că avea să fie ultima oară când le auzea vocile. Să se afle aici, în străinătate, fără să știe când se putea întoarce acasă, însemna să privească iubirea transformându-se în anxietate. Dacă îi telefona prietenei mamei sale, lui Bunmi, și nu-i răspundea nimeni, intra în panică, îngrijorată că poate murise tatăl ei, și că Bunmi n-ar fi știut cum să-i spună.

Mai târziu, Allison a bătut la ușă.

— Ifemelu? Voiam doar să-ți amintesc că cecul tău pentru chirie nu e pe masă. Am întârziat deja foarte mult.

— Știu. Asta făceam, îl scriam.

Stătea întinsă pe pat. Nu voia să fie colega de apartament care avea probleme cu chiria. Ura faptul că Ginika îi făcuse cumpărăturile săptămâna trecută. O auzea pe Jackie răstindu-se jos.

— Și ce-ar trebui să facem? Nu suntem părinții ei, ce dracu'!

Și-a scos carnetul de cecuri. Înainte de a-l completa, a sunat-o pe Uju ca să-l audă pe Dike. Apoi, îmbărbătată de inocența lui, i-a telefonat antrenorului de tenis din Ardmore.

— Când pot începe? a întrebat.

— Vrei să vii chiar acum?

— OK, a zis.

S-a epilat la subraț, a scotocit după rujul pe care nu-l mai folosise din ziua în care plecase din Lagos, și mare parte din

el rămăsese pe gâtul lui Obinze la aeroport. Ce urma să se întâmple cu antrenorul de tenis? Spusese „masaj", dar tonul lui era îmbibat de aluzii. Poate că era unul dintre acei bărbați albi despre care citise, cu gusturi ciudate, care voiau ca femeile să îi mângâie cu o pană pe spate sau să urineze pe ei. Cu siguranță ar fi putut face asta, să urineze pe un bărbat pentru o sută de dolari. Gândul a amuzat-o, și a zâmbit scurt și amar. Orice s-ar întâmpla, va face ce-i mai bine pentru ea, îi va spune de la început răspicat că existau niște limite peste care nu trece. Îi va spune „Dacă te aștepți la sex, atunci nu te pot ajuta". Sau poate că o va spune mai delicat, mai sugestiv. „Nu mă simt în stare să merg prea departe." Poate că își imagina prea multe, poate că el voia doar un masaj.

Când a ajuns la el, a fost abrupt:

— Hai sus, a spus și a condus-o în dormitorul lui, unde nu erau decât un pat și un tablou mare cu o conservă de supă de roșii pe perete.

I-a oferit ceva de băut, într-un fel distrat care dădea de înțeles că se aștepta ca ea să refuze, apoi s-a dezbrăcat de cămașă și s-a așezat pe pat. N-avea să fie niciun preambul? Și-ar fi dorit ca el să o ia ceva mai încet. Rămăsese fără cuvinte.

— Vino aici, a spus el. Am nevoie de căldură.

Ar fi trebuit să plece atunci. Balanța puterii se înclinase în favoarea lui, fusese înclinată în favoarea lui de când pusese piciorul în acea casă. Ar fi trebuit să plece. S-a ridicat.

— Nu pot face sex, a zis. Vocea ei i se părea pițigăiată, nesigură. Nu pot face sex cu dumneavoastră, a repetat.

— A, nu, nu mă aștept să faci asta, a spus el, prea repede.

Ifemelu a făcut o mișcare lentă în direcția ușii, întrebându-se dacă nu cumva era încuiată, dacă el nu o încuiase, și apoi s-a întrebat dacă nu cumva avea o armă.

— Doar vino aici și întinde-te, a spus el. Ține-mi de cald. O să te ating puțin, nimic care te-ar face să te simți inconfortabil. Am doar nevoie de puțin contact uman pentru a mă relaxa.

Expresia și tonul lui aveau o siguranță de sine totală, se simțea înfrântă. Cât de sordid era totul, faptul că se afla acolo cu un necunoscut care știa deja că ea va rămâne. Știa că va rămâne fiindcă venise. Era deja acolo, deja pângărită. Și-a scos pantofii și s-a urcat în pat. Nu voia să fie acolo, nu voia degetul lui energic între picioarele ei, nu voia suspinele-gemete ale lui în urechea ei, și totuși și-a simțit corpul invadat de o respingătoare umezeală. După aceea a rămas nemișcată, ghemuită și amorțită. Nu o forțase. Venise acolo de bunăvoie. Se întinsese pe patul lui, și când el îi luase mâna și i-o pusese între picioare, și-a mișcat degetele. Acum, chiar și după ce se spălase pe mâini și ținea bancnota subțire și netedă de o sută de dolari pe care i-o dăduse, degetele încă i se mai păreau lipicioase, nu-i mai aparțineau.

— Poți să vii de două ori pe săptămână? Îți plătesc trenul, a spus el expeditiv, relaxat. Voia ca ea să plece.

Ifemelu n-a zis nimic.

— Închide ușa, a spus el și i-a întors spatele.

A mers până la tren, simțindu-se greoaie și înceată, cu mintea sufocată de murdărie și, așezată la geam, a început să plângă. Se simțea ca un ghem micuț, stingher, la voia întâmplării. Lumea era un loc mare-mare, și ea era atât de mică, de neînsemnată, rostogolindu-se în gol. Acasă, s-a spălat pe mâini cu apă atât de fierbinte încât s-a opărit la degete, și o bășică mică și moale i-a apărut pe degetul mare. Și-a dat jos toate hainele și le-a mototolit, aruncându-le într-un colț, privindu-le îndelung. Nu avea să mai poarte niciodată acele haine, nici măcar nu avea să se mai atingă de ele. S-a așezat goală pe pat și și-a privit viața, în acea încăpere minusculă cu un covor mucegăit, cu bancnota de o sută de dolari pe masă, cu trupul scufundat

în repulsie. Voia să își facă un duș, să se frece cu buretele, dar nu suporta gândul de a-și atinge trupul, așa că și-a îmbrăcat cămașa de noapte cu grijă, să se atingă cât mai puțin. S-a imaginat împachetându-și lucrurile, cumpărându-și cumva un bilet și întorcându-se în Lagos. S-a încolăcit pe pat și a început să plângă, dorindu-și să poată smulge din ea amintirea a ceea ce tocmai se întâmplase. Luminița robotului telefonic clipea. Probabil era Obinze. Nu suporta să se gândească acum la el. S-a gândit să o sune pe Ginika. În cele din urmă, a sunat-o pe Uju.

— Am fost să lucrez pentru un bărbat în suburbii astăzi. M-a plătit cu o sută de dolari.

— Da? Asta e foarte bine. Dar trebuie să continui să cauți ceva permanent. Tocmai mi-am dat seama că trebuie să-i plătesc asigurarea de sănătate lui Dike pentru că aia pe care mi-o oferă spitalul din Massachusetts e o absurditate, nu o acoperă și pe a lui. Încă sunt șocată de cât de mult am de plătit.

— Nu mă întrebi ce-am făcut, mătușico? Nu mă întrebi ce-am făcut pentru ca bărbatul acela să-mi plătească o sută de dolari? a întrebat Ifemelu, cuprinsă de o nouă furie, ce i-a făcut mâinile să tremure.

— Ce-ai făcut? a întrebat sec Uju.

Ifemelu a închis. A apăsat butonul *New* de pe robotul telefonic. Primul mesaj era de la mama, vorbind repede, ca să nu coste prea mult apelul:

— Ifem, ce faci? Voiam să știm cum ești. N-am mai vorbit de ceva vreme. Te rog, trimite-ne un mesaj. Noi suntem bine. Dumnezeu să te binecuvânteze.

Apoi, vocea lui Obinze, cuvintele lui plutind în aer, în mintea ei.

— Te iubesc, Ifem, a spus el la sfârșit, cu acea voce care părea dintr-o dată atât de îndepărtată, din alt spațiu și din alt timp.

S-a întins încordată pe pat. Nu putea să doarmă, nu se putea gândi la altceva. A început să se gândească să-l omoare pe

antrenorul de tenis. Îl va lovi cu un topor în cap, iar și iar. Îi va înfige un cuțit în pieptul musculos. Locuia singur, probabil că avea și alte femei care veneau în camera lui să-și deschidă picioarele pentru degetul său butucănos cu unghia roasă. Nimeni n-ar ști care dintre ele o făcuse. Îi va lăsa cuțitul înfipt în piept și apoi va scormoni prin sertare după teancul de bancnote de o sută de dolari, ca să-și poată plăti chiria și taxele de școlarizare.

A nins în acea noapte, prima ei ninsoare, și dimineața a privit lumea de la fereastră, zăpada așternută în straturi care transformau mașinile parcate în forme neregulate, încărcate. Sângele parcă i se scursese din corp, era detașată, plutind într-o lume unde întunericul cobora prea devreme și toată lumea mergea încolo și încoace împovărată de paltoane și aplatizată de absența luminii. Zilele se scurgeau una într-alta, aerul proaspăt preschimbându-se în aer înghețat, dureros la respirat. Obinze a sunat de multe ori, dar ea n-a răspuns. Ștergea mesajele lui vocale fără să le asculte și e-mail-urile fără să le citească, simțind cum se scufunda, se scufunda cu repeziciune, incapabilă să iasă la suprafață.

În fiecare dimineață, se trezea apatică, blocată de tristețe, înspăimântată la gândul zilei nesfârșite care urma. Aerul din jurul ei devenise mai dens. Era înghițită, pierdută într-o pâclă vâscoasă. Între ea și ceea ce ar fi trebuit să simtă era o prăpastie. Nu-i păsa de nimic. Voia să-i pese, dar nu mai știa cum să o facă, i se șterse din memorie abilitatea de a-i păsa. Câteodată se trezea agitată, neajutorată, și înainte, nici în urma și în jurul ei vedea doar deznădejde. Știa că nu are niciun sens să fie acolo, să fie vie, dar nu avea energie să se gândească la cum s-ar putea sinucide. Stătea în pat și citea și nu se gândea la nimic. Câteodată uita să mănânce, iar alteori aștepta până la miezul nopții, când colegele de apartament erau în camerele lor, ca să-și încălzească mâncarea, și lăsa sub pat farfuriile murdare,

până ce un mucegai verzui înflorea în jurul resturilor uleioase de orez și fasole. Adesea, în timp ce mânca sau citea, simțea o nevoie acută de a plânge, și lacrimile veneau și sughițurile îi răneau gâtul. Oprise soneria telefonului. Nu mai mergea la cursuri. Zilele îi erau încremenite în tăcere și zăpadă.

Allison bătea din nou cu putere în ușă.

— Ești acolo? E cineva la telefon! Tipa spune că e o urgență, pentru numele lui Dumnezeu! Știu că ești acolo, te-am auzit trăgând apa la toaletă acum un minut!

Izbiturile surde, seci, ca și cum Allison lovea ușa mai degrabă cu palma deschisă decât cu falangele, o enervau pe Ifemelu.

— Nu deschide, a auzit-o pe Allison spunând, și apoi, chiar când credea că plecase, bătăile în ușă s-au pornit iarăși. S-a dat jos din pat, unde zăcuse citind alternativ câte un capitol din două romane, și, cu picioare de plumb, s-a îndreptat către ușă. Voia să se miște repede, firesc, dar nu putea. Tălpile îi deveniseră niște melci. A descuiat ușa. Cu o privire furioasă, Allison i-a împins telefonul.

— Mulțumesc, i-a zis, cu voce pierdută, și apoi a bâiguit încet: Scuze.

Chiar și să vorbească, să facă cuvintele să urce din gât și să-i iasă din gură, o epuiza.

— Alo!

— Ifem! Ce se întâmplă? Ce-ai pățit? a întrebat-o Ginika.

— Nimic, a zis ea.

— Mi-am făcut atâtea griji. Slavă cerului că am găsit numărul colegei tale! Obinze m-a tot sunat. E mort de îngrijorare, a spus Ginika. Chiar și mătușica Uju m-a sunat să mă întrebe dacă ne-am văzut.

— Am fost ocupată, a zis Ifemelu vag.

Apoi a urmat o pauză. Tonul Ginikăi s-a înmuiat.

— Ifem, sunt aici, știi asta, nu?

Ifemelu voia să închidă și să se întoarcă în pat.

— Da, a zis.

— Am veşti bune. Kimberly m-a sunat să îmi ceară numărul tău de telefon. Bona pe care o angajase tocmai a plecat. Vrea să te angajeze. Vrea să începi de luni. A spus că te voia pe tine de la început, dar Laura a convins-o să o angajeze pe cealaltă. Deci, Ifem, ai de lucru! Bani! La negru! Ifemsco, asta e minunat. Te va plăti cu două sute cincizeci pe săptămână, mai mult decât pe bona dinainte. Şi totul la negru! Kimberly chiar e o persoană minunată. Vin mâine să te duc la ea.

Ifemelu n-a spus nimic, străduindu-se să înţeleagă. Cuvintele căpătau sens atât de greu.

A doua zi, Ginika a bătut şi-a tot bătut la uşa ei până ce Ifemelu, în sfârşit, a deschis, şi a văzut-o pe Allison în capătul holului, privind curioasă.

— Am întârziat deja, îmbracă-te, a spus Ginika, fermă şi autoritară, fără să lase loc împotrivirilor. Ifemelu şi-a tras pe ea o pereche de blugi. Simţea privirea Ginikăi. În maşină, muzica rock a umplut tăcerea dintre ele. Erau pe Lancaster Avenue, chiar înainte de a ieşi din West Philadelphia, cu ale sale clădiri cu geamuri acoperite cu scânduri şi ambalaje de hamburgeri împrăştiate pe jos, şi înainte de a intra în suburbiile imaculate şi verzi din Main Line, când Ginika a spus:

— Cred că ai intrat într-o depresie.

Ifemelu a dat din cap şi s-a uitat pe geam. Depresia era ceva ce li se întâmpla americanilor, cu nevoia lor de a se absolvi de orice vină transformând totul într-o boală. Nu intrase în depresie, era doar puţin obosită şi puţin înceată.

— Nu sunt depresivă, a zis ea.

Peste ani, avea să scrie pe blog ceva legat de asta: „Despre non-americanii de culoare care suferă de boli ale căror nume refuză să le afle". În replică, o femeie din Congo a scris un comentariu lung: se mutase din Kinshasa în Virginia şi, la câteva

luni după începerea primului semestru, începuse să se simtă ameţită dimineaţa, cu inima tresăltându-i ca şi cum voia să-şi ia zborul din piept, cu stomacul chinuit de greaţă, cu înţepături în degete. S-a dus la medic. Şi chiar dacă a bifat „da" la toate simptomele de pe fişa pe care doctorul i-o dăduse, a refuzat să accepte diagnosticul de atacuri de panică, fiindcă atacurile de panică li se întâmplau doar americanilor. Nimeni din Kinshasa nu suferea de atacuri de panică. Nici măcar nu era vorba că li se spunea altfel, pur şi simplu nu li se spunea nicicum. Ore lucrurile încep să existe doar când sunt numite?

— Ifem, multă lume trece prin asta, ştiu că nu ţi-a fost uşor să te acomodezi cu un loc nou şi fără o slujbă. În Nigeria nu vorbim despre lucruri ca depresia, dar ea e reală. Ar trebui să mergi la o consultaţie. Au şi terapeuţi.

Ifemelu a continuat să se uite pe geam. Simţea, din nou, acea dorinţă copleşitoare de a plânge, aşa că a inspirat adânc, sperând că-i va trece. Îşi dorea să-i fi spus Ginikăi despre antrenorul de tenis, să fi luat trenul către apartamentul Ginikăi în ziua aceea, dar acum era prea târziu, repulsia de sine se solidificase în ea. Nu va fi niciodată în stare să-şi pună povestea în cuvinte.

— Ginika, a zis, mulţumesc.

Vocea îi era gâtuită. Îi dăduseră lacrimile, nu şi le putea controla. Ginika a oprit la o benzinărie, i-a întins un şerveţel şi a aşteptat ca sughiţurile să se liniştească înainte de a porni maşina spre Kimberly.

CAPITOLUL 16

Kimberly l-a numit bonus de început.

— Ginika mi-a spus că ai avut nişte probleme, a zis Kimberly. Te rog să accepţi.

Lui Ifemelu nu i-ar fi trecut niciodată prin minte să refuze cecul: acum putea să-și plătească câteva facturi, să trimită ceva acasă părinților. Mamei i-au plăcut pantofii pe care i-a trimis, cu vârful ascuțit și împodobiți cu ciucuri, genul pe care îi putea purta la biserică.

— Mulțumesc, a spus ea, iar apoi a adăugat, oftând adânc la capătul celălalt al firului: Obinze a trecut pe la mine.

Ifemelu a rămas tăcută.

— Orice problemă ai avea, te rog să o discuți cu el, a spus mama ei.

— OK, a zis Ifemelu și a început să vorbească despre altceva.

Când mama i-a spus că nu avuseseră lumină două săptămâni, totul i s-a părut dintr-o dată străin, și acasă devenise un loc îndepărtat. Nu-și mai amintea cum era să-ți petreci o seară la lumina lumânării. Încetase să mai citească știrile de pe Nigeria.com deoarece fiecare titlu, chiar și cele mai greu de crezut, îi amintea cumva de Obinze. La început, și-a dat o lună. O lună pentru a lăsa repulsia de sine să se risipească, apoi îl va suna pe Obinze. Dar a trecut o lună și încă păstra tăcerea față de Obinze, silindu-și mintea să se gândească la el cât mai puțin. Încă îi ștergea e-mail-urile fără să le citească. Începuse de multe ori să-i scrie, compunea e-mail-uri, iar apoi se oprea și le ștergea. Trebuia să-i spună ce se întâmplase și nu putea suporta gândul de a-i spune. Îi era rușine, eșuase. Ginika o întreba mereu ce era în neregulă, de ce se izolase de Obinze, și ea răspundea că nu era nimic, că voia doar un pic de spațiu, și Ginika o privea neîncrezătoare. *Vrei doar un pic de spațiu?*

La începutul primăverii a sosit o scrisoare de la Obinze. Pentru a-i șterge e-mail-urile era nevoie de un clic, iar după primul clic, celelalte fuseseră mai ușoare fiindcă nu-și putuse imagina că ar fi putut să-l citească pe al doilea fără să-l fi citit pe primul. Dar o scrisoare era ceva diferit. I-a provocat cea mai mare tristețe pe care o încercase vreodată. S-a cufundat în

așternut, ținând plicul în mână, l-a mirosit, s-a uitat îndelung la scrisul familiar. Și l-a imaginat la biroul lui din apartamentul băieților, lângă micul frigider care zumzăia, scriind în felul acela calm al lui. Voia să citească scrisoarea, dar nu se putea hotărî să o deschidă. A pus-o pe masă. Avea să o citească peste o săptămână, avea nevoie de o săptămână ca să-și adune puterile. Îi va și răspunde, și-a zis. Îi va spune totul. Dar, o săptămână mai târziu, scrisoarea încă zăcea acolo. A așezat o carte deasupra ei, apoi alta, iar într-o zi scrisoarea a fost înghițită de cărți și dosare. N-avea s-o citească niciodată.

Taylor era genul de puști foarte copilăros, liniștit, jucăuș, uneori atât de naiv încât Ifemelu îl considera, cu vinovăție, cam prostuț. Dar Morgan, mai mare cu numai trei ani, etala deja aerul lugubru al unei adolescente. Citea mult pentru vârsta ei, era îngropată în cursuri de aprofundare și îi privea pe adulți cu suspiciune, conștientă de întunericul care le pândea viețile. La început, lui Ifemelu i-a displăcut Morgan, ca răspuns la ceea ce i se păruse a fi aversiunea îngrijorător de matură a fetiței. A fost distantă, uneori chiar rece, cu Morgan în primele săptămâni, hotărâtă să nu tolereze comportamentul acelui copil crescut în puf, cu o pulbere de pistrui roșcați pe nas, dar, în câteva luni, ajunsese să țină la Morgan, însă era atentă să nu i-o arate. În schimb, era fermă și neutră, privind-o în ochi când Morgan o privea în ochi. Poate de aceea, Morgan și făcea tot ce-i spunea Ifemelu. O făcea rece, cu indiferență, cu ranchiună, dar o făcea. Pe mama ei o ignora mereu. Iar cu tatăl său, precauția ei bănuitoare se distila în otravă. Don ajungea acasă și năvălea în camera de zi, așteptându-se ca totul să stea în loc pentru el. Și chiar se oprea totul, mai puțin ce făcea Morgan. Kimberly, răvășită și agitată, îl întreba cum i-a fost ziua, dându-se peste cap să-i facă pe plac, ca și cum nu-i venea să creadă că se întorsese din nou la ea. Taylor se repezea în brațele lui Don. Iar Morgan

își ridica ochii din televizor, din carte sau de la joc pentru a-l privi, ca și cum vedea prin el, iar Don se prefăcea că săgețile din ochii ei nu-l ating. Câteodată, Ifemelu se întreba: oare Don era de vină? Oare fusese infidel și Morgan aflase? Adulterul era primul lucru la care s-ar fi gândit oricine în privința unui bărbat ca Don, cu aura lui alunecoasă. Dar poate se mulțumea doar să sugereze, flirta cu nerușinare, însă doar atât, pentru că o aventură ar fi necesitat un oarecare efort, iar el era genul de bărbat care primea, dar nu oferea.

Ifemelu s-a gândit de multe ori la acea după-amiază de la scurt timp după ce începuse să lucreze la ei: Kimberly era plecată, Taylor se juca, iar Morgan citea în camera de zi. Dintr-odată, Morgan a lăsat cartea jos, a urcat liniștită la etaj și a rupt tapetul din camera ei, a doborât șifonierul, a smuls cuvertura de pe pat, a sfâșiat perdelele și, în genunchi, trăgea și trăgea și trăgea de covorul bine lipit de podea atunci când Ifemelu a intrat în grabă ca s-o oprească. Morgan era ca un mic robot de oțel, zvârcolindu-se să se elibereze, cu o forță care a înfricoșat-o pe Ifemelu. Poate că fetița avea să ajungă un criminal în serie, ca acele femei din documentarele criminalistice, așteptând pe jumătate dezbrăcată pe drumurile întunecate să-i momească pe șoferii de camion și să-i sugrume. Când Ifemelu i-a dat în sfârșit drumul, eliberând-o ușor din strânsoare pe acum liniștita Morgan, aceasta s-a întors înapoi la cartea ei. Mai târziu, Kimberly, în lacrimi, o întreba:

— Scumpa mea, te rog, spune-mi ce nu-i în regulă.

Și Morgan a spus:

— Sunt prea mare pentru toate chestiile alea roz din camera mea.

Acum, Kimberly o ducea pe Morgan de două ori pe săptămână la un psihoterapeut în Bala Cynwyd. Atât ea, cât și Don erau și mai ezitanți cu ea, și mai îngenuncheați de privirea ei acuzatoare. Când Morgan a câștigat un concurs de eseuri la școală,

Don a venit acasă cu un cadou. Kimberly aștepta agitată în capul scărilor, în timp ce Don a urcat pentru a-i înmâna cadoul împachetat în hârtie lucioasă. După câteva minute, a coborât.

— Nici n-a vrut să se uite la el. Doar s-a ridicat în picioare și a intrat în baie și a rămas acolo, a zis. L-am lăsat pe pat.

— E OK, scumpule, își revine ea, i-a zis Kimberly îmbrățișându-l, mângâindu-l pe spate. Morgan e atât de dură cu Don. El se străduiește atât de tare, și ea nu vrea să-i dea nicio șansă. Pur și simplu, nu vrea, i-a spus mai târziu Kimberly lui Ifemelu, *sotto voce*.

— Morgan nu dă nicio șansă nimănui, a spus Ifemelu.

Don trebuia să-și aducă aminte că Morgan, și nu el, era copilul.

— Pe tine te ascultă, a zis Kimberly, puțin tristă.

Ifemelu voia să spună „Nu prea are de ales", pentru că își dorea ca mama lui Morgan să nu-i cedeze copilei atât de abrupt, poate că Morgan nu avea nevoie de altceva decât să simtă că mama ei putea să-i opună rezistență. În schimb, a spus:

— Pentru că nu fac parte din familie. Pe mine nu mă iubește, așa că nu simte toate aceste lucruri complicate pentru mine. Cel mult, sunt un inconvenient.

— Nu știu ce fac greșit, a zis Kimberly.

— E o fază. O să treacă, vei vedea.

Își dorea să o protejeze pe Kimberly.

— Singura persoană la care ține cu adevărat este vărul meu Curt. Pe el îl adoră. La reuniunile de familie, stă îmbufnată, până apare el. O să-l întreb dacă poate veni să vorbească cu ea.

Laura adusese o revistă.

— Uită-te la asta, Ifemelu, a spus ea. Nu e Nigeria, dar e aproape. Știu că vedetele pot fi superficiale, dar ea pare să facă treabă bună.

Ifemelu și Kimberly s-au uitat împreună la pagina respectivă: o femeie albă, slabă, zâmbind la cameră, ținând în brațe un bebeluș african cu pielea închisă la culoare, și în jurul ei copii mici africani, cu pielea închisă la culoare, erau răspândiți ca o țesătură. Kimberly a scos un sunet, un hmmm, ca și cum nu prea știa ce să simtă.

— Și arată fantastic, a spus Laura.

— Da, așa e, a zis Ifemelu. Și e la fel de slabă ca acei copii, doar că la ea e o alegere, și la ei nu.

— Chiar *ești* amuzantă! Îmi place la nebunie cât de obraznică ești! a izbucnit Laura într-un scurt hohot de râs.

Kimberly n-a râs. Mai târziu, când era singură cu Ifemelu, a zis:

— Îmi pare rău pentru ce-a spus Laura. Nu mi-a plăcut niciodată cuvântul ăsta, „obraznic". E genul de cuvânt pe care îl folosești doar pentru anumiți oameni.

Ifemelu a ridicat din umeri, a zâmbit și a schimbat subiectul. Nu înțelegea de ce Laura căuta atât de multe informații despre Nigeria, întrebând-o despre escrocheriile 419, povestind cât de mulți bani trimiteau acasă nigerienii din America în fiecare an. Era un interes agresiv, rece: era bizar, într-adevăr, să acorzi atât de multă atenție unui lucru care îți displace. Poate că, de fapt, era vorba despre Kimberly, și Laura o ataca indirect pe sora ei, spunând lucruri care o obligau pe Kimberly să-și ceară scuze. Părea un efort prea mare pentru o victorie atât de neînsemnată. La început, lui Ifemelu i s-au părut drăguțe acele scuze, chiar dacă erau inutile, însă începuse să-și piardă răbdarea, fiindcă scuzele repetate ale lui Kimberly erau atinse de autoindulgență, ca și cum credea că ar putea, prin scuzele ei, să netezească toate suprafețele abrazive ale lumii.

La câteva luni de când lucra la ei, Kimberly a întrebat-o pe Ifemelu:

— Ai accepta să te muți cu noi? Subsolul e, de fapt, un apartament cu un dormitor și cu intrare separată. Bineînțeles, n-ai plăti chirie.

Ifemelu căuta deja o garsonieră, nerăbdătoare să se despartă de colegele ei de apartament acum, că-și putea permite, și nu își dorea să fie implicată și mai adânc în viața familiei Turner, dar a luat în considerare acceptarea acelei propuneri fiindcă simțise o rugăminte în vocea lui Kimberly. Până la urmă, s-a hotărât că nu putea locui cu ei. Când a refuzat, Kimberly i-a oferit mașina pe care o aveau în plus.

— Îți va fi mult mai ușor să ajungi aici după cursuri. E o vechitură. Aveam de gând să o dăm. Sper să nu te lase în drum, a spus ea, ca și cum Honda aceea, care avea doar câțiva ani și arăta impecabil, ar fi putut vreodată să rămână în drum.

— Chiar n-ar trebui să ai încredere să-mi dai mașina acasă. Dacă într-o zi nu mă mai întorc? a spus Ifemelu.

— Nu valorează cine știe ce, a râs Kimberly.

— Ai permis de conducere american, nu-i așa? a întrebat Laura. Vreau să spun, poți să conduci legal în țara asta, da?

— Bineînțeles că poate, Laura, a zis Kimberly. De ce ar accepta mașina dacă n-ar putea?

— Întrebam doar, a spus Laura, ca și cum nu se putea conta pe Kimberly să pună întrebările delicate cetățeanului non-american. Ifemelu le-a privit, erau atât de asemănătoare, amândouă atât de nefericite. Numai că nefericirea lui Kimberly era ascunsă, neconștientizată, învelită în dorința ca lucrurile să fie așa cum trebuie, dar și în speranță: credea în fericirea altor oameni fiindcă asta însemna că, într-o zi, va putea fi și ea fericită. Nefericirea Laurei era diferită, irascibilă, își dorea ca toată lumea din jur să fie nefericită pentru că se convinsese că ea așa va fi mereu.

— Da, am permis de conducere în America, a spus Ifemelu, și apoi a început să vorbească despre cursul de condus în

siguranță pe care îl urmase în Brooklyn, înainte să-și fi luat carnetul, și despre cum instructorul, un bărbat alb slab, cu o claie de păr blond, trișase. În camera întunecată de la subsol plină de străini, unde se intra pe niște scări înguste și mai întunecate, instructorul adunase banii de la toată lumea înainte să proiecteze filmul despre condusul în siguranță. Din când în când, făcea glume pe care nimeni nu le înțelegea și chicotea de unul singur. Lui Ifemelu filmul i s-a părut pe undeva suspect: cum ar fi putut o mașină care mergea atât de încet să producă atâtea daune într-un accident și să-l lase pe șofer cu gâtul rupt? După aceea, bărbatul le înmânase întrebările pentru test. Lui Ifemelu i s-au părut ușoare și a încercuit cu repeziciune răspunsurile cu creionul. Un sud-asiatic pirpiriu de lângă ea, de vreo cincizeci de ani, îi tot arunca priviri, cu ochii rugători, în timp ce ea se prefăcea că nu înțelege că vrea să-l ajute. Instructorul a adunat foile, a scos o gumă de șters de culoarea lutului și a început să șteargă unele dintre răspunsuri și să încercuiască altele. Toată lumea a trecut testul. Mulți dintre ei i-au strâns mâna, spunând „Mulțumesc, mulțumesc" într-o gamă largă de accente înainte de a ieși. Acum puteau depune actele pentru obținerea permisului de conducere în America. Ifemelu a spus povestea cu o falsă degajare, ca și cum era doar o curiozitate pentru ea și nu ceva ce spusese dinadins ca s-o provoace pe Laura.

— A fost un moment ciudat pentru mine, fiindcă până atunci crezusem că nimeni nu trișează în America, a spus Ifemelu.

— Of, Dumnezeule, a zis Kimberly.

— Asta s-a întâmplat în Brooklyn? a întrebat Laura.

— Da.

Laura a ridicat din umeri, ca și cum era de la sine înțeles că așa ceva se putea întâmpla numai în Brooklyn, nu și în America în care trăia ea.

Subiectul era o portocală. O portocală rotundă, de culoarea focului, pe care Ifemelu o adusese pentru prânz, decojită, împărțită în patru și pusă într-o pungă. A mâncat-o la masa din bucătărie în timp ce Taylor își făcea temele lângă ea.

— Vrei și tu, Taylor? l-a întrebat, oferindu-i o felie.

— Mulțumesc, a zis el. A băgat-o în gură și s-a strâmbat. E stricată! Are chestii în ea!

— Sunt sâmburii, a spus ea, uitându-se la ceea ce scuipase în palmă.

— Sâmburii?

— Da, sâmburii portocalei.

— Portocalele nu au chestii în ele.

— Ba da, au. Aruncă-le la gunoi, Taylor. Hai să-ți pun lecția la video.

— Portocalele nu au chestii în ele, a repetat el.

Toată viața lui mâncase portocale fără sâmburi, portocale crescute să arate perfect, să aibă coaja perfectă și niciun sâmbure, astfel încât la opt ani nu știa că există portocale cu sâmburi. A alergat în camera de zi să-i spună lui Morgan. Aceasta și-a ridicat privirea din carte, a făcut un gest plictisit cu mâna, după care și-a dat părul roșcat după ureche.

— Bineînțeles că portocalele au sâmburi. Doar că mama cumpără din cele fără sâmburi. Ifemelu nu a cumpărat ce trebuia.

I-a aruncat lui Ifemelu una dintre privirile ei acuzatoare.

— Mie așa îmi plac portocalele, Morgan. Am crescut mâncând portocale cu sâmburi, a spus Ifemelu, pornind aparatul video.

— OK, a dat Morgan din umeri. Cu mama ei n-ar fi spus nimic, doar i-ar fi scăpărat ochii.

Cineva a sunat la ușă. Trebuia să fie de la firma de curățenie. A doua zi, Kimberly și Don găzduiau un cocktail de strângere de fonduri pentru un prieten despre care Don spusese „E

doar un acces de ego pentru el să candideze pentru Congres, n-are nicio șansă", și Ifemelu a fost surprinsă că el părea să fie conștient de egoul celorlalți, dar cu totul orb când era vorba de al lui. S-a dus să deschidă. Un bărbat corpolent și roșu la față stătea în prag, cu echipamentul de curățat, cu un obiect aruncat peste umăr și un altul, care arăta ca o mașină de tuns iarba, sprijinit de picioare.

Când a văzut-o, a înlemnit. La început, pe față i s-a citit surprinderea, apoi o ostilitate încremenită.

— Aveți nevoie să curățați un covor? a întrebat, ca și cum nu-i păsa, ca și cum ea s-ar fi putut răzgândi, ca și cum ar fi vrut ca ea să se răzgândească.

Ifemelu l-a privit, cu ochi ușor zeflemitori, prelungind un moment încărcat de presupuneri: el credea că era proprietara și nu se așteptase să vadă o femeie ca ea în casa aceea impunătoare de piatră cu coloane albe.

— Da, a rostit ea în cele din urmă, deodată obosită. Doamna Turner mi-a spus că veniți.

Ca prin magie, ostilitatea lui s-a evaporat brusc. Pe chip i s-a lățit un rânjet. Și ea era tot o angajată. Universul își recăpătase ordinea.

— Salut. Știi de unde vrea să încep? a întrebat-o.

— De la etaj, a zis ea, lăsându-l să intre, întrebându-se dacă toată acea voioșie existase în trupul lui și înainte.

Nu avea să-l uite, cu buzele lui crăpate și decojite de care atârnau bucățele de piele uscată, și avea să-și înceapă o postare pe blog, „Câteodată, în America, rasa înseamnă clasă", cu povestea preschimbării dramatice a acelui bărbat, încheind-o cu: *Pentru el nu conta cât de mulți bani aveam. Pentru el nu mă potriveam cu imaginea de proprietară a acelei case impunătoare din cauza felului în care arătam. În discursul public din America, „negrii", ca întreg, sunt adesea asociați cu „albii săraci". Nu negrii săraci și albii săraci. Ci negrii și albii săraci. Un lucru cu adevărat bizar.*

— Pot să ajut? Pot să ajut? l-a întrebat Taylor, surescitat.
— Nu, mulțumesc, amice, a spus. Mă descurc
— Sper că n-o să înceapă cu dormitorul meu, a zis Morgan.
— De ce? a întrebat Ifemelu.
— Fiindcă nu vreau.

Ifemelu voia să-i spună lui Kimberly despre bărbatul de la curățătorie, dar ea s-ar fi putut ambala și și-ar fi cerut scuze pentru un lucru de care nu era vinovată, așa cum adeseori, de prea multe ori, se scuza pentru Laura.

Era stânjenitor să observi cum Kimberly orbecăia, dornică să facă ce era corect fără să știe ce era corect. Dacă i-ar fi povestit despre acel bărbat, ar fi fost imposibil de prevăzut cum avea să reacționeze: va râde, își va cere scuze, se va repezi la telefon să depună o plângere.

Așa că, în schimb, i-a spus lui Kimberly despre Taylor și sâmburii de portocală.

— Chiar a crezut că dacă are sâmburi e stricată? Ciudat.

— Bineînțeles că Morgan l-a pus imediat la punct, a zis Ifemelu.

— A, nu mă îndoiesc.

— Când eram mică, mama îmi spunea că îmi va crește o portocală pe cap dacă înghit vreun sâmbure. Au fost atâtea dimineți în care m-am uitat cu teamă în oglindă. Cel puțin Taylor nu va avea trauma asta.

Kimberly a râs.

— Salut!

Era Laura, intrând pe ușa din spate cu Athena, un copil plăpând, cu un păr atât de rar încât scalpul palid îi strălucea printre fire. Poate că legumele pasate și regulile regimului strict ale Laurei făcuseră din ea un copil subnutrit.

— Va arăta nemaipomenit mâine, a spus ea așezând o vază pe masă.

— E splendidă, a zis Kimberly, aplecându-se să o sărute pe Athena pe creștet. Ăsta e meniul de la firma de catering. Don crede că selecția de *hors-d'œuvre* e prea simplă. Eu nu sunt sigură.

— Vrea să mai adaugi ceva? a spus Laura, scanând meniul.

— I s-a părut doar puțin cam simplă, a spus-o foarte drăguț.

În camera de zi, Athena a început să plângă. Laura a mers la ea și, imediat, a început o serie de negocieri.

— O vrei pe asta, dragostea mea? Pe cea galbenă sau pe cea albastră sau pe cea roșie? Pe care o vrei?

Dă-i una dintre ele și gata, s-a gândit Ifemelu. Să copleșești un copil de patru ani cu alegeri, să îi așezi pe umeri povara de a lua o decizie, însemna să-l lipsești de binecuvântarea copilăriei. Până la urmă, maturitatea își făcea simțită prezența dacă trebuia să ia decizii din ce în ce mai neplăcute.

— A fost morocănoasă astăzi, a spus Laura, întorcându-se în bucătărie, acum, că Athena se oprise din plâns. Am dus-o la control după infecția de la ureche și toată ziua a fost ursuză. A, și astăzi am cunoscut cel mai fermecător tip nigerian. Când am ajuns am aflat că un nou doctor tocmai se alăturase echipei de la cabinet și că este nigerian, iar el a trecut pe lângă noi și ne-a salutat. Mi-a amintit de tine, Ifemelu. Am citit pe Internet că nigerienii sunt grupul de imigranți cel mai școlit din această țară. Bineînțeles, asta nu spune nimic despre milioanele care trăiesc cu mai puțin de un dolar pe zi în țara ta, însă când l-am cunoscut pe doctor m-am gândit la acel articol și la tine și la ceilalți africani privilegiați care sunt aici, la noi în țară.

Laura a făcut o pauză, și Ifemelu, ca de atâtea ori, a simțit că ar fi avut mai multe de spus, dar că se abținuse. Era un sentiment straniu să fii numit privilegiat. Privilegiați erau cei precum Kayode DaSilva, cu pașaportul greu de de vize, care mergea la Londra vara și înota la Clubul Ikoyi, care se putea ridica într-o doară din scaun să spună „Mergem la Frenchies să mâncăm o înghețată".

— Nu mi s-a mai spus în viața mea că sunt privilegiată! a spus Ifemelu. Nu-i un sentiment rău.

— Cred că voi schimba medicul, să se ocupe el de Athena. A fost minunat, era atât de îngrijit și a vorbit atât de frumos. Oricum, nu eram prea mulțumită de dr. Bingham de când dr. Hoffman a plecat, a spus Laura și a ridicat iarăși meniul. La masterat, am cunoscut o femeie africană care era exact ca doctorul acesta, cred că era din Uganda. Era minunată și nu se înțelegea deloc cu tipa afro-americană colegă cu noi. N-avea deloc ifose.

— Poate că atunci când tatăl afro-americanei nu avea voie să voteze pentru că era negru, tatăl ugandezei candida la alegerile parlamentare sau studia la Oxford, a spus Ifemelu.

— Stai puțin, n-am înțeles eu ceva? s-a holbat Laura la ea, cu o mutră confuz-sarcastică.

— Cred numai că faci o comparație simplistă. Ar trebui să înțelegi puțin mai mult istoria, a spus Ifemelu.

Laura a strâns din buze. A bâiguit ceva, după care și-a revenit.

— Atunci o să-mi iau fiica și apoi mă voi duce să caut niște cărți de istorie în bibliotecă, asta dacă-mi pot da seama cum arată! a zis Laura și a ieșit cu pas apăsat.

Ifemelu aproape că putea auzi inima lui Kimberly bătându-i nebunește.

— Îmi pare rău, a zis.

— Știu că Laura poate fi dificilă uneori, a murmurat Kimberly și a scuturat din cap, cu ochii la salata în care amesteca.

Ifemelu a urcat după Laura.

— Îmi pare rău. Am fost nepoliticoasă și îmi cer scuze.

Dar îi părea rău doar pentru Kimberly, pentru felul în care începuse să amestece salata ca și cum ar fi vrut să o facă terci.

— Bine, a spus Laura trăgându-și nasul și netezind părul fiicei ei, iar Ifemelu a știut că multă vreme de-atunci încolo nu-și va mai da jos vălul victimei.

În afara unui „Bună" protocolar, Laura nu i-a vorbit la petrecerea de a doua zi. Casa s-a umplut de un murmur ușor, oaspeții sorbind din paharele de vin. Toți semănau între ei, cu hainele lor adecvate și cuminți, cu simțul umorului adecvat și cuminte și, la fel ca alți americani din clasa de mijloc, rosteau „minunat" prea des.

— Vii mâine să mă ajuți cu petrecerea, nu-i așa? o întrebase Kimberly pe Ifemelu, așa cum o întreba mereu când avea invitați.

Ifemelu nu își dădea seama în ce fel o putea ajuta, din moment ce mâncarea era comandată și copiii se culcau devreme, dar simțea, în spatele ușurinței cu care Kimberly îi adresa invitația, ceva asemănător cu o nevoie. Într-un fel nu foarte important, pe care nu-l înțelegea pe de-a-ntregul, prezența ei părea să o echilibreze pe Kimberly. Dacă o voia acolo, atunci avea să fie acolo.

— Ea este Ifemelu, bona noastră și prietena mea, o prezenta Kimberly oaspeților.

— Ești atât de frumoasă, i-a spus un bărbat zâmbind, cu dinții lui amețitor de albi. Femeile africane sunt superbe, mai ales etiopienele.

— L-am avut pe unul ca ghid turistic și a fost minunat, și acum îi plătim școala fiicei lui, vorbea un cuplu despre safariul din Tanzania.

Două femei discutau despre donațiile lor către o minunată fundație caritabilă din Malawi care construia fântâni, către un minunat orfelinat din Botswana, către o minunată cooperativă microfinanciară din Kenya. Ifemelu le privea cu atenție. Actele lor caritabile aveau un aer de lux pe care ea nu-l avea și

cu care nu se putea identifica. Să consideri „actele caritabile" de la sine înțelese, să te împăunezi cu aceste acte în fața unor oameni pe care nu îi cunoșteai, poate că asta venea din certitudinea că ai avut un trecut, că ai un prezent și că vei avea un viitor. Le invidia pentru asta.

— Sunt președinta consiliului unei fundații caritabile din Ghana, i-a spus o femeie minionă, într-o jachetă de un roz aprins. Lucrăm cu femeile din mediul rural. Întotdeauna suntem interesați de personal african, nu vrem să fim ONG-ul care nu folosește mână de lucru locală. Așa că dacă vreodată cauți o slujbă după terminarea studiilor și vrei să te întorci să lucrezi în Africa, dă-mi un telefon.

— Mulțumesc.

Ifemelu își dorea, pe neașteptate și cu disperare, să provină din țara oamenilor care dăruiau și nu din cea a celor care primeau, să fie una dintre acele persoane avute și care puteau astfel să se desfete cu harul de a dărui, să facă parte dintre cei care își puteau permite milă și empatie din belșug. A ieșit pe terasă să ia o gură de aer. Pe deasupra gardului viu o putea zări pe dădaca jamaicană a copiilor din vecini, coborând pe alee, o femeie care evita mereu privirea lui Ifemelu și căreia nu-i plăcea să salute. Apoi a observat o mișcare la celălalt capăt al terasei. Era Don. Ceva la el i-a sugerat că se ascundea și mai degrabă a simțit decât a văzut că tocmai încheiase o conversație la telefon.

— Grozavă petrecere, i-a spus. E doar un pretext pentru mine și Kim să ne chemăm prietenii pe la noi. Roger e complet depășit de ceea ce încearcă să facă și i-am spus asta, n-are nicio șansă...

Don a continuat să vorbească, cu vocea plină de bonomie, iar Ifemelu simțea dezgustul pentru el ca o gheară în gât. Ea și Don nu își vorbeau așa. Era prea multă informație, prea multă vorbărie. Voia să-i spună că nu auzise nimic din conversația

lui telefonică, dacă era ceva de auzit, că nu știa nimic și că nu voia să știe.

— Probabil că se întreabă unde sunteți, i-a zis ea.

— Da, trebuie să ne întoarcem, a spus el, ca și când ieșiseră împreună.

Înăuntru, Ifemelu a văzut-o pe Kimberly în mijlocul camerei de zi, ușor desprinsă de cercul ei de prieteni; se uitase după Don și, când l-a văzut, ochii nu i s-au mai dezlipit de el, și chipul i s-a destins, teama i-a dispărut.

Ifemelu a plecat de la petrecere devreme, voia să-l audă pe Dike înainte de ora de culcare. Uju a ridicat receptorul.

— Dike s-a dus la culcare? a întrebat Ifemelu.

— Se spală pe dinți, a spus ea, iar apoi a adăugat pe un ton mai scăzut: Mă tot întreabă despre numele lui.

— Și ce i-ai spus?

— Același lucru. Știi, nu mă întreba lucruri de genul ăsta înainte să ne mutăm aici.

— Poate pentru că Bartholomew face parte acum din viața lui, poate datorită noului mediu. E obișnuit să te aibă doar pentru el.

— De data asta nu m-a întrebat de ce îmi poartă numele, ci dacă îmi poartă numele pentru că tatăl lui nu l-a iubit.

— Mătușico, poate e timpul să-i spui că nu ai fost o a doua soție, a zis Ifemelu.

— De fapt, am fost o a doua soție.

Uju părea sfidătoare, ușor iritată chiar, strângându-și pumnul în jurul propriei versiuni a poveștii. Îi spusese lui Dike că tatăl lui făcuse parte din guvernul militar, că ea fusese a doua lui soție și că îi dăduseră numele ei de fată pentru a-l proteja, deoarece unii oameni din conducere, nu tatăl său, făcuseră niște lucruri rele.

— OK, ți-l dau pe Dike, a spus Uju revenind la un ton normal.

— Hei, vară-mea! Ar fi trebuit să mă vezi jucând fotbal azi! a zis Dike.

— Cum se face că înscrii toate golurile alea fantastice doar când nu sunt eu acolo? Sunt doar în visele tale? a întrebat Ifemelu.

El a râs. Încă era foarte ușor să-l faci să râdă, avea simțul umorului intact, dar de când se mutaseră în Massachusetts devenise mai opac. Părea să-l fi învăluit ceva care-l făcea greu de înțeles, tot timpul cu nasul vârât în Game Boy, ridicându-și din când în când ochii la mama lui și la lume cu o sastiseală prea apăsătoare pentru un copil. Lua note din ce în ce mai proaste. Uju îl amenința tot mai des. Ultima oară când Ifemelu fusese pe la ei, Uju îi spusese „Te trimit înapoi în Nigeria dacă mai faci o dată!", vorbind în igbo așa cum făcea doar când se înfuria, și Ifemelu se temea că igbo avea să devină pentru el limba conflictului.

Și Uju se schimbase. La început păruse curioasă, nerăbdătoare în privința noii vieți.

— Locul ăsta e atât de alb, a spus. Știi că atunci când m-am dus la farmacie ca să-mi cumpăr repede un ruj, pentru că mallul e la treizeci de minute distanță, toată nuanțele erau prea deschise?! Nu pot vinde ceva care nu se cere! Cel puțin aici e liniște și pace, și pot să beau apă de la robinet, ceva ce n-aș face nici în ruptul capului în Brooklyn.

Treptat, odată cu trecerea lunilor, tonul i s-a înăsprit.

— Profesoara lui Dike mi-a spus că e agresiv, i-a spus lui Ifemelu într-o zi, după ce fusese chemată în biroul directorului. Agresiv, nici mai mult, nici mai puțin. Vrea să-l mute la ceea ce se numește clasa specială, unde îl vor pune singur într-o clasă și vor aduce pe cineva instruit să se ocupe de copiii cu probleme mentale. I-am spus că agresiv e tac-su, nu băiatul

meu. Doar pentru că arată diferit, când face ce fac și alți băieței, devine agresiune. Atunci directorul mi-a zis: „Dike e la fel ca noi, nu îl privim deloc ca fiind diferit". Ce fel de prefăcătorie mai e și asta? I-am spus să se uite la fiul meu. Sunt doar doi copii așa în toată școala. Celălalt e mulatru și are tenul atât de deschis încât dacă îl privești de departe nici măcar nu-ți dai seama că e de culoare. Băiatul meu face notă discordantă, deci cum poți să-mi spui tu mie că nu vezi nicio diferență? Am refuzat categoric să fie mutat într-o clasă specială. E mai deștept decât toți ceilalți la un loc. Acum vor să-l stigmatizeze. Kemi m-a avertizat că așa va fi. A spus că au încercat să facă asta și cu băiatul ei în Indiana.

Mai târziu, nemulțumirile lui Uju s-au îndreptat către programul de rezidențiat, atât de lent și de limitat, cu fișele medicale încă scrise de mână și păstrate în dosare prăfuite, și când a terminat rezidențiatul, s-a plâns de pacienții care credeau că îi fac o favoare venind la ea. Pe Bartholomew abia dacă îl pomenea, de parcă ar fi trăit numai cu Dike în Massachusetts, în casa de pe malul lacului.

CAPITOLUL 17

Ifemelu s-a hotărât să renunțe la accentul american într-o zi însorită de iulie, aceeași zi în care l-a cunoscut pe Blaine. Accentul ei era convingător. Și-l perfecționase urmărindu-și cu atenție prietenii și pe prezentatorii de știri, estomparea t-ului, glisarea catifelată a r-ului, propozițiile care încep cu „Deci", răspunsul tărăgănat „Serios?!", dar accentul ei scârțâia deliberat, era un act de voință. Necesita un efort, o răsucire a buzei, o curbare a limbii. Dacă ar fi intrat în panică sau dacă ar fi fost speriată sau dacă ar fi fost trezită din somn în timpul unui incendiu, nu și-ar fi amintit cum să producă acele sunete americane. Așa că

s-a hotărât să n-o mai facă, în acea zi de vară, în weekendul cu ziua lui Dike. Decizia a fost impulsionată de apelul unui *telemarketer*. Era în apartamentul ei de pe Spring Garden Street, primul cu adevărat al ei în America, doar al ei, o garsonieră cu un robinet care picura continuu și o aerotermă zgomotoasă. În săptămânile de când se mutase se simțise ușoară, învăluită într-o stare de bine, pentru că deschidea frigiderul știind că totul îi aparține și curăța cada știind că nu va găsi în scurgere fire de păr descumpănitor de străin ale vreunei colege de apartament. „Oficial, la două străzi de cartierul rău famat", așa se exprimase Jamal, intendentul apartamentului, când i-a spus să se aștepte să audă focuri de armă din când în când, dar, cu toate că deschidea fereastra în fiecare seară, ascultând înfrigurată, tot ce putea auzi erau sunetele verii târzii, muzica din mașinile care treceau, râsetele voioase ale copiilor care se jucau, mamele care-i strigau.

În acea dimineață de iulie, cu bagajul deja făcut pentru weekendul în Massachusetts, își făcea o omletă când a sunat telefonul. Era un apel cu număr ascuns și s-a gândit că ar fi putut fi părinții ei care o sunau din Nigeria. Dar era un *telemarketer*, un tânăr american care îi oferea tarife telefonice la distanță și internaționale mai avantajoase. Întotdeauna le închidea telefonul *telemarketer*-ilor, dar ceva din vocea acestuia a făcut-o să dea focul aragazului mai mic și să nu lase receptorul din mână, ceva din cale-afară de tineresc, proaspăt, cu cel mai subtil tremur în voce, o atitudine amical-agresivă, tipică serviciilor pentru clienți, dar care la el nu era nici pe departe agresivă, părea să spună ceea ce fusese instruit să spună, dar cu o grijă colosală să nu o jignească. A întrebat-o cum se simțea, cum era vremea în orașul ei, și i-a spus că era caniculă în Phoenix. Poate că era prima lui zi de lucru, receptorul îi împungea inconfortabil urechea și aproape că spera ca cei pe care îi suna să nu răspundă. Pentru că, într-un mod straniu, i-a fost milă de el, l-a întrebat

dacă avea un tarif mai bun de cincizeci și șapte de cenți pe minut pentru Nigeria.

— Așteptați să caut Nigeria, a zis, și ea s-a întors la omletă.

A revenit spunându-i că tariful era același, dar nu cumva mai suna și în altă țară? Mexic? Canada?

— Păi, uneori vorbesc cu Londra, a spus ea. Ginika era acolo pe perioada verii.

— OK, așteptați să caut și Franța, a zis el, și ea a izbucnit în râs.

— E ceva amuzant? a întrebat el.

Ea a râs și mai tare. A deschis gura pentru a-i spune, fără ocolișuri, că era amuzant faptul că el vindea servicii telefonice internaționale și nu știa unde se află Londra, dar ceva a făcut-o să se abțină, imaginea pe care și-o făcea despre el, poate 18-19 ani, supraponderal, cu fața rozalie, stângaci în preajma fetelor, pasionat de jocuri video și fără nicio idee despre contradicțiile tulburi care alcătuiau această lume. Așa că a spus:

— La televizor e o comedie veche amuzantă.

— Serios? a zis și a râs la rândul lui.

Candoarea lui a înduioșat-o și, când a revenit să îi spună tariful pentru Franța, i-a mulțumit și a spus că era mai avantajos decât cel pe care îl avea acum și că se va gândi să schimbe furnizorul.

— Când aș putea să revin cu un telefon? Dacă se poate...

Ea s-a întrebat dacă nu cumva era plătit la comision. Oare ar fi primit mai mulți bani dacă ea ar fi schimbat compania de telefonie? Fiindcă ar fi făcut-o, dacă nu o costa nimic.

— Seara, a spus.

— Pot să vă întreb cu cine vorbesc?

— Numele meu e Ifemelu.

— E un nume francez? a întrebat el, după ce l-a repetat cu o grijă exagerată.

— Nu. Nigerian.

— De acolo provine familia dumneavoastră?

— Da, a spus ea punând omleta pe farfurie. Acolo am crescut.

— Serios? De cât timp sunteți în Statele Unite?

— De trei ani.

— Uau. Tare. Vorbiți ca un adevărat american.

— Mulțumesc.

Numai după ce a închis a simțit că o cuprinde rușinea pentru că îi mulțumise, pentru că își făcuse din fraza „Vorbiți ca un adevărat american" o cunună de lauri. De ce era un compliment, o realizare, să vorbești ca un american? Ieșise victorioasă, Cristina Tomas, acea Cristina Tomas cu chip lipsit de culoare sub a cărei privire se chircise precum un mic animal înfrânt, i-ar fi vorbit acum normal. Ieșise victorioasă, într-adevăr, dar triumful ei era ca un balon de săpun. Victoria ei trecătoare lăsase în urmă un spațiu vast răsunător, fiindcă își asumase, pentru prea mult timp, un ton al vocii și un fel de a fi care nu îi aparțineau. Așa că și-a terminat omleta și s-a hotărât să renunțe la accentul american. A vorbit pentru prima oară fără să-l folosească în acea după-amiază în gara Thirtieth Street, aplecându-se către femeia de la ghișeul Amtrak.

— Îmi puteți da, vă rog, un bilet dus-întors la Haverhill? Cu întoarcere duminică după-amiază. Am un card Avantaj pentru studenți, a spus ea și a simțit un val de plăcere pronunțând pe de-a-ntregul t-ul din „Avantaj", pentru că nu rostogolise pe limbă r-ul din „Haverhill". Așa era ea cu adevărat, asta era vocea cu care ar fi vorbit dacă ar fi fost trezită din somn la un cutremur. Totuși, se hotărâse că, dacă femeia de la Amtrak va reacționa vorbindu-i prea lent ca și cum s-ar fi adresat unui idiot, avea să adopte Vocea Domnului Agbo, pronunțiile manierate și mai mult decât atente pe care le învățase în timpul sesiunilor de dezbateri din liceu, când bărbosul domn Agbo, jucându-se cu cravata lui ponosită, le punea înregistrări BBC la casetofon

și îi obliga pe toți elevii să pronunțe cuvintele iar și iar până ce fața i se lumina și striga „Corect!" Odată cu Vocea Domnului Agbo, avea de gând și să ridice puțin din sprâncene, adoptând ceea ce își imagina a fi poza arogantă a unui vizitator străin. Dar nu a fost nevoie să apeleze la vreunul dintre aceste lucruri pentru că femeia de la Amtrak i-a vorbit normal.

— Puteți să-mi dați un act de identitate, domnișoară?

Astfel că nu și-a folosit Vocea Domnului Agbo până când l-a întâlnit pe Blaine.

Trenul era aglomerat. Scaunul de lângă Blaine părea singurul liber din acel vagon și ziarul și sticla de suc așezate acolo păreau să-i aparțină. S-a oprit, arătând către scaun, dar el a rămas cu privirea ațintită în față. În spatele ei, o femeie trăgea de o valiză grea, iar conductorul anunța că toate obiectele personale trebuiau luate de pe locurile libere, și Blaine a văzut-o stând în picioare – cum putea să n-o vadă? – și totuși nu schița niciun gest. Astfel că Vocea Domnului Agbo a ieșit la suprafață.

— Îmi cer scuze. Sunt ale tale? Ai putea să le muți?

Și-a pus geanta pe raftul de deasupra și s-a instalat pe scaun, înțepată, cu revista în mână, cu trupul îndreptat spre culoarul de trecere, cu spatele la el. Trenul se pusese în mișcare, când el a zis:

— Îmi pare rău că n-am văzut că stăteai în picioare.

Scuzele lui au luat-o prin surprindere, avea o expresie atât de serioasă și de sinceră încât dădea de înțeles că ar fi făcut ceva mult mai jignitor.

— E OK, a spus ea și a zâmbit.

— Ce faci? a întrebat el.

Învățase să răspundă „Bine, tu ce faci?" în felul acela cântat american, însă atunci a spus:

— Bine, mulțumesc.

— Blaine, a spus el și i-a întins mâna. Părea înalt. Un bărbat cu pielea de culoarea turtei-dulci și un corp suplu, bine

proporționat, perfect pentru uniformă, pentru orice uniformă. Și-a dat seama pe loc că era afro-american, nu caraibian, nu african, nu copilul unor imigranți, de oriunde. Nu putuse face această distincție mereu. Odată, îl întrebase pe un taximetrist „Deci, de unde ești?" pe un ton familiar și complice, convinsă că era din Ghana, și el răspunsese ridicând din umeri: „Detroit". Dar pe măsură ce a stat mai mult în America, a devenit din ce în ce mai ușor să facă această distincție, câteodată după înfățișare și mers, dar în principal după postură și comportament, acea marcă fină pe care cultura o imprimă oamenilor. De Blaine era sigură: era descendentul bărbaților și femeilor de culoare care trăiseră în America de sute de ani.

— Ifemelu, încântată, a spus.

— Ești nigeriană?

— Da, nigeriană.

— Nigeriană îmburghezită, a spus el și a zâmbit.

Era o intimitate surprinzătoare și imediată în tachinarea lui, în faptul că o numea privilegiată.

— La fel de îmburghezită ca tine, a spus ea.

Intraseră acum pe teritoriul incontestabil al flirtului. Ea l-a măsurat în tăcere din cap până în picioare, în pantalonii lui deschiși la culoare și cămașa bleumarin, genul de ținută atent gândită, un bărbat care se uita în oglindă, dar nu prea mult. Știa multe despre Nigeria, i-a spus, era lector universitar la Yale și, deși interesele lui se axau pe țările africane din sud, cum ar fi putut să nu știe despre nigerieni când erau peste tot?

— Care e faza, unul din cinci africani e nigerian? a întrebat el, încă zâmbind.

Avea un aer ironic și blând totodată. Părea să fie convins că împărtășesc o serie de glume intrinseci care n-aveau nevoie să fie rostite.

— Da, noi, nigerienii, ne mișcăm mult. Suntem nevoiți. Suntem prea mulți și n-avem destul loc, a zis ea, uimită de cât de aproape erau unul de celălalt, separați doar de o cotieră.

El vorbea genul de engleză americană la care ea tocmai renunțase, genul care îi făcea pe cei care realizau sondaje prin telefon în funcție de rasă să presupună că ești alb și ai avut o educație bună.

— Deci, studiul țărilor africane din sud este specializarea ta? a întrebat ea.

— Nu. Studii politice comparate. În țara asta nu poți să-ți alegi doar Africa în programele de științe politice. Poți să compari țările africane cu Polonia sau Israel, dar să te axezi doar pe Africa? Asta nu te lasă să faci.

Sugera existența unui noi, format din ei doi. Avea unghii îngrijite. Nu purta verighetă. A început să-și imagineze o relație, cu ei doi trezindu-se în timpul iernii, îmbrățișându-se tandru sub albul pur al luminii de dimineață, bând ceai *English Breakfast*, spera că era unul dintre acei americani cărora le plăcea ceaiul. Sucul lui de rodii, din sticla pusă în buzunarul scaunului din față, era organic. O sticlă cafenie simplă cu o etichetă cafenie simplă, elegant și sănătos. Fără chimicale în suc și fără cernea-lă irosită pe o etichetă multicoloră. De unde o cumpărase? Nu era genul de lucru pe care-l puteai cumpăra în gară. Poate că era vegan și nu avea încredere în marile corporații și cumpăra doar de la producători, aducându-și de acasă propriul suc organic. O plictiseau prietenele Ginikăi, majoritatea fiind exact așa, virtutea lor o irita și o făcea să se simtă deficitară deopotrivă, dar era gata să îi ierte lui Blaine tabieturile. Ținea în mână un volum cartonat împrumutat de la bibliotecă al cărui titlu nu-l putea vedea, și lângă sticla cu suc își îndesase exemplarul din *New York Times*. Când s-a uitat la revista ei, și-a dorit să fi scos volumul de poeme al lui Esiaba Irobi pe care plănuise să-l citească în tren la întoarcere. El va crede că citește doar reviste de

modă. A simțit impulsul irațional de a-i spune cât de mult iubea poezia lui Yusef Komunyakaa, pentru a-și spăla imaginea. Mai întâi a acoperit cu palma rujul roșu strident de pe chipul fotomodelului de pe copertă. Apoi s-a aplecat și a strecurat revista în buzunarul din fața ei și a spus, pufnind ușor, că era absurd cum revistele pentru femei impuneau imaginea femeii albe, cu sâni mici și puțină carne, întregii lumi de femei cu multă carne și de multiple etnii.

— Dar tot le citesc, a spus ea. E ca și cu fumatul, îți face rău, dar o faci oricum.

— Cu multă carne și de multiple etnii, a spus el amuzat, cu ochii încălziți de un interes nedisimulat.

Găsea fermecător faptul că nu era genul de bărbat care, interesat de o femeie, afișează o indiferență superioară și contrafăcută.

— Ești la master? a întrebat el.

— Sunt studentă la Wellson.

Doar și-a închipuit sau lui i-a căzut fața dezamăgit, surprins?

— Serios? Pari mai matură.

— Chiar sunt. Am făcut câțiva ani de facultate în Nigeria înainte să vin aici. S-a foit în scaunul ei, hotărâtă să se întoarcă pe tărâmul incontestabil al flirtului. Tu, pe de altă parte, pari prea tânăr pentru a fi profesor, i-a zis. Studenții tăi probabil se întreabă care este profesorul.

— Cred că se întreabă multe. Sunt în al doilea an de predat. Te gândești să faci un master?

— Da, însă mi-e teamă că voi absolvi și nu voi mai fi în stare să vorbesc engleza. Știu o tipă la masterat, prietena unei prietene, și doar auzind-o vorbind mă sperie. Dialectica semiotică a modernității intertextuale. Ceea ce n-are niciun sens. Câteodată mă gândesc că ei trăiesc într-un univers paralel al lumii academice, în care se vorbește acadameza în loc de engleză, și că habar n-au ce se întâmplă în lumea reală.

— E o părere destul de categorică.

— Nu știu cum să am altfel de păreri.

El a râs, și ei i-a plăcut că îl făcuse să râdă.

— Dar înțeleg ce spui, a adăugat el. Interesele mele de cercetare includ mișcările sociale, economia politică a sistemelor dictatoriale, dreptul la vot și reprezentarea în America, rasa și etnicitatea în politică și mijloacele de finanțare a campaniilor electorale. E verbiajul meu clasic. Mare parte din el este oricum un rahat. Îmi predau cursurile și mă întreb dacă pentru studenți contează ceva din toate astea.

— Sunt convinsă că da. Mi-ar plăcea să vin la un curs al tău.

Se arătase prea interesată. Cuvintele nu sunaseră așa cum voise să sune. Se distribuise singură, fără să vrea, în rolul potențialului student. El părea nerăbdător să schimbe direcția conversației, poate că nici el nu voia să-i fie profesor.

— Deci, unde mergi? a întrebat-o după ce i-a spus că el se întorcea în New Haven după ce vizitase niște prieteni în Washington, DC.

— Warrington. E ceva de mers de la Boston. Mătușa mea locuiește acolo.

— Ajungi vreodată prin Connecticut?

— Rar. N-am fost niciodată în New Haven. Dar am fost în mall-urile din Stamford și Clinton.

— A, da, mall-urile, și colțurile gurii i s-au lăsat în jos.

— Nu-ți plac mall-urile?

— În afara faptului că sunt insipide și lipsite de suflet, n-am nimic să le reproșez.

Ifemelu nu înțelesese niciodată aversiunea față de mall-uri, față de ideea de a găsi exact aceleași magazine în toate, i se părea că mall-urile sunt chiar reconfortante în similitudinea lor. Și având în vedere hainele lui atent alese, cu siguranță își făcea undeva cumpărăturile.

— Deci îți cultivi propriul bumbac și îți faci singur hainele? l-a întrebat.

El a râs. A râs și ea. S-a imaginat cu el, ținându-se de mână, mergând la mall-ul din Stamford, ea tachinându-l, amintindu-i de acea conversație din ziua în care s-au cunoscut și ridicându-se pe vârfuri pentru a-l săruta. Nu îi stătea în fire să vorbească astfel cu necunoscuții în mijloacele de transport în comun (avea s-o facă mai des atunci când va începe să țină blogul peste câțiva ani), dar atunci a vorbit și-a tot vorbit, poate datorită noutății propriei voci. Cu cât vorbeau mai mult, cu atât mai mult își spunea că aceea nu era o coincidență, exista o semnificație în întâlnirea cu acest bărbat în ziua în care își redobândise vocea. I-a povestit, cu râsul abia reținut al cuiva nerăbdător să ajungă la poanta propriei glume, despre *telemarketer*-ul care credea că Londra era în Franța. El n-a râs, în schimb a clătinat din cap.

— Nu îi instruiesc deloc pe acești oameni din *telemarketing*. Pun pariu că era un angajat temporar, fără asigurare de sănătate și beneficii.

— Da, a zis ea smerit. Mi-a fost cumva milă de el.

— Deci, departamentul meu s-a mutat într-o altă clădire acum câteva săptămâni. Yale a angajat o companie de mutări și li s-a spus să aibă grijă ca în noile birouri lucrurile să fie așezate la fel ca în cele vechi. Toate cărțile mele erau aranjate în raft în ordinea corectă. Dar știi ce-am observat mai târziu? Multe dintre volume aveau cotoarele întoarse invers.

Se uita la ea așteptând să-i împărtășească revelația și, pentru o clipă, n-a înțeles prea bine despre ce era vorba.

— Muncitorii nu știau să citească, a spus Ifemelu în cele din urmă.

El a aprobat din cap.

— A fost ceva în chestia asta care m-a terminat...

Și-a lăsat vocea să se stingă. Ea a început să-și imagineze cum era în pat: un iubit atent și tandru, pentru care împlinirea

emoțională e la fel de importantă ca ejacularea, n-ar fi judecat-o pentru carnea ei moale, s-ar fi trezit în fiecare dimineață la fel de echilibrat. S-a uitat repede în altă parte, temându-se că el i-ar fi putut citi gândurile, atât de incredibil de clare îi erau imaginile.

— Vrei să bem o bere? a întrebat el.

— O bere?

— Da. Au bere la vagonul-restaurant. Vrei? Eu o să-mi iau una.

— Da. Mulțumesc.

S-a ridicat în picioare, conștientă de fiecare gest pe care îl făcea, pentru a-l lăsa să treacă, sperând să-l poată mirosi, dar n-a putut. Nu folosea parfum. Poate că boicota parfumul fiindcă producătorii nu își tratau bine angajații. L-a privit îndepărtându-se pe culoar, știind că el știe că îl privește. Faptul că îi oferise o bere o încântase. Îi fusese teamă că nu bea altceva decât suc organic de rodii, dar acum, că știa că bea și bere, ideea sucului organic îi plăcea. Când s-a întors cu berile și cu paharele de plastic, a turnat-o pe a ei cu o înfloritură finală care i s-a părut romantică. Nu îi plăcuse niciodată berea. În copilărie, era băutura bărbaților, aspră și lipsită de eleganță. Acum, lângă Blaine, râzând în timp ce el îi povestea despre prima beție din anul întâi, și-a dat seama că s-ar putea să-i placă berea, corpolența ei aurie. I-a povestit despre anii de facultate: cât de prost fusese să mănânce un sandviș cu spermă în timpul inițierii în fraternitate, cum în China, în vara ultimului an de facultate, fusese strigat mereu Michael Jordan, cum murise mama lui de cancer în săptămâna de după absolvire.

— Sandviș cu spermă?

— Se masturbau într-o bucată de lipie și trebuia să muști o dată, dar nu era obligatoriu să înghiți.

— O, Doamne.

— Ei bine, să sperăm că faci lucruri prostești atunci când ești tânăr ca să nu le mai repeți la bătrânețe, a spus el.

Când conductorul a anunțat că următoarea stație era New Haven, Ifemelu a simțit înțepătura pierderii. A rupt o pagină din revistă și și-a scris numărul de telefon.

— Ai o carte de vizită? l-a întrebat.

— Nu am niciuna la mine, și-a pipăit el buzunarele.

Cât și-a strâns el lucrurile, a domnit tăcerea. Apoi, scrâșnetul frânelor trenului. Simțea, și spera că se înșeală, că el nu voia să-i dea numărul.

— Păi, îmi scrii numărul tău atunci, dacă ți-l amintești? l-a întrebat.

O glumă ieftină. Berea o făcuse să scoată pe gură acele cuvinte.

— Ai grijă de tine, a spus el, după ce și-a scris numărul de telefon pe revistă.

La plecare a atins-o ușor pe umăr și în ochii lui era ceva, o blândețe și o tristețe în același timp, care a făcut-o să-și spună că se înșelase când simțise o rezervă din partea lui. Îi era deja dor de ea. S-a mutat pe locul lui, desfătându-se în căldura lăsată de trupul lui, și l-a privit pe geam îndepărtându-se pe peron.

Când a ajuns la Uju, primul lucru pe care și-a dorit să-l facă a fost să-l sune. Dar s-a gândit că era mai bine să aștepte câteva ore. După o oră, și-a zis: la dracu', și l-a sunat. N-a răspuns. A lăsat un mesaj. A sunat din nou mai târziu. Niciun răspuns. A sunat și a sunat și a sunat. Niciun răspuns. A sunat la miezul nopții. Nu a mai lăsat mesaje. A sunat și a tot sunat tot weekendul, și el nu a răspuns.

Warrington era un orășel somnolent, un orășel mulțumit de sine, șosele șerpuitoare care tăiau pădurile dese (chiar și strada principală, pe care localnicii nu voiau să o lățească de frica vizitatorilor pe care i-ar fi adus din orașele mari, era îngustă și șerpuitoare), case somnoroase străjuite de copaci și, în weekend, lacul albastru întesat de bărci. De la fereastra sufrageriei lui

Uju, apa scânteia, un albastru atât de liniștit încât nu-ți puteai lua ochii de la el. Ifemelu stătea la geam, în timp ce Uju era așezată la masă, bând suc de portocale și etalându-și nemulțumirile ca pe niște bijuterii. Devenise o rutină a vizitelor lui Ifemelu: Uju își aduna toate nemulțumirile într-un săculeț de mătase, hrănindu-le, lustruindu-le, și apoi, în sâmbăta în care venea Ifemelu, în timp ce Bartholomew era plecat și Dike era sus, le înșira pe masă și le întorcea pe fiecare de pe o parte pe alta, pentru a străluci în lumină.

Câteodată îi spunea aceeași poveste de două ori. Cum mersese într-o zi la biblioteca municipală, cum uitase să scoată din geantă volumul nereturnat și paznicul îi spusese: „Cei ca voi nu fac niciodată lucrurile cum trebuie". Cum intrase în cabinet și o pacientă o întrebase „Doctorul vine?", iar când îi răspunsese că ea era doctorul, fața pacientei luase foc.

— Și ce să vezi, în aceeași după-amiază a sunat să își transfere fișa la alt medic. Îți vine să crezi?

— Ce părere are Bartholomew de toate acestea? și Ifemelu a făcut un gest ca pentru a cuprinde încăperea, panorama asupra lacului, orășelul.

— E prea ocupat să alerge după clienți. Pleacă devreme și se întoarce târziu. Uneori, Dike nu îl vede cu zilele.

— Sunt surprinsă că ești încă aici, mătușico, a spus Ifemelu încet, și amândouă știau că „aici" nu se referea doar la Warrington.

— Mai vreau un copil. Am tot încercat, a zis Uju și a venit lângă ea la geam.

S-a auzit un tropăit pe scările de lemn și Dike a intrat în bucătărie, într-un tricou decolorat și în pantaloni scurți, nedezlipit de Game Boy. De fiecare dată când Ifemelu îl vedea, i se părea că se făcuse mai înalt și că devenise mai rezervat.

— Cu tricoul ăsta te duci în tabără? l-a întrebat Uju.

— Da, mami, a zis el, cu ochii în ecranul pâlpâitor.

Uju s-a ridicat să verifice cuptorul. Fusese de acord ca în acea dimineață, prima în care mergea în tabăra de vară, să-i pregătească crochete de pui la micul dejun.

— Vară-mea, mai târziu facem un fotbal, da? a întrebat Dike.

— Da, a spus Ifemelu. A luat o crochetă de pui din farfuria lui și a băgat-o în gură. Crochete de pui la micul dejun e deja prea mult, dar ăsta e pui sau plastic?

— Plastic condimentat, a zis el.

L-a condus la autobuz și l-a privit urcând, fețele palide ale celorlalți copii la fereastră, șoferul autobuzului făcându-i cu mâna un pic prea entuziast. L-a așteptat în același loc când s-a întors cu autobuzul după-amiază. Pe fața lui se citea o încordare, aproape o tristețe.

— S-a întâmplat ceva ? a întrebat, luându-l pe după umeri.

— Nu, a zis el. Putem să jucăm fotbal acum?

— După ce-mi spui ce s-a întâmplat.

— Nu s-a întâmplat nimic.

— Cred că ai nevoie de ceva dulce. Probabil că mâine, de ziua ta, o să mănânci dulce din belșug cu tortul și toate cele. Dar hai să mâncăm un biscuit.

— Și pe puștii cărora le ești bonă îi mituiești cu dulciuri? Frate, ce noroc pe ei.

Ea a râs. A scos din frigider un pachet de Oreo.

— Cu puștii cărora le ești bonă joci fotbal? a întrebat el.

— Nu, a răspuns Ifemelu, chiar dacă din când în când mai juca cu Taylor, făcând schimb de pase în curtea lor imensă, cu copaci, din spatele casei.

Câteodată, când Dike o întreba despre copiii de care avea grijă, îi satisfăcea interesul copilăresc povestindu-i despre jucăriile și despre viața lor, dar avea grijă să nu pară că le dădea prea mare importanță.

— Și cum a fost în tabără?

— Bine. Supraveghetoarea grupului meu, Haley, i-a dat pe toți cu cremă de protecție solară, numai pe mine nu. A zis că eu n-am nevoie.

S-a uitat la fața lui, aproape lipsită de orice expresie într-un fel ușor sinistru. N-a știut ce să spună.

— A crezut că n-ai nevoie de protecție solară fiindcă ai pielea închisă la culoare. Dar ai nevoie. Mulți oameni nu știu că și cei cu pielea închisă au nevoie de cremă de protecție. O să-ți dau eu, stai liniștit.

Vorbea prea repede, nu era sigură că spunea ce trebuie sau ce ar fi trebuit să spună și era îngrijorată că asta îl întristase îndeajuns cât să i se citească pe față.

— E OK, a zis el. A fost oarecum amuzant. Prietenul meu Danny tot râdea de asta.

— De ce i s-a părut prietenului tău că era amuzant?

— Pentru că era!

— Voiai să-ți dea și ție cu protecție solară, nu-i așa?

— Cred că da, a zis el, ridicând din umeri. Vreau doar să fiu ca toți ceilalți.

L-a îmbrățișat. Mai târziu a mers la magazin și i-a cumpărat un tub mare de cremă de protecție solară, dar la următoarea vizită, l-a văzut aruncat pe șifonier, uitat și nefolosit.

America pe înțelesul non-americanului de culoare: Tribalismul american

În America, tribalismul e bine-mersi. Există patru tipuri: de clasă, de ideologie, de regiune și de rasă. În primul rând, de clasă. Destul de simplu. Bogați și săraci.

În al doilea rând, de ideologie. Liberali și conservatori. Nu doar că sunt în dezacord în privința problematicilor politice, dar fiecare tabără crede despre cealaltă că este malefică. Căsătoriile mixte sunt descurajate și, în rarele ocazii când se întâmplă, sunt considerate un eveniment remarcabil. În al treilea rând, de regiune. Nordul și Sudul. Cele două tabere

au purtat un război civil și încă există răni care întârzie să se vindece. Nordul privește Sudul de sus și Sudul detestă Nordul. În ultimul rând, de rasă. Există o ierarhie rasială în America. Albii sunt mereu în vârf, mai exact albii anglo-saxoni protestanți, altfel cunoscuți și ca WASP[5], și negrii americanii sunt mereu la bază, iar ceea ce se află în mijloc ține de timp și de loc. (Sau după cum spune acel minunat cântecel: If you're white, you're all right; if you're brown, stick around; if you're black, get back![6]) Americanii presupun că toată lumea va înțelege tribalismul lor. Dar îți ia ceva timp să îl descifrezi. De exemplu, la facultate, am avut un vorbitor invitat, și una dintre colegele mele îi șoptește alteia „Doamne, ce față de evreu" cu un frison, chiar cu un frison. Ca și cum a fi evreu era ceva rău. Eu nu m-am prins. Din câte puteam vedea, bărbatul era alb, nu foarte diferit de colega mea. Pentru mine, a fi evreu era o noțiune vagă, o noțiune biblică. Dar am învățat repede. Știți, în ierarhia raselor din America, evreii sunt albi, dar cu câteva trepte mai jos decât albii. Puțin descumpănitor, fiindcă o cunoșteam pe fata aceea, cu pistrui și părul blond de tot, care spunea că este evreică. Cum puteau americanii să își dea seama cine era evreu? Cum știa colega mea că tipul care ne vorbea era evreu? Am citit undeva că facultățile americane obișnuiau să le ceară candidaților numele de fată al mamelor pentru a se asigura că nu erau evreice, fiindcă nu admiteau persoane cu origini evreiești. Oare așa îți dai seama? După numele oamenilor? Cu cât petreci mai mult timp aici, cu atât înțelegi mai multe lucruri.

---

5 Abreviere de la *White Anglo-Saxon Protestant* (n.t.)

6 Dacă ești alb, ești în regulă; dacă ești maroniu, stai prin preajmă; dacă ești negru, ia-o din loc! (n.t.)

CAPITOLUL 18

Noua clientă a Mariamei purta pantaloni scurți de blugi, extrem de mulați, și adidași în același roz aprins ca tricoul. Cercei rotunzi mari îi atingeau ușor fața. S-a postat în fața unei oglinzi, descriind tipul de codițe-spic pe care le voia.

— În zig-zag, cu o cărare pe o parte, chiar aici, dar să nu adaugi părul de la început, îl adaugi când ajungi la coadă, a spus ea, vorbind rar, pronunțând cuvintele prea apăsat. Înțelegi ce spun? a adăugat, deja părând convinsă că Mariama nu o înțelegea.

— Înțeleg, a zis Mariama încet. Vrei să vezi o fotografie? Am ceva exact așa în catalog.

S-au uitat în catalog și, în cele din urmă, clienta s-a așezat mulțumită, cu pelerina uzată de plastic în jurul gâtului, cu scaunul ajustat la înălțimea potrivită, în tot acest timp Mariama zâmbind cu subînțeles.

— Cealaltă coafeză la care am fost data trecută, a spus clienta, era și ea din Africa și a vrut să-mi ardă părul! A scos o bricheță și eu îmi ziceam: Shontay White, nu o lăsa pe femeia asta să se apropie cu chestia aia de părul tău. Așa că o întreb: pentru ce-i asta? Și ea îmi răspunde: vreau să-ți curăț codițele, iar eu zic: poftim? Apoi încearcă să-mi arate, încearcă să-mi treacă bricheta aprinsă peste una din codițe, și atunci am luat-o razna.

— Asta nu e bine. Arderea nu e bună. Noi nu facem asta, a clătinat din cap Mariama.

A intrat o clientă cu un batic de un galben strălucitor.

— Bună, a spus ea. Aș vrea să-mi împletesc părul în codițe.

— Ce fel de codițe? a întrebat Mariama.

— Codițe obișnuite de mărime medie.

— Le vrei lungi? a întrebat Mariama.

— Nu foarte lungi, poate până la umeri?

— OK. Ia loc, te rog. O să ți le facă ea, a zis Mariama, arătând spre pe Halima, care stătea în spate, cu ochii în televizor.

Halima s-a ridicat și s-a întins, puțin mai mult decât ar fi fost necesar, ca și cum și-ar fi semnalat împotrivirea.

— Vinzi filme nigeriene? a întrebat-o femeia pe Mariama, arătând către maldărul de DVD-uri.

— Vindeam, dar furnizorul meu a dat faliment. Vrei să cumperi?

— Nu. Dar pare că ai foarte multe.

— Unele dintre ele sunt chiar drăguțe, a zis Mariama.

— Nu pot să mă uit la chestiile astea. Bănuiesc că e o prejudecată. În țara mea, Africa de Sud, nigerienii sunt cunoscuți pentru că fură carduri de credit și vând droguri și tot felul de chestii nasoale. Bănuiesc că și filmele sunt tot așa.

— Ești din Africa de Sud? Dar n-ai deloc accent! a exclamat Mariama.

— Sunt aici de multă vreme, dar nu contează, a dat din umeri femeia.

— Nu adevărat, a zis Halima, brusc însuflețită, în spatele femeii. Când venit aici cu băiatul meu, băteau în școală pentru că accent african. În Newark? Dacă vezi fața la băiatul meu? Culoare ca vânăta. Îl băteau, îl băteau, îl băteau. Băieții negri îl băteau așa. Acum accent dispărut și el fără probleme.

— Îmi pare rău să aud asta, a spus femeia.

— Mulțumesc, a zâmbit Halima, cucerită de femeie datorită acelei extraordinare realizări, accentul american. Da, Nigeria foarte coruptă. Cea mai rău coruptă țară în Africa. Eu mă uit la film, dar nu, nu merg în Nigeria! a zis.

— Eu nu mă pot mărita cu un nigerian și nu o să permit nimănui din familia mea să se mărite cu un nigerian, a zis Mariama și i-a aruncat lui Ifemelu o privire prin care-și cerea scuze. Nu toți, dar mulți dintre ei fac lucruri rele. Pot să și omoare pentru bani.

— Ei bine, despre asta nu știu, a spus clienta plictisită.

Aisha privea scena tăcută. Mai târziu, i-a șoptit lui Ifemelu cu o expresie suspicioasă:

— Tu aici cinșpe ani, dar nu accent american. De ce?

Ifemelu a ignorat-o și, încă o dată, a deschis *Trestie de zahăr* a lui Jean Toomer. Se uita țintă la cuvinte și, brusc, și-a dorit să poată da timpul înapoi și să amâne întoarcerea acasă. Poate că se grăbise. N-ar fi trebuit să-și vândă apartamentul. Ar fi trebuit să accepte oferta revistei *Letterly* de a-i cumpăra blogul și de-a o păstra ca bloggeriță plătită. Dacă se întorcea în Lagos și își dădea seama că făcuse o greșeală? Nici măcar gândul că se putea întoarce oricând în America nu o consola prea mult.

Filmul se terminase și, în liniștea deplină care se făcuse din nou în încăpere, clienta Mariamei a spus mai tare decât era nevoie, atingând una dintre codițele-spic subțiri care îi desenau un zig-zag pe scalp:

— Asta-i prea strânsă.

— Nicio problemă. O fac din nou, a zis Mariama.

Era prietenoasă și vorbea frumos, dar Ifemelu își putea da seama că o considera pe clientă o scandalagioaică, că nu era nimic în neregulă cu acea codiță, dar asta făcea parte din noul ei sine american, acea fervoare a serviciilor, acea strălucire a suprafețelor, și ea acceptase acest lucru. După ce clienta avea să plece, avea poate să se smulgă din acel sine și să le spună Halimei și Aishei ceva despre americani, cât de răsfățați și de copilăroși sunt, cât de îndreptățiți se cred la orice, însă, atunci când următoarea clientă îi va trece pragul, va redeveni o versiune ireproșabilă a sinelui american.

— A ieșit drăguț, i-a spus clienta Mariamei în timp ce-i plătea și la scurt timp a intrat o tânără albă, plinuță și bronzată, cu părul prins la spate într-o coadă lejeră.

— Bună! a spus ea.

— Bună, a zis Mariama, și apoi a așteptat, ștergându-și mâinile iar și iar pe pantalonii ei scurți.

— Aș vrea să-mi împletesc părul. Poți să-mi împletești părul, nu-i așa?

Mariama a zâmbit, nerăbdătoare să-i facă pe plac.

— Da. Facem orice fel de coafură. Vrei codițe împletite sau spic? Ia loc, te rog, a zis în timp ce curăța energic scaunul.

Femeia s-a așezat și a spus că vrea codițe-spic.

— Cam ca Bo Derek în filmul acela. Știi filmul 10?

— Da, știu, a zis Mariama.

Ifemelu se îndoia că îl știa.

— Eu sunt Kelsey, a spus femeia adresându-se parcă tuturor.

Era agresiv de prietenoasă. A întrebat-o pe Mariama de unde e, de când e în America, dacă are copii, cum îi merge afacerea.

— Afacerea are suișuri și coborâșuri, dar noi ne străduim, a zis Mariama.

— Dar n-ai fi putut avea o asemenea afacere în țara ta, nu-i așa? Nu e minunat că poți veni în Statele Unite, și acum copiii tăi pot avea o viață mai bună?

Mariama a părut surprinsă.

— Da.

— Femeile au voie să voteze în țara ta? a întrebat Kelsey.

Mariama a făcut o pauză mai lungă.

— Da.

— Ce citești? s-a întors Kelsey către Ifemelu.

Aceasta i-a arătat coperta romanului. Nu voia să pornească o conversație. Mai ales cu Kelsey. Recunoștea în ea naționalismul americanilor liberali care criticau copios America, dar nu le plăcea ca tu să o faci, se așteptau să fii tăcut și recunoscător, amintindu-ți întotdeauna cât de bine era în America în comparație cu orice alt loc.

— E bună?

— Da.

— E un roman, nu-i așa? Despre ce e vorba?

Oare de ce întreabă oamenii „Despre ce e vorba?" ca și cum un roman trebuie să fie despre un singur lucru? Lui Ifemelu îi displăcea întrebarea, i-ar fi displăcut chiar și dacă nu ar fi simțit, pe lângă incertitudinea depresivă, începutul unei migrene.

— S-ar putea să nu fie genul de carte care să-ți placă dacă îți place un gen anume. Amestecă proza cu versurile.

— Ai un accent excelent. De unde ești?

— Nigeria.

— A, tare. Plec în Africa în toamnă, a adăugat ea. Congo și Kenya, dar o să încerc să văd și Tanzania.

Kelsey avea degete subțiri, ar fi fost perfecte pentru o reclamă la inele.

— Foarte drăguț.

— Am citit diverse cărți ca să mă pregătesc. Toți mi-au recomandat *O lume se destramă*, pe care am citit-o în liceu. E foarte bună, dar oarecum ciudată, nu? Vreau să spun că nu prea m-a ajutat să înțeleg Africa modernă. Tocmai am terminat o carte fantastică, *A Bend in the River*. M-a făcut să înțeleg cu adevărat cum funcționează Africa modernă.

Ifemelu a scos un sunet, pe jumătate pufnet, pe jumătate zumzet, dar n-a rostit niciun cuvânt.

— E pur și simplu atât de onestă, cea mai onestă carte pe care am citit-o despre Africa, a spus Kelsey.

Ifemelu s-a foit în scaun. Tonul atotcunoscător al lui Kelsey îi zgâria timpanele. Migrena i se accentua. Credea că romanul acela nu era nici pe departe despre Africa. Era despre Europa sau despre tânjirea după Europa, despre imaginea de sine șifonată a unui bărbat indian născut în Africa și care se simțea atât de rănit, atât de văduvit fiindcă nu se născuse european, membru al unei rase pe care o înălțase pe un piedestal pentru capacitatea ei de a crea, încât își transformase închipuitele hibe personale într-un dispreț instantaneu pentru Africa; prin atitudinea

lui arogantă și erudită față de africani putea deveni, chiar și numai trecător, european. S-a rezemat de spătarul scaunului și a spus toate astea pe un ton măsurat. Kelsey părea uluită, nu se așteptase la o mini-prelegere. Apoi a zis binevoitoare:

— A, păi da, înțeleg de ce ai interpreta romanul astfel.

— Și eu înțeleg de ce tu l-ai interpreta așa cum ai făcut-o, a spus Ifemelu.

Kelsey a ridicat din sprâncene, ca și cum Ifemelu era una dintre acele persoane puțin dezechilibrate de care era mai bine să te ferești. Ifemelu a închis ochii. Avea senzația că norii i se îngrămădesc deasupra capului. Simțea că leșină. Poate era de vină căldura. Pusese capăt unei relații în care nu era nefericită, închisese un blog unde îi făcea plăcere să scrie, și acum urmărea ceva ce nu putea exprima prea clar, nici măcar pentru sine. Și despre Kelsey ar fi putut scrie un articol pe blog, fata aceea care credea cumva că felul ei de a citi cărțile era în mod miraculos neutru, în timp ce al altora era colorat de emoție.

— Vrei să folosești păr? a întrebat-o Mariama pe Kelsey.

— Păr?

Mariama a ridicat un pachet de extensii într-o învelitoare de plastic transparentă. Kelsey a făcut ochii mari, apoi a aruncat priviri rapide în jurul ei, la pachetul din care Aisha lua mici șuvițe pentru fiecare codiță împletită, la pachetul pe care Halima tocmai îl desfăcea.

— O, Dumnezeule, deci așa se face. Iar eu credeam că femeile afro-americane cu împletituri au părul atât de bogat!

— Nu, folosim extensii, a zis Mariama zâmbind.

— Poate data viitoare. Cred că astăzi o să-mi împletesc doar părul meu, a spus Kelsey.

Coafura ei nu a durat mult, șapte codițe-spic, părul ei prea subțire începând deja să iasă din împletitură.

— E super! a spus după aceea.

— Mulțumesc, a zis Mariama. Te mai așteptăm. Data viitoare pot să-ți fac alt stil.

— Super!

Ifemelu a privit-o pe Mariama în oglindă, gândindu-se la noile fațete al propriului sine american. Alături de Curt se privise în oglindă și, cu un fior de mândrie, văzuse pentru prima dată pe altcineva.

Lui Curt îi plăcea să spună că a fost dragoste la primul râs. De fiecare dată când oamenii îi întrebau cum s-au cunoscut, chiar și oameni pe care de-abia îi cunoșteau, el le spunea că le făcuse cunoștință Kimberly: el, vărul venit în vizită din Maryland, ea, bona nigeriană despre care Kimberly vorbea atât de des, și că fusese vrăjit de vocea ei profundă, de codița împletită care îi scăpase din bentiță. Dar când Taylor a intrat val-vârtej în camera de zi, în chiloți, cu o pelerină albastră și strigând „Sunt Căpitanul Chiloți!", și ea își dăduse capul pe spate și râsese, atunci s-a îndrăgostit. Râsul ei era atât de răsunător, cu umerii zguduindu-i-se și pieptul tresăltându-i, era râsul unei femei care, atunci când râdea, râdea cu adevărat. Câteodată, când erau singuri și ea râdea, el îi spunea tachinând-o:

— Cu asta m-ai cucerit. Și știi la ce m-am gândit? Dacă râde în felul ăsta, mă întreb oare cum face alte lucruri.

Îi spunea și că ea știuse că era fascinat (cum ar fi putut să nu știe?), dar se prefăcuse că nu știa fiindcă nu-și dorea un iubit alb. Adevărul era că ea nu-i observase interesul. Fusese mereu capabilă să detecteze dorința bărbaților, dar nu și în cazul lui Curt, oricum nu la început. Încă se mai gândea la Blaine, îl vedea îndepărtându-se pe peronul din gara New Haven, o fantomă ce o umplea de un dor fără speranță. Nu fusese doar atrasă de Blaine, fusese vrăjită de Blaine, și el devenise, în mintea ei, partenerul american perfect, pe care nu-l va avea niciodată. Totuși, se mai îndrăgostise de atunci, pasiuni minore

în comparație cu acea pasiune fulgerătoare din tren, și nu demult fusese îndrăgostită de Abe, coleg cu ea la cursul de etică, Abe care era alb, Abe care o plăcea destul de mult, căruia i se părea că e inteligentă și amuzantă, chiar atrăgătoare, dar care nu o vedea ca pe o femeie. Era curioasă în privința lui Abe, interesată de el, dar toate flirturile ei erau, pentru el, o joacă nevinovată: Abe ar fi cuplat-o cu prietenul lui negru, dacă ar fi avut un prieten negru. Pentru el, era invizibilă. Asta i-a sufocat atracția față de Abe și, poate, a făcut-o să nu-l bage în seamă pe Curt. Până într-o după-amiază, când ea și Taylor se jucau, și el a aruncat mingea sus, sus de tot, iar mingea a căzut într-un tufiș din curtea vecină.

— Cred că ne putem lua adio de la ea, a spus Ifemelu.

Cu o săptămână înainte, un Frisbee dispăruse în același loc. Curt s-a ridicat de pe șezlong (îi urmărise fiecare mișcare, i-a mărturisit el mai târziu) și s-a aruncat în tufiș, aproape ca într-o piscină, de unde a ieșit victorios cu mingea galbenă.

— Ura! Unchiul Curt! a strigat Taylor.

Dar Curt nu i-a dat mingea lui Taylor, i-a întins-o lui Ifemelu. Ea i-a văzut în ochi ceea ce el voia să vadă.

— Mulțumesc, a spus și a zâmbit.

Mai târziu, în bucătărie, după ce îi pusese o casetă video lui Taylor și bea un pahar cu apă, el i-a spus:

— Acesta e momentul în care te-aș invita la cină, dar, deocamdată, mă mulțumesc cu orice. Pot să te scot la un pahar, la o înghețată, la masă, la un film? Astă-seară? Weekendul ăsta, înainte să mă întorc în Maryland?

O privea ca fermecat, aplecându-și puțin capul înainte, și ea a simțit o destindere. Cât de splendid era să fii atât de dorită, și de către acest bărbat cu brățara lui de metal nonconformistă și cu gropița din bărbie ca a unui model din cataloagele de modă. A început să-l placă pentru că el o plăcea.

— Ce delicat mănânci, i-a spus el la prima întâlnire, într-un restaurant italienesc din Cartierul Vechi.

Nu era nimic prea delicat în felul în care-și ducea furculița la gură, dar îi plăcea că el credea asta.

— Deci, sunt un tip alb bogat din Potomac, dar nu sunt nici pe departe un nenorocit cum se presupune, a mai spus el, într-un fel care a făcut-o să simtă că mai folosise această frază și fusese bine primită. Laura spune mereu că mama e mai bogată ca Dumnezeu, dar eu nu sunt așa sigur de asta.

Vorbea despre el însuși cu o asemenea plăcere, de parcă era hotărât să-i spună dintr-un foc tot ce era de știut. Ai lui erau hotelieri de o sută de ani. Mersese la facultate în California ca să scape de ei. Absolvise și călătorise prin America Latină și Asia. Ceva începuse să-l tragă înapoi spre casă, poate moartea tatălui, poate o relație nefericită. Așa că se întorsese, cu un an înainte, în Maryland, pusese bazele unei afaceri cu *software* doar ca să nu se implice în afacerea familiei, își cumpărase un apartament în Baltimore și mergea în Potomac în fiecare duminică să ia prânzul cu mama lui. Vorbea despre sine cu o simplitate desăvârșită, presupunând că ei îi plăceau poveștile sale, doar pentru că îi plăceau lui. Entuziasmul lui băiețesc o fascina. I-a simțit trupul ferm când l-a îmbrățișat de noapte-bună în fața apartamentului ei.

— Sunt pe cale să te sărut în exact trei secunde, a spus el. Un sărut adevărat care ne poate duce departe, așa că, dacă nu vrei ca asta să se întâmple, poate vrei să te retragi chiar acum.

Nu s-a retras. Sărutul a excitat-o, așa cum te excită lucrurile necunoscute.

— Trebuie să-i spunem lui Kimberly, a spus el apoi în grabă.

— Ce să-i spunem lui Kimberly?

— Că suntem iubiți.

— Suntem?

El a râs, a râs și ea, deși ea nu glumise. Curt era deschis și exuberant, fără niciun strop de cinism. Era fermecată și aproape neajutorată în fața lui, se lăsa purtată de el; poate că erau într-adevăr iubiți după un singur sărut de vreme ce el era atât de sigur de asta.

— Ce faci, porumbițo? a întâmpinat-o Kimberly a doua zi.

— Deci îl vei putea ierta pe vărul tău pentru că a ieșit cu bona? a întrebat Ifemelu.

Kimberly a râs și apoi, cu un gest care a surprins-o și a impresionat-o pe Ifemelu, a îmbrățișat-o. S-au îndepărtat una de alta stânjenite. La televizorul din camera de zi era Oprah, și a auzit publicul izbucnind în aplauze.

— Păi, a zis Kimberly, părând ea însăși puțin uluită de îmbrățișare, voiam doar să-ți spun că sunt cu adevărat... bucuroasă pentru amândoi.

— Mulțumesc. Dar a fost numai o întâlnire, și n-am mers până la capăt.

Kimberly a chicotit, și pentru o clipă a părut că erau niște liceene vorbind despre băieți. Ifemelu detecta uneori, dedesubtul mecanismelor bine unse ale vieții lui Kimberly, o undă de regret nu doar pentru lucrurile după care tânjea în prezent, ci și pentru cele după care tânjise cândva.

— Ar fi trebuit să-l vezi pe Curt de dimineață, a zis Kimberly. Nu l-am văzut niciodată așa! E de-a dreptul entuziasmat!

— De ce? a întrebat Morgan.

Stătea în pragul bucătăriei, corpul ei prepuber era încordat de ostilitate. În spatele ei, Taylor se străduia să îndrepte picioarele unui roboțel de plastic.

— Ei bine, iubito, asta va trebui să-l întrebi pe unchiul Curt.

Curt a intrat în bucătărie, zâmbind sfios, cu părul ușor umed, răspândind un miros proaspăt și delicat de parfum.

— Bună, a spus el. O sunase în timpul nopții să-i spună că nu putea dormi. E foarte siropos ce spun, dar sunt atât de plin

de tine, e ca și cum te *respir*, știi ce vreau să zic? îi spusese, și ea se gândise că romancierii care scriau romane de dragoste se înșelaseră, și că bărbații, nu femeile, erau cei romanțioși.

— Morgan întreabă de ce pari atât de entuziasmat, a zis Kimberly.

— Ei bine, Morg, sunt atât de entuziasmat pentru că am o nouă iubită, o persoană cu totul specială, pe care s-ar putea s-o cunoști.

Ifemelu și-ar fi dorit să-și ia brațul din jurul umerilor ei, nu era de parcă și-ar fi anunțat logodna, pentru numele lui Dumnezeu. Morgan se holba la ei. Ifemelu l-a văzut pe Curt prin ochii ei: unchiul chipeș care călătorea prin toată lumea și singurul care spunea glume cu adevărat amuzante la cina de Ziua Recunoștinței, tipul de gașcă suficient de tânăr încât să o înțeleagă și suficient de bătrân încât să încerce s-o facă pe mama ei s-o înțeleagă.

— Ifemelu e iubita ta? a întrebat Morgan.

— Da, a spus Curt.

— Scârbos, a zis Morgan cu o autentică expresie de dezgust.

— Morgan! a spus Kimberly.

Fetița s-a întors și a urcat la etaj.

— E îndrăgostită de unchiul Curt, și acum bona îi invadează teritoriul. Nu cred că-i e ușor, a spus Ifemelu.

— Tu și cu Ifemelu o să vă căsătoriți și o să aveți un copil, unchiule Curt? a întrebat Taylor, care părea la fel de bucuros la auzul veștii cum era de faptul că îndreptase picioarele robotului.

— Ei bine, amice, deocamdată doar o să petrecem mult timp împreună pentru a ne cunoaște mai bine.

— A, OK, a zis Taylor, un pic dezamăgit, dar când Don a venit acasă, a alergat în brațele lui și i-a spus: Ifemelu și unchiul Curt se vor căsători și vor avea un copil!

— A, a zis Don.

Surpriza lui i-a adus aminte lui Ifemelu de Abe: Don o considera atrăgătoare și interesantă, și pe Curt la fel de atrăgător și interesant, dar nu îi trecuse prin minte să-i vadă ca pe un cuplu în urzeala delicată a unei povești de dragoste.

Curt nu fusese niciodată cu o negresă, i-a mărturisit asta după ce-au făcut-o prima dată, în apartamentul lui *penthouse* din Baltimore, lăsându-și capul pe spate într-un gest de autopersiflare, ca și cum era un lucru pe care ar fi trebuit să-l facă de mult, dar pe care cumva îl neglijase.

— Felicitări, ai mai trecut un hop, atunci, a spus ea, ridicând un pahar imaginar.

Wambui spusese odată, după ce Dorothy le prezentase noului ei iubit olandez la o întâlnire ASA:

— Nu pot să fiu cu un bărbat alb, aș fi prea speriată să-l văd dezbrăcat, toată paloarea aia. Doar dacă e un italian cu pielea foarte bronzată. Sau un evreu, un evreu cu pielea foarte închisă la culoare.

Ifemelu se uita la părul blond și la pielea deschisă a lui Curt, la alunițele lui ruginii de pe spate, la întinderea fină de păr auriu de pe piept, și se gândea cât de străină i se părea, acum, reticența lui Wambui.

— Ești atât de sexy, a spus ea.

— Tu ești *mai* sexy.

I-a spus că nu mai fusese niciodată atât de atras de o femeie, că nu văzuse niciodată un corp atât de frumos, cu sânii perfecți, cu fundul perfect. O amuza că el considera un fund perfect ceea ce Obinze numea un fund plat, iar despre sânii ei spunea că erau sâni mari obișnuiți, deja puțin lăsați. Dar cuvintele lui îi făceau plăcere, ca un cadou extravagant și inutil. El voia să-i sugă degetul, să lingă miere de pe sfârcul ei, să-i întindă înghețată pe abdomen, ca și cum nu era suficient ca pielea lui dezgolită să o atingă pe a ei.

Mai târziu, când a vrut să recurgă la roluri („Acum eşti Foxy Brown!"), ei i s-a părut drăguţă capacitatea lui de a juca un rol, de a se pierde atât de complet într-un personaj, aşa că s-a conformat, încântată de încântarea lui, deşi o nedumerea cum asta putea să-l excite atât de mult. Adesea, stând goală lângă el, se surprindea gândindu-se la Obinze. Se străduia să nu compare mângâierile lui Curt cu ale lui. Îi spusese despre Mofe, iubitul ei din gimnaziu, dar nimic despre Obinze. Părea un sacrilegiu să discute despre el, să se refere la el ca la un „fost", acel cuvânt uşuratic care nu însemna nimic. Cu fiecare lună care se scurgea între ei, simţea acea tăcere calcifiindu-se şi devenind un monolit dur şi impunător, cu neputinţă de năruit. Încă mai începea să-i scrie, dar întotdeauna se oprea, hotărându-se mereu să nu trimită e-mail-urile.

În compania lui Curt, a devenit, în mintea ei, o femeie eliberată de încurcături şi de griji, o femeie alergând în ploaie cu gustul căpşunelor mângâiate de soare pe buze. „Un pahar" a devenit parte din arhitectura existenţei ei, mojito şi martini, vin alb sec şi roşu fructat. A mers cu el în drumeţii, s-a plimbat cu caiacul, a campat lângă casa de vacanţă a familiei lui, toate lucrurile pe care nu şi-ar fi imaginat niciodată că avea să le facă. Era acum mai uşoară şi mai suplă, era Iubita lui Curt, un rol în care se strecurase ca într-o rochie preferată, care te pune în valoare. Râdea mai des fiindcă el râdea des. Optimismul lui o orbea. Avea o mulţime de planuri. „Am o idee!", îl auzeai deseori. Şi-l imagina ca pe un copil înconjurat de prea multe jucării viu colorate, întotdeauna încurajat să-şi ducă la capăt „planurile", căruia i se spunea mereu că ideile lui banale erau minunate.

— Hai să mergem mâine la Paris! i-a spus într-un weekend. Ştiu că nu e deloc original, dar tu nu ai fost niciodată şi mi-ar plăcea la nebunie să-ţi pot arăta Parisul!

— Nu pot să plec pur și simplu la Paris. Am un pașaport nigerian. Trebuie să îmi depun actele pentru viză, cu extras bancar și asigurare medicală și tot soiul de dovezi că n-o să rămân acolo ca să devin o povară pentru Europa.

— Da, uitasem de asta. OK, mergem weekendul următor. Vom rezolva totul cu viza săptămâna asta. O să fac rost mâine de o copie după extrasul meu de cont.

— Curtis, a spus ea, puțin severă, pentru a-l face să se comporte rezonabil, dar cum stătea și privea orașul de la o asemenea înălțime, era deja prinsă în vârtejul entuziasmului.

Era mereu binedispus, neobosit, într-un fel în care doar un american de genul lui putea fi, și comportamentul lui avea o latură infantilă pe care o considera admirabilă și detestabilă deopotrivă. Într-o zi au făcut o plimbare pe South Street, pentru că ea nu văzuse niciodată ceea ce el îi descria drept cea mai frumoasă parte a Philadelphiei, și Curt și-a strecurat mâna într-a ei în timp ce hoinăreau pe lângă saloane de tatuaje și grupuri de băieți cu părul vopsit roz. Lângă Condom Kingdom, a intrat pe neașteptate într-un mic magazin de tarot, trăgând-o după el. O femeie într-o mantie neagră le-a spus: „Văd lumină și fericire îndelungată în viitorul vostru", și Curt a exclamat „Și noi la fel!" și i-a plătit zece dolari în plus. Mai târziu, când efervescența lui devenise pentru Ifemelu o ispită, o seninătate fără preget care o făcea să vrea să o lovească, să o distrugă, aceasta avea să fie una dintre cele mai frumoase amintiri despre Curt, el în magazinul acela de tarot de pe South Street, într-o zi încărcată de promisiunea verii: atât de frumos, atât de fericit, cu o credință autentică. Credea în semne de bun-augur și în gânduri pozitive și în finalurile fericite ale filmelor, o credință netulburată,

fiindcă nu se gândea profund la toate astea înainte de a alege să creadă, pur și simplu credea.

CAPITOLUL 19

Mama lui Curt era de o eleganță rece, avea un păr strălucitor, un ten bine întreținut, haine scumpe și de bun gust croite să arate scumpe și de bun gust, părea genul de persoană înstărită care nu lasă bacșișuri generoase. Curt îi spunea „mama", cu o anumită formalitate, cu o sonoritate arhaică. Duminica luau *brunch*-ul împreună cu ea. Lui Ifemelu îi plăcea ritualul duminical al acelor mese din restaurantul înzorzonat al hotelului, plin de oameni îmbrăcați elegant, cupluri cu părul argintiu alături de nepoții lor, femei de vârstă mijlocie cu broșe la rever. Singura persoană de culoare în afară de ea era un ospătar îmbrăcat scrobit. Mânca omletă pufoasă și felii subțiri de somon și semilune de pepene galben proaspăt, privindu-i pe Curt și pe mama lui, amândoi orbitor de blonzi. Curt vorbea și mama lui îl asculta atentă. Își adora fiul... fiul născut târziu, când nu credea că mai putea avea copii, fermecătorul ei fiu, căruia nu-i putea refuza vreodată ceva. El era aventurierul ei care îi aducea specii exotice de pe meleaguri străine (avusese o iubită japoneză și una venezueleană), dar care, cu timpul, avea să facă alegerea corectă. Tolera pe oricine îi plăcea lui, dar nu se simțea obligată să fie afectuoasă.

— Sunt republicană, ca toată familia noastră. Suntem împotriva ajutoarelor sociale, dar am sprijinit foarte mult drepturile civile. Vreau doar să știi ce fel de republicani suntem, i-a spus lui Ifemelu când s-au întâlnit prima dată, ca și cum era cel mai important lucru care trebuia menționat.

— Și ați vrea să știți ce fel de republicană sunt eu? a întrebat Ifemelu.

Mama lui a părut luată prin surprindere la început, dar apoi chipul i s-a întins într-un zâmbet forțat.

— Ești nostimă, a zis.

O dată, mama lui i-a spus lui Ifemelu: „Ai gene drăguțe", cuvinte abrupte, neașteptate, și apoi a sorbit din Bellini-ul ei, ca și cum n-ar fi băgat de seamă „Mulțumesc"-ul uimit al lui Ifemelu.

— Gene? Trebuie că s-a străduit din greu să găsească ceva pentru care să mă complimenteze! a spus Ifemelu, când se întorceau cu mașina în Baltimore.

— Laura spune că mamei nu-i plac femeile frumoase, a spus Curt râzând.

Într-un weekend, Morgan a venit în vizită. Kimberly și Don voiau să-i ducă pe copii în Florida, dar Morgan a refuzat să meargă. Astfel că unchiul Curt i-a propus să petreacă weekendul în Baltimore. Plănuise o ieșire cu barca, și Ifemelu s-a gândit că ar fi bine să petreacă puțin timp doar el cu Morgan.

— Tu nu vii, Ifemelu? a întrebat Morgan, aparent dezumflată. Credeam că mergem *împreună*.

Cuvântul *împreună* fusese rostit cu mai multă însuflețire decât auzise Ifemelu vreodată la Morgan.

— Bineînțeles că vin, a zis ea. În timp ce se dădea cu mascara și gloss, Morgan o privea. Vino aici, Morg, a spus, și apoi i-a dat și ei cu gloss. Bun. Măi să fie, cum de ești atât de frumoasă, domnișoară Morgan?

Morgan a râs. Pe chei, Ifemelu și Curt au ținut-o de mână pe Morgan, care era bucuroasă să fie ținută astfel de mână, și Ifemelu s-a gândit, fulgerător, la ea și la Curt căsătoriți, la viața lor gravată în acel confort, el înțelegându-se cu prietenii și familia ei, și ea cu prietenii și familia lui, cu excepția mamei sale. Glumeau despre căsătorie. De prima oară când îi povestise despre ceremoniile de cumpărare a miresei, pe care tradiția igbo le impunea înaintea aducerii vinului și a ceremoniei

religioase, el glumea că s-ar fi dus în Nigeria s-o cumpere, ar fi mers la casa ei părintească, ar fi stat cu tatăl și unchii ei insistând să o ia gratis. Iar ea glumea, imaginându-și cum mergea spre altar într-o biserică din Virginia, în timp ce răsuna „Marșul nupțial" și rudele lui priveau oripilate, întrebându-se în șoaptă de ce poartă bona rochie de mireasă.

Stăteau cuibăriți pe canapea, ea citind un roman, el uitându-se la sport. I se părea adorabil cât de absorbit era de meciuri, cu ochii mijiți și ficși. În timpul reclamelor, ea îl tachina: de ce nu are fotbalul american nicio logică, sunt doar niște bărbați supraponderali care sar unul peste celălalt? Și de ce jucătorii de baseball scuipă atât de mult și apoi o rup la fugă în sprinturi incomprehensibile? El râdea și încerca să-i explice, din nou, ce presupunea un *homerun* și un *touchdown*, dar ea nu era interesată, pentru că deslușirea regulilor sportive ar fi însemnat că nu-l mai putea tachina, așa că se întorcea la romanul ei, gata să-l tachineze la următoarea pauză.

Canapeaua era moale. Pielea lui Ifemelu strălucea. La școală obținuse credite suplimentare și își ridicase media. De la ferestrele înalte ale sufrageriei vedeau portul întins, cu apa scânteind și luminile pâlpâitoare. Un sentiment de mulțumire a copleșit-o. Asta era ceea ce îi oferise Curt, darul mulțumirii lăuntrice, al tihnei. Cât de repede se acomodase cu viața lor, cu pașaportul ei plin de vize, cu asistența grijulie a însoțitorilor de bord din cabinele de clasa întâi, cu așternuturile mătăsoase din hoteluri și cu fleacurile pe care le colecționa: borcănașe de dulceață de la micul dejun, flacoane mici de balsam, papuci pufoși, chiar și prosoape de față dacă erau deosebit de moi. Își abandonase vechea piele. Aproape că îi plăcea iarna, învelișul scânteietor al zăpezii de pe mașini, căldura ademenitoare a pulovărelor de cașmir pe care Curt i le cumpăra. În magazine nu se mai uita întâi la preț. El îi cumpăra mâncare și manuale,

și *vouchere* cadou la magazinele de haine, o ducea la cumpărături chiar el. I-a cerut să renunțe la slujba de bonă, puteau petrece mai mult timp împreună dacă ea nu trebuia să lucreze în fiecare zi. Dar ea a refuzat.

— Trebuie să am o slujbă, a spus.

Economisea, trimitea mai mulți bani acasă. Voia ca părinții ei să se mute într-un apartament nou. În blocul vecin avusese loc un jaf armat.

— Ceva mai spațios, într-un cartier mai bun, le-a spus.

— E OK aici, a zis mama ei. Nu e așa rău. Au construit o nouă poartă la intrarea pe stradă și au interzis okada-urile după ora șase seara, așa că suntem în siguranță.

— O poartă?

— Da, lângă chioșc.

— Care chioșc?

— Nu-ți amintești chioșcul? a întrebat mama ei.

Ifemelu a făcut o pauză. Amintirile ei căpătaseră o nuanță de sepia. Nu-și amintea chioșcul.

Tatăl ei își găsise, în sfârșit, o slujbă: director adjunct de resurse umane la una dintre noile bănci. Își cumpărase un telefon mobil. Mamei îi cumpărase cauciucuri noi pentru mașină. Încetul cu încetul, revenea la monologurile lui despre Nigeria.

— Obasanjo n-ar putea fi descris ca un om bun, dar trebuie să recunoaștem că a făcut câteva lucruri bune în țară, se poate observa un spirit înfloritor al antreprenoriatului, a zis el.

Era ciudat să-i sune direct, să-l audă pe tatăl ei spunând „Alo, da?" după ce suna a doua oară, și când el îi auzea vocea, începea să vorbească mai tare, aproape țipând, așa cum făcea mereu la apelurile internaționale. Mamei ei îi plăcea să iasă cu telefonul pe verandă, să se asigure că o aud și vecinii: „Ifem, cum e vremea în America?"

Mama îi punea întrebări superficiale și accepta răspunsuri superficiale. „Totul merge bine?", și Ifemelu nu putea spune

decât „da". Tatăl ei își amintea de cursuri pe care ea le menționase și îi cerea amănunte. Își alegea atent cuvintele, având grijă să nu spună nimic despre Curt. Era mai ușor să nu le zică despre Curt.

— Ce perspective de angajare ai? o întreba tatăl ei.

Se apropia absolvirea, viza de student îi expira.

— Am fost repartizată unui consilier de carieră și mă întâlnesc cu ea săptămâna viitoare, a zis ea.

— Toți absolvenții sunt repartizați unui consilier de carieră?

— Da.

— America e un loc organizat și oportunitățile de angajare sunt în floare acolo, a spus tatăl ei și a scos un sunet admirativ.

— Da. Au plasat mulți studenți în locuri de muncă bune, a zis Ifemelu.

Nu era adevărat, dar era ceea ce tatăl ei se aștepta să audă. Biroul de servicii de angajare, un spațiu în care nu puteai respira, cu teancuri de dosare tronând pe birouri, era cunoscut ca fiind plin de consilieri care analizau CV-uri și te rugau să schimbi corpul literelor sau formatul, oferindu-ți datele de contact expirate ale unor angajatori care nu te sunau niciodată. Prima oară când Ifemelu a mers acolo, consiliera ei, Ruth, o femeie afro-americană cu pielea de culoarea caramelului, a întrebat-o:

— Ce îți dorești cu adevărat să faci?

— Vreau o slujbă.

— Da, dar ce fel de slujbă? a întrebat Ruth, puțin neîncrezătoare. Ifemelu s-a uitat la CV-ul de pe masă.

— Am absolvit cu specializarea principală în comunicare, deci orice în comunicare, media.

— Ai vreo pasiune, o slujbă la care visezi?

Ifemelu a clătinat din cap. Se simțea slabă, fiindcă nu avea o pasiune, nu era sigură ce își dorea să facă. Interesele ei erau vagi și variate, publicistică, modă, politică, televiziune, niciunul cu o formă clar conturată. A participat la târgul de cariere organizat

de facultate, unde studenții purtau costume incomode și afișau expresii serioase, încercând să arate ca niște adulți demni de o slujbă adevărată. Recrutorii, ei înșiși ieșiți nu demult de pe băncile facultății, tinerii însărcinați să-i recruteze pe tineri, îi povesteau despre „oportunitatea de a crește" și „postul care ți se potrivește" și „beneficii", dar niciunul nu i-a putut face o promisiune fermă când și-au dat seama că nu era cetățean american, că ar fi trebuit să coboare în galeria tenebroasă a birocrației de imigrație dacă o angajau.

— Ar fi trebuit să-mi iau specializarea în inginerie sau așa ceva, i-a zis ea lui Curt. Specialiști în comunicare sunt pe toate drumurile.

— Cunosc niște persoane cu care tatăl meu a făcut afaceri, ar putea să te ajute, a spus Curt.

Și, nu peste mult timp, i-a spus că avea un interviu la un birou din centrul Baltimore-ului, pentru un post la departamentul Relații cu Publicul.

— Tot ce trebuie să faci este să fii în formă la interviu și postul e-al tău, i-a spus el. Deci, cunosc niște oameni într-o companie mai mare, dar avantajul aici este că îți acordă viză de lucru și demarează și procedurile pentru cartea verde.

— Poftim? Cum ai reușit?

— Am dat câteva telefoane, a ridicat el din umeri.

— Curt, serios, nu știu cum să-ți mulțumesc.

— Am eu niște idei, a zis el, cu o satisfacție copilărească.

Era o veste grozavă, și cu toate astea ea și-a păstrat sobrietatea. Wambui avea trei slujbe la negru pentru a strânge cei cinci mii de dolari de care avea nevoie ca să-l plătească pe un afro-american să se căsătorească cu ea pentru cartea verde, Mwombeki încerca în mod disperat să găsească o companie care să-l angajeze cu viza lui temporară, și iat-o pe ea, un balon roz, fără pic de greutate, plutind către înălțimi, propulsată de lucruri exterioare ei. Simțea, în toată acea recunoștință, un

mic sâmbure de resentiment: Curt putea, prin câteva telefoane, să rearanjeze lumea, să facă lucrurile să se miște în direcțiile pe care și le dorea. Când i-a zis lui Ruth despre interviul din Baltimore, ea a spus:

— Sfatul meu? Lasă codițele și îndreaptă-ți părul. Nimeni nu spune asta, dar ele contează. Ideea e să obții job-ul.

Uju îi spusese ceva asemănător mai demult, și atunci râsese. Acum știa destule ca să nu mai râdă.

— Mulțumesc, i-a spus lui Ruth.

De când venise în America, întotdeauna își împletise părul cu extensii lungi, mereu îngrozită de cât de mult costa. Le purta câte trei luni, uneori chiar patru, până ce mâncărimile deveneau de nesuportat și codițele răsăreau în dezordine din firele nou-crescute. Astfel încât era o nouă aventură să-și îndrepte părul cu ajutorul balsamului. Și-a scos extensiile, atentă să nu-și zgârie scalpul, să nu deranjeze în vreun fel stratul de murdărie care avea să-l protejeze. Gama de balsamuri de îndreptare devenise și mai bogată, cutii peste cutii în secțiunea de „păr etnic" de la farmacie, chipurile zâmbitoare ale femeilor de culoare cu părul strălucitor și neverosimil de drept lângă cuvinte precum „botanic" și „aloe", care promiteau un tratament delicat. A cumpărat unul într-o cutie verde. Acasă, în baie, a întins cu atenție gelul protector urmărindu-și linia părului înainte să înceapă să aplice din abundență balsamul cremos pe păr, șuviță cu șuviță, cu degetele în mănuși. Mirosul îi amintea de laboratorul de chimie din liceu, așa că a deschis larg geamul de la baie, care de obicei era blocat. S-a cronometrat atentă, spălându-și părul de balsam după exact douăzeci de minute, dar părul i-a rămas cârlionțat, cu densitatea neschimbată. Balsamul de îndreptare nu prinsese. Aceea a fost expresia, „nu prinsese", pe care a folosit-o coafeza din West Philadelphia.

— Fată, ai nevoie de un profesionist, i-a spus coafeza în timp ce îi aplica alt balsam. Oamenii cred că economisesc făcând asta acasă, dar nu e așa.

Ifemelu a simțit doar o ușoară arsură, la început, dar pe măsură ce coafeza îi clătea părul de balsam, Ifemelu, cu capul dat pe spate într-o chiuvetă de plastic, a simțit ace de durere care o săgetau plecând din diferite părți ale scalpului către diverse părți ale corpului, și înapoi.

— Doar o mică arsură, a zis coafeza. Dar ia uite ce drăguț arată. Uau, fată, ți se unduie părul ca al unei fete albe!

Părul mai degrabă îi atârna spre umeri în loc să i se înfoaie, era drept și neted, cu o cărare într-o parte și arcuindu-i-se într-un ușor bob la nivelul bărbiei. Verva îi dispăruse. Nu s-a recunoscut. A plecat de la salon aproape îndoliată; în timp ce coafeza îi îndrepta cu placa vârfurile, mirosul de ars, de moarte a ceva organic ce n-ar fi trebuit să moară, i-a dat un sentiment de pierdere. Curt părea să ezite când a văzut-o.

— Ție îți place, iubito?

— Văd că ție nu, a spus ea.

El n-a zis nimic. A întins mâna să o mângâie pe păr, ca și cum asta l-ar fi putut face să-i placă. Ea i-a dat-o la o parte.

— Au, fii atent! Am niște arsuri de la balsamul de îndreptare.

— Poftim?

— Nu e grav. În Nigeria păteam tot timpul. Uită-te la asta.

I-a arătat un cheloid în spatele urechii, o mică umflătură furioasă a pielii, pe care o căpătase pe când Uju îi îndrepta părul cu un pieptene fierbinte în liceu. „Ține-ți urechea", îi spunea adesea Uju, și Ifemelu și-o ținea, încordată, cu respirația tăiată, terifiată că pieptenul proaspăt luat de pe aragaz, roșu ca focul, avea s-o ardă, dar și entuziasmată de perspectiva de a avea părul drept și unduitor. Și într-o zi pieptenul chiar a ars-o, când ea s-a mișcat puțin, și mâna lui Uju s-a mișcat puțin, și metalul încins i-a pârlit pielea din spatele urechii.

— O, Doamne-Dumnezeule, a zis Curt, cu ochii cât cepele. A insistat să-i examineze delicat scalpul pentru a vedea cât de mult îi fusese afectat. O, Doamne-Dumnezeule, a zis.

Oroarea lui a făcut-o să fie mai îngrijorată decât ar fi fost în mod normal. Nu se simțise niciodată mai apropiată de el ca atunci, când stătea nemișcată pe pat, cu fața cufundată în cămașa lui, cu mirosul balsamului de rufe în nări, în timp ce el îi despărțea cu grijă șuvițele proaspăt îndreptate.

— De ce trebuie să faci asta? Părul tău arăta splendid împletit. Și îți amintești când ți-ai scos împletiturile data trecută și l-ai lăsat liber? Era și mai splendid, atât de bogat și de *cool*.

— Părul meu bogat și *cool* ar fi mers dacă dădeam interviu pentru o trupă de jazz, dar trebuie să arăt profesionist pentru acest interviu, și profesionist înseamnă drept; dacă e să fie ondulat, trebuie să fie ondulat ca al albilor, bucle largi sau, în cel mai rău caz, onduleuri spiralate, dar niciodată cârlionți.

— E al dracului de *greșit* că trebuie să faci asta.

Noaptea s-a străduit să își găsească o poziție confortabilă pe pernă. Peste două zile, pe scalpul ei se formaseră cruste. Peste trei zile au început să supureze. Curt voia să meargă la un medic, însă Ifemelu a râs de el. Se vor vindeca, i-a spus ea, și asta s-a și întâmplat. Mai târziu, după ce trecuse cu brio de interviul de angajare, și femeia îi strânsese mâna spunându-i că avea să se „potrivească de minune" în companie, s-a întrebat dacă ar fi fost de aceeași părere dacă ar fi intrat în biroul acela cu haloul ei de păr des și cârlionțat, așa cum i-l dăduse Dumnezeu, cu un afro.

Nu le-a spus părinților cum obținuse slujba.

— Nu am nicio îndoială că vei excela. America este un loc care creează oportunități pentru ca oamenii să prospere. Într-adevăr, Nigeria are multe de învățat de la ei, a spus tata, în timp ce mama a început să cânte atunci când Ifemelu i-a zis că, în câțiva ani, putea deveni cetățean american.

America pe înțelesul non-americanilor de culoare: aspirațiile WASP

Profesor Sexy are ca invitat un alt profesor universitar, un tip evreu cu accent gros, de genul aceluia din țările europene unde majoritatea oamenilor iau o doză zdravănă de antisemitism la micul dejun. Deci, Profesor Sexy vorbea despre drepturile civile și tipul evreu zice: „Negrii nu au suferit ca evreii". La care Profesor Sexy i-a răspuns: „Ce-i asta, olimpiada opresiunii?"

Tipul evreu nu știa asta, dar „olimpiada opresiunii" este expresia pe care americanii liberali inteligenți o folosesc pentru a te face să te simți prost și a-ți închide gura. Dar chiar EXISTĂ *o olimpiadă a opresiunii în plină desfășurare. Minoritățile rasiale americane (negrii, hispanicii, asiaticii și evreii) au parte cu toții de căcaturi din partea albilor, diferite feluri de căcaturi, dar căcaturi. Fiecare crede în taină că el are parte de cele mai grave căcaturi. Deci, nu, nu există o Ligă Unită a Oprimaților. Cu toate astea, toți ceilalți sunt de părere că ei sunt mai buni decât negrii fiindcă, ei bine, nu sunt negri. S-o luăm drept exemplu pe Lili, femeia cu pielea de culoarea cafelei, cu păr negru și vorbitoare de spaniolă, care îi curăță casa mătușii mele dintr-un orășel din New England. Avea un tupeu fantastic. Era nerespectuoasă, făcea curățenie de mântuială, avea pretenții. Mătușa mea credea că lui Lili nu-i făcea plăcere să lucreze pentru negri. Înainte să o concedieze în sfârșit, mătușa mea a zis: „Prostănaca asta se crede albă". Deci a fi alb este un lucru la care să aspiri. Nu oricine face asta, bineînțeles (vă rog, dragi comentatori, nu mai subliniați ceea ce e evident), dar multe minorități tânjesc, în mod lăuntric-conflictual, la statutul de* WASP *sau, mai bine spus, la privilegiile* WASP. *Probabil că nu le place cu adevărat pielea deschisă la culoare, dar cu siguranță le place să intre într-un magazin fără ca vreun individ de la securitate să-i urmărească. Să-ți urăști goiul și să-l și înghiți, după cum a spus marele Philip Roth. Așa că dacă toată lumea în America aspiră să fie* WASP, *atunci la ce aspiră un* WASP? *Știe cineva?*

CAPITOLUL 20

Ifemelu ajunsese să iubească Baltimore, pentru șarmul lui dezlânat, străzile gloriei apuse, piața micilor producători care apărea în weekend sub pod, o explozie de legume verzi și fructe dolofane și suflete virtuoase, deși niciodată la fel de mult ca pe prima ei iubire, Philadelphia, acel oraș care ținea istoria într-o dulce îmbrățișare. Dar când ajunsese în Baltimore știind că avea să locuiască acolo, și nu doar să-l viziteze pe Curt, i se păruse un oraș părăsit și imposibil de iubit. Clădirile se sprijineau una de cealaltă în șiruri fanate și dărăpănate, și la colțurile sărăcăcioase oamenii stăteau încotoșmănați în jachete umflate, negri și sumbri, așteptând autobuzul într-o ceață întunecată. Mulți dintre taximetriștii din fața gării erau etiopieni sau punjabi.

— Nu-ți recunosc accentul. De unde ești? a întrebat-o taximetristul etiopian.

— Nigeria.

— Nigeria? Nu arăți deloc ca o africană.

— De ce nu arăt ca o africană?

— Pentru că ai bluza prea strâmtă.

— Nu e prea strâmtă.

— Am crezut că ești din Trinidad sau de pe-acolo. Se uita în oglinda retrovizoare cu îngrijorare și dezaprobare. Trebuie să fii foarte atentă, altfel America te va corupe, a spus el.

Peste ani, când a scris pe blog articolul intitulat „Despre diviziunile din clubul negrilor non-americani din America", a povestit despre taximetrist, dar a descris experiența ca și cum ar fi fost a altcuiva, atentă să nu divulge dacă provenea din Africa sau din Caraibe, pentru că oamenii care o citeau nu cunoșteau acest detaliu.

I-a spus lui Curt despre taximetrist, cum sinceritatea lui o înfuriase și cum intrase în toaleta din gară pentru a verifica dacă nu cumva bluza ei roz cu mâneci lungi chiar *era* prea

strâmtă. Curt nu s-a putut opri din râs. A devenit una dintre numeroasele povești pe care îi plăcea să le spună prietenilor. *Chiar s-a dus la toaletă să vadă cum îi venea bluza!* Prietenii lui erau ca el, oameni senini și înstăriți a căror existență se desfășura la suprafața sclipitoare a lucrurilor. Ea îi plăcea și simțea că și ei o plăceau. Pentru ei era interesantă, aparte în felul ei de a spune lucrurile pe șleau. Se așteptau la anumite lucruri de la ea și îi iertau anumite lucruri, pentru că era străină. O dată, când era cu ei într-un bar, l-a auzit pe Curt vorbind cu Brad și rostind cuvântul „fanfaron". A fost uluită de acel cuvânt, de caracterul lui iremediabil american. Fanfaron. Era un cuvânt care ei nu i-ar fi trecut niciodată prin minte. Să înțeleagă acest lucru însemna să își dea seama că, la un anumit nivel, nu-i va putea niciodată cunoaște pe de-a-ntregul pe Curt și pe prietenii lui.

Și-a luat un apartament în Charles Village, cu un singur dormitor, cu dușumele vechi, deși ar fi putut să stea la Curt, majoritatea hainelor ei se aflau în *dressing*-ul lui tapetat cu oglinzi prin care te puteai plimba. Acum, că îl vedea zilnic, nu doar în weekend, îi descoperea noi fațete, cât de greu îi era să stea locului, să stea locului pur și simplu, fără să se gândească la ce să facă în continuare, cât de obișnuit era să-și dea pantalonii jos și să-i lase pe podea zile în șir, până venea menajera. Viața le era plină de planurile lui (o noapte la Cozumel, un weekend prelungit la Londra), și uneori, vineri, după muncă, lua un taxi și se întâlneau direct la aeroport.

— Nu e grozav? o întreba el, și ea răspundea: da, e grozav.

Curt se gândea mereu la ce altceva să *facă*, și ea i-a mărturisit că era ceva neobișnuit pentru ea, deoarece crescuse nu făcând, ci fiind. A adăugat repede, însă, că toate acestea îi făceau plăcere, fiindcă realmente îi făceau plăcere și pentru că știa, de asemenea, cât de mult avea el nevoie să audă asta. În pat, era anxios.

— Îți place asta? Mă simți bine? o întreba adesea.

Și ea îi răspundea că da, și era adevărat, dar simțea că el nu o credea întotdeauna sau că o credea doar până când avea nevoie s-o audă spunând-o din nou. Era ceva în el, mai luminos decât egoul, dar mai întunecat decât nesiguranța, care avea o nevoie constantă de lustruire, de șlefuire.

Și apoi, părul a început să i se rărească pe la tâmple. L-a înecat în balsamuri cremoase și a petrecut mult timp sub aparatele cu aburi, până când picături de apă i se prelingeau pe gât. Totuși, cu fiecare zi, linia părului i se retrăgea din ce în ce mai mult.

— E de la chimicale, i-a spus Wambui. Știi ce are în compoziție un balsam de îndreptare a părului? Chestia aia te poate omorî. Trebuie să-ți tunzi părul și să ți-l lași natural.

Părul lui Wambui avea acum niște bucle scurte, care nu-i plăceau lui Ifemelu, i se păreau dezordonate și terne, și nu-i puneau în valoare chipul.

— Nu vreau *dread*-uri, a zis ea.

— Nu trebuie să fie *dread*-uri. Poți purta un afro sau codițe, ca-nainte. Sunt multe lucruri pe care le poți face cu părul natural.

— Nu pot pur și simplu să-mi tai părul, a zis ea.

— Să-ți îndrepți părul e ca și cum ai fi la închisoare. Ești captivă. Părul îți controlează viața. Azi nu te-ai dus la alergat cu Curt pentru că nu ai vrut ca transpirația să-ți strice părul drept. În poza pe care mi-ai trimis-o aveai părul acoperit pe barcă. Mereu te zbați să-ți faci părul să stea așa cum nu poate să stea. Dacă ți-l vei lăsa natural și vei avea grijă de el, nu o să-ți mai cadă ca acum. Te pot ajuta eu să ți-l tunzi chiar în clipa asta. Nu trebuie să te gândești prea mult.

Wambui era atât de sigură, atât de persuasivă. Ifemelu a căutat o foarfecă. Wambui i-a tăiat părul, lasându-l de doar cinci centimetri, cât apucase să crească de la ultimul tratament de îndreptare. Ifemelu s-a privit în oglindă. Nu mai rămăseseră

din ea decât ochii mari și capul mare. În cel mai bun caz, arăta ca un băiat; în cel mai rău, ca o insectă.

— Sunt atât de urâtă că mi-e frică de mine.

— Ești frumoasă. Osatura îți iese atât de bine în evidență acum. Doar că nu ești obișnuită să te vezi așa. O să te obișnuiești, a spus Wambui.

Ifemelu încă se mai holba la părul ei. Ce făcuse? Arăta neterminată, ca și cum părul însuși, acum ciumpăvit, cerea atenție, ca și cum implora să i se facă ceva, mai *mult*. După ce Wambui a plecat, a mers la farmacie, cu șapca de baseball a lui Curt îndesată pe cap. A cumpărat uleiuri și pomade, aplicându-le una după alta pe părul ud și apoi pe părul uscat, invocând un miracol obscur. Ceva, orice, care ar fi făcut-o să-i placă propriul păr. S-a gândit să își cumpere o perucă, dar perucile îi provocau anxietate, cu posibilitatea iminentă de a-ți zbura de pe creștet. S-a gândit la un balsam care să-i ofere mai multă textură pentru a slăbi spiralele, pentru a-i destinde puțin cârlionții, dar un balsam pentru textură sporită nu era altceva decât un balsam pentru îndreptarea părului, numai că mai puțin eficient, și tot trebuia să evite ploaia.

— Nu te mai stresa, iubito. E o coafură super-*cool* și curajoasă, i-a spus Curt.

— Nu vreau ca părul meu să fie *curajos*.

— Vreau să spun stilată, șic. A făcut o pauză. Arăți superb.

— Arăt ca un băiat.

Curt a tăcut. Se citea în expresia lui un amuzament mascat, ca și cum nu își dădea seama de ce trebuia să fie atât de supărată, dar știa că e mai bine să tacă.

A doua zi le-a spus celor de la serviciu că era bolnavă și s-a băgat înapoi în pat.

— Nu le-ai spus că ești bolnavă ca să putem rămâne o zi în plus în Bermuda, dar o faci acum din cauza părului? a întrebat Curt, rezemându-se de perne, înăbușindu-și hohotele de râs.

— Nu pot să ies arătând așa, a zis ea îngropându-se sub cuvertură ca și cum ar fi vrut să se ascundă.

— Nu-i așa rău cum crezi, a spus el.

— Cel puțin, în sfârșit, accepți că e rău.

— Știi ce vreau să spun, a râs Curt. Vino încoace.

A luat-o în brațe, a sărutat-o și apoi a început să-i maseze picioarele; îi plăcea presiunea călduță, atingerea degetelor lui. Dar nu se putea relaxa. În oglinda din baie, părul ei o speriase, insipid și boțit de la somn, ca un morman de lână. A întins mâna după telefon și i-a trimis un mesaj lui Wambui: *Îmi urăsc părul. Azi n-am putut merge la muncă.*

În câteva minute, a venit răspunsul lui Wambui: *Intră online. HappilyKinkyNappy.com. E o comunitate a celor cu părul natural. Te poți inspira de acolo*

— Ce nume ridicol are website-ul, i-a spus lui Curt arătându-i mesajul.

— Așa e, dar nu-i o idee rea. Ai putea intra la un moment dat.

— Aș putea s-o fac chiar acum, a spus Ifemelu, ridicându-se.

Laptopul lui Curt era deschis pe birou. În timp ce se îndrepta către el, a observat la Curt o tresărire. Un gest brusc, încărcat de vinovăție. Mișcarea lui speriată, lividă, către laptop.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat.

— Nu înseamnă nimic. E-mail-urile nu înseamnă nimic.

L-a privit lung, punându-și mintea la treabă. El nu se așteptase să-i folosească laptopul pentru că rareori o făcea. O înșela. Cât de bizar, nu se gândise niciodată la asta. A ridicat computerul, ținându-l strâns în brațe, dar el n-a încercat să i-l smulgă. Stătea și o privea. Pagina de mail era minimizată, lângă o altă pagină despre ligile de baschet universitare. A citit câteva dintre e-mail-uri. S-a uitat la fotografiile atașate. E-mail-urile femeii (adresa ei era EfervescentaPaola123) erau puternic sugestive, în timp ce ale lui Curt erau doar îndeajuns de sugestive încât să se asigure că ea continua. *O să-ți gătesc cina îmbrăcată într-o*

rochie roșie mulată și încălțată cu tocuri cui, scria ea, tu doar vino și adu o sticlă de vin. Curt răspunsese: *Roșul te-ar prinde minunat.* Femeia era cam de aceeași vârstă cu el, dar în fotografiile pe care le trimisese avea un aer de disperare, cu părul vopsit într-un blond ca alama, cu ochii îngreunați de prea mult machiaj albastru, cu un top prea decoltat. Pe Ifemelu a surprins-o că o asemenea femeie putea fi atrăgătoare pentru Curt. Ultima lui prietenă era proaspătă și copilăroasă.

— Am cunoscut-o în Delaware, a zis Curt. Îți amintești conferința aceea la care am vrut să vii și tu? A început să se dea la mine imediat. De atunci, și-a propus să mă cucerească. Nu vrea să înceteze. Știe că am o iubită.

Ifemelu a privit îndelung una dintre fotografii, un profil alb-negru, capul femeii dat pe spate, cu părul ei lung revărsându-i-se pe umeri. O femeie căreia îi plăcea părul ei și care era convinsă că și lui Curt avea să-i placă.

— Nu s-a întâmplat nimic, a zis el. Absolut nimic. Doar e-mail-urile. Chiar și-a propus să mă cucerească. I-am spus despre tine, dar pur și simplu nu vrea să înceteze.

Ea s-a uitat la el, îmbrăcat în tricou și pantaloni scurți, atât de sigur pe justificările lui. Se simțea îndreptățit ca un copil: orbește.

— Și tu i-ai scris, i-a spus ea.

— Dar numai pentru că nu voia să înceteze.

— Nu, pentru că așa ai vrut.

— Nu s-a întâmplat nimic.

— Nu asta contează.

— Îmi pare rău. Știu că te-ai supărat și nu vreau să înrăutățesc situația.

— Toate iubitele tale au avut părul lung, revărsat pe spate, a spus ea pe un ton grav acuzator.

— Poftim?

Se comporta absurd, dar faptul că știa nu o ajuta să nu mai fie așa. Fotografiile cu fostele lui iubite o iritau, japoneza suplă cu părul drept vopsit roșcat, venezueleana cu tenul măsliniu și părul buclat care îi cădea până la umeri, fata albă al cărui păr curgea în valuri roșcate. Și acum, această femeie, a cărei înfățișare nu-i plăcea, dar care avea părul drept și lung. A închis laptopul. Se simțea mică și urâtă. Curt îi spunea:

— Am să-i cer să nu-mi mai scrie niciodată. N-o să se mai întâmple, iubito, îți promit, a zis el, și ea s-a gândit că vorbele lui sunau ca și cum era mai degrabă vina femeii decât a lui.

I-a întors spatele, și-a tras șapca de baseball a lui Curt pe cap, a aruncat niște lucruri într-o geantă și a plecat.

Curt a trecut pe la ea mai târziu, cu atât de multe flori în brațe încât de-abia i-a întrezărit fața când a deschis ușa. Avea să-l ierte, știa asta, fiindcă îl credea. Efervescenta Paola era încă una dintre micile lui aventuri. Nu ar fi mers mai departe cu ea, însă ar fi continuat să-i încurajeze atențiile până când s-ar fi plictisit. Efervescenta Paola era ca acele steluțe argintii pe care învățătorii le lipeau pe paginile caietelor lui din ciclul primar, sursa unei plăceri facile, temporare. Nu voia să iasă în oraș, dar nici nu voia să se afle alături de el în intimitatea apartamentului ei, se simțea încă prea surescitată. Așa că și-a acoperit capul cu un șal și au ieșit la o plimbare, Curt plin de curtoazie și promisiuni, mergând unul lângă altul fără să se atingă, tot drumul până la colțul dintre Charles și University Parkway, și după aceea înapoi până la apartamentul ei.

Timp de trei zile a sunat spunând că era bolnavă. În cele din urmă, a mers la serviciu, cu părul ei foarte scurt, pieptănat prea mult și dat cu prea mult ulei, aranjat într-un afro.

— Arăți diferit, i-au zis colegii, cu toții ușor ezitanți.

— Are vreo semnificație? Gen, ceva politic? a întrebat-o Amy, care avea un poster cu Che Guevara pe peretele din spațiul ei de birou.

— Nu, a spus Ifemelu.

La cantină, domnișoara Margaret, femeia afro-americană care trona la tejghea (și care, în afară de doi paznici, era singura negresă din companie în afară de ea), a întrebat-o:

— De ce ți-ai tăiat părul, iubi? Ești lesbiană?

— Nu, domnișoară Margaret, cel puțin nu încă.

Peste câțiva ani, în ziua în care Ifemelu a demisionat, a mers la cantină pentru un ultim prânz.

— Pleci? a întrebat-o domnișoara Margaret posacă. Îmi pare rău, iubi. Ar trebui să se poarte mai frumos cu oamenii pe-aici. Crezi că și părul tău a fost o problemă?

Happilykinkynappy.com avea un fundal galben aprins, forumuri de discuție pline de comentarii și fotografii minuscule ale mai multor femei de culoare licărind în partea de sus a ecranului. Aveau codițe afro lungi care le atârnau pe spate, coafuri afro mici, coafuri afro mari, șuvițe răsucite, șuvițe împletite, bucle și onduleuri masive. Numeau balsamurile de îndreptare „heroina cremoasă". Încetaseră să mai pretindă că părul lor era ceea ce nu era, încetaseră să se mai ferească de ploaie și să mai tresară din cauza transpirației. Își complimentau pozele una alteia și își încheiau comentariile cu „te îmbrățișez". Se plângeau că în revistele pentru oamenii de culoare nu erau fotografii de femei cu părul natural, că produsele farmaceutice erau atât de otrăvite cu ulei mineral încât nu puteau hidrata părul în mod natural. Făceau schimb de rețete. Își făuriseră o lume virtuală în care părul lor ondulat, cârlionțat, inelat sau lânos era normal. Și Ifemelu s-a aruncat în această lume cu o recunoștință avidă. Femeile cu părul la fel de scurt ca al ei aveau un nume pentru

asta: TWA, Teeny Weeny Afro[7]. A aflat, de la femei care postau instrucțiuni exhaustive, că trebuia să evite șampoanele cu silicon, să folosească un balsam fără clătire direct pe părul umed, să doarmă cu o eșarfă de satin înfășurată în jurul capului. Își comanda produse de la femei care le preparau în bucătăriile lor și le expediau cu instrucțiuni clare: a se păstra în frigider, nu conține conservanți.

— Pot să-mi pun și eu d-ăsta pe pâine? întreba Curt când deschidea frigiderul și ridica câte un recipient etichetat „unt de păr".

Curt era fascinat de toată povestea asta. Citea postări pe HappilyKinkyNappy.com. Mi se pare formidabil! spunea el. E ca un fel de *mișcare* a femeilor de culoare.

Într-o zi, în piața micilor producători, în timp ce se ținea de mână cu el și stăteau în fața unei lăzi cu mere, un negru a trecut pe lângă ei și a mârâit:

— Te-ai întrebat vreodată de ce te place când arăți așa, ca scoasă din junglă?

Ifemelu s-a oprit o clipă, nefiind sigură dacă auzise bine sau nu, și apoi s-a uitat după bărbat. Mergea cu un pas mult prea săltăreț, ceea ce ei îi sugera un anumit dezechilibru. Un bărbat căruia nu merita să-i acorde atenție. Însă cuvintele lui au deranjat-o, făcând loc unor noi îndoieli.

— L-ai auzit pe tipul ăla? l-a întrebat pe Curt.

— Nu, ce a spus?

— Nimic, a clătinat ea din cap.

Se simțea descurajată și, în timp ce Curt privea un meci în acea seară, a condus până la magazinul de produse cosmetice, unde și-a petrecut degetele peste micile mănunchiuri de extensii drepte, mătăsoase. Apoi și-a amintit o postare a lui

7 Afro Pitic-Piticot (n.t.).

Jamilah1997 (*Le iubesc pe surorile noastre care adoră extensiile drepte, dar pe mine n-o să mă mai vedeți vreodată cu părul ăla de cal în cap*) și a părăsit magazinul, nerăbdătoare să se întoarcă acasă, să intre pe site și să posteze pe forum ceva despre asta. A scris: *Cuvintele lui Jamilah m-au făcut să îmi amintesc că nu există nimic mai frumos decât ce mi-a dăruit Dumnezeu.* Alți utilizatori i-au răspuns în scris, trimițându-i emoticoane de aprobare, spunându-i cât de mult le plăcea fotografia pe care o pusese. Niciodată nu-l invocase pe Dumnezeu atât de mult. Scriind pe acel website era ca și cum ar fi mărturisit în biserică, ecourile aprobatoare au însuflețit-o.

Într-o zi ca oricare alta de la începutul primăverii, o zi nescăldată într-o lumină aparte, în care nu s-a petrecut nimic deosebit și când probabil că doar timpul, cum se întâmplă adesea, îi transfigurase îndoielile, Ifemelu s-a privit în oglindă, și-a trecut degetele prin părul bogat și spongios și glorios, și nu și l-a mai putut imagina altfel. Atât de simplu i-a fost să se îndrăgostească de părul ei.

De ce negresele cu tenul foarte închis (atât americane, cât și non-americane) îl adoră pe Barack Obama

Mulți negri americani spun cu mândrie că au în vene sânge „indian". Ceea ce înseamnă, slavă Domnului, că prin vene ne mai curge și altceva decât sânge de negrotei. Ceea ce înseamnă că nu au pielea foarte închisă la culoare. (Ca să clarificăm, când albii spun închis la culoare, se referă la un grec sau la un italian, dar când negrii spun asta, se referă la Grace Jones.) Negrilor americani le place ca femeile lor să aibă o parte exotică, cum ar fi să fie pe jumătate chinezoaice sau să aibă un strop de Cherokee. Le place ca femeile lor să aibă pielea mai deschisă. Dar mare atenție la ceea ce înțeleg negrii americanii prin „ten deschis". Unele dintre aceste persoane cu „tenul deschis", în țări cu negri non-americani, ar fi pur și simplu numiți albi. (A, iar negrilor americani cu tenul închis le displac bărbații cu tenul mai deschis pentru că au mult prea mare succes la femei.)

Acum, fraţii mei negri non-americani, nu v-o luaţi în cap! Pentru că mizeria asta există şi în ţările noastre din Africa sau Caraibe. Nu e la fel de rău precum li se întâmplă negrilor americani, spuneţi voi? Poate. Dar oricum există. Apropo, care e faza cu etiopienii care cred despre ei că nu sunt atât de negri? Şi cu locuitorii din micile insule nerăbdători să susţină că au o descendenţă „mixtă"? Dar să nu deviem de la subiect. Deci, tenul mai deschis este preţuit în comunitatea neagră americană. Dar toată lumea pretinde că asta nu mai e valabil. Spun că zilele testului cu punga de hârtie (caută ce înseamnă) au apus şi că trebuie să depăşim subiectul. Dar majoritatea negrilor americani care se bucură astăzi de succes în industria de divertisment şi ca persoane publice au pielea mai deschisă. În special femeile. Mulţi negri americani de succes au soţii albe. Cei care catadicsesc să aibă soţii de culoare au soţii de culoare cu tenul mai deschis (altfel cunoscute drept femei cu faţa smeadă). Şi acesta este motivul pentru care femeile de culoare cu tenul foarte închis îl adoră pe Barack Obama. El a rupt tradiţia! S-a căsătorit cu una ca ele. El ştie ceea ce lumea întreagă pare să nu ştie: că femeile de culoare cu tenul foarte închis sunt absolut bestiale. Ele vor ca Obama să câştige pentru că, poate în cele din urmă, cineva se va gândi să distribuie o gagică frumoasă cu tenul ciocolatiu într-o comedioară siropoasă cu buget mare care să ruleze în toate cinematografele, nu doar în trei cinematografe de artă din New York. Vedeţi voi, în cultura pop americană, femeile de culoare cu tenul închis sunt invizibile. (Celălalt grup la fel de invizibil sunt bărbaţii asiatici. Dar cel puţin ei au avantajul de a fi super-isteţi.) În filme, femeile de culoare cu tenul închis primesc rolul de mămăiţă grasă şi bună la suflet sau de mâna dreaptă (puternică, insolentă, uneori înfricoşătoare) a personajului principal, pe care îl sprijină de pe margine. Li se permite să rostească maxime şi să aibă atitudine, în timp ce femeile albe îşi găsesc dragostea. Dar nu ajung niciodată să fie femeia sexy, frumoasă, dorită etc. Aşa că femeile de culoare cu tenul închis speră că Obama va schimba asta. A, şi femeile de culoare cu tenul închis sunt şi pro-curăţenie la Washington şi pro-ieşire din Irak şi toate astea.

CAPITOLUL 21

Într-o duminică, Uju a sunat agitată și impacientată.

— Fii atentă la băiatul ăsta! Să vezi cu ce absurditate vrea să se îmbrace la biserică. A refuzat să poarte ce i-am dat. Știi că dacă nu se îmbracă așa cum trebuie, vor găsi ceva de spus despre noi. Dacă ei sunt neglijenți, e OK, dar cu noi e altă poveste. I-am spus s-o lase mai ușor și la școală. Zilele trecute, au spus că vorbea la oră, și el a zis că vorbea pentru că terminase ce avea de făcut. Trebuie să o lase mai moale, cei ca el vor fi mereu văzuți altfel, dar băiatul nu înțelege. Te rog, vorbește tu cu el!

Ifemelu l-a rugat pe Dike să ia telefonul în camera lui.

— Mami vrea să port cămașa aia oribilă.

Tonul lui era sec, neîncrâncenat.

— Știu că nu e o cămașă simpatică, Dike, dar poart-o pentru ea, OK? Doar la biserică. Doar astăzi.

Chiar știa acea cămașă, o cămașă cu dungi, fără sare și piper, pe care i-o cumpărase Bartholomew. Era genul de cămașă pe care ar fi cumpărat-o Bartholomew. Îi amintea de prietenii lui pe care îi cunoscuse într-un weekend, un cuplu nigerian venit în vizită din Maryland, cu cei doi băieți ai lor așezați pe canapea lângă părinți, amândoi țepeni, cu cămașa încheiată până-n gât, captivi în vidul aspirațiilor de imigranți ale părinților. Nu voia ca Dike să fie ca ei, dar înțelegea temerile lui Uju, tatonând un teren necunoscut.

— Probabil că nu te vei întâlni cu nimeni cunoscut la biserică, a spus Ifemelu. Și o să vorbesc cu mama ta să nu te mai oblige să o porți a doua oară.

L-a dus cu zăhărelul până ce Dike a acceptat în cele din urmă, atâta timp cât putea să poarte adidași, nu pantofii cu șiret pe care îi voia mama lui.

— Vin pe la voi în weekend, i-a spus ea. Îl aduc pe iubitul meu, Curt. O să-l cunoști în sfârșit.

Cu Uju, Curt a fost șarmant și curtenitor în acel fel fără cusur care o făcea pe Ifemelu să se simtă puțin stânjenită. Când luaseră cina cu Wambui și câțiva prieteni cu o seară înainte, Curt avusese grijă să umple cu vin paharele tuturor. Fermecător, astfel l-a descris una dintre fete mai târziu: iubitul tău e atât de fermecător. Și Ifemelu și-a dat seama dintr-odată că ea nu agrea genul acela de farmec. Nu genul de farmec al lui Curt, cu nevoia lui de a fascina, de a juca un rol. Și-ar fi dorit ca el să fie mai tăcut și mai introspectiv. Când pornea o conversație cu oamenii din lift sau complimenta generos străini, ea își ținea răsuflarea, convinsă că oamenii își vor da seama ce persoană avidă de atenție este. Dar ei îi întorceau întotdeauna zâmbetul și îi răspundeau și îi permiteau să își țeasă vraja în jurul lor. La fel a făcut și Uju. „Curt, nu vrei să guști supa? Ifemelu nu ți-a gătit niciodată supa din asta? Ai încercat banane coapte?"

Dike privea, vorbind puțin, cuvintele lui erau politicoase și cuviincioase, chiar dacă, de partea cealaltă, Curt glumea și vorbea despre sport și încerca atât de tare să-i câștige afecțiunea încât Ifemelu se temea că era gata să facă și tumbe. Apoi, Curt l-a întrebat:

— Vrei să aruncăm de câteva ori la coș?

— OK, a ridicat din umeri Dike.

Uju i-a privit plecând.

— Uită-te la felul în care se poartă cu tine, de parcă orice atingi se transformă în aur. Te place mult de tot, a zis Uju, și apoi, strâmbându-se, a adăugat: Chiar și cu părul asta.

— Mătușico, *biko*, lasă-mi părul în pace, a spus Ifemelu.

— E ca iuta.

Uju și-a înfipt mâna în coafura afro a lui Ifemelu, care și-a tras capul într-o parte.

— Cum ar fi dacă fiecare revistă pe care ai deschide-o și fiecare film pe care l-ai vedea ar avea femei frumoase cu părul ca iuta? Atunci mi l-ai admira.

— Bine, poți să te învârți în jurul cozii dacă vrei, a oftat Uju a lehamite, dar eu nu fac decât să-ți spun adevărul. Părul natural arată neîngrijit. Ai citit eseul pe care l-a scris vărul tău?

— Da.

— Cum poate să spună că nu știe cine este? De când are sentimente contradictorii? Și de când îi e greu cu numele lui?

— Ar trebui să vorbești cu el, mătușico. Dacă asta simte, asta simte.

— Cred că a scris asta pentru că e genul de lucru pe care l-a învățat aici. Toată lumea are sentimente contradictorii, identitate asta, identitate ailaltă. Cineva comite o crimă și spune că e din cauză că mama lui nu l-a ținut în brațe când avea trei ani. Sau săvârșește vreo faptă oribilă și spune că are o boală cu care se luptă din răsputeri.

Uju a privit pe fereastră. Curt și Dike se driblau cu o minge de baschet în curtea din spate, și în depărtare se vedea pădurea deasă. Ultima dată când fusese pe la ei, Ifemelu văzuse pe fereastra de la bucătărie, când se trezise, două căprioare zburdând grațios.

— Am obosit, a zis Uju cu vocea stinsă.

— Ce vrei să spui? a întrebat Ifemelu, deși știa că vor urma alte reproșuri legate de Bartholomew.

— Amândoi muncim. Amândoi venim acasă la aceeași oră, și ce face Bartholomew? Se așază în sufragerie la televizor și mă întreabă ce avem la cină, se văita Uju, și Ifemelu a observat cât de mult luase în greutate, începutul de gușă, felul în care i se lățise nasul.

— Vrea să-i dau salariul meu. Închipuie-ți! Spune că așa e într-o căsnicie și că el e capul familiei, că n-ar trebui să-i trimit bani fratelui meu fără permisiunea lui, că ar trebui să plătim ratele la mașina lui din salariul meu. Vreau să caut o școală privată pentru Dike, m-am săturat de toate aberațiile care se întâmplă în școala aia publică, dar Bartholomew spune că e

prea scumpe. Prea scump! Dar copiii lui au mers la școli private în California. Nici măcar nu-l deranjează toate mizeriile de la școala lui Dike. Zilele trecute am mers la școală și asistenta unei profesoare a strigat la mine din capătul celălalt al coridorului. Închipuie-ți, atât de obraznică a fost! Am observat că la ceilalți părinți nu strigă de la celălalt capăt al coridorului. Așa că m-am dus la ea și i-am zis vreo două. Oamenii ăștia te obligă să devii agresiv doar ca să-ți păstrezi demnitatea, a clătinat Uju din cap. Pe Bartholomew nici măcar nu-l deranjează că Dike i se adresează în continuare cu unchiule. I-am spus să-l încurajeze pe Dike să-i zică tată, dar pe el nu îl deranjează. Tot ce vrea e să-i pun în mână salariul meu și să gătesc pipote condimentate sâmbătă, când el se uită la Liga Europeană. De ce ar trebui să-i dau salariul meu? Mi-a plătit el taxele la școala de medicină? Vrea să înceapă o afacere, dar nu vor să-i acorde un împrumut, și el susține că îi va da în judecată pentru discriminare, fiindcă nu are o situație financiară proastă și a aflat că un bărbat care merge la biserica noastră a obținut un împrumut având o situație financiară mult mai rea. E vina mea că nu poate obține împrumutul? L-a obligat cineva să vină aici? Nu știa că vom fi singurii negri de aici? Nu a venit aici pentru că a crezut că o să-i meargă bine? Totul e numai despre bani, bani, bani. Vrea să hotărască în locul meu în chestiile de serviciu. Ce știe un contabil despre medicină? Eu vreau doar un trai decent. Vreau doar să-i pot plăti copilului facultatea. Nu am nevoie să muncesc ore suplimentare doar ca să strâng bani. Nu e ca și cum mi-aș propune să-mi cumpăr o barcă așa cum fac americanii, și Uju s-a îndepărtat de fereastră și s-a așezat la masa din bucătărie. Nici măcar nu știu de ce am venit aici. Zilele trecute, farmacista mi-a spus că am un accent incomprehensibil. Închipuie-ți, am pronunțat numele unui medicament și farmacista efectiv mi-a spus că accentul meu e incomprehensibil. Și în aceeași zi, ca și cum îi trimisese cineva pe toți, un pacient, un pierde-vară,

plin de tatuaje, mi-a spus să mă întorc de unde am venit. Doar pentru că știam că minte și că nu avea dureri și am refuzat să-i dau analgezice. De ce trebuie să suport mizeriile astea? Buhari și Babangida și Abacha sunt de vină, pentru că au distrus Nigeria.

Era ciudat cum Uju vorbea adeseori despre foștii conducători, invocându-le numele cu reproșuri înveninate, dar nu îl menționa niciodată pe General.

Curt și Dike s-au întors în bucătărie. Lui Dike îi străluceau ochii, era puțin transpirat și vorbăreț; acolo, pe terenul de baschet, se lăsase cucerit de Curt.

— Vrei apă, Curt? a întrebat el.

— Spune-i unchiul Curt, a spus Uju.

— Sau vărul Curt. Sau poate văru-miu Curt? a râs Curt.

— Nu ești vărul meu, a zâmbit Dike.

— Aș fi dacă m-aș căsători cu verișoara ta.

— Depinde cât ne dai pe ea! a zis Dike și au râs cu toții.

Uju părea încântată.

— Ia-ți paharul și hai să mergem afară, Dike, a spus Curt. Avem o treabă de terminat!

A atins-o delicat pe Ifemelu pe umăr, întrebând-o dacă e în regulă, înainte de a ieși.

— *O na-eji gi ka akwa*, a spus Uju, pe un ton admirativ.

Ifemelu a zâmbit. Într-adevăr, Curt se purta cu ea ca și cum ar fi fost de porțelan. Cu el, se simțea fragilă, prețioasă. Când au plecat, și-a strecurat mâna într-a lui și i-a strâns-o, se simțea mândră să fie cu el, mândră de el.

Într-o dimineață, Uju s-a dus în baie, după ce Bartholomew tocmai se spălase pe dinți. Uju a întins mâna după periuța ei și a văzut, pe chiuvetă, o grămăjoară de pastă de dinți. Stătea acolo, la mică distanță de scurgere, moale și prelingându-se. I s-a făcut scârbă. Cum putea cineva să se spele pe dinți și să lase atâta pastă pe chiuvetă? N-o văzuse? Atunci când îi căzuse pe

chiuvetă, oare își mai pusese alta pe periuță? Sau pur și simplu se spălase cu o periuță fără pastă? Ceea ce însemna că dinții lui nu erau curați. Dar nu dinții lui o interesau pe Uju, ci pasta rămasă pe chiuvetă. În nenumărate dimineți curățase pasta de dinți, clătise chiuveta. Dar nu și în dimineața aceea. În dimineața aceea avea să pună punct. L-a strigat, iar și iar. El a întrebat-o ce se întâmplase. I-a spus că se întâmplase pasta de dinți din chiuvetă. El a privit-o și a bălmăjit că se grăbea, că întârziase deja la muncă, și ea i-a spus că și ea trebuia să meargă la muncă și că, în caz că uitase, ea câștiga mai mult. În definitiv, ea îi plătea mașina. Bartholomew a coborât val-vârtej la parter. În acest punct, Uju a făcut o pauză și Ifemelu și l-a imaginat pe Bartholomew în cămașa lui obișnuită, cu pantalonii peste burtă, care făceau falduri penibile în față, cu mersul lui în x, plecând val-vârtej. Vocea lui Uju era neobișnuit de calmă la telefon.

— Am găsit un apartament într-un orășel numit Willow. E un loc foarte drăguț, cu poartă și tot ce trebuie, lângă universitate. Plec cu Dike weekendul ăsta, a spus Uju.

— Atât de repede?

— Am tot încercat. Destul.

— Dike ce-a zis?

— A zis că nu i-a plăcut niciodată să locuiască în pădure. Nici măcar nu l-a pomenit pe Bartholomew. Willow va fi un loc mult mai bun pentru el.

Lui Ifemelu îi surâdea numele orășelului, Willow, i se părea că sună a începuturi proaspete.

Fraților mei non-americani de culoare: În America, ești negru, amice!

Dragi non-americani de culoare, atunci când alegeți să veniți în America, deveniți negri. Încetați cu protestele. Încetați să mai spuneți că sunteți jamaicani sau ghanezi. Americii nu-i pasă. Și ce dacă în țara voastră nu erați „negri"? Acum sunteți în America. Cu toții avem momentele noastre

de inițiere în Societatea Foștilor Negrotei. A mea a avut loc la un curs din facultate când am fost rugată să prezint perspectiva negrilor, numai că eu habar n-aveam care era aceea. Așa că pur și simplu am inventat ceva. Și recunoașteți: spuneți „Eu nu sunt negru" numai pentru că știți că negrii se află la baza ierarhiei rasiale americane. Și nu vreți să faceți parte din asta. Nu negați acum. Cum ar fi dacă a fi negru ar presupune toate privilegiile de a fi alb? Încă ați mai susține: „Nu-mi spune mie că sunt negru, eu sunt din Trinidad"? Mă gândeam eu că nu. Așa că ești negru, amice. Și uite care e șpilul cu faptul că devii negru: trebuie să arăți că ești jignit atunci când cineva spune o glumă și folosește expresii precum „pepene verde" sau „bebeluș de smoală", chiar dacă nu știi despre ce naiba se vorbește; și de vreme ce ești non-american de culoare, sunt șanse mari să nu știi. (În facultate, o colegă albă mă întreabă dacă îmi place pepenele verde, eu spun că da, iar altă colega spune: „O, Doamne, ce rasistă ai fost", lăsându-mă în ceață. „Stai, cum așa?") Trebuie să încuviințezi din cap atunci când o persoană de culoare îți face un semn din cap într-un spațiu în care sunt foarte mulți albi. Se numește încuviințarea negrilor. E o modalitate prin care cei de culoare spun: „Nu ești singur, și eu sunt aici". Când descrii o femeie de culoare pe care o admiri, trebuie întotdeauna să folosești cuvântul PUTERNICĂ *pentru că așa trebuie să fie femeile de culoare din America. Dacă ești femeie, te rog să nu spui ceea ce gândești, așa cum erai obișnuită în țara ta. Fiindcă în America femeile de culoare care au convingeri puternice sunt* ÎNFRICOȘĂTOARE. *Iar dacă ești bărbat, fii super-calm, nu te impacienta niciodată prea tare fiindcă altminteri cineva își va face griji că ești pe punctul de a scoate arma. Când urmărești ceva la televizor și auzi rostită o „calomnie rasistă", trebuie imediat să te simți jignit. Chiar dacă te gândești: „Dar de ce nu vor să-mi explice ce s-a spus de fapt?" Chiar dacă ți-ar plăcea să fii capabil să decizi dacă sau cât de jignit să te simți de fapt, trebuie să te simți foarte jignit oricum. Când este raportată o infracțiune, roagă-te să nu fie comisă de o persoană de culoare, și dacă se întâmplă așa, ține-te departe de scena infracțiunii timp de săptămâni bune fiindcă altfel ai putea fi oprit pentru că te-ncadrezi în profil. Dacă un casier de culoare se poartă urât*

cu persoana care nu este de culoare din fața ta, complimentează-i pantofii sau altceva respectivului ca să compensezi comportamentul neplăcut al aceluia, fiindcă tu ești la fel de vinovat pentru greșelile casierului. Dacă ești la o facultate Ivy League și un tânăr republican îți spune că ai fost admis doar datorită Acțiunii Afirmative, nu-ți etala notele perfecte din liceu. În schimb, amintește-i politicos că principalii beneficiari ai Acțiunii Afirmative sunt femeile albe. Dacă mergi la un restaurant, lasă, te rog, un bacșiș gras. Altfel, următoarea persoană de culoare care va veni acolo va avea parte de o servire groaznică pentru că toți chelnerii strâmbă din nas când au o masă numai cu negri. Vedeți voi, oamenii de culoare au o genă care îi face să nu lase bacșiș, așa că, vă rog, contracarați această genă. Dacă îi povestiți unei persoane care nu e de culoare despre ceva rasist care vi s-a întâmplat, asigurați-vă că păreți îndârjiți. Nu vă plângeți. Fiți iertători. Dacă situația v-o permite, transformați-o în ceva amuzant. Și mai presus de orice, nu vă înfuriați. Oamenii de culoare n-ar trebui să fie furioși în privința rasismului. În caz contrar, nu veți avea parte de niciun pic de empatie. Acest lucru se aplică numai în cazul în care stați de vorbă cu albi liberali, ca să știți. Nici măcar să nu vă dați osteneala să-i spuneți unui alb conservator despre ceva rasist care vi s-ar fi întâmplat. Pentru că un conservator îți va spune că TU *ești adevăratul rasist, și vei rămâne cu gura căscată.*

CAPITOLUL 22

Într-o sâmbătă, la mall-ul din White Marsh, Ifemelu l-a întâlnit pe Kayode DaSilva. Ploua. Ea stătea înăuntru, la intrare, așteptându-l pe Curt să aducă mașina, și Kayode aproape a dat peste ea.

— Ifemsco! a spus.

— O, Doamne, Kayode!

S-au îmbrățișat, s-au privit unul pe altul, și-au spus toate lucrurile pe care și le spun oamenii care nu s-au mai văzut de

mulți ani, revenind amândoi la vocea și la sinele lor nigerian, mai gălăgios, mai intens. El plecase chiar după liceu la o facultate din Indiana și absolvise cu ani în urmă.

— Lucram în Pittsburgh, dar m-am mutat în Silver Spring la un nou job. Ador Maryland. Mă întâlnesc cu nigerieni la prăvălie și în mall, peste tot. E ca și cum aș fi acasă. Dar bănuiesc că deja știi asta.

— Da, a zis ea, chiar dacă nu era așa. Maryland-ul pe care îl cunoștea ea era lumea mică, circumscrisă în cercul de prieteni americani ai lui Curt.

— Chiar aveam de gând să te caut, să știi.

O privea ca și cum și-ar fi notat în minte toate amănuntele înfățișării ei, ca și cum o memora, pentru când avea să povestească întâlnirea lor.

— Serios?

— Deci, vorbeam cu Zet zilele trecute, și a venit vorba de tine și mi-a spus că auzise că locuiai în Baltimore. Locuiesc în apropiere, poate ne întâlnim și îi spun cum mai arăți.

— A, încă păstrați legătura? a bâiguit ea, simțind cum o cuprinde o amorțeală.

— Am reluat legătura când s-a mutat în Anglia anul trecut.

Anglia! Obinze era în Anglia. Ea era cea care se distanțase, ignorându-l, schimbându-și adresa de e-mail și numărul de telefon, dar se simțea profund trădată auzind vestea. În viața lui avuseseră loc schimbări de care ea nu știa. Era în Anglia. Cu doar câteva luni în urmă, ea și Curt fuseseră în Anglia la Glastonbury, și apoi petrecuseră două zile în Londra. Poate că Obinze era acolo. S-ar fi putut întâlni cu el pe Oxford Street.

— Până la urmă, ce s-a întâmplat între voi? Sincer, nu mi-a venit să cred când mi-a spus că nu mai păstrați legătura. Of! Practic, toți așteptam invitația la nuntă, a spus Kayode.

Ifemelu a ridicat din umeri. În ea se risipiseră lucruri pe care trebuia să le adune.

— Deci, ce-ai mai făcut? Cum e viața? a întrebat Kayode.

— Bună, a spus ea cu răceală. Îl aștept pe iubitul meu să mă ia cu mașina. De fapt, cred că a și ajuns.

În purtarea lui Kayode s-a simțit atunci o retragere a spiritului, o repliere a afecțiunii, pentru că a înțeles foarte clar că ea hotărâse să rupă legătura.

— Ai grijă de tine, i-a spus ea, peste umăr.

Ar fi trebuit să schimbe numere de telefon, să vorbească mai mult, să se poarte exact așa cum te-ai fi așteptat. Dar în ea era o revoltă a sentimentelor. Și îl considera acum pe Kayode vinovat pentru că știa ceva despre Obinze, pentru că i-l adusese înapoi.

— Tocmai m-am întâlnit cu un vechi prieten din Nigeria. Nu l-am mai văzut din liceu, i-a spus lui Curt.

— A, da? Ce drăguț. Locuiește aici?

— În DC.

Curt o privea, așteptând să-i spună mai mult. Ar fi vrut să-l invite pe Kayode să bea un pahar cu ei, ar fi vrut să se împrietenească cu prietenul ei, ar fi vrut să fie amabil ca-ntotdeauna. Și asta, expresia lui de așteptare, a iritat-o. Voia liniște. Până și radioul o deranja. Ce îi va spune Kayode lui Obinze? Că era iubita unui bărbat alb care avea un BMW coupé, că avea o coafură afro, cu o floare roșie strecurată în spatele urechii. Ce va înțelege Obinze din asta? Ce făcea el în Anglia? O amintire limpede i-a revenit în minte, a unei zile însorite (soarele strălucea mereu în amintirile cu el), când prietenul lui, Okwudiba, adusese o casetă video la Obinze acasă, și el spusese: „Un film britanic? Pierdere de vreme". Pentru el, doar filmele americane meritau să fie văzute. Și acum era în Anglia.

— Te-a deranjat că l-ai întâlnit?

— Nu.

— A fost iubitul tău sau așa ceva?

— Nu, a spus ea, privind pe geam.

În acea după-amiază avea să-i trimită un e-mail lui Obinze pe adresa lui de hotmail: *Tavan, nici nu ştiu de unde să încep. M-am întâlnit din întâmplare astăzi cu Kayode la mall. Să-ţi spun că îmi pare rău pentru tăcerea mea sună stupid, îmi dau chiar şi eu seama, dar îmi pare atât de rău şi mă simt ca o proastă. O să îţi povestesc tot ce s-a întâmplat. Mi-a fost şi îmi este dor de tine.* Dar el nu avea să-i răspundă.

— Ţi-am făcut programare la masaj suedez, a spus Curt.

— Mulţumesc, a zis ea. Apoi, pentru a-şi scuza nervozitatea, a adăugat cu voce scăzută: Eşti atât de drăguţ.

— Nu vreau să fiu drăguţ. Vreau să fiu iubirea vieţii tale, în pizda mă-sii, a spus Curt cu o violenţă care a speriat-o.

PARTEA A TREIA

CAPITOLUL 23

În Londra, noaptea venea prea devreme, atârna în aerul dimineții ca o amenințare și apoi, după-amiaza, cobora un amurg albastru-cenușiu, și toate clădirile victoriene căpătau un aer funebru. În acele prime săptămâni, frigul îl intimida pe Obinze, amenințător și imponderabil, îi usca nările, îi adâncea neliniștile, îl făcea să urineze prea des. Mergea repede pe trotuar, adunat în el însuși, cu mâinile adâncite în buzunarele paltonului pe care i-l împrumutase vărul lui, un palton cenușiu de lână ale cărui mâneci aproape că-i înghițeau degetele. Câteodată se oprea în fața unei stații de metrou, adesea lângă un vânzător de flori sau de ziare, și privea trecătorii. Mergeau atât de repede acei oameni, părând să aibă o destinație urgentă, un scop ce le ghida existența, în timp ce el nu avea așa ceva. Îi urmărea cu privirea, cu o mâhnire nelămurită, și se gândea: Voi puteți munci, sunteți în legalitate, sunteți vizibili și nici măcar nu aveți habar cât sunteți de norocoși.

O stație de metrou a fost locul în care s-a întâlnit cu angolezii care urmau să-i aranjeze căsătoria, după exact doi ani și trei zile de când sosise în Anglia; ținea socoteala.

— Vorbim în mașină, îi spusese mai devreme unul dintre ei la telefon.

Mercedesul lor negru și vechi era îngrijit cu meticulozitate, covorașele erau încrețite de la atâta aspirare, scaunele de piele, lustruite. Cei doi bărbați erau identici, cu sprâncene groase care aproape se uneau, deși îi spuseseră că erau doar prieteni, și erau și îmbrăcați identic, cu haine de piele și lanțuri lungi de aur. Era surprins de tunsorile lor înalte care le tronau pe creștete ca niște jobene, dar poate că tunsorile retro făceau parte din înfățișarea lor șic. Îi vorbeau cu siguranța de sine a unora care mai făcuseră treaba asta înainte și, totodată, cu o ușoară condescendență; soarta lui era, până la urmă, în mâinile lor.

— Ne-am hotărât pentru Newcastle, știm niște oameni acolo, și în Londra toată lumea stă cu ochii pe chestia asta, prea multe căsătorii au loc în Londra acum, așa că nu vrem probleme, a spus unul dintre ei. Totul o să iasă bine. Tu doar ai grijă să nu ieși în evidență, da? Nu atrage atenția asupra ta până la căsătorie. Nu te lua la bătaie în pub, da?

— N-am fost niciodată un bătăuș prea bun, a zis Obinze sec, dar angolezii n-au zâmbit.

— Ai banii? l-a întrebat celălalt.

Obinze le-a întins două sute de lire sterline, întreaga suma în bancnote de douăzeci pe care le scosese de la bancomat în ultimele două zile. Era o garanție, ca să își dovedească seriozitatea. Mai târziu, după ce o cunoștea pe fată, avea să plătească două mii de lire sterline.

— Restul îi vrem pe toți odată, da? O să folosim o parte ca să punem lucrurile în mișcare, și restul merg la fată. Frate, știi că nouă nu ne iese nimic din asta. De obicei cerem mult mai mult, dar facem asta pentru Iloba, a spus unul dintre ei.

Obinze nu i-a crezut, nici măcar atunci. Peste câteva zile, a cunoscut-o pe fată, Cleotilde, la un centru comercial, într-un McDonald's de unde se vedea intrarea igrasioasă a stației de metrou de peste drum. Stătea la masă cu angolezii, privind oamenii care treceau grăbiți și întrebându-se care era ea, în timp ce angolezii șușoteau amândoi în telefoane, poate aranjând alte căsătorii.

— Salut, a zis ea.

A rămas surprins. Se așteptase la cineva cu semne de vărsat de vânt ascunse sub un strat gros de machiaj, la cineva dur și care știa cum merg lucrurile. Dar iat-o pe ea, proaspătă ca o ploaie de vară, cu ochelari, cu tenul măsliniu, aproape ca un copil, sorbind un *milkshake* cu paiul. Arăta ca o studentă de anul întâi, inocentă sau prostuță, sau ambele.

— Voiam doar să știu dacă ești sigură că vrei să faci treaba asta, i-a spus el, și apoi, îngrijorat că ar fi putut-o speria și îndepărta, a adăugat: Îți sunt foarte recunoscător și nu te va încurca prea tare... într-un an, o să am actele gata și vom divorța. Voiam doar să te cunosc înainte și să mă asigur că îți convine toată treaba asta.

— Da, a zis ea.

El a privit-o, așteptându-se să continue. Fata se juca timid cu paiul, fără să-l privească în ochi, și i-a luat o vreme să-și dea seama că reacționa mai degrabă la el decât la situație. Era atrasă de el.

— Vreau s-o ajut pe mama. Lucrurile nu sunt tocmai roz acasă, a zis, cu o umbră de accent non-britanic.

— Da, e cu noi, a spus unul dintre angolezi, cu nerăbdare, ca și cum Obinze îndrăznise să pună la îndoială ce-i spuseseră deja.

— Arată-i, Cleo, a spus celălalt angolez.

Apelativul Cleo suna fals: Obinze a simțit asta din felul în care el l-a rostit și din felul în care ea l-a perceput, cu o ușoară mirare pe chip. Era o intimitate forțată, angolezul nu-i mai spusese Cleo niciodată. Poate că nu-i spusese niciodată nicicum. Obinze se întreba de unde o știau angolezii. Aveau o listă de tinere cu pașapoarte din Uniunea Europeană care aveau nevoie de bani? Cleotilde și-a dat părul pe spate, o adunătură de cârlionți strânși, și și-a potrivit ochelarii, ca și cum se pregătea înainte să prezinte pașaportul și permisul de conducere. Obinze le-a examinat. Ar fi zis că avea mai puțin de douăzeci și trei de ani.

— Îmi poți da numărul tău? a întrebat Obinze.

— Sună-ne pe noi pentru orice, și gata, au spus angolezii, aproape în același timp.

Dar Obinze și-a scris numărul pe un șervețel și i l-a dat. Angolezii i-au aruncat o privire bănuitoare. Mai târziu, la telefon, ea i-a spus că locuia în Londra de șase ani și că strângea

bani să meargă la școala de modă, deși angolezii îi ziseseră că locuia în Portugalia.

— Vrei să ne întâlnim? a întrebat el. Ar fi mult mai ușor dacă am încerca să ne cunoaștem puțin unul pe celălalt.

— Da, a zis ea fără ezitare.

Au mâncat *fish and chips* într-un pub, pe o masă de lemn cu o crustă fină de grăsime pe margini, în timp ce ea îi povestea despre pasiunea pentru modă și îi punea întrebări despre portul tradițional nigerian. Părea puțin mai matură acum, i-a observat strălucirea din obraji, cârlionții mai bine definiți, și și-a dat seama că se aranjase pentru întâlnire.

— Ce vei face după ce obții actele? l-a întrebat ea. O să-ți aduci iubita din Nigeria?

A fost mișcat de directețea ei.

— Nu am nicio iubită.

— N-am fost niciodată în Africa. Mi-ar plăcea la nebunie să merg.

A spus „Africa" într-un fel visător, ca un admirator străin, impregnând cuvântul cu o incitare exotică. Tatăl ei, un angolez de culoare, o părăsise pe mama ei, o portugheză albă, când ea avea numai trei ani, i-a povestit, și de atunci nu-l mai văzuse și nici nu fusese vreodată în Angola. A spus toate astea ridicând din umeri și din sprâncene într-un fel cinic, ca și cum niciodată nu pierduse timpul gândindu-se la asta, un efort atât de atipic pentru ea, atât de evident, arătându-i doar cât de mult o deranja de fapt. Existau greutăți în viața ei despre care voia să știe mai multe, părți ale trupului ei voluptuos pe care voia să le atingă, dar se temea că ar complica lucrurile. Avea să aștepte până după căsătorie, până când partea tranzacțională a relației se încheia. A părut să înțeleagă fără să fie nevoie de o discuție despre asta. Și astfel, în săptămânile următoare, pe măsură ce se întâlneau și stăteau de vorbă, exersând uneori răspusuri la întrebările din timpul interviului de la biroul de imigrație,

alteori pur și simplu pălăvrăgind despre fotbal, între ei creștea anticiparea unei dorințe reprimate. O simțeai în felul în care stăteau aproape unul de altul, fără să se atingă, când așteptau metroul, în tachinările despre cum el ținea cu Arsenal, și ea cu Manchester United, în privirile lor stăruitoare. După ce le plătise angolezilor două mii de lire cash, i-a zis că ei îi dăduseră doar cinci sute de lire.

— Îți spun doar. Știu că nu ai alți bani. Vreau să fac asta pentru tine, a zis ea.

Se uita la el, cu ochii plini de lucruri nespuse, și l-a făcut să se simtă din nou întreg, l-a făcut să-și amintească cât de avid era după ceva simplu și pur. Voia să o sărute, avea buza de sus mai roz și mai strălucitoare de la gloss decât cea de jos, să o țină în brațe, să îi spună cât de profund recunoscător îi era. Ea nu i-ar fi agitat niciodată neliniștile, nu și-ar fi fluturat niciodată puterea în fața lui. O femeie din Europa de Est, îi spusese Iloba, îi ceruse unui nigerian, cu o oră înainte de oficierea căsătoriei, o mie de lire sterline în plus sau, altfel, dusă era. Panicat, bărbatul începuse să-și sune prietenii, ca să facă rost de bani.

— Frate, ai făcut o afacere bună cu noi, a fost tot ce a spus unul dintre angolezi când Obinze l-a întrebat cât primise Cleotilde, cu tonul celor care știu câtă nevoie au ceilalți de ei.

Până la urmă, ei erau cei care îl conduseseră în biroul unui avocat, un nigerian cu voce stinsă, așezat într-un scaun de birou, pe care l-a tras spre un biblioraft în timp ce a spunea: „Poți să te căsătorești și dacă ți-a expirat viza. De fapt, căsătoria este acum singura ta opțiune". Ei au fost cei care i-au făcut rost de facturi la apă și gaze pe șase luni, pe numele lui și cu o adresă din Newcastle, ei au fost cei care au găsit un bărbat care avea să-i „rezolve" carnetul de conducere, un bărbat numit în mod criptic Brown. L-a cunoscut pe Brown în gara din Barking, Obinze stătea lângă poartă, după cum se înțeleseseră,

în mijlocul tumultului de oameni, uitându-se în jur și așteptând să-i sune telefonul, fiindcă Brown refuzase să-i dea numărul lui.

— Aștepți pe cineva?

Era Brown, un bărbat pirpiriu, cu o căciulă trasă peste ochi.

— Da. Sunt Obinze, a zis el, simțindu-se ca un personaj dintr-un roman de spionaj, care trebuia să vorbească într-un cod ridicol.

Brown l-a condus într-un colț liniștit, i-a înmânat un plic, și înăuntru se afla permisul de conducere cu poza lui și cu acel aspect uzat, autentic, al unui act vechi de un an. Un card de plastic subțire, dar care îi atârna greu în buzunar. Peste câteva zile, a intrat într-o clădire din Londra care semăna din afară cu o biserică, solemnă și străjuită de turle, dar care înăuntru era ponosită, oropsită, sufocată de oameni. Pe panouri albe erau scrijelite indicații: NAȘTERI ȘI DECESE AICI. ÎNREGISTRĂRI CĂSĂTORII AICI. Obinze, cu o expresie neutră întipărită pe chip, i-a întins permisul de conducere ofițerului de stare civilă din spatele ghișeului.

— Uită-te cât de aglomerat e locul ăsta. Numai căsătorii fictive, absolut toate, acum, că Blunkett e pe urmele lor, a spus o femeie care se îndrepta către ușă, vorbindu-i cu glas tare însoțitorului ei.

Poate că venise să înregistreze un deces și cuvintele ei nu erau altceva decât răbufnirile însingurate ale suferinței, dar Obinze a simțit nodul familiar al panicii strângându-i-se în piept. Ofițerul stării civile îi examina permisul de conducere, de prea mult timp. Secundele s-au prelungit și au înghețat. *Numai căsătorii fictive, absolut toate* îi răsuna în minte. În cele din urmă, funcționarul și-a ridicat ochii și i-a împins un formular.

— Deci ne căsătorim, așa-i? Felicitări!

Cuvintele sunau ca o urare mecanică, frecvent repetată.

— Mulțumesc, a zis Obinze, a încercând să se relaxeze.

În spatele biroului, un panou alb era sprijinit de perete, cu datele următoarelor căsătorii scrise cu albastru; un nume de la coada listei i-a sărit în ochi. Okoli Okafor și Crystal Smith. Okoli Okafor era un coleg al lui din liceu și facultate, un băiat taciturn care fusese mereu tachinat pentru că avea ca prenume un nume de familie, care se alăturase unui cult sinistru la facultate, și apoi părăsise Nigeria în timpul uneia dintre îndelungatele greve. Și acum iată-l, un nume fantomatic, pe punctul de a se căsători în Anglia. Poate că era tot o căsătorie pentru acte. Okoli Okafor. La facultate, toți îl strigau Okoli Paparazzi. În ziua în care murise Prințesa Diana, un grup de studenți se adunaseră înaintea unui seminar, vorbind despre veștile de la radio din acea dimineață, repetând încontinuu „paparazzi", cu toții siguri pe ei și făcând pe experții, până când, profitând de o pauză, Okoli Okafor întrebase încet: „Dar cine sunt acești paparazzi, mai exact? Motocicliști?", câștigându-și pe loc porecla de Okoli Paparazzi.

Acea amintire, limpede ca un fascicul de lumină, l-a transportat pe Obinze înapoi într-o vreme în care încă mai credea că universul avea să-i asculte dorințele. În timp ce părăsea clădirea, l-a cuprins melancolia. Odată, în ultimul an de facultate, anul în care oamenii dansau pe străzi fiindcă Generalul Abacha murise, mama lui îi spusese:

— Într-o zi voi ridica ochii și toți oamenii pe care îi știu vor fi morți sau plecați în străinătate.

I se citea istovirea în glas, în timp ce stăteau în sufragerie, mâncând fiertură de ube și porumb. A simțit. A simțit, în vocea ei, tristețea înfrângerii, ca și cum prietenii ei care plecau să predea în Canada și America îi confirmaseră un mare eșec personal. Pentru o clipă, simțise că, la rându-i, o trădase având propriul plan: să obțină o diplomă academică în America, să lucreze în America, să trăiască în America. Era un plan pe care îl avea de multă vreme. Bineînțeles că știa cât de absurdă putea

fi ambasada americană (până și vicecancelarului îi fusese refuzată o dată viza pentru a participa la o conferință), dar nu avusese niciodată dubii că planul său va reuși. Se va întreba, mai târziu, de ce fusese atât de convins. Poate pentru că el nu voise niciodată să plece pur și simplu în *străinătate*, ca mulți alții; unii plecau în Africa de Sud, ceea ce îl amuza. Pentru el fusese întotdeauna America, doar America. Un dor hrănit de atâția ani. Reclama de la NTA pentru *Andrew Checking Out*, pe care o văzuse în copilărie, dăduse formă acestei tânjiri. „Fraților, eu mă car", spunea personajul Andrew, privind cu tupeu la cameră. „Drumuri nu, lumină nu, apă nu. Fraților, nu poți să-ți iei nici măcar o sticlă de suc!" În timp ce Andrew se căra, soldații generalului Buhari cotonogeau oamenii pe stradă, universitarii erau în grevă cerând salarii mai bune, și mama lui hotărâse că el nu mai putea bea Fanta decât duminica, cu permisiunea ei. Și astfel, America a devenit locul unde puteai bea câtă Fanta voiai, fără să ceri voie nimănui. Statea în fața oglinzii și repeta cuvintele lui Andrew: „Fraților, eu mă car!" Mai târziu, ahtiat după revistele și cărțile și filmele și poveștile la mâna a doua despre America, tânjirea lui a căpătat o aură mistică, și America a devenit locul unde îi era scris să ajungă. Se vedea plimbându-se pe străzile din Harlem, discutând despre meritele lui Mark Twain cu amicii lui americani, privind în zare Muntele Rushmore. La câteva zile după ce absolvise, doldora de cunoștințe despre America, a depus cerere pentru viză la ambasada americană din Lagos.

Știa deja că cel mai bun intervievator era un bărbat cu barbă blondă și, pe măsură ce coada înainta, spera că nu va fi preluat de sperietoarea tuturor, o femeie albă drăguță, faimoasă pentru că țipa în microfon și insulta până și bunicile. În sfârșit, i-a venit rândul, și bărbatul cu barbă blondă a spus „Următorul!" Obinze s-a apropiat și i-a înmânat formularele. Bărbatul și-a aruncat ochii pe ele și a spus blând:

— Îmi pare rău, nu vă calificați. Următorul!

Obinze a înlemnit. A încercat din nou de trei ori în următoarele câteva luni. De fiecare dată, fără să se uite la documentele lui, același „Îmi pare rău, nu vă calificați", și de fiecare ieșea din clădirea răcoroasă cu aer condiționat a ambasadei în lumina neiertătoare a soarelui, înlemnit și uluit.

— Se tem de teroriști, a spus mama lui. Americanii au acum o aversiune pentru tinerii străini.

L-a sfătuit să-și găsească o slujbă și să încerce din nou peste un an. Obinze a aplicat la multe slujbe, dar degeaba. Călătorea din Lagos în Port Harcourt, iar de acolo în Abuja pentru a susține teste de evaluare, care i se păreau ușoare, și se prezenta la interviuri, răspunzând fluent la întrebări, după care se așternea o îndelungată tăcere. Unii dintre prietenii lui reușeau să se angajeze, oameni care nu aveau mediile lui din facultate și care nu vorbeau la fel de bine ca el. Se întreba dacă nu cumva angajatorii îi puteau mirosi tânjirea după America sau puteau simți cât de obsesiv încă mai vizita website-urile universităților americane. Locuia cu mama lui, conducea mașina ei, seducea tinere studente impresionabile, petrecea nopțile în Internet café-uri cumpărându-și pachete promoționale cât mai mari, și uneori își petrecea zilele citind în camera lui și evitându-și mama. Îi displăcea buna ei dispoziție calmă, cât de mult se străduia să fie pozitivă, spunându-i că acum, cu președintele Obasanjo la putere, lucrurile se schimbau, companiile de telefonie mobilă și băncile se dezvoltau și recrutau, ba chiar acordau tinerilor împrumuturi pentru mașini. Dar, de obicei, îl lăsa în pace. Nu îi bătea la ușă. Doar o ruga pe Agnes, menajera, să-i lase niște mâncare într-o oală și să-i strângă farfuriile murdare din cameră. Într-o zi, i-a lăsat un bilețel pe chiuveta din baie: *Am fost invitată la o conferință în Londra. Ar trebui să vorbim.* Era nedumerit. Când a sosit acasă de la curs, el o aștepta în sufragerie.

— Mami, nno, a zis.

Ea l-a salut din cap și și-a pus geanta pe masă.

— O să-ți trec numele pe cererea mea de viză britanică în calitate de asistent în cercetare, a spus încet. Asta ar trebui să-ți asigure o viză de șase luni. Poți sta cu Nicholas în Londra. Vezi ce poți face cu viața ta. Poate că de acolo poți ajunge în America. Știu că nu mai ești cu mintea aici.

El o privea înmărmurit.

— Înțeleg că genul acesta de lucruri se practică astăzi, a zis ea, așezându-se lângă el, încercând să pară relaxată, dar el i-a simțit disconfortul în asprimea neobișnuită a cuvintelor.

Făcea parte din generația confuză, cei care nu înțelegeau ce se întâmplase cu Nigeria, dar care se lăsau purtați de val. Era o femeie care își vedea de treabă și care nu cerea favoruri, care nu mințea, care nu accepta nici măcar o felicitare de Crăciun de la studenți fiindcă o putea compromite, care ținea cont de fiecare kobo cheltuit în fiecare comitet din care făcea parte, și acum iat-o, comportându-se ca și cum adevărul devenise un lux pe care nu și-l mai puteau permite. Era împotriva a tot ceea ce îl învățase și totuși știa că, în cazul lor, adevărul chiar devenise un lux. Mințise pentru el. Oricine altcineva ar fi mințit pentru el nu ar fi contat atât de mult sau chiar deloc, dar ea a mințit pentru el și astfel a obținut viza de șase luni pentru Regatul Unit, și s-a simțit, chiar dinainte să plece, un ratat. N-a luat legătura cu ea luni de zile. N-a luat legătura cu ea fiindcă nu avea nimic să-i spună și fiindcă voia să aștepte până va avea ceva să-i spună. Era în Anglia de trei ani și vorbiseră doar de câteva ori, conversații încordate în care și-o imagina întrebându-se de ce n-a reușit să facă nimic cu viața lui. Dar niciodată nu cerea amănunte, doar aștepta să audă ce era el dispus să-i spună. Ulterior, după ce s-a întors, avea să se simtă dezgustat de egoismul său, de neglijența orbească față de ea și avea să petreacă mult timp cu ea, hotărât să-și răscumpere greșeala, să revină la vechea lor relație, dar, înainte, să încerce a desluși hotarele înstrăinării lor.

CAPITOLUL 24

Toată lumea făcea glume despre cei care plecau în străinătate să curețe toalete, astfel că Obinze și-a privit prima slujbă cu ironie: într-adevăr, era în străinătate curățând toalete, purtând mănuși de cauciuc și cărând o găleată, în birourile unui agent imobiliar de la etajul al doilea al unei clădiri londoneze. De fiecare dată când deschidea ușa batantă a unei cabine, aceasta părea să suspine. Femeia frumoasă care curăța toaletele de femei era din Ghana, cam de aceeași vârstă, cu cea mai strălucitoare piele închisă la culoare pe care o văzuse vreodată. Intuia, din felul în care vorbea și se mișca, un trecut similar cu al lui, o copilărie ocrotită de familie, cu mese regulate, cu visuri în care curățarea de toalete în Londra nu își găsea locul. Îi ignora gesturile amicale, spunându-i doar „Bună seara" cât putea de formal, însă era prietenoasă cu femeia albă care făcea curățenie în birourile de la etajul de deasupra, și odată le văzuse în cafeneaua goală bând ceai și vorbind încet. A rămas privindu-le un timp, cu mintea răvășită de o mare amărăciune. Nu era vorba că ea nu și-ar fi dorit prieteni, dar nu și-l dorea pe el ca prieten. Poate că, în circumstanțele date, prietenia lor era imposibilă, pentru că ea era din Ghana, iar el din Nigeria, era prea apropiat de ceea ce fusese ea; el îi cunoștea condiția, în schimb cu femeia din Polonia era liberă să se reinventeze, să fie oricine și-ar fi dorit.

Toaletele nu erau chiar mizerabile, ceva urină pe lângă pisoar, uneori apa netrasă, era mult mai ușor să le curețe decât trebuie să le fi fost celor care curățau toaletele campusului din Nsukka, cu dârele de rahat de pe pereți care îl făcuseră întotdeauna să se întrebe de ce ar fi depus cineva un asemenea efort. Astfel că a fost șocat să intre într-o seară într-o cabină și să descopere o grămăjoară de rahat pe capacul vasului, tare, conică, centrată ca și cum fusese atent plasată. Arăta ca un cățeluș

ghemuit pe un covoraș. Era ca un *performance*. S-a gândit la faimoasa reținere a englezilor.

— Englezii îți sunt vecini de ani de zile, dar nu te salută niciodată. E ca și cum ar fi încătușați în ei înșiși, spusese odată Ojiugo, soția vărului său.

Era, în acel *performance*, ceva dintr-o descătușare. Cineva care fusese concediat? Căruia îi fusese refuzată o promovare? Obinze s-a holbat îndelung la acea grămăjoară de rahat, simțindu-se din ce în ce mai mic, până ce totul a devenit un afront personal, un pumn în față. Și toate astea pentru trei lire pe oră. Și-a dat jos mănușile, le-a așezat lângă grămăjoara de rahat și a părăsit clădirea. În acea seară, a primit un e-mail de la Ifemelu. *Tavan, nici nu știu de unde să încep. M-am întâlnit din întâmplare astăzi cu Kayode la mall. Să-ți spun că îmi pare rău pentru tăcerea mea sună stupid, îmi dau chiar și eu seama, dar îmi pare atât de rău și mă simt ca o proastă. O să îți povestesc tot ce s-a întâmplat. Mi-a fost și îmi este dor de tine.*

S-a uitat îndelung la e-mail. După asta tânjise de-atâta vreme. Să-i spună ceva. Când a încetat să-l mai contacteze, îngrijorarea îl afundase în săptămâni de insomnie, umbla prin casă în miez de noapte, întrebându-se ce i se întâmplase. Nu se certaseră, dragostea lor era la fel de efervescentă ca întotdeauna, planul lor era același și, dintr-o dată, tăcere, o tăcere atât de brutală și desăvârșită. O sunase iar și iar până când ea își schimbase numărul de telefon, îi trimisese e-mail-uri, luase legătura cu mama ei, cu mătușica Uju, cu Ginika. Tonul Ginikăi, atunci când spusese „Ifem are nevoie de puțin timp, cred că e într-o depresie", fusese ca o bucată de gheață pe trupul gol. Ifemelu nu rămăsese infirmă sau oarbă din cauza vreunui accident, nu suferea brusc de amnezie. Păstra legătura cu Ginika și cu alte persoane, dar nu și cu el. Nu își *dorea* să țină legătura cu *el*. I-a scris e-mail-uri, cerându-i să-i spună măcar ce se întâmplase și de ce. Dar e-mail-urile i se întorceau imediat, nu puteau fi trimise, își închisese contul. Îi era dor de ea, un dor care îl mistuia.

O detesta. Se întreba la nesfârșit ce s-ar fi putut întâmpla. S-a schimbat, s-a închis și mai mult în sine. Era inflamat de furie, chinuit de nedumerire, vlăguit de tristețe.

Și acum iată e-mail-ul ei. Tonul ei era neschimbat, ca și cum nu îl rănise, nu îl lăsase sângerând mai bine de cinci ani. De ce îi scria acum? Ce ar fi avut el să-i spună, că era anjagat să curețe toalete și că tocmai dăduse astăzi peste un rahat cu moț? Cum știa ea că încă mai era în viață? Ar fi putut să moară cât timp ea tăcuse, și ea n-ar fi știut. Un sentiment cumplit de trădare l-a copleșit. A apăsat *Șterge*.

Vărul său Nicholas avea chipul fălcos al unui buldog, reușind totuși cumva să fie foarte atrăgător, sau poate că nu trăsăturile, ci aura lui atrăgea, masculinitatea înaltă, solidă și fermă. În Nsukka, fusese cel mai popular student din campus, rabla lui de Volkswagen Beetle parcată în fața unei berării împrumuta imediat bețivilor dinăuntru o notă de distincție. Odată, două Puicuțe Mari se bătuseră pentru el în Bello Hostel, sfâșiindu-și bluzele, dar el a rămas șmecherește nelegat de nimeni până ce a cunoscut-o pe Ojiugo. Era studenta preferată a mamei lui Obinze, singura îndeajuns de competentă pentru a ocupa postul de asistent de cercetare, și într-o duminică venise pe la ei să vorbească despre o carte. Nicholas venise și el, pentru ritualul săptămânal, să mănânce orez duminica. Ojiugo purta un ruj portocaliu și blugi rupți, vorbea fără perdea și fuma în public, făcând obiectul antipatiei și bârfelor neiertătoare din partea celorlalte fete, nu neapărat pentru că făcea acele lucruri, ci pentru că îndrăznea să le facă fără să fi trăit în străinătate sau să fără fi avut un părinte străin, atribute care le-ar fi făcut să-i ierte nonconformismul. Obinze își amintea cât de indiferentă o lăsase Nicholas la început, ignorându-l în timp ce el, neobișnuit cu indiferența fetelor, vorbea din ce în ce mai tare. Dar, în cele din urmă, plecaseră împreună în Volkswagenul lui.

Mergeau cu viteză prin campus cu Volkswagenul, Ojiugo la volan și Nicholas alături, cu brațul pe geam, cu muzica urlând, tăind curbele și, odată, chiar cu un prieten în portbagajul deschis. Fumau și beau împreună în public. Creau mituri fermecătoare. Odată au fost văzuți într-o berărie, Ojiugo în cămașa lui albă, largă și fără nimic în jos, iar Nicholas într-o pereche de blugi și fără nimic în sus.

— Sunt vremuri grele, așa că împărțim lucrurile, le spuneau nonșalant prietenilor.

Pe Obinze nu l-a surprins că Nicholas își pierduse stridența tinerească, l-a surprins pierderea și celei mai mărunte amintiri despre asta. Nicholas, soț și tată, proprietarul unei case în Anglia, vorbea cu o gravitate atât de neînduplecată încât era aproape comic.

— Dacă vii în Anglia cu o viză care nu îți permite să muncești, i-a spus Nicholas, primul lucru de care trebuie să îți faci rost nu este apa sau mâncarea, ci un număr de asigurare ca să poți munci. Acceptă toate slujbele care ți se oferă. Nu cheltui nimic. Căsătorește-te cu un cetățean UE și fă-ți rost de acte. Abia atunci îți poți începe viața.

Nicholas părea să simtă că își făcuse treaba, îi ținuse o cuvântare înțeleaptă, și în lunile care au urmat abia dacă a mai vorbit cu Obinze. De parcă nu mai era vărul lui cel mare, acela care îi oferise lui Obinze, la 15 ani, o țigară, care schițase diagrame pe o coală de hârtie pentru a-i arăta ce să facă odată ce își strecura degetele între picioarele unei fete. În weekend, Nicholas umbla prin casă într-un nor încordat de tăcere, hrănindu-și grijile. Numai în timpul meciurilor lui Arsenal se relaxa puțin, cu o cutie de Stella Artois în mână, strigând „Hai, Arsenal!", cu Ojiugo și copiii lor, Nna și Nne. După meci, chipul îi împietrea din nou. Venea de la muncă, îi îmbrățișa pe copii și pe Ojiugo, și apoi întreba:

— Ce-ați mai făcut azi?

Ojiugo îi înșira lucrurile pe care le făcuseră. Violoncel. Pian. Vioară. Teme. Kumon.

— Nne face reale progrese cu citirea partiturilor, adăuga ea, sau: Nna a fost neglijent la Kumon și a greșit două.

Nicholas îi lauda sau îi certa pe fiecare. Nna, cu fața grăsună ca de buldog, și Nne, care moștenise frumusețea întunecată a mamei ei. Vorbea cu ei numai în engleză, o engleză îngrijită, ca și cum credea că igboul pe care-l vorbea cu mama lor i-ar fi putut molipsi, făcându-i poate să-și piardă prețiosul accent britanic. Apoi spunea:

— Bravo, Ojiugo. Mi-e foame.

— Da, Nicholas.

Ea îi servea masa, o farfurie pe o tavă pe care i-o aducea în birou sau în fața televizorului din bucătărie. Obinze se întreba uneori dacă făcea și o plecăciune când i-o ducea sau dacă plecăciunea era inclusă în postura ei, în umerii ei aduși în față și în curbura gâtului. Nicholas îi vorbea pe același ton cu care le vorbea copiilor. O dată, Obinze l-a auzit spunându-i:

— Mi-ați făcut vraiște biroul. Acum vă rog să ieșiți toți.

— Da, Nicholas, a zis ea și a scos copiii afară.

„Da, Nicholas" era răspunsul la aproape orice spunea el. Câteodată, din spatele soțului ei, ochii lui Ojiugo îi întâlneau pe ai lui Obinze, și făcea o strâmbătură, umflându-și obrajii ca pe niște mici baloane sau scoțând limba în colțul gurii. Îi amintea lui Obinze de figurile pe care le făceau actorii din filmele de la Nollywood.

— Tot stau și mă gândesc la cum erați tu și Nicholas în Nsukka, i-a spus Obinze într-o după-amiază, în timp ce o ajuta să tranșeze un pui. Ei, știi că ne-o trăgeam și-n public? Am făcut-o la Teatrul de Artă. Chiar și în clădirea de la Politehnică, într-o după-amiază, într-un colț al coridorului, a râs ea. Căsătoria schimbă lucrurile. În țara asta nu-i ușor. Eu mi-am obținut actele pentru că am făcut masteratul aici, dar tu știi că el și-a luat

actele abia acum doi ani și tot timpul ăsta a trăit cu teamă, lucrând sub alt nume? Asta te cam face la cap, *eziokwu*. N-a fost deloc ușor pentru el. Slujba pe care o are acum e foarte bună, dar are contract pe o perioadă determinată. Nu știe niciodată dacă i-l vor reînnoi. A primit o ofertă bună din Irlanda, știi că Irlanda se dezvoltă serios acum și programatorii o duc bine, dar nu vrea să ne mutăm acolo. Școala e mult mai bună aici.

Obinze a ales câteva mirodenii din dulap, le-a presărat pe pui și a pus oala pe aragaz.

— Ai pus nucșoară pe pui? a întrebat Ojiugo.

— Da, a spus Obinze. Tu nu pui?

— Eu, ce știu eu? Sincer, cine te va lua de bărbat, va trage lozul cel mare. Apropo, ce s-a întâmplat cu tine și Ifemelu? Ce mult îmi plăcea de ea...

— A plecat în America și i s-au deschis ochii și m-a uitat.

Ojiugo a râs.

A sunat telefonul. Fiindcă Obinze își dorea cu înfrigurare să fie agenția de recrutare, de fiecare dată când telefonul suna, o ușoară panică îi strângea pieptul ca într-un clește, și Ojiugo îi spunea:

— Nu-ți face griji, Zet, lucrurile se vor rezolva. Uită-te la prietena mea Bose. Știi că a aplicat pentru azil, a fost respinsă și a trecut prin chinurile iadului înainte să-și obțină actele? Acum are două grădinițe și o casă de vacanță în Spania. O s-o scoți și tu la capăt, nu-ți face griji, *rapuba*.

Încurajările erau oarecum formale, erau un fel automat de a-și exprima bunăvoința care nu presupunea din partea ei niciun efort concret de a-l ajuta. Uneori se întreba, fără ranchiună, dacă își dorea cu adevărat ca el să-și găsească o slujbă, deoarece atunci n-ar mai fi putut să-i supravegheze pe copii cât dădea ea o fugă la Tesco să cumpere lapte, n-ar mai fi putut să le pregătească micul dejun când ea îi supraveghea în timp ce exersau înainte de școală, Nne la pian sau vioară, și Nna la violoncel.

Lui Obinze aveau să-i lipsească acele zile, felul în care întindea untul pe pâine în lumina slabă a dimineții, muzica plutind prin casă și vocea lui Ojiugo, într-un crescendo laudativ sau impacientat, spunând „Foarte bine! Încearcă încă o dată!" sau „Ce-i mizeria asta?"

— Unchiul tău Obinze a gătit puiul, i-a spus Ojiugo lui Nna mai târziu în acea după-amiază, după ce îi adusese pe copii acasă de la școală.

— Mulțumesc pentru c-ai ajutat-o pe mami, unchiule, dar nu cred că o să mănânc pui deloc.

Nna era jucăuș ca mama lui.

— Ce zici de băiatul ăsta? a spus Ojiugo. Unchiul tău e un bucătar mai bun decât mine.

— OK, mami, dacă spui tu, și-a dat Nna ochii peste cap. Pot să mă uit la televizor? Doar zece minute?

— Bine, zece minute.

Era pauza de o jumătate de oră după teme și înainte de sosirea profesorului francez, și Ojiugo făcea sandvișuri cu gem, tăind cu atenție coaja. Nna a pornit televizorul, unde un bărbat cu multe lanțuri mari și strălucitoare în jurul gâtului cânta.

— Mami, m-am tot gândit, a zis Nna. Vreau să fiu rapper.

— Nu poți să fii rapper, Nna.

— Dar îmi doresc, mami.

— Nu o să fii rapper, scumpule. N-am venit la Londra ca să te faci tu rapper, a spus ea și s-a întors către Obinze, ținându-se să nu râdă. Ce zici de băiatul ăsta?

— Mami? Pot să beau unul, te rog? a intrat Nne în bucătărie, cu un Capri-Sun în mână.

— Da, Nne, a spus ea și, întorcându-se către Obinze, a repetat cuvintele fiicei ei cu un accent britanic exagerat. *Mami, pot să beau unul, te rog?* Vezi cât de stilat vorbește? Ha! Fiica mea va ajunge departe. De aia băgăm toți banii în Brentwood School.

Ojiugo a sărutat-o zgomotos pe Nne pe frunte, și Obinze și-a dat seama, privind-o cum aranja distrată o codiță rebelă din părul lui Nne, că Ojiugo era o persoană pe de-a-ntregul mulțumită. I-a sărutat încă o dată fruntea lui Nne.

— Cum te simți, Oyinneya? a întrebat ea.

— Bine, mami.

— Mâine, amintește-ți să citești nu numai rândul pe care ți-l indică ei. Citește mai mult, OK?

— OK, mami.

Nne avea purtarea solemnă a unui copil hotărât să le facă pe plac adulților din viața ei.

— Mâine are examen la vioară și are probleme cu citirea partiturii, a spus Ojiugo, ca și cum Obinze ar fi putut să uite, ca și cum ar fi fost posibil să uite când ea vorbea despre asta de atâta timp. În weekendul dinainte, mersese cu Ojiugo și copiii la o petrecere aniversară într-o sală închiriată, imensă și răsunătoare, cu puști indieni și nigerieni alergând de colo-colo, în timp ce Ojiugo îi vorbea în șoaptă despre unii dintre copii, cine era bun la matematică, dar nu putea scrie corect, cine era marea rivala a lui Nne. Știa notele tuturor copiilor de la cel mai recent test. Când nu și-a putut aminti ce notă obținuse un copil indian, prietenul apropiat al lui Nne, a chemat-o s-o întrebe.

— Ojiugo, las-o să se joace, i-a spus Obinze.

— Comoara mea, încă n-am cumpărat o rochie pentru petrecere, a zis Ojiugo și a sărutat-o a treia oară pe Nne zgomotos pe frunte.

— Da, mami. Ceva roșu, nu burgund.

— Prietena ei dă o petrecere, fetița aia din Rusia, s-au împrietenit pentru că au același profesor de vioară. Prima oară când am cunoscut-o pe mama fetei, cred că purta ceva ilegal, cred că era blana unui animal pe cale de dispariție, și încerca să își ascundă accentul rusesc, să fie mai britanică decât britanicii!

— E drăguță, mami, a zis Nne.

— N-am spus că nu e drăguță, comoara mea, a spus Ojiugo.

Nna dăduse televizorul mai tare.

— Mai încet, Nna, a spus Ojiugo.

— Mami!

— Dă-l mai încet chiar acum!

— Dar n-aud nimic, mami!

Nu l-a dat mai încet și ea nu i-a mai spus nimic; în schimb, s-a întors către Obinze și a continuat să vorbească.

— Că tot vorbeam de accente, a spus Obinze. I-ar mai merge lui Nna dacă n-ar avea un accent străin?

— Ce vrei să spui?

— Știi, când Chika și Bose și-au adus copiii sâmbăta trecută, mă gândeam că nigerienii de aici le iartă atât de multe copiilor fiindcă au accente străine. Regulile sunt altele.

— *Mba*, nu-i vorba de accente. E vorba că, în Nigeria, oamenii îi învață pe copii teama, nu respectul. Nu vrem să se teamă de noi, dar asta nu înseamnă că-i lăsăm să ni se urce în cap. Îi pedepsim. Băiatul știe că și-o ia dacă face vreo prostie. Și-o ia, nu glumă.

— Cred că regina prea se jură mult.

— O, dar se va ține de cuvânt, a zâmbit Ojiugo. Știi că n-am mai citit o carte de secole? N-am timp.

— Mama spunea că vei ajunge un critic literar de seamă.

— Da. Înainte ca fiul fratelui ei să mă lase însărcinată.

Ojiugo a făcut o pauză, încă zâmbind.

— Acum doar copiii contează. Vreau ca Nna să meargă la City of London School. Și apoi, cu voia lui Dumnezeu, la Marlborough sau la Eton. Nne este deja excepțională la școală și cred că va obține burse la toate școlile bune. Acum totul e pentru ei.

— Dar într-o zi vor crește și vor pleca de acasă, și tu vei fi doar un izvor de rușine sau de exasperare pentru ei și nu îți vor

răspunde la telefoan sau nu te vor suna cu săptămânile, a spus Obinze și imediat și-a dorit să n-o fi făcut.

Fusese meschin, nu asta voise să spună. Dar Ojiugo nu era ofensată. A ridicat din umeri și a spus:

— Atunci o să-mi iau bagajul și-o să mă așez în fața casei lor.

Îl șoca faptul că ei nu-i părea rău de tot ce-ar fi putut face. Era o trăsătură specifică femeilor sau doar învățau să-și ascundă regretele, să își suspende viețile, să se dăruiască cu totul îngrijirii copiilor? Naviga pe forumuri despre profesori și muzică și școli, și îi povestea lui tot ce descoperea ca și cum simțea cu adevărat că restul lumii trebuia să fi fost la fel de interesată ca și ea de felul în care muzica îmbunătățea aptitudinile la matematică ale unui copil de nouă ani. Sau petrecea nenumărate ore la telefon vorbind cu prietenele ei despre care profesor de vioară era bun și care metodă era o pierdere de bani.

— Îți vine să crezi că am uitat să mă spăl pe dinți? i-a spus într-o zi la telefon lui Obinze râzând, după ce plecase val-vârtej să-l ducă pe Nna la ora de pian.

Venea acasă de la întâlnirile Weight Watchers și îi spunea cât de mult luase sau pierduse în greutate, dosind batoane de Twix în poșetă și apoi întrebându-l râzând dacă voia unul. Mai târziu, s-a înscris în alt program de slăbit, a mers la două dintre întâlnirile matinale și când s-a întors i-a spus:

— Nu mă mai duc a doua oară. Te tratează ca și cum ai avea o problemă mentală. I-am zis nu, nu am niciun conflict intern, vă rog, pur și simplu îmi place gustul mâncării, și îngâmfata aia îmi spune că am ceva intern și reprimat. Prostii. Albii ăștia cred că toți avem problemele lor mentale.

Avea o greutate dublă față de cea din facultate și, deși hainele ei de atunci nu erau prea elegante, lăsau impresia unui stil calculat, cu blugii rulați deasupra gleznelor, cu bluze lălâi care-i cădeau de pe un umăr. Acum arăta doar șleampătă. Blugii

îi strângeau talia într-un colăcel pufos care îi desfigura tricourile, de parcă un corp străin creştea pe dedesubt.

Câteodată, când prietenele veneau pe la ea stăteau la taclale în bucătărie până se grăbeau toate să-şi ia copiii de la şcoală. În săptămânile în care aştepta cu disperare să sune telefonul, Obinze ajunsese să le cunoască bine vocile. Le putea auzi limpede din micul dormitor de la etaj unde stătea întins şi citea.

— L-am cunoscut pe bărbatul ăsta de curând, a zis Chika. E drăguţ, dar e un ţărănoi. A crescut în Onithsa şi vă puteţi închipui ce accent de la ţară are. Încurcă mereu *ce* cu *ge*. Vreau să merg la gentrul comercial. Îmi place ceaca asta.

Au râs.

— În orice caz, mi-a spus că e dispus să mă ia de nevastă şi să-l adopte pe Charles. Dispus! Ca şi cum ar face vreun act de caritate. Dispus! Închipuiţi-vă! Dar nu e vina lui, aşa e în Londra. E genul de bărbat la care nu m-aş uita niciodată în Nigeria, şi nicidecum să ies cu el. Problema e că niciodată nu găseşti aici, în Londra, pe cineva care să fie pe aceeaşi lungime de undă.

— Londra egalizează lungimile de undă. Suntem acum cu toţii în Londra şi suntem acum cu toţii identici. Ce prostie! a spus Bose.

— Poate ar trebui să-şi găsească o jamaicană, a spus Amara.

Soţul ei o părăsise pentru o jamaicană, cu care se dovedise că avea un copil de patru ani, şi ea reuşea cumva să deturneze fiecare conversaţie către subiectul jamaicanilor.

— Femeile astea din Indiile de Vest, a continuat ea, ne iau bărbaţii, şi bărbaţii noştri sunt suficient de proşti să se ducă după ele. Şi-apoi, fac un copil şi nu vor ca bărbaţii să le ia de neveste, vor doar pensie alimentară. Nu fac decât s-arunce banii pe manichiură şi pe coafor.

— Da, au fost de acord la unison Bose, Chika şi Ojiugo.

Un acord automat, de rutină: bunăstarea emoţională a Amarei era mai importantă decât ceea ce credeau cu adevărat.

A sunat telefonul. Ojiugo a răspuns și s-a întors spunând:

— Femeia asta care tocmai m-a sunat e mare figură! Fiica ei și Nne sunt în aceeași orchestră. Am cunoscut-o când Nne a avut primul examen. A sosit într-un Bentley, ea, o femeie de culoare, cu șofer și toate cele. M-a întrebat unde locuim și, când i-am spus, am știut exact ce-i trecea prin minte: cum poate cineva din Essex să se gândească la National Children's Orchestra? Așa că m-am hotărât să fac pe nebuna și i-am spus că fiica mea merge la Brentwood, și ar fi trebuit să-i vedeți fața atunci! Știți, oamenii ca noi n-ar trebui să vorbească despre școli private și muzică. Cel mult ar trebui să ne dorim un colegiu bun. Mă uitam la femeia aia și râdeam în sinea mea. Apoi s-a apucat să-mi spună că muzica pentru copii e foarte costisitoare. Tot îi dădea zor cât de costisitoare e, de parcă-mi văzuse contul bancar gol. Închipuiți-vă! E una dintre acele persoane de culoare care vrea să fie singura de culoare din încăpere, așa că orice altă persoană de culoare este o amenințare imediată pentru ea. Tocmai m-a sunat acum ca să-mi spună că a citit online despre o fetiță de 11 ani care a obținut distincția de cinci stele și nu a intrat în National Children's Orchestra. De ce m-ar suna să-mi spună povestea asta pesimistă?

— Inamica progresului! a spus Bose.

— E jamaicană? a întrebat Amara.

— E britanică de culoare. Nu știu de unde e familia ei.

— Trebuie că din Jamaica, a spus Amara.

CAPITOLUL 25

Descurcăreț, acesta era cuvântul pe care îl folosea toată lumea pentru a-l descrie pe Emenike în liceu. Descurcăreț, un cuvânt plin de admirația înveninată pe care o simțeau față de el. Un tip descurcăreț. Un om descurcăreț. Dacă exista și cea mai mică

șansă ca cineva să facă rost de subiectele la examen, Emenike era acela. Știa, de asemenea, și care dintre fete făcuse avort, ce proprietăți dețineau părinții studenților înstăriți, cine cu cine se culca dintre profesori. Vorbea mereu repede, polemic, ca și cum fiecare conversație era o dezbatere, iar rapiditatea și forța cuvintelor lui sugerau autoritate și descurajau contrazicerea. Știa tot felul de lucruri și deborda de nerăbdarea de a ști. De fiecare dată când Kayode se întorcea atotcunoscător din vacanțele de la Londra, Emenike îl întreba ce mai era nou în muzică și apoi apoi îi examina pantofii și hainele. „Sunt de la același designer? Care?", întreba Emenike, cu sclipirea dorinței în ochi. Le spusese tuturor că tatăl lui era *igwe* în orașul său natal și că îl trimisese în Lagos la un unchi până împlinea 21 de ani pentru a evita presiunile vieții de prinț moștenitor. Dar, într-o zi, a venit la școală un bătrân cu pantaloni cârpiți la genunchi, supt la față, cu trupul încovoiat de umilința impusă de sărăcie. Toți băieții au râs când au descoperit că acela era tatăl lui Emenike. Dar râsetele au fost uitate repede, poate pentru că nimeni nu crezuse pe de-a-ntregul povestea prințului moștenitor: până la urmă, Kayode îi spusese întotdeauna, pe la spate, Emenike Țărănoiul. Sau poate pentru că aveau cu toții nevoie de Emenike, cel care avea informații pe care nu le mai avea nimeni. Acea îndrăzneala a lui îl atrăsese pe Obinze. Emenike era una dintre puținele persoane pentru care „a citi" nu însemna „a studia", și astfel petreceau multe ore vorbind despre cărți, făcând schimb de cunoștințe și jucând Scrabble. Prietenia lor s-a întărit. La facultate, când locuia împreună cu Emenike în casa mamei lui, lumea îi lua uneori drept rude. „Ce mai face fratele tău?" îl întrebau pe Obinze. Și el răspundea „E bine", fără să se obosească să explice că el și Emenike nu erau rude. Dar existau multe lucruri pe care nu le știa despre Emenike, lucruri despre care știa că nu trebuie să întrebe. Adesea, Emenike lipsea de la școală cu săptămânile, spunând într-o doară că „fusese acasă",

și vorbea fără întrerupere despre cei care „reușeau" în străinătate. Avea neliniștea sinuoasă și iminentă a cuiva care e de părere că soarta i-a alocat din greșeală un statut inferior celui pe care-l merita. Când a plecat în Anglia, în timpul unei greve din anul doi, Obinze n-a aflat niciodată cum făcuse rost de viză. Dar s-a bucurat pentru el. Ambiția lui Emenike era clocotitoare și Obinze s-a gândit la viză ca la o binecuvântare: ambiția lui putea fi, în sfârșit, eliberată. Așa părea să se fi întâmplat căci Emenike trimitea doar vești îmbucurătoare: dizertația, slujba de la consiliul local, căsătoria cu o avocată din capitală.

Emenike a fost primul pe care Obinze l-a sunat când a ajuns în Anglia.

— Zet, ce bine îmi pare să te aud! Pot să te sun eu mai târziu? Tocmai ce intru într-o întâlnire cu managerii, a zis Emenike.

A doua oară când Obinze l-a sunat, Emenike părea puțin agasat.

— Sunt pe Heathrow. Georgina și cu mine zburăm la Bruxelles pentru o săptămână. Te sun când mă întorc. De-abia aștept să stăm de vorbă, omule!

Răspunsul lui Emenike la e-mail-ul pe care Obinze i-l trimisese fusese asemănător: *Cât mă bucur că te îndrepți încoace, omule, de-abia aștept să te văd!* Obinze își imaginase, prostește, că Emenike îl va ajuta, îi va arăta calea. Auzise numeroase povești despre prieteni și rude care, sub soarele aspru al vieții în străinătate, deveniseră versiuni ostile, nestatornice ale vechiului sine. Dar ce te faci cu stăruința speranței, cu nevoia de a crede în propria excepționalitate, de a crede că acele lucruri li se întâmplă doar altora, ai căror prieteni nu sunt ca ai tăi? Și-a sunat și alți prieteni. Nosa, care plecase chiar după absolvire, l-a luat cu mașina de la metrou și l-a dus într-un pub unde în curând s-au adunat și alți prieteni. Și-au strâns mâinile și s-au bătut pe spate și au băut bere la draft. Au râs amintindu-și lucruri din școală. N-au spus prea multe despre viața lor de aici. Cu toții

au clătinat vag din cap atunci când Obinze a spus că avea nevoie să facă rost de un număr de asigurare socială și a întrebat:

— Băieți, cum fac cu asta?

— Nu trebuie decât să stai cu urechile ciulite, omule, a zis Chidi.

— Faza este să vii mai aproape de centrul Londrei. Ești prea departe de miezul lucrurilor în Essex, a zis Wale.

— Deci, tu unde lucrezi, frate? l-a întrebat mai târziu Obinze pe Nosa în timp ce acesta îl conducea înapoi la stație.

— În subteran. E mare bătaie de cap, dar lucrurile vor merge mai bine, a zis Nosa.

Deși Obinze știa că se referea la metrou, cuvântul „subteran" l-a făcut să se gândească la galerii nesfârșite uitate de lume care nu duceau nicăieri.

— Ce spui de Descurcărețul Domn Emenike? a întrebat Nosa, pe un ton malițios. Îi merge foarte bine și locuiește în Islington, cu soția lui oyinbo care e suficient de bătrână să-i fie mamă. A devenit un tip important. Nu mai vorbește cu oamenii obișnuiți. Te poate ajuta el s-o scoți la capăt.

— Călătorește mult, încă nu ne-am văzut, a zis Obinze, dându-și până și el seama cât de vlăguite îi erau cuvintele.

— Ce face vărul tău Iloba? a întrebat Nosa. L-am văzut anul trecut la nunta fratelui lui Emeka.

Obinze nici măcar nu își amintise că Iloba trăia acum la Londra, îl văzuse ultima dată cu câteva zile înainte de absolvire. Iloba era un oarecare din orașul natal al mamei sale, dar vorbise atât de entuziast despre înrudirea lor încât toată lumea din campus presupusese că erau veri. Adesea, Iloba își trăgea un scaun fără să fie poftit, zâmbind, și li se alătura lui Obinze și prietenilor lui într-un bar sau apărea la ușa lui Obinze duminica după-amiază, când Obinze obișnuia să lenevească. O dată, Iloba îl oprise pe Obinze în curtea dreptunghiulară a Facultății de Studii Generale, strigându-l vesel „Cumetre!" și

apoi servindu-i un pomelnic de căsătorii și decese ale unor oameni pe care de-abia îi cunoștea.

— Udoakpuanyi a murit acum câteva săptămâni. Nu-l știai? Casa lor e chiar lângă cea a mamei tale. Obinze încuviință din cap și mormăia aprobator, făcându-i pe plac lui Iloba, pentru că felul de-a fi al lui Iloba era întotdeauna atât de plăcut și de inocent, cu pantalonii lui mereu prea strâmți și prea scurți, dezvelindu-i gleznele osoase.

Obinze i-a luat numărul de telefon de la Nicholas și l-a sunat.

— Zet, cumetre! Nu mi-ai spus că vii la Londra, a spus Iloba. Ce face mama ta? Cum îi merge unchiului tău, cel care s-a căsătorit cu femeia aceea din Abagana? Ce face Nicholas?

Iloba părea cu adevărat fericit să-l vadă. Existau oameni înzestrați din naștere cu neputința de a se lăsa copleșiți de sentimente sumbre, de complicații, și Iloba era unul dintre ei. Față de aceștia, Obinze simțea admirație, dar îl și plictiseau. Când l-a întrebat pe Iloba dacă l-ar fi putut ajuta să-și găsească un număr de asigurare socială, s-ar fi așteptat la o umbră de resentiment, de îmbufnare (la urma urmei, luase legătura cu el numai pentru că avea nevoie de ceva), dar nerăbdarea sinceră a lui Iloba de a-l ajuta l-a surprins.

— Te-aș lăsa să-l folosești pe al meu, dar lucrez cu el și e riscant, a spus el.

— Unde lucrezi?

— În centrul Londrei. Paznic. Nu e ușor, nu e ușor în țara asta, dar ne descurcăm. Îmi plac turele de noapte pentru că am timp să citesc pentru cursuri. Fac un master în management la Birkbeck College. Zet, nu-ți face griji, o să ne punem amândoi mintea la contribuție. Lasă-mă să pun niște întrebări și o să-ți dau de știre.

Iloba l-a sunat din nou peste două săptămâni ca să-i spună că găsise pe cineva.

— Îl cheamă Vincent Obi. E din statul Abia. Un prieten ne-a făcut legătura. Vrea să vă-ntâlniți mâine seară.

S-au întâlnit acasă la Iloba. Apartamentul dădea o senzație de claustrofobie, era într-un cartier cu blocuri de beton, iar clădirea avea zidurile scorojite. Totul părea prea mic, prea înghesuit.

— E frumos la tine, a zis Obinze, nu pentru că era frumos, ci pentru că Iloba avea un apartament în Londra.

— Te-aș fi invitat să stai cu mine, dar locuiesc cu doi verișori.

Iloba a pus pe masă bere și o farfurioară cu *chin-chin* fript. Acest ritual de ospitalitate l-a săgetat pe Obinze cu un dor ascuțit de casă. Și-a amintit de toate sărbătorile de Crăciun, când mergea în sat cu mama lui și mătușile îi serveau cu *chin-chin*.

Vincent Obi era un bărbat mic și rotunjor, care înota într-o pereche de blugi largi și un palton diform. Când și-au dat mâna, s-au măsurat din priviri. În felul în care își ținea Vincent umerii, în asprimea posturii sale, Obinze detecta faptul că învățase de timpuriu, neavând încotro, să își rezolve singur problemele. Obinze și-a imaginat viața lui din Nigeria: un liceu comunitar plin de copii desculți, o Politehnică plătită de mai mulți unchi, o familie cu mulți copii și o ceată de rude, pe care trebuia să le întrețină în orașul său natal care, la fiecare vizită a lui, se așteaptă să primească franzele mari și bani de buzunar atent distribuiți tuturor. Obinze s-a văzut prin ochii lui Vincent: copilul unei profesoare universitare care crescuse mâncând unt și care acum avea nevoie de ajutorul său. La început, Vincent a adoptat un accent britanic, spunând „nu-i așa" de prea multe ori.

— Vorbim afaceri, nu-i așa, dar eu te ajut. Poți să-mi folosești numărul de asigurare și îmi plătești 40% din cât câștigi, a spus Vincent. Vorbim afaceri, nu-i așa? Dacă nu primesc ce stabilim, te reclam.

— Fratele meu, a zis Obinze, e puțin cam mult. Îmi cunoști situația. Nu am nimic. Te rog, încearcă să mai lași nițel din preț.

— Nu pot coborî sub 35%. Vorbim afaceri, a spus Vincent, care își pierduse accentul și vorbea acum engleza nigeriana. Îți zic, sunt mulți ca tine.

— Vincent, fratele meu încearcă să pună ceva bani deoparte ca să-și scoată actele, a spus Iloba în igbo. 35% e prea mult, *o rika, biko*. Te rog, încearcă să ne ajuți.

— Știi că sunt unii care iau jumate. Da, e în belea, dar toți suntem în belea. Îl ajut, dar vorbim afaceri.

Vincent vorbea igbo cu accent rural. A pus cardul de asigurare socială pe masă și deja își trecea numărul contului bancar pe o bucată de hârtie. Telefonul mobil al lui Iloba a început să sune. În seara aceea, pe când se lăsa întunericul și cerul se colora într-un violet palid, Obinze a devenit Vincent.

CAPITOLUL 26

Obinze-Vincent și-a informat agenția, după experiența cu rahatul cu moț de pe capacul toaletei, că nu se va întoarce la slujbă. A studiat paginile cu oferte de serviciu din ziare, a dat telefoane și a așteptat plin de speranță până ce agenția i-a oferit o altă slujbă, să curețe pasajele largi dintr-o hală unde se împachetau detergenți. Un brazilian, brunet și palid, curăța clădirea învecinată.

— Eu sunt Vincent, a spus Obinze, când s-au întâlnit în camera din spate.

— Eu sunt Dee. Nu, nu ești englez. Tu poți să-l pronunți. Numele meu adevărat e Duerdinhito, dar englezii nu-l pot pronunța, așa că îmi spun Dee.

— Duerdinhito, a repetat Obinze.

— Da!

Un zâmbet încântat. O firavă legătură între doi străini. Au vorbit, în timp ce își goleau aspiratoarele, despre Jocurile

Olimpice din 1996, Obinze fălindu-se cu echipa Nigeriei care învinsese Brazilia și apoi Argentina.

— Kanu a fost bun, cu asta pot fi de acord, a zis Duerdinhito. Dar Nigeria a avut noroc.

În fiecare seară, Obinze era acoperit de un praf chimic alb. Particule zgrunțuroase îi intrau în urechi. Încerca să nu inspire prea adânc în timp ce făcea curățenie, atent la pericolele care pluteau în aer, până ce managerul l-a informat că era concediat din cauza disponibilizărilor. Următoarea slujbă a fost ca suplinitor într-o companie care livra bucătării, săptămâni în șir de stat lângă șoferi albi care-l strigau „muncitorule", de cutreierat nenumărate șantiere de construcție pline de zgomote și căști de protecție, de cărat scânduri pe scări interminabile, fără vreun ajutor și fără glorie. În tăcerea cu care șoferii conduceau și în tonul cu care rosteau „muncitorule", Obinze deslușea aversiune. Odată, când s-a împiedicat și a căzut într-un genunchi, atât de rău încât a șchiopătat până la camion, șoferul le-a spus celorlalți din depozit:

— Țurloi de cioroi, cum să nu te doară?

Au râs. Ostilitatea lor îl enerva, dar nu din cale-afară, pentru el conta câștigul de patru lire sterline pe oră, care creștea cu orele suplimentare, iar când a fost repartizat la un nou depozit de livrare în West Thurrock, s-a temut că nu va mai avea șansa de a face ore suplimentare.

Șeful noului depozit era arhetipul englezului din mintea lui Obinze, înalt și mlădios, cu părul nisipiu și ochi albaștri. Dar era un bărbat zâmbitor, iar în mintea lui Obinze, englezii nu erau zâmbitori. Îl chema Roy Snell. A strâns cu putere mâna lui Obinze.

— Deci, Vincent, ești din Africa? a întrebat, în timp ce îi arăta lui Obinze depozitul cât un teren de fotbal, mult mai mare decât cel dinainte și plin de camioane care erau încărcate, de

cutii de carton turtite, pliate într-o fosă adâncă, de bărbați care trăncăneau.

— Da. M-am născut în Birmingham și m-am întors în Nigeria când aveam șase ani.

Era povestea despre care el și Iloba căzuseră de acord că era cea mai convingătoare.

— De ce te-ai întors? Cât de rău merg lucrurile în Nigeria?

— Am vrut să văd dacă aș putea avea o viață mai bună aici.

Roy Snell a încuviințat din cap. Părea o persoană pentru care cuvântul „jovial" ar fi fost mereu cel potrivit.

— O să lucrezi cu Nigel astăzi, e cel mai tânăr de la noi, a spus, arătând către un tip sfrijit, cu părul negru țepos și chipul de amoraș. Cred că o să-ți placă să lucrezi aici, Vinny băiatule!

Nu-i luase decât cinci minute să treacă de la Vincent la „Vinny băiatule" și, în următoarele luni, atunci când jucau ping-pong în pauza de prânz, Roy le spunea celorlalți:

— Trebuie să-l bat pe băiatul ăsta Vinny măcar o dată!

Iar ei se hlizeau și repetau „Vinny băiatul".

Pe Obinze îl amuza cât de absorbiți răsfoiau bărbații ziarele în fiecare dimineață, oprindu-se la fotografia femeii cu sâni mari, examinând-o ca și cum era un articol de mare interes, ca și cum ar fi fost în vreun fel diferită de fotografia de la aceeași pagină din ziua precedentă, din săptămâna precedentă. Conversațiile lor, în timp ce așteptau să le fie încărcate camioanele, era mereu despre mașini și fotbal și, cel mai adesea, despre femei, fiecare dintre ei spunând povești care păreau prea apocrife și prea asemănătoare cu o poveste din ziua precedentă, din săptămâna precedentă, și de fiecare dată când pomeneau budigăii (gagica și-a arătat budigăii), Obinze era și mai amuzat, pentru că termenul se referea, în engleza nigeriană, mai degrabă la pantalonii scurți decât la lenjeria intimă, iar el și le imagina pe toate acele femei nubile purtând niște pantaloni

scurți kaki și caraghioși, de genul celor pe care îi purtase în primii ani de școală generală.

Salutul matinal al lui Roy Snell era un ghiont în burtă. „Vinny băiatule! Ești bine? Ești bine?", îl întreba. Întotdeauna îi repartiza lui Obinze livrările din afara orașului, care se plăteau mai bine, întotdeauna îl întreba dacă voia să lucreze în weekend, când se plătea dublu, mereu îl întreba cum îi merge cu fetele. Era ca și cum Roy i-ar fi purtat o afecțiune deosebită, protectoare și îngăduitoare totodată.

— Nu ți-ai pus-o de când ai venit în UK, nu-i așa, Vinny băiatule? Aș putea să-ți dau telefonul unei păsărici, i-a spus o dată.

— Am o iubită acasă, a zis Obinze.

— Și ce dacă ți-o tragi și tu puțin?

Câțiva bărbați aflați în apropiere au râs.

— Iubita mea are puteri magice, a zis Obinze.

Replica i s-a părut mai amuzantă lui Roy decât ar fi crezut Obinze. Nu se mai oprea din râs.

— Le are cu vrăjitoria, așa-i? Foarte bine atunci, stai pe uscat. Mereu mi-am dorit să merg în Africa, Vinny băiatule. Cred că o să-mi iau o vacanță și o să merg în Nigeria când te întorci acolo în vizită. Poți să-mi fii ghid, să-mi găsești niște păsărici nigeriene, Vinny băiatule, dar fără vrăjitorii!

— Da, aș putea face asta.

— O, știu că ai putea! Pari să știi cum să le iei pe păsărici, a spus Roy, cu un alt ghiont în burta lui Obinze.

Roy îl punea adesea pe Obinze să lucreze cu Nigel, poate fiindcă erau cei mai tineri din depozit. În prima dimineață, Obinze a observat că ceilalți, când își beau cafeaua din pahare de carton și verificau avizierul pentru a vedea cine cu cine lucrează, râdeau de Nigel. Nu avea sprâncene, porțiunile de piele ușor rozalii unde trebuiau să fie sprâncenele îi confereau chipului său durduliu o înfățișare neterminată, fantomatică.

— M-am făcut muci la pub și tovarășii mi-au ras sprâncenele, i-a spus Nigel lui Obinze, aproape cerându-și scuze, în timp ce dădeau mâna.

— Nu ți-o mai pui până nu-ți cresc sprâncenele, prietene, i-a strigat unul dintre bărbați în timp ce Nigel și Obinze se îndreptau către camion. Obinze a asigurat mașinile de spălat din spate, strângând chingile până ce erau perfect întinse, și apoi s-a urcat în cabină și a studiat harta pentru a găsi cele mai scurte rute către adresele de livrare. Nigel lua curbele strâns și bombănea despre cum conduceau oamenii în ziua de azi. La un semafor, Nigel a scos o sticlă de apă de colonie din sacoșa pe care și-o așezase la picioare, a pulverizat de câteva ori pe gât și apoi i-a întins-o lui Obinze.

— Nu, mulțumesc, a spus Obinze.

Nigel a ridicat din umeri. Peste câteva zile, i-a oferit-o din nou. În cabină duhnea a colonie și, din când în când, Obinze trăgea adânc aer în piept prin fereastra deschisă.

— Abia ai venit din Africa. N-ai văzut atracțiile turistice din Londra, nu-i așa, pretenaș? l-a întrebat Nigel.

— Nu, a spus Obinze.

Și astfel, după primele livrări în centrul Londrei, Nigel avea să-l ducă să vadă Palatul Buckingham, Parlamentul, Tower Bridge, în tot acest timp vorbindu-i despre artrita mamei lui și despre țâțele lui Haley, iubita sa. I-a luat ceva până să înțeleagă tot ce spunea Nigel, din cauza accentului, o versiune mai pronunțată a accentelor pe care Obinze le mai auzise la cei cu care lucrase, cu fiecare cuvânt răsucit și lungit până ce le ieșea din gură complet diferit. O dată, Nigel a spus „male" și Obinze a crezut că spusese „mile"[1], iar când a înțeles în cele din urmă la ce se referea Nigel, acesta a râs și a zis:

---

1 Termeni din limba engleză folosiți pentru „bărbătesc", respectiv „milă" (unitate de măsură) (n.t.).

— Vorbești cam prețios, nu? Prețiozitate africană.

Într-o zi, la câteva luni de când începuse munca, după ce livraseră un frigider nou la o adresă din Kensington, Nigel i-a spus despre un bătrân care intrase în bucătărie: „E un adevărat domn, chiar e". Tonul lui Nigel era admirativ, puțin slugarnic. Bărbatul avea o înfățișare dezordonată și mahmură, cu părul ciufulit, cu halatul deschis la piept, iar cuvintele „Știți să montați chestia asta?" le rostise ironic, de parcă s-ar fi îndoit că știau. Pe Obinze l-a uimit faptul că, deși îl considera pe bărbat „un adevărat domn", Nigel nu se plânsese de bucătăria murdară, așa cum o făcea de obicei. Și dacă bărbatul ar fi vorbit cu un accent diferit, Nigel l-ar fi făcut zgârcioman pentru că nu le dăduse bacșiș.

Se apropiau de următoarea adresă de livrare din sudul Londrei, și Obinze tocmai îl sunase pe proprietar să-i spună că aproape ajunseseră, când Nigel a izbucnit:

— Ce-i spui unei fete pe care o placi?

— Cum adică? a întrebat Obinze.

— Adevărul e că nu mi-o trag cu Haley. O plac, dar nu știu cum să i-o spun. Zilele trecute, am trecut pe la ea și acolo era altu'.

Obinze a încercat să-și păstreze expresia neutră.

— Arăți ca și cum tu ai ști ce să le spui păsăricilor, pretenaș, a adăugat Nigel.

— Spune-i pur și simplu că o placi, a zis Obinze, gândindu-se cât de nonșalant povestea adeseori Nigel, alături de ceilalți bărbați de la depozit, despre cum i-o trăgea lui Haley, și odată despre cum i-o trăsese prietenei lui Haley cât timp ea era în vacanță. Fără ocolișuri și fără declarații. Spune-i doar: Uite ce e, îmi place de tine și cred că ești frumoasă.

Nigel i-a aruncat o privire rănită. Părea să se fi convins singur că Obinze era un artist când venea vorba de femei și se aștepta la ceva profund, ceea ce Obinze, în timp ce încărca mașina

de spălat vase pe cărucior și o împingea către ușă, își dorea să fi fost adevărat. O indiancă le-a deschis ușa, o casnică rotofeie și amabilă care le-a oferit ceai. Mulți oameni le ofereau ceai sau apă. O dată, o femeie cu o înfățișare tristă îi dăruise lui Obinze un borcănel cu gem, și el ezitase, însă își dăduse seama că nefericirea grea care o chinuia ar fi fost sporită de un refuz, așa că luase gemul acasă, unde încă zăcea în frigider, nedesfăcut.

— Mulțumesc, mulțumesc, le zicea indianca în timp ce Obinze și Nigel instalau noua mașină de spălat vase și o luau pe cea veche.

La ușă, i-a dat lui Nigel un bacșiș. Nigel era singurul șofer care împărțea bacșișurile în mod egal cu Obinze, ceilalți se prefăceau că uită. Odată, când Obinze lucra cu alt șofer, o bătrână din Jamaica îi vârâse zece lire în buzunar când șoferul se uita în altă parte.

— Mulțumesc, frate, a spus ea, și l-a făcut să vrea să își sune mama în Nsukka ca să-i povestească cele întâmplate.

CAPITOLUL 27

O înserare mohorâtă se lăsa asupra Londrei când Obinze a intrat în cafeneaua librăriei și s-a așezat la un mocha și o prăjitură cu afine. Tălpile îl dureau, dar într-un mod plăcut. Nu era foarte frig, transpirase în paltonul de lână al lui Nicholas, care atârna acum de spătarul scaunului. Acesta era răsfățul său săptămânal: să meargă la librărie, să-și ia o băutură cafeinizată scumpă, să citească gratis cât de mult putea și să redevină Obinze. Câteodată, ruga să fie lăsat în centrul Londrei după câte o livrare și hoinărea, sfârșind într-o librărie unde se așeza într-un colț pe podea, departe de grupurile aglomerate. Citea ficțiune americană contemporană, pentru că spera să găsească ceva cu care să rezoneze, o formă pe care visurile lui să o ia, o senzație

a acelei Americi din care îşi imaginase că va face o parte. Voia să afle despre viaţa cotidiană din America, ce mâncau oamenii şi ce-i mistuia, ce îi ruşina şi ce îi atrăgea, dar citea roman după roman şi era dezamăgit: nimic nu era solemn, nimic serios, nimic urgent, şi majoritatea se dizolvau într-un vid ironic. Citea ziare şi reviste americane, dar pe cele britanice doar le răsfoia, deoarece conţineau din ce în ce mai multe articole despre imigraţie şi, cu fiecare lectură, panica îi creştea. *Şcoli sufocate de azilanţi*. Încă nu găsise pe nimeni. Cu o săptămână înainte, se întâlnise cu doi nigerieni, prieteni îndepărtaţi ai unui prieten, care spuseseră că ştiau o femeie din Europa de Est şi cărora le plătise o sută de lire. Dar nu îl mai sunaseră şi acum aveau telefoanele închise. Mâncase jumătate din prăjitură. Nu îşi dăduse seama cât de repede se umpluse cafeneaua. Se simţea confortabil, chiar tihnit, şi era absorbit de o revistă când o femeie cu un băieţel s-a apropiat să întrebe dacă s-ar putea aşeza la masa lui. Aveau pielea cafenie şi părul închis la culoare. Îşi imagina că erau din Bangladesh sau din Sri Lanka.

— Bineînţeles, a spus şi a dat la o parte teancul de cărţi şi de reviste, chiar dacă nu se afla pe partea de masă pe care urmau să o folosească ei.

Băiatul părea să aibă opt sau nouă ani, purta un pulovăr cu Mickey Mouse şi nu lăsa din mâini un Game Boy albastru. Femeia avea un cercel în nas, un ornament minuscul, ca de sticlă, care licărea la fiecare mişcare a capului. L-a întrebat dacă are destul loc pentru reviste, dacă nu voia ca ea să-şi mute scaunul puţin. Apoi i-a spus băiatului, pe un ton glumeţ, evident destinat lui Obinze, că nu fusese niciodată foarte sigură dacă acele beţişoare subţiri de lemn de lângă plicurile cu zahăr erau pentru amestecat.

— Nu sunt bebeluş! i-a zis băiatul când ea a vrut să-i taie brioşa.

— M-am gândit doar că ţi-ar fi mai uşor.

Obinze și-a ridicat ochii și a văzut că vorbea cu fiul ei, dar îl privea pe el, într-un fel aproape visător. Perspective noi îi umpleau acum ființa, întâlnirea aceea întâmplătoare cu o necunoscută și gândul la drumurile pe care l-ar putea conduce. Băiețelul avea un chip încântător de curios.

— Locuiți în Londra? l-a întrebat el pe Obinze.

— Da, a spus el, dar acel „da" nu spunea întreaga poveste, aceea că trăia într-adevăr în Londra, dar era invizibil, iar existența lui era o schiță în creion ștearsă, de fiecare dată când zărea un polițist sau vreo altă persoană în uniformă, oricine părea să aibă o legătură cât de vagă cu autoritățile, trebuia să se lupte cu imboldul de a fugi.

— Tatăl lui a murit anul trecut, a zis femeia încet. Aceasta e prima noastră vacanță în Londra fără el. Veneam aici în fiecare an înainte de Crăciun.

În timp ce vorbea, femeia dădea continuu din cap, și băiatul părea enervat, ca și cum n-ar fi vrut ca Obinze să știe asta.

— Îmi pare rău, a spus Obinze.

Am fost la Tate, a zis băiatul.

— Ți-a plăcut? l-a întrebat Obinze.

— A fost plictisitor, a spus el încruntându-se.

— Ar trebui să plecăm. Trebuie să ajungem la un spectacol, a zis mama lui și s-a ridicat. Nu intri cu acel Game Boy, să știi, s-a întors ea către copil.

Băiatul n-a băgat-o în seamă, i-a spus „Pa-pa" lui Obinze și s-a îndreptat către ușă. Mama i-a aruncat lui Obinze o privire lungă, chiar mai visătoare ca înainte. Poate că îl iubise din toată inima pe soțul ei, și prima conștientizare a unei noi atracții era pentru ea o revelație cutremurătoare. I-a privit plecând, întrebându-se dacă să se ridice și să-i ceară numărul de telefon, dar știind că nu o va face. Era ceva la acea femeie care îl ducea cu gândul la dragoste și, ca întotdeauna când se gândea la dragoste, Ifemelu îi apărea în minte. Apoi, brusc, a fost cuprins de

o dorință sexuală. Un torent de dorință. Voia să fută pe cineva. Îi va trimite un mesaj lui Tendai. Se cunoscuseră la o petrecere la care îl dusese Nosa și sfârșise, în acea noapte, în patul ei. Tendai, înțeleapta zimbabweană cu șolduri late, care făcea băi prea lungi. Îl privise șocată prima oară când i-a făcut curățenie în apartament și a gătit orez jollof pentru ea. Era atât de neobișnuită să fie tratată bine de către un bărbat încât îl privea fără încetare, agitată, cu ochii parcă acoperiți de un văl, ca și cum își ținea respirația și aștepta să apară abuzurile. Știa că el nu avea acte.

— Sau oi fi genul de nigerian care lucrează în IT și are un BMW, a spus ea.

Avea un permis de ședere britanic și avea să-și obțină pașaportul într-un an, astfel că i-a sugerat că ar fi fost dispusă să îl ajute. Dar el nu voia să se complice căsătorindu-se cu ea pentru acte, într-o zi s-ar fi trezit convinsă că nu fusese doar pentru acte.

Înainte de a părăsi librăria, i-a trimis lui Tendai un SMS: *Ești acasă? Mă gândeam să trec pe la tine.* În drum spre metrou s-a pornit o burniță înghețată, picături de ploaie minuscule care îi împroșcau paltonul, și când a ajuns, a fost uimit să vadă cât de multe flegme erau pe scări. De ce nu așteptau oamenii să iasă din stație înainte să scuipe? Stătea pe scaunul pătat al trenului zgomotos, vizavi de o femeie care citea ziarul de seară. *Vorbiți engleza acasă, le spune Blunkett imigranților.* Și-a imaginat articolul pe care ea îl citea. Erau atât de multe asemenea articole acum în ziare, ecouri ale emisiunilor de radio și TV, chiar și ale pălăvrăgelii câtorva dintre bărbații de la depozit. Vântul care bătea deasupra Insulelor Britanice răspândea frica de azilanți, molipsind-i pe toți de spaina damnațiunii inevitabile, astfel că articolele erau scrise și citite, simplu și strident, de parcă autorii lor trăiau într-o lume în care prezentul era deconectat de trecut, și ei nu luaseră niciodată în calcul că acesta era cursul firesc

al istoriei: afluxul în Marea Britanie a celor cu piele cafenie și neagră din țările pe care Marea Britanie le crease. Și totuși, înțelegea. Trebuie să fi fost consolatoare acea negare a istoriei. Femeia a împăturit ziarul și l-a privit. Avea un păr șaten rar și o privire dură, bănuitoare. Era curios la ce se gândea. Oare se întreba dacă era unul dintre acei imigranți ilegali care supraaglomerau o insulă deja aglomerată? Mai târziu, în trenul către Essex, a observat că toți cei din jur erau nigerieni, conversații zgomotoase în yoruba și pidgin umpleau vagonul, și pentru o fracțiune de secundă a perceput caracterul străin, non-alb, al acelei scene prin ochii bănuitori ai femeii albe din metrou. S-a gândit din nou la femeia din Sri Lanka sau din Bangladesh și la bezna suferinței din care tocmai ieșea, și s-a gândit la mama lui și la Ifemelu, și la viața pe care și-o imaginase, și la aceea pe care o ducea acum, poleită cum era de muncă și lectură, de teamă și speranță. Nu se simțise niciodată atât de singur.

CAPITOLUL 28

Într-o dimineață cu aerul reînnoit de căldura verii, Obinze a ajuns la depozit și a înțeles imediat că ceva nu era în regulă. Bărbații îi evitau privirea, cu o rigiditate nenaturală în mișcări, și Nigel s-a îndreptat brusc, prea brusc, către toaletă atunci când l-a văzut. Știau. Trebuie să fi aflat cumva. Vedeau titlurile cu azilanții care copleșeau Serviciul Național de Sănătate, știau despre hoardele care aglomerau și mai tare insula aglomerată, iar acum știau că el era unul dintre cei blestemați, muncind sub un nume care nu era al lui. Unde era Roy Snell? Se dusese să cheme poliția? Polițiștii erau cei pe care trebuia să-i chemi? Obinze a încercat să își amintească detalii din poveștile celor care fuseseră prinși și deportați, dar mintea îi era amorțită. Se simțea dezgolit. Ar fi vrut să se răsucească pe călcâie și s-o ia la

fugă, dar corpul lui continua să se miște, împotriva voinței sale, către zona de încărcare. Apoi a simțit o mișcare în spate, rapidă și violentă și prea aproape, și înainte să se poată întoarce, i-a fost îndesat pe cap un coif de hârtie. Era Nigel, și cu el o adunătură de bărbați care râneau.

— La mulți ani, Vinny băiatule! au strigat în cor.

Obinze a înlemnit, înfricoșat de vidul complet din mintea lui. Apoi și-a dat seama. Era ziua lui Vincent. Roy trebuie că le spusese tuturor. Dar el nu fusese în stare nici măcar să țină minte data nașterii lui Vincent.

— Ah! a fost tot ce-a spus, făcându-i-se greață de ușurare.

Nigel l-a rugat să intre în oficiu, unde se înghesuiau toți, și în timp ce Obinze stătea lângă ei, cu toții albi, în afara lui Patrick din Jamaica, pasându-și unul altuia brioșele și Cola pe care cumpăraseră din banii lor pentru o zi de naștere pe care o credeau a lui, și-a dat seama de un lucru care l-a făcut să lăcrimeze: se simțea în siguranță.

Vincent l-a sunat în acea seară, și Obinze a fost oarecum surprins, pentru că Vincent îl mai sunase o singură dată, cu luni în urmă, când își schimbase banca și voise să-i dea noul cont. S-a întrebat dacă să-i ureze „La mulți ani" și dacă apelul avea vreo legătură cu aniversarea.

— Vincent, *kedu*? a spus el.

— Vreau o mărire.

Oare Vincent învățase asta dintr-un film? Cuvintele acelea, „Vreau o mărire", sunau deplasat și comic.

— Vreau 45%. Știu că muncești mai mult acum.

— Vincent, cât de mult crezi că pot câștiga? Știi că pun bani deoparte pentru treaba cu căsătoria.

— 45%, a spus Vincent și a închis.

Obinze s-a hotărât să-l ignore. Știa cum erau cei ca Vincent, întindeau coarda să vadă cât de departe puteau merge și apoi făceau un pas înapoi. Dacă îl suna și încerca să negocieze, l-ar

fi putut încuraja să ceară chiar și mai mult. Vincent nu ar fi riscat să piardă tot ce îi depunea în cont în fiecare săptămână. Și astfel, atunci când, peste o săptămână, în forfota matinală a șoferilor și a camioanelor, Roy a spus „Vinny băiatule, vino un minut în biroul meu", Obinze nu s-a gândit la nimic rău. Pe biroul lui Roy era un ziar, împăturit la pagina cu fotografia femeii cu sâni mari. Roy și-a așezat încet ceașca de cafea pe ziar. Nu părea în largul lui, nu se uita la Obinze.

— A sunat cineva ieri. A spus că nu ești cine zici că ești, că ești muncitor ilegal și lucrezi sub numele unui britanic.

A urmat o pauză. Obinze era mut de surprindere. Roy și-a ridicat din nou ceașca de cafea.

— Adu mâine pașaportul și rezolvăm, da?

Obinze a bălmăjit primele cuvinte care i-au venit în minte.

— O K. Aduc mâine pașaportul.

A ieșit din birou știind că nu-și va aminti niciodată cum se simțise cu câteva momente înainte. Oare Roy îi cerea pașaportul ca să-i fie mai ușor să-l concedieze, să-i ofere o cale de ieșire sau chiar credea că cel care telefonase se înșela? De ce ar suna cineva pentru un asemenea lucru dacă n-ar fi adevărat? Obinze nu făcuse niciodată asemenea eforturi să pară normal, să-și îmblânzească furia copleșitoare ca în acea zi. Nu gândul la puterea pe care Vincent o avea asupra lui era ceea ce îl înfuria, ci nepăsarea cu care o exercitase. A părăsit depozitul în acea seară, pentru o ultimă oară, dorindu-și mai mult decât orice să le fi spus lui Nigel și Roy numele lui adevărat.

Peste câțiva ani, după ce Chief îi spusese să găsească un bărbat alb pe care l-ar fi putut prezenta drept managerul său general, Obinze l-a sunat pe Nigel. Nu-și schimbase numărul de mobil.

— Sunt Vinny băiatul.

— Vincent! Ești în regulă, pretenaș?

— Sunt bine, tu ce faci? a spus Obinze. Vincent nu e numele meu adevărat, Nigel. Mă cheamă Obinze. Am o ofertă de serviciu pentru tine în Nigeria, a adăugat.

CAPITOLUL 29

Angolezii îi spuneau că prețul „crescuse" sau că lucrurile erau mai „complicate", cuvinte opace menite să explice fiecare nouă cerere de și mai mulți bani. „Nu așa ne-am înțeles", spunea Obinze sau „Nu am niciun ban în plus în momentul ăsta", și ei răspundeau „Prețul a crescut, da", pe un ton pe care și-l imagina însoțit de o ridicare din umeri. Urma o tăcere, o absență a cuvintelor pe fir care îi anunța că asta era problema lui, nu a lor. „Plătesc până vineri", spunea el în cele din urmă, înainte de a închide.

— Pașaportul meu e la ei, i-a zis Cleotilde, a cărei dulce empatie îl calma, și lui i s-a părut vag sinistru, aproape ca și cum ar fi ținut-o ostatică. Altfel, am fi putut face asta singuri, a adăugat ea.

Dar el nu voia să o facă singuri, el și Cleotilde. Era o chestiune prea importantă și avea nevoie de greutatea cunoștințelor angolezilor, de experiența lor, pentru a fi sigur că totul decurgea bine. Nicholas îi împrumutase deja niște bani, lui îi displăcuse chiar și să-i ceară, era o acuzație în ochii severi ai lui Nicholas, ca și cum se gândea că Obinze era moale, răsfățat, și că mulți oameni nu aveau un văr care să le poată împrumuta bani. Emenike era singurul căruia îi mai putea cere.

— Nu știu dacă ai văzut piesa asta din West End, dar Georgina și cu mine tocmai am fost și ne-a plăcut la nebunie, îi spusese Emenike ultima oară când vorbiseră, ca și cum Obinze, care făcea livrări, economisind la sânge, ros de grijile

imigrației, s-ar fi putut vreodată gândi să meargă la un spectacol în West End.

Faptul că Emenike nu-și putea da seama de asta îl întristase, fiindcă sugera o lipsă de considerație și, mai rău, o indiferență față de el și de viața lui actuală. I-a telefonat lui Emenike și i-a spus, vorbind repede, forțând cuvintele să iasă, că avea nevoie de cinci sute de lire sterline, pe care avea să i le înapoieze îndată ce își găsea un alt loc de muncă, și apoi, mai domol, i-a povestit lui Emenike despre angolezi și despre cât de aproape era de căsătorie, dar existau atât de multe cheltuieli neprevăzute.

— Nicio problemă. Hai să ne întâlnim vineri, a spus Emenike.

Acum stătea în fața lui Obinze într-un restaurant cu lumină difuză, după își scosese jacheta și rămăsese într-un pulovăr de caşmir bej care arăta impecabil. Nu se îngrășase, ca majoritatea prietenilor săi care trăiau acum în străinătate, nu arăta diferit de ultima oară când Obinze îl văzuse în Nsukka.

— Frate Zet, arăți bine! a zis el, dar se vedea de la o poștă că nu era sincer.

Bineînțeles că Obinze nu arăta bine, cu umerii gârboviți de stres, îmbrăcat în hainele împrumutate de la vărul lui.

— *Abeg*, îmi pare rău că nu am avut timp să ne vedem. Programul meu e o nebunie și am călătorit mult. Te-aș fi invitat să locuiești cu noi, dar nu e o decizie pe care să o pot lua singur. Georgina n-ar înțelege. Știi că oamenii ăștia oyinbo nu se poartă ca noi.

Buzele i se mișcau, luând forma unui rânjet. Râdea de soția lui, dar Obinze știa, din veneratia ascunsă din tonul său, că era o ironie colorată de respect, o ironie la adresa cuiva pe care îl considera, fără voia lui, superior. Obinze și-a amintit cum Kayode spunea adesea despre Emenike, în liceu: Oricâte cărți ar citi, colbul tot îi rămâne pe tălpi.

— Tocmai ne-am întors din America. Omule, trebuie să mergi în America. Nicio țară nu se compară cu asta. Am zburat la Denver și apoi am condus până în Wyoming. Georgina tocmai terminase un caz foarte dificil, dacă îți amintești, ți-am povestit când plecam în Hong Kong. Era acolo cu munca, și eu am zburat pentru un weekend prelungit. Așa că m-am gândit că ar trebui să mergem în America, avea nevoie de o vacanță.

Telefonul lui Emenike a bipăit. L-a scos din buzunar, i-a aruncat o privire și a făcut o grimasă, ca și cum voia să fie întrebat despre ce era vorba în mesajul primit, dar Obinze n-a întrebat. Era obosit, Iloba îi dăduse cardul lui de asigurare socială, chiar dacă era riscant ca ambii să lucreze simultan, dar toate agențiile de muncă la care Obinze încercase până în acel moment îi cereau să vadă nu doar cardul, ci și pașaportul. Berea lui era răsuflată și nu-și dorea decât ca Emenike să-i dea odată banii. Dar Emenike a revenit la conversație, gesticulând, cu mișcări cursive și sigure, în stilul cuiva convins că știe lucruri pe care ceilalți nu le vor afla niciodată. Și totuși, era ceva diferit la el, ceva pe care Obinze nu-l putea identifica. Emenike a vorbit multă vreme, adesea începându-și următoarea poveste cu fraza „Lucrul pe care trebuie să-l înțelegi despre țara asta e că...". Lui Obinze îi fugea gândul la Cleotilde. Angolezii îi spuseseră că era nevoie de cel puțin doi oameni din partea ei care să vină la Newcastle, pentru a evita suspiciunile, dar ea îl sunase cu o zi înainte să-i sugereze că ar fi bine să aducă doar un prieten cu ea, astfel încât să nu fie nevoit să plătească trenul și hotelul pentru alte două persoane. Lui i se păruse drăguț, dar o rugase să vină totuși însoțită de doi oameni, n-avea de gând să-și asume niciun risc. Emenike vorbea despre o întâmplare de la muncă.

— Ajunsesem primul la întâlnire, dar nu mi-am scos dosarele, apoi am mers la toaletă și, când m-am întors, prostănacul ăla oyinbo mi-a spus: A, văd că nu renunți la ora africană. Și știi

ce? I-am zis vreo două. De atunci, îmi tot trimite e-mail-uri să ieşim la un pahar. Să ieşim la un pahar pentru ce?

Emenike a sorbit din bere. Era la a treia şi devenise mai dezinhibat şi mai gălăgios. Toate poveştile lui despre muncă aveau aceeaşi desfăşurare: mai întâi, cineva îl subestima sau îl umilea, pentru ca apoi el să iasă victorios, având ultimul cuvânt sau gest.

— Mi-e dor de Naija. A trecut atât de mult timp, dar pur şi simplu n-am avut timp să mă duc acasă. În plus, Georgina nu ar supravieţui unei vizite în Nigeria! a spus Emenike şi a râs.

Transformase „acasă" într-o junglă şi se distribuise pe sine în rolul de interpret al junglei.

— Încă o bere? a întrebat Emenike.

Obinze a clătinat din cap. Un bărbat care încerca să ajungă la masa din spatele lor a dat jos jacheta lui Emenike de pe spătarul scaunului.

— Ha, ia uită-te la ăsta. Vrea să-mi distrugă Aquascutum-ul. Georgina mi l-a făcut cadou la ultima mea aniversare, a spus Emenike, punându-şi jacheta înapoi pe spătar.

Obinze nu cunoştea brandul, dar şi-a dat seama, după rânjetul snob al lui Emenike, că trebuia să fie impresionat.

— Eşti sigur că nu vrei încă o bere? a întrebat Emenike, uitându-se în jur după chelneriţă. Nu mă bagă în seamă. Ai observat cât de obraznică a fost mai înainte? Est-europenilor ăstora nu le place deloc să-i servească pe negri.

După ce chelneriţa i-a luat comanda, Emenike a scos un plic din buzunar.

— Uite, omule. Ştiu că mi-ai cerut cinci sute, dar sunt o mie. Vrei să-i numeri?

Să-i număr? aproape că a spus Obinze, însă n-a articulat niciun cuvânt. Să ţi se dea bani, după obiceiul nigerian, însemna să îţi fie puşi în mână, cu pumnii strânşi, fără să fii privit în ochi, cu efuziunile tale de mulţumire (şi trebuiau să fie efuziuni) expediate, şi cu siguranţă nu se cădea să numeri banii, câteodată

nici măcar nu te uitai la ei până când nu rămâneai singur. Dar iată-l acum pe Emenike cerându-i să numere banii. Așa că a făcut-o intenționat încet, trecând fiecare bancnotă dintr-o mână în cealaltă, întrebându-se dacă Emenike îl urâse în toți anii de liceu și de facultate. Nu râsese de el precum Kayode și ceilalți băieți, însă nici nu-i luase apărarea. Poate că Emenike îi disprețuise neutralitatea.

— Mulțumesc, omule, a zis Obinze.

Bineînțeles că erau o mie de lire sterline. Oare Emenike se gândea că ar fi putut pierde o bancnotă de cincizeci de lire în drum spre restaurant?

— Nu e un împrumut, a spus Emenike, lăsându-se pe spate în scaun, cu un zâmbet subțire.

— Mulțumesc, omule, a zis Obinze din nou și, în ciuda a toate, se simțea recunoscător și ușurat.

Fusese îngrijorat de cât de multe lucruri încă mai trebuia să achite înainte de căsătorie, iar dacă pentru asta era nevoie să numere darul în bani al lui Emenike în timp ce acesta îl privea, conștient de puterea pe care o avea asupra lui, atunci așa să fie.

— Georgina, a spus Emenike vesel, înainte să răspundă la telefon. Și-a ridicat puțin vocea, pentru ca Obinze să audă totul. E fantastic să-l revăd după atâta vreme. Apoi, după o pauză: Bineînțeles, draga mea, așa ar trebui să facem. Georgina vrea să ni se alăture într-o jumătate de oră, ca să putem merge cu toții la cină. E OK? i-a spus lui Obinze după ce a închis

— Nu refuz niciodată o masă, a ridicat Obinze din umeri.

— Doar să nu pomenești de căsătorie în fața Georginei, i-a spus Emenike, pe un ton scăzut, chiar înainte ca ea să sosească.

Și-o imaginase pe Georgina, din felul în care Emenike vorbise despre ea, ca pe o inocentă fragilă, o avocată de succes care, cu toate astea, nu cunoștea cu adevărat răul din lume, dar atunci când a apărut, cu un chip pătrat și un trunchi mare și pătrat, cu părul ei castaniu tuns îngrijit, care-i dădea un aer de

eficiență, și-a putut da seama imediat că era o femeie directă, că știa mersul lucrurilor, că era chiar istovită. Și i-a imaginat pe clienții ei, care aveau instantaneu încredere în ea. Era genul de femeie care verifica tranzacțiile organizațiilor caritabile cărora le dona bani. Era genul de femeie care cu siguranță ar fi supraviețuit unei vizite în Nigeria. De ce o descrisese Emenike ca pe o biată roză englezească? Ea și-a lipit buzele de ale lui Emenike, apoi s-a întors pentru a-i strânge mâna lui Obinze.

— Îți place să mănânci ceva anume? l-a întrebat ea pe Obinze, descheindu-și nasturii hainei cafenii din piele întoarsă. E un restaurant indian drăguț în apropiere.

— Hmm, e cam kitschos, a spus Emenike.

Se metamorfozase. Vocea lui căpătase o modulație nefamiliară, rostea cuvintele mai rar, temperatura ființei lui scăzuse considerabil.

— Am putea merge în locul acela nou din Kensington, nu-i chiar așa departe.

— Nu sunt sigură că lui Obinze i s-ar părea foarte interesant, dragul meu, a spus Georgina.

— Eu cred că o să-i placă, a spus Emenike.

Mulțumirea de sine, asta îl deosebea de ea. Era căsătorit cu un cetățean britanic, locuia într-o casă britanică, avea o slujbă britanică și călătorea cu un pașaport britanic, spunea „exercițiu" referindu-se mai degrabă la o activitate mentală decât la una fizică. Tânjise după această viață și nu crezuse niciodată cu adevărat că o va avea. Acum, mulțumirea de sine îi verticalizase complet coloana vertebrală. Era ghiftuit. În restaurantul din Kensington, o lumânare licărea pe masă, și chelnerul blond, care părea prea înalt și prea arătos pentru un chelner, le-a servit boluri mici pline cu ceea ce părea să fie un jeleu verde.

— Noul nostru aperitiv cu lămâie și cimbru, din partea bucătarului, a zis el.

— Fantastic, a spus Emenike, cufundându-se instantaneu într-unul dintre ritualurile noii sale vieți: încruntat, concentrat la maximum, sorbea apă minerală și studia un meniu de restaurant.

El și Georgina au dezbătut aperitivele. Chelnerul a fost chemat pentru a răspunde la o întrebare. L-a uluit pe Obinze cât de în serios lua Emenike această inițiere în voodoo-ul gastronomiei, fiindcă atunci când chelnerul i-a adus ceea ce păreau a fi trei fire elegante de buruieni, pentru care avea să plătească treisprezece lire, Emenike și-a frecat încântat palmele. Burgerul lui Obinze a fost servit în patru bucăți, aranjat într-un pahar încăpător de martini. Când a venit comanda Georginei, o grămăjoară de carne de vită crudă, cu un ou răspândit solar deasupra, Obinze a încercat să nu o privească în timp ce mânca, altfel ar fi fost tentat să vomite.

Emenike a fost cel care a vorbit mare parte din timp, povestindu-i Georginei despre vremurile când erau împreună la școală, abia lăsându-l pe Obinze să spună câte ceva. În istorisirile lui, el și Obinze erau golanii populari care intrau mereu în belele spectaculoase. Obinze o privea pe Georgina, abia acum dându-și seama cât de în vârstă era față de Emenike. Cel puțin opt ani în plus. Contururile masculine ale chipului îi erau îmblânzite de frecventele surâsuri scurte, dar erau surâsuri gânditoare, surâsurile unui sceptic înnăscut, și el s-a întrebat cât credea ea din poveștile lui Emenike, în ce măsură iubirea îi suspendase rațiunea.

— Am invitat câțiva oameni la cină mâine, Obinze, a spus Georgina. Trebuie să vii și tu.

— Da, am uitat să-ți spun, a zis Emenike.

— Trebuie să vii neapărat. Sunt câțiva prieteni pe care cred că o să-ți facă plăcere să-i cunoști, a spus Georgina.

— Aș fi încântat, a zis Obinze.

Casa lor cu terasă din Islington, cu cele câteva trepte bine îngrijite care duceau la ușa verde de la intrare, mirosea a mâncare când a ajuns Obinze. I-a deschis Emenike.

— Zet! Ai ajuns mai devreme, tocmai terminam în bucătărie. Vino, poți să stai în biroul meu până ajung și ceilalți.

Emenike l-a condus în biroul de la etaj, o încăpere curată și luminoasă, pe care rafturile albe de cărți și perdelele albe o făceau și mai luminoasă. Ferestrele înghițeau porțiuni mari din perete, și Obinze și-a imaginat camera după-amiaza, inundată glorios de lumină, pe el cufundat în fotoliul de lângă ușă, pierdut într-o carte.

— Vin să te chem în câteva minute, a spus Emenike.

Pe pervaz erau fotografii cu Emenike, cu ochii mijiți în fața Capelei Sixtine, făcând semnul păcii pe Acropole, stând în fața Colosseumului, cu o cămașă de culoarea nucșoarei în ton cu ruinele. Obinze și l-a imaginat, plin de hotărâre și animat de simțul datoriei, vizitând locurile pe care trebuia să le viziteze, gândindu-se, în tot acest timp, nu la ceea ce vedea, ci la fotografiile pe care le făcea și la cei care aveau să le vadă. La oamenii care aveau să știe că triumfase. De pe raft, Graham Greene i-a atras atenția. A luat *Miezul lucrurilor* și a început să citească primul capitol, amintindu-și cu nostalgie anii adolescenței, când mama lui recitea cartea o dată la câteva luni. Emenike a intrat în cameră.

— E Waugh?

I-a arătat coperta.

— Nu. Mama adoră cartea asta. Mereu încerca să mă facă să iubesc romanele ei englezești.

— Waugh e cel mai bun dintre ei. Brideshead se apropie cel mai mult de romanul perfect din câte am citit.

— Waugh mi se pare caricatural. Chiar nu înțeleg aceste așa-zise romane englezești comice. Mi se pare că nu pot face față complexității reale și profunde a existenței omenești, așa

că recurg la chestia asta comică. Greene e la extrema cealaltă, prea ursuz.

— Nu, omule, trebuie să te apuci să citești Waugh din nou. Mie Greene nu prea îmi spune nimic, însă prima parte din *Sfârșitul unei iubiri* e extraordinară.

— Biroul ăsta e de vis, a zis Obinze.

Emenike a ridicat din umeri.

— Vrei vreo carte? Ia orice îți dorești.

— Mulțumesc, a spus Obinze, știind că nu va lua niciuna.

Emenike s-a uitat în jur, de parcă vedea biroul cu alți ochi.

— Pupitrul ăsta l-am luat din Edinburgh. Georgina avea deja niște piese faine, dar am găsit și împreună câteva.

Obinze s-a întrebat dacă Emenike își însușise atât de perfect propria deghizare încât chiar și atunci când erau singuri putea vorbi despre „mobilier de calitate", ca și cum ideea de „mobilier de calitate" nu era străină de lumea lor nigeriană, unde lucrurile noi trebuiau să arate noi. I-ar fi vorbit despre asta lui Emenike, dar nu în acel moment, prea multe se schimbaseră deja în relația lor. L-a urmat jos. Masa pentru cină era o explozie de tonuri, farfurii desperecheate de ceramică viu colorată, unele dintre ele ciobite pe margini, pocale roșii de vin, șervețele de un albastru aprins. În mijloc, într-un bol de argint, delicate flori tropicale de culoarea laptelui pluteau în apă. Emenike a făcut prezentările.

— El este vechiul prieten al Georginei, Mark, și ea este soția lui, Hannah, care, apropo, își termină doctoratul în orgasmul feminin sau orgasmul feminin israelit.

— Ei bine, nu e chiar atât de localizat, a zis Hannah, spre amuzamentul tuturor, strângându-i cu căldură mâna lui Obinze.

Avea fața bronzată, cu trăsături ample și binevoitoare, chipul unei persoane care nu putea tolera conflictul. Mark, ridat și cu pielea lividă, a strâns-o pe după umeri, dar nu a râs împreună

cu ceilalți. I-a spus „Ce faci?" lui Obinze într-o manieră aproape formală.

— El este bunul nostru prieten Phillip, cel mai bun avocat din Londra, după Georgina, bineînțeles, a zis Emenike.

— Toți bărbații din Nigeria sunt la fel de superbi ca tine și ca prietenul tău? l-a întrebat Phillip pe Emenike, languros ironic, în timp ce îi strângea mâna lui Obinze.

— Va trebui să vii în Nigeria ca să vezi, a zis Emenike și i-a făcut cu ochiul, în ceea ce părea un flirt neîncetat cu Phillip.

Phillip era suplu și elegant, în cămașa lui roșie de mătase deschisă la gât. Manierele lui, gesturile mlădioase ale încheieturilor, degetele descriind cercuri în aer îi aminteau lui Obinze de un băiat din liceu, îl chema Hadome, despre care se spunea că îi plătea pe elevii mai mici să-i sugă pula. Odată, Emenike și alți doi băieți îl momiseră pe Hadome în toaletă și îl bătuseră, ochiul acestuia umflându-i-se atât de repede încât, până la finalul orelor, arăta grotesc, ca o vânătă uriașă. Obinze stătuse în fața toaletei cu ceilalți băieți care nu participaseră la bătaie, dar care râseseră de pe margine, băieți care râdeau de Hadome și exultau, băieți care strigau „Homo! Homo!"

— Ea este prietena noastră Alexa. Alexa tocmai s-a mutat într-o casă nouă în Holland Park, după ce a locuit ani de zile în Franța, așa că, spre norocul nostru, o s-o vedem mult mai des. Lucrează în industria muzicală. E și o poetă fantastică, a zis Emenike.

— Ah, încetează, a spus Alexa, și apoi, întorcându-se către Obinze, a întrebat: Deci tu de unde vii, dragul meu?

— Din Nigeria.

— Nu, nu, vreau să spun din Londra, dragul meu.

— Locuiesc în Essex, de fapt, a zis el.

— Înțeleg, a spus ea dezamăgită.

Era o femeie măruntă, cu o față foarte palidă și cu părul roșu ca o tomată.

— Mergem la masă, băieți și fete? a spus ea și a ridicat una dintre farfurii, examinând-o.

— Îmi plac la nebunie farfuriile astea. Georgina și Emenike nu sunt niciodată plictisitori, așa-i? a zis Hannah.

— Pe astea le-am cumpărat dintr-un bazar din India, a spus Emenike. Lucrate manual de femei care trăiesc la sat, uitați-vă cât sunt de frumoase. Vedeți detaliile de pe margini?

A ridicat una dintre farfurii.

— Sublim, a zis Hannah și l-a privit pe Obinze.

— Da, foarte drăguțe, a bălmăjit el.

Acele farfurii, cu finisajele lor care trădau nepriceperea, cu ușoarele protuberanțe de pe margini, n-ar fi fost scoase niciodată pentru musafiri în Nigeria. Nu era încă sigur dacă Emenike ajunsese să creadă că un obiect era frumos pentru că era realizat manual de niște oameni săraci dintr-o țară străină sau dacă doar învățase să se prefacă. Georgina le-a turnat băuturile. Emenike a servit aperitivul, crab cu ouă fierte tari. Își luase un aer șarmant, atent și bine dozat. Spunea adesea „O, Doamne". Când Phillip s-a plâns de cuplul francez care construia o casă lângă casa lui din Cornwall, Emenike a întrebat: „Stau între tine și apus?"

Stau între tine și apus? Lui Obinze sau oricui altcuiva alături de care crescuse nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să pună o asemenea întrebare.

— Deci, cum a fost America? a întrebat Phillip.

— Un loc fascinant, într-adevăr. Am petrecut câteva zile cu Hugo în Jackson, Wyoming. L-ai cunoscut pe Hugo la ultimul Crăciun, nu-i așa, Mark?

— Da. Deci, ce face el acolo?

Mark nu părea impresionat de farfurii, nu ridicase, ca soția lui, vreuna dintre ele pentru a o examina.

— E o stațiune de schi, dar fără pretenții. În Jackson, se spune despre oamenii care merg la Aspen că se așteaptă ca altcineva să le încheie clăparii, a spus Georgina.

— Gândul la schiat în America mă face efectiv să-mi vină rău, a zis Alexa.

— De ce? a întrebat Hannah.

— Au cumva o filială Disney în stațiune, cu Mickey Mouse în costum de schi? a întrebat Alexa.

— Alexa a fost în America o singură dată, când era elevă, dar adoră să o urască de la distanță, a spus Georgina.

— Am iubit America de la distanță toată viață, a zis Obinze.

Alexa s-a întors către el ușor mirată, ca și cum nu se așteptase să poată vorbi. Sub lumina candelabrului, părul ei roșu căpătase o strălucire nefirească, bizară.

— Ce am observat, stând aici, este că mulți englezi sunt fascinați de America, dar, în același timp, o și detestă profund, a adăugat Obinze.

— Perfect adevărat, a zis Phillip, dând din cap spre Obinze. Perfect adevărat. La fel ca un părinte care își detestă odrasla fiindcă a ajuns o persoană mult mai frumoasă și are o viață mult mai interesantă decât a lui.

— Dar americanii ne adoră pe noi, britanicii, adoră accentul nostru și pe Regină și autobuzele cu etaj, a spus Emenike.

Gata, o spusese: omul se considera și el britanic.

— Și marea revelație pe care Emenike a avut-o când eram acolo? a spus Georgina zâmbind. Diferența dintre „pa-pa"-ul american și cel britanic.

— Pa-pa? a întrebat Alexa.

— Da. Spune că britanicii îl lungesc mult mai mult, pe când americanii îl scurtează.

— Asta a fost o mare revelație. Explică întru totul diferențele dintre cele două țări, a spus Emenike, știind că ei vor râde, și au râs. Mă gândeam, de asemenea, și la diferențele în abordarea străinilor. Americanii îți vor zâmbi și vor fi extrem de prietenoși, dar dacă numele tău nu e Cory sau Chad, nu vor face niciun efort să-l pronunțe corect. Britanicii vor fi posaci

și suspicioși dacă ești prea prietenos cu ei, dar vor trata numele străine ca pe niște nume cu adevărat valide.

— Interesant, a zis Hannah.

— E puțin obositor, a spus Georgina, să vorbim despre America, noi fiind insulari, nu că n-am alimenta această situație, de vreme ce dacă se întâmplă ceva major în America, devine titlu de prima pagină în Marea Britanie; însă dacă se întâmplă ceva major aici, va fi pe ultima pagină în America, dacă va fi. Dar realmente sunt de părere că lucrul cel mai tulburător este cât de bătător la ochi e naționalismul, nu crezi, dragul meu?

Georgina s-a întors către Emenike.

— Absolut, a spus Emenike. A, și am fost la un rodeo. Hugo s-a gândit că s-ar putea să apreciem puțină cultură.

A urmat un chicotit general.

— Și am văzut parada aceea, aproape să nu ne vină să credem, a unor copii mici cu fețele acoperite cu machiaj gros, și apoi s-au fluturat foarte multe steaguri și s-a strigat de foarte multe ori „Doamne, binecuvântează America". Am fost îngrozită că era genul de loc în care n-ai cum să știi ce ți s-ar putea întâmpla dacă, dintr-o dată, ai spune „Mie nu-mi place America".

— Și eu am detectat în America un heirupism destul de patriotic atunci când mi-am făcut rezidențiatul acolo, a spus Mark.

— Mark este chirurg pediatru, i-a spus Georgina lui Obinze.

— Aveai impresia că oamenii – progresiștii, vreau să spun, deoarece conservatorii americani vin de pe o cu totul altă planetă, chiar și pentru acest Tory – simțeau că ei puteau foarte bine să-și critice țara, dar că nu le făcea deloc plăcere atunci când o făceai tu, a spus Mark.

— Unde ai fost? a întrebat Emenike, ca și cum ar fi cunoscut America în cele mai mici detalii.

— Philadelphia. Un spital de specialitate cu numele de Children's Hospital. Un loc cu adevărat remarcabil, și stagiul

a fost foarte bun. Mi-ar fi luat poate doi ani în Anglia să văd cazurile rare pe care acolo le-am avut într-o lună.

— Dar nu ai rămas, a spus Alexa, aproape triumfător.

— Nu îmi făcusem planuri să rămân.

Chipul lui Mark era mereu la fel de impasibil.

— Dacă tot a venit vorba, tocmai m-am implicat într-o fantastică organizație caritabilă care încearcă să oprească Marea Britanie să mai angajeze atât de mulți africani în sănătate, a spus Alexa. Pur și simplu, pe continentul acela n-au mai rămas doctori și asistente. E o adevărată tragedie! Doctorii africani ar trebui să rămână în Africa.

— De ce n-ar trebui să-și dorească să profeseze acolo unde există electricitate regulată și salarii regulate? a întrebat Mark, pe un ton arid. Eu sunt din Grimsby și nu aș vrea câtuși de puțin să lucrez într-un spital districtual de acolo.

Obinze a simțit că Mark nu o plăcea deloc pe Alexa.

— Dar nu e chiar același lucru, nu-i așa? Vorbim despre unii dintre cei mai săraci oameni din lume. Doctorii au o responsabilitate ca africani, a spus Alexa. Viața chiar nu e corectă. Dacă au privilegiul acelei diplome medicale, atunci privilegiul vine împreună cu responsabilitatea de a-și ajuta semenii.

— Înțeleg. Bănuiesc că niciunul dintre noi n-ar trebui să simtă o asemenea responsabilitate pentru orașele năpăstuite din nordul Angliei? a spus Mark.

Alexa s-a înroșit. În tăcerea brusc încordată, aerul dintre ei s-a transformat în tranșee, Georgina s-a ridicat și a spus:

— Toată lumea e pregătită pentru friptura mea de miel?

Au lăudat cu toții carnea, deși Obinze și-ar fi dorit să fi rămas ceva mai mult în cuptor; a tăiat cu atenție de jur împrejurul feliei lui, mâncând marginile care se închiseseră la culoare de la gătit și lăsând pe farfurie bucățelele mânjite cu sânge rozaliu. Hannah a condus discuția, ca și cum ar fi netezit asperitățile din atmosferă, vocea ei care răspândea calm propunând subiecte

asupra cărora erau cu toții de acord și schimbând imediat subiectul dacă simțea că se ivește vreo neînțelegere. Discuția lor era simfonică, vocile întrepătrunzându-se în acord: cât de atroce era să-i tratezi pe culegătorii de scoici astfel, cât de absurdă era ideea taxelor pentru educația superioară, cât de scandalos era că susținătorii vânătorilor de vulpi năvăliseră în Parlament. Au râs când Obinze a zis:

— Nu înțeleg de ce vânătoarea de vulpi este un subiect atât de discutat în țara asta. Nu sunt alte lucruri mai importante?

— Ce ar putea fi mai important? a întrebat Mark sec.

— Ei bine, e unicul fel în care știm să ne purtăm războiul de clasă, a spus Alexa. Moșierii și aristocrația vânează, înțelegi, iar noi, clasele de mijloc liberale, ne indignăm. Vrem să le luăm jucăriile stupide.

— Cu siguranță asta vrem, a zis Phillip. Este monstruos.

— Ați citit despre Blunkett spunând că nu știe câți imigranți sunt în țară? a întrebat Alexa, și Obinze s-a încordat imediat, cu o ghează în piept.

— „Imigrant", bineînțeles, este cuvântul de cod pentru musulman, a spus Mark.

— Dacă ar vrea cu adevărat să afle, ar trebui doar să meargă pe toate șantierele din țară și să numere capetele, a zis Phillip.

— Chiar a fost interesant să văd cum se petrec lucrurile în America, a spus Georgina. Și acolo s-au stârnit discuții aprinse în privința imigrației. Deși, bineînțeles, America a fost mereu mai binevoitoare cu imigranții decât Europa.

— Ei bine, da, dar asta pentru că țările europene se bazau pe excluziune și nu, precum America, pe incluziune, a spus Mark.

— Dar e vorba și despre o psihologie diferită, nu-i așa? a zis Hannah. Țările europene sunt înconjurate de țări asemănătoare lor, în timp ce America are Mexicul, care este de fapt o țară în curs de dezvoltare, și asta creează o psihologie diferită în privința imigrației și a granițelor.

— Dar noi nu avem imigranți din Danemarca. Avem imigranți din Europa de Est, care este Mexicul nostru, a spus Alexa.

— Exceptând, bineînțeles, rasa, a spus Georgina. Est-europenii sunt albi. Mexicanii, nu.

— Apropo, cum ai perceput rasa în America, Emenike? a întrebat Alexa. Este o țară îngrozitor de rasistă, nu-i așa?

— Nu trebuie să meargă până în America pentru asta, Alexa, a spus Georgina.

— Mie America mi-a făcut impresia unei țări în care negrii și albii muncesc împreună, dar nu se joacă împreună, în schimb aici negrii și albii se joacă, dar nu muncesc împreună, a spus Emenike.

Ceilalți au dat din cap gânditori, ca și cum rostise un adevăr profund, dar Mark a spus:

— Nu sunt sigur că înțeleg pe de-a-ntregul.

— Eu cred că, în țara asta, clasa este impregnată în aerul pe care oamenii îl respiră. Toată lumea își cunoaște locul. Chiar și cei pe care deosebirile de clasă îi scot din sărite și-au acceptat oarecum locul, a spus Obinze. Un băiat alb și o fată de culoare care cresc în același oraș din țara asta unde clasa muncitoare este predominantă pot să se întâlnească, și rasa va fi ceva secundar, însă în America, chiar dacă băiatul alb și fata de culoare cresc în același cartier, rasa va avea întâietate.

Alexa i-a aruncat o altă privire surprinsă.

— Am simplificat puțin, dar, da, cam asta am vrut să spun, a zis Emenike, rar, lăsându-se pe spate în scaun, iar Obinze a simțit un reproș.

N-ar fi trebuit să rupă tăcerea, până la urmă, scena îi aparținea lui Emenike.

— Dar nu te-ai confruntat efectiv cu rasismul aici, nu-i așa, Emenike? a întrebat Alexa, și tonul ei dădea de înțeles că știa deja că răspunsul la întrebare era nu. Bineînțeles că oamenii au prejudecăți, dar nu le avem cu toții?

— Ei bine, nu, a spus Georgina ferm. Ar trebui să le spui povestea cu taximetristul, dragul meu.

— A, povestea aia, a spus Emenike, în timp ce se ridica pentru a aduce platoul cu brânzeturi, murmurând ceva în urechea lui Hannah care a făcut-o să zâmbească și să-i atingă brațul.

Cât de încântat era să trăiască în lumea Georginei.

— Te rog, spune-o, a zis Hannah.

Așa că Emenike a spus-o. A spus povestea taxiului căruia îi făcuse semn într-o noapte, pe Upper Street; de departe, lumina taxiului era pornită, dar pe măsură ce mașina se apropia, lumina s-a stins și el a presupus că șoferul nu era în timpul programului. După ce taxiul l-a depășit, a aruncat o privire distrată în spate și a văzut că lumina se aprinsese din nou și că, puțin mai departe, a oprit să ia două femei albe.

Emenike îi mai spusese povestea înainte, și acum Obinze era șocat de cât de diferit a spus-o. N-a mai pomenit o vorbă despre furia pe care o simțise pe stradă privind taxiul. Tremura, îi spusese lui Obinze, mâinile i-au tremurat o bună bucată de vreme, era oarecum înspăimântat de propriile sentimente. Dar acum, sorbind ce îi mai rămăsese din vinul roșu, cu florile albe în fața lui, vorbea pe un ton curățat de furie, îngroșat doar de un fel de amuzament superior, în timp ce Georgina îl întrerupea pentru a sublinia: Vă vine să credeți?

Alexa, îmbujorată de la vinul roșu, cu ochii injectați sub părul stacojiu, a schimbat subiectul.

— Blunkett trebuie să fie rațional și să se asigure că țara asta rămâne un refugiu. Oamenilor care au supraviețuit unor războaie oribile trebuie neapărat să le fie permis accesul! Nu ești de acord? s-a întors ea către Obinze.

— Ba da, a zis el și a simțit alienarea cum îl străbate ca un frison.

Alexa și ceilalți invitați, poate chiar și Georgina, înțelegeau cu toții ce însemna să fugi de război, de acea sărăcie care

nimicea suflete, dar n-ar fi înțeles nevoia de a evada din letargia apăsătoare a lipsei de opțiuni. N-ar fi înțeles de ce oameni ca el, care crescuseră bine hrăniți și hidratați, dar sufocați de nemulțumire, condiționați de la naștere să privească în altă direcție, mereu convinși că viața adevărată era în altă parte, nu șovăiau acum să întreprindă lucruri periculoase, lucruri ilegale, pentru a pleca, niciunul dintre ei înfometat sau violat, sau fugind din sate pârjolite, ci doar însetați de opțiuni și certitudini.

CAPITOLUL 30

Pentru căsătorie, Nicholas i-a dat lui Obinze un costum.

— E un costum italienesc bun, a spus el. Mie mi-e mic, deci ție ar trebui să-ți vină.

Pantalonii erau mari și făceau cute când Obinze și-a strâns cureaua, dar sacoul, mare și el, acoperea pliurile dezordonate de stofă. Nu că i-ar fi păsat. Atât de preocupat era să ducă la bun sfârșit ziua aceea, să își înceapă în sfârșit viața, încât și-ar pus și-un scutec, dacă era nevoie. El și cu Iloba s-au întâlnit cu Cleotilde lângă Starea Civilă. Ea stătea sub un copac cu prietenii ei, cu părul dat pe spate și prins cu o bentiță albă, cu ochii conturați strident cu negru, arăta ca o femeie mai în vârstă și mai sexy. Rochia ei ivorie era mulată pe șolduri. El o plătise. „Nu am nicio rochie potrivită pentru o asemenea ocazie", îi zisese ea scuzându-se atunci când îl sunase să-i spună că nu avea nimic convingător de festiv. L-a îmbrățișat. Părea emoționată, și el a încercat să-și potolească emoțiile gândindu-se la ei doi după ceremonie, cum în mai puțin de o oră avea să fie liber să calce cu pași mai siguri pe străzile britanice și să o sărute.

— Ai verighetele? a întrebat-o Iloba.

— Da, a zis Cleotilde.

Ea și Obinze le cumpăraseră în săptămâna de dinainte, verighete simple, ieftine, dintr-un magazin de pe o străduță lăturalnică, și ea păruse atât de încântată, râzând în timp ce proba diferite modele, încât el se întrebase dacă nu cumva își dorea să fi fost o nuntă adevărată.

— Mai sunt cincisprezece minute, a spus Iloba.

Se erijase în organizator. Făcea fotografii, ținând cu mâinile întinse aparatul lui digital, spunând: Apropiați-vă mai mult! OK, încă una! Buna lui dispoziție sprințară îl irita pe Obinze. Cu o zi înainte, în trenul spre Newcastle, în timp ce Obinze se uitase tot drumul pe fereastră, neputând nici măcar să citească, Iloba turuise neîncetat, până ce vocea lui devenise un murmur îndepărtat, poate pentru că încerca să-l facă pe Obinze să nu mai fie atât de îngrijorat. Acum vorbea cu prietenii lui Cleotilde, cu o lejeritate amicală, despre noul antrenor al lui Chelsea, despre Big Brother, ca și cum se aflau cu toții acolo pentru ceva banal și cât se poate de firesc.

— E timpul să mergem, a spus Iloba.

Au pornit spre Starea Civilă. Era o după-amiază însorită. Obinze a deschis ușa și i-a lăsat pe ceilalți să intre pe coridorul anost, unde s-au oprit să se orienteze încotro era registratura. Doi polițiști stăteau în spatele ușii, privindu-i cu ochi de oțel. Obinze și-a potolit accesul de panică. Nu avea niciun motiv să-și facă griji, chiar niciunul, și-a spus, la Starea Civilă probabil erau mereu polițiști, dar a simțit, din strâmtoarea bruscă a coridorului, din vâscozitatea damnată a aerului, că ceva nu era în regulă, înainte să observe un bărbat care se apropia, cu mânecile suflecate, cu obrajii atât de îmbujorați încât părea că poartă o mască.

— Obinze Maduewesi? a întrebat bărbatul roșu în obraji.

Avea un vraf de hârtii în brațe și Obinze a putut vedea o copie a pașaportului.

— Da, a zis Obinze cu glas scăzut, și acel cuvânt, da, era o confirmare pentru ofițerul de imigrație îmbujorat, pentru Iloba și Cleotilde, dar și pentru el însuși că totul se terminase.

— Viza dumneavoastră a expirat și nu aveți voie să vă aflați pe teritoriul Marii Britanii, a spus bărbatul îmbujorat.

Un polițist i-a prins încheieturile în cătușe. Se simțea ca și cum ar fi privit scena de la depărtare, ca și cum s-ar fi privit mergând spre mașina poliției, cufundându-se în bancheta prea moale din spate. Se temuse de atâtea ori că asta se va întâmpla, atâtea momente topite în ceața panicii, și acum totul părea ecoul insipid al unei consecințe. Cleotilde s-a aruncat la pământ și a început să plângă. Poate că nu vizitase niciodată țara tatălui ei, dar în acel moment a fost convins de africanitatea ei, altfel cum s-ar fi putut arunca la pământ cu acel artificiu teatral perfect? Se întreba dacă lacrimile ei erau pentru el sau pentru ea însăși sau pentru ce ar fi putut fi între ei. Ea n-avea totuși niciun motiv de îngrijorare, de vreme ce era cetățean european, și polițiștii abia dacă i-au aruncat o privire. El a fost cel care a simțit greutatea cătușelor în mașină până la secția de poliție, cel care și-a predat în tăcere ceasul și cureaua și portofelul, și care l-a privit pe polițist luându-i telefonul și închizându-l. Pantalonii largi ai lui Nicholas căzeau de pe el.

— Și pantofii. Scoateți-vă pantofii, a spus polițistul.

Și-a scos pantofii. A fost dus într-o celulă. Era mică, cu pereți maronii, și gratiile de metal, atât de groase încât nu putea cuprinde una cu mâna, i-au amintit de cușca cimpanzeilor din abjecta și uitata grădină zoologică din Nsukka. Un singur bec ardea atârnat de tavanul foarte înalt. Celula minusculă, o vastitate răsunătoare, drenantă.

— Știați că vă expirase viza?

— Da, a zis Obinze.

— Erați pe cale să vă căsătoriți fictiv?

— Nu. Eu și Cleotilde suntem împreună de ceva timp.

— Pot să contactez un avocat pentru dumneavoastră, dar este evident că veți fi deportat, a spus ofițerul de imigrație pe un ton egal.

Când a sosit avocatul, cu fața bucălată, cu bolte întunecate suspendate sub ochi, Obinze și-a amintit toate filmele în care avocatul din oficiu este distras și epuizat. A venit cu o servietă, dar nu a deschis-o și s-a așezat în fața lui Obinze, fără nimic, niciun dosar, nicio hârtie, niciun stilou. Era plăcut și empatic.

— Guvernul are un caz puternic și putem face apel, dar ca să fiu sincer nu vom putea decât amâna deportarea, a zis el, cu aerul unui om care mai spusese exact aceleași cuvinte, pe exact același ton, de mai multe ori decât și-ar fi dorit sau decât și-ar fi putut aminti.

— Sunt dispus să mă întorc în Nigeria, a spus Obinze.

Ultima lui fărâmă de demnitate era ca un ambalaj rupt pe care își dorea cu disperare să-l închidă la loc.

— OK, atunci, a zis avocatul surprins, și apoi s-a ridicat puțin prea grăbit, ca și cum era recunoscător că misiunea îi fusese ușurată. Obinze l-a privit plecând. Urma să bifeze pe un formular o căsuță conform căreia clientul lui era dispus să fie înlăturat. „Înlăturat". Acel cuvânt îl făcea pe Obinze să se simtă lipsit de viață. Un lucru care trebuia înlăturat. Un lucru fără suflare și fără judecată. Un lucru.

Ura apăsarea rece a cătușelor, semnele pe care își imagina că i le lăsau pe încheieturi, licărirea cercurilor de metal legate între ele care îi răpiseră abilitatea de a se mișca. Iată-l încătușat, condus prin sala de așteptare a aeroportului din Manchester și în răcoarea și larma acelui aeroport, cu bărbați și femei și copii, călători și oameni de serviciu și gardieni care îl priveau, întrebându-se ce fărădelege a comis. Nu și-a dezlipit privirea de la o femeie albă, înaltă, care se grăbea în fața lui, cu părul fluturându-i în urmă, cu rucsacul în spate. Ea nu i-ar înțelege povestea, de ce mergea acum prin aeroport cu încheieturile

prinse în metal, fiindcă oamenii ca ea nu resimțeau anxietatea vizei când călătoreau. Și-ar fi putut face griji în privința banilor, în privința locuinței, în privința siguranței, poate chiar și în privința vizei, dar niciodată cu acea anxietate care să-i paralizeze coloana vertebrală.

A fost condus într-o încăpere cu paturi suprapuse, îngrămădite mizerabil lângă pereți. Trei bărbați erau deja acolo. Unul, din Djibouti, vorbea puțin, stătea întins și se holba la tavan ca și cum refăcea în minte drumul care îl adusese într-un centru de detenție din aeroportul Manchester. Doi erau nigerieni. Cel mai tânăr stătea în fund pe pat pocnindu-și neîncetat degetele. Cel mai în vârstă măsura camera mică în lung și-n lat și nu se oprea din vorbit.

— Frățică, pe tine cum te-au prins? l-a întrebat pe Obinze, cu o familiaritate imediată pe care Obinze a detestat-o.

Ceva la el îi amintea de Vincent. A ridicat din umeri și nu i-a răspuns nimic, nu trebuia să-i arate curtoazie doar pentru că împărțeau o celulă.

— Aș putea primi ceva de citit? l-a întrebat Obinze pe un ofițer de imigrație atunci când a venit să îl conducă pe bărbatul din Djibouti care avea un vizitator.

— De citit, a repetat ofițerul, cu sprâncenele ridicate.

— Da. O carte sau o revistă sau un ziar, a zis Obinze.

— Vrei să citești, a spus, și pe față i s-a citit un amuzament disprețuitor. Îmi pare rău. Dar avem o cameră cu televizor și ai voie să mergi acolo după ora prânzului.

În camera cu televizorul se afla un grup de bărbați, mulți dintre ei nigerieni, vorbind tare. Ceilalți stăteau împrejur, prăbușiți în propria deznădejde, ascultându-i pe nigerieni cum făceau schimb de povești, câteodată râzând, alteori autocompătimindu-se.

— Ah asta na a doua oară. Prim oară venit cu pașaport diferit, a spus unul dintre ei.

— Na pentru muncă colo m-au luat o.

Obinze îi invidia pentru ceea ce erau, bărbați care schimbau nume și pașapoarte cu ușurință, care plănuiau și să se întoarcă, și să treacă din nou prin toate astea fiindcă nu aveau nimic de pierdut. El nu avea acel *savoir faire* al lor, era moale, un băiat care în copilărie mâncase fulgi de porumb și citise cărți, crescut de o mamă în vremuri când adevărul nu devenise încă un lux. Îi era rușine să fie cu ei, printre ei. Lor nu le era rușine și chiar și pentru asta îi invidia.

În detenție se simțea expus, vulnerabil, cu interiorul la vedere. Acum vocea mamei la telefon părea aproape străină, o femeie vorbind o engleză nigeriană curată, spunându-i calmă să fie tare, că-l va aștepta în Lagos, și el și-a amintit cum, cu ani în urmă, când guvernul generalului Buhari raționalizase bunurile de consum, astfel că ea nu mai aducea acasă cutii gratuite de lapte, începuse să râșnească singură boabe de soia ca să facă lapte. Spunea că laptele de soia era mai hrănitor decât cel de vacă, și el, deși refuza lichidul granulos dimineața, o privea pe ea bându-l cu un bun-simț resemnat. La fel păruse și acum la telefon, spunându-i că va veni să-l ia de la aeroport, ca și cum ar fi fost mereu conștientă de acea posibilitate: fiul ei în detenție, așteptând să fie înlăturat dintr-o țară îndepărtată.

Se gândea mult la Ifemelu, imaginându-și ce ar putea face, cum i se schimbase viața. Ea îi spusese o dată, când erau la facultate:

— Știi ce am admirat cel mai mult la tine în liceu? Faptul că nu aveai niciodată o problemă să spui „Nu știu". Ceilalți băieți pretindeau că știau ce nu știau. Dar tu aveai această încredere în tine și puteai să recunoști când nu știai ceva.

O luase ca pe un compliment neobișnuit și venerase această imagine despre sine, poate fiindcă știa că nu era pe de-a-ntregul adevărată. Se întreba ce părere ar fi avut ea dacă ar fi știut unde

s e afla acum. L-ar fi compătimit, era sigur de asta, dar oare n-ar fi fost, într-o mică măsură, și dezamăgită? A fost cât pe ce să-l roage pe Iloba să ia legătura cu ea. N-ar fi fost greu să o găsească, știa deja că locuia în Baltimore, Dar nu l-a rugat. Când Iloba l-a vizitat, au vorbit despre avocați. Amândoi știau că nu avea sens, și totuși Iloba a vorbit despre avocați. Stătea în fața lui Obinze, cu capul sprijinit într-o mână și vorbind despre avocați. Obinze se întreba dacă nu cumva unii dintre avocați existau numai în mintea lui Iloba.

— Știu un avocat în Londra, un ghanez, l-a reprezentat pe un tip care nu avea niciun act, era practic îmbarcat într-un avion spre casă, și iată că, în secunda doi, tipul era pus în libertate. Lucrează în IT acum.

Alteori, Iloba se consola subliniind ceea ce era evident.

— Măcar dacă ai fi apucat să te căsătorești înainte să vină, spunea. Știi că dacă ajungeau și cu o secundă după ce erați declarați soț și soție, nu s-ar mai fi atins de tine?

Obinze aproba din cap. Știa, și Iloba știa că știe. La ultima lui vizită, după ce Obinze i-a spus că urma să fie mutat în Dover a doua zi, Iloba a început să plângă.

— Zet, nu trebuia să iasă așa.

— Iloba, de ce vorbești prostii? Nu mai plânge, prietene, a spus Obinze, mulțumit să fie într-o poziție din care putea pretinde tărie.

Și totuși, când Nicholas și Ojiugo au venit la el, i-a displăcut cât de mult se străduiau să pară optimiști, de parcă ar fi fost în spital, și ei veniseră să-l vadă. Au stat în fața lui și au vorbit, peste masa rece și goală, despre treburile zilnice, Ojiugo rostind cuvintele puțin prea repede, și Nicholas spunându-i lui Obinze într-o oră mai multe decât îi spusese în săptămâni întregi: Nne fusese acceptată în National Children's Orchestra, Nna câștigase încă un premiu. I-au adus bani, romane, o plasă

cu haine. Nicholas fusese la cumpărături pentru el, așa că majoritatea hainelor erau noi și aveau mărimea lui.

— Dar se poartă bine cu tine? Dar se poartă bine cu tine? îl întreba întruna Ojiugo, ca și cum felul cum era tratat ar fi fost mai important decât realitatea dezolantă a situației: că era într-un centru de detenție, pe punctul de a fi deportat. Nimeni nu se purta normal. Erau prinși cu toții sub vraja nenorocirii lui.

— Așteaptă niște locuri libere într-un zbor pentru Lagos, a zis Obinze. Până atunci or să mă țină în Dover.

Obinze citise despre Dover într-un ziar. O fostă închisoare. Părea suprarealist să fie dus prin porțile automate, zidurile înalte, sârma ghimpată. Celula lui era mai mică, mai rece decât cea din Manchester, și colegul său, un alt nigerian, i-a spus că nu avea de gând să se lase deportat. Avea o față ascuțită, înăsprită.

— O să-mi dau jos cămașa și pantofii când vor încerca să mă îmbarce. Voi cere azil, i-a spus lui Obinze. Dacă îți dai jos cămașa și pantofii, nu te îmbarcă.

Repeta asta adesea, ca pe o mantră. Din când în când se bășea zgomotos, fără să spună nimic și, din când în când, se așeza în genunchi în mijlocul celulei, cu mâinile ridicate spre cer, și se ruga.

— Dumnezeu, Tatăl nostru, slavă numelui tău! Nimic nu e prea mult pentru tine! Îți slăvesc eu numele!

Pe palme avea șanțuri adânci. Obinze se întreba ce atrocități văzuseră acele mâini. Se simțea sufocat în celulă, i se permitea să iasă numai pentru a face mișcare și pentru a mânca o hrană care îl ducea cu gândul la un bol de viermi fierți. Nu putea să mănânce, își simțea corpul vlăguit, carnea evaporându-i-se. Până în dimineața când l-au urcat într-un microbuz, fire aspre de păr neîngrijit îi acoperiseră obrajii ca un covor de iarbă artificială. Soarele încă nu răsărise. Stătea alături de două femei și cinci bărbați, cu toții încătușați, cu toții cu destinația Nigeria, mărșăluind în aeroportul Heathrow prin filtrele de securitate

și imigrație până la avion, sub privirile insistente ale celorlalți pasageri. Au fost duși pe ultimul rând de scaune, lângă toaletă. Obinze nu s-a clintit cât a ținut zborul. A refuzat mâncarea.

— Nu, mulțumesc, i-a spus însoțitoarei de zbor.

— Pot eu să iau a lui? a zis nerăbdătoare femeia de lângă el.

Fusese și ea la Dover. Avea buze foarte închise la culoare și un fel de-a fi jovial, nimic nu părea s-o doboare. Avea să facă rost, era sigur de asta, de un alt pașaport cu un alt nume și să încerce din nou.

— Nu puteți pleca singuri. Un ofițer de imigrație va veni să vă ia în custodie, i-a înștiințat o însoțitoare de bord, oprindu-se deasupra capetelor lor, atunci când avionul și-a început coborârea spre Lagos.

Chipul îi era schimonosit de dezgust, ca și cum erau cu toții niște criminali care îi făceau de rușine pe nigerienii integri ca ea. Avionul s-a golit. Obinze a privit pe fereastră un avion vechi, sub soarele blând al după-amiezei târzii, până când un bărbat în uniformă a venit pe culoar. Era burtos, era pesemne un chin să-și închidă nasturii de la cămașă.

— Da, da, am venit să vă preiau în custodie! Bine ați revenit acasă! a zis el cu umor, și lui Obinze i-a amintit de acea ușurință a nigerienilor de a râde, refugiindu-se în umor.

Îi fusese dor de asta.

— Râdem prea mult, spusese mama lui o dată. Ar trebui să râdem mai puțin și să ne rezolvăm problemele mai mult.

Bărbatul în uniformă i-a condus într-un birou și le-a înmânat niște formulare. Numele. Vârsta. Țara din care ați venit.

— S-au purtat bine cu tine? l-a întrebat bărbatul pe Obinze.

— Da, a zis el.

— Deci, ai ceva pentru băieți?

Obinze s-a uitat la el o clipă, i-a privit chipul deschis, a înțeles perspectiva lui simplă asupra lumii, în fiecare zi aveau loc deportări și viața mergea mai departe. Obinze a scos din buzunar

o bancnotă de zece lire sterline din banii pe care Nicholas i-i dăduse. Bărbatul a luat-o zâmbind.

Afară era ca și cum ar fi respirat abur încins, își simțea capul ușor. O nouă tristețe l-a învăluit, tristețea zilelor ce aveau să vină, când lumea i se va părea descentrată, iar perspectiva lui lipsită de claritate. În zona de la Sosiri, delimitată de cordoane, la câțiva pași de ceilalți oameni, îl aștepta mama lui.

PARTEA A PATRA

CAPITOLUL 31

— Era ceva ce-mi doream să simt și nu simțeam, i-a spus Ifemelu Ginikăi după ce s-a despărțit de Curt.

— Ce tot spui? L-ai înșelat! a clătinat Ginika din cap ca și cum Ifemelu ar fi fost nebună. Ifem, sincer, uneori nu te înțeleg.

Era adevărat, îl înșelase pe Curt cu un bărbat mai tânăr care locuia în Charles Village în același bloc cu ea și cânta într-o trupă. Dar era la fel de adevărat că tânjise după intensitatea unor sentimente pe care nu le simțise niciodată alături de Curt. Nici în ea nu crezuse cu totul când erau împreună: Curt, fericit și atrăgător, capabil să-și modeleze viața așa cum își dorea. Îl iubea, adora viața ușoară și efervescentă pe care i-o oferea, și totuși se împotrivea adesea imboldului de a născoci obstacole, de a-i umbri cât de cât solaritatea.

— Cred că te autosabotezi, a spus Ginika. De asta l-ai îndepărtat și pe Obinze. Iar acum îl înșeli pe Curt pentru că, la un anumit nivel, crezi că nu meriți să fii fericită.

— Mai lipsește să-mi sugerezi că ar trebui să iau pastile pentru Dereglare de Autosabotaj, a zis Ifemelu. E absurd.

— Atunci de ce-ai făcut-o?

— A fost o greșeală. Oamenii mai greșesc. Oamenii fac tâmpenii.

De fapt, o făcuse din curiozitate, dar nu i-ar fi spus asta Ginikăi, pentru că ar fi părut ceva frivol; Ginika n-ar fi înțeles, Ginika prefera un motiv solemn și important precum autosabotajul. Nici măcar nu era sigură că îl plăcea pe Rob, care purta blugi rupți și murdari, bocanci soioși, cămăși grosolane, șifonate. Nu înțelegea *grunge*-ul, ideea de a arăta neîngrijit pentru că îți permiteai să fii neîngrijit, era o batjocură la adresa sărăciei. Felul în care se îmbrăca îl făcea în ochii ei superficial, și totuși era curioasă cum ar fi arătat gol lângă ea în pat. Sexul a fost bun prima oară, ea deasupra, alunecând înainte și înapoi,

și gemând, cu mâinile înfipte în pieptul lui, simțindu-se vag și sofisticat teatrală. Dar a doua oară, după ce a ajuns în apartamentul lui și el a luat-o în brațe, s-a simțit cuprinsă de apatie. El gâfâia deja când ea s-a smuls din îmbrățișare, și-a luat geanta și a plecat. În lift, a fost copleșită de sentimentul înfricoșător de a căuta cu disperare ceva solid, dar tot ce atingea se risipea în neant. S-a dus la Curt și i-a spus.

— Nu a însemnat nimic. S-a întâmplat o singură dată și îmi pare atât de rău.

— Hai, lasă glumele, a zis el, dar în groaza neîncrezătoare care îi întuneca albastrul ochilor, Ifemelu a văzut că el știa că nu-i o glumă. Au trecut ore întregi de evitare, ore în care a băut ceai și a pus muzică și și-a verificat e-mail-ul, în timp ce Curt stătea întins pe canapea, tăcut și inert, înainte ca el să întrebe:

— Cine e?

I-a spus cum îl chema. Rob.

— E alb?

— Da, a răspuns, surprinsă că o întrebase asta imediat.

Prima oară îl văzuse pe Rob cu câteva luni înainte, în lift, cu hainele murdare și părul slinos, și el îi zâmbise și îi spusese „Ne mai auzim". După aceea, de fiecare dată când îl întâlnea, o privea cu un soi de interes leneș, ca și cum amândoi știau că avea să se întâmple ceva între ei și că era doar o chestiune de timp.

— Cine dracu' e ăsta? a întrebat Curt.

I-a spus că locuia deasupra, că doar se salutaseră până în acea seară când l-a văzut întorcându-se de la magazin și a întrebat-o dacă n-ar vrea să bea un pahar cu el, și ea făcuse un lucru prostesc, impulsiv.

— I-ai dat ce și-a dorit, a spus Curt.

Trăsăturile feței i se înăspriseră. Era ciudat să audă asta de la Curt, era genul de lucru pe care l-ar fi spus mătușica Uju, care vedea sexul ca pe ceva ce o femeie dă unui bărbat, dar pierzând ceva din ea însăși.

— Am luat ce mi-am dorit eu. Dacă i-am dat ceva, atunci a fost întâmplător, l-a corectat ea pe Curt, într-un acces de inconștiență.

— Tu te-auzi? Încearcă dracu' să te-auzi! Vocea lui Curt devenise aspră. Cum ai putut să-mi faci una ca asta? M-am purtat atât de bine cu tine.

Deja vorbea despre relația lor la trecut. Iminența mutației iubirii a lăsat-o perplexă, văzând cât de rapid putea deveni persoana iubită un străin. Unde pierise iubirea? Poate că dragostea adevărată era doar aceea a familiei, cumva legată de sânge, pentru că dragostea față de copii nu dispare ca aceea pentru un iubit.

— Nu vrei să mă ierți, a zis ea, pe jumătate întrebător.

— Ești o târfă, a spus el.

A folosit cuvântul ca pe un cuțit, i-a ieșit din gură ca o înjunghiere disprețuitoare. I se părea incredibil să-l audă pe Curt rostind „târfă" atât de distant, și ochii i s-au umplut de lacrimi, știind că îl transformase în cineva care putea rosti „târfă" atât de distant și totodată dorindu-și ca el să fi fost cineva care nu ar spune „târfă" orice s-ar întâmpla. Singură în apartamentul ei, nu s-a putut opri din plâns, ghemuită pe covorul din sufragerie atât de rar folosit încât mirosea încă a nou. Relația cu Curt era ceea ce își dorea, valul care o purtase până aici, și totuși luase un topor și o măcelărise. De ce o măcelărise? Și-a imaginat-o pe mama ei spunând că diavolul e de vină. Își dorea să fi crezut în diavol, într-o altă ființă din afara ei care îi invadase mintea și o făcuse să măcelărească ceea ce iubea.

L-a sunat pe Curt săptămâni în șir, l-a așteptat în fața clădirii, i-a spus din nou și din nou cât de rău îi părea, cât de mult își dorea să încerce să repare lucrurile. În ziua în care s-a trezit și a acceptat în cele din urmă că el nu o va mai suna, că nu-i va deschide ușa oricât de tare ar bate, s-a dus la barul lor preferat din centru. Barmanița, care îi cunoștea, i-a zâmbit blând,

consolator. I-a zâmbit și ea și a comandat încă un mojito, gândindu-se că poate barmanița era mai potrivită pentru Curt, cu părul ei castaniu satinat, cu brațele ei subțiri și hainele negre, mulate, și capacitatea de a sporovăi mereu inocent; ea ar fi mereu inocent de fidelă, dacă ar fi fost cu un tip precum Curt, n-ar fi fost curioasă cum e sexul cu un necunoscut care cântă muzică dizarmonică. Ifemelu s-a uitat lung la pahar. Ceva era în neregulă cu ea. Nu știa ce, dar ceva era în neregulă cu ea. O sete, o neliniște. O cunoaștere de sine incompletă. Senzația a ceva îndepărtat, la care nu putea ajunge. Mult timp de-atunci încolo, amintirea sfârșitului relației cu Curt a fost asta: plecarea în trombă din Charles Street într-un taxi, puțin amețită și puțin ușurată și puțin singură, cu un șofer punjabi care îi povestea mândru că notele copiilor lui erau mai bune decât ale copiilor americani.

Peste câțiva ani, la un dineu din Manhattan, la o zi după ce Barack Obama devenise candidatul Partidului Democrat pentru președinția Statelor Unite, înconjurată de oaspeți, cu toții suporteri fervenți ai lui Obama, care lăcrimau de la vin și de la victorie, un bărbat alb cu un început de chelie a spus: „Obama va pune capăt rasismului din această țară", iar o poetă haitiană elegantă, cu șolduri late, cu o coafură afro mai bogată decât a lui Ifemelu, a încuviințat din cap și a spus că fusese timp trei ani iubita unui bărbat alb din California, și că rasa nu fusese niciodată o problemă între ei.

— Asta e o minciună, i-a spus Ifemelu.

— Poftim? a întrebat femeia, ca și cum nu-i venea să creadă ce auzea.

— E o minciună, a repetat Ifemelu.

— Îmi spui tu mie ce-am trăit? i-a spus femeia, cu ochii ieșiți din orbite.

Chiar dacă Ifemelu ajunsese să înțeleagă că astfel de oameni spuneau ceea ce spuneau pentru a nu-i pune pe ceilalți într-o situație incomodă și pentru a arăta că apreciau Cât De Departe Am Ajuns, chiar dacă până atunci se instalase confortabil în cercul lui Blaine, din care făcea parte și noul iubit al acestei femei, și chiar dacă ar fi trebuit să nu continue discuția, n-a făcut-o. N-a putut. Din nou, cuvintele i-au anihilat voința, au luat-o cu asalt și i s-au rostogolit de pe buze.

— Spui că rasa nu a fost o problemă doar pentru că îți dorești să nu fi fost. Cu toții ne dorim să nu fie. Dar asta e o minciună. Vin dintr-o țară unde rasa nu e o problemă, nu m-am gândit la mine ca la o persoană de culoare, am devenit o persoană de culoare numai când am ajuns în America. Atunci când ești o persoană de culoare în America și te îndrăgostești de o persoană albă, rasa nu contează când sunteți doar voi doi, când ești doar tu și persoana iubită. Dar, în momentul în care ai pășit în afară, rasa contează. Însă noi nu vorbim despre asta. Nici măcar nu le împărtășim partenerilor noștri lucrurile mărunte care ne scot din sărite și lucrurile pe care ne dorim ca ei să le înțeleagă mai bine, fiindcă ne e teamă să nu ne spună că reacționăm exagerat sau că suntem prea sensibili. Și nu vrem să spună: uite cât de departe am ajuns, acum 40 de ani era ilegal până și să fim un cuplu, bla-bla-bla, pentru că știi ce ne trece prin cap atunci când o spun? Ne întrebăm: dar de ce dracu' a trebuit să fie ilegal vreodată? Însă nu spunem nimic. Lăsăm totul să ni se adune în minte și, când suntem la o cină liberală plăcută ca aceasta, spunem că rasa nu contează fiindcă asta trebuie să spunem, pentru a nu ne pune prietenii liberali simpatici într-o situație incomodă. Ăsta-i adevărul. Vorbesc din experiență.

Gazda, o franțuzoaică, i-a aruncat o privire soțului ei american, cu un zâmbet de o satisfacție perfidă pe chip; cele mai memorabile dineuri sunt cele la care invitații spun lucruri neașteptate și cu potențial jignitor.

— Mi-ar plăcea la nebunie să iau acasă niște sos din acela fabulos dacă a mai rămas, i-a spus poeta gazdei, clătinând din cap, privindu-i pe ceilalți ca și cum nu-i venea să creadă că ei chiar o ascultau pe Ifemelu. Dar o făceau, cu toții tăcuți, cu ochii ațintiți asupra lui Ifemelu ca și cum era pe punctul de a deconspira un secret impudic care să-i incite și, în același timp, să-i transforme în complici. Ifemelu băuse prea mult vin alb, din când în când avea senzația că mintea îi înota în ape tulburi, și ulterior avea să le trimită câte un e-mail de scuze gazdei și poetei. Dar în momentul acela toată lumea o privea, chiar și Blaine, a cărui expresie nu o putea interpreta de data asta. Așa că a început să vorbească despre Curt.

Ea și Curt nu evitau subiectul rasei, nu despre asta era vorba. Dar discutau despre asta în felul acela alunecos, nerecunoscând nimic, neangajându-se la nimic, sfârșind prin a rosti cuvântul „nebunie", ca un artefact bizar supus examinării și apoi lăsat deoparte. Sau în glumă, ceea ce îi provoca un vag disconfort nemărturisit. Iar Curt nu pretindea că în America să fii negru sau alb era același lucru, știa asta. În schimb, ea nu pricepea cum el putea înțelege anumite lucruri și putea să rămână complet opac la situații similare. De exemplu, înainte de nunta verișoarei lui, Ashleigh, Curt a dus-o să se penseze la un salon din cartierul în care copilărise. Ifemelu a intrat și i-a zâmbit femeii asiatice de la recepție.

— Bună, aș vrea un pensat.

— Nu lucrăm cu sprâncene ondulate, a spus femeia.

— Nu lucrați cu sprâncene ondulate?

— Nu, îmi pare rău.

Ifemelu a privit-o îndelung pe femeia din fața ei, n-avea rost să înceapă o ceartă. Dacă nu lucrau cu sprâncene ondulate, atunci asta era, orice ar fi însemnat asta. L-a sunat pe Curt și l-a rugat să vină s-o ia fiindcă salonul nu lucra cu sprâncene

ondulate. Curt a intrat, și ochii lui albaștri au devenit și mai albaștri, și a spus că vrea să vorbească imediat cu managerul.

— O să-i faceți iubitei mele sprâncenele sau vă închid căcatul ăsta imediat. Nu meritați să funcționați.

— Îmi pare atât de rău, a fost o neînțelegere, a zis femeia, transformată într-o domniță zâmbitoare și serviabilă. Da, puteau să se ocupe de sprâncenele ei. Ifemelu nu voia, îngrijorată că i le-ar fi putut arde sau că i-ar fi putut smulge pielea, dar Curt vorbise atât de mânios în numele ei, cu furia mocnind în aerul închis al salonului, încât a rămas și a stat încordată până i s-au epilat sprâncenele.

— De unde și până unde ai sprâncenele ondulate? Și de ce dracu' ar fi mai greu de epilat? a întrebat Curt în timp ce se întorceau cu mașina.

— Poate că n-a făcut niciodată sprâncenele unei femei de culoare și, deci, își închipuie că e ceva diferit, pentru că părul nostru *este* diferit, dar acum bănuiesc c-a aflat că sprâncenele nu sunt chiar atât de diferite.

Curt a clătinat din cap și a luat-o de mână, avea palma călduță. La cocktail, i-a ținut degetele strâns. Tinere feminine în rochii minuscule, ținându-și respirația și sugându-și burta, s-au înghesuit să-l salute și să flirteze cu el, fiecare întrebându-l dacă își amintea de ea, prietena lui Ashleigh din liceu, colega de cameră a lui Ashleigh din facultate. Atunci când Curt spunea „Ea este iubita mea, Ifemelu", o priveau surprinse, o surpriză pe care unele o mascau, altele nu, și pe chipurile lor se citea întrebarea „De ce ea?". Pe Ifemelu o amuzau. Mai văzuse acea privire, la necunoscutele albe de pe stradă care îi vedeau ținându-se de mână, și pe fața nedumerită li se citea instantaneu surpriza. Surpriza celor care se confruntau cu o mare pierdere în tribul lor. Nu doar că el era alb, dar era un alb cu păr auriu răvășit și un chip frumos, cu trup atletic, șarm solar, emanând parfumul banilor. Dacă ar fi fost gras, în vârstă, sărac, banal, excentric

sau cu *dread*-uri, ar fi fost ceva mai puțin remarcabil, și gardienii tribului s-ar fi relaxat. În plus, deși ea era o fată de culoare drăguță, nu era genul de fată de culoare pe care, cu puțin efort, și-ar fi putut-o imagina lângă el: nu avea pielea deschisă la culoare, nu era birasială. La acea petrecere, în timp ce Curt o ținea de mână și o săruta, și o prezenta tuturor, amuzamentul ei s-a coagulat în epuizare. Privirile începuseră să îi străpungă pielea. Chiar și protecția lui Curt o obosea, nevoia de protecție o obosea.

— O vezi pe tipa aia cu bronzul artificial ieftin? i-a șoptit Curt. Nici măcar nu-și dă seama că prietenul ei te soarbe din priviri de când am intrat.

Așadar el observase și înțelesese privirile „De ce ea?". A fost surprinsă. Câteodată, în acea exuberanță spumoasă pe care plutea, avea câte o intuiție fulgerătoare, o percepție nebănuită, și se întreba dacă nu cumva erau și alte lucruri mai importante pe care nu le observase la el. Ca atunci când îi răspunsese mamei lui, care frunzărea ziarul de duminică și bâiguise că încă erau oameni care mai găseau motive să se plângă, deși America nu mai ținea cont acum de culoarea pielii:

— Fii serioasă, mamă! Ce-ar fi dacă zece oameni care arată ca Ifemelu ar intra dintr-odată aici să ia prânzul? Îți dai seama că prietenii noștri de la celelalte mese ar fi cel puțin deranjați, nu?

— Poate, a răspuns mama lui indiferentă, și a săgetat-o cu privirea pe Ifemelu, ridicând acuzator o sprânceană, ca și cum ar fi spus că știa foarte bine cine îi transformase fiul într-un luptător patetic împotriva rasismului. Ifemelu a zâmbit, un mic zâmbet victorios.

Și totuși. Odată, o vizitaseră în Vermont pe mătușa lui Claire, care avea o fermă organică și mergea desculță peste tot și spunea cât de legată de pământ se simțea făcând asta. Ifemelu simțise la fel în Nigeria? a întrebat ea și a părut dezamăgită când Ifemelu a spus că mama ei ar fi plesnit-o dacă ar fi mers

vreodată desculță. Claire le-a povestit întruna despre safariul ei kenyan, despre harul lui Mandela, despre cât îl adora pe Harry Belafonte, și Ifemelu s-a temut că va începe să vorbească în engleza afro-americană ori în swahili.

— Pun pariu că ar fi o persoană interesantă dacă s-ar purta firesc, a spus în timp ce plecau din casa sporovăielii. Nu am nevoie să-mi tot repete că îi plac oamenii de culoare.

Și Curt a spus că nu era vorba de rasă, că pur și simplu mătușa lui era hiperconștientă de diferențe, orice fel de diferențe.

— S-ar fi purtat exact la fel dacă aș fi apărut cu o rusoaică blondă, a zis el.

Bineînțeles că mătușa lui nu s-ar fi purtat la fel cu o rusoaică blondă. O rusoaică blondă e albă și mătușa lui nu ar fi simțit nevoia să-i demonstreze cât îi plac oamenii cu înfățișarea unei rusoaice blonde. Însă Ifemelu nu i-a spus asta lui Curt, își dorea să fie evident.

Când au intrat într-un restaurant cu fețe de masă din olandă, și chelnerul i-a privit și l-a întrebat pe Curt „O persoană?", el s-a grăbit să îi spună că nu o zisese „în felul acela". Și a vrut să-l întrebe „Dar în ce fel a zis-o?". Atunci când proprietara cu părul roz a unui *bed-and-breakfast* din Montréal a refuzat să-i observe prezența când se cazau, un refuz categoric, zâmbind și privindu-l doar pe Curt, a vrut să-i spună cât de jignită se simțise, cu atât mai mult cu cât nu era sigură dacă femeii îi displăceau oamenii de culoare sau îl plăcea pe Curt. Dar nu o făcuse, fiindcă el i-ar fi spus că exagerează sau că e obosită sau și una, și alta. Pur și simplu, uneori vedea și alteori era incapabil să vadă. Știa că ar fi trebuit să-i mărturisească aceste gânduri, știa că, dacă nu o face, lăsa o umbră să planeze asupra lor. Dar a ales tăcerea. Până în ziua în care s-au certat în legătură cu revista ei. Într-una dintre rarele dimineți pe care le petreceau în apartamentul ei, în aroma omletei pregătite de ea, Curt a luat un exemplar din *Essence* din teancul de pe măsuța de cafea.

— Revista asta e cam inegală rasial, a spus el.

— Poftim?

— Serios, sunt numai poze cu negrese.

— Vorbești serios? l-a întrebat.

— Da, a răspuns el nedumerit.

— Hai într-o librărie.

— Poftim?

— Trebuie să-ți arăt ceva. Nu întreba de ce.

— OK, a zis el, neștiind în ce consta acea nouă aventură, dar nerăbdător să participe, cu un entuziasm copilăresc.

Ifemelu a condus până la librăria din Inner Harbor, a ales câteva exemplare din diferite reviste pentru femei și s-a îndreptat către cafenea.

— Vrei un *latte*? a întrebat el.

— Da, mulțumesc. Hai să începem de la coperte, a spus ea după ce s-au așezat, cu paharele de cafea pe masă. A întins revistele. Uite, numai femei albe! Asta ar trebui să fie hispanică, poți să-ți dai seama fiindcă au scris două cuvinte în spaniolă aici, dar arată exact la fel ca femeia asta albă, nu e nicio diferență în nuanța pielii, la păr sau în trăsături. Acum, o să dau pagină cu pagină și tu să-mi spui câte negrese vezi.

— Hai, iubito, a zis Curt, amuzat, lăsându-se pe spate, sorbind din cafea.

— Te rog, fă-mi pe plac, a spus ea.

Așa că el a numărat.

— Trei negrese, a spus la final. Sau poate patru. Ea ar putea fi de culoare.

— Deci trei femei de culoare în vreo 2000 de pagini, și toate sunt birasiale sau de rasă ambiguă, așa că ar putea fi și din India sau Puerto Rico sau mai știu eu de unde. Niciuna nu are tenul închis la culoare. Niciuna nu arată ca mine, așa că nu pot să găsesc sfaturi despre machiaj în revistele astea. Uite, acest articol îți spune să te ciupești de obraji pentru a-ți da culoare,

pentru că toate cititoarele ar trebui să aibă obraji care prind culoare când îi ciupești. Acesta îți descrie diferitele produse de păr pentru *toată lumea*, și „toată lumea" înseamnă blonde, brunete și roșcate. Eu nu mă-ncadrez. Iar acest articol vorbește despre cele mai bune balsamuri: pentru păr drept, ondulat și creț. Dar nu și pentru afro. Vezi ce înseamnă creț pentru ei? Părul meu n-ar putea niciodată să arate așa. Acest articol îți spune despre cum să-ți alegi fardul de pleoape în funcție de culoarea ochilor: albaștri, verzi sau căprui. Dar ochii mei sunt negri, așa că nu pot învăța ce fard mi se potrivește. Acesta spune că rujul roz este universal, adică universal dacă ești albă, pentru că eu aș arăta ca un clovn dacă m-aș da cu nuanța asta de roz. A, uite, aici e un progres. O reclamă la fond de ten. Sunt șapte nuanțe diferite pentru pielea albă și o nuanță ciocolatie generică, dar e un progres. Haide să ne întoarcem la inegal rasial. Acum înțelegi de ce există o revistă ca *Essence*?

— OK, iubito, OK, n-am vrut să fac o mare dezbatere din asta, a zis el.

În acea seară, Ifemelu i-a scris lui Wambui un e-mail lung despre librărie și reviste, despre lucrurile pe care nu i le spusese lui Curt, lucruri nerostite și rămase în aer. Era un e-mail lung, care examina și punea lucrurile sub semnul întrebării.

— E-atât de adevărat, i-a răspuns Wambui. Ar trebui să citească mai mulți asta. Ar trebui să-ți faci un blog.

Blogurile erau ceva nou, neobișnuit pentru ea. Dar să îi povestească lui Wambui ce se întâmplase nu era suficient, își dorea și alți cititori și își dorea să afle și poveștile altora. Câte persoane alegeau tăcerea? Câte deveneau de culoare în America? Câți oameni simțiseră că lumea le era învăluită în ceață? După câteva săptămâni s-a despărțit de Curt, s-a înregistrat pe WordPress și a început să scrie pe blog. Ulterior avea să-i schimbe numele, însă la început l-a numit *Raceteenth sau observațiile bizare ale unui non-american de culoare despre ce înseamnă să fii de culoare în America*.

Primul ei articol era o versiune mai îngrijită a e-mail-ului pe care i-l trimisese lui Wambui. Curt era „Ex-ul alb sexy". Peste câteva ore, a verificat traficul blogului. Nouă persoane îl citiseră. Speriată, a dat jos articolul. A doua zi, l-a urcat din nou, modificat și redactat, încheindu-se cu acele cuvinte pe care și le amintea atât de bine. Recitase acele cuvinte la dineul cuplului franco-american, în timp ce poeta haitiană se uita țintă la ea, cu brațele încrucișate.

Cea mai simplă soluție la rasism în America? Iubirea. Nu prietenia. Nu ceva superficial, călduț, al cărui scop este confortul. Iubirea profundă, care te contorsionează, te dezmembrează, te face să respiri aerul celuilalt. Dar pentru că iubirea cu adevărat profundă este atât de rară și societatea americană este astfel alcătuită încât o face și mai rară între cei albi și cei de culoare, rasismul nu va fi niciodată anihilat în America.

— Ce poveste minunată! a spus gazda, cu mâna dusă teatral la piept, privindu-i pe cei de la masă, căutând o reacție. Dar toți au rămas tăcuți, plecându-și privirea nesiguri.

Bravo, Michelle Obama! Plus părul, metaforă a rasei

Eu și Prietena Albă suntem fane declarate Michelle Obama. Așa că ieri i-am spus: mă întreb dacă Michelle Obama folosește extensii, părul ei arată mai bogat acum, deși toată căldura aia probabil nu-i face bine. Și ea mi-a răspuns: adică ăla nu e părul natural? Deci mi se pare mie sau asta este o metaforă perfectă a rasei în America? Părul. Ați observat vreodată cum, în emisiunile tv de schimbare a înfățișării, în fotografia pentru „înainte" femeia de culoare are păr natural (nearanjat, creț), și în cea pentru „după", cineva i-a întins părul cu o bucată de metal fierbinte? Unele NA *și* NNA *[prescurtare de la Negru/Negresă American(ă), respectiv Negru/Negresă Non-American(ă)], ar alerga dezbrăcate pe stradă mai degrabă decât să iasă în lume cu părul lor natural. Pentru că, vedeți voi,*

nu este profesionist, sofisticat, pur și simplu nu e normal. (Și vă rog să nu-mi spuneți că este același lucru pentru o femeie albă care nu-și vopsește părul.) Și când o negresă își lasă părul natural, lumea crede că și-a „făcut" ceva la el. De fapt, cei care poartă afro și codițe sunt cei care nu și-au „făcut" nimic la păr. Ar trebui s-o întrebați pe Beyoncé ce a făcut. (Cu toții o iubim pe Bey, dar cum ar fi să ne arate, măcar o dată, cum are de fapt părul?) Eu am părul cârlionțat natural. Îl port în codițe sau afro. Nu, nu e o chestie politică. Nu, nu sunt artistă sau poetă sau cântăreață. Nici o fiică a pământului. Pur și simplu nu vreau soluții de îndreptare a părului, am deja suficiente surse de cancer în viață. (Apropo, am putea interzice perucile afro de Halloween? Afro nu e un costum, pentru numele lui Dumnezeu.) Imaginați-v-o pe Michelle Obama, sătulă de toată acea căldură, care s-ar hotărî să își lase părul natural și ar apărea la televizor cu o claie lânoasă sau cu onduleuri mărunte. (Nu știm ce textură ar avea. Nu e neobișnuit pentru o femeie de culoare să aibă trei texturi diferite la păr.) Ar face senzație, dar bietul Obama cu siguranță ar pierde votul independenților, chiar și al democraților indeciși.

UPDATE: ZoraNeale22, care e într-un proces de tranziție, m-a rugat să îmi public regimul de îngrijire. Untul de shea pur ca balsam care nu necesită clătire funcționează pentru multe tipuri de păr natural. Dar nu și pentru al meu. Orice produs cu mult unt de shea îmi lasă părul cenușiu și uscat. Iar lipsa de hidratare e cea mai mare problemă a părului meu. Îl spăl o dată pe săptămână cu un șampon hidratant fără silicon. Folosesc un balsam hidratant. Nu îmi frec părul cu prosopul. Îl las ud, îl împart în șuvițe groase și aplic un produs cremos care nu necesită clătire (acum prefer Qhemet Biologics, alte mărci preferate sunt Oyin Handmade, Shea Moisture, Bask Beauty și Darcy's Botanicals). Apoi îmi împletesc părul în trei-patru mari codițe și îmi prind o eșarfă de satin în jurul capului (satinul e bun, păstrează umezeala; bumbacul, nu, o absoarbe). Mă duc la culcare. A doua zi dimineața, îmi desfac codițele și voilà, un 'fro minunat! Este esențial să aplici produsul pe părul umed. Și niciodată, absolut niciodată, nu îmi pieptăn părul când e uscat. Îl pieptăn numai când e ud sau umed sau complet îmbibat într-un balsam hidratant. Acest regim de

îngrijire împletește-cât-e-ud poate funcționa chiar și pentru Prietenele Albe cu Părul Foarte Creț care s-au săturat de placa de îndreptat și de tratamentele cu cheratină. Avem vreo NA *sau* NNA *cu părul natural care vrea să ne spună cum își îngrijește părul?*

CAPITOLUL 32

Săptămâni întregi, Ifemelu a încercat în van să-și amintească cine era înainte de Curt. Relația lor fusese pură întâmplare, nu și-ar fi putut-o imagina nici dacă ar fi vrut și, astfel, cu siguranță, se putea întoarce la cea care fusese înainte. Dar *înainte* era o ceață densă, și ea nu mai știa cine fusese, ce îi plăcuse, ce îi displăcuse, ce își dorise. Slujba o plictisea: făcea aceleași lucruri sterile, scriind comunicate de presă, editând comunicate de presă, corectând comunicate de presă, cu mișcări robotice, paralizante. Poate că fusese întotdeauna așa și nu-și dăduse seama, orbită de strălucirea lui Curt. Propriul apartament i se părea o casă străină. În weekend, mergea în Willow. Apartamentul mătușicii Uju era într-un grup compact de clădiri decorate cu stucaturi, într-un cartier verde, îngrijit, cu pietre decorative, în care seara oameni prietenoși își plimbau câinii de rasă. Uju avea din nou inima ușoară; vara purta o brățară minusculă la gleznă, o strălucire optimistă aurie. Se alăturase Doctorilor Africani pentru Africa, oferindu-se voluntară pentru misiuni medicale de câte două săptămâni și, în timpul călătoriei în Sudan, îl cunoscuse pe Kweku, un doctor ghanez divorțat.

— Se poartă cu mine de parcă aș fi o prințesă. Exact cum se purta Curt cu tine, i-a spus lui Ifemelu.

— Încerc să-l uit, mătușico. Nu mai vorbi despre el!

— Scuze, a spus mătușica Uju, nepărând deloc să se scuze.

Îi spusese lui Ifemelu să facă totul pentru a salva relația, deoarece nu va mai găsi un alt bărbat care să o iubească așa

cum o făcuse Curt. Când Ifemelu i-a spus că se despărțise de Curt, Dike a zis:

— Era destul de mișto, vară-mea. O să fii OK?

— Da, sigur.

Poate că el simțea că lucrurile stăteau altfel și îi cunoștea ușoara nestatornicie; aproape în fiecare noapte, stătea în pat și plângea, învinuindu-se pentru ceea ce distrusese, spunându-și că nu avea niciun motiv să plângă, dar continuând să plângă. Dike i-a adus în cameră o tavă, pe care pusese o banană și o cutie de alune.

— E timpul pentru o gustare! a zis cu un zâmbet strengăresc, încă nu înțelegea de ce și-ar dori cineva să mănânce banane cu alune. Cât timp Ifemelu a mâncat, el a stat pe pat și i-a povestit despre școală. Juca baschet acum, avea note bune, îi plăcea de o fată pe care o chema Autumn.

— Chiar te-ai acomodat aici.

— Da, a zis el, și zâmbetul lui i-a amintit de cel pe care-l avea odinioară în Brooklyn, deschis, netemător. Îți amintești de personajul Goku din animé-ul meu japonez? a întrebat.

— Da.

— Cu afroul ăsta al tău, semeni puțin cu Goku, a râs Dike.

Kweku a bătut la ușă și a așteptat ca ea să spună „Intră" înainte să deschidă ușa.

— Dike, ești gata? a întrebat el.

— Da, să mergem, a spus Dike și s-a ridicat.

— Mergem la centrul comunitar, vrei să vii? a întrebat-o Kweku pe Ifemelu ezitant, aproape formal, știa și el că suferea după despărțire. Era scund și cu ochelari, un adevărat gentleman și un bărbat blând, Ifemelu îl plăcea pentru că îl plăcea pe Dike.

— Nu, mulțumesc, a zis.

Kweku locuia în apropiere, dar își ținea câteva cămăși la mătușica Uju, și Ifemelu văzuse în baie o cremă de curățat fața

pentru bărbați și iaurt organic în frigider, pe care știa că mătușica nu-l mănâncă. Kweku o privea pe Uju cu ochii strălucitori ai celui care vrea ca lumea să știe cât de mult o iubește. Lui Ifemelu îi amintea de Curt și simțea din nou o tristețe sfâșietoare.

La telefon, mama a detectat ceva în vocea ei.

— Ești bolnavă? S-a întâmplat ceva?

— Sunt bine, muncesc, a zis ea.

Și tatăl ei a întrebat-o de ce avea un alt ton și dacă totul era în regulă. I-a spus că totul era în regulă, că își petrecea prea mult timp după muncă scriind pe blog; era pe punctul de a-i explica această nouă activitate, dar el a spus:

— Conceptul mi-e oarecum familiar. Am fost supuși la birou unui instructaj riguros în privința competențelor digitale.

— I-au aprobat cererea tatălui tău. Poate să-și ia zilele de concediu atunci când am eu vacanță la școală, i-a spus mama. Așa că vom depune în curând actele pentru viză.

Ifemelu visase de multe ori momentul când o vor putea vizita și vorbiseră îndelung despre asta. Acum își permitea să plătească, acum mama ei voia să vină, însă și-ar fi dorit să se fi întâmplat altă dată. Voia să îi vadă, dar gândul vizitei o epuiza. Nu era convinsă că era în stare să fie fiica lor, cea pe care ei și-o aminteau.

— Mami, acum sunt foarte aglomerată la muncă.

— Ei, doar nu venim să te deranjăm la muncă.

Așa că le-a trimis invitații, extrase de cont, copie după cartea verde. Lucrurile se schimbaseră acum la ambasada americană; personalul era tot nepoliticos, îi spusese tatăl ei, însă nu mai trebuia să te lupți și să te înghesui afară la coadă. Li s-au acordat vize de șase luni. Au venit pentru trei săptămâni. Păreau niște străini. Arătau la fel, dar le lipsea demnitatea pe care ea și-o amintea, lăsând în locul ei ceva mărunt, o nerăbdare provincială. Tatăl ei s-a minunat de mocheta industrială din holul blocului, mama a făcut colecție de genți din imitație

de piele de la Kmart, de şerveţele de hârtie de la restaurantele din mall-uri, chiar şi de pungi de plastic. Amândoi au stat la poză în faţă la JC Penney, rugând-o pe Ifemelu să aibă grijă să prindă în cadru şi firma magazinului. Ea i-a privit cu un zâmbet batjocoritor şi s-a simţit vinovată, le păstrase amintirea intactă, şi totuşi acum, când în sfârşit îi vedea, îi privea cu un zâmbet batjocoritor.

— Nu îi înţeleg pe americani. Spun „slujbă" şi tu crezi că au spus „slugă", a declarat tatăl ei, silabisind ambele cuvinte. Se spune că pronunţia britanică este preferabilă.

— Ai un prieten? a întrebat-o încet mama, înainte să plece.

A spus „prieten", cuvântul nevinovat pe care părinţii îl foloseau fiindcă nu-şi puteau contamina buzele cu „iubit", chiar dacă se refereau la cineva cu care să fii împreună, la perspectiva unei căsătorii.

— Nu, a zis Ifemelu. Am fost foarte ocupată la muncă.

— Munca e bună, Ifem. Dar ar trebui să fii cu ochii-n patru. Nu uita că o femeie e ca o floare. Ne trecem repede.

Înainte poate că ar fi râs fără să ia în serios spusele mamei şi i-ar fi răspuns că nu se simţea câtuşi de puţin ca o floare, dar atunci era prea obosită, părea un efort prea mare. În ziua în care s-au întors în Nigeria, ea s-a prăbuşit pe pat, plângând fără să se poată stăpâni şi gândindu-se: Ce-i în neregulă cu mine? Era uşurată că părinţii ei plecaseră şi se simţea vinovată că era uşurată. După muncă, a hoinărit prin centrul Baltimoreului, fără ţintă, fără scop. Oare asta numesc romancierii *ennui*? Într-o după-amiază de miercuri şi-a depus demisia. Nu plănuise să îşi dea demisia, dar, dintr-odată, i s-a părut că asta trebuia să facă, aşa că a scris-o la computer şi i-a dus-o managerului.

— Dar ai făcut progrese atât de mari. Am putea face ceva ca să te răzgândeşti? a întrebat-o foarte surprins managerul.

— Am probleme personale, de familie. Chiar apreciez toate oportunităţile pe care mi le-aţi oferit.

Deci cum e?

Ne spun că rasa e o invenție, că există mai multe diferența genetice între două persoane de culoare decât între o persoană albă și una de culoare. Ne spun că oamenii de culoare suferă de un tip mai grav de cancer la sân și au o probabilitate mai mare de fibrom. Și albii fac fibroză chistică și osteoporoză. Deci cum e? E vreun doctor prin zonă? Este rasa o invenție sau nu?

CAPITOLUL 33

Blogul începuse să crească, îi dăduseră dinții de lapte, o surprindea, o mulțumea, o depășea. Ajunsese la mii de cititori din toată lumea, atât de repede încât se abținea să verifice traficul, ezitând să afle câți oameni noi o citiseră în acea zi, pentru că o înspăimânta. Și o entuziasma. Când își vedea articolele preluate de alt site se îmbujora de plăcere și, totuși, niciodată nu-și imaginase nimic din toate acestea, nu fusese niciodată ambiția ei. Primea e-mail-uri de la cititori care voiau să sprijine blogul. Să-l sprijine. Cuvântul făcea ca blogul să se îndepărteze și mai mult de ea, un lucru separat care putea să prospere sau nu, cu ea sau fără ea. Așa că a pus un link către contul ei de PayPal. A început să primească contribuții, multe sume mici și una atât de mare încât, atunci când a văzut-o, a scos un sunet ciudat, ceva între oftat și țipăt. A început să-i apară în cont lunar, în mod anonim, regulat ca un salariu, și, de fiecare dată, se simțea rușinată, ca și cum ar fi găsit un lucru de valoare pe stradă și îl păstrase. Se întreba dacă era de la Curt, la fel cum se întreba și dacă el îi urmărea blogul și ce credea despre faptul că îl numea „Ex-ul Alb Sexy". Se întreba contrariată, îi era dor de ceea ce ar fi putut fi, dar nu îi mai era dor de el.

Își verifica e-mail-ul de pe blog exagerat de des, ca un copil care desface nerăbdător un cadou pe care nu e sigur că și-l dorește, și citea mesaje în care era invitată la un pahar, în care i se spunea că e rasistă, în care i se dădeau idei despre ce să scrie. O altă bloggeriță care făcea măști de păr i-a sugerat prima dată publicitatea și, pentru un comision, Ifemelu a urcat în colțul din dreapta sus al blogului o imagine a unei femei cu păr luxuriant, un click aici ducea la site-ul cu măști de păr. Un alt cititor i-a oferit mai mulți bani pentru o grafică animată care îți arăta la început un fotomodel cu gât lung într-o rochie mulată, apoi același fotomodel cu o pălărie. Un click aici ducea la un butic online. În curând, primea e-mail-uri pentru reclame la șampoane Pantene și produse Covergirl. Apoi, a primit de la directorul departamentului multicultural de la o școală din Connecticut un e-mail atât de formal, încât și l-a imaginat bătut la mașina de scris pe o hârtie tăiată manual, cu antet argintiu, în care o întreba dacă ar vrea să le vorbească elevilor despre diversitate. Un alt e-mail a venit de la o corporație din Pennsylvania, într-un limbaj mai puțin oficial, în care i se spunea că un profesor din zonă o recomandase ca o bloggeriță vocală pe teme rasiale și era întrebată dacă ar dori să țină atelierul anual despre diversitate. Un jurnalist de la *Baltimore Living* i-a scris pentru a-i spune că voiau să o includă în articolul *Zece Oameni de Urmărit*, a fost fotografiată lângă laptop, cu fața în penumbră și cu descrierea „Bloggeriţa". Numărul cititorilor s-a triplat. A primit și mai multe invitații. Când era sunată, purta cea mai sobră pereche de pantaloni, cea mai neutră nuanță de ruj și vorbea la birou cu spatele drept, picior peste picior, cu vocea controlată și fermă. Totuși, o parte din ea se încorda anxios, așteptându-se ca persoana de la celălalt capăt al firului să își dea seama că doar juca un rol de profesionistă, de negociator și să descopere că era de fapt o șomeră, care stătea toată ziua în cămașa de noapte șifonată, să-i spună „Minți!" și să închidă. Dar primea și

mai multe invitații. Cazarea și transportul erau asigurate, iar onorariile variau. O dată, într-un impuls de moment, a cerut dublu față de cât i se oferise cu o săptămână înainte și a fost șocată când cel care sùna din Delaware a spus „OK, se rezolvă".

Majoritatea celor care au participat la prima ei prelegere despre diversitate, într-o companie mică din Ohio, purtau adidași. Erau cu toții albi. Prezentarea ei se intitula „Cum să le vorbești despre rasă colegilor de altă rasă", dar, se întreba ea, cu cine aveau ei să vorbească de vreme ce erau toți albi? Poate că cel de la curățenie era de culoare.

— Nu sunt vreun expert, așa că nu vă luați notițe.

Așa a început și ei au râs, în hohote calde, încurajatoare, și ea și-a spus că totul va merge bine, n-ar fi trebuit să fie îngrijorată că le va vorbi unor necunoscuți din Ohio. (Citise, cu o ușoară îngrijorare, că încă mai existau orașe care se opuneau vădit populației de culoare.)

— Primul pas către o comunicare onestă despre rasă este să îți dai seama că nu poți pune semnul egal între toate tipurile de rasism, a spus ea, și apoi s-a lansat în discursul pe care și-l pregătise atent.

Când la final a spus „Mulțumesc", mândră de fluiditatea discursului ei, chipurile din jur erau împietrite. Aplauzele anemice au dezamăgit-o. După aceea, a rămas în sala de conferințe numai cu directorul de resurse umane, bând un ice tea prea dulce și vorbind despre fotbal, unde el știa că nigerienii sunt buni, ca și cum ar fi vrut să vorbească despre orice altceva în afară de discursul ei. În acea seară, a primit un e-mail: DISCURSUL TĂU A FOST O TÂMPENIE. TU EȘTI AIA RASISTĂ. AR TREBUI SĂ FII RECUNOSCĂTOARE CĂ TE-AM LĂSAT SĂ INTRI ÎN ACEASTĂ ȚARĂ.

Acel e-mail, scris în întregime cu majuscule, a fost o revelație. Obiectivul atelierelor despre diversitate și al discuțiilor multiculturale nu era să inspire o schimbare reală, ci să-i lase

pe oameni să fie mulțumiți cu ei înșiși. Nu voiau să-i audă ideile, voiau doar să fie prezentă. Nu îi citiseră blogul, dar auziseră că este o bloggeriță pe teme rasiale „urmărită". Și astfel, în următoarele săptămâni, pe măsură ce ținea mai multe discursuri la școli și companii, a început să spună doar ceea ce își doreau să audă, nimic din ce-ar fi scris vreodată pe blog, fiindcă știa că oamenii care îl citeau nu erau aceiași cu cei care participau la atelierele despre diversitate.

— America a înregistrat mari progrese de care ar trebui să fim mândri, spunea în discursuri.

Pe blog scria: *Rasismul n-ar fi trebuit să existe niciodată, așa că nu primești un premiu pentru diminuarea lui.* Primea și mai multe invitații. A angajat ca internă o studentă, o americană de origine haitiană, cu părul împletit elegant, care era brici pe Internet, care găsea orice informație de care Ifemelu avea nevoie și ștergea comentariile inadecvate aproape instantaneu.

Ifemelu și-a cumpărat un mic apartament. Când văzuse anunțul în secțiunea de imobiliare a ziarului, a fost uimită că-și permitea avansul *cash*. Semnând deasupra cuvântului „proprietar" avusese senzație înfricoșătoare că acum era adult și totodată că, în mod uimitor, acest lucru fusese posibil datorită blogului. A transformat unul dintre dormitoare în birou și lucra admirând adesea pe fereastră noul ei cartier, Roland Park, cu rândurile sale de case restaurate străjuite de copaci bătrâni. O surprindea ce postări atrăgeau atenția și care dintre ele abia strângeau câteva click-uri. Postarea ei despre încercarea de a-și găsi un iubit online, „Ce legătură are dragostea?", continua să atragă comentarii la multe luni după publicare, ca un magnet.

Încă puțin tristă după despărțirea de Ex-ul Alb Sexy, neinteresată de viața de noapte, m-am înscris pe un site de dating. Și m-am uitat la multe profiluri. Deci uite cum stă treaba. Știți acea categorie unde alegi etnia de care ești interesat? Bărbații albi bifează femei albe, iar cei mai curajoși

dintre ei bifează asiatice și hispanice. Bărbații hispanici bifează albe și hispanice. Negrii sunt singurii care ar bifa „toate", dar unii dintre ei nu bifează negrese. Bifează albe, asiatice, hispanice. Nu am simțit dragoste. Dar oricum, ce legătură are dragostea cu bifarea? Ai putea să intri într-un supermarket și să te lovești de cineva și să te îndrăgostești, și acel cineva să nu facă parte din rasa pe care ai bifat-o online. Deci, după ce am stat ceva timp online, mi-am dezactivat contul, din fericire încă în perioada de promo, am primit banii înapoi și, în schimb, mi-am propus să merg orbește prin supermarket.

A primit comentarii de la oameni cu povești similare și de la oameni care i-au spus că greșește, de la bărbați care o rugau să urce o fotografie cu ea, de la femei de culoare împărtășindu-și povestea de succes cu site-urile de *dating*, de la oameni furioși și de la oameni entuziasmați. Unele comentarii au amuzat-o, pentru că erau total pe lângă subiect. *Hai, marș*, scria cineva. *Oamenii de culoare obțin totul ușor. Nu mai poți să obții nimic în țara asta dacă nu ești de culoare. Femeilor de culoare le este permis inclusiv să aibă mai multe kilograme.* Rubrica ei permanentă, „Vinerea Alandala", gânduri amestecate, atrăgea cele mai multe click-uri și comentarii în fiecare săptămână. Câteodată, scria unele postări așteptând răspunsuri neplăcute, cu stomacul strâns de spaimă și de exaltare, dar nu primea decât comentarii insipide. Acum, că era invitată să vorbească la mese rotunde, la conferințe și la radio, întotdeauna prezentată pur și simplu drept Bloggerița, se simțea subjugată de blog. Se întâmpla să nu poată dormi noaptea, neliniștile îi ieșeau la suprafață, îi vedea pe numeroșii cititori ai blogului ca pe o gloată furioasă care pândea momentul s-o atace, s-o demaște.

Discuție Deschisă: Pentru toți negroteii cu lacăt la gură

Asta este pentru negroteii cu lacăt la gură, americanii și non-americanii de culoare din clasele superioare care nu vorbesc despre Experiențele de

Viață care Au de-a Face Exclusiv cu Faptul că Sunt de Culoare pentru că nu vor să facă pe nimeni să se simtă inconfortabil. Spuneți-vă povestea aici! Desfaceți lacătul! Acesta este un spațiu sigur.

CAPITOLUL 34

Blogul l-a readus pe Blaine în viața ei. La *meet&greet*-ul convenției Blogging While Brown din Washington, DC, în foaierul hotelului ticsit de oameni care se salutau emoționați cu voci excesiv de cordiale, Ifemelu vorbea cu o bloggeriță de *beauty*, o mexicano-americană suplă, fardată cu o culoare neon, când și-a ridicat privirea și a rămas împietrită văzându-l la doar câțiva metri de ea pe Blaine. Era neschimbat, cu excepția ochelarilor cu rame negre, exact așa cum și-l amintea din tren: înalt și suplu. Bloggerița de *beauty* vorbea despre companiile care îi trimiteau mereu produse de înfrumusețare pentru *Bellachicana* și despre aspectul moral, și Ifemelu încuviința din cap, atentă doar la prezența lui Blaine și la felul în care el se desprindea din cercul său și se îndrepta către ea.

— Bună! a spus el, mijindu-și ochii la ecusonul ei. Deci tu ești non-americana de culoare? Ador blogul tău.

— Mulțumesc, a zis Ifemelu.

Nu-și amintea de ea. Dar de ce ar fi făcut-o? Trecuse atât de mult de la întâlnirea din tren și niciunul dintre ei nu știa pe atunci ce înseamnă „blog". L-ar fi amuzat să știe cât de mult îl idealizase, cum devenise pentru ea nu o persoană în carne și oase, ci una alcătuită din mici cristale de perfecțiune: bărbatul american pe care nu-l va avea niciodată. Blaine s-a întors să o salute pe bloggerița de *beauty* și Ifemelu a văzut pe ecusonul lui că avea un blog despre „intersectarea culturii academice cu cea populară".

— Cum mai e cu mall-urile din Connecticut? Eu încă îmi cultiv bumbacul, s-a întors din nou către Ifemelu.

Respirația i s-a oprit pentru o clipă, apoi a râs cu un hohot amețitor, îmbătător, fiindcă viața ei devenise un film minunat al regăsirii.

— Deci îți amintești!

— Te-am urmărit din partea cealaltă a sălii. Nu mi-a venit să cred când te-am văzut.

— O, Doamne, cât a trecut? Zece ani?

— Cam așa. Opt?

— Nu m-ai sunat niciodată înapoi, a spus ea.

— Eram cu cineva. Erau probleme încă de pe-atunci, dar a durat mai mult decât ar fi trebuit. A făcut o pauză, cu o expresie pe care ea avea să o cunoască bine, o îngustare onestă a ochilor care îi dezvăluia noblețea.

Au urmat e-mail-uri și telefoane între Baltimore și New Haven, comentarii simpatice postate de fiecare pe blogul celuilalt, flirturi serioase la telefon în miez de noapte, până în acea zi de iarnă când el a venit la ușa ei, cu mâinile în buzunarele jachetei cenușii și cu gulerul nins cu o pulbere fermecată. Ifemelu gătea orez cu cocos, apartamentul era parfumat cu mirodenii, pe bufet era o sticlă de merlot ieftin și Nina Simone se auzea tare din boxe. *Don't Let Me Be Misunderstood* i-a purtat, în doar câteva minute, de la un flirt prietenesc la mult mai mult.

El o privea. Trupul lui suplu avea ceva fluid, aproape efeminat, și și-a amintit că îi spusese că făcea yoga. S-ar fi putut contorsiona în poziții improbabile. În timp ce amesteca orezul, acum rece, cu sosul de cocos, i-a spus că gătitul o plictisea și cumpărase toate acele mirodenii cu o zi înainte doar pentru că venea el. Își imaginase sosul cu ghimbir prelingându-se de pe buzele lor, pe el lingând curry de pe corpul ei și strivind frunzele de dafin cu trupurile lor, dar fuseseră atât de responsabili, se sărutaseră în sufragerie și apoi ea îl condusese în dormitor.

— Ar fi trebuit să facem ca lucrurile să fie mai puțin ortodoxe, a spus ea.

— Mie îmi place să gătesc, așa că vor fi multe ocazii pentru lucruri neortodoxe, a râs el.

Dar ea știa că nu era genul de persoană care să facă lucruri neortodoxe. Nu după ce îl văzuse punându-și prezervativul cu o concentrare atât de lentă și de clinică. Mai târziu, când a ajuns să afle despre scrisorile pe care le trimitea Congresului American despre Darfur, despre adolescenții de la liceul de pe Dixwell pe care îi îndruma, despre adăpostul unde era voluntar, s-a gândit la el ca la o persoană care nu are o coloană vertebrală obișnuită, ci o tulpină fermă de bunătate.

Era ca și cum, datorită întâlnirii din tren de acum câțiva ani, puteau să ardă câteva etape, să ignore mai multe necunoscute și să alunece într-o intimitate imediată. După prima lui vizită, s-a dus cu el în New Haven. În acea iarnă au fost câteva săptămâni reci și însorite, când New Haven-ul părea iluminat din interior și zăpada înghețată era suspendată în copaci, ca o lume festivă ce părea locuită doar de ea și de Blaine. Mergeau să mănânce humus la restaurantul cu falafel de pe Howe Street și se așezau într-un colț întunecos unde vorbeau ore întregi, ieșind în cele din urmă de acolo trăsnind a usturoi. Sau îl aștepta după curs la bibliotecă și stăteau în cafenea, bând ciocolată caldă prea aromată, mâncând croissante prea grunjoase din făină de grâu integral, cu teancul lui de cărți pe masă. Blaine gătea legume și cereale organice pe care ea nu le putea pronunța – bulgur, quinoa – și în timp ce gătea avea grijă să curețe totul: un strop de sos de roșii, o picătură de apă erau imediat absorbite. Îi dădea informații alarmante despre toate chimicalele cu care se stropeau culturile, cu care erau hrăniți puii pentru a crește mai repede sau care erau folosite pentru a da fructelor coaja perfectă. Ea nu știa că de-asta mureau oamenii de cancer? Astfel,

înainte să mănânce un măr, Ifemelu îl spăla mereu, chiar dacă Blaine nu cumpăra decât fructe organice. Îi spunea care cereale aveau proteine, ce legume aveau caroten, ce fructe aveau prea mult zahăr. Știa câte ceva despre orice, asta o intimida și o făcea să fie mândră și, într-o anumită măsură, îi repugna. Micile gesturi casnice din apartamentul lui de la etajul douăzeci, de lângă campus, au ajuns să capete însemnătate (felul în care el o privea hidratându-și pielea cu unt de cacao după dușul de seară, șuieratul pe care mașina de spălat vase îl scotea când pornea), și ea a ajuns să-și imagineze un bebeluș într-un pătuț în dormitor și pe Blaine făcându-i sucuri din fructe organice. Acest om al disciplinei atente avea să fie un tată perfect.

— Nu pot să mănânc *tempeh*, nu înțeleg cum de-ți place, i-a spus ea.

— Nu-mi place.

— Atunci de ce mănânci?

— Îmi face bine.

Alerga în fiecare dimineață și folosea ață dentară în fiecare seară. Ei i se părea atât de americănesc să folosești ață dentară, acea mișcare alternantă, funcțională și neelegantă.

— Ar trebui să folosești ață dentară zilnic, i-a spus Blaine.

Și ea a început să folosească, așa cum a început să facă și alte lucruri pe care le făcea el (să meargă la sală, să mănânce mai multe proteine decât carbohidrați), și le făcea cu un fel de mulțumire recunoscătoare, fiindcă o făceau mai bună. Blaine era ca un tonic salvator, cu el nu se putea trăi decât în spațiul înalt al bunătății.

Cea mai bun prietenă a lui, Araminta, a venit pe la el și a îmbrățișat-o călduros pe Ifemelu, ca și cum deja se cunoșteau.

— Blaine n-a mai fost, de fapt, cu nimeni de când s-a despărțit de Paula. Și acum e cu o soră, și-ncă una ciocolatie. Facem progrese! a spus Araminta.

— Mint, oprește-te, a zis Blaine zâmbind.

Faptul că o femeie era prietena lui cea mai bună, o arhitectă cu părul împletit, lung și drept, care purta tocuri înalte, blugi strâmți și lentile de contact colorate, spunea despre Blaine ceva ce lui Ifemelu îi plăcea.

— Blaine și cu mine am crescut împreună. În liceu, eram singurii copii de culoare din clasă. Toți prietenii noștri voiau să fim iubiți, știi cum cred ei că, dacă doi copii sunt de culoare, atunci trebuie să fie împreună, dar el nu era deloc genul meu, a spus Araminta.

— Ai fi vrut tu, a zis Blaine.

— Ifemelu, pot să-ți spun cât mă bucur că nu faci parte din lumea academică? I-ai auzit pe prietenii lui vorbind? Nimic nu e doar ceea ce e. Totul trebuie să însemne altceva. E ridicol. Zilele trecute, Marcia vorbea despre cum femeile de culoare sunt grase pentru că trupurile lor sunt siturile rezistenței antisclavie. Da, asta așa e, dacă burgerii și sucurile înseamnă rezistență antisclavie.

— Oricine poate vedea dincolo de poza asta a ta antiintelectuală, domnișoară Un Pahar la Harvard Club, a spus Blaine.

— Fii serios! O educație bună nu înseamnă să transformi orice lucru în ceva ce trebuie explicat! Chiar și Shan vă ia peste picior. Vă imită magistral pe tine și pe Grace: *formarea canonului* și *topografia conștiinței spațiale* și *istorice*. Araminta s-a întors către Ifemelu. N-ai cunoscut-o pe Shan, sora lui?

— Nu.

— Shan e un personaj interesant, a zis Araminta mai târziu, când Blaine era în dormitor. Nu o lua prea în serios.

— Ce vrei să spui?

— E o tipă foarte tare, e foarte seducătoare, dar dacă o să ți se pară că te jignește, să știi că n-are legătură cu tine, așa e ea. Și apoi a zis mai încet: Blaine chiar e un tip bun, cu adevărat bun.

— Știu, a spus Ifemelu și a deslușit, în cuvintele Aramintei, un fel de avertisment sau o rugăminte.

Blaine a rugat-o să se mute cu el după o lună, dar a durat un an până s-o facă, chiar dacă până atunci își petrecea deja majoritatea timpului în New Haven și avea abonament la sala din campusul Yale ca partener al unui profesor, și scria pe blog de la el, la un birou pe care Blaine îl instalase pentru ea lângă fereastra din dormitor. La început, entuziasmată de interesul lui, măgulită de inteligența lui, i-a permis să-i citească articolele de pe blog înainte de a le posta. Nu i-a cerut să-i editeze textele, dar a început treptat să opereze schimbări, să adauge sau să taie în funcție de ceea ce spunea el. Apoi a început să deteste asta. Postările sunau prea academic, prea mult ca și cum le-ar fi scris el. Scrisese una despre „enclavele" din orașe („De ce oare cele mai insalubre și mohorâte cartiere americane sunt pline de americani de culoare?"), și el a sfătuit-o să includă detalii despre politicile guvernamentale și împărțirea în districte. A făcut-o, dar, după ce a recitit postarea, a dat-o jos.

— Nu vreau să explic, vreau să observ, a zis ea.

— Ține minte că oamenii nu te citesc pentru divertisment, te citesc ca pe un comentariu cultural. Asta e o responsabilitate mare. Sunt puști care scriu lucrări la facultate despre blogul tău, a zis Blaine. Nu spun că trebuie să fii academică sau plictisitoare. Păstrează-ți stilul, dar fă-l mai profund.

— Are suficientă profunzime, a zis ea, iritată, dar gândul că el avea dreptate nu-i dădea pace.

— Ești leneșă, Ifem.

Folosea adesea acest cuvânt, „leneș", pentru studenții care nu își predau lucrările la timp, pentru celebritățile de culoare care nu erau active politic, pentru ideile care erau diferite de ale lui. Câteodată se simțea ca un învățăcel; când mergeau la muzeu, el zăbovea în fața picturilor abstracte, care pe ea o plictiseau, fiind atrasă de sculpturi îndrăznețe sau de picturi

naturaliste, și simțea în zâmbetul lui încordat dezamăgirea că încă nu învățase suficient de multe de la el. Atunci când punea piese din integrala John Coltrane, o privea în timp ce asculta, așteptând extazul care era convins c-o va cuprinde și apoi, la final, când ea rămânea netransfigurată, își ferea privirea. Ifemelu a scris pe blog despre două romane pe care le adora, de Ann Petry și, respectiv, Gayl Jones, și Blaine a spus „Sunt convenționale". A spus-o blând, ca și cum nu ar fi vrut să o supere, dar trebuia să o spună. Avea opinii atât de categorice, atât de minuțios gândite și desăvârșit structurate, încât uneori părea surprins că nu ajunsese și ea la aceleași concluzii. Ifemelu simțea că este doar la un pas de ceea ce credea el și de lucrurile pe care le știa, nerăbdătoare să-l prindă din urmă, fascinată de simțul său al dreptății. O dată, în timp ce mergeau pe Elm Street, să-și ia un sandviș, au văzut-o pe femeia durdulie de culoare nelipsită din campus: mereu lângă cafenea, cu o pălărie mițoasă pe cap, oferindu-le trecătorilor câte un trandafir roșu de plastic și întrebând „Aveți un bănuț?". Doi studenți vorbeau cu ea, și apoi unul dintre ei i-a dat paharul lui mare de *cappuccino*. Femeia s-a bucurat, și-a ridicat capul și a băut din pahar.

— Cât de dezgustător, a spus Blaine trecând pe lângă ea.

— Știu, a zis Ifemelu, deși nu înțelegea prea bine de ce era așa vehement în legătură cu acea femeie fără adăpost și cafeaua pe care o primise. Cu câteva săptămâni înainte, o femeie albă în vârstă care stătea la coadă în spatele lor la supermarket o întrebase: „Părul dumneavoastră e atât de frumos, pot să îl ating?", și Ifemelu îi răspunsese că da. Femeia își scufundase degetele în afro-ul ei. L-a simțit atunci pe Blaine încordându-se, i-a văzut o venă pulsându-i la tâmple.

— Cum ai putut s-o lași să facă așa ceva? a întrebat-o apoi.

— De ce nu? Cum altfel va ști cum se simte la atingere un păr ca al meu? Probabil că nu cunoaște nicio persoană de culoare.

— Și trebuie să fii tu cobaiul ei? a întrebat Blaine.

El se aştepta ca ea să simtă ceva ce nu putea simţi. El avea nişte convingeri pe care ea nu le putea cuprinde cu mintea. Când erau cu prietenii lui apropiaţi, se simţea deseori uşor pierdută. Erau tineri şi bine îmbrăcaţi şi virtuoşi, şi vorbeau mereu cu „ceva de genul" şi „felul în care", se întâlneau într-un bar în fiecare joi şi, uneori, unul dintre ei îi invita la el la cină, unde Ifemelu mai mult asculta, vorbind puţin, privindu-i cu uimire: oare chiar vorbeau serios oamenii ăştia revoltaţi de legumele importate care se coceau în camioane? Voiau să pună capăt exploatării copiilor din Africa. Nu îşi cumpărau haine făcute de muncitori prost plătiţi din Asia. Priveau lumea cu o onestitate luminoasă, idealistă, care pe Ifemelu o impresiona, dar nu o convingea. În mijlocul lor, Blaine se lansa în referinţe necunoscute ei şi părea atât de departe, ca şi cum aparţinea doar acelui grup, şi când în cele din urmă o privea, cu ochi calzi şi iubitori, Ifemelu se simţea cumva uşurată.

Le-a spus părinţilor despre Blaine, le-a spus că pleca din Baltimore la New Haven să se mute cu el. Ar fi putut minţi, ar fi putut inventa o nouă slujbă sau pur şi simplu ar fi putut spune că voia să se mute.

— Îl cheamă Blaine, le-a spus. E american.

A urmărit simbolismul propriilor cuvinte străbătând miile de kilometri până în Nigeria şi a ştiut ce vor înţelege ai ei. Ea şi Blaine nu vorbiseră despre căsătorie, dar se simţea pe teren sigur. Voia ca părinţii ei să ştie despre el şi cât de bun era. A folosit acest cuvânt pentru a-l descrie: „Bun".

— Un negrotei american? a întrebat tatăl ei, aparent perplex.

— Tati, nimeni nu mai spune negrotei, a râs Ifemelu.

— Dar de ce un negrotei? E penurie de nigerieni acolo?

Ea nu l-a băgat în seamă, încă râzând, şi l-a rugat să i-o dea pe mama ei la telefon. Faptul că îl ignora, chiar şi faptul că îi spunea că se mută cu un bărbat care nu era soţul ei, era ceva

ce putea face numai pentru că trăia în America. Regulile se schimbaseră, se prăbușiseră în crăpăturile săpate de distanță și străinătate.

— E creștin? a întrebat mama ei.

— Nu, se închină la Satan.

— Pe sângele Domnului nostru Iisus! a țipat mama ei.

— Mami, da, e creștin, a spus Ifemelu.

— Atunci, nicio problemă, a zis mama ei. Când vine să ne cunoască? Poți să planifici vizita în așa fel încât să le facem pe toate o dată, ciocănitul la ușă, prețul miresei și căratul vinului, va fi mai ieftin și așa nici nu stă pe drumuri. America e departe...

— Mami, te rog, o luăm încet deocamdată.

După ce Ifemelu a închis, încă amuzată, s-a hotărât să-și schimbe numele blogului în *Raceteenth sau diverse observații despre americanii de culoare (înainte cunoscuți drept negrotei) din partea unui non-american de culoare.*

Post vacant în America: Arbitru Național care decide „cine este rasist"

În America există rasism, dar rasiștii au dispărut cu toții. Rasiștii aparțin trecutului. Rasiștii sunt albii răutăcioși cu buze subțiri din filmele despre epoca drepturilor civile. Uite cum stă treaba: manifestarea rasismului s-a schimbat, dar nu și limbajul. Așa că dacă n-ai linșat pe cineva, atunci nu poți fi numit rasist. Dacă nu ești un monstru care suge sânge, atunci nu poți fi numit rasist. Cineva trebuie să fie în stare să spună că rasiștii nu sunt monștri. Sunt oameni cu familii iubitoare, oameni obișnuiți care-și plătesc impozitele. Cineva trebuie să-și asume rolul de a decide cine este rasist și cine nu. Sau poate că a venit timpul să scăpăm pur și simplu de cuvântul „rasist". Să găsim ceva nou. De exemplu, Sindromul Tulburării Rasiale. Și am putea avea diferite categorii pentru cei care suferă de acest sindrom: scăzut, mediu și grav.

CAPITOLUL 35

Ifemelu s-a trezit într-o noapte să meargă la baie și l-a auzit pe Blaine în sufragerie, vorbind la telefon pe un ton blând și consolator.

— Îmi pare rău, te-am trezit? Era sora mea, Shan, a zis când a venit înapoi în pat. S-a întors în New York, din Franța. Prima ei carte e pe punctul de a fi publicată și are o ușoară cădere nervoasă.

A făcut o pauză.

— O altă ușoară cădere nervoasă. Shan are o mulțime de căderi nervoase. Vrei să vii cu mine în weekendul ăsta să ne vedem cu ea?

— Sigur. Cu ce spuneai că se ocupă?

— Dar cu ce nu se ocupă Shan! A lucrat pentru un fond de investiții *offshore*. Apoi a plecat și a călătorit prin toată lumea și a făcut puțin jurnalism. A cunoscut un tip din Haiti și s-a mutat cu el la Paris. Apoi el s-a îmbolnăvit și a murit. S-a întâmplat totul foarte repede. A rămas în Paris o vreme și chiar și după ce se hotărâse să se mute înapoi în State a păstrat apartamentul. De aproape un an e cu un tip, Ovidio. E prima ei relație serioasă de când a murit Jerry. Un tip destul de decent. Săptămâna asta e plecat cu munca în California, așa că Shan e singură. Îi place să organizeze aceste reuniuni, le numește saloane. Are un grup nemaipomenit de prieteni, majoritatea artiști și scriitori, și se întâlnesc cu toții la ea și au discuții chiar tari.

A făcut o pauză.

— E cu adevărat specială.

Când Shan intra undeva, absorbea tot aerul. Și nu pentru că respira adânc, pur și simplu aerul se ducea către ea, atras de autoritatea ei înnăscută, până când nu mai rămânea nimic pentru ceilalți. Ifemelu și-a imaginat copilăria asfixiată a lui Blaine, alergând în urma lui Shan să o impresioneze, să-i aducă aminte

că există. Chiar și acum, adult fiind, era fratele mai mic plin de o iubire disperată, încercând să câștige aprobarea pe care se temea că n-o va obține niciodată. Au ajuns la apartamentul lui Shan după-amiază și Blaine s-a oprit să schimbe două vorbe cu portarul, așa cum o făcuse și cu taximetristul care îi adusese de la Penn Station, în acea manieră firească a lui, arătându-se de partea celor de la curățenie, a șoferilor de autobuz. Știa cât de puțin câștigau și cât de mult munceau, știa că nu aveau asigurare medicală.

— Hei, Jorge, cum merge treaba? Blaine i-a pronunțat numele în spaniolă: *Hor-he*.

— Binișor. Cum merge treaba cu studenții de la Yale? a întrebat portarul, încântat să-l vadă și încântat că preda la Yale.

— Mă scot din minți, ca de obicei, a răspuns Blaine. Apoi a arătat spre femeia care stătea lângă lift, cu spatele la ei, ținând în brațe o salteluță roz de yoga. Uite-o pe Shan!

Shan era micuță și frumoasă, cu o față ovală și pomeți proeminenți, cu un chip autoritar.

— Bună! a spus și l-a îmbrățișat pe Blaine. Sunt așa de bucuroasă că am fost la Pilates. E greu să te menții în formă dacă nu te duci. Ai fost la alergat azi?

Nu s-a uitat nicio secundă la Ifemelu.

— Îhî.

— Tocmai am vorbit cu David. Spune că îmi va trimite alte variante de copertă în seara asta. În sfârșit par să mă asculte.

Și-a dat ochii peste cap. Ușile liftului s-au deschis și ea a intrat prima, încă vorbind cu Blaine, care acum părea jenat, așteptând un moment propice pentru a face prezentările, un moment pe care Shan nu era dispusă să-l acorde.

— Directoarea de marketing m-a sunat de dimineață. Avea acea politețe greu de suportat, care e mai rea decât orice insultă, știi ce zic? Și a început să-mi spună cum librarii deja adoră coperta asta și bla-bla-bla. E ridicol, a spus Shan.

— Este spiritul de turmă al editurilor corporatiste. Fac și ei ca toți ceilalți, a zis Blaine.

Liftul s-a oprit la etajul ei și Shan s-a întors către Ifemelu.

— A, scuză-mă, sunt atât de stresată, a spus. Mă bucur să te cunosc. Blaine vorbește întruna despre tine.

A privit-o pe Ifemelu, măsurând-o din cap până-n picioare cu o directețe care spunea că nu se temea să o măsoare din cap până-n picioare cu directețe.

— Ești foarte drăguță.

— Tu ești foarte drăguță, a zis Ifemelu, surprinzându-se pe sine, fiindcă nu erau cuvintele pe care le-ar fi spus în mod obișnuit, dar se simțea deja subjugată de Shan, complimentul ei o făcuse în mod bizar fericită.

Shan e specială, spusese Blaine, și Ifemelu înțelegea acum ce voia să spună. Shan avea aerul unei persoane care era într-un fel *aleasă*. Dacă făcea și cele mai banale lucruri, ele deveneau enigmatice.

— Îți place camera asta? a întrebat-o Shan pe Ifemelu, arătându-i cu un gest larg mobilierul eclectic: o canapea albastră, una portocalie, un fotoliu verde, un covor roșu.

— Știu că ar trebui să însemne ceva, dar nu-mi dau seama ce.

Shan a râs, cu hohote scurte care au părut suprimate prematur, ca și cum ar fi trebuit să fie urmate de altele, dar n-au mai fost. Pentru că ea doar a râs și nu a rostit niciun cuvânt, Ifemelu a adăugat:

— E interesantă.

— Da, *interesantă*.

Shan s-a oprit lângă masa din sufragerie, a pus un picior pe ea și s-a aplecat să-și atingă talpa cu mâna. Trupul ei era un ansamblu de mici rotunjimi grațioase, fesele, sânii, gambele, și în mișcările ei se citea asumarea rolului de *aleasă*; își putea pune piciorul pe masa din sufragerie oricând voia, chiar și când avea musafiri.

— Blaine mi-a arătat *Raceteenth*. E foarte bun, a spus ea.

— Mulțumesc, a zis Ifemelu.

— Am un prieten nigerian care e scriitor. Îl cunoști pe Kelechi Garuba?

— I-am citit cărțile.

— Am vorbit despre blogul tău zilele trecute și el era sigur că Non-Americana de Culoare e din Caraibe pentru că africanilor nu le pasă de rasă. O să aibă un șoc când te va întâlni!

Shan a făcut o pauză pentru a-și urca celălalt picior pe masă, aplecându-se iar să își prindă glezna.

Mereu se plânge că nu i se vând cărțile. I-am spus că trebuie să scrie lucruri oribile despre poporul lui dacă vrea să vândă bine. Trebuie să spună că doar africanii sunt de vină pentru problemele africane și că europenii au făcut mai mult bine decât rău Africii, și atunci va fi celebru și oamenii vor spune că este incredibil de onest.

Ifemelu a râs.

— Interesantă imagine, a zis ea, arătând spre o fotografie de pe o măsuță în care Shan ținea două sticle de șampanie ridicate deasupra capului, înconjurată de copii cu pielea cafenie, zâmbitori și zdrențăroși, în ceea ce părea a fi o mahala din America Latină; în spatele ei erau cocioabe din tablă peticită. Adică literalmente interesantă.

— Ovidio n-a vrut s-o etalăm, dar eu am insistat. E ironică, evident.

Ifemelu și-a imaginat cum insistase, printr-o simplă propoziție, care n-avea nevoie să fie repetată și care l-a liniștit imediat pe Ovidio.

— Și? Mergi des acasă în Nigeria? a întrebat Shan.

— Nu. De fapt, n-am fost niciodată acasă de când am venit în State.

— De ce?

— La început nu mi-am permis. Apoi am avut de lucru și se pare că nu mi-am făcut niciodată timp.

Shan era în fața ei acum, cu brațele întinse ca niște aripi.

— Nigerienii ne spun *acata*, nu? Și înseamnă animal sălbatic?

— Nu știu să însemne asta, de fapt chiar nu știu ce înseamnă, și nu folosesc cuvântul, s-a surprins Ifemelu bâiguind.

Era adevărat, dar sub privire scrutătoare a lui Shan se simțea vinovată. Shan emana putere, o putere subtilă și devastatoare. Blaine a ieșit din bucătărie cu două pahare înalte pline cu un lichid roșiatic.

— Cocktailuri sănătoase! a spus Shan cu o încântare copilărească luând un pahar.

— Rodie, apă minerală și puțin merișor, a zis el, oferindu-i lui Ifemelu celălalt pahar.

— Deci, când ai de gând să ții următorul salon, Shan? I-am spus lui Ifemelu despre ele.

Când Blaine îi spusese că Shan își numea reuniunile „saloane", subliniase cuvântul ironic, dar acum l-a rostit cu toată seriozitatea în pronunția franțuzească.

— Cred că în curând.

Shan a ridicat din umeri, drăgălaș și degajat, a sorbit din pahar și apoi s-a aplecat într-o parte, ca o trestie îndoită de vânt. I-a sunat telefonul.

— Unde mi-o fi telefonul? Probabil e David. Telefonul era pe masă. A, e Luc. O să-l sun mai târziu.

— Cine e Luc? a întrebat Blaine.

— Un francez, un bogătaș. E amuzant, l-am cunoscut în aeroport. I-am spus că am un iubit, și el a început: „Atunci te voi admira de la distanță și voi aștepta cuminte". Chiar așa a zis. Shan a sorbit din pahar. E drăguț că în Europa bărbații albi te privesc ca pe o femeie, nu ca pe o femeie de culoare. Nu c-aș vrea să îmi dau întâlniri, în niciun caz, dar vreau să știu că există posibilitatea.

Blaine încuviința din cap. Dacă oricine altcineva ar fi spus ceea ce tocmai spusese Shan, i-ar fi disecat pe loc cuvintele în căutarea unor nuanțe și ar fi dezaprobat implicațiile și simplitatea lor. Ifemelu îi spusese o dată, când se uitau la știri la un reportaj despre divorțul unor celebrități, că nu înțelegea onestitatea inflexibilă, inechivocă, pe care americanii o revendicau în relații.

— Ce vrei să spui? o întrebase el, și ea a perceput în vocea lui o dezaprobare inevitabilă. Și el credea în onestitea inflexibilă, inechivocă.

— Pentru mine e altfel, probabil pentru că sunt din Lumea a Treia, spusese ea. Să fii copilul Lumii a Treia înseamnă să fii conștient de propriile componente numeroase și de felul în care onestitatea și adevărul depind mereu de context. I se păruse că acea explicație fusese o găselniță inteligentă, dar Blaine clătinase din cap înainte să termine de vorbit și decretase:

— Asta e o explicație atât de leneșă, să folosești Lumea a Treia în felul ăsta.

Acum dădea din cap aprobator în timp ce Shan spunea:

— Europenii chiar nu sunt la fel de conservatori și de rigizi ca americanii când vine vorba de relații. În Europa, bărbații albi se gândesc: „Vreau o femeie mișto". În America, bărbații albi se gândesc: „Nu m-aș atinge de o femeie de culoare, dar parcă Halle Berry ar merge o dată".

— Amuzant, a zis Blaine.

— Bineînțeles, există nișa bărbaților albi din această țară care nu se văd decât cu femei de culoare, dar ăsta e un fetiș și e neplăcut, a spus Shan, și apoi și-a întors privirea strălucitoare spre Ifemelu.

Ifemelu avea rețineri în a o contrazice, era ciudat cât de mult își dorea ca Shan să o placă.

— De fapt, experiența mea a fost complet diferită. Primesc mult mai multă atenție din partea bărbaților albi decât din partea afro-americanilor.

— Serios? Shan a făcut o pauză. Bănuiesc că ține de componenta exotică, chestia aia africană perfect autentică.

A durut-o felul abrupt în care o expediase Shan și apoi totul a devenit un resentiment acut față de Blaine, pentru că și-ar fi dorit să n-o aprobe atât de necondiționat pe sora lui.

— A, ar face bine să fie David! a spus Shan când i-a sunat din nou telefonul. A mers să vorbească în dormitor.

— David e editorul ei. Vor să pună pe coperta cărții o imagine sexualizată, un bust negru, și ea se împotrivește, a zis Blaine.

— Serios? Ifemelu și-a terminat băutura și a răsfoit o revistă de artă, încă mânioasă pe el.

— Ești OK? a întrebat el.

— N-am nimic.

Shan se întorsese. Blaine a privit-o.

— Totul OK?

— N-o s-o folosească, a dat ea din cap. Toată lumea pare să fie pe aceeași lungime de undă acum.

— Asta e grozav, a zis Blaine.

— Ar trebui să te am invitată pe blog vreo două zile după ce iese cartea, a spus Ifemelu. Ar fi extraordinar. Mi-ar plăcea mult să scrii.

Shan a ridicat din sprâncene, o expresie pe care Ifemelu n-a putut-o descifra și s-a temut că fusese prea înflăcărată.

— Da, cred că aș putea, a spus Shan.

Obama poate câștiga doar dacă rămâne negroteiul-minune

Pastorul lui este înfricoșător fiindcă înseamnă că poate Obama nu este totuși negroteiul-minune. Apropo, pastorul este cam melodramatic, dar ați fost într-o biserică americană tradițională a celor de culoare? Teatru

pur. Însă ideea de bază a acestui tip e validă: americanii de culoare (cu siguranță cei de-o vârstă cu el) cunosc o Americă diferită de aceea a americanilor albi, ei cunosc o Americă mai dură și mai urâtă. Dar nu trebuie să spui asta, pentru că în America totul este bine și toată lumea este la fel. Așa că acum, că pastorul a spus-o, poate că și Obama crede asta, și dacă Obama crede asta, atunci nu este negroteiul-minune, și doar un negrotei-minune poate câștiga alegerile americane. Și ce înseamnă un negrotei-minune? veți întreba. Bărbatul de culoare, veșnic înțelept și bun. Nu reacționează niciodată când este supus unei mari suferințe, nu se enervează niciodată, nu amenință. Iartă mereu tot felul de căcaturi rasiste. Îl învață pe alb cum să înțeleagă trista, dar explicabila prejudecată din sufletul lui. Vedeți acest bărbat în multe filme. Și Obama este perfect distribuit în acest rol.

CAPITOLUL 36

Era o petrecere-surpriză în Hamden, cu ocazia aniversării Marciei, prietena lui Blaine.

— La mulți ani, Marcia! a spus Ifemelu în cor cu toți prietenii lor. Puțin bâlbâit, cu jumătate de gură. Era cu Blaine de mai bine de un an, dar nu se integrase încă în cercul lui de prieteni.

— Ticălosule! i-a zis Marcia râzând, cu lacrimi în ochi, soțului ei, Benny.

Marcia și Benny predau istorie, erau originari din Sud și chiar semănau, cu trupurile lor plăpânde, tenul de culoarea mierii și buclele lungi care le mângâiau gâtul. Își purtau dragostea ca pe un parfum greu, exudând o dedicare străvezie, atingându-se unul pe celălalt, citându-se unul pe celălalt în conversații. Privindu-i, Ifemelu își imagina viața pe care ar fi avut-o ea și Blaine, într-o căsuță de pe o stradă liniștită, cu pereți plini de țesături indoneziene vopsite cu ceară, cu sculpturi africane

strălucind prin diverse colțuri, ducându-și traiul în murmurul neîntrerupt al fericirii.

Benny turna băuturi. Marcia se plimba de colo-colo, încă surprinsă, uitându-se la platourile cu mâncare comandată de pe masa din sufragerie și apoi în sus la baloanele care se loveau ușor de tavan.

— Când ai făcut toate astea, puiule? Am lipsit doar o oră!

A îmbrățișat pe toată lumea, în timp ce își ștergea lacrimi. Înainte să o îmbrățișeze pe Ifemelu, o undă de îngrijorare i-a săgetat chipul, iar Ifemelu a știut că Marcia uitase cum o cheamă.

— Sunt *atât* de bucuroasă să te văd din nou, îți mulțumesc că ai venit, a zis ea, cu o supradoză de sinceritate, rostind „atât" cu emfază, pentru a compensa faptul că îi uitase numele.

— Chile! i-a zis lui Blaine, care a îmbrățișat-o și a ridicat-o puțin de la podea, amândoi râzând.

— Ești mai ușoară decât anul trecut! a spus el.

— Și arată mai tânără cu fiecare zi! a spus Paula, fosta iubită a lui Blaine.

— Marcia, ne vinzi și nouă poțiunea magică? a întrebat o femeie pe care Ifemelu nu o cunoștea, cu părul ca o căscheță de platină.

— Secretul ei e sexul bun, a spus serioasă Grace, o femeie de origine coreeano-americană care preda studii afro-americane, micuță și suplă, mereu îmbrăcată șic-relaxat, încât părea mereu să plutească în mătăsuri. „Sunt o pasăre rară, o stângistă creștină țăcănită", îi spusese lui Ifemelu când o întâlnise prima oară.

— Ai auzit, Benny? a întrebat Marcia. Secretul nostru e sexul bun.

— Corect! a zis Benny și i-a făcut cu ochiul. Hei, l-a văzut cineva dimineață pe Barack Obama la anunțarea candidaturii?

— Da, a fost la știri toată ziua, a spus Paula. Era scundă și blondă, cu un ten perfect, rozaliu, o persoană activă și

sănătoasă, care o făcea pe Ifemelu să se întrebe dacă nu cumva practica echitația.

— Eu nici măcar nu am televizor, a spus Grace, cu un oftat autozeflemitor. Abia de curând mi-am călcat pe inimă și mi-am luat mobil.

— O să-l dea în reluare, a zis Benny.

— Haideți să mâncăm!

Era Sterling, înstăritul grupului, despre care Blaine îi spusese că se trăgea dintr-o veche familie aristocrată din Boston, el și tatăl lui fuseseră admiși din oficiu la Harvard. Avea orientări de stânga și era bine intenționat, jenat de conștientizarea numeroaselor sale privilegii. Nu-și permitea niciodată să-și exprime opiniile. „Da, înțeleg ce vrei să spui", zicea adesea.

Mâncarea a fost garnisită cu multe laude și vin, pui prăjit, verdețuri, plăcinte. Ifemelu și-a pus câte puțin, mulțumită că avusese inspirația să rontăie niște nuci înainte să plece, nu îi plăcea bucătăria sudistă.

— N-am mai mâncat o turtă de mălai atât de bună de ani de zile, a zis Nathan, care stătea lângă ea.

Era un profesor nevrotic de literatură, care clipea des în spatele lentilelor de la ochelari, despre care Blaine îi spusese o dată că era singura persoană de la Yale în care avea încredere deplină. Nathan îi zisese, cu câteva luni înainte, cu mândrie în glas, că nu citea nicio lucrare literară publicată după 1930.

— S-a dus totul de râpă după anii '30, zisese el.

Îi povestise asta lui Blaine mai târziu, pe un ton agitat, aproape acuzator, adăugând că universitarii nu erau intelectuali, nu erau curioși, își construiau cazemate din cunoștințele lor de specialitate și rămâneau baricadați în ele.

— A, Nathan le are pe-ale lui. Nu pentru că e universitar, a spus Blaine.

Un nou ton defensiv începuse să se infiltreze în vocea lui Blaine când vorbeau despre prietenii lui, poate fiindcă bănuia

că Ifemelu nu se simțea în largul ei în preajma lor. Când mergeau împreună la prelegeri, nu pierdea nicio ocazie să o asigure că ar fi putut fi una mai bună sau că primele zece minute fuseseră plictisitoare, ca pentru a-i preîntâmpina criticile. Ultima prelegere la care participaseră fusese a fostei lui iubite Paula, la un colegiu din Middletown: Paula în picioare în fața sălii, într-o rochie petrecută, verde-închis, și cizme, cu un discurs fluent și ferm, deopotrivă provocatoare și fermecătoare, politologa tânără și drăguță care cu siguranță avea să obțină un post ca titular. Îl privise adeseori pe Blaine așa cum un student își privește profesorul, evaluându-și prestația în funcție de expresia lui. În timp ce ea vorbea, Blaine dăduse din cap continuu, și chiar oftase sonor o dată, ca și cum ceea ce auzea îi provoca o familiară și sublimă epifanie. Paula și Blaine rămăseseră buni prieteni, încă aveau același cerc de prieteni, după ce ea îl înșelase cu o femeie numită tot Paula și căreia acum i se spunea Pee.

— Aveam probleme în relație de ceva timp. A zis că doar experimenta cu Pee, dar mi-am dat seama că era mult mai mult și am avut dreptate, iată-le încă împreună, i-a spus Blaine lui Ifemelu, și ei i s-a părut totul prea inofensiv, prea politicos.

Chiar și felul prea prietenos în care Paula se purta cu ea i s-a părut prea clinic.

— Ce-ar fi să scăpăm de el și să mergem să bem ceva? îi spusese Paula lui Ifemelu în acea seară, după prezentarea ei, cu obrajii îmbujorați de exaltare și ușurată că îi ieșise bine.

— Sunt frântă de oboseală, îi răspunsese Ifemelu.

— Iar eu trebuie să mă pregătesc pentru cursul de mâine. Hai să facem ceva în weekend, OK? a zis Blaine și a îmbrățișat-o de rămas-bun.

— N-a fost prea rău, nu-i așa? a întrebat-o el pe Ifemelu în mașină, când se întorceau în New Haven.

— Aș fi putut să jur că ai orgasm, i-a spus ea și Blaine a râs.

Se gândise, în timp ce o urmărea vorbind, că Paula se potrivea cu ritmul lui Blaine într-un fel de care ea nu era în stare, iar acum s-a gândit la același lucru, în timp ce o urmărea pe Paula, lângă iubita ei Pee, mâncând a treia porție de salată verde și râzând la ceva ce spusese Marcia.

Femeia cu părul ca o caschetă mânca salata verde cu mâna.

— Noi, oamenii, n-ar trebui să mâncăm cu tacâmuri, a spus ea.

— Atunci de ce nu te duci să trăiești într-o peșteră? a pufnit zgomotos Michael de lângă Ifemelu și au râs toți, dar Ifemelu nu era convinsă că glumise. Michael nu suporta aberațiile. Îl plăcea, avea spicuri strâns împletite pe scalp și o expresie mereu sardonică, ironizând sentimentalismele.

— Michael e de treabă, dar încearcă atât de tare să fie autentic, încât poate părea plin de negativism, a spus Blaine când i-a făcut cunoștință cu Michael.

La nouăsprezece ani fusese închis pentru furtul unui automobil și îi plăcea să spună: „Unii negri nu apreciază educația până nu ajung la închisoare". Obținuse o bursă ca fotograf și prima oară când Ifemelu i-a văzut fotografiile alb-negru, un dans de umbre, delicatețea și vulnerabilitatea lor o luaseră prin surprindere. Se așteptase la imagini mai sumbre. Acum, una dintre acele fotografii atârna pe peretele din apartamentul lui Blaine, în fața biroului ei.

— Ți-am zis că i-am pus pe studenții mei să-ți citească blogul, Ifemelu? a întrebat-o Paula, peste masă. E interesant cât de încorsetați sunt în gândire și vreau să-i împing în afara zonei lor de confort. Mi-a plăcut la nebunie ultima ta postare, „Ponturi prietenești pentru americanul care nu e de culoare: cum să reacționezi când un american de culoare vorbește despre ce înseamnă să fii negru".

— Ce tare! a zis Marcia. Mi-ar plăcea să citesc asta.

Paula și-a scos telefonul și s-a jucat puțin cu el și a început să citească cu voce tare:

Dragă americanule care nu ești de culoare, dacă un american de culoare îți povestește despre o experiență a lui ca negru, te rog nu te grăbi să dai exemple din propria viață. Nu spune: „E exact ca atunci când eu...” Ai suferit. Toată lumea a suferit. Dar nu ai suferit din cauză că ești un american de culoare. Nu te grăbi să găsești explicații alternative pentru ce s-a întâmplat. Nu spune: „A, de fapt nu e de vină rasa, ci clasa. A, nu e de vină rasa, ci genul. Ah, nu e de vină rasa, ci Baba-Cloanța.” Vezi tu, americanii de culoare de fapt nu VOR *să fie de vină rasa. Ar prefera să nu se întâmple rahaturi rasiste. Așa că poate atunci când vorbesc despre rasă, este pentru că efectiv așa stau lucrurile? Nu spune: „Eu nu disting culorile”, pentru că dacă nu distingi culorile, atunci trebuie să mergi la medic și înseamnă că atunci când un bărbat de culoare este arătat la televizor ca fiind suspectat de o infracțiune în cartierul tău, tot ce vezi tu este o figură încețoșată violacee-cenușie-crem. Nu spune: „Ne-am săturat să vorbim despre rasă” ori „Singura rasă este rasa umană”. Și americanii de culoare au obosit să vorbească despre rasă. Își doresc să nu mai fie nevoie. Dar se tot întâmplă rahaturi. Nu-ți prefața răspunsurile cu: „Unul dintre cei mai buni prieteni ai mei este de culoare”, pentru că asta nu schimbă situația cu nimic și nimănui nu-i pasă și e posibil ca cel mai bun prieten al tău să fie de culoare și tu tot să faci căcaturi rasiste și probabil că oricum nu e adevărată partea cu „cel mai bun”, nu partea cu „prietenul”. Nu spune că bunicul tău a fost mexican, așa că tu nu poți fi rasist (te rog dă click aici pentru mai multe despre Nu există o ligă unită a oprimaților). Nu aminti de suferința stră-străbunicilor tăi irlandezi. Bineînțeles că au avut parte de o grămadă de căcaturi din partea celor deja stabiliți în America. La fel li s-a întâmplat și italienilor. La fel și est-europenilor. Dar exista o ierarhie. Acum o sută de ani, etnicii albi urau să fie urâți, dar era oarecum tolerabil pentru că măcar cei de culoare erau cu o treaptă mai jos decât ei. Nu spune că bunicul tău a fost șerb în Rusia când exista sclavie, pentru că lucrul care contează este că tu ești american acum și, fiind american, înseamnă că trebuie să-ți asumi toată treaba, beneficiile*

Americii și datoriile Americii, iar Jim Crow e o datorie a dracului de mare. Nu spune că e întocmai ca antisemitismul. Nu e. Ura împotriva evreilor presupunea și posibilitatea invidiei (evreii ăștia sunt atât de deștepți, evreii ăștia controlează totul) și trebuie să recunoaștem că un anumit respect, oricât de ranchiunos, însoțește această invidie. Ura împotriva americanilor de culoare nu presupune nicio posibilitate de invidie: negrii ăștia sunt atât de leneși, negrii ăștia sunt atât de lipsiți de inteligență.

Nu spune: „A, rasismul s-a încheiat, a trecut atâta timp de la sclavie". Vorbim despre probleme din anii 1960, nu 1860. Dacă vei cunoaște un american de culoare în vârstă din Alabama, probabil că își va aminti de vremurile când trebuia să coboare de pe trotuar pentru ca un alb să treacă. Zilele trecute, am cumpărat o rochie din 1960, în stare perfectă, de pe eBay, și o port frecvent. Când o purta proprietara originară, americanii de culoare nu puteau vota fiindcă erau negri. (Și poate că proprietara originară era una dintre acele femei din faimoasele fotografii sepia, așteptând în grupuri mari în fața școlilor și strigându-le „Maimuță!" copiilor de culoare, pentru că nu voiau să meargă la aceeași școală cu progeniturile lor albe. Unde sunt acum acele femei? Dorm liniștite? Încă se mai gândesc la cum strigau „Maimuță"?) În sfârșit, nu adopta un ton de Hai să fim cinstiți și nu spune „Dar oamenii de culoare sunt și ei rasiști". Pentru că bineînțeles că avem cu toții prejudecăți (nu pot nici măcar să le sufăr pe unele dintre rudele mele de sânge, egoiste, hrăpărețe), dar rasismul înseamnă puterea unui grup, iar în America albii sunt cei care dețin această putere. În ce fel? Păi, nu albii sunt tratați ca niște rahați de comunitățile afro-americane sus-puse, și nu albilor li se refuză împrumuturi sau ipoteci exact din cauză că sunt albi, și nu juriații de culoare le acordă sentințe mai severe infractorilor albi decât celor negri pentru aceeași infracțiune, și nu ofițerii de poliție de culoare îi opresc pe albi pentru că sunt la volan și sunt albi, și nu companiile de culoare aleg să nu angajeze pe cineva pentru că numele lui sună ca al unui alb, și nu profesorii de culoare le spun copiilor albi că nu sunt destul de isteți ca să ajungă medici, și nu politicienii de culoare încearcă anumite manevre

pentru a reduce puterea votului albilor prin tot felul de procedee gerrymander[1], și agențiile de publicitate nu spun că nu pot folosi modele albe pentru a face reclamă unor produse sofisticate pentru că modelele albe nu sunt considerate „aspiraționale" de către „marea masă".

Deci, după această listă cu ce să nu faci, ce trebuie să faci? Nu sunt sigură. Încearcă să asculți, poate. Să auzi ce ți se spune. Și amintește-ți că nu e vorba despre tine. Americanii de culoare nu îți spun că tu ești de vină. Ei îți spun pur și simplu ce se întâmplă. Dacă nu înțelegi, pune întrebări. Dacă te simți prost să pui întrebări, spune că te simți prost să pui întrebări și apoi întreabă oricum. E ușor să îți dai seama când întrebarea vine din partea cuiva cu intenții bune. Apoi ascultă în continuare. Uneori, oamenii nu vor decât să fie auziți. În cinstea posibilităților de prietenie și conexiune și înțelegere!

— Ador partea cu rochia! a zis Marcia.

— E amuzant, dar în același timp îți dă fiori, a spus Nathan.

— Probabil că blogul te face să aduni bani frumoși din onorariile de vorbitor, a spus Michael.

— Doar că majoritatea merg la rudele mele flămânde din Nigeria, a spus Ifemelu.

— E bine să ai asta, a adăugat el.

— Să ai ce?

— Să știi de unde vii. Strămoși care sunt undeva departe în urma ta, genul ăsta de lucruri.

— Păi, da, a zis ea.

---

1 Termen folosit în politica americană, desemnând împărțirea unui stat în districte electorale în așa fel încât un partid politic să dețină majoritatea în cât mai multe districte, iar forța votantă a oponenților să fie concentrată în cât mai puține. Termenul vine de la guvernatorul Gerry al statului Massachusetts, care a reîmpărțit districtele electorale în scopul descris mai sus în anul 1812, și de la salamandră, forma cu care semăna unul dintre districtele rezultate. (n.t.)

El a privit-o, cu o expresie care a făcut-o să nu se simtă în largul ei, fiindcă nu era sigură ce exprima privirea lui, și apoi s-a uitat în altă parte.

— Trebuie să depășim acel mit, îi spunea Blaine prietenei Marciei cu părul ca o caschetă. Nu este nimic iudeo-creștin în istoria americană. Nimeni nu-i plăcea pe catolici și pe evrei. Era vorba de valori anglo-protestante, nu de valori iudeo-creștine. Chiar și Maryland-ul a încetat foarte repede să fie deschis catolicilor. S-a oprit brusc, și-a scos telefonul din buzunar și s-a ridicat. Scuzați-mă, oameni buni, a spus, și apoi, cu voce scăzută, către Ifemelu: E Shan. Mă întorc imediat, a mai spus, după care s-a dus în bucătărie să răspundă la telefon.

Benny a pornit televizorul și l-au privit pe Barack Obama, un bărbat slab într-un palton negru care părea cu o măsură prea mare, cu o postură ușor incertă. În timp ce vorbea, vălătuci groși de abur îi ieșeau din gură în aerul rece. „*Și acesta este motivul pentru care, în umbra Old State Capitol, unde Lincoln a îndemnat o lume divizată să rămână unită, unde speranțele comune și visurile comune sunt încă vii, vin în fața dumneavoastră astăzi pentru a-mi anunța candidatura pentru președinția Statelor Unite ale Americii.*"

— Nu pot să cred că l-au convins să facă asta. Tipul are potențial, dar trebuie să se maturizeze. Cuvintele lui au nevoie de ceva greutate. O să distrugă totul pentru oamenii de culoare pentru că n-are nicio șansă, și apoi nicio persoană de culoare n-o să mai poată candida în următorii cincizeci de ani în țara asta, a spus Grace.

— Mie-mi dă o stare bună! a zis Marcia, râzând. Ador chestia asta, ideea să construim o Americă plină de speranță.

— Eu cred că are șanse, a zis Benny.

— A, nu poate câștiga. L-ar împușca în genunchi înainte, a spus Michael.

— E așa o gură de aer proaspăt să vezi un politician care înțelege nuanțele, a spus Paula.

— Da, a zis Pee.

Avea brațele prea bronzate, suple și cu mușchii proeminenți, o tunsoare pixie și un aer de intensă anxietate, era genul de persoană a cărei iubire ar fi fost sufocantă.

— Când vorbește, pare atât de deștept, de articulat, a mai adăugat ea.

— Parcă *ai fi mama*, a spus Paula pe tonul caustic cu care reiei o ceartă intimă, în care cuvintele înseamnă altceva. Ce e atât de remarcabil la faptul că e articulat?

— Suntem hormonale, Pauly? a întrebat Marcia.

— Chiar e! a zis Pee. N-ați văzut că a mâncat tot puiul?

Paula a ignorat-o pe Pee și, sfidătoare parcă, s-a întins după încă o felie de plăcintă cu dovleac.

— Ce crezi despre Obama, Ifemelu? a întrebat Marcia, și Ifemelu a bănuit că Benny sau Grace îi șoptiseră numele ei la ureche, iar acum Marcia era nerăbdătoare să-și afișeze cunoștințele nou dobândite.

— Îmi place Hillary Clinton, a zis Ifemelu. Nu prea știu nimic despre tipul ăsta Obama.

— Ce am pierdut? a revenit Blaine în cameră.

— Shan e OK? a întrebat Ifemelu. Blaine a încuviințat.

— Nu contează ce părere are cineva despre Obama. Adevărata întrebare este dacă albii sunt pregătiți pentru un președinte negru, a spus Nathan.

— Eu sunt pregătită pentru un președinte negru. Dar nu cred că e și poporul, a zis Pee.

— Serios, ai vorbit cumva cu mama? a întrebat-o Paula. Și ea a spus exact același lucru. Dacă tu ești pregătită pentru un președinte negru, atunci cine trăiește în această țară vagă care nu e pregătită? Oamenii spun asta când nu pot spune că ei nu sunt pregătiți. Însăși ideea de a fi pregătit e ridicolă.

Ifemelu a împrumutat aceste cuvinte peste câteva luni, într-o postare scrisă în nebunia ultimelor zile de campanie

prezidențială: „Însăși ideea de a fi pregătit e ridicolă". *Chiar nu-și dă nimeni seama cât de absurd este să îi întrebi pe oameni dacă sunt pregătiți pentru un președinte de culoare? Pentru Mickey Mouse ca președinte sunteți pregătiți? Dar pentru Kermit Broscoiul? Sau pentru Rudolph Renul lui Moș Crăciun?*

— Familia mea are un istoric liberal impecabil, am bifat toate răspunsurile corecte, a spus Paula, cu o grimasă ironică, rotind piciorul paharului de vin gol. Dar părinții mei erau mereu nerebdători să le spună prietenilor lor că Blaine predă la Yale. Ca și cum spuneau că era printre puținii buni.

— Ești prea dură cu ei, Pauly, a zis Blaine.

— Nu, serios, ție nu ți s-a părut? a întrebat ea. Îți amintești acea groaznică Zi a Recunoștinței de la ai mei?

— Adică atunci când am vrut eu macaroane cu brânză?

— Nu, nu la asta mă refer, a râs Paula. Dar nu a spus la ce se referea și, astfel, amintirea a rămasă nerostită, învăluită în intimitatea lor.

— M-a făcut geloasă, i-a spus Ifemelu lui Blaine când s-au întors acasă.

Și *era* gelozie, acel nod inconfortabil, acea neliniște din stomac. Paula avea aerul unui adevărat ideolog, ar fi putut, își imagina Ifemelu, să alunece cu ușurință înspre anarhie, să stea în prima linie a protestelor, sfidând bastoanele polițiștilor și injuriile scepticilor. Să simtă asta despre Paula însemna să se simtă neîmplinită în comparație cu ea.

— N-ai de ce să fii geloasă, Ifem, a spus Blaine.

— Puiul prăjit pe care tu îl mănânci nu e puiul prăjit pe care îl mănânc eu, dar e puiul prăjit pe care îl mănâncă Paula.

— Poftim?

— Pentru tine și Paula, puiul prăjit e pané. Pentru mine, nu. M-am gândit doar la cât de multe aveți în comun.

— Avem în comun puiul prăjit? Îți dai seama cât de forțată este metafora asta? Blaine râdea, un râs blajin, afectuos. Gelozia ta e oarecum drăguță, dar în niciun caz nu e nimic între noi.

Ifemelu știa că nu era nimic. Blaine n-ar fi înșelat-o. Era prea impregnat de bunătate. Fidelitatea îi venea firesc, nu se uita după femeile frumoase de pe stradă pentru că nu-i trecea prin cap. Dar era geloasă pe reziduurile emoționale dintre el și Paula, și pentru că Paula era ca el, era bună ca el.

Călătorind când ești de culoare

Un prieten al unui prieten, un AdC de treabă, putred de bogat, scrie o carte intitulată Călătorind când ești de culoare. Nu doar de culoare, spune el, ci vizibil de culoare, deoarece există o mulțime de nuanțe și, nu mi-o luați în nume de rău, dar nu se referă la persoanele acelea de culoare care arată a portoricani sau brazilieni sau ceva de genul ăsta, el se referă la cei vizibil de culoare. Fiindcă lumea te tratează diferit. Deci iată ce spune: „Mi-a venit ideea cărții în Egipt. Ajung în Cairo, și un arab egiptean mă face barbar negru. Eu sunt ceva de genul: hei, aici ar trebui să fim în Africa! Așa că am început să mă gândesc la alte părți ale lumii și la cum ar fi dacă ai călători acolo ca negru. Mai negru ca mine nu se poate. Sudiștii albi de astăzi s-ar uita la mine și s-ar gândi: ia uite ditamai vlăjganul negru tuci. În ghiduri ți se spune la ce să te aștepți dacă ești homosexual sau femeie. Draci, trebuie să o facă și dacă ești vizibil de culoare. Să le spună negrilor care călătoresc cum stau lucrurile. Nu e ca și cum cineva o să te împuște, dar ar fi grozav să știi unde să te aștepți că oamenii se vor holba la tine. În Pădurea Neagră din Germania, se holbează destul de ostil. În Tokyo sau Istanbul, nimeni n-are nicio treabă. În Shanghai, lumea se holbează intens, în Delhi, supărător. M-am gândit: Hei, oare nu suntem cu toții parte din asta? Știți voi, persoane de culoare și toate cele? Citisem că Brazilia este Mecca raselor, așa că mă duc la Rio și nimeni nu arată ca mine în restaurantele și hotelurile bune. Oamenii se comportă ciudat când mă așez la coada de la clasa întâi la aeroport. Ciudat într-un

fel oarecum simpatic, ca și cum e o greșeală, nu poți să arăți așa și să zbori la clasa întâi. Merg în Mexic și se holbează la mine. Nu într-un fel ostil, dar te face pur și simplu să devii conștient că ieși în evidență, te plac, dar tot ești King Kong pentru ei". Și în acest punct, Profesor Sexy spune: „America Latină ca întreg are o relație realmente complicată cu noțiunea de a fi negru, care este umbrită de toată povestea cu «suntem toți metiși» pe care și-o spun. Mexic nu e un loc la fel de rău ca Guatemala sau Peru, unde privilegiile albilor sunt mult mai evidente, însă acestea din urmă sunt țări cu o populație de culoare mult mai numeroasă". Și un alt prieten spune: „Negrii indigeni sunt mereu tratați mai rău decât negrii non-indigeni, peste tot în lume. Prietena mea născută și crescută în Franța din părinți togolezi pretinde că e anglofonă când merge la cumpărături în Paris, pentru că vânzătorii sunt mai amabili cu persoanele de culoare care nu vorbesc franceza. La fel cum americanii de culoare au parte de mai mult respect în țările africane". Ce părere aveți? Vă rog postați propriile Povești de Călătorie.

CAPITOLUL 37

Lui Ifemelu i s-e părut că doar a clipit și, când a deschis ochii, Dike era complet schimbat, verișorul ei dispăruse, iar locul îi fusese luat de un băiat care nu mai arăta ca un băiat, înalt de 1,80 m, musculos, care juca baschet în echipa liceului, având-o ca iubită pe Page, puștoaica blondă și fâșneață care purta fuste minuscule și converși. O dată, când Ifemelu l-a întrebat „Cum merg lucrurile cu Page?", Dike a răspuns: „Nu facem încă sex, dacă asta întrebi".

Seara, șase-șapte prieteni se strângeau la el în cameră, cu toții albi, în afară de Min, chinezul înalt ai cărui părinți predau la universitate. Se jucau pe calculator și se uitau pe YouTube, înțepându-se și hârjonindu-se, cu toții învăluiți în aura sclipitoare a tinereții fără griji, și Dike era nucleul grupului. Cu toții

râdeau la glumele lui și-i căutau aprobarea, și într-un fel discret, tacit, îl lăsau pe el să ia toate deciziile: dacă să comande pizza, dacă să meargă la ping-pong. În preajma lor, Dike se schimbase, avea acum o înfumurare în voce și în mers, cu umerii mereu drepți, ca la paradă, și-și presăra discursul cu „gen" și „frate".

— De ce vorbești așa cu prietenii tăi, Dike? a întrebat Ifemelu.

— Hai, vară-mea, mă lași? a zis el cu o mutră comică exagerată care a făcut-o să râdă.

Ifemelu și l-a imaginat în facultate, avea să fie ghidul perfect, conducând un cârd de potențiali studenți și pe părinții lor, arătându-le care erau lucrurile minunate din campus și având grijă să adăuge ceva ce lui îi displăcea, mereu amuzant și inteligent și jovial, iar fetele aveau să se îndrăgostească de el la prima vedere, băieții aveau să-l invidieze, iar părinții aveau să-și dorească ca odraslele lor să îi semene.

Shan purta o bluză aurie, fără sutien, cu sânii legănându-i-se în mers. Flirta cu toată lumea, atingeri pe braț, îmbrățișări prea strânse, sărutări pe obraz prea lungi. Complimentele ei erau îmbibate de o extravaganță care le făcea să pară nesincere, însă prietenii ei zâmbeau și înfloreau în lumina lor. Nu conta ce spunea, conta că o spunea Shan. Ifemelu era pentru prima dată la un salon al lui Shan și avea emoții. Nu avea niciun motiv, se strânseseră doar câțiva prieteni, și totuși avea emoții. Se tot gândise cu ce să se îmbrace, probase și renunțase la nouă ținute înainte să se hotărască la rochia turcoaz care îi subția talia.

— Bună! a spus Shan când Blaine și Ifemelu au sosit, îmbrățișându-i. Grace vine? l-a întrebat pe Blaine.

— Da. Vine cu următorul tren.

— Grozav. N-am mai văzut-o de atâta vreme. Shan și-a coborât vocea și i-a spus lui Ifemelu: Am auzit că Grace fură lucrările de cercetare ale studenților ei.

— Poftim?

— Grace. Am auzit că fură lucrările de cercetare ale studenților ei. Știai?

— Nu, a zis Ifemelu. I s-a părut ciudat să îi spună Shan asta despre prietena lui Blaine, dar a făcut-o să se simtă specială, inclusă în cercul intim al bârfelor lui Shan. Apoi, brusc rușinată că nu fusese îndeajuns de puternică să-i ia apărarea lui Grace, pe care o plăcea, a spus: Nu cred că e adevărat nici pe departe.

Însă Shan nu mai era atentă.

— Vreau să îl cunoști pe cel mai sexy bărbat din New York, Omar, a spus ea, prezentându-i lui Ifemelu un tip înalt ca un baschetbalist, cu o tunsoare prea perfectă, curbată exact pe frunte, cu unghiuri ascuțite spre urechi. Atunci când Ifemelu i-a întins mâna, el s-a înclinat ușor, cu mâna la piept, și a zâmbit. Omar nu atinge femeile care nu îi sunt rude, a spus Shan. Ceea ce e foarte sexy, nu? Apoi și-a înclinat capul privindu-l pe Omar cu subînțeles.

— Acestea sunt frumoasa și absolut originala Maribelle și la fel de frumoasa ei iubită, Joan. Mă fac să mă simt prost! a spus Shan, în timp ce Maribelle și Joan chicoteau, două femei albe, mărunțele, cu ochelari supradimensionați cu rame negre.

Amândouă purtau rochii scurte, una cu franjuri de dantelă, cealaltă roșie cu buline albe, cu acel aer ușor fanat, ușor neglijent al hainelor *vintage*. Păreau costumate. Bifau toate căsuțele unui anumit profil al clasei mijlocii educate și deschise la minte: dragostea pentru rochiile care erau mai degrabă interesante decât drăguțe, dragostea pentru eclectic, dragostea pentru ceea ce trebuiau să iubească. Ifemelu și le-a imaginat călătorind: colecționau lucruri inedite și își umpleau casa cu ele, mărturii neșlefuite ale șlefuirii lor.

— Iată-l pe Bill! a spus Shan, îmbrățișându-l pe bărbatul musculos, cu tenul închis la culoare și cu o fedora pe cap. Bill e scriitor, dar, spre deosebire de noi ceilalți, întoarce banii cu

lopata. Shan aproape ciripea. Bill are o idee grozavă pentru o carte de călătorii intitulată *Călătorind când ești de culoare.*

— Mi-ar plăcea să-mi povestești mai multe, a zis Ashanti.

— Apropo, Ashanti, ador cum ți-ai aranjat părul, a spus Shan.

— Mulțumesc! a zis Ashanti.

Era o apariție: la încheieturi, la gât și în codițe îi zornăiau cochilii. Spunea frecvent „pământul-mamă" și „religia yoruba", privind-o pe Ifemelu pentru confirmare, o parodie a Africii la care Ifemelu nu adera, și apoi se simțea prost fiindcă nu aderase.

— Ai în sfârșit o copertă care-ți place? a întrebat-o Ashanti.

— Să-mi „placă" e mult spus, a zis Shan. Deci, fiți atenți, e o autobiografie, nu? Despre o grămadă de lucruri, despre cum am crescut în acest oraș complet alb, fiind singurul copil de culoare de la grădiniță, despre moartea mamei mele, despre toate lucrurile astea. Editorul îmi citește manuscrisul și îmi spune: „Înțeleg că rasa e importantă aici, dar trebuie să ne asigurăm că volumul transcende subiectul rasei, în așa fel încât să nu fie doar despre asta". Iar eu mă gândesc: Dar de ce trebuie să transcend subiectul rasei? Știți, ca și cum rasa ar fi o fiertură pe care cel mai bine e să o servești călduță, diluată cu alte lichide, altfel albii n-or s-o poată înghiți.

— Amuzant, a zis Blaine.

— Îmi tot sublinia dialogurile din manuscris și nota pe margine: „Oamenii chiar vorbesc așa?" Iar eu mă gândeam: Hei, câți oameni de culoare cunoști? Vreau să zic, ca egali, ca prieteni. Nu mă refer la recepționistul de la birou sau la acel unic cuplu de culoare al cărui puști merge la aceeași școală cu al tău și pe care îi saluți. Mă refer la oameni pe care chiar să-i cunoști. Nu cunoști niciunul. Cum de-mi spui tocmai tu cum vorbesc cei de culoare?

— Nu e vina lui. Nu avem suficienți oameni de culoare din clasa mijlocie în jur, a spus Bill. Mulți liberali albi încearcă să-și

facă prieteni de culoare. Dar sunt aproape la fel de greu de găsit ca o donatoare de ovule de optsprezece ani, înaltă, blondă și studentă la Harvard.

Au râs cu toții.

— Am scris scena asta despre ceva ce mi s-a întâmplat când eram la masterat, despre o femeie din Gambia pe care o cunoșteam. Adora ciocolata de menaj. Avea mereu o ciocolată de menaj în geantă. În fine, locuia la Londra și era îndrăgostită de un alb englez, și el își părăsea soția pentru ea. Deci eram într-un bar, și ea ne povestea asta, mie, unei alte tipe și unui tip, Peter. Un tip scund din Wisconsin. Și știți ce i-a spus Peter? I-a spus: „Probabil că soția lui se simte și mai prost știind că ești de culoare". A zis-o ca și cum era de la sine înțeles. Nu că soția s-ar fi simțit suficient de prost că era vorba de o altă femeie, ci că era vorba de o femeie de culoare. Așa că am introdus-o în carte, iar editorul vrea să o schimbe, spune că nu este *subtilă*. De parcă viața ar fi mereu subtilă, în pizda mă-sii. Și-apoi scriu despre mama care se înăcrise la muncă pentru că simțea că se plafonase și că nu îi permiteau să avanseze fiindcă era de culoare, și editorul îmi spune: „Am putea nuanța puțin? Poate că mama ta nu se înțelegea cu vreunul dintre colegi? Sau fusese deja diagnosticată cu cancer?" Crede că ar trebui să complicăm situația, să nu fie doar despre rasă. Iar eu zic: Dar *a fost* despre rasă. Era înăcrită deoarece credea că, dacă nu ar fi fost de culoare, ar fi ajuns vicepreședinte. Și a vorbit foarte mult despre asta până a murit. Dar, cumva, experiența mamei e brusc fără nuanțe. „Nuanță" înseamnă să nu îi faci pe oameni să se simtă incomod, în așa fel încât toți să fie liberi să se gândească la ei înșiși ca la niște persoane *individuale*, care au ajuns acolo unde sunt datorită *realizărilor* lor.

— Poate că ar trebui să o transformi într-un roman, a zis Maribelle.

— Glumești? a întrebat Shan, puțin amețită, puțin teatrală, stând acum în lotus pe podea. Nu poți să scrii un roman onest despre rasă în țara asta. Dacă scrii despre felul în care oamenii sunt într-adevăr afectați de rasă, e prea *evident*. Scriitorii de culoare care scriu ficțiune în țara asta, toți trei, nu cei zece mii care scriu aberațiile de cărți despre ghetou cu acele coperte strălucitoare, au două alternative: să scrie prețios sau pretențios. Când nu alegi niciuna, nimeni nu știe unde să te încadreze. Așa că, dacă ai de gând să scrii despre rasă, trebuie să ai grijă să o faci atât de liric și de subtil, încât cel care nu citește printre rânduri nici măcar să nu știe că este despre rasă. Știți voi, o meditație proustiană, diluată și încețoșată, care la final te lasă diluat și încețoșat.

— Sau găsește un scriitor alb. Ei pot scrie deschis despre rasă și pot deveni activiști fervenți pentru că furia lor nu e amenințătoare, a spus Grace.

— Ce ziceți de cartea asta nouă, *Monk Memoirs* (*Amintirile unui călugăr*)? a întrebat Mirabelle.

— E o carte lașă, nesinceră. Ai citit-o? a întrebat Shan.

— Am citit o recenzie, a zis Maribelle.

— Asta e problema. Citești mai multe recenzii decât cărți.

Maribelle s-a înroșit. Lui Ifemelu i s-a părut că putea accepta așa ceva doar de la Shan.

— În țara asta privim ficțiunea foarte ideologic. Dacă un personaj nu ne este familiar, atunci personajul devine necredibil, a spus Shan. Nici măcar nu mai poți citi ficțiune americană ca să-ți faci o idee despre cum e viața cu adevărat în zilele noastre. Citești ficțiune americană ca să afli despre albi disfuncționali care fac lucruri ciudate pentru ceilalți albi.

Toată lumea a râs. Shan părea încântată, ca o fetiță care-și etala talentul la cântat în fața iluștrilor prieteni ai părinților.

— Dar lumea nu arată ca încăperea asta, a spus Grace.

— Dar ar putea să arate, a zis Blaine. Noi suntem dovada că lumea poate fi ca încăperea asta. Poate fi un spațiu sigur și echitabil pentru toată lumea. Trebuie doar să dărâmăm zidurile privilegiului și ale opresiunii.

— A vorbit fratele meu hippiot, a spus Shan.

Din nou, au râs cu toții.

— Ar trebui să scrii pe blog despre asta, Ifemelu, a spus Grace.

— Apropo, știți de ce Ifemelu poate să scrie pe blog? a zis Shan. Pentru că e din Africa. Ea scrie din afară. Nu simte cu adevărat toate lucrurile despre care scrie. Totul e străin și straniu pentru ea. Așa că poate să scrie acele lucruri și să primească toate acele elogii și să fie invitată la prelegeri. Dacă ar fi fost afro-americană, ar fi fost pur și simplu catalogată ca furioasă, și apoi exclusă.

Încăperea s-a scufundat, pentru o clipă, în tăcere.

— Pot fi de acord cu asta, a zis Ifemelu, disprețuind-o pe Shan și pe ea însăși pentru că se lăsase prinsă în vraja ei.

Era adevărat că rasa nu era brodată pe țesătura istoriei ei, nu-i fusese gravată în suflet. Totuși, și-ar fi dorit ca Shan să i-o fi spus când erau singure, și nu acum, jubilând, în fața prietenilor, lăsând-o pe Ifemelu cu gustul amar al dezolării.

— Mare parte din asta e ceva relativ nou. Identitățile persoanelor de culoare și ale celor pan-africane erau de fapt puternice la începutul secolului al XIX-lea. Războiul Rece i-a forțat pe oameni să aleagă: ori deveneai internaționalist, ceea ce, bineînțeles, pentru americani însemna comunist, ori deveneai parte a capitalismului american, alegerea elitei afro-americane, a zis Blaine, ca și cum i-ar fi venit în apărare lui Ifemelu, însă ei i s-a părut prea abstract, prea stângace, prea târziu.

Shan i-a aruncat o privire lui Ifemelu și a zâmbit, un zâmbet cu potențialul unei mari cruzimi. Peste câteva luni, când Ifemelu s-a certat cu Blaine, s-a întrebat dacă nu cumva furia

îi fusese alimentată de Shan, o furie pe care n-a înțeles-o niciodată pe deplin.

Nu e și Obama negru?

Mulți (majoritatea albi) spun că Obama nu e negru, e birasial, multirasial, alb-și-negru, orice, numai negru nu. Pentru că mama lui a fost albă. Dar rasa nu este biologie, este sociologie. Rasa nu este genotip, este fenotip. Rasa contează din cauza rasismului. Iar rasismul este absurd, fiindcă este despre felul în care arăți. Nu despre sânge. E despre culoarea pielii și forma nasului și despre cât de creț ai părul. Booker T. Washington și Frederick Douglass aveau tați albi. Imaginați-vi-i spunând că nu sunt negri.

Imaginați-vi-l pe Obama, cu pielea de culoarea migdalei prăjite, cu părul creț, răspunzând la un recensământ: sunt oarecum alb. Sigur, i s-ar răspunde. Mulți americani de culoare au un alb în arborele genealogic, deoarece proprietarilor albi de sclavi le plăcea să dea iama noaptea prin taberele sclavilor. Dar te naști cu pielea închisă la culoare, asta e. (Deci, dacă ești acea femeie blondă cu ochi albaștri care spune „Bunicul meu a fost nativ american, așa că și eu sunt discriminată", atunci când lumea de culoare vorbește despre căcaturile care li se întâmplă, te rog încetează.) În America, nu e la latitudinea ta să decizi ce rasă ești. Lucrul acesta se decide pentru tine. Barack Obama, arătând în felul în care arată, acum cincizeci de ani ar fi trebuit să stea în spate în autobuz. Dacă orice tip de culoare comite astăzi o infracțiune, Barack Obama ar putea fi oprit și luat la întrebări deoarece corespunde profilului. Și care ar fi acel profil? „Bărbat negru".

CAPITOLUL 38

Blaine nu îl plăcea pe Boubacar și poate că asta a contat sau n-a contat în disputa lor, însă Blaine nu îl plăcea pe Boubacar, și ziua ei a început cu o vizită la cursul lui Boubacar. Ea și Blaine

îl întâlniseră la un dineu dat de universitate în onoarea sa, un profesor senegalez cu pielea nisipie, care tocmai se mutase în SUA pentru a preda la Yale. Avea o inteligență caustică și un respect de sine la fel de caustic. Stătea în capul mesei, bând vin roșu și vorbind sec despre președinții francezi pe care îi cunoscuse, despre universitățile franceze care îi oferiseră un post.

— Am venit în America fiindcă vreau să-mi aleg singur stăpânul, a spus. Dacă trebuie să am un stăpân, atunci mai bine America decât Franța. Dar nu voi mânca niciodată un fursec și nici nu voi merge la McDonald's. Ce barbarie!

Pe Ifemelu o fascina și o amuza. Îi plăcea accentul lui, îi plăcea engleza lui impregnată de wolof și franceză.

— Mi s-a părut grozav, i-a spus lui Blaine mai târziu.

— E interesant cum spune lucruri banale și crede că sunt profunde, a zis Blaine.

— Are un ego puțin gonflat, dar la fel era al tuturor celor de la masă, a spus Ifemelu. Nu trebuie ca toți cei de la Yale să fie așa? Nu după asta vă angajează?

Blaine n-a râs, așa cum ar fi făcut de obicei. A simțit, în reacția lui, o antipatie teritorială străină naturii sale, a surprins-o. Lui Blaine îi plăcea să adopte un accent franțuzesc prost și să-l imite pe Boubacar. „Africanii francofoni se dau în vânt după cafea, africanii anglofoni se dau în vânt după ceai. E imposibil să bei un *café au lait* adevărat în țara asta!"

Poate că îi repugna cât de încântată fusese de Boubacar în acea primă zi, după desert, ca și cum ar fi fost o persoană care vorbea aceeași limbă tăcută ca și ea. Îl tachinase în legătură cu africanii francofoni, cât de fezandată le era mintea de către francezi și cât de exagerat de sensibili deveniseră, atât de conștienți de cusururile europene și, totuși, prea îndrăgostiți de europenitate. Boubacar râsese, un râs familial, nu ar fi râs astfel cu un american, ar fi fost tăios dacă un american ar fi îndrăznit să-i spună același lucru. Poate că lui Blaine îi repugna această

reciprocitate, acest ceva primar, african, din care se simțea exclus. Dar sentimentele ei pentru Boubacar erau fraterne, lipsite de dorință. Se întâlneau adesea la ceai în librăria Atticus și vorbeau sau, mai bine spus, ea asculta, din moment ce el vorbea în majoritatea timpului despre politica din țările vest-africane și familie și acasă, și ea se întorcea mereu revigorată.

Încă dinainte ca Boubacar să îi spună despre noua bursă în științe umaniste de la Princeton, Ifemelu începuse deja să-și analizeze trecutul. O cuprinsese o neliniște. Îndoielile pe care le avea în privința blogului sporiseră.

— Trebuie să-ți depui dosarul. Ar fi perfect pentru tine, i-a spus el.

— Nu fac parte din lumea academică. Nu am nici măcar o diplomă de licență.

— Actualul bursier este un muzician de jazz strălucit, dar nu a absolvit decât liceul. Vor oameni care fac lucruri noi, care depășesc bariere. Trebuie să aplici și te rog folosește recomandarea mea. Trebuie să pătrundem în astfel de locuri, știi. Este singura cale prin care putem schimba discuția.

Alături de el, în acea cafenea, a fost impresionată și a simțit afinitatea cordială a unui lucru împărtășit.

Boubacar o invitase de multe ori la seminarul său despre problemele africane contemporane. „Ai putea găsi ceva despre care să scrii pe blog", îi spusese. Și, astfel, în ziua în care a început cearta cu Blaine, a mers la seminarul lui. S-a așezat în spatele sălii, lângă fereastră. Afară, frunzele cădeau din maiestuoșii arbori bătrâni, oameni înfășurați în fulare se grăbeau pe alei cu pahare de carton în mână, femeile, mai ales asiaticele, treceau cochete în fustele lor strâmte și ghetele cu toc înalt. Toți studenții lui Boubacar aveau laptop-uri în față, cu ecranele luminate de e-mail-uri, căutări pe Google, fotografii cu celebrități. Din când în când, deschideau un Word și notau câteva cuvinte ale

lui Boubacar. Aveau jachetele pe spătarele scaunelor și limbajul lor corporal, ușor nerăbdător, spunea: Știm deja răspunsurile. După curs, mergeau la cafeneaua din bibliotecă și cumpărau un sandviș cu zhou din Africa de Nord sau un curry din India și, pe drum către următorul curs, un grup de studenți le oferea prezervative și acadele, iar seara mergeau la ceai la reședința decanului, unde un președinte latino-american sau un laureat Nobel le răspundea la întrebări de parcă ar fi fost importanți.

— Studenții tăi stăteau toți pe Internet, i-a zis lui Boubacar în drum spre biroul lui.

— Studenții ăștia nu au nimic împotriva prezenței lor aici. Sunt convinși că aici le e locul, că și-au câștigat dreptul și că plătesc pentru el. *Au fond*, ne-au cumpărat pe toți. Acest *hybris* e cheia măreției Americii, a spus Boubacar, cu o beretă de fetru negru pe cap, cu mâinile în buzunarele jachetei. De aceea, ei nu înțeleg de ce ar trebui să fie recunoscători că stau în fața lor.

Tocmai ajunseseră în birou când s-a auzit un ciocănit în ușa întredeschisă.

— Intră, a spus Boubacar.

Kavanagh a intrat. Ifemelu îl întâlnise de câteva ori, era un asistent de la istorie care copilărise în Congo. Avea părul cârlionțat și era mereu indispus, părând mai potrivit să relateze de la fața locului războaie periculoase de la celălalt capăt al globului decât să le predea istorie studenților. I-a spus lui Boubacar din ușă că își lua un an sabatic, că departamentul dădea un prânz în cinstea lui și i se spusese că vor avea sandvișuri sofisticate cu chestii precum germeni de grâu.

— Dacă sunt suficient de plictisit, am să trec pe-acolo, a spus Boubacar.

— Ar trebui să vii și tu, i-a spus Kavanagh lui Ifemelu. Sincer.

— O să vin, a spus ea. Un prânz gratis e mereu binevenit.

După ce a ieșit din biroul lui Boubacar, Blaine i-a trimis un mesaj: *Ai auzit despre dl White de la bibliotecă?*

Primul ei gând a fost că dl White murise, nu s-a întristat prea tare și s-a simțit vinovată pentru asta. Dl White era paznic la bibliotecă și verifica copertele cărților, un bărbat cu ochi apoși și piele atât de închisă la culoare încât părea albăstruie. Era atât de obișnuită să-l vadă pe scaun, o față și un tors, încât prima oară când îl văzuse mergând, mersul lui o întristase: cu umerii căzuți, parcă împovărați de pierderi definitive. Blaine se împrietenise cu el cu ani în urmă și uneori, în pauză, stătea de vorbă cu el.

— E o enciclopedie, îi spunea Blaine lui Ifemelu.

Îl întâlnise și ea pe dl White de câteva ori. „Are cumva o soră?", îl întreba pe Blaine, arătând către Ifemelu. Sau spunea „Arăți obosit, omule. Te ține cineva treaz până târziu?" într-un fel care lui Ifemelu i se părea indecent. De fiecare dată când dădeau mâna, dl White îi strângea degetele, un gest plin de subînțeles și ea se elibera repede din strânsoare și îi evita privirea până plecau. Era în acea strângere de mână un apropo, ceva libidinos, și de aceea îi fusese mereu puțin antipatic, dar nu-i spusese niciodată lui Blaine fiindcă se simțea cumva prost că îl antipatiza. Dl White era, până la urmă, un bătrân de culoare doborât de viață, iar ea își dorea să fi putut trece cu vederea libertățile pe care și le lua.

— E amuzant că nu te-am mai auzit niciodată vorbind afro-americana, i-a spus lui Blaine prima oară când l-a auzit stând de vorbă cu dl White.

Sintaxa era diferită, cadențele mai ritmate.

— Cred că m-am obișnuit prea tare cu vocea mea de Oamenii-Albi-Ne-Privesc, a spus el. Și știi că tinerii de culoare nu prea mai fac trecerea de la un limbaj la altul. Puștii din clasa de mijloc nu vorbesc afro-americana, și puștii din cartierele rău famate vorbesc doar afro-americana, așa că nu mai au fluiditatea generației mele.

— O să scriu pe blog despre asta.

— Știam că asta o să spui.

I-a răspuns lui Blaine la mesaj: *Nu, ce s-a întâmplat? A pățit ceva dl White? Ai terminat? Vrei să mâncăm un sandviș?*

Blaine a sunat-o și a rugat-o să-l aștepte la colț și nu peste mult timp l-a văzut îndreptându-se către ea, o siluetă zveltă într-un pulovăr gri.

— Hei, a zis el și a sărutat-o.

— Miroși bine, a zis ea, și el a sărutat-o din nou.

— Ai supraviețuit cursului lui Boubacar? Chiar dacă n-au avut *croissante* sau *pain au chocolat* adevărate?

— Termină. Ce s-a întâmplat cu dl White?

În timp ce mergeau de mână spre magazinul de sandvișuri, el i-a povestit cum prietenul dlui White, un bărbat de culoare, trecuse pe la el în seara precedentă, și stătuseră în fața bibliotecii. Dl White i-a dat prietenului cheile de la mașină, pentru că acesta voia să o împrumute, iar prietenul i-a dat înapoi dlui White niște bani împrumutați mai demult. Un angajat alb al bibliotecii i-a văzut și a presupus că doi bărbați de culoare făceau trafic de droguri, așa că a chemat un supervizor. Supervizorul a chemat poliția. Poliția a venit și l-a ridicat pe dl White pentru interogatoriu.

— O, Doamne, a spus Ifemelu. E OK?

— Da. S-a întors la muncă. Blaine a făcut o pauză. Cred că se așteaptă la genul acesta de lucruri.

— Asta e adevărata tragedie, a spus Ifemelu, dându-și seama că folosea exact cuvintele lui Blaine, câteodată distingea în propriile fraze ecoul vocii lui.

Adevărata tragedie a lui Emmett Till, îi spusese el o dată, nu era că un copil de culoare fusese ucis pentru că fluierase după o femeie albă, ci faptul că unele persoane de culoare s-au gândit: Dar de ce-ai fluierat?

— Am vorbit puțin cu el. A expediat toată chestia ridicând din umeri și a spus că nu e mare lucru și că voia să vorbească

despre fiica lui, pentru care chiar îşi făcea griji. Se gândeşte să renunţe la liceu. Aşa că o să intervin şi o s-o meditez. Mă întâlnesc cu ea luni.

— Blaine, e al şaptelea licean pe care îl meditezi, a spus ea. Ai de gând să meditezi toţi copiii cu probleme din New Haven?

Era vânt şi el îşi mijea ochii, maşinile treceau pe lângă ei pe Whitney Avenue, şi s-a întors s-o privească.

— Mi-ar plăcea să pot, a spus el încet.

— Aş vrea să avem mai mult timp pentru noi, a zis ea şi l-a cuprins de mijloc.

— Răspunsul universităţii e o glumă. O simplă greşeală deloc rasistă? Serios? Mă gândesc să organizez un protest mâine, să-i fac pe oameni să iasă şi să spună că nu este OK. Nu în ograda noastră.

Ifemelu şi-a dat seama că deja se hotărâse, nu că doar se gândea la asta. Blaine s-a aşezat la o masă lângă uşă, iar ea s-a dus să comande şi pentru el, pentru că îl ştia, ştia ce îi place. Când s-a întors cu tava pe care pusese sandvişul ei de curcan şi lipia lui vegetariană, lângă două pungi de chipsuri coapte fără sare, Blaine era cu telefonul lipit de ureche. Până seara, avea să dea telefoane şi să trimită e-mail-uri şi SMS-uri, şi telefonul vibra şi suna şi bipăia, cu răspunsuri de la oameni care spuneau că se bagă. Un student a sunat să-l întrebe ce să scrie pe pancartă, un altul a vorbit la posturile de televiziune locale. A doua zi dimineaţă, înainte să plece la cursuri, Blaine i-a spus:

— Am ore toată ziua, ne vedem direct la bibliotecă? Dă-mi un semn când eşti pe drum.

Nu vorbiseră despre asta, presupusese pur şi simplu că ea va fi acolo, aşa că i-a răspuns:

— OK.

Dar nu s-a dus. Şi nu pentru că uitase. Poate că Blaine ar fi fost mai iertător dacă ar fi uitat, dacă ar fi fost atât de prinsă cu cititul sau cu blogul încât protestul să-i fi ieşit din minte. Dar

ea nu uitase. Pur și simplu a preferat să meargă la prânzul dat în cinstea lui Kavanagh în loc să stea în picioare în fața bibliotecii cu o pancartă în mână. Blaine nu s-ar supăra prea tare, și-a spus. Dacă a avut vreo urmă de regret, n-a conștientizat-o până când s-a așezat alături de Boubacar și Kavanagh și ceilalți profesori, sorbind dintr-un suc de merișor, ascultând o tânără vorbind despre definitivatul care se apropia, și când mesajele lui Blaine i-au inundat telefonul. *Unde ești? Ești OK?A venit multă lume, mă uit după tine. Shan tocmai mi-a făcut o surpriză și a venit! Ești OK?* A plecat devreme și s-a întors la apartament și, întinsă în pat, i-a trimis lui Blaine un mesaj în care îi spunea că îi părea atât de rău, abia se trezise după un pui de somn prea lung. OK. *Sunt pe drum spre casă.*

A intrat înăuntru și a cuprins-o cu brațele, cu forța și cu entuziasmul care intraseră odată cu el în încăpere.

— Ți-am simțit lipsa. Chiar mi-aș fi dorit să fii acolo. Am fost așa de bucuros că a venit Shan, a spus el puțin emoționat, ca și cum sosirea ei fusese triumful lui. „A fost ca o mini-Americă. Tineri negri și albi, și asiatici, și hispanici. Fiica dlui White a fost și ea acolo, fotografiind pancartele cu fotografia lui pe ele și am simțit că asta i-a redat cumva demnitatea.

— Ce frumos, a zis ea.

— Shan te salută. A luat trenul spre casă.

Probabil că-i fusese ușor lui Blaine să afle, poate dintr-o mențiune în treacăt a cuiva care fusese la acel prânz, dar ea n-a știut niciodată exact cum aflase. S-a întors acasă a doua zi și s-a uitat la ea, cu ochii oțeliți, și a spus:

— Ai mințit. Cuvintele au fost spuse cu un fel de oroare care a lăsat-o perplexă, ca și cum nu-i trecuse niciodată prin minte că ea ar putea minți. Voia să-i spună: „Blaine, oamenii mint". În schimb, a spus:

— Îmi pare rău.

— De ce?

O privea de parcă i-ar fi smuls inocența și pentru o clipă l-a urât pe acel bărbat care mânca cotoarele de măr și făcea până și din asta un act moral.

— Nu știu de ce, Blaine. Pur și simplu nu m-am simțit în stare. Nu m-am gândit că o să te deranjeze atât de tare.

— Pur și simplu nu te-ai simțit în stare?

— Îmi pare rău. Ar fi trebuit să-ți spun despre prânz.

— Cum de a devenit prânzul ăsta dintr-odată atât de important? Abia dacă-l cunoști pe colegul ăsta al lui Boubacar! a spus el, sceptic. Știi, nu e de ajuns să scrii pe blog, trebuie să trăiești și să crezi în ceea ce scrii. Blogul acela e un joc pe care nu-l iei în serios, e ca și cum ai alege un curs opțional *interesant* pentru a acumula credite.

A recunoscut în tonul lui o acuzație subtilă, nu doar legată de lenea ei, de lipsa ei de zel și de convingere, ci și legată de originile africane, nu era destul de furioasă pentru că era africană, nu afro-americană.

— E nedrept să spui asta, a zis. Dar el îi întorsese spatele glacial, fără să spună nimic. De ce nu vorbești cu mine? l-a întrebat. Nu înțeleg de ce contează atât de mult.

— Cum adică nu înțelegi? E vorba de principii, a spus și, în acel moment, a devenit un străin pentru ea.

— Îmi pare foarte rău, a adăugat ea.

El a intrat în baie și a închis ușa.

Furia lui mută o extenua. Cum putea un principiu, o abstracțiune care plutea în aer, să se interpună atât de concret între ei și să-l transforme pe Blaine în altcineva? Își dorea să fi fost o emoție vulgară, o pasiune precum gelozia sau trădarea. A sunat-o pe Araminta.

— Mă simt ca soția derutată care-și sună cumnata să i-l explice pe soț.

— Îmi amintesc de o strângere de fonduri, în liceu, și de o masă cu tot felul de fursecuri, și noi trebuia să punem bani

într-un borcan ca să luăm un fursec și, știi, eu mă dădeam rebelă, așa că am luat un fursec și nu am pus bani, iar Blaine a fost furios pe mine. Îmi amintesc că m-am gândit: e doar un fursec. Dar cred că pentru el era o chestie de principiu. Uneori poate fi ridicol de moral. Dă-i o zi, două, îi trece.

Însă a trecut o zi, apoi două, și Blaine a rămas închis în tăcerea lui glacială. În a treia zi în care nu i-a adresat nici măcar un cuvânt, Ifemelu și-a făcut un mic bagaj și a plecat. Nu se putea întoarce în Baltimore (locuința ei era închiriată, iar mobila, într-un depozit), așa că s-a dus în Willow.

Ce vrea lumea academică să spună prin privilegiul de a fi alb sau da, e de tot rahatul să fii sărac și alb, dar încearcă să fii sărac și non-alb

Un tip i-a spus lui Profesor Sexy: „Privilegiul de a fi alb e o aberație. Cum aș putea fi eu privilegiat? Am crescut în West Virginia într-o sărăcie lucie. Sunt un țăran din Apalași. Familia mea trăiește din ajutorul social". Așa e. Dar privilegiul se măsoară prin comparație. Dacă un alb și un negru sunt arestați pentru posesie de droguri, să zicem, e mai probabil ca albul să fie trimis la un centru de tratament, iar tipul de culoare e mai probabil să fie trimis la închisoare. Totul e identic la ei, cu excepția rasei. Verificați statisticile. Țăranul din Apalași e terminat, ceea ce nu e mișto, dar, dacă ar fi de culoare, ar fi și mai terminat. Tipul i-a mai zis Profesorului Sexy: „Oricum, de ce trebuie să vorbim mereu despre rasă? Nu putem să fim pur și simplu ființe umane?" Iar Profesor Sexy i-a răspuns: „Exact acest lucru înseamnă privilegiul albilor, să poți spune asta. Rasa nu există cu adevărat pentru tine pentru că n-a fost niciodată o barieră. Oamenii de culoare din America nu au această opțiune. Tipul de culoare de pe stradă din New York nu vrea să se gândească la rasă, până când încearcă să oprească un taxi, și nu vrea să se gândească la rasă când își conduce Mercedesul sub limita de viteză, până când un polițist îl trage pe dreapta. Deci țăranul din Apalași nu se bucură de privilegiul de clasă, se

bucură al naibii de mult de privilegiul de rasă." Voi ce credeți? Intrați în dialog, cititori, și împărtășiți-vă experiențele, în special dacă sunteți albi!

P.S. Chiar acum Profesor Sexy mi-a sugerat să postez asta, un test pentru Privilegiul de a fi alb, drepturile de autor aparținând unei tipe mișto, pe nume Peggy McIntosh. Dacă răspunzi la majoritatea întrebărilor Nu, atunci felicitări, te bucuri de privilegiul de a fi alb. Care e sensul chestiei ăsteia mă întrebați? Sincer? Habar n-am. Presupun că e bine să știi. Așa, ca să te poți umfla în pene din când în când, să te binedispună când ești deprimat, chestii de genul ăsta. Deci să-i dăm drumul:

Când vrei să te înscrii într-un club social prestigios, te întrebi dacă rasa ta va face înscrierea mai dificilă?

Când mergi singur la cumpărături într-un magazin elegant, îți faci griji că vei fi urmărit sau hărțuit?

Când deschizi televizorul pe un canal mainstream sau când citești un ziar mainstream, te aștepți să vezi în principal oameni de o rasă diferită de a ta?

Te temi că poate copiii tăi nu vor avea manuale și auxiliare în care să găsească oameni de aceeași rasă cu ei?

Când ceri un împrumut bancar, te temi că, din cauza rasei, ai putea fi considerat instabil financiar?

Dacă înjuri sau te îmbraci neîngrijit, te gândești că oamenii ar putea spune că o faci din cauza moralității îndoielnice sau a sărăciei sau a analfabetismului rasei tale?

Dacă te descurci bine într-o situație, te aștepți să fii numit un bun exemplu al rasei tale? Sau să fii descris ca „diferit" de cei de aceeași rasă?

Dacă critici guvernul, te temi că ai putea fi văzut ca un outsider cultural? Sau că ai putea fi rugat să „te întorci în X", X fiind orice loc din afara Americii?

Dacă ai parte de servicii proaste într-un magazin elegant și ceri să vorbești cu „șeful", te aștepți ca această persoană să fie de altă rasă decât tine?

Dacă un polițist rutier te trage pe dreapta, te întrebi dacă este din cauza rasei?

Dacă obții o slujbă la un angajator care sprijină Acțiunea Afirmativă, te temi că poate colegii tăi de muncă se vor gândi că ești necalificat și ai fost angajat doar datorită rasei tale?

Dacă vrei să te muți într-un cartier bun, te temi că s-ar putea să nu fii bine primit din cauza rasei tale?

Dacă ai nevoie de ajutor juridic sau medical, te temi că rasa ar putea să fie în defavoarea ta?

Când folosești lenjerie intimă sau bandaje cu leucoplast de „culoarea pielii", știi dinainte că nu au aceeași nuanță ca aceea a pielii tale?

CAPITOLUL 39

Uju se apucase de yoga. Se sprijinea în mâini și în genunchi, cu spatele arcuit, pe o salteluță albastră pe podeaua din subsol, în timp ce Ifemelu stătea întinsă pe canapea, mâncând o ciocolată și privind-o.

— Câte chestii d-alea ai mâncat? Și de când mănânci tu ciocolată obișnuită? Credeam că tu și Blaine mâncați numai chestii organice.

— Le-am cumpărat din gară.

— Le-ai cumpărat? Câte?

— Zece.

— Aoleu! Zece!

Ifemelu a ridicat din umeri. Le mâncase deja pe toate, dar nu i-a spus asta mătușicii Uju. Îi făcuse plăcere să cumpere ciocolatele de la chioșcul de ziare, batoane ieftine pline de zahăr și chimicale și alte chestii scârboase modificate genetic.

— A, deci fiindcă te-ai certat cu Blaine, acum mănânci ciocolată de care el nu se atinge? a râs mătușica Uju.

Dike a coborât și a privit-o pe mama lui, acum cu brațele ridicate în poziția războinicului.

— Mami, arăți ridicol.

— N-a spus prietenul ăla al tău că mama ta arată trăsnet, zilele trecute? Ăsta e motivul.

— Vară-mea, a zis Dike clătinând din cap, trebuie să-ți arăt ceva pe YouTube, un clip super-amuzant.

Ifemelu s-a ridicat.

— Ți-a spus Dike de faza cu computerele de la școală? a întrebat Uju.

— Nu, ce fază?

— Directorul m-a sunat luni să-mi spună că Dike a spart rețeaua școlii sâmbătă. Dar băiatul a fost cu mine toată ziua sâmbătă. Am mers în Hartford pe la Izavisa. Am stat acolo toată ziua, și nu s-a apropiat de niciun computer. Când am întrebat de ce au crezut că el era vinovatul, mi-au spus că aveau informații. Închipuie-ți, s-au trezit ei să-mi acuze fiul! Nici măcar nu se pricepe la computere. Credeam că am lăsat rahaturile de genul ăsta în fundătura aia de oraș. Kweku vrea să depunem o plângere, dar eu nu cred că merită osteneala. Au spus că acum nu îl mai suspectează pe el.

— Nici măcar nu știu *cum* să sparg o rețea, a zis Dike sec.

— De ce ar face o asemenea mizerie? a întrebat Ifemelu.

— Întotdeauna puștiul negru e primul vinovat, a zis Dike râzând.

Mai târziu, i-a povestit cum prietenii îl întrebau „Auzi, Dike, ai niște iarbă?" și cât îl amuza asta. I-a povestit despre pastorul de la biserică, o femeie albă, care îi saluta normal pe toți ceilalți copii, însă atunci când ajungea la el, spunea: „Merge treaba, frate?"

— Mă simt ca și cum aș avea zarzavaturi în loc de urechi, niște bucăți mari de broccoli care îmi cresc din cap, a zis el râzând. Așa că normal că trebuia să fiu eu cel care a spart rețeaua școlii.

— Oamenii ăștia de la școala ta sunt bătuți în cap, a spus Ifemelu.

— Ce amuzant ai spus, vară-mea, *bătuți în cap*.

A făcut o pauză, iar apoi i-a repetat cuvintele „Oamenii ăștia de la școala ta sunt bătuți în cap", imitându-i perfect accentul nigerian. Ifemelu i-a spus povestea despre pastorul nigerian care, în timp ce ținea o predică într-o biserică din America, a amintit ceva despre boarfe, însă, din cauza accentului, enoriașii au crezut că a spus „știoarfe" și i s-au plâns episcopului. Dike nu se putea opri din râs. A devenit una dintre glumele lor recurente.

— Hei, vară-mea, nu mai știu ce să mă fac cu toate știoarfele astea, spunea el.

Nouă zile, Blaine nu i-a răspuns la telefon. În cele din urmă a răspuns, cu voce stinsă.

— Pot să vin în weekend să gătim orez cu cocos? O să gătesc eu, a spus ea.

Înainte să-i răspundă „OK", l-a simțit trăgând aer în piept și s-a întrebat dacă nu cumva era șocat că îndrăznise să propună orez cu cocos.

Îl privea pe Blaine tăind ceapa, îi privea degetele lungi, și le amintea atingându-i trupul, trasându-i contururi pe claviculă și pe pielea întunecată de sub buric. El și-a ridicat ochii și a întrebat dacă a tăiat destul de fin, iar ea a spus „Ceapa e cum trebuie" și s-a gândit cum știuse mereu să taie ceapa perfect, cum știuse mereu să pregătească orezul, deși acum ea era cea care o făcea. El a spart nuca de cocos de chiuvetă și a scurs laptele înainte să înceapă să desprindă cu un cuțit pulpa albă. Lui Ifemelu îi tremurau mâinile în timp ce turna orezul în apa clocotită și privea cum boabele înguste de basmati încep să se umfle, și s-a întrebat dacă nu cumva eșuau cu această cină de împăcare. A verificat și carnea de pui. Mirodeniile au umplut încăperea când a ridicat capacul, ghimbir și curry și frunze de dafin, și i-a spus lui Blaine, fără să fie nevoie, că totul arată bine.

— N-am pus prea multe mirodenii, cum faci tu, a spus el. A simțit o furie de moment și a vrut să-i spună că i se părea nedrept să amâne iertarea astfel, în schimb l-a întrebat dacă n-ar trebui să adauge niște apă. El a continuat să radă cocosul în tăcere. Ifemelu a privit cocosul transformându-se într-un praf alb, a întristat-o gândul că nu va mai fi niciodată o nucă de cocos întreagă, și l-a cuprins cu brațele pe Blaine, i-a simțit căldura prin cămașă, însă el s-a îndepărtat și a spus că trebuie să scoată orezul înainte să se înmoaie prea tare. Ea s-a dus în sufragerie și a privit pe fereastră turnul cu ceas, înalt și regal, care se profila impunător peste celelalte clădiri din campusul Yale, și a văzut primii fulgi de zăpadă rotindu-se prin aerul amurgului, ca aruncați la întâmplare, și-a amintit prima lor iarnă, atunci când totul avea o strălucire aparte și părea nesfârșit de nou.

America pentru non-americanul de culoare: câteva explicații despre adevăratul sens al lucrurilor

1. O trăsătură a tribalismului americanilor este aceea că ei nu se simt în largul lor să vorbească despre rasă. Dacă porți o conversație cu un american și vrei să discuți o problemă rasială care ți se pare interesantă, iar americanul îți zice: „Ah, e simplist să spui că e vorba de rasă, rasismul e atât de complex", asta înseamnă că vrea să-ți închidă gura. Bineînțeles că rasismul e complex. Mulți abolиționiști voiau să îi elibereze pe sclavi, dar nu voiau ca oamenii de culoare să locuiască în apropierea lor. Multă lume azi nu are nicio problemă în a avea o bonă sau un șofer de culoare. Dar cu siguranță că au o problemă în a avea un șef de culoare. Simplist este să spui: „E atât de complex". Dar abține-te, mai ales dacă ai nevoie de o slujbă/favoare din partea americanului respectiv.

2. Diversitatea se definește diferit pentru diferiți oameni. Dacă o persoană albă spune că un cartier este divers, vrea să spună că 9% din locuitori sunt de culoare. (În momentul în care se ajunge la 10%, albii se

mută.) Dacă o persoană de culoare spune că un cartier este divers, vrea să spună că 40% din locuitori sunt de culoare.

3. Câteodată, când albii folosesc cuvântul „cultură", se referă de fapt la rasă. Spun despre un film că „se adresează marelui public" când vor să spună că filmul „le place albilor sau că ei l-au făcut". Atunci când spun „urban", se referă la ceva de culoare și sărac și posibil periculos, și potențial incitant. Un lucru „cu încărcătură rasială" înseamnă că nu ne vine la îndemână să spunem că acel lucru e „rasist".

CAPITOLUL 40

Nu s-au mai certat niciodată până la finalul relației, dar, în timp ce Ifemelu s-a închis în ea mâncând ciocolată, Blaine și-a păstrat răceala, iar sentimentele ei pentru el s-au schimbat. Încă îl mai admira, îi admira structura morală, viața clar conturată, dar acum era o admirație pentru o persoană distantă, îndepărtată. Și corpul ei se schimbase. În pat, nu se mai apropia de el cu aceeași dorință brută ca înainte, iar când el îi căuta trupul, primul ei impuls era să se îndepărteze. Se sărutau des, dar ea își ținea buzele strânse. Legătura lor era acum secătuită de pasiune, dar aveau o nouă pasiune, exterioară lor, care îi unea într-o intimitate pe care nu o avuseseră niciodată, o intimitate fluidă, tacită, implicită: Barack Obama. În privința lui Barack Obama erau cu totul de acord, fără urmă de ironie, de obligativitate sau de compromis.

La început, chiar dacă își dorea ca America să aleagă un bărbat de culoare ca președinte, ei i-a fost imposibil să și-l imagineze pe Obama președintele Statelor Unite, părea prea fragil, prea firav, un bărbat care putea fi doborât de o adiere de vânt. Hillary Clinton era mai robustă. Lui Ifemelu îi plăcea să o privească la televizor pe Clinton, în costumele ei rigide cu pantaloni, cu fața ca o mască a hotărârii, cu frumusețea ei ascunsă,

fiindcă asta era singura modalitate de a convinge lumea că era omul potrivit. Ifemelu o plăcea. Ifemelu își dorea ca ea să câștige, până în dimineața în care a deschis cartea lui Barack Obama, *Dreams from My Father*, pe care Blaine tocmai o terminase și o lăsase în bibliotecă, cu câteva pagini îndoite. A studiat fotografiile de pe copertă: tânăra kenyană privind la cameră confuză, strângându-și în brațe fiul, și tânărul american în uniformă, ținându-și fiica la piept. Ifemelu avea să-și amintească mai târziu momentul în care s-a hotărât să citească cartea. Din curiozitate. Probabil că n-ar fi citit-o dacă i-ar fi recomandat-o Blaine, pentru că evita din ce în ce mai mult cărțile care îi plăceau lui. Însă el nu i-o recomandase, pur și simplu o lăsase în bibliotecă, lângă alte cărți pe care le citise, dar la care voia să revină. A citit *Dreams from My Father* într-o zi și jumătate, pe canapea, cu Nina Simone în difuzorul iPod-ului lui Blaine. A fost captivată și impresionată de omul din acele pagini, un om inteligent și curios, un om bun, un om atât de profund, descurajator, victorios de uman. Îi amintea de expresia pe care o folosea Obinze pentru cei care îi plăceau. *Obi ocha*. O inimă curată. Credea în Barack Obama. Când Blaine a venit acasă, Ifemelu s-a așezat la masă, privindu-l cum toacă busuioc proaspăt, și a spus:

— Ce bine ar fi ca bărbatul care a scris cartea asta să fie președintele Americii!

Cuțitul lui Blaine s-a oprit. Și-a ridicat privirea, cu ochii aprinși, ca și cum nu îndrăznise să spere că ea va crede același lucru, și Ifemelu a simțit între ei prima pulsație a unei pasiuni împărtășite. Au privit îmbrățișați în fața televizorului victoria lui Barack Obama la alegerile preliminare din Iowa. Câștigase prima bătălie. Speranța lor radia, exploda în posibilitate: Obama chiar ar fi putut câștiga. Și apoi, ca într-o coregrafie la unison, au început să-și facă griji. Își făceau griji că ceva l-ar fi putut abate din drum, că ceva i-ar fi deraiat trenul de mare viteză. În fiecare dimineață, Ifemelu se trezea și verifica dacă Obama era

încă în viață. Că nu apăruse niciun scandal, că nu fusese scos la iveală nimic îndoielnic din trecutul lui. Își pornea computerul ținându-și respirația, cu inima bătându-i puternic în piept, iar apoi, liniștită că Obama trăia, citea știrile, nerăbdătoare și lacomă, căutând informații și garanții că totul era bine, cu nenumărate ferestre deschise în josul ecranului. Câteodată, pe chat-uri, se descuraja citind postările despre Obama și se îndepărta de computer, ca și cum laptop-ul în sine era inamicul, și stătea la fereastră ascunzându-și lacrimile chiar și de ea însăși. Cum poate o maimuță să fie președinte? Cineva să ne facă un bine și să-l împuște pe tipul ăsta. Trimiteți-l înapoi în jungla africană. N-o să fie niciodată un negru la Casa Albă, frate, i se zice Casa Albă cu un motiv. A încercat să și-i imagineze pe cei care scriau acele postări, sub pseudonime ca SuburbanMom231 și NormanRockwellRocks, așezați la birourile lor, cu o ceașcă de cafea alături, și pe copiii lor în drum spre casă în autobuzul școlii, învăluiți într-o aură de inocență. Chat-urile o făceau să simtă că blogul ei era în zadar, o comedie de moravuri, o satiră ușoară a unei lumi care era oricum, numai ușoară nu. Nu scria pe blog despre ticăloșia care părea să se multiplice în fiecare dimineață – apăreau și mai multe chat-uri, se revărsa și mai mult venin – pentru că asta ar fi însemnat să răspândească spusele celor care nu-l detestau pe Barack Obama, omul, ci pe Barack Obama, președintele. Scria, în schimb, despre politicile lui, într-o rubrică recurentă intitulată „Iată de ce Obama va fi mai bun", deseori adăugând link-uri spre site-ul lui. Și scria și despre Michelle Obama. Adora umorul sec și aparte al lui Michelle Obama, încrederea pe care o inspira ținuta ei zvelță și detesta când Michelle Obama era încorsetată, aplatizată, făcută să pară mediocru de îngâmfată în interviuri. Totuși, se întrezărea în arcuirea exagerată a sprâncenele ei și în felul în care își purta cureaua, puțin mai sus decât era recomandat, o

sclipire a vechiului ei sine. Asta o atrăsese pe Ifemelu: absența oricărei justificări, promisiunea onestității.

— Dacă s-a căsătorit cu el, Obama nu poate fi chiar atât de rău, glumea adeseori cu Blaine.

— Corect, corect, îi răspundea el.

A primit un e-mail de la o adresă princeton.edu, și mâinile i-au tremurat de entuziasm înainte să-l deschidă. Primele cuvinte pe care le-a văzut au fost „Avem plăcerea să". Primise bursa de cercetare. Banii erau suficienți, cerințele ușoare: trebuia să locuiască la Princeton și să folosească biblioteca, și să susțină o prelegere la finalul anului. Părea prea frumos să fie adevărat, o cale de acces pe un tărâm american aulic. Ea și Blaine au luat trenul spre Princeton pentru a căuta un apartament, și Ifemelu a fost uimită de oraș, de verdeața, liniștea și eleganța lui.

— Am fost admis și la Princeton la facultate, i-a spus Blaine. Era aproape bucolic pe atunci. L-am vizitat și mi s-a părut splendid, dar efectiv nu mă vedeam acolo.

Ifemelu știa la ce se referă, chiar și acum când se schimbase și devenise, așa cum spunea Blaine în timp ce treceau pe lângă șirurile de magazine strălucitoare, „agresiv capitalist-consumerist". Simțea admirație și confuzie. Îi plăcea apartamentul ei, de lângă Nassau Street, cu fereastra de la dormitor care dădea spre o pădurice, și a străbătut încăperea goală, gândindu-se la un nou început doar pentru ea, fără Blaine, încă nesigură că era cu adevărat noul început pe care și-l dorea.

— Nu mă mut decât după alegeri, a spus.

Blaine a încuviințat din cap înainte să-și termine propoziția, bineînțeles că n-avea să se mute până când Barack Obama nu câștiga. El s-a înscris voluntar în campania lui Obama, iar ea îi devora toate poveștile despre ușile la care bătea și cei din spatele lor. Într-o zi, a venit acasă și i-a povestit despre o bătrână

de culoare, cu fața ca o prună uscată, care abia stătea în picioare, sprijinindu-se de ușă, și care i-a spus:

— Am crezut că nici strănepoții mei nu vor trăi așa ceva.

Ifemelu a scris pe blog despre această întâmplare, descriind tonurile argintii din părul femeii și degetele care îi tremurau de la Parkinson, ca și cum ar fi fost și ea acolo. Toți prietenii lui Blaine îl susțineau pe Obama, cu excepția lui Michael, care purta mereu o insignă cu Hillary Clinton, iar Ifemelu nu se mai simțea acum exclusă la întâlnirile lor. Chiar și acea stânjeneală ambiguă pe care o avea în preajma Paulei, parte impoliteță, parte nesiguranță, dispăruse. Se adunau în baruri și apartamente, discutând detaliile campaniei, ironizând infantilismul reportajelor. Vor vota hispanicii cu un bărbat de culoare? Merge la *bowling*? E patriot?

— Nu e amuzant cum spun „cei de culoare îl vor pe Obama" și „femeile o vor pe Hillary", dar cum rămâne cu femeile de culoare? a întrebat Paula.

— Când spun „femei" se referă automat la „femeile albe", bineînțeles, a spus Grace.

— Ce nu înțeleg eu este cum poate cineva să spună că Obama beneficiază de faptul că e un bărbat de culoare, a zis Paula.

— E complicat, dar așa e, și în același timp Clinton beneficiază de faptul că este o femeie albă, a spus Nathan, aplecându-se și clipind chiar și mai des decât de obicei. Dacă Clinton ar fi fost o femeie de culoare, n-ar fi avut aceeași strălucire. Dacă Obama ar fi fost un bărbat alb, ar fi avut sau nu ar fi avut aceeași strălucire, pentru că unii bărbați albi au devenit președinți fără să aibă nicio treabă cu ce implică a fi președinte, dar asta nu schimbă faptul că Obama nu are foarte multă experiență, iar oamenii sunt entuziasmați de ideea unui candidat de culoare cu o șansă reală.

— Deși, dacă va câștiga, nu va mai fi de culoare, la fel cum nici Oprah nu mai este o femeie de culoare, este doar Oprah,

a spus Grace. Aşa că va putea merge acolo unde există repulsie pentru oamenii de culoare fără nicio problemă. Nu va mai fi un bărbat de culoare, va fi doar Obama.

— Dacă Obama beneficiază de ceva, şi ideea de beneficiu este foarte problematică, dar dacă o face, nu este pentru că e de culoare, ci pentru că e un alt gen de bărbat de culoare, a spus Blaine. Dacă Obama n-ar fi avut o mamă albă şi n-ar fi fost crescut de bunici albi şi n-ar fi avut Kenya şi Indonezia şi Hawaii şi toate poveştile care îl apropie oarecum de toată lumea, dacă ar fi fost doar un banal tip de culoare din Georgia, atunci lucrurile ar fi stat altfel. America va face progrese reale atunci când un banal tip de culoare din Georgia va deveni preşedinte, un tip de culoare fără o biografie exemplară.

— De acord, a zis Nathan.

Şi Ifemelu a fost din nou uimită de cât de des erau cu toţii de acord. Prietenii lor, întocmai ca ea şi ca Blaine, credeau în Obama. Credeau cu adevărat.

În ziua în care Barack Obama a devenit candidatul Partidului Democrat, Ifemelu şi Blaine au făcut dragoste pentru prima oară după săptămâni întregi, iar Obama era acolo cu ei, ca o rugăciune nerostită, ca un al treilea spirit. Ea şi Blaine au condus ore-n şir să-l audă vorbind, ţinându-se de mână în mulţimea compactă, ridicând pancarte pe care era scris *Schimbare* cu litere mari, albe. Un bărbat de culoare din apropiere îl ţinea pe umeri pe fiul lui, iar acesta râdea, cu gura plină de dinţi de lapte, cu unul de sus lipsă. Tatăl privea în sus, şi Ifemelu a ştiut că era stupefiat de propria lui credinţă, stupefiat să se surprindă crezând în lucruri în care nu-şi închipuise niciodată că va ajunge să creadă. Atunci când mulţimea a izbucnit în aplauze, bărbatul n-a putut să le urmeze exemplul fiindcă îl ţinea pe cel mic de picioare, aşa că doar a zâmbit şi iar a zâmbit, bucuria întinerindu-i brusc chipul. Ifemelu i-a privit pe el şi pe ceilalţi

oameni din jurul lor, cu toții cuprinși de o strălucire fosforescentă, stranie, cu toții înlănțuiți în aceeași emoție neîntreruptă. Credeau. Credeau cu adevărat. Adesea o surprindea în mod plăcut să își dea seama că atât de mulți simțeau pentru Barack Obama ce simțeau ea și Blaine.

În unele zile, credința lor prindea aripi. În altele, erau cuprinși de deznădejde.

— Asta nu e bine, a murmurat Blaine schimbând canalele TV, pe toate transmițându-se filmarea cu pastorul lui Barack Obama care ținea o predică și cuvintele lui, „Blestemata Americă", au pătruns dureros în visele lui Ifemelu.

Ea a citit prima oară pe Internet știrea de ultimă oră că Barack Obama avea să țină un discurs despre rasă, ca reacție la imaginile cu pastorul, și i-a trimis un SMS lui Blaine, care era la curs. Răspunsul lui a fost simplu: AȘA, DA! Mai târziu, urmărind discursul, așezată între Blaine și Grace pe canapeaua din sufrageria lor, Ifemelu s-a întrebat ce gândea cu adevărat Obama și cum avea să se simtă când avea să se așeze în pat în acea seară, când în jurul lor avea să rămână doar liniștea. Și l-a imaginat pe băiețelul care știa că bunica lui se teme de cei de culoare, ajuns acum bărbatul care spune lumii acea poveste pentru a-și spăla păcatele. A simțit o undă de tristețe la acel gând. În timp ce Obama vorbea, pătruns de compasiune și potrivindu-și pauzele dintre cuvinte, cu steagurile americane fluturând în spatele său, Blaine se foia, ofta, se lăsa pe spate pe canapea.

— E imoral să echivalezi în felul acesta suferința celor de culoare și temerile albilor, a spus el, în cele din urmă. E pur și simplu *imoral*.

— Nu a ținut acest discurs pentru a deschide o discuție despre rasă, ci pentru ca s-o închidă. Poate câștiga numai dacă evită rasa. Cu toții știm asta, a spus Grace. Dar e important să

ajungă președinte mai întâi. Trebuie să facă ce e de făcut. Cel puțin chestia asta cu pastorul e acum închisă.

Și Ifemelu privea discursul la fel de pragmatic, însă Blaine l-a luat personal. Credința i s-a fisurat și, timp de câteva zile, a fost lipsit de elan, întorcându-se de la alergarea de dimineață cu pași grei, fără obișnuitul entuziasm al efortului. Shan a fost cea care l-a scos, involuntar, din fundătură.

— Trebuie să merg câteva zile în oraș să stau cu Shan, i-a spus el lui Ifemelu. Ovidio tocmai m-a sunat. Nu prea e funcțională.

— Nu e funcțională?

— Are o cădere nervoasă. Îmi displace expresia, are un aer superstițios. Dar așa a numit-o Ovidio. Nu vrea să se dea jos din pat de câteva zile. Nu mănâncă. Nu se oprește din plâns.

Ifemelu a simțit un fior de iritare, i se părea că până și asta era o modalitate prin care Shan cerea atenție.

— A avut o perioadă foarte grea, a zis Blaine. Cartea a trecut neobservată, și-așa mai departe.

— Știu, a spus Ifemelu, dar nu putea simți nicio urmă de empatie reală, ceea ce a speriat-o.

Poate din cauză că o considera pe Shan vinovată, la un anumit nivel, de cearta ei cu Blaine, pentru că nu-și folosise puterea asupra lui ca să-l facă să-și dea seama că exagerează.

— O să fie în regulă, a adăugat ea. E puternică.

— Shan este una dintre cele mai fragile persoane din lume, a privit-o Blaine surprins. Nu e puternică, nu a fost niciodată. Dar e specială.

— Eram sigură că tu și Blaine o să vă împăcați, îi spusese Shan lui Ifemelu ultima oară când se văzuseră, cu o lună în urmă. Tonul ei era al unei persoane vorbind despre un frate adorat care recidivase.

— Nu-i așa că e incitant ce se întâmplă cu Obama? o întrebase Ifemelu, sperând că, cel puțin pe acest subiect, ea și Shan vor putea vorbi fără obișnuitele înțepături subînțelese.

— A, nu urmăresc alegerile anul ăsta, spusese Shan expeditivă.

— I-ai citit cartea? a întrebat Ifemelu.

— Nu, a ridicat din umeri Shan. Ce bine ar fi dacă cineva mi-ar citi mie cartea.

Ifemelu și-a înghițit cuvintele. *Acum nu e vorba despre tine. De data asta, chiar nu e vorba despre tine.*

— Ar trebui să citești *Dreams from My Father*. Cărțile celorlalți sunt propagandă de campanie, a spus Ifemelu. Țipul ăsta e pe bune.

Însă Shan nu era interesată. Vorbea despre un *panel* la care participase cu o săptămână înainte, la un festival literar.

— Mă întreabă care sunt scriitorii mei preferați. Bineînțeles că știu că se așteaptă în principal la scriitori de culoare și nici în ruptul capului nu o să le spun că Robert Hayden este iubirea vieții mele, ceea ce este. Așa că nu menționez niciun scriitor negru sau vag de culoare sau activist sau încă în viață. Și îi numesc, cu un aplomb neobrăzat, pe Turgheniev și Trollope și Goethe, dar ca să nu par prea îndatorată unor bărbați albi morți, fiindcă asta ar fi fost cam neoriginal, o menționez și pe Selma Lagerlöf. Și brusc nu mai știu ce să mă întrebe, pentru că le-am dat planurile peste cap.

— Ce amuzant, a zis Blaine.

În ajunul alegerilor, Ifemelu stătea în pat și nu putea adormi.

— Dormi? a întrebat-o Blaine.

— Nu.

S-au ținut în brațe pe întuneric, fără să spună nimic, respirând regulat, până au alunecat în cele din urmă într-o stare de semi-somn, semi-trezie. Dimineață, au mers la secția de votare, Blaine voia să fie printre primii care votau. Ifemelu s-a

uitat la oamenii care erau deja acolo, la coadă, aşteptând să se deschidă uşă, şi şi-a dorit ca toţi să voteze cu Obama. I se părea că are un mare handicap pentru că nu putea vota. Cererea de cetăţenie îi fusese aprobată, însă depunerea jurământului era abia peste câteva săptămâni. A fost pentru ea o dimineaţă agitată, în care a verificat continuu toate site-urile de ştiri, iar când Blaine s-a întors de la curs a rugat-o să oprească computerul şi televizorul ca să poată avea un răgaz, să inspire adânc, să mănânce *risotto*-ul pe care el îl pregătise. Abia terminaseră de mâncat când Ifemelu a pornit din nou computerul. Doar ca să se asigure că Barack Obama era bine-sănătos. Blaine a făcut cocktailuri fără alcool pentru prietenii lor. Araminta a sosit prima, direct de la gară, cu două telefoane în mână, verificând pe amândouă actualizările ştirilor.

— O, Dumnezeule, nu pot să respir de emoţie! a spus Grace, când a sosit în mătăsurile ei foşnitoare, cu un fular galben la gât.

— Mi-aş dori ca mama să fi trăit şi ea ziua asta, indiferent ce se va întâmpla, a zis Michael, care a venit cu o sticlă de *prosecco*.

Paula şi Pee şi Nathan au sosit împreună, şi nu peste mult timp erau cu toţii aşezaţi pe canapea şi pe scaune, cu ochii în televizor, sorbind ceai şi cocktailurile fără alcool ale lui Blaine, repetând aceleaşi lucruri pe care le spuseseră înainte. *Dacă va câştiga Indiana şi Pennsylvania, atunci aia e. În Florida stă bine. Veştile din Iowa sunt contradictorii.*

— În Virginia populaţia de culoare a ieşit masiv la vot, aşa că lucrurile arată bine, a spus Ifemelu.

— În Virginia sunt slabe şanse, a zis Nathan.

— Nu are nevoie de Virginia, a spus Grace, şi apoi a strigat: O, Dumnezeule, Pennsylvania!

Un grafic apăruse fulgerător pe ecranul televizorului, cu poza lui Barack Obama. Câştigase Pennsylvania şi Ohio.

— Nu văd cum mai poate câştiga McCain acum, a zis Nathan.

Puțin mai târziu, când graficele și-au făcut brusc apariția pe ecran, Paula stătea lângă Ifemelu: Barack Obama câștigase Virginia.

— O, Doamne, Dumnezeule, a zis Paula. Mâna îi tremura la gură. Blaine stătea neclintit, cu spatele drept, cu ochii ațintiți în televizor, și apoi a intervenit vocea profundă a lui Keith Olbermann, pe care Ifemelu îl urmărise obsesiv pe MSNBC în ultimele luni, vocea unei mânii liberale spumoase, înțepătoare; acum, acea voce spunea: „Se pare că Barack Obama va fi următorul președinte al Statelor Unite ale Americii".

Blaine plângea, ținând-o în brațe pe Araminta, care plângea și ea, iar apoi o îmbrățișa pe Ifemelu, prea strâns, Pee îl îmbrățișa pe Michael și Grace îl îmbrățișa pe Nathan și Paula o îmbrățișa pe Araminta și Ifemelu o îmbrățișa pe Grace și sufrageria a devenit un altar al bucuriei neîncrezătoare. Telefonul i-a afișat un mesaj de la Dike.

Nu-mi vine să cred. Președintele meu e negru de-ai mei. A citit mesajul de câteva ori, cu lacrimi în ochi.

La televizor, Barack Obama și Michelle Obama și cele două fiice ale lor urcau pe o scenă. Erau scăldați într-o lumină incandescentă, victorioși și zâmbitori.

„Tineri și bătrâni, bogați și săraci, democrați și republicani, negri, albi, hispanici, asiatici, americani nativi, homosexuali, heterosexuali, persoane cu dizabilități, americanii au trimis un mesaj lumii că nu am fost niciodată doar o sumă de state roșii și de state albastre. Am fost și vom fi întotdeauna Statele Unite ale Americii."

Vocea lui Barack Obama se ridica și cobora, fața lui era solemnă, înconjurat de uriașa mulțime optimistă. Ifemelu privea hipnotizată. Și în acel moment, pentru ea nu era nimic mai frumos decât America.

America pe înțelesul non-americanului de culoare: gânduri despre Acel Prieten Alb

Un mare dar pentru negrul închis în sine este prietenul alb care înțelege despre ce e vorba. Din păcate, nu sunt atât de mulți pe cât ne-am dori, dar unii sunt norocoși să aibă acel prieten alb, căruia nu e nevoie să-i explice rahaturile care se întâmplă. Fără teamă, puneți-vă acest prieten la treabă. Astfel de prieteni nu par că înțeleg despre ce e vorba, dar au un super-radar pentru rahaturi, așa că înțeleg perfect că ei pot spune lucruri pe care tu nu le poți spune. Deci, în aproape toată America, există foarte mulți care au această convingere tacită: că persoanele albe și-au câștigat pe merit locurile de muncă și de studiu, în timp ce persoanele de culoare au ajuns unde au ajuns pentru că sunt de culoare. Dar, de fapt, de la începuturile Americii, albii au primit slujbe tocmai pentru că sunt albi. Mulți albi cu aceeași pregătire n-ar fi avut slujbele pe care le au dacă ar fi avut pielea neagră. Dar să nu spuneți niciodată asta în public. Lăsați-l pe prietenul alb să o facă. Dacă veți face greșeala de a o spune voi, veți fi acuzați de acea ciudățenie numită „să joci cartea rasei". Nimeni nu știe exact ce înseamnă asta.

Când tata era la școală în țara mea, mulți americani de culoare nu puteau vota sau merge la școlile bune. Motivul? Culoarea pielii. Culoarea pielii era unica problemă. Astăzi, mulți americani spun că nuanța pielii nu poate face parte din soluție. Altfel cunoscută sub denumirea de drept ciudățenia „rasism întors". Rugați-vă prietenul alb să scoată în evidență faptul că treaba cu americanii de culoare e ca atunci când ai fi băgat la închisoare pe nedrept, pentru mulți ani, și apoi deodată pus în libertate, dar fără să primești nici măcar bani de autobuz. Și, apropo, tu și tipul care te-a aruncat în închisoare sunteți automat egali. Dacă apare în discuție chestia cu „sclavia s-a întâmplat cu atât de mult timp în urmă", rugați-vă prietenul alb să spună că mulți dintre albi încă trăiesc din banii făcuți de familiile lor acum o sută de ani. Așa că, dacă moștenirea aceea supraviețuiește, de ce n-ar supraviețui și moștenirea sclaviei? Și rugați-vă prietenul alb să spună cât de ciudat este că în sondajele americane sunt

întrebați și albii, și negrii dacă rasismul a luat sfârșit. Albii spun în general că da, și negrii spun în general că nu. Ciudat, într-adevăr. Aveți sugestii pentru ce să îl rogi pe prietenul alb să spună? Vă rog să comentați. Și trăiască toți prietenii albi care înțeleg despre ce e vorba!

CAPITOLUL 41

Aisha și-a scos telefonul din buzunar și apoi l-a strecurat înapoi oftând.

— Nu știu de ce Chijioke nu sună, a zis ea.

Ifemelu nu a spus nimic. Ea și Aisha erau singure în salon, Halima tocmai plecase. Ifemelu era obosită, spatele îi zvâcnea și salonul începuse să-i facă greață, cu aerul lui îmbâcsit și tavanul igrasios. De ce nu puteau femeile astea africane să-și țină salonul curat și bine aerisit? Codițele îi erau aproape gata, doar o mică porțiune, ca o coadă de iepure, îi mai rămăsese deasupra frunții. De-abia aștepta să plece.

— Cum tu luat acte? a întrebat Aisha.

— Poftim?

— Cum tu luat acte?

Pe Ifemelu a trecut-o un fior. A tăcut. Acea întrebare era un sacrilegiu. Imigranții nu întrebau alți imigranți cum își luaseră actele, nu-și băgau nasul în lucrurile intime, era suficient să admiri actele obținute și statutul legal recent dobândit.

— Eu, încercat un american când venit, să căsătoresc. Dar el adus multe probleme, fără slujbă, și în fiecare zi spunea dă mie bani, bani, bani, a zis Aisha, clătinând din cap. Tu cum făcut luat ale tale?

Brusc, iritarea lui Ifemelu s-a risipit și un sentiment vag de apropiere i-a luat locul, pentru că Aisha nu ar fi întrebat-o asta dacă nu ar fi fost amândouă din Africa, și în această nouă

legătură Ifemelu a văzut un alt semn de bun augur pentru întoarcerea acasă.

— Eu le-am luat de la muncă, a spus ea. Compania pentru care lucram m-a ajutat.

— A, a zis Aisha, ca și cum tocmai își dăduse seama că Ifemelu aparținea unui grup de oameni cărora cartea verde le pica din cer. Oamenii ca ea nu puteau, bineînțeles, să-și obțină actele prin intermediul angajatorului. Chijioke luat acte cu loterie, a zis ea.

A pieptănat încet, aproape tandru, porțiunea de păr pe care se pregătea să o răsucească.

— Ce-ai pățit la mână? a întrebat Ifemelu.

— Nu știu, a ridicat din umeri Aisha. Astea apar și dispar.

— Mătușa mea este doctor. O să-ți fac o fotografie la braț și o s-o întreb ce părere are, a spus Ifemelu.

— Mulțumesc.

Aisha a terminat de împletit șuvița în tăcere.

— Tata murit, eu nu mers, a zis ea.

— Poftim?

— Anul trecut. Tata murit, eu nu mers. Din cauză acte. Dar, dacă Chijioke ia de nevastă, poate când mama moare, pot mers. E bolnavă acum. Dar eu trimit bani la ea.

Pentru un moment, Ifemelu nu a știut ce să spună. Tonul stins al Aishei, fața ei lipsită de orice expresie îi amplificau tragedia.

— Îmi pare rău, Aisha, a zis.

— Nu știu de ce Chijioke nu vine. Ca să vorbești tu cu el.

— Nu-ți face griji, Aisha. O să fie OK.

Apoi, la fel de brusc cum începuse să vorbească, Aisha a început să plângă. Ochii i s-au încețoșat, colțurile gurii i s-au surpat și chipul i s-a prăbușit în disperare. Nu s-a oprit din împletit, mișcările mâinii i-au rămas neschimbate, în timp ce fața, ca și cum nu ar fi aparținut aceluiași trup, a

continuat să se schimonosească, cu lacrimile șiroindu-i, cu pieptul tresăltându-i.

— Unde lucrează Chijioke? a întrebat Ifemelu. O să merg acolo și o să vorbesc cu el.

Aisha s-a holbat la ea, cu lacrimile încă alunecându-i pe obraji.

— O să merg și o să vorbesc cu Chijioke mâine, a repetat Ifemelu. Spune-mi doar unde lucrează și la ce oră are pauză.

De ce făcea asta? Ar fi trebuit să se ridice și să plece, să nu se lase târâtă și mai mult prin mocirla problemelor Aishei, dar nu putea să se ridice și să plece. Era pe punctul de a se întoarce acasă în Nigeria și avea să își vadă părinții din nou și se putea întoarce în America dacă dorea, dar iat-o pe Aisha, care spera, dar nu credea că va apuca să-și vadă mama din nou. Avea să-i vorbească acestui Chijioke. Măcar atât putea face.

Și-a scuturat părul de pe haine și i-a dat Aishei un teanc subțire de bancnote. Aisha l-a desfăcut și a numărat în grabă, iar Ifemelu s-a întrebat cât îi va reveni Mariamei și cât Aishei. A așteptat să-și bage banii în buzunar înainte să-i dea bacșiș. Aisha a luat bancnota de douăzeci de dolari, cu ochii acum uscați, cu fața din nou lipsită de orice expresie.

— Mulțumesc.

În încăpere plutea un aer greu de stânjeneală, iar Ifemelu, pentru a o atenua, și-a privit încă o dată părul în oglindă, aranjându-l cu mâna și studiindu-se din toate unghiurile.

— Voi merge să-l văd pe Chijioke mâine și te voi suna, a spus Ifemelu.

Și-a scuturat încă o dată hainele de păr și s-a uitat în jur să fie sigură că-și luase totul.

— Mulțumesc.

Aisha a făcut o mișcare în direcția lui Ifemelu, ca și cum ar fi vrut să o îmbrățișeze, apoi s-a oprit, ezitând. Ifemelu a strâns-o delicat de umăr înainte de a se îndrepta spre ieșire.

În tren, s-a întrebat cum ar fi putut convinge un bărbat să se căsătorească, de vreme ce el nu părea să-și dorească deloc asta. O durea capul, iar părul de la tâmple, deși Aisha nu împletise prea strâns, încă îi mai provoca un disconfort pulsatil, o apăsare pe gât și pe creier. Abia aștepta să ajungă acasă și să facă un duș rece și lung, să-și acopere părul cu o bonetă de satin și să se așeze pe canapea cu laptop-ul pe genunchi. Trenul tocmai sosise în Princeton când i-a sunat telefonul. S-a oprit pe peron să-l caute în geantă și, la început, pentru că Uju era incoerentă, vorbind și plângând în hohote, Ifemelu a înțeles că Dike murise. Dar ceea ce spunea mătușica Uju era: *nwuchagokwa, Dike anwuchagokwa*. Dike aproape că murise.

— A luat o supradoză de pastile și a mers la subsol și s-a întins pe canapea! a zis Uju cu vocea frântă de propria deznădejde. Niciodată nu cobor la subsol când vin acasă. Nu fac yoga decât dimineața. Dumnezeu a fost cel care mi-a spus să merg astăzi jos ca să dezgheț carnea din congelator. Dumnezeu! L-am văzut întins acolo, atât de transpirat, pe tot corpul, și m-am panicat imediat. M-am gândit: oamenii ăștia mi-au drogat copilul.

Ifemelu tremura. Un tren a vâjâit pe lângă ea, și-a acoperit cealaltă ureche ca s-o poată auzi mai bine pe Uju. Spunea „ficatul pare afectat" și, auzind aceste cuvinte, Ifemelu a simțit că se sufocă în propria confuzie, în aerul care brusc devenise întunecat.

— Ifem? a întrebat Uju. Mai ești acolo?

— Da. Cuvântul a călătorit de-a lungul unui tunel interminabil. Ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat exact, mătușico? Ce vrei să spui?

— A înghițit un flacon întreg de Tylenol. Este la terapie intensivă acum și va fi în regulă. Dumnezeu nu era pregătit ca el să moară, asta e tot, a zis Uju. Și-a suflat nasul cu putere în telefon. Știi că a luat și antiemetice pentru ca medicamentele

să-i rămână în stomac? Dumnezeu nu era pregătit ca el să moară.

— Vin mâine, a spus Ifemelu.

A rămas pe peron mult timp, întrebându-se ce făcea ea în timp ce Dike înghiţea un flacon de pastile.

PARTEA A CINCEA

CAPITOLUL 42

Obinze își verifica BlackBerry-ul des, prea des, chiar și când se trezea noaptea să meargă la toaletă, și, deși i se părea ridicol, nu se putea abține. Patru zile, patru zile întregi, au trecut înainte ca ea să răspundă. Asta l-a întristat. Ifemelu nu fusese niciodată sfioasă și, în mod normal, ar fi răspuns mult mai repede. Poate e ocupată, s-a gândit, deși era conștient cât de convenabil și de neconvingător era „e ocupată" ca scuză. Sau poate că se schimbase și devenise genul de femeie care aștepta patru zile ca să nu pară prea nerăbdătoare, gând care l-a întristat și mai mult. E-mail-ul ei era cald, însă prea scurt, spunându-i cât de entuziasmată și de emoționată era să lase în urmă viața din America și să se mute înapoi acasă, dar nu dădea niciun detaliu. Când se întorcea, mai exact? Și ce era atât de dificil de lăsat în urmă? L-a căutat din nou pe Google pe negrul american, poate sperând să găsească o postare pe blog despre vreo despărțire, însă blogul lui conținea numai linkuri către lucrări academice. Unul dintre ele era despre începuturile muzicii hip-hop ca activism politic (cât de tipic american, să consideri hip-hop-ul ca temă validă de studiu), iar el l-a citit sperând să fie ridicol, însă a fost suficient de interesant cât să-l citească până la capăt, și asta i-a întors stomacul pe dos. Negrul american devenise, în mod absurd, un rival. A încercat pe Facebook. Kosi era activă pe Facebook, urca fotografii și ținea legătura cu oamenii, dar el își șterse contul cu ceva timp în urmă. La început, fusese entuziasmat în privința Facebook-ului, fantomele vechilor prieteni care se materializau brusc, cu soții și soți, și copii, și fotografii cu trene de comentarii. Dar a început să îi repugne aerul de artificialitate, manipularea atentă a imaginilor pentru a crea o viață paralelă, fotografii pe care oamenii le făcuseră cu Facebook-ul în minte, afișând lucrurile de care erau mândri. Acum, își reactivase contul ca să o caute pe Ifemelu, dar ea nu

avea cont. Poate că era la fel de dezamăgită de Facebook ca și el. Asta i-a provocat o mulțumire difuză, era o altă dovadă a asemănării dintre ei. Negrul ei american era pe Facebook, dar profilul lui nu era public și, într-un moment de nebunie, Obinze s-a gândit să-i ceară prietenia, doar ca să vadă dacă pusese poze cu Ifemelu. A vrut să aștepte câteva zile înainte să-i răspundă, dar s-a trezit în acea noapte în biroul său scriindu-i un e-mail lung despre moartea mamei lui. *Nu am crezut niciodată că va muri până când a murit. Are vreun sens ce zic?* Descoperise că suferința nu se estompează cu timpul; în schimb, era o perpetuă stare volatilă. Câteodată, durerea era la fel de acută ca în ziua în care menajera mamei îl sunase plângând să-i spună că o găsise în pat fără suflare; alteori, uita că murise și își făcea planuri fugitive de a zbura în estul țării să o viziteze. Nu privise cu ochi buni bunăstarea lui de curând dobândită, ca și cum nu înțelegea o lume în care cineva putea face atât de mulți bani, atât de ușor. După ce Obinze îi făcuse o surpriză și îi cumpărase o mașină, ea îi spusese că vechiul Peugeot 505 pe care îl conducea de când era el în liceu era foarte bun. Aranjase ca mașina să-i fie livrată acasă, o Honda mică pe care ea n-ar fi considerat-o prea ostentativă, însă de fiecare dată când venea pe la ea, o vedea în garaj, sub un strat de praf. Își amintea foarte clar ultima lor convorbire la telefon, cu trei zile înainte să moară, disperarea ei legată de slujbă și de viața din campus.

— Nimeni nu publică în reviste internaționale, îi spusese. Nimeni nu merge la conferințe. E ca o apă mlăștinoasă în care ne bălăcim cu toții.

I-a scris lui Ifemelu despre asta, despre cum dezamăgirea mamei sale în legătură cu slujba îl întristase și pe el. A fost atent să nu pară prea afectat, scriind despre cum biserica din orașul lui natal îl pusese să achite o mulțime de taxe înainte de înmormântare, și despre cum cei de la firma de catering furaseră carne, învelind bucăți de vită în frunze proaspete de banană și

aruncându-le peste gard complicilor lor, și despre cum rudele erau mai îngrijorate de carnea furată. Ridicaseră tonul, aruncaseră cu acuzații în stânga și-n dreapta și o mătușă spusese:

— Firma de catering trebuie să returneze bunurile furate până la ultimul dram!

„Bunuri furate". Mama lui ar fi fost amuzată de această exprimare: carnea ca bunuri furate, și chiar și de propria înmormântare care se transformase într-un scandal despre carne furată. De ce, i-a scris el lui Ifemelu, înmormântările noastre ajung să fie despre orice altceva în afară de cel care a murit? De ce așteaptă oamenii moartea cuiva ca să treacă la răzbunări pentru greșeli din trecut, reale și imaginare, și de ce sunt atât de înverșunați să-și primească partea?

Răspunsul lui Ifemelu a venit după o oră, un torent sfâșietor de tristețe, un torent de cuvinte al unei inimi zdrobite. *Scriu asta plângând. Știi cât de des mi-am dorit să-mi fie mamă? A fost singul adult, în afară de mătușica Uju, care m-a tratat ca pe cineva ale cărui păreri contează. Ai fost atât de norocos să fii crescut de ea. Era tot ceea ce mi-am dorit să devin. Îmi pare rău, Tavan. Îmi pot imagina cât de sfâșiat de durere trebuie să te fi simțit și încă să mai fii uneori. Eu sunt acum în Massachusetts, cu mătușica Uju și Dike, și trec prin ceva asemănător de dureros, dar numai într-o mică măsură. Te rog dă-mi un număr la care să te pot suna, dacă e OK.*

E-mail-ul ei l-a bucurat. L-a bucurat să-și vadă mama prin ochii ei. Și i-a dat curaj. S-a întrebat la ce suferință se referea și a sperat că era vorba despre despărțirea de negrul american, deși nu-și dorea ca relația să fi contat atât de mult pentru ea încât despărțirea să o lase într-un fel de doliu. A încercat să-și imagineze cât de schimbată trebuie să fi fost acum, cât de americanizată, mai ales după ce fusese într-o relație cu un american. Observase un optimism maniacal la persoanele care se întorseseră din America în ultimii câțiva ani, un soi de optimism maniacal hiper-entuziast care îl plictisea, fiindcă era precum

un desen animat, lipsit de textură sau adâncime. Spera ca ea să nu fi devenit așa. Nu își putea imagina asta. Îi ceruse numărul de telefon. Nu ar fi fost atât de îndurerată de veștile despre mama lui dacă nu ar mai fi simțit nimic pentru el. Așa că i-a scris din nou, dându-i toate numerele sale de telefon, cele trei mobile, cel de la birou și cel fix de acasă. Și-a încheiat e-mail-ul cu aceste cuvinte: *E ciudat că, la fiecare eveniment important din viața mea, am simțit că ești singura care ar înțelege.* Se simțea amețit, dar, după ce a apăsat Trimite, au apărut regretele. Fusese prea mult, prea devreme. Nu trebuia să-i fi scris ceva atât de greoi. Și-a verificat BlackBerry-ul obsesiv, în fiecare zi și doar după zece zile și-a dat seama că ea nu îi va răspunde.

A compus câteva e-mail-uri în care îi cerea scuze, dar nu le-a trimis fiindcă se simțea ciudat să-și ceară scuze pentru un lucru pe care nu-l putea defini. N-a hotărât niciodată în mod conștient să îi scrie mail-urile lungi și detaliate care au urmat. Declarația că ea îi lipsise la fiecare eveniment important din viață era emfatică, știa asta, dar nu era pe de-a-ntregul falsă. Bineînțeles că avusese perioade în care nu se gândise în mod activ la ea, când fusese complet absorbit de entuziasmul începuturilor sale cu Kosi, de nașterea copilului, de noul contract, însă Ifemelu nu fusese niciodată absentă. O ținuse mereu în căușul gândurilor. În ciuda tăcerii ei și a confuziei amare.

A început să-i scrie despre timpul petrecut în Anglia, sperând că ea va răspunde, și apoi abia așteptând să scrie din nou. Nu își spusese povestea nici măcar sieși, nu își dăduse voie niciodată să se gândească la ea, fiindcă fusese prea bulversat de deportare și apoi de noua întorsătură a vieții lui în Lagos. Să-i scrie lui Ifemelu a devenit și o modalitate de a-și scrie sieși. Nu avea nimic de pierdut. Chiar și dacă i-ar fi citit e-mail-urile și ar fi râs cu negrul american de prostia lui, nu-l deranja.

În cele din urmă, Ifemelu i-a răspuns.

Tavan, îmi cer scuze pentru tăcere. Dike a avut o tentativă de sinucidere. Nu am vrut să-ți spun mai devreme (nu știu de ce). E mult mai bine acum, dar a fost o experiență traumatizantă care m-a afectat mai mult decât am crezut inițial (știi, „tentativă" înseamnă că nu s-a întâmplat, dar am plâns zile întregi, gândindu-mă la ce s-ar fi putut întâmpla). Îmi pare rău că nu te-am sunat să îți spun condoleanțe. Plănuisem s-o fac și am apreciat faptul că mi-ai dat numărul tău de telefon, dar în acea zi l-am dus pe Dike la psihiatru, iar după aceea pur și simplu n-am fost în stare de nimic. M-am simțit doborâtă. Mătușica Uju îmi spune că am o depresie. Știi că America are un fel de a transforma totul într-o boală care are nevoie de medicație. Nu iau medicamente, doar petrec mult timp cu Dike, uitându-ne la o grămadă de filme proaste cu vampiri și nave spațiale. M-au bucurat mult e-mail-urile tale despre Anglia și mi-au făcut atât de bine, în atât de multe feluri, și nu-ți pot mulțumi îndeajuns că le-ai scris. Sper să am ocazia să ajungem la zi și cu viața mea... la un moment dat. Tocmai am terminat o bursă la Princeton, și de câțiva ani țin un blog anonim despre rasă, care pe parcurs a devenit sursa mea de venit și poți citi articolele aici. Mi-am amânat întoarcerea acasă. Ținem legătura. Ai grijă și sper că sunteți bine, tu și familia ta.

Dike încercase să se sinucidă. Era imposibil de cuprins cu mintea. Amintirea lui despre Dike era cea a unui băiețel, cu un norișor alb de Pampers în jurul taliei, care alerga prin casa din Dolphin Estate. Acum era un adolescent care încercase să se sinucidă. Primul gând al lui Obinze a fost că voia să meargă la Ifemelu, chiar în acel moment. Voia să cumpere un bilet și să se urce într-un avion spre America și să fie cu ea, să o consoleze, să îl ajute pe Dike, să pună lucrurile în ordine. Apoi a râs de propria absurditate.

— Dragul meu, nu ești atent, i-a spus Kosi.

— Scuze, *omalicha*, a zis el.

— Nu-i momentul să-ți zboare gândul la muncă.

— OK, scuze. Ce spuneai?

Erau în mașină, în drum către școala primară din Ikoyi, de ziua porților deschise, invitați de Jonathan și Isiomei, prietenii lui Kosi de la biserică, al căror fiu era înscris acolo. Kosi aranjase totul, era a doua școală pe care o vizitau, pentru a se hotărî la ce școală să o dea pe Buchi. Obinze se mai întâlnise cu ei doar o dată, când Kosi îi invitase la cină. Isioma i se părea interesantă, puținele cuvinte pe care își permitea să le rostească erau profunde, dar de cele mai multe ori era tăcută, strângându-se în sine, prefăcându-se că nu era atât de inteligentă cum era, pentru a-i ocroti ego-ul lui Jonathan, în timp ce acesta, un director de bancă ale cărui fotografii apăreau mereu în ziare, a dominat seara cu poveștile lui întortocheate despre afaceri cu agenți imobiliari din Elveția, guvernatori nigerieni pe care îi consiliase și diverse companii pe care le salvase de la colaps.

— Obinze și Kosi sunt prietenii noștri foarte apropiați, a spus Jonathan prezentându-i directoarei școlii, o englezoaică scundă și rotofeie. Fiica lor s-ar putea să ni se alăture anul viitor.

— Mulți expați își înscriu aici copiii, a spus directoarea, cu tonul colorat de mândrie, iar Obinze s-a întrebat dacă spunea asta în mod obișnuit. Probabil că o spusese de suficiente ori încât să știe că funcționa, că îi impresiona pe nigerieni.

Isioma întreba de ce fiul lor nu făcea mai multă matematică și engleză.

— Abordarea noastră este una conceptuală. Ne place să le permitem copiilor să-și exploreze mediul în primul an, a spus directoarea.

— Dar n-ar trebui să se excludă. Ar putea începe să învețe și ceva matematică și engleză, a spus Isioma. Apoi, cu un amuzament care nu încerca să ascundă gravitatea din subsidiar, a adăugat: Nepoata mea merge la o școală de pe continent, și la șase ani putea spune pe litere „onomatopee"!

Directoarea a zâmbit forțat, nu considera, spunea zâmbetul ei, că merita să-și piardă timpul dezbătând procedeele școlilor

inferioare. Mai târziu, au mers într-o sală mare la spectacolul de Crăciun pus în scenă de copii, despre o familie nigeriană care găsește un orfan pe treptele casei lor în ziua de Crăciun. În mijlocul spectacolului, un profesor a pornit un ventilator care sufla bucățele de vată albă pe scenă. Zăpadă. În spectacol, ningea.

— De ce au pus zăpadă? Îi învață pe copii că un Crăciun nu este Crăciun dacă nu ninge, ca-n alte părți? a spus Isioma.

— Ce e rău în asta? a întrebat Jonathan. E doar un spectacol!

— E doar un spectacol, dar înțeleg și ce vrea să zică Isioma, a spus Kosi și s-a întors către Obinze. Tu ce crezi, dragul meu?

— Fetița care a jucat rolul îngerului a fost foarte bună, a zis Obinze.

În mașină, Kosi a spus:

— Ești cu mintea în altă parte.

A citit toate articolele de pe *Raceteenth sau diverse observații despre americanii de culoare (înainte cunoscuți drept negrotei) din partea unui non-american de culoare.* Postările de pe blog l-au uimit, păreau atât de americane și de străine, vocea ireverențioasă argotică, amestecul de limbaj elevat și de cartier, nu și-a putut-o imagina pe Ifemelu scriindu-le. I se făcea un gol în stomac citind referințele la foștii iubiți: Ex-ul Alb Sexy, Profesor Sexy. A citit „Chiar în seara asta" de câteva ori, pentru că era cea mai personală postare pe care o scrisese despre negrul american, și a căutat indicii și subtilități despre ce fel de bărbat era, despre ce fel de relație au avut.

În NY, Profesor Sexy a fost oprit de poliție. Au crezut că avea droguri la el. Americanii de culoare și americanii albi folosesc droguri în egală măsură (puteți verifica), dar spune cuvântul „droguri" și vezi ce imagine îi vine oricui în minte. Profesor Sexy e supărat. Spune că e profesor de Ivy League și știe cum stă treaba, dar se întreabă cum s-ar simți dacă ar fi vreun biet puști din cartierele rău famate. Îmi pare rău pentru iubitul meu. Când ne-am cunoscut, mi-a spus că în liceu voia să ia 10 pe linie

din cauza unei profesoare albe care îl sfătuise să se „concentreze pe obținerea unei burse la baschet, oamenii de culoare au înclinații fizice, iar albii au înclinații intelectuale, nu e rău sau bine, e doar diferit" (și acea profesoară studiase la Columbia, zic doar). În consecință, și-a petrecut patru ani demonstrându-i că nu are dreptate. Nu m-am putut identifica cu asta: să vrei să performezi pentru a demonstra ceva cuiva. Dar și atunci mi-a părut rău pentru el. Așa că mă duc să-i fac un ceai. Și să-i ofer niște dragoste și afecțiune.

Pentru că n-o mai văzuse de mult, dinainte ca Ifemelu să știe ceva despre lucrurile pe care le scria acum pe blog, îl încerca un sentiment de pierdere, ca și cum Ifemelu devenise o persoană pe care n-o mai recunoștea.

PARTEA A ŞASEA

CAPITOLUL 43

În primele câteva zile, Ifemelu a dormit pe jos în camera lui Dike. *Nu s-a întâmplat. Nu s-a întâmplat.* Își spunea asta frecvent și, totuși, gânduri eliptice despre ceea ce s-ar fi putut întâmpla îi vâjâiau neîntrerupt în cap. Patul lui, camera aceasta, ar fi putut rămâne goale. O rană ar fi rămas veșnic deschisă în ea. Și l-a imaginat luând pastilele. Tylenol, banalul Tylenol; citise pe Internet că o supradoză te poate omorî. La ce se gândise? Se gândise și la ea? După ce venise acasă de la spital, cu stomacul curățat chimic, cu ficatul monitorizat, i-a căutat pe chip, în gesturi, în cuvinte, un semn, o dovadă că acel lucru aproape se întâmplase. Arăta la fel ca-ntotdeauna, fără cearcăne, fără să aibă vreun aer funebru. I-a gătit acel orez jollof care-i plăcea, cu bucățele de ardei roșu și verde și, în timp ce mânca, plimbând furculița între farfurie și gură și spunând „E tare bun", așa cum o spusese întotdeauna, a simțit cum o podideau lacrimile și întrebările. De ce? De ce o făcuse? Ce fusese în mintea lui? Nu l-a întrebat, fiindcă terapeutul spusese că cel mai bine era să nu-l întrebe încă nimic. Zilele au trecut. Stătea mereu în preajma lui, atentă să îi fie aproape, dar fără să-l sufoce cu prezența ei. La început, nu a putut dormi, refuzând mica pilulă albastră pe care mătușica Uju i-o oferea, așa că rămânea trează noaptea, zvârcolindu-se și gândindu-se neîncetat la ce s-ar fi putut întâmpla, până când, în sfârșit, adormea secătuită. În unele zile, se trezea cu sentimentul acut că Uju era de vină.

— Îți amintești când Dike ți-a spus ceva și a zis „noi, negrii", iar tu i-ai spus „tu nu ești negru"? a întrebat-o șoptit pe Uju, pentru că Dike încă dormea la etaj.

Erau în bucătărie, în lumina blândă a dimineții, iar Uju, îmbrăcată pentru muncă, stătea lângă chiuvetă și mânca iaurt dintr-un pahar de plastic.

— Da, îmi amintesc.

— N-ar fi trebuit să faci asta.

— Știi la ce m-am referit. N-am vrut să înceapă să se comporte cum fac cei de aici și să creadă că tot ce i se întâmplă ar fi din cauză că e negru.

— I-ai spus ce nu era, dar nu i-ai spus ce era.

— Ce vrei să spui?

Uju a apăsat clapeta cu piciorul, coșul de gunoi s-a deschis, și a aruncat paharul de iaurt gol. Începuse să lucreze cu jumătate de normă ca să poată petrece mai mult timp cu Dike și să îl ducă ea la terapeut.

— Nu l-ai consolat niciodată.

— Ifemelu, tentativa lui de sinucidere s-a datorat depresiei, a spus Uju cu o voce potolită și blândă. E o boală clinică. Mulți adolescenți suferă de asta.

— Adică se trezesc într-o dimineață depresivi?

— Da, așa e.

— Nu și în cazul lui Dike.

— Trei pacienți ai mei au încercat să se sinucidă, toți adolescenți albi. Unul a reușit, a spus mătușica Uju, cu tonul liniștitor și trist pe care îl avea de când ieșise Dike din spital.

— Viața de zi cu zi îl face depresiv, mătușico! a spus Ifemelu, ridicând vocea, și a izbucnit în lacrimi, cerându-i scuze lui Uju, copleșită de vină.

Dike nu ar înghițit acele pastile dacă ea ar fi fost mai vigilentă, mai prezentă. Se ascunsese prea ușor în spatele râsului, nu reușise să vadă dincolo de glumele lui Dike. E adevărat că el râdea și că râsul lui era convingător, cristalin și luminos, dar ar fi putut fi doar un scut sub care germina trauma.

Acum, în dezolarea tăcută și pătrunzătoare a tentativei de suicid, se întreba cât de mult mascase prin râs. Ar fi trebuit să își facă mai multe griji. Îl urmărea cu atenție. Îl păzea. Nu voia ca prietenii lui să-l viziteze, deși terapeutul spusese că era în regulă

dacă el și-o dorea, nici măcar Page, care izbucnise în plâns cu câteva zile înainte, când era singură cu Ifemelu, spunând:

— Nu-mi vine să cred că nu mi-a spus nimic.

Era o copilă, simplă și bine intenționată, dar Ifemelu a simțit un val de resentimente față de ea, fiindcă se gândise că Dike ar fi trebuit să-i spună ceva. Kweku s-a întors din misiunea lui medicală din Nigeria și a petrecut un timp cu Dike, uitându-se cu el la televizor, readucând calmul și normalitatea.

Săptămânile au trecut. Ifemelu a încetat să mai intre în panică atunci când Dike stătea puțin prea mult în baie. Mai erau câteva zile până la ziua lui, și l-a întrebat ce și-ar dori, cu ochii din nou în lacrimi, fiindcă își imagina acea zi nu ca pe aceea în care împlinea 17 ani, ci ca pe una în care ar fi putut să-i împlinească și nu i-ar fi împlinit.

— Ce-ar fi să mergem la Miami? a zis el, pe jumătate în glumă, și ea chiar l-a dus la Miami și au petrecut două zile la un hotel, comandând burgeri la barul de la piscină, vorbind despre orice, în afară de tentativa de sinucidere.

— Asta e viața bună, a spus el, întins pe spate, cu fața la soare. Blogul acela al tău era o mare chestie, te-a umplut de bani. Acum, că l-ai închis, n-o să mai putem face chestii de-astea!

— Nu m-a umplut, doar așa, până la genunchi, a zis ea privindu-l pe vărul ei frumos, iar părul ud de pe pieptul lui a întristat-o, pentru că îi anunța maturitate fragilă, și și-a dorit să fi rămas copil; dacă ar fi făcut-o, atunci nu ar fi luat pastile și nu s-ar fi întins pe canapeaua din subsol convins că nu se va mai trezi niciodată.

— Te iubesc, Dike. Cu toții te iubim, știi asta, nu?

— Știu, a spus el. Vară-mea, ar trebui să pleci.

— Unde să plec?

— Înapoi în Nigeria, așa cum ai zis. O să fiu OK, promit.

— Poate că ai putea veni pe la mine, a zis ea.

— Păi, da, a spus el, după o pauză.

PARTEA A ȘAPTEA

CAPITOLUL 44

La început, s-a simțit asaltată de Lagos: vânzoleala arsă de soare, autobuzele galbene ticsite de membre aplatizate, vânzătorii ambulanți fugind după mașini, reclamele de pe panourile uriașe (altele, scrijelite pe pereți — Insalator: sunați la 08017777) și grămezile de gunoi care se înălțau pe marginea drumului ca un afront. Comerțul zdrăngănea sfidător. Aerul era greu de exagerare, iar conversațiile, pline de nemulțumiri interminabile. Într-o dimineață, trupul unui bărbat a fost găsit zăcând pe Awolowo Road. Într-o altă dimineață, Insula a fost inundată și mașinile au fost transformate în bărci șuierătoare. Aici, simțea ea, orice se putea întâmpla, o roșie coaptă putea răsări din piatră seacă. Așa că avea senzația ametitoare de prăbușire în noua persoană care devenise, în familiarul ciudat care o înconjura. Așa fusese întotdeauna sau totul se schimbase atât de mult în absența ei? Când plecase de acasă, doar cei înstăriți aveau telefoane mobile, toată numerele începeau cu 090, iar fetele voiau să iasă doar cu bărbați 090. Acum, fata care îi împletea părul avea mobil, vânzătorul de banane coapte care veghea parcă dintotdeauna grătarul înnegrit avea mobil. Crescuse știind toate stațiile de autobuz și toate străzile lăturalnice, înțelegând codurile criptice ale conductorilor și limbajul corporal al vânzătorilor ambulanți. Acum, făcea un efort să înțeleagă ceea ce nu era rostit. Când deveniseră vânzătorii atât de obraznici? Clădirile din Lagos avuseseră mereu însemnele decăderii? Și când devenise un oraș al celor gata mereu să cerșească și al celor îndrăgostiți de gratuități?

— *Americana*! o tachina Ranyinudo adesea. Privești lucrurile cu ochi americani. Dar problema e că nici măcar nu ești o adevărată *americana*. Dacă ai fi avut accent american poate îți toleram mai ușor văicărelile!

Ranyinudo o luase de la aeroport, aşteptând-o lângă ieşirea de la Sosiri, îmbrăcată într-o rochie înfoiată de domnişoară de onoare, cu obrajii învineţiţi de prea mult fard de obraz, cu flori verzi de satin acum dezordonate în păr. Ifemelu a fost şocată s-o vadă atât de captivantă şi de atrăgătoare. Nu mai era acea dezlânare de braţe şi picioare subţiri, ci o femeie cu forme voluptuoase, ferme, purtându-şi cu bucurie înălţimea şi postura impunătoare, o prezenţă care atrăgea privirile.

— Ranyi! a spus Ifemelu. Ştiu că întoarcerea mea e un mare eveniment, dar nu credeam că e atât de important încât să te îmbraci de gală.

— Prostănaco, vin direct de la nuntă. N-am vrut să mai trec pe-acasă să mă schimb şi să risc să mă blochez în trafic.

S-au îmbrăţişat strâns. Ranyinudo mirosea a parfum floral, a noxe şi a transpiraţie, mirosea a Nigeria.

— Arăţi extraordinar, Ranyi, a spus Ifemelu. Vreau să spun, sub toată masca asta de şef de trib. Arăţi mult mai bine decât în poze.

— Ifemsco, uită-te la tine, gagică superbă, chiar şi după un zbor lung, a zis ea, râzând, ignorând complimentul, intrându-şi în vechiul rol al prietenei mai puţin drăguţe. Arăta diferit, dar avea acelaşi aer interesant, uşor rebel. Neschimbat, de asemenea, era şi râsul ei hohotit, gata să erupă în orice moment. Conducea cu viteză, frânând brusc şi uitându-se adesea la BlackBerry-ul din poală; de fiecare dată când traficul se bloca, îl lua şi tasta în grabă.

— Ranyi, ar trebui să scrii mesaje când conduci doar dacă eşti singură în maşină, să te omori doar pe tine, a spus Ifemelu.

— *Haba!* Nu scriu când conduc. Scriu când nu conduc, a zis ea. Nunta asta a fost aparte, cea mai frumoasă la care am fost. Mă întreb dacă ţi-o aminteşti pe mireasă. Era prietenă foarte bună cu Funke în liceu. Ijeoma, o fată cu pielea gălbuie. A mers la şcoala Sfântul Prunc, dar venea la ora noastră de WAEC cu

Funke. Ne-am împrietenit la facultate. Să vezi acum ce tipă bine e. Soțul ei are bani frumoși. Inelul ei de logodnă e mai mare decât Piatra Zuma.

Ifemelu se uita pe geam, ascultând-o doar pe jumătate, gândindu-se cât de urât era Lagosul, cu drumurile năpădite de gropi și casele răsărind haotic, ca buruienile. Din amalgamul de sentimente care o copleșeau, recunoștea doar confuzia.

— Piersică și limetă, a zis Ranyinudo.

— Poftim?

— Culorile nunții. Piersică și limetă. Sala era decorată atât de drăguț, iar tortul a fost pur și simplu superb. Uite, am făcut niște poze. Pe asta o pun pe Facebook.

Ranyinudo i-a dat BlackBerry-ul. Ifemelu nu s-a grăbit să i-l înapoieze, pentru ca Ranyinudo să se poată concentra la drum.

— Și am cunoscut pe cineva. M-a văzut cât așteptam afară să se termine slujba. Era atât de cald, că fondul de ten mi se topea pe față și cred că arătam ca un zombie, dar el tot a venit să vorbim! Ăsta e un semn bun. Cred că tipul chiar are stofă de soț. Ți-am spus că mama dădea acatiste să se termine relația când mă vedeam cu Ibrahim? Cel puțin la ăsta n-o să facă atac de cord. Îl cheamă Ndudi. Tare nume, *abi*? Mai igbo de-atât nu se poate. Și să-i fi văzut ceasul! Lucrează în petrol. Pe cartea de vizită sunt trecute birourile nigeriene și cele internaționale.

— De ce așteptai afară în timpul slujbei?

— Toate domnișoarele de onoare au așteptat afară pentru că rochiile noastre erau indecente. Ranyinudo a chicotit când „indecent" i s-a rostogolit de pe limbă. Se întâmplă tot timpul, mai ales în bisericile catolice. Am avut până și haine să ne acoperim, dar preotul a spus că erau prea dantelate, așa că pur și simplu am așteptat afară până s-a terminat slujba. Dar îi mulțumesc lui Dumnezeu, altfel nu l-aș fi întâlnit pe tipul ăsta!

Ifemelu s-a uitat la rochia lui Ranyinudo, cu bretele subțiri și decolteu pe lângă gât. Oare și înainte domnișoarelor de onoare

le era interzis să intre în biserică dacă aveau bretele subțiri? Ar fi zis că nu, dar nu-și mai amintea exact. Nu-și putea da seama ce era nou în Lagos și ce era nou în ea. Ranyinudo a parcat pe o stradă în Lekki, pe vremuri doar un teren viran asanat, acum o aglomerare de clădiri voluminoase înconjurate de ziduri înalte.

— Apartamentul meu e cel mai mic, așa că nu am spațiu de parcare în complex, a zis Ranyinudo. Ceilalți chiriași parchează înăuntru, dar ar trebui să auzi tot scandalul de dimineață, când cineva a întârziat la muncă și altcineva i-a blocat mașina!

Ifemelu a coborât din mașină în zumzetul puternic și discordant al prea multor generatoare, sunetul i-a străpuns timpanele, sfredelindu-i creierul.

— N-am avut curent săptămâna trecută, a strigat Ranyinudo peste zgomot.

Portarul s-a repezit să le ajute cu valizele.

— Bine ai revenit, mătușico, i-a zis lui Ifemelu.

Nu spusese pur și simplu „bine ai venit", ci „bine ai revenit", ca și cum știa că se întorsese definitiv. I-a mulțumit și, în amurgul cenușiu, în aerul încărcat de mirosuri, a sfâșiat-o o emoție aproape insuportabilă pe care n-o putea defini. Era nostalgică și melancolică, copleșită de o tristețe fără margini pentru lucrurile care îi lipsiseră și pentru cele pe care nu avea să le știe vreodată. Mai târziu, pe canapeaua din mica sufragerie cochetă a lui Ranyinudo, cu picioarele cufundate în covorul prea moale, având în față televizorul cu ecran plat de pe peretele opus, Ifemelu s-a privit sceptică. O făcuse. Se întorsese. A dat drumul la televizor și a căutat canalele nigeriene. Pe NTA, prima doamnă, cu fața învăluită într-un șal albastru, se adresa unei mulțimi de femei, și pe ecran se târau cuvintele: „Prima Doamnă susține emanciparea femeilor cu plase de țânțari".

— Nici nu mai țin minte când m-am uitat ultima dată pe canalul ăsta idiot, a zis Ranyinudo. Ăștia mint pentru guvern, dar nici să mintă bine nu pot.

— Atunci pe ce canal nigerian te uiți?

— Pe niciunul, de fapt. Mă uit la Style și E!. Câteodată la CNN și BBC. Ranyinudo se schimbase în pantaloni scurți și un tricou. Am o fată care vine să-mi gătească și să-mi facă curat, dar pentru tine am făcut chiar eu tocănița asta, așa că trebuie să mănânci. Ce vrei de băut? Am malta[1] și suc de portocale.

— Malta! O să beau toată malta din Nigeria. Cumpăram de la un supermarket hispanic din Baltimore, dar nu era la fel.

— Eu am mâncat un orez *ofada* foarte bun la nuntă. Nu mi-e foame, a zis Ranyinudo.

Însă după ce i-a servit mâncarea lui Ifemelu pe o farfurie întinsă, a mâncat niște orez și tocană de pui dintr-un bol de plastic, cocoțată pe brațul canapelei, în timp ce bârfeau despre vechi prietene: Priye era organizatoare de evenimente și ajunsese de curând să trăiască pe picior mare, după ce fusese prezentată soției guvernatorului. Tochi își pierduse slujba la bancă după ultima criză economică, dar se măritase cu un avocat înstărit și aveau un copil.

— Tochi îmi spunea câți bani aveau oamenii în conturi, a zis Ranyinudo. Îți amintești de tipul acela Mekkus Parara, care era mort după Ginika? Ți-amintești cum avea mereu pete galbene urât mirositoare la subraț? E plin de bani acum, dar sunt bani murdari! Știi, toți tipii ăștia care fac fraude în Londra și America se întorc repede în Nigeria cu banii și construiesc case impunătoare în Victoria Garden City. Tochi mi-a spus că nu se ducea niciodată personal la bancă. Își trimitea băieții să care cu pungi Ghana Must Go zece milioane astăzi, douăzeci mâine. Eu n-am vrut niciodată să lucrez într-o bancă. Problema cu postul într-o bancă este că, dacă nu prinzi o sucursală bună cu clienți

1 Malta este o băutură carbogazoasă nealcoolică, preparată în principal din orz și care se aseamănă mult cu o bere nefermentată (n.t.).

graşi, eşti terminată. Îţi pierzi timpul cu conturile micilor comercianţi. Tochi a avut noroc şi a lucrat într-o sucursală bună, unde şi-a cunoscut şi soţul. Mai vrei o malta?

Ranyinudo s-a ridicat. Mersul ei avea o lentoare feminină opulentă, o legănare a şoldurilor la fiecare pas. Un mers nigerian. Un mers care te ducea cu gândul la exces, ca şi cum sugera ceva ce trebuie atenuat. Ifemelu a luat sticla rece de malta de la Ranyinudo şi s-a întrebat dacă asta ar fi fost şi viaţa ei dacă n-ar fi plecat, dacă ar fi fost ca Ranyinudo, care lucra într-o agenţie de publicitate, locuia într-un apartament cu două camere cu o chirie imposibil de plătit din salariul ei, mergea la o biserică penticostală unde era şi plasatoare, şi se vedea cu un director însurat care îi cumpăra bilete la clasa business pentru Londra. Ranyinudo i-a arătat lui Ifemelu pe telefon fotografii cu el. Într-una dintre ele, stătea rezemat pe patul lui Ranyinudo, cu pieptul gol şi o uşoară burtică de vârsta a doua, zâmbind cu neruşinarea bărbatului satisfăcut de sex. În alta, privea în jos într-un cadru luat de aproape şi chipul lui era un contur mişcat şi misterios. Era ceva atrăgător, chiar distins, la părul său grizonant.

— Mi se pare mie sau arată ca o ţestoasă? a spus Ifemelu.

— Ţi se pare. Dar, Ifem, serios, Don e un om bun. Nu ca toţi bărbaţi ăia inutili de care e plin Lagosul.

— Ranyi, mi-ai spus că e doar o chestie pasageră. Dar doi ani nu e o chestie pasageră. Îmi fac griji pentru tine.

— Ţin la el, nu zic nu, dar vreau să mă mărit, şi el ştie asta. Mă gândeam că poate ar trebui să fac un copil cu el, dar uită-te la Uche Okafor, ţi-o aminteşti din Nsukka? A făcut un copil cu directorul de la Hale Bank, iar bărbatul i-a spus să se ducă dracului, că nu el e tatăl, şi acum a rămas să crească singură copilul. *Na wa.*

Ranyinudo se uita la fotografia din telefon cu un vag zâmbet afectuos. Mai devreme, când conducea de la aeroport, în

timp ce încetinea pentru ca roata să coboare lin într-o groapă din șosea, spusese:

— Chiar vreau ca Don să-mi schimbe mașina. De trei luni îmi tot promite. Am nevoie de un jeep. Vezi cât de oribile sunt drumurile?

Și Ifemelu simțise ceva între fascinație și invidie pentru viața lui Ranyinudo. O viață în care era suficient să facă un gest și lucrurile îi picau din cer, și ea se aștepta să-i pice din cer. La miezul nopții, Ranyinudo a oprit generatorul și a deschis geamurile.

— Am lăsat generatorul să meargă o săptămână întreagă, închipuie-ți. Curentul n-a mai fost oprit atâta vreme de mult.

Răcoarea s-a risipit imediat. Aerul cald și umed a sufocat încăperea și, nu peste mult timp, Ifemelu se zvârcolea în propria sudoare. Ceva începuse să-i zvâcnească dureros în ochi și un țânțar bâzâia în apropiere, iar ea s-a simțit deodată recunoscătoare și vinovată pentru asta, fiindcă avea un pașaport albastru american în geantă, care o apăra de lipsa alternativelor. Putea oricând să plece, nu era obligată să rămână.

— Ce e cu umiditatea asta? a zis ea. Stătea în patul lui Ranyinudo, iar aceasta pe o saltea pe podea. Nu pot să respir.

— Nu pot să respir, a imitat-o Ranyinudo, cu vocea întretăiată de râs. *Haba! Americana!*

CAPITOLUL 45

Ifemelu găsise anunțul pe *Nigerian Jobs Online*: „Editor la o revistă pentru femei, publicație lunară de top". Și-a modificat CV-ul, și-a inventat experiență ca redactor la o revistă pentru femei („care a dat faliment" în paranteză) și, la câteva zile după ce l-a expediat prin curier, directorul editorial de la *Zoe* a sunat-o din Lagos. Era ceva vag inadecvat în vocea matură și prietenoasă de la celălalt capăt al firului.

— Spune-mi mătușica Onenu, a spus vocea veselă când Ifemelu a întrebat cu cine vorbea. Soțul meu nu m-a sprijinit când am început treaba asta, pentru că s-a gândit că bărbații vor da năvală când voi căuta publicitate, i-a spus ea lui Ifemelu într-o șoaptă confidențială înainte de a-i oferi postul.

Ifemelu a simțit că revista era un hobby pentru Onenu, un hobby care însemna ceva, dar numai un hobby. Nu ceva care să o consume. Iar când a cunoscut-o, această senzație s-a amplificat: era o femeie ușor de plăcut, dar greu de luat în serios.

Ifemelu s-a dus cu Ranyinudo acasă la Onenu, în Ikoy. S-au așezat pe canapelele reci de piele și au vorbit încet, până când gazda a apărut. O femeie suplă, zâmbitoare, cu un corp bine întreținut, purtând colanți, un tricou larg și o coafură împletită mult prea tinerească, cu părul revărsându-i-se neglijent pe spate.

— Noul meu editor a venit din America! a spus ea, îmbrățișând-o pe Ifemelu.

Era dificil să spui ce vârstă avea, putea avea oricât între 50 și 65 de ani, dar îți puteai da ușor seama că nu se născuse cu acea piele deschisă la culoare, avea o strălucire cerată, iar încheieturile degetelor erau întunecate, ca și cum acolo pielea rezistase cu stoicism cremei de albire.

— Am vrut să ne cunoaștem, înainte să vii luni la birou, să-ți pot ura bun venit în persoană, a adăugat mătușica Onenu.

— Mulțumesc.

Invitația la ea acasă i s-a părut lui Ifemelu neprofesionistă și bizară, dar era o revistă mică, și era Nigeria, unde granițele se estompau, munca se împletea cu viața personală, iar șefilor li te adresai cu „Mami". În plus, se vedea deja preluând conducerea revistei, transformând-o într-una dinamică și relevantă pentru femeile nigeriene și, cine știe, poate într-o zi cumpărând-o de la Onenu. Dar ea nu avea să își invite noii angajați acasă.

— Eşti foarte drăguţă, a spus mătuşica Onenu, ca şi cum a fi drăguţă era inclus în fişa postului. Mi-a plăcut de tine de când te-am auzit la telefon. Sunt sigură că, odată ce vei începe treaba, depăşim *Glass* cât ai clipi. Suntem o publicaţie mult mai tânără, dar deja o prindem din urmă!

Un majordom în alb, un bărbat în vârstă, solemn, a venit să le întrebe ce vor de băut.

— Mătuşico, am citit numerele anterioare atât din *Glass*, cât şi din *Zoe*, şi am câteva idei despre ce am putea face diferit, a spus Ifemelu, după ce majordomul a ieşit din încăpere.

— Eşti o adevărată americană! Gata de treabă, fără să-şi piardă timpul cu prostii. Asta-mi place. În primul rând, spune-mi, cum crezi că stăm comparativ cu *Glass*?

Lui Ifemelu i se păruseră inspide ambele reviste, dar *Glass* era mai bine editată, culorile de pe pagină nu sângerau atât de rău ca în *Zoe* şi era mai vizibilă în trafic: de fiecare dată când maşina lui Ranyinudo încetinea, un vânzător ambulant îi lipea de geam un exemplar din *Glass*. Dar, pentru că intuise deja obsesia evident personală a lui Onenu pentru concurenţă, a spus:

— Sunt cam la fel, dar cred că noi putem fi mai buni. Trebuie să eliminăm din interviurile de profil şi să avem unul singur pe lună, în care să facem profilul unei femei care a realizat ceva pe cont propriu. Avem nevoie de rubrici mai personale şi ar trebui să introducem o rubrică-oaspete, să acoperim mai multe subiecte despre sănătate şi bani, să avem o prezenţă mai puternică în online şi să nu mai preluăm articole din revistele străine. Majoritatea cititoarelor noastre nu pot merge la piaţă să cumpere broccoli pentru că nu se găseşte în Nigeria, aşa că de ce are numărul ăsta din *Zoe* o reţetă pentru supă-cremă de broccoli?

— Da, da, a spus Onenu rar. Părea uluită. Apoi, ca şi cum şi-ar fi revenit în simţiri, a spus: Foarte bine. Vom discuta despre toate acestea luni.

— Să-i vorbești noii tale șefe în felul ăsta, ha! Dacă nu ai fi venit din America, te-ar fi concediat pe loc.

— Mă întreb care e povestea cu ea și directorul editorial de la *Glass*.

— Am citit într-unul dintre tabloide că se urăsc. Sunt sigură că au avut ceva dispute pe bărbați, ce altceva? Deh, femei! Cred că mătușica Onenu a făcut *Zoe* doar ca să concureze cu *Glass*. Din punctul meu de vedere, ea nu e editor, e doar o femeie bogată care s-a hotărât să-și facă o revistă și ar putea să o închidă mâine și să-și deschidă un spa.

— Și ce casă urâtă, a spus Ifemelu.

Casa era monstruoasă, cu doi îngeri de alabastru veghind la poartă și o fântână în formă de dom gâlgâind în curtea din față.

— Urâtă *kwa*? Despre ce vorbești? Casa e superbă!

— Chiar nu mi se pare, a spus Ifemelu, și totuși pe vremuri admirase astfel de case. Dar iat-o acum, criticând-o cu încrederea superioară a cuiva care recunoștea kitsch-ul.

— Generatorul ei e cât apartamentul meu și nu scoate nici cel mai mic sunet! a zis Ranyinudo. N-ai văzut camera generatorului de lângă poartă?

Ifemelu n-o văzuse. Și lucrul acesta a iritat-o. Asta trebuia să observe un adevărat lagosian: camera și mărimea generatorului.

Pe Kingsway Road i s-a părut că l-a văzut pe Obinze depășindu-le într-un Mercedes negru alungit și s-a ridicat în scaun, întinzându-se și mijindu-și ochii, însă, atunci când a încetinit într-un blocaj în trafic, a văzut că bărbatul nu semăna deloc cu el. În săptămânile ce-au urmat, l-a mai confundat de câteva ori pe Obinze cu diverși necunoscuți: cu silueta dreaptă, îmbrăcată în costum, care intra în biroul mătușicii Onenu, cu bărbatul de pe bancheta din spate a unei mașini cu geamuri fumurii care stătea cu fața aplecată deasupra telefonului, cu o siluetă din spatele ei la coadă la supermarket. Și-a închipuit chiar, când s-a întâlnit prima dată cu proprietarul, că va intra și îl va găsi

pe Obinze în noul apartament. Agentul imobiliar îi spusese că proprietarul prefera chiriași expați.

— Dar s-a liniștit când i-am spus că veniți din America, a adăugat el.

Proprietarul era un bărbat în vârstă, care purta un caftan cafeniu și pantaloni asortați, avea pielea muncită și aerul rănit al cuiva care îndurase multe.

— Nu vreau chiriași igbo, a spus cu voce domoală, luând-o prin surprindere.

Lucrurile astea se spuneau acum cu atâta ușurință? Oare se spuseseră mereu cu aceeași ușurință și uitase ea?

— Asta e politica mea, a continuat omul, de când un igbo mi-a distrus casa din Yaba. Dar dumneavoastră păreți o persoană responsabilă.

— Da, sunt responsabilă, a spus ea cu un zâmbet anemic.

Celelalte apartamente care îi plăceau erau prea scumpe. Chiar dacă țevile se iteau de sub chiuveta din bucătărie și toaleta era strâmbă, și faianța de la baie era pusă neglijent, asta era tot ce-și permitea. Îi plăceau sufrageria aerisită, cu ferestre mari, și scările înguste care duceau la o mică verandă, și, cel mai important, se afla în Ikoyi. Iar ea voia să locuiască în Ikoyi. Când era copil, Ikoyi emana un aer de aristocrație, o aristocrație îndepărtată pe care ea nu o putea atinge: cei care trăiau în Ikoyi nu aveau coșuri pe față și aveau șoferi doar pentru copii. În prima zi când a văzut apartamentul, a ieșit pe verandă și a privit clădirea de alături, o casă colonială imensă, acum îngălbenită de degradare, cu o curte năpădită de frunze, iarbă și arbuști. Pe acoperișul casei, din care o parte se prăbușise înăuntru, a văzut mișcându-se ceva, o pată turcoaz înaripată. Era un păun. Agentul imobiliar i-a spus că în timpul regimului Abacha acolo locuise un ofițer; acum, casa era într-un litigiu interminabil. Iar ea și-a imaginat oamenii care trăiseră acolo cu 15 ani

în urmă, în timp ce, într-un mic apartament de pe continentul aglomerat, ea tânjise după viețile lor senine.

A completat cecul pentru chiria pe doi ani. Acesta era motivul pentru care oamenii luau și cereau mită, cum altfel ar fi putut cineva plăti în mod cinstit chiria pe doi ani în avans? Plănuia să își umple veranda cu crini albi în ghivece de lut și să decoreze sufrageria în culori pastelate, dar mai întâi trebuia să găsească un electrician care să instaleze aerul condiționat, un zugrav care să repare pereții unsuroși și pe cineva care să schimbe faianța în bucătărie și în baie. Agentul imobiliar a adus un faianțar. I-a luat o săptămână, iar când agentul imobiliar a sunat-o să-i spună că lucrarea era gata, Ifemelu s-a dus nerăbdătoare la apartament. Nu i-a venit să-și creadă ochilor. Plăcile erau puse grosolan, cu spații la colțuri. Una dintre plăci avea o crăpătură chiar pe mijloc. Părea o treabă făcută de un copil nerăbdător.

— Ce-i porcăria asta? Uită-te cât de grosolan sunt puse! O placă e spartă! Arată chiar mai oribil decât înainte! Cum poți fi mulțumit cu treaba asta de mântuială? l-a întrebat ea pe bărbat.

— Eu sunt mulțumit de lucrare, mătușico, a ridicat din umeri. Cu siguranță credea că Ifemelu făcea nazuri.

— Vrei să-ți primești banii?

— A, mătușico, a zis el cu un zâmbet scurt, dar e gata.

— Mai întâi s-o repare pe cea spartă.

— Dar e gata, a zis faianțarul, părând să se împotrivească. Problema e că faianța se sparge foarte ușor. Asta e calitatea faianței.

— E gata? Faci treaba asta de mântuială și spui că ai terminat? A cuprins-o furia, a ridicat tonul, devenind dură. Nu vei primi cât am zis, în niciun caz, pentru că n-ai făcut ce-am vorbit.

Faianțarul o fixa cu privirea.

— Iar dacă vrei probleme, crede-mă, o să le ai, a spus Ifemelu. Primul lucru va fi să sun la poliție și te vor închide

în Alagbon! Țipa acum. Tu știi cine sunt eu? Nu știi cine sunt, de-asta ai făcut treaba asta de mântuială!

Bărbatul părea intimidat. Chiar și ea părea surprinsă. De unde îi veniseră toate acele cuvinte, falsa bravadă, ușurința cu care trecuse la amenințări? Și-a amintit imediat, de parcă ar fi fost ieri, de ziua în care murise generalul mătușicii Uju, și de felul în care ea le amenințase pe rudele lui. „Bine, să nu plecați. Nu vă mișcați de acolo", le spusese ea. „Nu vă mișcați până mă duc și-mi chem băieții din garnizoană."

— Mătușico, nu-ți face griji, va reface lucrarea, a spus agentul imobiliar.

— Nu te mai porți ca o *americana*! i-a zis Ranyinudo mai târziu și, într-un fel, Ifemelu s-a bucurat să audă asta. Problema este că nu mai avem meșteri în țara asta. Ghanezii sunt mai buni. Șeful meu își construiește o casă și folosește doar muncitori ghanezi pentru finisaje. Nigerienii fac un rahat. N-au răbdare să facă finisajele ca lumea. E groaznic. Dar, Ifem, ar fi trebuit să-l suni pe Obinze. Te-ar fi ajutat cu tot. Chiar cu asta se ocupă. Trebuie că are tot felul de cunoștințe. Ar fi trebuit să-l suni chiar înainte de a începe să-ți cauți apartament. Poate ți-ar fi făcut o reducere la chirie într-una dintre proprietățile lui, chiar un apartament gratuit *sef*. Nu știu ce tot aștepți de nu-l suni.

Ifemelu a clătinat din cap. Pentru Ranyinudo, bărbații erau doar o sursă de diverse lucruri. Nu se putea imagina sunându-l pe Obinze și cerându-i o reducere la chirie într-una dintre proprietățile lui. Dar nu știa de ce nu îl sunase deloc. Se gândise la asta de multe ori, deseori punând mâna pe telefon și căutându-i numărul, și totuși nu-l sunase. El încă îi trimitea e-mailuri, spunându-i că spera că era în regulă sau că spera că Dike era mai bine, și ea i-a răspuns la câteva, întotdeauna succint, răspunsuri despre care el credea că i le trimisese din America.

CAPITOLUL 46

Își petrecea weekendurile cu părinții ei, în vechiul apartament, bucuroasă să fie între pereții care fuseseră martorii copilăriei ei; când a început să mănânce tocana mamei, cu o peliculă de ulei plutind deasupra piureului de roșii, și-a dat seama cât de mult îi lipsise. Vecinii au venit să o salute pe fiica întoarsă din America. Pe mulți nu-i cunoștea, dar i-a îndrăgit imediat pentru că îi aminteau de cei pe care îi cunoscuse: Mama Bomboy, de la parter, care o trăsese o dată de urechi când era în școala primară și îi spusese: „Nu îi saluți pe cei mai în vârstă", Oga Tony, vecinul de deasupra care fuma pe verandă, comerciantul de alături, care îi spunea, din motive pe care nu le-a aflat niciodată, „campioana".

— Vin doar ca să vadă dacă le dai ceva, i-a zis șoptit mama, ca și cum vecinii, care deja plecaseră, le-ar fi putut auzi. Toți se așteptau să le aduc ceva când ne-am întors din America, așa că m-am dus la piață și am cumpărat niște sticluțe mici de tot de parfum și le-am spus că erau din America!

Părinților ei le plăcea să vorbească despre vizita lor în Baltimore, mama despre reduceri, tata, despre cum nu putea înțelege știrile fiindcă americanii foloseau acum expresii precum „împărțeală" și „atomic" în buletinele serioase.

— E forma supremă de infantilizare și familiarizare a Americii! Prevestește sfârșitul imperiului american, se distruge din interior! a declamat.

Ifemelu le făcea pe plac, ascultându-le observațiile și amintirile, sperând că niciunul dintre ei nu va aduce vorba de Blaine, le spusese că fusese reținut la serviciu.

N-avea de ce să-și mintă vechile prietene în legătură cu Blaine, dar a făcut-o, spunându-le că este într-o relație serioasă și că partenerul ei va veni și el în curând în Lagos. În întâlnirile cu aceste vechi prietene, a surprins-o cât de rapid

apărea subiectul căsătoriei, tonul irascibil al celor care nu se măritaseră, tonul înfumurat al celor măritate. Ifemelu voia să vorbească despre trecut, despre profesorii pe care-i ironizaseră și despre băieții pe care îi plăcuseră, însă căsătoria era mereu subiectul predilect: care avea un soț nemernic, care era disperată și posta pe Facebook prea multe poze cu ea însăși exagerat de machiată, care avea un bărbat care o dezamăgise după patru ani, părăsind-o și căsătorindu-se cu o fetiță pe care o putea controla. (Când Ifemelu i-a spus lui Ranyinudo că o întâlnise din întâmplare la bancă pe Vivian, fosta lor colegă de clasă, prima întrebare a fost: „E măritată?") Așa că l-a folosit pe Blaine pe post de armură. Dacă știau de Blaine, atunci prietenele ei căsătorite nu aveau să-i spună: „Nu-ți face griji, o să apară și al tău, doar roagă-te să se întâmple", iar cele nemăritate nu aveau să presupună că face parte din tabăra celibatarelor care își plâng de milă. De asemenea, era o nostalgie forțată în acele întâlniri, unele la Ranyinudo acasă, altele chiar la ea sau în diverse restaurante, fiindcă se străduia să găsească la aceste femei adulte niște rămășițe din trecutul ei care, adesea, nu mai existau.

Tochi era de nerecunoscut acum, atât de grasă încât până și nasul își schimbase forma, iar bărbia dublă îi atârna ca o chiflă. A intrat în apartamentul lui Ifemelu ținându-și în brațe bebelușul, cu BlackBerry-ul în mână, urmată de o femeie care cără o sacoșă de pânză plină cu biberoane și bavete. „Madam America" a fost salutul lui Tochi, și apoi, tot restul vizitei, a vorbit în rafale defensive, ca și cum venise hotărâtă să înfrunte americanitatea lui Ifemelu.

— Nu-i cumpăr bebelușului meu decât haine englezești, pentru că hainele americane se decolorează la prima spălare, a spus ea. Soțul meu a vrut să ne mutăm în America, dar am refuzat, pentru că au un sistem de învățământ atât de prost. O agenție internațională l-a evaluat drept cel mai prost din țările dezvoltate, să știi.

Tochi fusese mereu o persoană receptivă și profundă, Tochi intervenea mereu calm și rațional de fiecare dată când Ifemelu și Ranyinudo se certau în școala generală. În noua persona a lui Tochi, în nevoia ei de a se apăra de ofense imaginare, Ifemelu a întrezărit o mare nefericire. Așa că i-a cântat în strună lui Tochi, criticând America, vorbind numai despre lucrurile care și ei îi displăceau, exagerându-și accentul non-american, până ce conversația a devenit o șaradă enervantă. La final, bebelușul lui Tochi a vomitat un lichid gălbui pe care dădaca l-a șters imediat, iar Tochi a spus:

— Ar trebui să mergem, copilul vrea să doarmă.

Ușurată, Ifemelu a privit-o plecând. Oamenii se schimbă, uneori prea mult.

Priye nu se schimbase prea mult, dar se înăsprise, personalitatea ei avea acum o armură de crom. A ajuns la Ranyinudo cu un vraf de ziare, pline cu fotografii de la marea nuntă pe care tocmai o organizase. Ifemelu și-a imaginat felul în care vorbeau oamenii despre Priye. Se descurcă bine, spun ei, se descurcă foarte bine.

— De-o săptămână telefonul îmi sună continuu! a spus Priye triumfătoare, dându-și la o parte extensia dreaptă, acaju, de fiecare dată când își trecea mâna prin părul care invariabil îi cădea înapoi pe față pentru că așa fusese aranjat,

Ifemelu era distrasă de rozul strident de pe unghiile ei. Priye avea acea atitudine sigură, ușor sinistră, a cuiva care-i poate determina pe ceilalți să facă ce vrea ea. Și strălucea toată: cercei din aur galben, ținte metalice pe geanta de designer, ruj de un bronz strălucitor.

— A fost o nuntă foarte reușită, au fost șapte guvernatori, șapte! a spus.

— Și niciunul dintre ei nu cunoștea cuplul, sunt convinsă, a spus Ifemelu sec.

Priye a făcut un gest, şi-a ridicat nonşalant mâna, pentru a arăta cât de irelevant era asta.

— De când se măsoară succesul nunţilor în numărul de guvernatori care participă? a întrebat Ifemelu.

— Asta arată că eşti conectat. Arată prestigiu. Ştii cât de puternici sunt guvernatorii în ţara asta? Puterea executivă nu e puţin lucru, a spus Priye.

— Eu vreau cât mai mulţi guvernatori la nunta mea. Denotă un statut înalt, a zis Ranyinudo. Studia fotografiile, dând încet paginile ziarelor. Priye, ai auzit că Mosope se mărită peste două săptămâni?

— Da. M-a abordat, dar avea un buget prea mic pentru mine. Fata asta n-a înţeles niciodată prima regulă a vieţii în Lagosul ăsta. Nu te măriţi cu bărbatul pe care îl iubeşti. Te măriţi cu bărbatul care te poate întreţine.

— Amin! a spus Ranyinudo râzând. Dar uneori poate fi acelaşi bărbat. E sezonul nunţilor. Când o să-mi vină şi mie rândul, Dumnezeule mare? a exclamat uitându-se în tavan, ridicându-şi mâinile ca într-o rugăciune.

— I-am spus lui Ranyinudo că mă voi ocupa de nunta ei fără comision, i-a spus Priye lui Ifemelu. Şi la fel mă voi ocupa şi de a ta, Ifem.

— Mulţumesc, dar cred că Blaine preferă un eveniment fără guvernatori, a spus Ifemelu şi au râs toate. Probabil o să facem ceva restrâns pe o plajă.

Uneori credea în propriile minciuni. Acum avea o imagine clară: ea şi Blaine îmbrăcaţi în alb pe o plajă din Caraibe, înconjuraţi de câţiva prieteni, alergând către un altar improvizat din nisip şi flori, iar Shan privindu-i şi sperând că unul dintre ei se va împiedica şi va cădea.

CAPITOLUL 47

Onikan era partea veche din Lagos, o felie din trecut, un templu al splendorii fanate a epocii coloniale; Ifemelu și-a amintit de șirurile de case decăzute, nevăruite și neîngrijite, cu mucegaiul acaparând zidurile și cu balamalele porților ruginite și contorsionate. Dar dezvoltatorii demolau acum, iar la parterul unei clădiri cu trei etaje proaspăt renovate, ușile grele de sticlă se deschideau într-un spațiu de recepție vopsit în cărămiziu, unde te întâmpina Esther, recepționera cu un chip plăcut, și din spatele ei se înălțau gigantice și argintii cuvintele: REVISTA ZOE. Esther deborda de ambiții mărunte. Ifemelu și-o imagina scotocind prin grămezile de pantofi și haine la mâna a doua din piața Tejuosho, găsind cele mai bune articole și apoi tocmindu-se neobosită cu vânzătorul. Purta haine atent călcate și pantofi cu tocuri înalte scâlciați, dar atent lustruiți, citea cărți precum *Către prosperitate, prin rugăciune* și le vorbea cu un aer superior șoferilor și pe un ton mieros editorilor.

— Tu cercei foarte frumoși, Ma, îi spunea lui Ifemelu. Dacă vreodată vreți să îi aruncați, vă rog dați-mi-i mie să vă ajut să-i aruncați.

Și o invita continuu pe Ifemelu la biserica ei.

— Veniți duminică, Ma? Pastorul meu e un puternic om al lui Dumnezeu. Sunt mulți cei care au avut parte de miracole datorită lui.

— De ce crezi că trebuie să vin la biserica ta, Esther?

— O să vă placă, Ma. E o biserică plină de har.

La început, acel „Ma" a stânjenit-o pe Ifemelu, Esther fiind cu cel puțin cinci ani mai în vârstă ca ea, dar statutul avea întâietate în fața vârstei: ea era editorul, cu mașină, cu șofer și cu spiritul Americii planându-i deasupra capului, și chiar și Esther se aștepta ca ea să joace rolul doamnei. Așa că o făcea, complimentând-o și glumind, însă mereu într-un fel jucăuș și

totodată autoritar, și uneori îi dădea lui Esther câte ceva, o poșetă veche, un ceas vechi. La fel cum făcea și cu șoferul ei, Ayo. Se plângea că el conduce cu viteză, îl amenința că-l va concedia fiindcă întârziase iarăși, îl punea să repete instrucțiunile pe care i le dăduse ca să fie sigură că le înțelesese. Dar când spunea acele lucruri, își auzea mereu tonul nefiresc de pițigăiat, incapabilă să se convingă întru totul de calitatea ei de doamnă.

— Majoritatea angajaților mei au studii în străinătate, în timp ce femeia aia de la *Glass* angajează numai niște terchea-berchea care nici să scrie corect nu știu! îi plăcea lui Onenu să spună.

Ifemelu și-a imaginat-o spunând asta la un dineu, „majoritatea angajaților mei", făcând revista să pară o mare antrepriză efervescentă, deși erau doar trei oameni în echipa editorială, patru în cea administrativă și doar Ifemelu și Doris, redactorul-șef, aveau studii în străinătate. Doris, slabă și cu ochii înfundați în orbite, o vegetariană care te anunța din prima că e vegetariană, vorbea cu un accent american adolescentin care îi făcea propozițiile să sune ca niște întrebări, în afară de cazul în care vorbea la telefon cu mama ei; atunci, engleza ei căpăta o sonoritate nigeriană plată și golită de emoție. Codițele ei lungi erau decolorate de soare într-un ton arămiu, și se îmbrăca ciudat (șosete albe și pantofi Oxford, cămăși bărbătești îndesate în pantaloni trei-sferturi), considerând că avea un stil original, lucru pe care toată lumea din birou i-l ierta fiindcă se întorsese de peste hotare. Nu se machia deloc, își dădea doar cu un ruj roșu aprins, o dungă stacojie care șoca, ceea ce probabil și intenționa, însă tenul ei nemachiat avea o nuanță aproape cenușie și, când s-au cunoscut, primul impuls al lui Ifemelu a fost să îi sugereze o cremă hidratantă bună.

— Ai fost la Wellson în Philly? Eu am fost la Temple? a zis Doris, ca pentru a stabili chiar de la început că erau membre ale aceluiași club elevat. O să împarți acest birou cu mine și cu

Zemaye. Ea este secretarul de redacție și e pe teren până după-amiază sau poate mai mult? Întotdeauna stă cât vrea.

Ifemelu a detectat nota răutăcioasă. Nu era subtilă, Doris își dorise să o poată detecta.

— M-am gândit că săptămâna asta ar putea, gen, să fie doar de acomodare? Să vezi cum lucrăm? Și, apoi, săptămâna viitoare poți începe treaba? a zis Doris.

— OK, a spus Ifemelu.

Biroul, o încăpere spațioasă cu patru birouri, fiecare cu câte un computer, arăta gol și nefolosit, ca și cum era prima zi de muncă pentru toți. Ifemelu nu era sigură ce l-ar fi putut face să arate altfel, poate câteva poze de familie pe birouri sau doar mai multe lucruri, mai multe dosare și hârtii și capsatoare, dovezi că era folosit.

— Aveam o slujbă minunată la New York, dar m-am hotărât să mă întorc și să mă stabilesc aici? a zis Doris. Gen, presiune din partea familiei să mă așez la casa mea și chestii din astea, știi? Gen, sunt singura fiică? Când m-am întors, una dintre mătușii s-a uitat la mine și a spus: „Pot să-ți fac rost de un post la o bancă bună, dar trebuie să-ți tunzi părul acela dada". Doris a clătinat din cap în bătaie de joc în timp ce imita accentul nigerian. Jur pe Dumnezeu că orașul acesta este înțesat de bănci în care trebuie doar să fii rezonabil de atrăgătoare într-un fel oarecum previzibil și imediat pui mâna pe un post în relațiile cu clienții. În orice caz, am acceptat slujba asta pentru că sunt interesată de domeniul editorial? Și ăsta e un loc bun în care să cunoști oameni, datorită tuturor evenimentelor la care putem merge, știi?

Cuvintele lui Doris sunau ca și cum ea și Ifemelu împărtășeau aceeași soartă, aceeași viziune asupra lumii. Ifemelu a simțit un mic resentiment față de aroganța certitudinii lui Doris că și ea, bineînțeles, va fi de aceeași părere.

Chiar înainte de prânz, în birou a intrat o femeie într-o fustă-creion strâmtă și pantofi de lac cu toc foarte înalt, cu părul întins și pieptănat pe spate cu multă grijă. Nu era drăguță, trăsăturile ei nu erau deloc armonioase, dar se purta ca și cum ar fi fost. *Nubilă*. A făcut-o pe Ifemelu să se gândească la acest cuvânt, cu supleţea ei atrăgătoare, talia de viespe și rotunjimile neașteptate ale sânilor.

— Bună. Tu ești Ifemelu, nu-i așa? Bine ai venit la Zoe. Eu sunt Zemaye.

I-a strâns mâna lui Ifemelu, cu o expresie studiat neutră.

— Bună, Zemaye. Mă bucur să te cunosc. Ce nume frumos ai, a spus Ifemelu.

— Mulţumesc. Era obișnuită să audă asta. Sper că nu îţi plac încăperile friguroase.

— Încăperile friguroase?

— Da. Lui Doris îi place să dea prea tare aerul condiţionat, iar eu trebuie să port un pulovăr aici, dar acum, că ești și tu și împărţim biroul, poate că vom putea vota, a spus Zemaye, instalându-se la biroul ei.

— Despre ce vorbești? De când trebuie să porţi pulovăr înăuntru? a întrebat Doris.

Zemaye a ridicat din sprâncene și a scos un șal gros dintr-un sertar.

— E umiditatea care e pur și simplu atât de dementă, a zis Doris, întorcându-se către Ifemelu, așteptând o încuviinţare. Când m-am întors simţeam că nu pot respira.

Zemaye s-a întors și ea spre Ifemelu.

— Eu sunt o fată din Delta, născută și crescută la ţară. Așa că nu am crescut cu aer condiţionat și pot respira și când nu rece înăuntru.

Vorbea pe un ton impasibil și toate cuvintele îi erau egale, niciodată pronunţate mai apăsat.

— Ei bine, nu știu ce să zic despre frig? a zis Doris. Majoritatea birourilor din Lagos au aer condiționat?

— Dar nu dat pe cea mai mică temperatură, a spus Zemaye.

— N-ai spus niciodată nimic despre asta?

— Îți spun tot timpul, Doris.

— Adică nu poți să muncești din cauza asta?

— E frig, punct, a spus Zemaye.

Antipatia lor reciprocă era un leopard la pândă.

— Mie nu-mi place frigul, a spus Ifemelu. Cred că aș îngheța dacă aparatul de aer condiționat ar fi dat pe cea mai mică temperatură.

Doris a clipit. Părea nu doar trădată, ci surprinsă că fusese trădată.

— OK, putem să-l mai oprim din când în când? Mi-e greu să respir fără aer condiționat, iar ferestrele sunt înnebunitor de mici?

— OK, a spus Ifemelu.

Zemaye nu a spus nimic, se întorsese la computerul ei, ca și cum acea mică victorie o lăsa indiferentă, iar Ifemelu s-a simțit dezamăgită, fără să-și dea seama de ce. Luase partea uneia dintre ele, până la urmă, luându-i apărarea cu îndrăzneală lui Zemaye, și totuși chipul acesteia rămânea inexpresiv. Ifemelu s-a întrebat care era povestea ei. Zemaye o intriga.

Mai târziu, când Doris și Zemaye se uitau pe fotografiile întinse pe biroul lui Doris cu o femeie corpolentă care purta haine strâmte cu volane, Zemaye a spus: „Îmi cer scuze, am o urgență", după care s-a grăbit către ușă, cu mișcări mlădioase care au făcut-o pe Ifemelu să vrea să slăbească. Și Doris a urmărit-o cu privirea.

— Nu te scoate din minți când oamenii spun „am o urgență" sau „vreau să mă ușurez" când vor să meargă la baie? a întrebat Doris.

— Ba da, așa e! a râs Ifemelu.

— Bănuiesc că „baie" e un termen foarte american. Dar există „toaletă" și „budă".

— Nu mi-a plăcut niciodată „budă". Mie îmi place „toaletă".

— Și mie! a zis Doris. Și nu te scoate din minți când oamenii folosesc aici „hai cu" în locul unui verb? Hai cu lumina.

— Știi ce mă scoate pe mine din minți? Când oamenii folosesc „servesc" în loc de „beau". „O să servesc niște vin. Eu nu servesc bere."

— O, Doamne, așa e!

Râdeau când Zemaye s-a întors, iar aceasta a privit-o pe Ifemelu cu expresia ei înfricoșător de neutră și a spus:

— Voi două trebuie că puneți la cale următoarea întâlnire „Am fost acolo".

— Ce-i asta? a întrebat Ifemelu.

— Doris vorbește despre ei mereu, dar nu mă poate invita pentru că este doar pentru cei care s-au întors din străinătate.

Dacă exista ironie în tonul lui Zemaye, și trebuie să fi existat, felul plat în care a rostit cuvintele n-a trădat-o.

— A, te rog. „Am fost acolo" este, gen, o chestie atât de demodată. Nu suntem în 1960, a zis Doris. Apoi, către Ifemelu: De fapt, aveam de gând să-ți spun despre asta. Se numește Nigerpolitan Club și sunt doar o mână de oameni care s-au întors de curând, câțiva din Anglia, dar majoritatea din State? E foarte relaxat, doar împărtășim experiențe și ne cunoaștem? Pun pariu că îi cunoști pe unii dintre ei. Ar trebui să vii, clar.

— Da, mi-ar plăcea.

— Trebuie să merg acasă la Onenu, s-a ridicat Doris luându-și poșeta.

După ce ea a plecat, s-a lăsat liniște în birou, Zemaye tasta la computerul ei, iar Ifemelu naviga pe Internet și se întreba la ce se gândea Zemaye.

— Deci în America erai o faimoasă bloggeriță despre rasă în America, a spus ea în cele din urmă. Când ne-a zis mătușica Onenu, n-am înțeles.

— Ce vrei să spui?

— De ce despre rasă?

— Am descoperit rasa în America și m-a fascinat.

— Hmm, a murmurat Zemaye, ca și cum era de părere că acest lucru, descoperirea rasei, era un fenomen exotic și autosuficient. Mătușica Onenu a spus că iubitul tău este un negru american și că vine în curând.

Ifemelu a rămas surprinsă. Onenu îi pusese întrebări despre viața personală cu o degajare insistentă, iar ea îi spusese minciuna despre Blaine, gândindu-se că șefa ei oricum nu avea niciun drept să îi cunoască viața personală, iar acum se părea că acea viață personală fusese împărtășită restului echipei. Poate că privea totul cu ochi prea americani, cu această fixație asupra intimității de dragul intimității. Ce conta că Zemaye știa despre Blaine?

— Da. Ar trebui să sosească luna viitoare, a spus ea.

— Cum de toți infractorii de acolo sunt de culoare?

Ifemelu a vrut să spună ceva, dar a renunțat. Iat-o pe faimoasa bloggeriță rămasă fără cuvinte.

— Ador *Cops* (*Polițiști*). Pentru emisiunea asta, mi-am pus DSTV, a spus Zemaye. Și toți infractorii sunt de culoare.

— E ca și cum ai spune că fiecare nigerian e un 419, a zis Ifemelu în cele din urmă. Cuvintele i se păreau plate, neconvingătoare.

— Dar e adevărat, cu toții avem un mic 419 în sânge, a zâmbit Zemaye cu ceea ce părea a fi, pentru prima oară, un veritabil amuzament. Apoi a adăugat: Îmi pare rău. N-am vrut să spun că iubitul tău e un infractor. Întrebam doar.

CAPITOLUL 48

Ifemelu a rugat-o pe Ranyinudo să vină cu ea și cu Doris la întâlnirea Nigerpolitan.

— Nu am energie pentru voi, repatriații, te rog, a spus Ranyinudo. În plus, Ndudi s-a întors în sfârșit din călătoriile lui interminabile și ieșim în oraș.

— Bine că pui un bărbat înaintea prietenei, deșteapto!

— Da. Mă iei tu de nevastă? Între timp, i-am spus lui Don că ies în oraș cu tine, așa că asigură-te că nu mergi nicăieri unde ar putea merge și el.

Ranyinudo râdea. Încă se vedea cu Don, până avea să se convingă că Ndudi era „serios" și că Don îi va lua o mașină nouă înainte.

Întâlnirea Nigerpolitan Club: o mână de oameni care beau șampanie din pahare de plastic, pe marginea piscinei unei case din Osborne Estate, toți șic, toți învăluiți de un aer de *savoir-faire*, fiecare cu propria ciudățenie de stil: o coafură afro de culoarea ghimbirului, un tricou cu efigia lui Thomas Sankara, niște cercei supradimensionați confecționați manual ca niște obiecte de artă modernă. Vocile lor răsunau de accente străine. *Nu poți găsi un smoothie decent în orașul ăsta! O, Dumnezeule, ai fost la acea conferință? Țara asta are nevoie de o societate civilă activă.* Ifemelu îi știa pe unii dintre ei. A stat la taclale cu Bisola și Yagazie, care își lăsaseră amândouă părul natural și îl purtau în codițe răsucite, un halou de spirale care le încadra fața. Vorbeau despre saloanele de coafură de acasă, unde coafezele se chinuiau să îmblânzească părul natural cu pieptenul, ca și cum ar fi fost o erupție necunoscută, de parcă propriul lor păr nu fusese la fel înainte de a capitula în fața chimicalelor.

— Fetele de la salon mă iau mereu cu „Mătușico, nu vrei să-ți îndrepți părul?". E ridicol că africanii nu prețuiesc părul natural în Africa, a spus Yagazie.

— Știu, a spus Ifemelu și a simțit o înfiorare în vocea ei, în toate vocile lor.

Ei erau cei sanctificați, repatriații, cei întorși acasă acoperiți de o pojghiță sclipitoare. Li s-a alăturat Ikenna, o avocată care locuise pe lângă Philadelphja și pe care o cunoscuse la o convenție Blogging While Brown. De asemenea, și Fred. I se prezentase lui Ifemelu mai devreme, un bărbat îngrijit, scund și îndesat.

— Am locuit în Boston până anul trecut, îi spusese el simulând indiferența, deoarece „Boston" era cuvântul de cod pentru Harvard (altfel ar fi spus MIT sau Tufts sau orice altceva), așa cum o tipă spusese „Eu am fost în New Haven" în acea manieră rezervată aparent non-rezervată, ceea ce însemna că fusese la Yale. Li s-au alăturat și alții, cu toții învăluiți de aceeași familiaritate, fiindcă puteau formula cu ușurință referințe comune. În curând, râdeau și enumerau lucrurile din America de care le era dor.

— Laptele de soia degresat, NPR, Internetul de mare viteză, a spus Ifemelu.

— Servicii de calitate, servicii de calitate, servicii de calitate, a zis Bisola. Oamenii din servicii se poartă aici de parcă ți-ar face o favoare. Localurile bune și scumpe sunt OK, nu grozave, dar restaurantele obișnuite? Nici să nu te gândești. Ieri l-am întrebat pe un chelner dacă aș putea să comand ignamele fierte cu un alt sos din meniu, iar el s-a uitat la mine și a spus pur și simplu că nu. Incredibil.

— Dar serviciile din America pot fi atât de enervante. Cineva îți suflă în ceafă mereu și te întreabă: Vă mai las o vreme? De când a devenit mâncatul o unitate de măsură pentru timp? a spus Yagazie.

— Mi-e dor de un local vegetarian decent? a zis Doris, și apoi a povestit despre noua ei menajeră care nu putea face un sandviș simplu, despre cum comandase pachetele de primăvară

la un restaurant din Victoria Island, muşcase din ele şi simţise gust de pui, şi când chemase chelnerul, acesta zâmbise şi spusese doar „Poate că astăzi au pus pui". Au izbucnit în râs. Fred a spus că sigur se va deschide în curând un local vegetarian bun, acum, că erau atât de mulţi investitori în ţară, cineva avea să-şi dea seama că exista cerere şi pe piaţa vegetariană.

— Un restaurant vegetarian? Imposibil. Nu sunt decât patru vegetarieni în ţara asta, cu tot cu Doris, a zis Bisola.

— Tu nu eşti vegetariană, nu-i aşa? a întrebat-o Fred pe Ifemelu.

Voia pur şi simplu să intre în vorbă cu ea. Ifemelu îşi ridicase din când în când ochii şi-l văzuse privind-o.

— Nu, a spus ea.

— A, s-a deschis un local pe Akan Adesola, a zis Bisola. Brunch-ul e foarte bun. Au genul de lucruri pe care le putem mânca. Ar trebui să mergem duminica viitoare.

Au genul de lucruri pe care le putem mânca. O nelinişte a cuprins-o lent pe Ifemelu. Se simţea în largul ei aici şi îşi dorea să nu se fi simţit. Îşi dorea, de asemenea, să nu fie atât de interesată de acel nou restaurant, să nu simtă cum îi creşte inima când îşi imagina salatele verzi proaspete şi legumele la abur. Adora să mănânce toate lucrurile care îi lipsiseră cât fusese plecată – orez jollof gătit cu mult ulei, banane coapte, igname fierte –, dar tânjea şi după lucrurile cu care se obişnuise în America, chiar şi după quinoa, specialitatea lui Blaine, pregătită cu feta şi roşii. Sperase să nu devină, dar se temea că devenise deja o persoană care spune: „Au genul de lucruri pe care le putem mânca".

— De fapt, e teatru de larg consum, a spus Fred despre Nollywood, vorbind puţin prea tare, iar dacă îl înţelegi astfel, devine mai tolerabil. E de larg consum, de masă, e diferit de tipul de experienţă individuală pe care o oferă filmul.

O privea căutându-i aprobarea, se presupunea că unii ca ei nu se uitau la Nollywood și, dacă o făceau, era doar dintr-un interes antropologic.

— Mie îmi place Nollywood, a spus Ifemelu, chiar dacă și ei i se părea mai mult teatru decât film. Impulsul de a contrazice era puternic. Dacă se distanța de ei, poate ar fi fost într-o mai mică măsură persoana care se temea că devenise. Poate că Nollywood este melodramatic, a spus, dar la fel e și viața în Nigeria.

— Crezi? a zis femeia din New Haven, strângându-și paharul în palmă, ca și cum i se părea foarte ciudat ca unuia dintre ei să îi placă Nollywood-ul. Îmi insultă inteligența! Adică producțiile sunt execrabile. Ce spune asta despre noi?

— Dar și Hollywood-ul face filme la fel de proaste. Doar că au lumini mai bune, a spus Ifemelu.

Fred a râs prea zgomotos, pentru a-i da de înțeles că era de partea ei.

— Nu e vorba numai despre chestiunile tehnice, a spus tipa din New Haven. Industria este retrogradă. Uitați-vă la portretizarea femeilor! Filmele sunt mai misogine decât societatea.

De partea cealaltă a piscinei, Ifemelu a văzut un bărbat lat în umeri care i-a amintit de Obinze. Dar era prea înalt să fie el. Se întreba ce ar fi crezut Obinze despre acea adunare. Ar fi venit măcar? În definitiv, fusese deportat din Anglia, așa că poate nu se considera un repatriat ca ei.

— Hei, vino înapoi, a spus Fred, apropiindu-se prea mult de ea. Ești cu mintea în altă parte.

— Nu mai sunt, a zâmbit ea anemic.

Fred știa multe. Avea acea încredere de sine a celui care știa lucruri practice. Probabil că avea un doctorat la Harvard și folosea în conversație cuvinte precum „capacitate" și „valoare". Probabil că nu visa imagini, ci date și cifre.

— Mâine e un concert la MUSON. Îți place muzica clasică? a întrebat-o.

— Nu.

Ifemelu se aștepta ca nici lui să nu-i placă.

— Dar ți-ai dori să-ți placă muzica clasică?

— Să-mi doresc să-mi placă ceva, ce idee ciudată, a zis ea, acum curioasă în privința lui, vag interesată.

Au vorbit. Fred i-a menționat pe Stravinsky și Strauss, pe Vermeer și Van Dyck, făcând trimiteri inutile, recurgând prea des la citate, cu spiritul racordat la cealaltă parte a Atlanticului, prea transparent în prestația lui, prea nerăbdător să arate cât de multe știa despre lumea occidentală. Ifemelu l-a ascultat cu un imens căscat interior. Se înșelase în privința lui. Nu era genul cu MBA care consideră lumea o afacere. Era un impresar, versat și uns cu toate alifiile, tipul de bărbat care imita bine un accent american și un accent britanic, care știa ce să le spună străinilor, cum să-i facă să se simtă în largul lor și cum să obțină sponsorizări pentru proiecte dubioase. S-a întrebat ce se ascundea sub acea fațadă exersată.

— Deci vrei să vii să mai bem ceva? a întrebat el.

— Sunt frântă, a zis ea. Cred că mă duc acasă. Dar sună-mă.

CAPITOLUL 49

Barca cu motor aluneca pe apa înspumată, pe lângă plajele cu nisip alb și copacii de un verde luxuriant. Ifemelu râdea. În această bucurie s-a surprins privindu-și prezentul: o vestă de salvare portocalie în jurul corpului, un vapor în depărtarea cenușie, prietenele cu ochelari de soare, în drum spre casa de pe plajă a prietenei lui Priye, unde aveau să facă un grătar și să alerge desculțe pe nisip. S-a gândit: chiar sunt acasă. Sunt acasă. Acum nu-i mai trimitea lui Ranyinudo mesaje să-i ceară sfatul:

Ar trebui să cumpăr carne de la Shoprite sau să o trimit pe Iyabo la piață? De unde să cumpăr umeraşe? Acum se trezea în ţipetele păunilor şi cobora din pat gândindu-se la ziua care se contura familiar şi la rutina firească. Se înscrisese la sală, dar fusese doar de două ori, fiindcă după muncă prefera să-şi întâlnească prietenele şi, deşi îşi făcea mereu planuri să nu mănânce, sfârşea prin a mânca un sandviş club şi a bea unul sau două Chapman, şi apoi amâna mersul la sală. Hainele îi veneau acum şi mai strâmte. Într-un fel, se gândea că vrea să slăbească înainte de a-l revedea pe Obinze. Nu îl sunase: avea să aştepte până îşi recăpăta silueta suplă.

La serviciu simţea o neliniște acaparatoare. *Zoe* o sufoca. Era ca şi cum ar fi purtat un pulovăr aspru într-o zi geroasă: îşi dorea cu tot dinadinsul să scape de el, dar se temea de ceea ce s-ar fi putut întâmpla atunci. Se gândea adeseori să înceapă un blog, să scrie despre ce o interesa, să îl crească lent şi, la final, să aibă propria revistă. Dar totul era o nebuloasă, erau prea multe necunoscute. Faptul că avea această slujbă, acum, că era acasă, o făcea să se simtă ancorată. La început îi plăcuse să scrie reportaje, intervievându-le pe femeile de condiţie bună la ele acasă, observându-le viaţa şi reînvăţând vechi subtilităţi. Dar curând s-a plictisit, şi la interviuri asculta doar pe jumătate. De fiecare dată când păşea în clădirile de ciment, tânjea după nisipul în care să-şi afunde tălpile. Un servitor sau un copil îi deschidea şi o conducea într-o sufragerie în piele şi marmură care îi amintea de un aeroport curat dintr-o ţară bogată. Apoi apărea Doamna, caldă şi veselă, oferindu-i ceva de băut, uneori şi de mâncat, înainte să stea de vorbă. Toate Doamnele pe care le intervieva se lăudau cu ceea ce deţineau şi cu locurile în care fuseseră ele sau copiii lor şi cu ceea ce făcuseră, iar apoi îşi încheiau pledoaria invocându-l pe Dumnezeu. *Îi mulţumim lui Dumnezeu. Dumnezeu a făcut toate astea. Dumnezeu nu ne uită.* În

drum spre ieșire, Ifemelu se gândea că ar fi putut scrie toate articolele fără să le mai ia interviuri.

Și despre evenimente ar fi putut scrie, fără să fie acolo. Cât de comun și de popular era acest cuvânt în Lagos: eveniment. Putea fi orice: un *rebranding* de produs, o prezentare de modă, o lansare de album. Onenu insista mereu ca un editor să meargă acolo împreună cu fotograful.

— Ai grijă să vorbești cu toată lumea, te rog, le spunea ea. Dacă nu-și fac încă reclamă la noi, vrem să înceapă; dacă își fac, vrem să cumpere mai multă! Lui Ifemelu, Onenu îi spunea toate astea subliniind „Să vorbești cu toată lumea", ca și cum era un lucru pe care știa că Ifemelu nu l-ar face. Poate că avea dreptate. La acele evenimente, în săli pline de baloane, de drapaje mătăsoase, de scaune îmbrăcate în voal și de prea mulți ospătari plimbându-se printre invitați, de fețe strălucitoare machiate țipător, lui Ifemelu îi displăcea să discute cu necunoscuți despre Zoe. Își petrecea timpul făcând schimb de mesaje cu Ranyinudo sau cu Priye, sau cu Zemaye, plictisită, așteptând momentul în care putea să plece fără să pară nepoliticoasă. Întotdeauna se țineau două-trei discursuri întortocheate, toate parcă scrise de aceeași persoană logoreică și nesinceră. Se omagiau cei bogați și celebri: „Dorim să salutăm prezența fostului guvernator al..." Se deschideau sticle, se desfăceau cutii de suc, se serveau *samosa* și *satay* de pui. O dată, la un eveniment la care s-a dus cu Zemaye, lansarea unei noi mărci de băutură răcoritoare, i s-a părut că îl vede pe Obinze trecând pe lângă ea. S-a întors. Nu era el, dar ar fi putut foarte bine să fie. Și l-a imaginat participând la evenimente ca acela, în săli ca aceea, alături de soția lui. Ranyinudo îi spusese că, în facultate, aceasta fusese aleasă cea mai frumoasă fată de la universitatea din Lagos, și Ifemelu și-a imaginat-o ca pe Bianca Onoh, acea icoană a frumuseții din adolescență, cu pometi proeminenți și ochi migdalați. Când Ranyinudo i-a rostit și numele, Kosisochukwu,

unul neobișnuit, Ifemelu și-a imaginat-o pe mama lui Obinze cerându-i să-l traducă. Gândul că mama și soția lui Obinze discutaseră care traducere era mai bună – Voia lui Dumnezeu sau Cum vrea Dumnezeu – i s-a părut o trădare. Amintirea de odinioară cu mama lui Obinze spunându-i „tradu-l" părea și mai valoroasă acum, că ea murise.

Când pleca de la eveniment, l-a văzut pe Don.

— Ifemelu, a strigat-o el.

Ei i-a trebuit un moment până să-l recunoască. Ranyinudo le făcuse cunoștință într-o după-amiază, cu câteva luni în urmă, când Don trecuse pe la ea în drum spre club, purtând pantofi albi de tenis, iar Ifemelu se grăbise să plece ca să-i lase între ei. Era spilcuit, într-un costum bleumarin, cu un păr cărunt strălucitor.

— Bună seara, a spus ea.

— Arăți bine, foarte bine, a spus el, examinându-i rochia de seară decoltată.

— Mulțumesc.

— Nu prea întrebi de mine, a spus el, ca și cum ar fi existat vreun motiv pentru care s-o facă. Don i-a întins cartea lui de vizită. Sună-mă, a mai zis, nu uita să mă suni! Hai să vorbim. Ai grijă.

Nu era interesat de ea, nu în mod deosebit, era pur și simplu un bărbat puternic din Lagos, ea era o femeie atrăgătoare și singură, iar legile universului lor dictau ca el să încerce să o seducă, chiar dacă printr-o tentativă nu foarte convingătoare, chiar dacă era iubitul prietenei ei, iar Don se aștepta, bineînțeles, ca Ifemelu să nu-i spună acesteia. Și-a strecurat cartea de vizită în geantă și, când a ajuns acasă, a rupt-o în bucățele pe care le-a privit un timp plutind în vasul de toaletă înainte să tragă apa. Era, în mod straniu, furioasă pe Don. Gestul lui spunea ceva despre prietenia ei cu Ranyinudo care îi displăcea. A sunat-o și era gata să-i spună ce se întâmplase, când Ranyinudo a zis:

— Ifem, sunt atât de deprimată.

Așa că Ifemelu doar a ascultat-o. Era vorba despre Ndudi.

— E atât de *copilăros*, a zis Ranyinudo. Dacă spui ceva care nu-i place se oprește din vorbit și începe să fredoneze. Să fredoneze pe bune, cu voce tare. Cum e posibil ca un bărbat în toată firea să se poarte atât de imatur?

Era luni dimineață. Ifemelu citea Postbourgie, blogul ei american preferat. Zemaye se uita printr-un teanc de fotografii. Doris privea fix la ecranul computerului ei, strângând în palme o cană pe care scria I ♥ FLORIDA. Pe biroul ei, lângă computer, era o cutie cu frunze de ceai.

— Ifemelu, cred că reportajul ăsta e prea critic?

— Recomandările tale editoriale sunt neprețuite, a spus Ifemelu.

— Ce înseamnă „critic"? Vă rog, explicați și pentru aceia dintre noi care n-au studiat în America, a spus Zemaye.

Doris a ignorat-o complet.

— Chiar nu cred că mătușica Onenu ne va lăsa să-l publicăm.

— Convinge-o, tu ești redactorul-șef, a spus Ifemelu. Trebuie să punem revista asta pe picioare.

— Vorbim despre asta la ședință, a dat din umeri Doris și s-a ridicat.

— Mi-e atât de somn, a spus Zemaye. O s-o pun pe Esther să-mi facă un Nescafé ca să n-adorm în timpul ședinței.

— Cafeaua instant e pur și simplu groaznică, a zis Doris. Bine că nu sunt mare băutoare de cafea, c-aș muri.

— Ce e în neregulă cu Nescafé? a spus Zemaye.

— Nici măcar n-ar trebui numită cafea, a zis Doris. E mai mult decât proastă.

— Mie-mi place. Cafeaua e cafea, a căscat Zemaye.

Mai târziu, în timp ce intrau în biroul lui Onenu, Doris într-un sarafan albastru larg și pantofi Mary Jane negri cu toc pătrat, Zemaye a întrebat-o pe Ifemelu:

— De ce poartă Doris aiurelile astea la muncă? Arată ca o glumă vestimentară.

S-au așezat în jurul mesei ovale din biroul spațios al lui Onenu. Părul ei împletit era mai lung și chiar mai caraghios ca ultima dată, ridicat în față, cu șuvițe în dezordine pe umeri. A luat o gură de Sprite fără zahăr și a spus că îi plăcea materialul lui Doris, „Când te măriți cu cel mai bun prieten".

— Foarte bun și inspirațional, a spus ea.

— Dar, mătușico Onenu, femeile n-ar trebui să se mărite cu cel mai bun prieten pentru că nu există tensiune sexuală, a spus Zemaye.

Onenu i-a aruncat lui Zemaye acea privire rezervată studentului nebun pe care nu îl poți lua în serios, apoi și-a răsfoit hârtiile și a spus că nu i-a plăcut profilul pe care Ifemelu i-l făcuse doamnei Funmi King.

— De ce ai scris: „nu îl privește niciodată pe majordom atunci când îi vorbește"? a întrebat Onenu.

— Pentru că nu o face, a răspuns Ifemelu.

— Dar asta o face să pară haină, a spus mătușica Onenu.

— Eu cred că este un detaliu interesant, a spus Ifemelu.

— Sunt de acord cu mătușica Onenu, a zis Doris. Interesant sau nu, o judeci.

— Toată ideea unui interviu și a unui profil este o judecată, a spus Ifemelu. Nu este despre subiect, ci despre ceea ce vede intervievatorul în subiect.

Onenu a clătinat din cap. Doris a clătinat din cap.

— De ce trebuie să pășim mereu pe un teren sigur? a întrebat Ifemelu.

— Ăsta nu e blogul tău american despre rasă, unde provocai cititorii, Ifemelu, a zis Doris, cu umor prefăcut. Aceasta este o revistă respectabilă pentru femei.

— Da, asta este! a spus Onenu.

— Dar, mătușico, nu vom întrece niciodată *Glass* dacă vom continua în felul acesta, a zis Ifemelu.

Onenu a făcut ochii mari.

— Glass face exact ce facem și noi, a zis Doris repede.

Esther a intrat să-i spună mătușicii Onenu că sosise fiica ei.

Pantofii negri cu toc înalt ai lui Esther se clătinau și, când a trecut pe lângă ea, Ifemelu s-a temut că tocurile se vor rupe și Esther își va luxa gleznele.

— Mătușico, părul tău e *jaga jaga*, îi spusese Esther lui Ifemelu în acea dimineață, cu un fel de onestitate tristă, despre ceea ce Ifemelu considera un stil atrăgător de codițe împletite.

— A, a ajuns deja? a spus Onenu. Fetelor, vă rog, terminați voi ședința. Merg cu fiica mea să își ia o rochie și după-amiază am o întâlnire cu distribuitorii.

Ifemelu era obosită, plictisită. S-a gândit, din nou, să înceapă un blog. Telefonul îi vibra, o suna Ranyinudo, și în mod normal ar fi așteptat să se termine ședința înainte să o sune înapoi. Dar acum a spus:

— Scuze, trebuie să răspund, apel internațional, și a ieșit în grabă.

Ranyinudo se plângea de Don.

— A spus că nu mai sunt fata drăguță care eram. Că m-am schimbat. Între timp, știu că mi-a cumpărat jeep-ul și că l-a trecut deja prin vama din port, dar acum nu vrea să mi-l mai dea.

Ifemelu s-a gândit la expresia „fată drăguță". Fată drăguță însemna că, mult timp, Don o modelase pe Ranyinudo într-o formă maleabilă sau că ea îl lăsase să creadă că o făcuse.

— Și Ndudi?

— N-am mai vorbit de duminică, a oftat Ranyinudo. Ba uită să mă sune, ba e prea ocupat, așa că i-am spus că nu pot accepta așa ceva. De ce trebuie să fac eu toate eforturile? Acum e îmbufnat. Nu poate niciodată să înceapă o conversație ca un adult sau să accepte că a făcut ceva greșit.

Mai târziu, la birou, Esther a intrat pentru a-i spune lui Zemaye că un domn Tolu voia să o vadă.

— El e fotograful cu care ai făcut articolul despre croitori? a întrebat Doris.

— Da. A întârziat. Îmi ignoră apelurile de câteva zile, a spus Zemaye.

— Trebuie să te ocupi de asta și să te asiguri că am imaginile până mâine după-amiază, a zis Doris. Am nevoie de tot ca să trimitem la tipografie înainte de trei. Nu vreau să întârziem iarăși, mai ales acum, că *Glass* se tipărește în Africa de Sud.

— OK.

Zemaye a mișcat mouse-ul.

— Serverul se mișcă atât de încet azi. Trebuie să trimit asta mai întâi. Esther, spune-i să aștepte.

— Da, Ma.

— Te simți mai bine, Esther? a întrebat Doris.

— Da, Ma, mulțumesc, Ma.

Esther a făcut o plecăciune, după moda Yoruba. Stătuse în prag ca și cum ar fi așteptat să i se spună că se putea retrage, trăgând cu urechea la conversație.

— Iau medicamentele pentru febră tifoidă, a zis.

— Ai febră tifoidă? a întrebat Ifemelu.

— N-ai observat cum arăta luni? I-am dat niște bani și i-am spus să meargă la spital, nu la vreun farmacist, a zis Doris.

Ifemelu își dorea ca *ea* să fi observat că Esther nu se simțea bine.

— Îmi pare rău, Esther, a zis Ifemelu.

— Mulțumesc, Ma.

— Esther, scuze, a spus Zemaye. Am văzut-o trasă la față, dar m-am gândit că doar ține post. Știți că mereu ține post. Va posti până-i dă Dumnezeu un soț.

Esther a chicotit.

— Îmi amintesc că am avut un acces nasol de febră tifoidă în liceu, a spus Ifemelu. A fost cumplit și s-a dovedit că luam un antibiotic care nu era suficient de puternic. Tu ce iei, Esther?

— Medicamente, *ma*.

— Ce antibiotic ți-au dat?

— Nu știu.

— Nu știi cum se numește?

— Stați să le aduc, *ma*.

Esther s-a întors cu folii transparente de pilule, pe care fuseseră scrise de mână cu cerneală albastră niște instrucțiuni aproape ilizibile, dar nu și numele medicamentelor. *Câte două dimineața și seara. Una de trei ori pe zi.*

— Ar trebui să scriem despre asta, Doris. Ar trebui să avem o rubrică de sănătate cu informații practice. Cineva ar trebui să-l înștiințeze pe ministrul Sănătății că nigerienii de rând merg să consulte medicul, iar acesta le prescrie medicamente fără nume. Astea te pot omorî. Cum ar trebui să știe cineva ce ai luat deja sau ce nu ar trebui să iei dacă ai luat deja altceva?

— Dar asta e doar o problemă minoră: medicii procedează în felul acesta pentru ca tu să nu poți cumpăra medicamente de la altcineva, a spus Zemaye. Dar ce spui despre medicamentele contrafăcute? Du-te-n piață să vezi ce se vinde acolo.

— OK, haide să ne calmăm! Nu e nevoie s-o luăm pe panta activistă. Aici nu facem jurnalism de investigație, a zis Doris.

În mintea lui Ifemelu deja se contura noul blog, cu un design alb-albastru și cu o fotografie a Lagosului văzut de sus, în *header*. Nimic familiar, niciun ambuteiaj cu autobuze galbene ruginite sau vreo mahala cu barăci de zinc inundată. Poate casa abandonată de lângă apartamentul ei ar fi fost potrivită. Ar

face poza chiar ea, în lumina spectrală a amurgului, sperând să prindă păunul în zbor. Va folosi un font curat și citeț. Va scrie un articol despre sistemul de sănătate, pornind de la povestea lui Esther, cu imagini ale foliilor de medicamente fără denumire. Apoi va pune un articol despre Nigerpolitan Club. Apoi unul de modă despre haine pe care femeile chiar și le permit. Postări despre oameni care se ajută unii pe alți, dar nimic de felul poveștilor din *Zoe* care prezentau întotdeauna o persoană bogată, îmbrățișând copii la un orfelinat, cu saci de orez și cutii de lapte praf ca decor.

— Dar, Esther, trebuie să termini cu postul, a spus Zemaye. Știți, sunt luni în care Esther își donează tot salariul la biserică, se numește „sădirea unei semințe", iar apoi vine și mă roagă să-i dau trei sute de naira pentru transport.

— Dar, Ma, e doar un mic ajutor. Vă e la îndemână, a zis Esther, zâmbind.

— Săptămâna trecută postea cu o batistă, a continuat Zemaye. A ținut-o pe biroul ei toată ziua. A spus că cineva din congregația ei a obținut o promovare după ce a postit cu batista.

— De-aia avea batista pe birou? a întrebat Ifemelu.

— Dar eu cred în miracole. Știu că mătușa mea s-a vindecat de cancer la biserică, a zis Doris.

— Cu o batistă fermecată, *abi*? a pufnit Zemaye.

— Nu mă credeți, Ma? Dar e adevărat.

Esther se bucura să stea cu ele și nu voia să se întoarcă la birou.

— Deci vrei să fii promovată, Esther? Asta înseamnă că vrei postul meu? a întrebat Zemaye.

— Nu, Ma! Noi toate vom fi promovate în numele lui Iisus! a zis Esther.

Au râs toate patru.

— Ți-a spus Esther care e duhul tău, Ifemelu? a întrebat Zemaye, îndreptându-se spre ușă. Când am început să lucrez aici, mă tot invita la biserică, și într-o zi mi-a spus că avea să fie o slujbă specială pentru oamenii cu duhul seducției. Oameni ca mine.

— Iar asta nu e cu totul neadevărat, a zis Doris și a rânjit.

— Ce duh am, Esther? a întrebat Ifemelu.

Esther a scuturat din cap, zâmbind, și a ieșit din birou.

Ifemelu s-a întors la computer. Tocmai îi venise ideea unui nume pentru blog. *Micile răscumpărări ale Lagosului*.

— Mă întreb cu cine se vede Zemaye, a zis Doris.

— Mi-a spus că nu are un iubit.

— I-ai văzut mașina? Cu salariul ei nu poate nici s-aprindă farurile la mașina aia. Nu e ca și cum ar avea o familie bogată sau ceva. Lucrez cu ea de aproape un an și nu știu ce face de fapt.

— Poate că se duce acasă să-și schimbe hainele și noaptea sparge bănci, a spus Ifemelu.

— În fine, a zis Doris.

— Ar trebui să avem un articol despre biserici, a spus Ifemelu. Ca biserica lui Esther, de exemplu.

— Nu s-ar potrivi în *Zoe*.

— Nu are niciun sens ca mătușica Onenu să publice profilurile acestor trei femei plicticoase care nu au realizat nimic și nu au nimic de spus. Sau ale tinerelor fără talent care s-au hotărât peste noapte că sunt designeri vestimentari.

— Știi că o plătesc pe mătușica Onenu, nu? a întrebat Doris.

— O plătesc? Ifemelu a făcut ochii mari. Nu, nu știam. Și știi că eu nu știam.

— Ei bine, o plătesc. Majoritatea. Trebuie să înțelegi că multe lucruri se întâmplă așa în țara asta.

— Nu știu niciodată ce crezi tu sau dacă ai vreo părere despre ceva, a spus Ifemelu ridicându-se și strângându-și lucrurile.

— Și tu ești o scorpie care-i judecă pe toți! a țipat Doris, cu ochii ieșiți din orbite.

Ifemelu, alarmată de schimbarea subită, s-a gândit că poate Doris era, sub fațada ei retro, una dintre acele femei care se puteau transforma când erau provocate, smulgându-și hainele și luptându-se în stradă.

— Stai acolo și judeci pe toată lumea, spunea Doris. Cine te crezi? De ce crezi că revista asta ar trebui să fie despre tine? Nu e a ta. Mătușica Onenu ți-a spus cum vrea să fie revista ei și ori te conformezi, ori nu mai lucrezi aici.

— Iar tu trebuie să-ți iei o cremă hidratantă și să nu mai sperii lumea cu rujul ăla roșu îngrozitor, a spus Ifemelu. Și trebuie să-ți vezi de viața ta și să nu mai crezi că dacă o pupi în cur pe Onenu și o ajuți să publice o revistă sub orice critică, ți se vor deschide uși, pentru că n-o să se întâmple asta.

A părăsit biroul simțindu-se vulgară, rușinată de ceea ce tocmai se întâmplase. Poate că era un semn să renunțe acum și să-și înceapă blogul.

— Ma? a șoptit Esther candidă, în timp ce Ifemelu ieșea. Cred că duhul dumitale este de sperietoare-de-soți. Sunteți prea dură, Ma, nu veți găsi un soț. Dar pastorul meu poate distruge acest duh.

CAPITOLUL 50

Dike mergea la terapeut de trei ori pe săptămână. Ifemelu îl suna o dată la două zile, și uneori el vorbea despre ședință, alteori nu, dar întotdeauna voia să știe cum îi merge. I-a povestit despre apartament și despre șoferul care o ducea la muncă, despre întâlnirile cu prietenele și despre cum îi plăcea să conducă duminica pentru că drumurile erau libere, era o versiune

mai blândă a Lagosului și oamenii în hainele lor viu colorate de sărbătoare păreau de la depărtare niște flori în bătaia vântului.

— Ți-ar plăcea Lagosul, cred, a spus ea.

— Pot veni pe la tine, vară-mea? a zis el nerăbdător, luând-o prin surprindere.

Inițial, mătușica Uju a fost circumspectă:

— Lagos? Ar fi în siguranță? Știi prin ce a trecut. Nu cred că ar face față.

— Dar el își dorește să vină, mătușico.

— El își dorește să vină? De când știe el ce-i face bine? Nu e același băiat care a vrut să mă lase singură?

Dar Uju i-a cumpărat biletul de avion și iată-i acum pe Dike și pe Ifemelu în mașina ei, târându-se prin traficul greoi din Oshodi, el uitându-se fascinat pe fereastră.

— O, Doamne, vară-mea, n-am văzut niciodată atât de mulți oameni de culoare în același loc! a spus el. Asta e carne de cal, vară-mea? Pentru că hamburger nu e, a spus când s-au oprit la un fast-food, unde el și-a comandat un burger. După aceea, n-a mai mâncat decât orez jollof și banane coapte.

Venirea lui era de bun augur, la o zi după ce își lansase blogul și la o săptămână după ce demisionase. Onenu nu părusese surprinsă și nici nu încercase să o facă să se răzgândească.

— Dă-mi o îmbrățișare, a fost tot ce a spus, zâmbind absent, în timp ce mândria lui Ifemelu s-a evaporat.

Dar avea așteptări mari pentru *Micile răscumpărări ale Lagosului*, cu fotografia poetică a unei case coloniale abandonate în *header*. Prima postare a fost un scurt interviu cu Priye, cu imagini de la nunțile pe care le organizase. Majoritatea decorațiunilor i se păreau lui Ifemelu încărcate și supraestimate, dar postarea a primit comentarii entuziaste, mai ales în legătură cu decorațiunile. *Decoruri fantastice. Madam Priye, sper că vă veți ocupa și de nunta mea. Excelentă treabă, dă-i înainte.* Zemaye scrisese, sub pseudonim, un articol despre sex și limbajul corporal: „Poți să-ți dai seama

dacă doi oameni fac sex doar privindu-i?". Și acela atrăsese numeroase comentarii. Dar cele mai multe, de departe, au venit la articolul lui Ifemelu despre Nigerpolitan Club.

Lagos nu a fost, nu va fi și nu a aspirat niciodată să fie precum New York-ul sau orice alt oraș. Lagos a fost mereu, mai presus de orice, el însuși, dar nu ți-ai da seama de acest lucru la întâlnirile Nigerpolitan Club, un grup de tineri repatriați care se adună săptămânal să se plângă de nenumăratele feluri în care Lagos nu este New York, de parcă Lagosul s-ar fi apropiat vreodată în vreun fel de New York. Și pentru transparență totală, vă spun: sunt una dintre ei. Cei mai mulți dintre noi ne-am întors pentru a face bani în Nigeria, pentru a începe o afacere, pentru a obține contracte și contacte guvernamentale. Alții au venit plini de visuri și însetați să schimbe țara, însă ne petrecem tot timpul plângându-ne de Nigeria și, chiar dacă doleanțele noastre sunt legitime, îmi imaginez pe cineva din afară spunând: Întoarceți-vă de unde ați venit! Dacă bucătarul tău nu poate face un panini perfect, nu este din cauză că e prost. Este pentru că Nigeria nu este un popor care mănâncă sandvișuri, iar ultimul lui o ga nu mânca pâine după-amiaza. Așa că are nevoie de instruire și exercițiu. Iar Nigeria nu este un popor alergic la mâncare, nu este un popor de gurmanzi mofturoși pentru care mâncarea înseamnă distincții și prestigiu. Este un popor care mănâncă vită și pui și piele și intestine de vacă și pește uscat în același bol de supă, și se numește că e asortat, așa că reveniți-vă și înțelegeți că modul de viață de aici exact așa este, asortat.

Primul comentariu a fost: *O porcărie. Cui îi pasă?* Al doilea: *Mulțumesc lui Dumnezeu că în sfârșit cineva vorbește despre asta. Na wa cu aroganța repatriaților nigerieni. Verișoara mea s-a întors după șase ani din America, și ieri dimineață a mers cu mine până la creșa de la Unilag unde îmi duceam nepoata și când, lângă poartă, a văzut studenți care stăteau la coadă pentru autobuz, a spus „Uau, oamenii chiar stau la coadă aici!".* Altcineva a scris: *De ce ar trebui ca nigerienii școliți în străinătate să poată alege unde sunt repartizați în serviciul național*

civil pentru tineri? Nigerienii şcoliţi în Nigeria sunt repartizaţi aleatoriu, aşa că de ce ar trebui ca nigerienii şcoliţi în străinătate să aibă un tratament preferenţial? Acest comentariu a generat mai multe răspunsuri decât postarea. Într-a şasea zi, blogul avea deja o mie de vizitatori unici.

Ifemelu modera comentariile, ştergând orice obscenitate, delectându-se cu efervescenţa discuţiei, cu senzaţia că se afla în avangarda impetuoasă a ceva viu. A scris o postare lungă despre stilul de viaţă costisitor al unora dintre tinerele din Lagos şi, a doua zi, Ranyinudo a sunat-o furioasă, cu respiraţia întretăiată.

— Ifem, cum poţi să faci aşa ceva? Oricine mă cunoaşte va şti că sunt eu!

— Nu e adevărat, Ranyi. Povestea ta e atât de comună.

— Ce tot spui? E atât de evident că e vorba de mine! Fii atentă la asta! Ranyinudo a făcut o pauză şi apoi a început să citească cu voce tare.

Există multe tinere în Lagos care se bucură de Surse Necunoscute de Bunăstare. Trăiesc vieţi pe care nu şi le permit. Au călătorit în Europa doar la clasa business, dar din salariul lor nu şi-ar putea cumpăra nici bilet la clasa economică. Una dintre ele este prietena mea, o femeie genială şi frumoasă care lucrează în publicitate. Trăieşte pe Insulă şi este iubita unui bărbat cu greutate, un bancher. Mi-e teamă că va sfârşi ca multe alte femei din Lagos, care îşi definesc vieţile prin bărbaţi pe care nu-i pot avea niciodată cu adevărat, paralizate de cultura dependenţei, cu disperare în ochi şi genţi de designer pe umăr.

— Ranyi, sincer, nimeni nu-şi va da seama că eşti tu. Toate comentariile de până acum au fost din partea unor oameni care spun că se identifică. Atât de multe femei se pierd în astfel de relaţii. De fapt, i-am avut în minte pe mătuşica Uju şi pe general. Acea relaţie a distrus-o. A devenit o persoană diferită din cauza generalului şi nu a mai putut face nimic pentru ea însăşi, iar când el a murit, s-a pierdut.

— Şi cine eşti tu ca să judeci? În ce fel este această situaţie diferită de a ta cu tipul alb bogat din America? Ai avea cetăţenie americană astăzi dacă n-ar fi fost el? Cum ai făcut rost de slujbă în America? Trebuie să încetezi cu aberaţiile astea. Nu te mai considera superioară!

Ranyinudo i-a trântit telefonul. Un timp, Ifemelu a privit tulburată telefonul mut. Apoi a şters postarea şi s-a dus la prietena ei.

— Ranyi, îmi pare rău. Te rog, nu mai fi supărată pe mine, a zis ea.

Ranyinudo a privit-o îndelung.

— Ai dreptate, a zis Ifemelu. E uşor să judeci. Dar nu a fost ceva personal, şi n-am avut intenţii rele. Te rog, *biko*. Nu îţi voi mai încălca niciodată intimitatea în felul acesta.

— Ifemelunamma, a clătinat Ranyinudo din cap, problema ta este că eşti frustrată emoţional. Caută-l pe Obinze, te rog.

Ifemelu a râs. Era ultimul lucru pe care se aştepta să-l audă.

— Trebuie să slăbesc mai întâi, a spus ea.

— Eşti doar speriată.

Înainte ca Ifemelu să plece, au stat pe canapea şi au băut malta şi s-au uitat la ultimele ştiri despre celebrităţi pe E!.

Dike s-a oferit să modereze comentariile de pe blog, ca ea să aibă un răgaz.

— O, Doamne, vară-mea, oamenii chiar iau chestiile astea personal! a spus el.

Câteodată râdea în hohote când citea un comentariu. Alteori o întreba ce însemnau expresiile pe care nu le ştia. *Ce este „cască ochii"?* Prima oară când s-a luat curentul de când sosise, bâzâitul siguranţei l-a şocat.

— O, Doamne, asta e un fel de alarmă de incendiu? a întrebat.

— Nu, e doar ceva care-mi protejează televizorul de penele astea demente de curent.

— Asta e o demență, a zis Dike, dar peste doar câteva zile deja pornea singur generatorul când se lua curentul. Ranyinudo le-a adus pe verișoarele ei să-l cunoască, fete de vârsta lui, cu blugi mulați pe șoldurile zvelte, cu sâni puberi conturați de tricourile strâmte.

— Dike, trebuie să te căsătorești cu una dintre ele, a spus Ranyinudo. Avem nevoie de copii buni în familie.

— Ranyi! au spus verișoarele ei, rușinate.

Îl plăceau pe Dike. Era atât de ușor să-l placi, cu șarmul și umorul, și vulnerabilitatea lui ușor detectabilă. Pe Facebook a postat o poză pe care Ifemelu i-o făcuse stând pe verandă cu verișoarele lui Ranyinudo, și a scris: *Nu m-a mâncat încă niciun leu, oameni buni.*

— Mi-aș dori să pot vorbi igbo, i-a zis după ce petrecuseră o seară cu părinții ei.

— Dar înțelegi perfect, a spus ea.

— Mi-aș dori să și vorbesc.

— Încă mai poți învăța, a spus ea, simțind brusc o undă de disperare, nesigură de cât de important era pentru el, revenindu-i din nou în minte imaginea lui, leoarcă de sudoare, pe canapeaua din subsol. Se întreba dacă ar fi trebuit să mai adauge ceva.

— Da, bănuiesc că da, a zis el și a ridicat din umeri, ca și cum ar fi spus că era deja prea târziu.

Cu câteva zile înainte să plece, a întrebat-o:

— Cum era de fapt tatăl meu?

— Te-a iubit.

— Tu îl plăceai?

N-a vrut să-l mintă.

— Nu știu, a spus ea. A fost un bărbat important din guvernul militar, iar asta te afectează și afectează felul în care te

raportezi la oameni. Am fost îngrijorată pentru mama ta pentru că eram convinsă că merita ceva mai bun. Dar mătușica l-a iubit, l-a iubit cu adevărat, iar el te-a iubit pe tine. Te ținea în brațe cu atâta tandrețe.

— Nu-mi vine să cred că mami mi-a ascuns atât de mult timp că i-a fost amantă.

— Te proteja, a spus Ifemelu.

— Putem să mergem să vedem casa din Dolphin Estate?

— Da.

L-a dus cu mașina până în Dolphin Estate, uluită de cât de mult decăzuse. Varul se scorojea pe clădiri, străzile erau ciuruite de gropi și întregul complex rezidențial capitulase în fața dărăpănării.

— Pe atunci era cu mult mai drăguț, i-a spus ea.

Dike a privit un timp casa, până când portarul a spus „E vreo problemă?", și s-au întors la mașină.

— Pot să conduc eu, vară-mea? a întrebat el.

— Ești sigur?

El a aprobat din cap. Dike a condus până acasă, ezitând puțin înainte de a fi înghițit de tumultul de pe Osborne Road, devenind mai încrezător după ce s-a acomodat cu traficul. Ea știa că asta însemna ceva pentru el, ceva ce nu putea pune în cuvinte. În acea noapte, când s-a luat curentul, generatorul n-a mai vrut să pornească, și ea a bănuit că lui Ayo, șoferul ei, îi vânduseră diesel diluat cu kerosen. Dike s-a plâns de căldură, de țânțari. A deschis ferestrele, l-a obligat să-și dea jos cămașa și au stat întinși unul lângă celălalt, vorbind în pat, despre una-alta, și ea i-a pus mâna pe frunte și a ținut-o așa până când i-a auzit respirația blândă și egală a somnului.

Dimineața, cerul era acoperit de nori albastru-cenușii, aerul era încărcat de amenințarea ploii. În apropiere, un stol de păsări a cârâit și și-a luat zborul. Avea să înceapă ploaia, o mare descătușată din ceruri, și ecranul televizorului avea să se umple

de purici, rețelele telefonice aveau să cadă, drumurile să se inunde și traficul să se gâtuie. A stat cu Dike pe verandă în timp ce începeau să cadă primele picături.

— Într-un fel, îmi place aici, i-a zis el.

Ifemelu ar fi vrut să-i spună: „Poți să stai cu mine. Sunt școli private bune la care ai putea merge", dar n-a făcut-o.

L-a dus la aeroport și a rămas privindu-l până ce a trecut de controlul de securitate, i-a făcut cu mâna și a dispărut după colț. Acasă, a auzit ecoul gol al pașilor ei din dormitor spre sufragerie, verandă și înapoi.

— Nu înțeleg cum un băiat ca Dike ar vrea să-și ia viața. Un băiat care trăiește în America și are tot ce-i trebuie. Cum e posibil? Acesta e un comportament complet străin.

— Comportament străin? Despre ce căcat vorbești? Comportament străin? Ai citit *O lume se destramă*? a întrebat Ifemelu, dorindu-și să nu-i fi spus lui Ranyinudo despre Dike. Era mai furioasă pe ea decât fusese vreodată, dar știa că Ranyinudo avea intenții bune și că spusese ceea ce mulți alți nigerieni ar spune, și de aceea nu spusese nimănui altcineva despre tentativa de suicid a lui Dike.

CAPITOLUL 51

Prima oară când venise la bancă o îngrozise să treacă pe lângă agentul de pază înarmat și prin poarta de securitate, să stea în acel spațiu sigilat și ermetic ca un sicriu vertical, până când lumina se făcuse verde. Oare băncile avuseseră mereu aceste măsuri de securitate ostentative? Înainte de a părăsi America, trimisese niște bani în Nigeria, iar Bank of America o obligase să discute cu trei persoane diferite, fiecare spunându-i că Nigeria era o țară cu risc ridicat, dacă avea să se întâmple ceva cu banii, nu-și asumau responsabilitatea. Înțelesese? Ultima

femeie cu care vorbise o făcuse să repete aceste cuvinte. *Doamnă, îmi pare rău, nu v-am auzit. Trebuie să știu că înțelegeți că Nigeria este o țară cu risc ridicat.*

— Înțeleg! spusese Ifemelu.

I-au citit clauză după clauză, și ea a început să se teamă pentru banii ei, șerpuind pe calea aerului către Nigeria, și s-a îngrijorat și mai tare când a ajuns la bancă și a văzut înlănțuirea stridentă de măsuri de siguranță de la intrare. Dar a găsit banii în siguranță în contul ei. Iar acum, când a intrat în bancă, l-a văzut pe Obinze așteptând la un ghișeu. Era cu spatele la ea, iar Ifemelu a știut, după înălțime și forma capului, că era el. S-a oprit, drenată de această revelație, sperând că Obinze nu se va întoarce înainte ca ea să-și fi făcut curaj. Apoi el s-a întors și nu era Obinze. Simțea că nu putea să respire. Capul îi era înțesat de fantome. În mașină, a pornit aerul condiționat și s-a hotărât să-l sune, să se elibereze de fantome. Telefonul a sunat la nesfârșit. Era un bărbat important acum, bineînțeles că nu avea să răspundă la un număr necunoscut. I-a trimis un SMS: *Tavan, eu sunt.* Telefonul i-a sunat aproape instantaneu.

— Alo? Ifem? Avea acea voce pe care nu o auzise de atâta timp și care părea deopotrivă schimbată și aceeași.

— Tavan! Ce faci?

— Te-ai întors.

— Da.

Mâinile îi tremurau. Trebuia să-i fi trimis un e-mail mai întâi. Ar fi trebuit să fie vorbăreață, să-l întrebe despre soție și copil, să-i spună că de fapt se întorsese de ceva timp.

— Așa, a zis Obinze, tărăgănând cuvântul. Cum ești? Unde ești? Când ne putem vedea?

— Acum? Nesăbuința care își făcea adeseori simțită prezența atunci când era emoționată o împinsese să rostească acel cuvânt, dar poate că era cel mai bine să-l vadă cât mai repede și gata. Își dorea să se fi îmbrăcat puțin mai atent, poate să-și fi

pus rochia petrecută care-i plăcea atât de mult, acea croială o avantaja, dar nici fusta până la genunchi nu era prea rea și tocurile înalte îi dădeau mereu încredere și coafura ei afro, slavă cerului, încă avea volum în ciuda umidității.

Obinze a făcut o pauză (o ezitare?), care a determinat-o să-și regrete nerăbdarea.

— De fapt, deja sunt puțin în întârziere la o întâlnire, a adăugat ea repede. Voiam doar să te salut și poate ne vedem curând...

— Ifem, unde ești?

I-a spus că era în drum spre Jazzhole să cumpere o carte și că va ajunge acolo în câteva minute. Peste o jumătate de oră, Ifemelu stătea în fața librăriei când un Range Rover negru a tras în față și Obinze a coborât de pe bancheta din spate.

A existat un moment, o ceață, o inerție a acalmiei, când niciunul dintre ei n-a știut ce să facă, el s-a îndreptat către ea, ea a rămas nemișcată cu ochii mijiți, apoi s-au îmbrățișat. Ea l-a bătut cu mâna pe spate, o dată, de două ori, pentru a face ca îmbrățișarea să pară una prietenească, platonică și inocentă, dar el a tras-o mai aproape și a ținut-o poate puțin prea strâns, parcă spunându-i că pentru el nu era o îmbrățișare prietenească.

— Obinze Maduewesi! Doamne, cât a trecut! Uită-te la tine, nu te-ai schimbat deloc!

Era încurcată, și acea pițigăială nefirească din vocea ei o enerva. El a privit-o cu o îndrăzneală vădită, dar ea nu l-a putut privi în ochi. Degetele îi tremurau fără să o asculte, ceea ce era deja suficient de rău, n-avea nevoie să-l mai și privească în ochi, amândoi sub soarele fierbinte, în noxele de pe Awolowo Road.

— Mă bucur atât de tare să te văd, Ifem, a spus el.

Era calm. Uitase cât de calm era. Exista încă, în ținuta lui, o urmă a adolescentului de odinioară: cel care nu se străduia prea tare, cel pe care fetele îl doreau, și băieții încercau să-l imite.

— Ești chel, a spus ea.

— Da, a râs el și și-a atins creștetul. În mare parte, voluntar.

Acum era mai solid, băiatul subțire din studențiе se transformase într-un bărbat robust, musculos, și poate de aceea i s-a părut mai scund. Pe tocuri era mai înaltă decât el. Nu uitase, doar și-a reamintit cât de lipsit de ostentație era, cu blugii lui simpli, închiși la culoare, cu mocasinii de piele, cu mersul său lipsit de nevoia de a domina încăperea.

— Hai să ne așezăm, a spus el.

Librăria era răcoroasă, aerul capricios și eclectic, cărțile, CD-urile și revistele împrăștiate pe rafturi joase. Un bărbat care stătea lângă intrare i-a salutat din cap în timp ce își potrivea căștile mari pe urechi. S-au așezat față în față în cafeneaua minusculă din spate și au comandat sucuri de fructe. Obinze și-a pus cele două telefoane pe masă, ecranele lor se aprindeau des, ambele mute, și se uita din când în când la ele. Mergea la sală, și-a dat seama de asta după pieptul ferm, pe care buzunarele cămășii se întindeau perfect.

— Te-ai întors de ceva vreme, a spus el.

A privit-o din nou, iar ea și-a amintit cum simțea adesea că-i vede gândurile, că știe despre ea lucruri de care ea însăși nu era conștientă.

— Da, a zis ea.

— Deci ce ai venit să cumperi?

— Poftim?

— Cartea pe care voiai să o cumperi.

— De fapt, voiam doar să ne vedem aici. M-am gândit că, dacă revederea noastră va fi ceva ce-aș vrea să-mi amintesc, atunci aș vrea să mi-o amintesc în Jazzhole.

— Aș vrea să mi-o amintesc în Jazzhole, a repetat el, zâmbind ca și cum doar ea ar fi putut spune așa ceva. Ai rămas la fel de sinceră, Ifem. Ce bine.

— Deja cred că aș vrea să mi-o amintesc. Emoțiile i se risipeau, trecuseră peste momentele de inevitabilă stânjeneală.

— Trebuie să ajungi undeva? a întrebat el. Poți să mai stai?

— Da.

Și-a închis ambele telefoane. O declarație rară, în Lagos, pentru un bărbat ca el: atenția lui absolută îi aparținea. Cum mai e Dike? Cum e Uju?

— Sunt bine. Dike e bine acum. Chiar a venit aici. Tocmai a plecat.

Chelnerița le-a servit pahare înalte cu suc de mango și portocale.

— Ce te-a surprins cel mai mult când te-ai întors? a întrebat.

— Sincer, totul. Am început să mă întreb dacă nu cumva e ceva în neregulă cu mine, a răspuns Ifemelu.

— A, e normal, a spus el, iar ea și-a amintit cum o încurajase întotdeauna, cum o făcuse să se simtă mai bine. Eu am fost plecat mult mai puțin, evident, dar am fost foarte bulversat când m-am întors. Probabil mă gândisem că lucrurile mă așteptau neschimbate, dar n-a fost așa.

— Uitasem că Lagos e atât de scump. Nu îmi vine să cred cât de mulți bani cheltuiesc nigerienii înstăriți.

— Majoritatea sunt hoți sau cerșetori.

— Hoți sau cerșetori, a râs ea.

— E adevărat. Și nu doar că totul e scump, dar ei chiar se așteaptă ca totul să fie scump. Am cunoscut un tip zilele trecute care-mi spunea cum și-a început afacerea cu antene de satelit acum aproape douăzeci de ani. Era perioada când antenele de satelit erau încă o noutate în țară, așa că el importa ceva despre care majoritatea oamenilor nu aveau habar. Și-a făcut un plan de afaceri și a venit cu un preț bun care să-i aducă un profit frumos. Un prieten al lui, care era deja om de afaceri și urma să investească în afacere, a văzut prețul și i-a cerut să-l dubleze. Altfel, a spus el, nigerienii înstăriți nu aveau să cumpere. L-a dublat și a mers.

— Ce demență, a spus ea. Poate că a fost așa mereu și n-am știut noi, pentru că nu puteam ști. E ca și cum ne-am uita la o Nigerie adultă pe care nu o cunoaștem.

— Da.

Lui Obinze îi plăcea că ea folosise „noi", își putea da seama, iar ei îi plăcea că „noi" i se rostogolise de pe buze atât de ușor.

— E un oraș atât de tranzacțional, a spus ea. Deprimant de tranzacțional. Chiar și relațiile sunt toate tranzacționale.

— Unele relații.

— Da, unele, a încuviințat ea.

Își spuneau unul altuia ceva ce niciunul nu putea încă articula. Pentru că a simțit cum emoțiile îi gâdilă din nou degetele, Ifemelu a recurs la umor:

— Și există un anumit aer bombastic de care uitasem în felul nostru de a vorbi. Am început să mă simt din nou acasă când am început să vorbesc bombastic!

Obinze a râs. Lui Ifemelu îi plăcea râsul lui potolit.

— Atunci când m-am întors eu, am fost șocat de cât de repede se îngrășaseră toți prietenii mei, făcuseră burți de bere sănătoase. M-am gândit: ce se întâmplă? Apoi mi-am dat seama că ei erau noua clasă de mijloc pe care o crease democrația noastră. Aveau slujbe și își puteau permite să bea mult mai multă bere și să mănânce în oraș, și știi că aici mănânci în oraș doar pui și cartofi prăjiți, așa că s-au îngrășat.

— Ei bine, a zis Ifemelu, simțind cum i se strânge stomacul, dacă te uiți atent, vei observa că nu doar ei s-au îngrășat.

— A, nu, Ifem, tu nu ești grasă. Ești foarte americană în privința asta. Ceea ce numesc americanii gras e normal aici. Trebuie să-i vezi pe băieții mei ca să înțelegi despre ce vorbesc. Ți-l amintești pe Uche Okoye? Sau chiar pe Okwudiba? Nici măcar nu-și mai pot închide nasturii la cămașă. Obinze a făcut o pauză. Ai luat puțin în greutate și-ți stă bine. *I maka.*

Ea a simțit că roșește, o îmbujorare tăcută când l-a auzit spunând că e frumoasă.

— Mă tachinai continuu că n-am fund, a zis.

— Îmi retrag cuvintele. Te-am lăsat să intri prima cu un motiv.

Au râs și apoi au rămas tăcuți, zâmbindu-și cu o intimitate doar a lor. Își amintea cum, în Nsukka, atunci când se ridica goală de pe salteaua lui de pe podea, Obinze se uita în sus și spunea: „Mă gândeam să-ți spun să dai din fund, dar nu ai din ce să dai", iar ea îl lovea în glumă în tibie. Claritatea acelei amintiri, dorința acută pe care i-a stârnit-o au tulburat-o.

— Că tot vorbim de surprize, Tavan, a zis ea. Uită-te la tine. Un bărbat important în Range Rover. Banii trebuie să fi schimbat lucrurile.

— Da, bănuiesc.

— Serios acum, a spus ea. În ce fel?

— Oamenii te tratează diferit. Nu mă refer doar la necunoscuți. Și prietenii. Chiar și verișoara mea Nneoma. Dintr-odată, toți oamenii te pupă în cur, pentru că au impresia că asta aștepți, toată politețea asta exagerată, laudele exagerate, chiar și respectul exagerat pe care nu l-ai câștigat, și este atât de fals și de ostentativ, e ca o pictură proastă cu prea multă culoare, dar uneori începi și tu să crezi câte ceva din toate astea și câteodată te vezi într-o altă lumină. Într-o zi, am mers la o nuntă în orașul meu natal și, când am intrat, animatorul a început să-mi ridice osanale, și mi-am dat seama că îmi schimbasem mersul. Nu *voiam* să merg diferit, dar o făceam.

— Cum, mergeai țanțoș? l-a tachinat ea. Arată-mi!

— Va trebui să-mi ridici osanale mai întâi. Obinze a sorbit din pahar. Nigerienii pot fi atât de lingușitori. Suntem un popor cu încredere în sine, dar suntem atât de lingușitori. Nu ne e greu să fim nesinceri.

— Avem încredere în noi, dar nu și demnitate.

— Da. S-a uitat la Ifemelu aprobator. Și dacă tot ai parte de acest pupat în cur excesiv, devii paranoic. Nu mai știi ce este onest sau adevărat. Și apoi oamenii devin paranoici pentru tine, dar în cu totul alt fel. Rudele îmi spun mereu: Fii atent unde mănânci. Chiar și aici, în Lagos, prietenii îmi spun să fiu atent ce mănânc. Nu mânca la vreo femeie acasă pentru că îți va pune ceva în mâncare.

— Și tu o faci?

— Ce să fac?

— Ești atent la ce mănânci?

— La tine n-aș fi.

Flirta deschis, iar ea nu știa ce să spună.

— Dar nu, a continuat el. Îmi place să mă gândesc că, dacă aș vrea să mănânc la cineva acasă, atunci ar fi cineva care nu s-ar gândi să-mi pună cine știe ce în mâncare.

— Totul pare așa disperat.

— Unul dintre lucrurile pe care le-am învățat este că toată lumea din această țară are mentalitatea penuriei. Ne imaginăm că lipsesc până și lucrurile care nu lipsesc. Iar asta sădește un fel de disperare în toți. Chiar și în cei înstăriți.

— În cei însăriți ca tine, vrei să spui, i-a răspuns ea.

El a făcut o pauză. Făcea adeseori pauze înainte de a vorbi. Asta i se părea remarcabil lui Ifemelu, era ca și cum avea o asemenea considerație pentru interlocutor, încât voia să își aleagă cele mai bune cuvinte.

— Îmi place să cred că eu nu am acea disperare. Câteodată simt că banii pe care îi am nu sunt de fapt ai mei, că doar îi păstrez pentru altcineva o vreme. După ce mi-am cumpărat proprietatea din Dubai, a fost prima mea proprietate în afara Nigeriei, am fost aproape înfricoșat, iar când i-am spus lui Okwudiba despre asta, mi-a zis că sunt nebun și că ar trebui să încetez să mă comport ca și cum viața ar fi unul dintre romanele pe care le citesc. Era atât de impresionat de lucrurile pe care

le aveam, iar eu simțeam pur și simplu că viața mea devenise o sumă de prefăcătorii, și am devenit nostalgic. Mă gândeam la vremurile când locuiam cu Okwudiba în micul lui apartament din Surulere și cum încălzeam fierul pe aragaz când NEPA tăia curentul. Și cum vecinul lui de jos striga „Domnul fie lăudat!" de fiecare dată când lumina revenea și cum, chiar și pentru mine, era ceva atât de frumos când venea lumina, când nu depindea de tine, pentru că nu aveai generator. Dar e o nostalgie ridicolă, pentru că bineînțeles că nu vreau să mă întorc la asta.

Ea și-a mutat privirea, temându-se că propriul chip ar putea trăda ce simțise ascultându-l.

— Bineînțeles că nu vrei. Îți iubești viața, a zis ea.

— Îmi trăiesc viața.

— Vai, cât de misterioși suntem.

— Și tu? Celebra bloggeriță, bursieră la Princeton, tu cum te-ai schimbat? a întrebat el, zâmbind, aplecându-se spre ea cu coatele sprijinite pe masă.

— Când eram studentă și lucram ca *babysitter*, m-am surprins spunându-i puștiului de care aveam grijă: „Ești așa de gașcă!". Există oare expresie mai americănească decât „de gașcă"?

Obinze a râs.

— Atunci a fost momentul în care m-am gândit că, da, s-ar putea să mă fi schimbat puțin, a spus ea.

— Nu ai accent american.

— M-am străduit să n-am.

— Am fost surprins când ți-am citit blogul. Nu părea ceva scris de tine.

— Chiar nu cred că m-am schimbat atât de mult, totuși.

— O, te-ai schimbat, a spus el cu o certitudine care i-a displăcut instinctiv.

— În ce fel?

— Nu știu. Ești mai conștientă de tine. Poate mai reținută.

— Parcă ai fi un unchi dezamăgit.

— Nu.

A făcut încă una din pauzele lui, însă de data aceasta părea că se abține să spună ceva.

— Dar blogul tău m-a făcut să fiu și mândru, a continuat el. M-am gândit: s-a dus, a învățat și a cucerit.

— Nu știu despre cucerire, a zis ea, simțind că roșește din nou.

— Și estetica ți s-a modificat, a spus el.

— La ce te referi?

— Îți puneai singură carnea la maturat în America?

— Poftim?

— Am citit un articol despre o nouă mișcare a clasei privilegiate americane. În care oamenii vor să bea lapte direct de la vacă și genul acesta de lucruri. M-am gândit că poate ești interesată de așa ceva, acum, că porți o floare în păr.

Ea a izbucnit în râs.

— Dar, sincer, spune-mi cum te-ai schimbat.

Tonul o tachina, dar ea s-a încordat puțin când a auzit întrebarea, părea prea aproape de nucleul ei vulnerabil. Așa că a zis, cu o voce însuflețită:

— Mi s-au schimbat gusturile, bănuiesc. Nu-mi vine să cred cât de multe lucruri mi se par acum urâte. Nu pot suporta majoritatea caselor din acest oraș. Am învățat să apreciez grinzile de lemn expuse. Și-a dat ochii peste cap, și el a zâmbit la autoironia ei, un zâmbet care i s-a părut un premiu pe care voia să îl câștige din nou și din nou. De fapt, e un fel de snobism, a adăugat.

— Este snobism, nu un fel, a spus el. Eu făceam asta cu cărțile. Credeam în secret că gustul meu e superior.

— Problema este că la mine nu e mereu în secret.

— A, știm asta, a râs el.

— „Făceai"? De ce nu mai faci?

— M-am maturizat.

— Au, a zis ea.

El nu a spus nimic, ușoara lui ridicare sardonică din sprâncene spunea că și ea, la rândul ei, trebuia să se maturizeze.

— Ce mai citești? a întrebat Ifemelu. Sunt sigură că ai citit toate romanele americane.

— Am citit mult mai mult non-ficțiune, istorie și biografii. Din toată lumea, nu doar din America.

— Cum? Te-ai dezîndrăgostit de America?

— Mi-am dat seama că puteam cumpăra America, și atunci și-a pierdut strălucirea. Când tot ce aveam era pasiunea pentru America, nu mi-au acordat viza, dar cu noul meu cont bancar, a fost foarte ușor să o obțin. Am mers în vizită de câteva ori. Prospectam proprietăți în Miami.

Ifemelu a simțit o săgetare, Obize fusese în America și ea nu știuse.

— Deci cum ți s-a părut până la urmă țara visurilor tale?

— Îmi amintesc când ai fost prima dată în Manhattan și mi-ai scris: „E minunat, dar nu e paradisul". M-am gândit la asta când am mers prima oară cu un taxi în Manhattan.

Și ea și-a amintit cum scrisese acele cuvinte, nu cu mult înainte de a înceta să-l mai contacteze, înainte de a-l împinge în spatele atât de multor ziduri.

— Cel mai bun lucru la America este că îți acordă spațiu. Îmi place asta. Îmi place faptul că tu crezi din tot sufletul în acel vis, care e o minciună, dar tu crezi din tot sufletul în el și asta e tot ce contează.

S-a uitat la pahar, neinteresat de filozofările ei, iar Ifemelu s-a întrebat dacă nu cumva ceea ce văzuse în ochii lui era resentiment, dacă nu cumva și el își amintea cum îl exclusese cu totul din viața ei. Atunci când a întrebat-o „Te mai vezi cu vechile tale prietene?", s-a gândit că o întreabă pe cine altcineva mai exclusese din viața ei. S-a întrebat dacă să aducă ea vorba despre asta sau să aștepte să o facă el. Ar fi trebuit să o facă ea,

îi datora asta, dar a cuprins-o o frică mută, frica de a nu distruge ceva fragil.

— Cu Ranyinudo, da. Și cu Priye. Ceilalți sunt acum oameni cu care am fost prietenă. Ca tine și Emenike, cumva. Știi, când ți-am citit e-mail-urile, nu am fost surprinsă că Emenike a ajuns un astfel de om. Întotdeauna a fost ceva la el.

El a scuturat din cap și și-a terminat băutura, pusese mai devreme paiul deoparte, sorbind din pahar.

— Odată, eram cu el în Londra și îl lua peste picior pe un coleg de muncă, un nigerian, pentru că nu știa cum să pronunțe F-e-a-t-h-e-r-s-t-o-n-e-h-a-u-g-h. L-a pronunțat fonetic, așa cum făcuse tipul, ceea ce era evident greșit. Nici eu nu știam să-l pronunț, și el știa că eu nu știam, așa că au urmat niște minute oribile în care el se prefăcea că amândoi râdem de tip. Dar bineînțeles că nu asta făceam. El râdea *și de mine*. Mi-amintesc că acela a fost momentul în care mi-am dat seama că nu fusese niciodată cu adevărat prietenul meu.

— E e jigodie, a spus ea.

— Jigodie. Un cuvânt foarte american.

— Este?

El a ridicat din sprâncene ca și cum nu mai era nevoie să rostească ceea ce era evident.

— Emenike nu m-a mai contactat deloc după ce am fost deportat. Apoi, anul trecut, după ce trebuie să fi aflat că ajunsesem cineva, a început din nou să mă sune. Obinze a spus „ajunsesem cineva" pe un ton ironic. Mă tot întreba dacă nu putem face afaceri împreună, genul ăsta de prostii. Și într-o zi i-am spus că realmente îi preferam condescendența, și de atunci nu m-a mai sunat.

— Ce s-a întâmplat cu Kayode?

— Ținem legătura. Are un copil cu o americană. Obinze s-a uitat la ceas și și-a luat telefoanele de pe masă. Nu vreau, dar chiar trebuie să plec.

— Da, și eu. Ifemelu își dorea să prelungească acel moment, cu ei doi învăluiți de mirosul cărților, redescoperindu-se. Înainte de a se urca în mașini, s-au îmbrățișat, șoptind amândoi: „Ce mă bucur că te-am văzut", iar ea și i-a imaginat pe șoferii lor privindu-i nedumeriți.

— Te sun mâine, a spus el, dar abia se urcase în mașină când a primit un mesaj de la el. *Poți să ne vedem mâine la prânz?* Putea. Era sâmbătă, și ar fi trebuit să se întrebe de ce nu stătea cu soția și copilul, și ar fi trebuit să înceapă o discuție despre ce aveau de gând, dar aveau o istorie, o legătură solidă, și nu însemna că făceau ceva sau că era nevoie de o discuție, așa că a deschis ușa când el a sunat, și Obinze a intrat și a admirat florile de pe verandă, crinii albi care se ridicau din ghivece ca niște lebede.

— Toată dimineața am citit *Micile răscumpărări ale Lagosului*. Am scanat, mai bine zis.

— Cum ți s-a părut? a întrebat ea mulțumită.

— Mi-a plăcut postarea cu Nigerpolitan Club. Puțin ipocrită, totuși.

— Pe-asta nu știu cum să o iau.

— Ca pe un adevăr, a spus el, cu acea ridicare din sprânceană care trebuia să fi fost un nou tic, nu și-l amintea făcând asta în trecut. Dar e un blog fantastic. E curajos și inteligent. Îmi place mult *layout*-ul.

Iată-l încurajând-o din nou.

— Recunoști asta? l-a întrebat arătându-i clădirea vecină.

— Da!

— Mi s-a părut perfectă pentru blog. O casă atât de frumoasă, o ruină magnifică. Și mai sunt și păunii de pe acoperiș.

— Seamănă puțin cu un tribunal. Întotdeauna sunt fascinat de aceste case vechi și de poveștile lor.

A mișcat bara subțire de metal a verandei verificându-i parcă rezistența, iar ei i-a plăcut gestul.

— Cineva o să pună mâna pe ea în curând, a spus el, o s-o demoleze și o să facă un bloc de apartamente luxoase exagerat de scumpe.

— Cineva ca tine.

— Când am început să lucrez în imobiliare, am luat în considerare ideea de a renova casele vechi în loc să le demolez, însă n-avea rost. Nigerienii nu cumpără case vechi. O moară veche de două sute ani, renovată, știi, genul de lucru care le place europenilor, aici nu funcționează deloc. Dar bineînțeles că totul are un sens fiindcă suntem cetățeni ai Lumii a Treia, iar cetățenii Lumii a Treia privesc în viitor, ne plac lucrurile noi, pentru că cea mai bună perioadă a noastră urmează să vină, în timp ce în Vest ea a trecut, iar ei își fac din trecut un fetiș.

— Mi se pare mie sau te cam tentează să ții mici prelegeri? a întrebat Ifemelu.

— E o gură de aer proaspăt să poți vorbi cu cineva inteligent.

Ea și-a ferit privirea, întrebându-se dacă făcea referire la soția lui și nu i-a plăcut asta la el.

— Blogul tău e deja atât de citit, a spus el.

— Am planuri mari cu el. Mi-ar plăcea să călătoresc prin Nigeria și să postez articole din fiecare stat, cu imagini și povești ale oamenilor de rând, însă trebuie să o iau ușor, să îl pun pe picioare, să obțin ceva bani din publicitate.

— Ai nevoie de investitori.

— Nu vreau banii tăi, a spus ea, puțin tăios, fără să-și ia ochii de la acoperișul prăbușit al casei abandonate.

Era iritată de comentariul referitor la inteligență pentru că era, cu siguranță, despre soția lui, și voia să-l întrebe de ce îi spunea ei asta. De ce se căsătorise cu o femeie care nu era inteligentă doar ca să-i spună acum asta?

— Uită-te la păun, Ifem, a zis el, cu blândețe, ca și cum i-ar fi simțit iritarea.

A privit păunul care ieșea din umbra unui copac, apoi zborul lui lugubru până la locul preferat de pe acoperiș, unde a rămas cercetându-și împărăția decăzută de la picioare.

— Câți sunt? a întrebat el.

— Un mascul și două femele. Am tot sperat să-l văd pe mascul făcând dansul de împerechere, dar nu s-a întâmplat niciodată. Mă trezesc dimineața cu strigătele lor. Le-ai auzit? Seamănă cu ale unui copil care nu vrea să facă ceva.

Gâtul zvelt al păunului se mișca dintr-o parte în alta, iar apoi, ca și cum o auzise, a croncănit, cu ciocul larg deschis.

— Ai avut dreptate, a spus el, apropiindu-se. Chiar seamănă cu plânsul unui copil. Clădirea îmi amintește de o proprietate pe care o am în Enugu. O casă veche. A fost construită înainte de război și am cumpărat-o ca să o demolez, dar m-am hotărât s-o păstrez. E foarte elegantă și odihnitoare, cu verande largi și arbori bătrâni de frangipani în spate. Îi refac interiorul complet, va fi foarte modernă înăuntru, dar pe dinafară va arăta ca înainte. Să nu râzi, dar atunci când am văzut-o, mi-a adus aminte de poezie.

Era ceva copilăresc în felul cum a spus: „Să nu râzi" care a făcut-o să-i zâmbească, pe jumătate râzând de el, pe jumătate dându-i de înțeles că îi plăcea ideea unei case care îi adusese aminte de poezie.

— Îmi imaginez că într-o zi, când voi fugi de toate astea, voi locui acolo, a spus el.

— Oamenii chiar devin excentrici când se îmbogățesc.

— Sau poate că avem cu toții în noi acea excentricitate, dar nu avem banii să ne-o exprimăm. Mi-ar plăcea mult să te duc să vezi casa.

Ifemelu a șoptit ceva, o încuviințare vagă.

Telefonul lui suna de ceva timp în buzunar, un bâzâit surd, insistent. În cele din urmă, l-a scos, s-a uitat la el și a spus:

— Îmi pare rău, trebuie să răspund.

Ifemelu a dat din cap și a intrat, întrebându-se dacă era soția lui. Din sufragerie, îi auzea inflexiunile vocii, înalte, joase și din nou înalte, vorbind în igbo, și când a intrat i-a observat o ușoară încleștare a maxilarului.

— E totul în regulă? a întrebat ea.

— E un băiat din orașul meu natal. Îi plătesc taxele de școlarizare, dar mai nou are impresia că totul i se cuvine, și de dimineață mi-a trimis un SMS în care îmi spunea că are nevoie de un telefon mobil și dacă i-l pot trimite până vineri. Un băiat de 15 ani. Ce tupeu! Și apoi a început să mă sune. Așa că l-am pus la punct și i-am spus că nu-i mai plătesc nici taxele, doar ca să-i bag mințile în cap.

— E rudă cu tine?

— Nu.

Ea a tăcut, așteptând mai multe explicații.

— Ifem, fac ceea ce toată lumea de aici se așteaptă să facă cei bogați. Plătesc taxele de școlarizare pentru o sută de elevi din satul meu și din satul mamei.

Vorbea cu o indiferență stingheră, nu era un subiect despre care îi plăcea să vorbească. Stătea lângă bibliotecă.

— Ce sufragerie frumoasă, a spus.

— Mulțumesc.

— Ți-ai adus toate cărțile?

— Majoritatea.

— A, Derek Walcott.

— Îl ador. În sfârșit, o poezie pe care o înțeleg.

— Uite și ceva de Graham Greene.

— Am început să-l citesc datorită mamei tale. Ador *Miezul lucrurilor*.

— Eu am încercat să o citesc după ce a murit ea. Mi-am dorit să-mi placă. M-am gândit că poate dacă ar putea să-mi placă... Am crezut că, poate, dacă mi-ar fi plăcut mult... A atins cartea și vocea i s-a stins.

— E literatură în adevăratul sens al cuvântului, a zis ea mișcată de nostalgia lui, e genul de poveste pe care oamenii o vor citi și peste două sute de ani.

— Vorbești exact ca mama, a spus el.

Obinze simțea deopotrivă apropiere și distanță. Printre draperii, o dâră de lumină străbătea sufrageria. Stăteau lângă bibliotecă, iar ea îi povestea despre prima oară când citise în sfârșit *Miezul lucrurilor*, și el o asculta în felul lui intens, sorbindu-i cuvintele. Stăteau lângă bibliotecă și râdeau amintindu-și de câte ori încercase mama lui să-l facă să o citească. Iar apoi stăteau lângă bibliotecă și se sărutau. Un sărut, la început delicat, apoi pasional, și ea s-a lăsat în brațele lui. Obinze s-a desprins primul.

— N-am prezervative, a spus ea, ușor insolent, deliberat insolent.

— Nu știam că ne trebuie prezervative ca să luăm prânzul.

Ea l-a lovit în joacă. Tot trupul îi era invadat de incertitudine. Nu voia să-l privească în ochi.

— Am o fată care face curățenie și gătește, așa că am multă tocană în congelator și orez jollof în frigider. Putem să luăm prânzul aici. Vrei ceva de băut? S-a îndreptat către bucătărie.

— Ce s-a întâmplat în America? a întrebat el. De ce ai rupt orice legătură?

Ifemelu s-a oprit.

— De ce ai rupt orice legătură? a repetat el cu voce scăzută. Te rog spune-mi ce s-a întâmplat.

Înainte să se așeze de cealaltă parte a mesei micuțe din sufragerie și să-i spună despre antrenorul de tenis cu privire perversă din Ardmore, Pennsylvania, a turnat în pahare niște suc de mango. I-a dat mici detalii despre biroul bărbatului care îi erau încă proaspete în minte, vrafurile de reviste sportive, mirosul umed, dar când a ajuns la partea în care a condus-o în camera lui, a spus doar:

— Mi-am dat jos hainele și am făcut ce mi-a cerut să fac. Nu mi-a venit să cred că m-am udat. L-am urât. M-am urât și pe mine. Chiar m-am urât. Am simțit ca și cum, nu știu, m-aș fi trădat.

A făcut o pauză.

— Și te-am trădat și pe tine.

Minute-n șir a rămas tăcut, cu privirea în pământ, absorbind ce-i povestise.

— Chiar nu mă gândesc prea mult la asta, a adăugat ea. Îmi amintesc, dar nu retrăiesc, nu îmi dau voie să retrăiesc. E atât de ciudat acum să vorbesc despre asta. Pare un motiv stupid să renunți la ce am avut noi, dar ăsta e motivul, și pe măsură ce a trecut timpul n-am știut cum să repar ce stricasem.

El continua să tacă. Ifemelu a rămas cu privirea ațintită la caricatura lui Dike, înrămată pe perete, și s-a întrebat ce era în sufletul lui Obinze. În cele din urmă, el a spus:

— Nici nu-mi pot închipui cât de rău trebuie să te fi simțit, și cât de singură. Ar fi trebuit să-mi spui. Mi-aș dori atât de mult să-mi fi spus.

I s-a tăiat respirația, a simțit că se sufocă. Nu voia să plângă, era ridicol să plângă după atâta vreme, dar ochii i se umpleau de lacrimi și simțea o apăsare în piept și un nod în gât. Lacrimile îi mușcau obrajii. Nu a scos niciun sunet. El i-a luat mâna, și între ei a crescut tăcerea, o tăcere străveche pe care amândoi o cunoșteau. Ea era învăluită de acea tăcere și se simțea în siguranță.

CAPITOLUL 52

— Hai să mergem să jucăm tenis de masă în Victoria Island. Sunt membru al unui mic club privat, a spus el.

— N-am mai jucat de secole.

Și-a amintit cum întotdeauna își dorise să-l învingă, chiar dacă Obinze era campion pe școală, și cum el o tachina: „Încearcă mai multă strategie. Doar prin forță nu câștigi niciun joc, orice s-ar spune". Acum a spus ceva similar:

— Scuzele nu-ți aduc victoria. Încearcă cu strategie.

Era el la volan. A pornit motorul și radioul. A început *Yori Yori* a lui Bracket.

— Ah, ador cântecul ăsta, a zis ea.

El a dat mai tare și au cântat odată cu Bracket, cântecul avea o exuberanță, o voioșie ritmică, atât de lipsită de artificialitate, care făcea aerul mai ușor.

— Abia te-ai întors și deja știi toate versurile? a întrebat el.

— Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă pun la punct cu muzica. E incredibil câtă muzică nouă există aici.

— Așa e. În cluburi auzi acum muzică nigeriană.

Avea să-și amintească acel moment, lângă Obinze în Range Rover-ul lui, blocați în trafic, ascultând *Yori Yori, Your love de-make my heart do yori yori. Nobody can love you the way I do*, cu o Honda strălucitoare, ultimul model, în lateral și o vechitură de Datsun în față.

După câteva partide de tenis, toate câștigate de el, timp în care a tachinat-o continuu, au luat prânzul într-un mic restaurant, unde erau doar ei și o femeie la bar care citea ziarele. Managerul, un bărbat rotofei care aproape pocnea în sacoul său negru, a venit de mai multe ori la masa lor să le spună:

— Sper că totul este în regulă, *sah*. Mă bucur foarte mult să vă văd iarăși, *sah*. Cum merge munca, *sah*?

Ifemelu s-a apropiat de Obinze și l-a întrebat:

— Nu ți-a făcut deja greață?

— Omul nu ar veni atât de des pe la noi dacă n-ar crede că sunt neglijat. Ești dependentă de telefonul ăla.

— Îmi cer scuze. Doar îmi verificam blogul. Știi, ar trebui să scrii pentru mine, a zis ea, relaxată și fericită.

— Eu?

— Da, o să-ți dau o temă. Ce zici de: Ce pericole îl amenință pe un tip tânăr, frumos și bogat?

— Aș fi bucuros să scriu despre un subiect cu care mă pot identifica.

— Ce spui despre siguranță? Vreau să scriu ceva despre siguranță. Ai avut vreo experiență pe podul Third Mainland? Cineva îmi spunea că plecaseră târziu din club și se întorceau pe continent și cauciucul de la mașină le-a explodat pe pod, iar ei au continuat să meargă pentru că e foarte periculos să oprești acolo.

— Ifem, locuiesc în Lekki și nu merg în cluburi. Nu mai merg.

— OK. Ea s-a uitat din nou la telefon. Vreau doar să am conținut nou și antrenant cât mai des.

— Ești distrasă.

— Îl cunoști pe Tunde Razaq?

— Cine nu-l cunoaște? De ce?

— Vreau să-i iau un interviu. Vreau să încep o rubrică săptămânală, „Lagos prin ochii unui om din interior", și vreau să încep cu cineva interesant.

— Ce e interesant la el? Faptul că e un playboy din Lagos care trăiește pe banii tatălui său, câștigați de pe urma unui monopol pe importul de motorină pe care îl are pentru că-l știe pe președinte?

— E producător de muzică și campion la șah. Prietena mea Zemaye îl cunoaște, și el tocmai i-a scris spunându-i că e de acord cu interviul numai dacă îi accept invitația la cină.

— Probabil că a văzut o fotografie cu tine pe undeva. Tipul e o jigodie, a spus Obinze, apoi s-a ridicat în picioare și a împins scaunul cu o forță care a luat-o prin surprindere.

— Fii cuminte, a zis ea, amuzată, încântată de gelozia lui. Pe drumul spre casă, Obinze a pus „Yori Yori" din nou, iar

ea s-a legănat și a dansat din umeri și brațe, spre marele lui amuzament.

— Am crezut că Chapman-ul tău a fost non-alcoolic, a zis el. Vreau să ascult o altă piesă care mă face să mă gândesc la tine.

Obi Mu O a lui Obiwon a început, și ea a rămas tăcută și nemișcată în timp ce cuvintele răsunau în mașina: *This is that feeling that I've never felt... and I'm not gonna let it die.* Când vocea bărbatului și cea a femeii cântau în igbo, Obinze li s-a alăturat, fără să se uite la drum, privind-o pe ea, parcă spunându-i că ei erau aceia: frumoși, cei mai buni prieteni. *Nwanyi oma, nwoke oma, omalicha nwa, ezigbo oyi m o.*

Când a lăsat-o acasă, s-a aplecat peste scaun să o sărute pe obraz, ezitând să se apropie prea mult sau să o îmbrățișeze, de parcă se temea să nu cedeze atracției.

— Ne vedem mâine? a întrebat, iar ea a spus că da.

Au mers la un restaurant brazilian de pe malul lagunei, unde ospătarul le-a adus frigărui cu fructe de mare și carne, atât de multe încât Ifemelu a crezut că o să i se facă rău. A doua zi a întrebat-o dacă vrea să ia cina cu el și a dus-o la un restaurant italianesc, unde mâncarea, exagerat de scumpă, ei i s-a părut fadă și chelnerii cu papioane, posomorâți și lenți, au întristat-o.

La întoarcere, au trecut pe lângă Obalende, cu mese și tarabe pe marginea drumului aglomerat, și flăcărui portocalii în lămpile vânzătorilor ambulanți.

— Hai să oprim și să luăm banane prăjite! a spus Ifemelu.

Obinze a găsit un loc de parcare puțin mai departe, în fața unei berării. I-a salutat pe bărbații care beau pe bănci, în felul lui relaxat și cald, și ei i-au răspuns entuziaști:

— Șefu', mergi liniștit! Mașina e în siguranță!

Vânzătoarea de banane prăjite a încercat să o convingă pe Ifemelu să cumpere și cartofi dulci.

— Nu, doar banane.

— Dar niște akara, mătușico? Acu' le-am făcut. Foarte proaspete.

— OK, a spus Ifemelu. Pune patru.

— De ce cumperi akara dacă nu vrei? a întrebat Obinze amuzat.

— Pentru că ăsta e adevăratul antreprenoriat. Ea vinde ceea ce face. Nu vinde locul sau sursa uleiului pe care îl folosește sau numele persoanei care a râșnit boabele. Pur și simplu vinde ceea ce face.

În mașină a deschis punga de plastic uleioasă cu banane și a băgat în gură o bucățică galbenă perfect prăjită.

— E mult mai bună decât chestia aia scăldată în unt pe care abia am putut s-o termin la restaurant. Și știi că nu putem face vreo intoxicație pentru că prăjirea omoară microbii, a adăugat.

El o privea zâmbind, iar ea a bănuit că vorbea prea mult. Avea să păstreze și această amintire: Obalende noaptea, luminat de o sută de luminițe, cu vocile răstite ale beților din apropiere și o matroană care trecea pe lângă mașină, legănându-și șoldurile voluptuoase.

A întrebat-o dacă vrea să ia prânzul cu el, iar ea a sugerat un local nou, relaxat, de care auzise, unde a comandat un sandviș cu pui, după care s-a plâns de bărbatul care fuma într-un colț.

— Cât de tipic american, să te plângi de fum, a spus Obinze, și ea nu și-a putut da seama dacă o spusese ca pe o mustrare.

— Sandvișul vine cu cartofi prăjiți? l-a întrebat Ifemelu pe chelner.

— Da, doamnă.

— Aveți cartofi adevărați?

— Puteți repeta?

— Cartofii voștri sunt din cei congelați, de import, sau sunt tăiați și prăjiți chiar de voi?

— Sunt din cei congelați, de import, a spus chelnerul părând ofensat.

— Chestiile alea congelate au un gust oribil, a zis Ifemelu în timp ce chelnerul se îndepărta.

— Nu-i vine să creadă că ceri cartofi adevărați, a spus Obinze sec. Cartofii adevărați sunt retrograzi pentru el. Amintește-ți că aceasta este lumea noii clase de mijloc. Nu am completat încă primul ciclu al prosperității ca să ne putem întoarce la începuturi, să bem lapte de la ugerul vacii.

De fiecare dată când o lăsa acasă, o săruta pe obraz, apropiindu-se ușor unul de celălalt, înainte ca ea să-și ia rămas bun și să coboare din mașină. În a cincea zi, când se întorceau împreună la ea, l-a întrebat:

— Ai prezervative la tine?

Pentru o clipă, el a tăcut.

— Nu, nu am prezervative la mine.

— Am cumpărat eu un pachet acum câteva zile.

— Ifem, de ce îmi spui asta?

— Ești căsătorit și ai un copil, iar între noi e multă dorință. Pe cine păcălim cu aceast joc al întâlnirilor caste? Așa că ar trebui să terminăm cu învârtitul în jurul cozii.

— Te ascunzi în spatele sarcasmului, a spus el.

— Vai, cât de elevat din partea ta.

Ifemelu era furioasă. Nu trecuse decât o săptămână de când îl revăzuse, dar era deja furioasă, furioasă pe el că o lăsa la apartament și pleca acasă, la cealaltă viață a lui, la cea reală, și că ea nu cunoștea amănuntele acelei vieți, nu știa în ce fel de pat doarme, din ce fel de farfurii mănâncă. De când începuse să-și revadă trecutul, își imaginase o relație cu el, dar numai în linii estompate. Acum, confruntată cu realitatea lui, cu verigheta lui de argint, se temea că se va obișnui cu el sau că se va sufoca. Sau poate că deja se sufocase și teama îi venea din această conștientizare.

— De ce nu m-ai sunat când te-ai întors? a întrebat el.

— Nu știu. Am vrut să-mi aranjez lucrurile mai întâi.

— Speram să te ajut eu să le aranjezi.

Ea a tăcut.

— Mai ești cu Blaine?

— Contează, pentru tine, un bărbat însurat? a spus ea, cu o ironie mult prea caustică, voia să fie relaxată, distantă, să aibă controlul.

— Pot intra puțin? Să vorbim?

— Nu, trebuie să lucrez pentru blog.

— Te rog, Ifem.

— OK, a oftat ea.

Obinze s-a așezat pe canapea și ea în fotoliu, cât mai departe de el. Brusc, s-a simțit terorizată că ar fi putut spune ceva ce ea nu voia să audă, așa că s-a grăbit să spună:

— Zemaye vrea să scrie un ghid la mișto pentru bărbații care vor să înșele. A povestit cum zilele trecute n-a putut da de iubitul ei, iar, când în cele din urmă a apărut, el i-a spus că îi căzuse telefonul în apă. Zemaye a zis că e cea mai folosită scuză, asta cu telefonul care a căzut în apă. Mi s-a părut amuzant. Eu n-am auzit-o niciodată. Așa că primul sfat din ghidul ei va fi să nu spui niciodată că ți-a căzut telefonul în apă.

— Nu simt că înșel pe nimeni, a spus el încet.

— Soția ta știe că ești aici? Îl provoca. Mă întreb câți bărbați spun asta atunci când înșeală. Ar spune cineva vreodată că simte că înșeală?

El s-a ridicat cu mișcări calculate și Ifemelu s-a gândit că se va apropia de ea sau se va duce la toaletă, dar el s-a dus la ușă, a deschis-o și a plecat. Ifemelu a rămas cu privirea ațintită la ușă. A stat nemișcată o vreme, apoi s-a ridicat și a început să se plimbe prin cameră, incapabilă să se concentreze, întrebându-se dacă să-l sune, negociind cu ea însăși. S-a hotărât să nu-l sune, îi repugnau comportamentul, tăcerea, ipocrizia

lui. Când peste câteva minute s-a auzit soneria, a ezitat înainte să deschidă.

I-a spus să intre. S-au așezat unul lângă celălalt pe canapea.

— Îmi pare rău că am plecat așa, a spus el. Nu am fost eu însumi de când te-ai întors și nu mi-a plăcut felul în care ai vorbit despre asta, ca și cum ar fi ceva banal. Nu este. Și cred că o știi și tu. Cred că ai spus acele lucruri doar pentru a mă răni și mai ales pentru că tu ești confuză. Știu că trebuie să fie greu pentru tine, că ne-am văzut, că am vorbit despre atâtea și, totodată, am evitat atâtea.

— Vorbești filozofic, a spus ea.

Părea stresat, cu maxilarul încleștat, și acum ea își dorea nespus să îl sărute. Era adevărat că era un bărbat inteligent și sigur pe sine, dar avea și o anumită inocență, o încredere în sine lipsită de ego, o întoarcere în alt timp și spațiu, care ei i se păreau înduioșătoare.

— N-am spus nimic pentru că uneori sunt pur și simplu atât de fericit să fiu cu tine, încât nu vreau să stric lucrurile, a spus el. Și pentru că vreau să am ceva de spus, înainte de a spune orice.

— Mă masturbez gândindu-mă la tine, a zis ea.

El a privit-o ușor tulburat.

— Nu suntem doi oameni liberi care se curtează, Tavan, a spus ea. Nu putem nega atracția dintre noi și poate ar trebui să vorbim despre asta.

— Știi că nu e vorba despre sex, a spus el. Niciodată n-a fost despre sex.

— Știu, a spus ea și i-a luat mâna.

Între ei era o dorință imponderabilă, fluidă. S-a aplecat și l-a sărutat, iar la început el i-a răspuns lent, dar apoi i-a ridicat bluza și sutienul. Își amintea clar îmbrățișarea lui fermă și, totuși, era ceva nou în atingerile lor, trupurile lor își aminteau și nu își aminteau unul de celălalt. I-a atins cicatricea de pe piept. Întotdeauna expresia „a face dragoste" i se păruse

puțin siropoasă, „a face sex" părea o descriere mai fidelă și „a te fute" era mai excitant, dar, după aceea, întinsă lângă el, amândoi zâmbind, uneori râzând, cu trupul inundat de liniște, s-a gândit cât de potrivită era acea expresie. Până și unghiile i se treziseră la viață, acele părți ale corpului până atunci amorțite. Voia să-i spună: „N-a trecut săptămână fără să mă gândesc la tine". Dar oare era adevărat? Cu siguranță fuseseră săptămâni în care el dispăruse sub sedimentele noii vieți, dar o *simțea* ca fiind ceva adevărat.

— Întotdeauna am văzut tavanul cu alți bărbați, a zis ea.

El i-a zâmbit.

— Știi ce-am simțit în tot acest timp? Că aștept să fiu fericit.

S-a ridicat să meargă la baie. Silueta lui solidă i s-a părut atât de atrăgătoare. Vedea în robustețea sa un semn de tenacitate, putea învinge orice, nu era ușor de întors din drum. Când a venit înapoi, i-a spus că îi era foame, și a găsit portocale în frigider și le-a decojit și le-au mâncat, așezați unul lângă altul, iar apoi s-au întins înlănțuiți, goi, un cerc perfect, și ea a adormit și nu a știut când el a plecat. S-a trezit și era o dimineață întunecată și ploioasă. Îi suna telefonul. Era Obinze.

— Ce faci? a întrebat el.

— Sunt cam amețită. Nu știu exact ce s-a întâmplat ieri. M-ai sedus?

— Mă bucur că ușa ta se închide pe dinafară. Nu mi-ar fi plăcut să te trezesc ca să încui.

— Deci chiar m-ai sedus.

El a râs.

— Pot veni la tine?

— Da. Plouă îngrozitor.

— Serios? Aici nu plouă. Sunt în Lekki.

Asta i s-a părut incredibil de incitant, că la ea ploua și la el nu, la doar câteva minute distanță, așa că a așteptat cu nerăbdare, cu o încântare febrilă, să privească ploaia împreună.

CAPITOLUL 53

Și astfel au început pentru ea zile amețitoare pline de clișee: își simțea întreaga ființă vie, inima îi bătea mai repede când el suna la ușă și fiecare dimineață era ca un cadou. Râdea sau stătea picior peste picior, sau își legăna șoldurile ușor cu o acută conștientizare de sine. Cămașa de noapte îi mirosea a parfumul lui, o aromă discretă de lemn și citrice, și evita să o spele cât putea de mult, iar după ce făceau dragoste, lăsa neatinsă adâncitura pernei, mica scobitură în care el își odihnise capul, ca pentru a-i păstra esența până data viitoare. Stăteau adeseori pe verandă și priveau păunii de pe acoperișul casei abandonate, ținându-se din când în când de mână, și ea se gândea la data următoare și la următoarea când o vor face din nou. Asta era dragostea, să aștepți nerăbdător ziua de mâine. Oare se simțise așa și în adolescență? Emoțiile păreau absurde. Se agita când nu îi răspundea la SMS-uri imediat. Mintea îi era întunecată de gelozie față de trecutul lui. „Tu ești marea mea iubire", i-a spus el, și ea l-a crezut, dar tot era geloasă pe femeile pe care el le iubise, chiar dacă în treacăt, femeile care își făcuseră loc în gândurile lui. Era geloasă chiar și pe femeile care îl plăceau, imaginându-și cât de multă atenție primea aici în Lagos, atrăgător cum era, iar acum și bogat. Prima oară când i l-a prezentat lui Zemaye, mlădioasa Zemaye în fusta ei strâmtă și cu platforme înalte, și-a înăbușit gelozia pentru că a văzut în privirea alertă, admirativă a lui Zemaye privirea tuturor femeilor avide din Lagos. N-avea niciun motiv real de gelozie, Obinze nu făcea nimic să i-o alimenteze, devotamentul lui era palpabil, transparent. Era uimită cât de profund, cât de atent o asculta. Își amintea tot ce îi spunea ea. Nu i se mai întâmplase asta înainte, să fie ascultată, să fie cu adevărat auzită, astfel că el a devenit cu atât mai important, de fiecare dată când își lua la revedere la telefon se simțea cuprinsă de panică. Era cu adevărat absurd. Dragostea

lor adolescentină fusese mai puțin melodramatică. Sau poate că lucrurile stăteau astfel fiindcă circumstanțele erau diferite, iar acum asupra lor plana căsnicia de care el nu vorbea niciodată. Uneori spunea: „Nu pot veni duminică decât după-amiază târziu" sau „Trebuie să plec devreme astăzi", iar ea știa că era vorba de soția lui, dar nu discutau despre asta. El nu deschidea discuția, iar ea nu își dorea să o facă sau își spunea că nu vrea să o facă. O surprindea că ieșeau în văzul lunii la prânz și la cină, la clubul lui unde ospătarul îi spunea „doamna", poate presupunând că era soția lui, că rămânea cu ea până după miezul nopții și nu intra niciodată la duș după ce făceau dragoste, că mergea acasă purtându-i atingerea și mirosul. Era hotărât să acorde relației lor cât mai multă demnitate, să pretindă că nu se ascundea, deși bineînțeles că o făcea. Odată, în timp ce stăteau pe pat, îmbrățișați în lumina incertă a amurgului, el i-a șoptit: „Pot rămâne peste noapte, mi-ar plăcea să rămân". I-a spus un *nu* scurt. Nu voia să se obișnuiască să se trezească lângă el, nu și-a dat voie să se gândească la motivul pentru care ar fi putut rămâne. Și astfel, căsnicia lui a planat asupra lor nerostită, nesondată, până într-o seară când Ifemelu n-a avut chef să mănânce în oraș.

— Ai spaghete și ceapă. Hai să-ți gătesc, a spus el nerăbdător.

— Bine, dacă promiți că nu o să mă doară stomacul.

— Mi-e dor să gătesc, a râs el. Acasă nu pot găti.

Iar în acea fracțiune de secundă, soția lui a devenit un spectru întunecat în încăpere. Era palpabilă și amenințătoare cum nu fusese niciodată când el zicea: „Nu pot veni duminică decât după-amiază târziu" sau „Trebuie să plec devreme astăzi". Ifemelu s-a îndepărtat de el și și-a deschis laptop-ul ca să-și verifice blogul. Ceva a erupt în ea. Iar el a simțit efectul abrupt a ceea ce rostise, pentru că a venit și s-a așezat lângă ea.

— Lui Kosi nu i-a plăcut niciodată să gătesc. Are niște concepții rudimentare despre cum ar trebui să fie o soție și crede

că dorința mea de a găti este o critică la adresa ei, ceea ce mi se pare stupid. Așa că, de dragul liniștei, n-am mai gătit. Fac omlete, dar atât, și amândoi ne prefacem că supa mea *onugbu* nu e mai bună decât a ei. Este multă falsitate în căsnicia mea, Ifem. M-am căsătorit cu ea într-o perioadă în care mă simțeam vulnerabil, aveam o viața foarte agitată pe atunci.

— Obinze, ai grijă de spaghete, te rog, i-a răspuns ea, fără să-l privească.

— Mă simt foarte responsabil pentru Kosi, dar asta e tot ce simt. Și vreau să știi asta.

A întors-o cu blândețe către el și păreau să mai fie și alte lucruri pe care voia să le spună, dar se aștepta ca ea să-l ajute să le rostească, și din cauza asta Ifemelu a simțit umbra unui alt resentiment. S-a întors din nou la laptop, sufocată de impulsul de a distruge, de a dărâma, de a arde.

— Mâine iau cina cu Tunde Razaq, a spus ea.

— De ce?

— Pentru că așa vreau.

— Zilele trecute ai spus că n-o s-o faci.

— Ce se întâmplă când mergi acasă și te bagi în pat lângă soția ta? Ce se întâmplă? a întrebat ea și i-a venit să plângă. Ceva se fisurase între ei. Cred că ar trebui să pleci, a spus.

— Nu.

— Obinze, te rog, pleacă.

Obinze a refuzat să plece și mai târziu i-a fost recunoscătoare că nu o făcuse. A gătit spaghetele, iar ea le-a plimbat prin farfurie, cu gâtul uscat, fără poftă de mâncare.

— N-am de gând să-ți cer nimic. Sunt o femeie în toată firea și știam în ce mă bag, a spus ea.

— Te rog nu spune asta, a zis el. Mă sperie. Mă face să mă simt dispensabil.

— Nu are legătură cu tine.

— Știu. Știu că doar așa poți găsi puțină demnitate în toată situația asta.

S-a uitat la el, dar până și calmul său a început să o irite.

— Te iubesc, Ifem. Ne iubim.

Avea lacrimi în ochi. A început și ea să plângă, un plâns neajutorat, și s-au ținut în brațe. Mai târziu, când stăteau împreună în pat, aerul era atât de neclintit și de mut, încât sunetul stomacului său părea asurzitor.

— Ăsta a fost stomacul meu sau al tău? a întrebat el în glumă.

— Bineînțeles că al tău.

— Îți amintești prima oară când am făcut dragoste? Te urcaseși cu picioarele pe mine. Îmi plăcea la nebunie când stăteai așa.

— Acum nu mai pot face asta. Sunt prea grasă. Te-aș omorî.

— Încetează.

Apoi el s-a ridicat și și-a tras pantalonii pe el, cu mișcări lente, ezitante.

— Nu pot veni mâine, Ifem. Trebuie să o duc pe fiica mea...

— E OK, l-a întrerupt ea.

— Vineri merg la Abuja, a spus el.

— Da, mi-ai zis.

Ifemelu încerca să alunge senzația unui abandon iminent, avea s-o copleșească imediat după ce el a plecat și a auzit ușa închizându-se.

— Vino cu mine, a spus el.

— Poftim?

— Vino cu mine la Abuja. Am doar două întâlniri și putem rămâne peste weekend. O să ne prindă bine să mergem într-un alt loc, să vorbim. Iar tu n-ai fost niciodată în Abuja. Pot să rezerv două camere la hotel, dacă vrei. Spune da. Te rog.

— Da.

Nu își permisese niciodată să facă așa ceva înainte, dar, după ce el a plecat, s-a uitat pe Facebook la fotografiile lui Kosi. Era de o frumusețe uluitoare, cu pometi perfecți, piele perfectă, siluetă perfectă. Când a văzut o fotografie dintr-un unghi nereușit, a privit-o îndelung, cu o plăcere răutăcioasă.

Era la coafor când a primit SMS-ul lui: *Îmi pare rău, Ifem, dar cred că ar trebui să merg singur la Abuja. Am nevoie de timp să-mi pun ordine în gânduri. Te iubesc.* A privit acele cuvinte și, cu degetele tremurânde, i-a răspuns cu doar două cuvinte: *Lașul dracului.* Apoi s-a întors către fata care îi împletea părul.

— Ai de gând să-mi usuci părul cu peria aia? Cred că glumești. Pe voi chiar nu vă duce capul?

— Mătușico, îmi cer scuze, a zis nedumerită fata care îi împletea părul, dar pe asta am folosit-o mereu.

Când Ifemelu a intrat cu mașina în complexul rezidențial, Range Rover-ul lui Obinze era parcat în fața apartamentului ei. Au urcat împreună.

— Ifem, te rog, vreau să înțelegi. Cred că am ars niște etape și vreau să îmi iau puțin timp ca să pun lucrurile în perspectivă.

— Am ars niște etape, a repetat ea. Cât de banal! Atipic pentru tine.

— Tu ești cea pe care o iubesc. Nimic nu poate schimba asta. Dar mă simt responsabil pentru ceea ce am de făcut.

S-a îndepărtat de el, de vocea lui răgușită, de banalitatea nebuloasă a cuvintelor lui. Ce însemna „responsabil pentru ceea ce am de făcut"? Însemna că voia să se vadă în continuare cu ea, dar să rămână căsătorit? Însemna că nu se mai putea vedea cu ea? O spunea clar când voia, dar iată-l acum, ascuns în spatele unor cuvinte străvezii.

— Ce vrei spui? l-a întrebat. Ce încerci să îmi spui?

Când el a rămas tăcut, a zis:

— Du-te dracu'.

S-a dus în dormitor și a încuiat ușa. De la fereastra dormitorului, a privit Range Rover-ul dispărând după colț.

CAPITOLUL 54

Abuja avea spații deschise, drumuri largi, ordine, venind din Lagos rămâneai uluit de geometria spațiilor. Mirosea a putere, aici cu toții se măsurau din priviri întrebându-se cât de important era celălalt. Mirosea a bani, bani făcuți ușor, bani schimbați ușor. Duhnea și a sex. Chidi, prietenul lui Obinze, spunea că nu umbla după femei în Abuja fiindcă nu voia să calce pe bătături vreun ministru sau senator. Fiecare tânără atrăgătoare era aici misterios de suspectă. Abuja era mai conservator decât Lagosul, spunea Chidi, pentru că era mai musulman decât Lagosul, iar la petreceri femeile nu purtau haine provocatoare și, cu toate astea, poți cumpăra și vinde sex mult mai ușor aici. În Abuja, Obinze fusese pe punctul de a o înșela pe Kosi, nu cu vreuna dintre fetele stridente cu lentile de contact colorate și coafuri împletite debordant care îi făceau neîncetat avansuri, ci cu o femeie de vârstă mijlocie care purta un caftan, așezată lângă el la barul hotelului, care i-a spus „Știu că ești plictisit". Părea dornică de o nesăbuință, poate era o soție reprimată și frustrată care evadase în acea noapte.

Pentru un moment, dorința, o dorință brută, clocotitoare, l-a copleșit, dar s-a gândit cât de plictisit va fi după aceea, cât de nerăbdător să o vadă plecată din camera de hotel, și totul a părut un efort inutil.

Avea să încheie noaptea cu unul dintre numeroșii bărbați din Abuja care duceau vieți terne și onctuoase în hoteluri și cazări temporare, ploconindu-se și curtându-i pe oamenii cu relații pentru a face rost de un contract sau pentru a fi plătiți pentru un contract. La ultima călătorie a lui Obinze în Abuja,

un astfel de bărbat, pe care de-abia îl cunoscuse, se uitase pentru o vreme la două tinere din celălalt capăt al barului și apoi îl întrebase nonșalant: „Ai un prezervativ în plus?", iar el îi răspunsese scurt că nu.

Acum, așezat la o masă imaculată din Protea Asokoro, așteptându-l pe Edusco, omul de afaceri care voia să-i cumpere terenul, și-a imaginat-o pe Ifemelu lângă el și s-a întrebat cum i s-ar fi părut Abuja. Poate i-ar fi displăcut ariditatea, poate că nu. Era dificil să o citești. Odată, luând cina împreună într-un restaurant din Victoria Island, cu ospătari sumbri care mișunau în apropiere, păruse distantă, cu ochii ațintiți asupra peretelui din spatele lui, și el se temuse că era supărată de ceva.

— La ce te gândești? o întrebase.

— Mă gândesc cum toate tablourile din Lagos sunt mereu strâmbe, spusese ea.

El râsese și se gândise cum ea îl făcea să fie altfel decât toate celelalte femei: amuzat, spontan, viu. Mai târziu, când plecau din restaurant, o privise cum ocolea agilă toate bălțile de pe trotuar și și-a dorit să netezească pentru ea toate drumurile din Lagos.

Se simțea extenuat: se gândea că luase decizia corectă de a nu veni în Abuja cu ea, fiindcă avea nevoie să-și pună ordine în gânduri, dar în secunda următoare se învinovățea pentru asta. Poate că o îndepărtase. O sunase de multe ori, îi trimisese mesaje întrebând-o dacă puteau vorbi, dar ea îl ignorase, ceea ce era probabil mai bine, pentru că n-ar fi știut ce să-i spună dacă ar fi vorbit.

Edusco sosise. Îl auzea vorbind tare la telefon în holul restaurantului. Obinze nu îl cunoștea prea bine, mai făcuseră afaceri o singură dată, când i-l prezentase un prieten comun, dar îi admira pe cei ca el, care nu cunoșteau niciun Om Important, care nu aveau conexiuni și care făcuseră bani într-un fel care nu sfida logica simplă a capitalismului. Edusco făcuse doar școala

primară înainte să-și înceapă ucenicia în comerț, începuse cu o tarabă în Onitsha, iar acum deținea a doua cea mai mare companie de transport din țară. A intrat în restaurant, pășind apăsat, cu burta înainte, vorbind tare într-o engleză îngrozitoare, nici nu-i trecea prin minte să se îndoiască de sine.

— Uite ce e, frate, a spus Edusco mai târziu, în timp ce discutau prețul pentru teren. Nu o să-l vinzi la banii ăștia, nimeni nu va cumpăra. *Ife esika kita.* Recesiunea mușcă din toți.

— Frate, bagă mâna puțin mai adânc în buzunar, aici vorbim despre pământ în Maitama, nu în satul tău, a spus Obinze.

— Ai burta plină. Ce mai vrei? Vezi tu, asta e problema cu voi, igbo. N-o dați frățește. De-asta îmi plac mie yoruba, au grijă unul de altul. Știi că zilele trecute am mers la Biroul de Venituri Interne și am văzut un tip de acolo, un igbo, i-am văzut numele și am vorbit cu el în igbo, și el nici măcar nu mi-a răspuns? Un hausa vorbește hausa cu seamănul său. Un yoruba, oriunde vede un alt yoruba, vorbește yoruba. Dar un igbo vorbește în engleză cu un alt igbo. Mă și mir că tu îmi vorbești în igbo.

— E adevărat, a spus Obinze. E trist, dar aceasta e moștenirea unui popor învins. Am pierdut războiul în Biafra și am învățat să ne fie rușine.

— E doar egoism! a răspuns Edusco, neinteresat de intelectualizările lui Obinze. Un yoruba e mereu gata să își ajute fratele, dar voi igbo? *I ga-asikwa.* Uită-te la tine, îmi dai prețul ăsta.

— OK, Edusco, nu-l vrei gratis? Stai să-ți aduc actul de proprietate și să ți-l dau chiar acum.

Edusco a râs. Edusco îl plăcea, își putea da seama de asta, și-l imagina vorbind despre el într-o adunare cu alți igbo care reușiseră în viață, bărbați descurcăreți și întreprinzători, care jonglau cu afaceri imense și își întrețineau familiile extrem de extinse. Obinze *ma ife*, și l-a imaginat pe Edusco spunând. *Obinze nu e ca toți băieții ăștia cu bani. Ăsta nu-i prost.*

Obinze s-a uitat la sticla lui aproape goală de Gulder. Era ciudat cât de lipsit de strălucire era totul fără Ifemelu, chiar și gustul berii preferate era diferit. Ar fi trebuit să o ia cu el în Abuja. Era stupid să pretindă că avea nevoie de timp pentru a reflecta la câteva lucruri când tot ce făcea era să se ascundă de un adevăr pe care deja îl știa. Îi spusese că e laș și, într-adevăr, exista o lașitate în teama lui de haos, de perturbare a unei existențe pe care nici măcar nu și-o dorea: viața alături de Kosi, acea a doua piele care nu îi venise niciodată bine.

— OK, Edusco, a zis Obinze, simțindu-se brusc sleit. Nu e ca și cum aș putea trăi de pe urma acestui teren dacă nu-l vând.

— Vrei să spui că ești de acord cu prețul meu?

Edusco părea uluit.

— Da, a zis Obinze.

După ce Edusco a plecat, Obinze a sunat-o pe Ifemelu din nou și din nou, dar ea nu i-a răspuns. Poate că își setase telefonul pe mut și mânca la masa din sufragerie, îmbrăcată cu acel tricou roz pe care îl purta atât de des, cu o mică gaură la gât și cu HEARTBREAKER CAFÉ scris pe piept, cu sfârcurile încadrând cuvintele ca niște ghilimele. Gândul la tricoul ei roz l-a excitat. Sau poate că Ifemelu citea în pat, cu halatul ei *abada* acoperind-o ca o pătură, purtând boxeri bărbătești negri și nimic altceva. Purta doar boxeri bărbătești negri, lenjeria de damă o amuza. O dată, după ce ea își rostogolise de pe șolduri o astfel de pereche de boxeri bărbătești și o aruncase pe podea, el o ridicase și se uitase la crusta lăptoasă, iar ea râsese spunând:

— Vrei să-i miroși? N-am înțeles niciodată toată treaba asta cu mirositul chiloților.

Sau poate că era la laptop, lucrând pentru blog. Sau în oraș cu Ranyinudo. Sau la telefon cu Dike. Sau poate cu vreun bărbat în sufragerie, povestindu-i despre Graham Greene. Stomacul i s-a urcat în gât la gândul că ea ar fi fost cu altcineva. Bineînțeles că nu era cu altcineva, nu atât de repede. Totuși,

avea o încăpățânare imprevizibilă, ar fi putut-o face doar pentru a-l răni. Când i-a spus, în acea primă zi, „Întotdeauna am văzut tavanul cu alți bărbați", s-a întrebat câți fuseseră. A vrut să o întrebe, dar nu a făcut-o, fiindcă se temea că îi va spune adevărul și se temea că asta-l va chinui mereu. Ea știa, bineînțeles, că el o iubea, dar se întreba dacă știa cât de mult îl consuma, cum fiecare zi îi era infectată de ea, afectată de ea, și cum îi domina chiar și somnul.

— Kimberly își adoră soțul, și soțul ei se adoră pe sine. Ar trebui să-l părăsească, dar n-o va face niciodată, spusese ea o dată, despre femeia pentru care lucrase în America, femeia cu *obi ocha*.

Cuvintele ei fuseseră ușoare, benigne, și totuși el detectase în ele veninul altor înțelesuri.

Când îi povestise despre viața ei din America, ascultase cu o captivare vecină cu disperarea. Voia să facă parte din tot ce făcuse ea, să cunoască fiecare emoție pe care o simțise.

— Chestia cu relațiile interculturale este că-ți pierzi atât de mult timp cu explicațiile, îi spusese ea o dată. Eu și foștii mei iubiți pierdeam foarte mult timp cu explicațiile. Câteodată mă întreb dacă nu cumva, dacă am fi provenit din același loc, n-am fi avut ce să ne spunem. Iar lui îi făcuse plăcere să audă așa ceva, fiindcă asta conferise relației lor o anumită profunzime, lipsa noutății triviale. Proveneau din același loc și tot aveau multe să își spună.

— Îmi place America, spusese ea o dată, când vorbeau despre politica americană. Este de fapt singurul loc unde aș putea trăi în afară de Nigeria. Dar, într-o zi, vorbeam cu câțiva prieteni ai lui Blaine despre copii și mi-am dat seama că dacă vreodată voi avea copii, nu vreau ca ei să aibă o copilărie americană. Nu vreau să le spună „Bună" adulților, vreau să spună „Bună dimineața" și „Bună seara". Nu vreau să bălmăjească „În regulă" când cineva le spune „Ce faci?". Sau să ridice cinci degete când

sunt întrebați ce vârstă au. Vreau să spună „Sunt bine, mulțumesc" și „Am cinci ani". Nu vreau un copil care se hrănește cu laude și așteaptă să primească câte o stea pentru fiecare efort și le răspunde adulților de dragul exprimării de sine. E atât de îngrozitor de conservator? Prietenii lui Blaine au spus că da, iar pentru ei „conservator" este cea mai groaznică insultă.

El râsese, dorindu-și să fi fost acolo cu cei „câțiva prieteni", și își dorise ca acel copil imaginar să fie al lui, acel copil conservator bine-crescut. Îi spusese:

— Fiica ta va împlini 18 ani și își va vopsi părul mov.

Și ea răspunsese:

— Da, dar până atunci o voi fi dat deja afară din casă.

Pe aeroportul din Abuja, la întoarcerea în Lagos, s-a gândit să meargă mai bine către terminalul de plecări internaționale, să-și cumpere bilet către o destinație improbabilă, cum ar fi Malabo. Apoi a simțit un ușor dispreț de sine, pentru că nu avea, bineînțeles, să o facă; în schimb, avea să facă ce se aștepta de la el să facă. Se îmbarca în zborul către Lagos când a sunat Kosi.

— Decolezi la timp? Nu uita că îl scoatem în oraș pe Nigel de ziua lui, a zis ea.

— Bineînțeles că n-am uitat.

O pauză la celălalt capăt al firului. Obinze o repezise.

— Îmi pare rău, a spus. Am o durere ciudată de cap.

— Dragul meu, *ndo*. Știu că ești obosit, a zis ea. Ne vedem în curând.

A închis și s-a gândit la ziua când fetița lor, Buchi cea cu părul cârlionțat, se născuse la spitalul Woodlands din Houston, cum Kosi s-a întors către el, în timp ce Obinze se chinuia să-și pună mănușile de latex, și i-a spus, cerându-și cumva scuze: „Dragul meu, data viitoare o să fie băiat". Fusese șocat. Își dăduse seama că ea nu îl cunoștea. Nu îl cunoștea absolut deloc. Nu știa că sexului copilului nu conta pentru el. Și a simțit un ușor dispreț față de ea, pentru că își dorea un băiat fiindcă

trebuia să își dorească un băiat și pentru că era în stare să spună, după ce de-abia adusese pe lume primul lor copil: „Data viitoare o să fie băiat". Poate că ar fi trebuit să vorbească mai mult cu ea despre bebelușul pe care îl așteptau și despre toate celelalte lucruri, fiindcă, deși împărtășeau sunete plăcute și tăceri confortabile și erau buni prieteni, nu vorbeau cu adevărat. Dar el nu încercase niciodată pentru că întrebările lui despre viață erau cu totul altele decât ale ei.

A știut asta de la început, o simțise încă de prima dacă când stătuseră de vorbă, după ce un prieten le făcuse cunoștință la o nuntă. Ea era într-o rochie de domnișoară de onoare din satin fuchsia, cu un decolteu generos care-i dezvăluia un bust de la care el nu-și putea lua ochii, iar cineva ținea un discurs, descriind-o pe mireasă ca pe o „femeie plină de virtute", la care Kosi încuviințase din cap cu înflăcărare și îi șoptise: „E într-adevăr o femeie plină de virtute". Îl surprinsese că ea putea folosi cuvântul „virtute" fără cea mai mică urmă de ironie, ca în articolele prost scrise din secțiunea pentru femei a ziarelor de weekend. *Soția ministrului este o gospodină plină de virtute.* Totuși, o dorise, o vânase cu o voință acerbă. Nu văzuse niciodată o femeie cu un unghi atât de perfect al pometilor, care îi făcea întregul chip să pară atât de viu, atât de arhitectural. Pe de altă parte, era recent îmbogățit și recent dezorientat: azi era falit și stătea în apartamentul verișoarei sale, iar mâine avea milioane de naira în cont. Kosi a devenit o bornă a acelei realități. Dacă ar fi putut fi cu ea, atât de extraordinar de frumoasă și totuși atât de comună și previzibilă, și domestică, și devotată, atunci poate că viața ar fi început să pară într-adevăr că-i aparține. Ea s-a mutat la el din apartamentul în care stătea cu o prietenă și și-a aranjat sticluțele de parfum pe comodă, arome citrice, pe care a ajuns să le asocieze cu acasă, și stătea în BMW-ul lui ca și cum ar fi fost dintotdeauna al lui și sugera vacanțe în străinătate, ca și cum lui îi fusese dintotdeauna la îndemână să călătorească, iar

când făceau duș împreună, îl freca bine de tot cu un burete aspru, până ce Obinze se simțea renăscut. Până când a ajuns să se simtă stăpân pe noua lui viață. Ea nu îi împărtășea pasiunile, era o persoană prozaică și nu citea, era mai degrabă mulțumită decât curioasă în privința lumii, și totuși îi era recunoscător, se simțea norocos să fie cu ea. Apoi, ea i-a spus că rudele ei o tot întreabă ce intenții avea.

— Mă întreabă toți continuu, a zis și a subliniat „toți", pentru a se exclude din zarva maritală.

Și-a dat seama și i-a displăcut manipularea ei. Totuși, s-a căsătorit cu ea. Oricum locuiau împreună și nu era nefericit, așa că și-a imaginat că soția lui va dobândi, cu timpul, o anumită consistență. După patru ani, asta nu se întâmplase decât fizic, într-un fel care lui i se părea că o făcea și mai frumoasă, mai proaspătă, cu șolduri și sâni mai conturați, ca o plantă de apartament bine udată.

Pe Obinze l-a amuzat că Nigel hotărâse să se mute în Nigeria, în loc să vină doar de fiecare dată când Obinze avea nevoie să-l prezinte pe managerul general alb. Banii nu erau puțini, Nigel putea acum să ducă în Essex genul de viață pe care nu și-ar fi putut-o imagina înainte, dar el voia să locuiască în Lagos, cel puțin pentru o vreme. Și astfel a început așteptarea amuzată a lui Obinze ca Nigel să se satureze de supă de piper și cluburi de noapte și de băute în coșmelii de pe Kuramo Beach. Dar Nigel nu pleca nicăieri, locuia în apartamentul său din Ikoyi cu o menajeră și câinele lui. Nu mai spunea „Lagos e un oraș atât de fermecător" și se plângea mai vocal de trafic și până la urmă încetase să se mai smiorcăie după fosta iubită, o fată din Benuie frumoasă și prefăcută, care îl părăsise pentru un om de afaceri înstărit din Liban.

— Individul e complet chel, îi zisese Nigel lui Obinze.

— Problema cu tine, prietene, este că iubești prea ușor și prea mult. Se vedea de la o poștă că fata aia e falsă și că e permanent în căutarea unei partide mai bune, îi spusese Obinze.

— Nu spune „partide mai bune" pe tonul ăsta, prietene! îi răspunsese Nigel.

Acum o întâlnise pe Ulrike, o femeie cu față îngustă și colțuroasă și cu un trup de băiețandru, care lucra la o ambasadă și părea hotărâtă să își croiască drum prin diplomația nigeriană. La cină, și-a șters tacâmurile cu șervetul înainte să mănânce.

— În țara ta nu faci asta, nu-i așa? a întrebat-o Obinze sec.

Nigel l-a săgetat uluit cu privirea.

— Ba chiar o fac, a spus Ulrike, privindu-l fix pe Obinze.

Kosi l-a bătut cu mâna pe coapsă, ca să-l potolească, ceea ce l-a scos din sărite. Și Nigel îl scotea din sărite, vorbind dintr-odată despre locuințele urbane pe care Obinze plănuia să le construiască și despre cât de interesant era proiectul noului arhitect. O încercare timidă de a pune punct conversației lui Obinze cu Ulrike.

— Planul interior e fantastic, m-a dus cu gândul la unele dintre fotografiile acelor mansarde luxoase din New York.

— Nigel, nu voi folosi acel proiect. Bucătăria deschisă nu funcționează pentru nigerieni, și noi ne adresăm nigerienilor pentru că vrem să vindem, nu să închiriem. Bucătăriile deschise sunt pentru expați, iar expații nu cumpără proprietăți aici.

Îi spusese deja lui Nigel de mai multe ori că mâncarea nigeriană nu e deloc estetică, cu toate sosurile și condimentele ei, și că nigerienii preferă să etaleze produsul final, nu procesul.

— Gata cu discuțiile despre muncă! a zis Kosi ciripitoare. Ulrike, ai gustat vreo mâncare nigeriană?

Obinze s-a ridicat brusc și s-a dus la baie. A sunat-o pe Ifemelu și a simțit cum îl cuprinde o furie incontrolabilă că ea continua să nu-i răspundă. A învinuit-o. A învinuit-o pentru

că îl transformase într-o persoană care nu-și putea controla sentimentele.

— Ce s-a întâmplat, prietene? a spus Nigel intrând în baie. Obrajii îi erau aprinși, ca de fiecare dată când bea alcool.

Obinze stătea lângă chiuvetă cu telefonul în mână, simțindu-se din nou stors de energie. Voia să îi spună lui Nigel, era poate unicul prieten în care avea încredere totală, dar Nigel o plăcea pe Kosi. „E femeie în toată puterea cuvântului, prietene", îi spusese el odată, iar în privirea lui văzuse dorul tandru și îndurerat al unui bărbat pentru ceea ce îi era inaccesibil. Nigel l-ar fi ascultat, dar nu l-ar fi înțeles.

— Îmi cer scuze, nu ar fi trebuit să fiu nepoliticos cu Ulrike, a zis Obinze. Sunt doar obosit. Cred că mă doboară malaria.

În acea noapte, Kosi s-a băgat în pat lângă el, oferindu-i-se. Nu era dorință în felul în care îl mângâia pe piept și își cobora mâna până la penis, ci o dăruire solemnă. Cu câteva luni în urmă, spusese că voia să înceapă serios „să încerce pentru un fiu", nu spusese „să încerce pentru un al doilea copil", spusese „să încerce pentru un fiu", și acesta era genul de lucru pe care îl învăța la biserică. *Cuvântul rostit are putere. Revendică-ți miracolul.* Își amintea cum, după ce încercaseră câteva luni să rămână însărcinată prima dată, începuse să spună cu o justețe posomorâtă: „Toate prietenele mele care au avut o viață grea sunt însărcinate".

După ce s-a născut Buchi, Obinze acceptase o slujbă de mulțumire la biserica lui Kosi, o sală ticsită de oameni îmbrăcați de gală, oameni care erau prietenii lui Kosi, din același aluat ca ea. Și îi considerase o mare de brute banale, niște brute banale aplaudând și legănându-se, toate docile și placide în fața pastorului în haine de firmă.

— Ce s-a întâmplat, dragul meu? a întrebat Kosi, când el a rămas flasc în mâna ei. Te simți bine?

— Sunt doar obosit.

Își acoperise părul cu o plasă neagră, iar pe față își aplicase o cremă mentolată care lui îi plăcuse mereu. S-a întors cu spatele la ea. Se întorcea cu spatele din prima zi în care o sărutase pe Ifemelu. Nu ar fi trebuit să le compare, dar o făcea. Ifemelu îi cerea lucruri. Spunea „Nu, nu termina încă, te omor dacă termini" sau „Nu, iubitule, nu te mișca", și apoi se mișca ritmul în ei, iar când în sfârșit se arcuia și lăsa să-i scape un țipăt ascuțit, el se simțea împlinit că o satisfăcuse. Se aștepta să fie satisfăcută, dar Kosi, nu. Kosi îi primea întotdeauna atingerețile complezentă, iar uneori Obinze și-l imagina pe pastorul ei spunându-i că o soție trebuie să facă sex cu soțul ei, chiar dacă n-are chef, altfel soțul va găsi mângâiere în brațele vreunei Izabele.

— Sper că nu te îmbolnăvești, a zis ea.

— Sunt OK.

În mod normal, ar fi luat-o în brațe, masându-i ușor spatele până când ea ar fi adormit. Dar acum nu se simțea în stare să o facă. În ultimele săptămâni încercase de multe ori să-i spună despre Ifemelu, dar ceva îl oprise. Ce i-ar fi putut spune? Ar fi sunat ca într-un film prost. Sunt îndrăgostit de altă femeie. Am pe altcineva. Te părăsesc. Părea bizar că aceste cuvinte ar putea fi rostite în afara unui film sau a paginilor unei cărți. Kosi l-a luat în brațe. S-a desprins ușor și a mormăit ceva despre cum îl supăra stomacul, și s-a dus la toaletă. Ea pusese pe bazinul de la toaletă un nou potpuriu, un amestec de frunze și semințe uscate într-un bol mov. Aroma prea puternică de lavandă l-a sufocat. A golit bolul în toaletă și a simțit instantaneu cum îl cuprind remușcările. Intențiile ei fuseseră bune. Până la urmă, nu știa că aroma prea puternică de lavandă îi va displăcea atât de mult.

— Ifemelu e în oraș. Am băut ceva cu ea, i-a spus când a venit acasă, prima oară când s-a întâlnit cu Ifemelu la Jazzhole.

— A, iubita ta din studenție, zisese Kosi, cu o indiferență atât de pregnantă încât el nu o crezuse întru totul.

De ce îi spusese? Poate fiindcă bănuise chiar de atunci cât de puternice îi erau sentimentele și voia să o pregătească, să îi spună în etape. Dar cum putea să nu observe că el se schimbase? Cum putea să nu-i citească pe chip? Sau în faptul că petrecea atât de mult timp singur în birou și că ieșea atât de mult în oraș, și că se întorcea atât de târziu? Sperase, în mod egoist, că toate acestea ar fi putut-o îndepărta, ar fi putut-o provoca. Dar ea încuviința mereu dând din cap, superficial și ascultător, când el îi spunea că fusese la club. Sau la Okwudiba. O dată, îi zisese că încă se zbătea să încheie acel contract dificil cu noii proprietari arabi ai Megatelului, și spusese „contract" nonșalant, ca și cum ea știa deja despre ce era vorba, și Kosi scosese niște sunete vagi, încurajatoare. Dar el nici măcar nu era implicat în afacerea cu Megatel.

A doua zi dimineață s-a trezit obosit, cu mintea sufocată de o mare tristețe. Kosi se trezise deja și își făcuse baie, acum stătea în fața măsuței ei de toaletă, plină de creme și poțiuni atât de atent aranjate încât uneori își imagina că își strecoară mâinile sub măsuță și o răstoarnă, doar ca să vadă cum s-ar împrăștia toate.

— Nu mi-ai mai făcut omletă de mult, Zet, a zis ea, apropiindu-se să îl sărute când a văzut că s-a trezit.

Așa că i-a făcut omletă și s-a jucat cu Buchi în sufragerie, iar după ce fetița a adormit, a citit ziarele, cu mintea încă învăluită în acea tristețe. Ifemelu tot nu-i răspundea la telefon. A urcat la etaj, în dormitor. Kosi făcea curățenie într-un dulap. O grămadă de pantofi, cu tocuri și barete, zăcea pe podea. Obinze s-a oprit în ușă și a spus încet:

— Nu sunt fericit, Kosi. Iubesc pe altcineva. Vreau să divorțez. Voi avea grijă ca ție și lui Buchi să nu vă lipsească nimic.

— Poftim? Ea s-a întors și l-a privit cu ochi goi.

— Sunt nefericit. Sunt îndrăgostit de altcineva. Voi avea grijă de voi...

Nu plănuise să o spună așa, dar nici nu se gândise ce să spună. Ea și-a ridicat mâna, cu palma deschisă către el, pentru a-l face să se oprească din vorbit. Taci, spunea mâna ei. Taci. Și l-a iritat că nu voia să știe mai multe. Palma ei era palidă, aproape diafană, și îi putea vedea întretăierea albăstruie a venelor. Kosi și-a coborât mâna. Apoi, lent, a căzut în genunchi. Era o mișcare ușoară pentru ea, fiindcă o făcea adesea când se ruga, în camera cu televizorul, cu menajera și dădaca sau oricine altcineva era în preajmă.

— Buchi, șșt, spunea ea printre cuvintele rugăciunii, în timp ce Buchi își continua gânguritul de copil și chițăia mereu la final, cu o voce înaltă ca de oboi: „Amin!".

Când Buchi spunea „Amin!" cu acea delectare, cu acel elan, Obinze se temea că va ajunge o femeie care, prin acel cuvânt, „amin", va strivi întrebările pe care voia să le pună lumii. Iar acum Kosi căzuse în genunchi în fața lui, și el nu voia să înțeleagă ce face.

— Obinze, avem o familie, a zis Kosi. Avem un copil. Are nevoie de tine. Eu am nevoie de tine. Trebuie să păstrăm această familie unită.

Îl implora să nu plece, iar el își dorea să fi fost mai degrabă furioasă.

— Kosi, iubesc o altă femeie. Urăsc să te rănesc astfel și...

— Nu e vorba despre o altă femeie, Obinze, a spus Kosi, ridicându-se în picioare, cu vocea și privirea oțelite. E vorba despre a păstra această familie unită! Ai făcut un jurământ în fața lui Dumnezeu. Eu am făcut un jurământ în fața lui Dumnezeu. Sunt o soție bună. Avem o căsnicie. Crezi că poți pur și simplu să distrugi această familie pentru că fosta ta iubită s-a întors în oraș? Știi ce înseamnă să fii un tată responsabil? Ai o responsabilitate față de copilul ăsta! Ceea ce faci astăzi îi poate distruge

viața! Și totul pentru că fosta ta iubită s-a întors din America? Pentru că ai făcut sex acrobatic care ți-a amintit de studenție?

Obinze a făcut un pas înapoi. Deci știa. S-a dus în biroul lui și a încuiat ușa. O detesta pe Kosi, pentru că știuse în tot acel timp și se prefăcuse că nu știe, dar și pentru mâzga de umilință care-i strângea acum stomacul. Ținuse un secret care nici măcar nu era secret. Îl apăsa o vină groasă, stratificată, vină nu doar pentru că își dorea acum să o părăsească pe Kosi, ci și pentru că se căsătorise cu ea de la bun început. Nu putea să o ia de nevastă, știind prea bine că nu ar fi trebuit, și acum, când aveau un copil, s-o părăsească. Ea era hotărâtă să rămână căsătorită, măcar atât îi datora, să rămână căsătoriți. L-a cuprins panica la gândul de a rămâne căsătoriți; fără Ifemelu, viitorul se contura ca o monotonie nesfârșită și amară. Apoi și-a spus că se comportă ridicol și teatral. Trebuia să se gândească la fiica lui. Și, totuși, când s-a rotit în scaun să caute o carte în bibliotecă, s-a simțit ca și cum deja plecase.

Pentru că se retrăsese în birou și dormise pe canapea, fiindcă nu își mai spuseseră niciun alt cuvânt, s-a gândit că a doua zi Kosi nu-și va dori să meargă la botezul copilului lui Ahmed, prietenul lui. Dar în acea dimineață, Kosi a pregătit, pe patul lor, fusta ei lungă de dantelă albastră, caftanul lui albastru senegalez și, între ele, rochița înfoiată de catifea albastră a lui Buchi. Nu mai făcuse asta niciodată, să asorteze hainele întregii familii. Când a coborât, a văzut că făcuse clătite, din acelea pufoase, care îi plăceau lui, și le așezase pe masă la micul dejun. Buchi vărsase niște Ovaltine pe masă.

— Mă tot sună în ultima vreme Hezekiah, a zis Kosi visătoare despre vărul lui din Awka, care suna doar când voia bani. Mi-a scris să-mi spună că nu dă de tine. Nu știu de ce se preface că nu știe că îi ignori apelurile.

Ce ciudat să spună tocmai ea asta, să vorbească despre prefăcătoria lui Hezekiah, în timp ce ea însăși se prefăcea; i-a pus cubulețe de ananas proaspăt pe farfurie, ca și cum nu se întâmplase nimic cu o seară înainte.

— Dar ar trebui să faci ceva pentru el, oricât de puțin, altfel nu te va lăsa în pace, a zis ea.

„A face ceva pentru el" însemna să îi dea bani și, brusc, Obinze a urât obiceiul celor de descendență igbo de a recurge de fiecare dată când vorbeau despre bani la eufemisme, la referințe indirecte, la ocolișuri, în loc de cereri oneste. Găsește ceva pentru unul. Fă ceva pentru altul. Îl scotea din minți. I se părea o lașitate, mai ales pentru un popor altfel usturător de direct. *Lașul dracului*, îi spusese Ifemelu. Era o lașitate chiar și în mesajele și telefoanele pe care i le dădea, știind că nu-i va răspunde; s-ar fi putut duce la ușa ei, chiar dacă ea nu i-ar fi spus altceva decât să plece. Și era o lașitate în faptul că nu îi spunea din nou lui Kosi că voia să divorțeze, în faptul că accepta comoditatea refuzului lui Kosi. Ea a luat o felie de ananas din farfuria lui și a mâncat-o. Era sigură pe ea, concentrată, calmă.

— Ține-l pe tati de mână, i-a spus ea lui Buchi când au ajuns la Ahmed în acea după-amiază.

Voia să reinstaureze normalitatea prin pură voință. Voia să păstreze o căsnicie prin pură voință. Avea în mână un cadou ambalat în hârtie argintie, pentru copilul lui Ahmed. În mașină, îi spusese ce era, dar el deja uitase. Grădina verde și îngrijită era plină de baldachine și mese și, în spate, se întrezărea promisiunea unei piscine. O formație cânta *live*. Doi clovni alergau de colo-colo. Copiii dansau și țipau.

— E aceeași formație pe care am avut-o și noi la petrecerea lui Buchi, a șoptit Kosi.

Ea își dorise o mare petrecere de ziua lui Buchi, și în acea zi Obinze levitase distant, simțind o bulă de aer între el și petrecere. Când maestrul de ceremonii a spus „noul tătic", fusese

surprins să-și dea seama că se referea la el, că el era într-adevăr noul tată. Că era tată.

Soția lui Ahmed, Sike, îl îmbrățișa, ciupind-o pe Buchi de obraji, cu oamenii adunându-se în jurul lor, cu aerul greu de râsete. Au admirat nou-născutul, adormit în brațele bunicii cu ochelari. Iar Obinze și-a dat seama cu stupoare că în urmă cu câțiva ani mergeau la nunți, acum la botezuri, iar în curând aveau să fie înmormântări. Aveau să moară. Aveau să moară cu toții după ce se vor fi târât prin vieți nici fericite, nici nefericite. A încercat să alunge umbra întunecată care-l învăluia. Kosi s-a duc cu Buchi la grupul de femei și copii de lângă ușa de la sufragerie, acolo jucau ceva într-un cerc în mijlocul căruia era un clovn cu buze roșii. Obinze și-a privit fiica, i-a privit mersul stângaci, bentița albastră cu flori de mătase din părul des, felul în care privea implorator spre Kosi, cu o expresie ce-i amintea de mama lui. Nu putea suporta gândul că Buchi ar fi putut crește disprețuindu-l, că i-ar fi putut lipsi ceea ce ar fi trebuit să reprezinte el pentru ea. Dar nu ar fi trebuit să conteze dacă o părăsea sau nu pe Kosi, ci cât de des o vedea pe Buchi. Până la urmă, ar fi trăit în Lagos și s-ar fi asigurat că o vede cât de mult ar fi putut. Mulți au crescut fără tată. El însuși crescuse așa, deși avusese mereu spiritul consolator al tatălui său, idealizat, încremenit în amintiri vesele din copilărie. De când se întorsese Ifemelu, se surprinsese încercând să afle povești despre bărbați care își părăsiseră soțiile, căutând un final fericit și copii mai mulțumiți cu părinți despărțiți decât căsătoriți și nefericiți. Dar majoritatea poveștilor erau despre copii cu resentimente, întristați de divorț, copii care își doriseră ca părinții să rămână împreună, chiar dacă erau nefericiți. O dată, la club, s-a bucurat să-l audă pe un tânăr povestindu-le unor prieteni despre divorțul părinților săi și cât de ușurat se simțise, pentru că nefericirea lor fusese pentru el de nesuportat.

— Căsnicia lor stătea în calea oricărei bucurii și i partea cea mai groaznică e că nici măcar nu se certau.

— Exact! spusese Obinze, din capătul celălalt al barului, atrăgând priviri ciudate din partea tuturor.

Încă le privea pe Kosi și pe Buchi vorbind cu clovnul cu buze roșii, când a sosit Okwudiba.

— Zet!

S-au îmbrățișat, s-au bătut pe spate.

— Cum a fost în China? a întrebat Obinze.

— Chinezii ăștia sunt foarte vicleni. Știi că idioții care au lucrat anterior la proiect semnaseră o grămadă de contracte aberante cu chinezii. Am vrut să refacem câteva, dar chinezii aceia veneau câte 50 la întâlnire și aduceau tot felul de hârtii și ziceau: „Semnează aici, semnează aici!". Te epuizează cu negocierea până îți iau și banii și portofelul. Okwudiba a râs. Hai să mergem sus. Am auzit că Ahmed are acolo niște sticle de Dom Pérignon.

Sus, în ceea ce părea a fi sufrageria, draperiile burgund grele erau trase, obturând lumina, și un candelabru elaborat și strălucitor, ca un tort de nuntă din cristale, atârna din mijlocul tavanului. Bărbați stăteau în jurul mesei mari de stejar ticsite cu sticle de vin și tării, și farfurii cu orez și carne, și salate. Ahmed intra și ieșea, dându-i instrucțiuni celei care servea, trăgând cu urechea la discuții, participând cu câte-o replică.

— Celor înstăriți nu le pasă cu adevărat de trib. Dar cu cât cobori mai mult, cu atât tribul contează mai mult, zicea el când Obinze și Okwudiba au intrat.

Lui Obinze îi plăcea natura sardonică a lui Ahmed. Închiriase acoperișuri în puncte strategice din Lagos chiar când companiile de telefonie mobilă intrau pe piață, și acum le subînchiria pentru relee, obținând astfel ceea el numea sarcastic „singurii bani curați" câștigați ușor în această țară.

Obinze a dat mâna cu bărbații, pe majoritatea îi știa, întrebând-o pe cea care servea, o tânără care-i pusese în față un pahar cu vin, dacă-i nu-i putea aduce mai degrabă o Cola. Alcoolul l-ar fi afundat și mai adânc în mlaștina propriilor gânduri. A ascultat ce se vorbea în jur, glumele, împunsăturile, toate cele spuse și respuse. Apoi au început, așa cum știa că invariabil o vor face, să critice guvernul: bani furați, contracte neduse la termen, infrastructura lăsată de izbeliște.

— Uite ce e, e foarte greu să fii un funcționar public cinstit în țara asta. Totul e făcut ca să furi. Și cel mai rău e că cei din jur vor să furi. Rudele vor să furi, prietenii vor să furi, a spus Olu.

Era slab și șleampăt, avea acea aroganță lejeră care venea la pachet cu averea moștenită, cu numele de familie faimos. Odată, se pare că i se oferise o poziție într-un minister și, conform legendei urbane, el răspunsese: „Dar nu pot locui în Abuja, acolo nu e apă, nu pot supraviețui fără bărcile mele". Olu tocmai divorțase de soția sa, Morenike, prietena lui Kosi din facultate. Până atunci o tachinase frecvent pe Morenike, care era doar ușor durdulie, în legătură cu slăbitul, cu faptul că trebuia să-i mențină interesul păstrându-se în formă. În timpul divorțului, ea descoperise o arhivă de fotografii pornografice pe computerul de acasă, toate cu femei obeze, cu colaci de grăsime pe brațe și burți, și trăsese concluzia de aici, iar Kosi fusese de acord, că Olu avea o problemă spirituală.

— De ce trebuie ca totul să fie o problemă spirituală? Omul are un fetiș, îi spusese Obinze lui Kosi.

Acum se surprindea privindu-l pe Olu cu un amuzament straniu, nu puteai ști niciodată ce zace în oameni.

— Problema nu este că funcționarii publici fură, problema este că fură prea mult, a spus Okwudiba. Uită-te la toți guvernatorii. Pleacă din statul lor și vin în Lagos să cumpere tot pământul și nu se vor atinge de el până nu ies din funcție. Acesta e motivul pentru care nimeni nu-și permite să cumpere pământ.

— E adevărat! Speculatorii de terenuri nu fac decât să strice piața. Și speculatorii sunt cei din guvern. Avem probleme grave în țara asta, a zis Ahmed.

— Dar nu e vorba numai de Nigeria. Există speculatori de terenuri peste tot în lume, a spus Eze.

Era cel mai bogat bărbat din încăpere, proprietarul unor puțuri de petrol și, ca majoritatea nigerienilor înstăriți, era lipsit de griji, un om inconștient de fericit. Colecționa artă și le spunea tuturor că o făcea. Îi amintea lui Obinze de mătușica Chinelo, prietena mamei sale și profesoară de literatură, care se întorsese după o scurtă ședere la Harvard și îi spusese acesteia în timp ce luau cina la ei în sufragerie:

— Problema este că avem o burghezie foarte înapoiată în țara asta. Au bani, dar au nevoie să se rafineze. Trebuie să învețe despre vin.

Iar mama lui răspunsese cu blândețe:

— Există multe feluri de a fi sărac pe lume, dar, din ce în ce mai mult, pare că există unul singur de a fi bogat.

Mai târziu, după ce mătușica Chinelo plecase, mama lui spusese: „Ce ridicol! De ce ar trebui să învețe despre vin?" Iar asta îl frapase pe Obinze, „trebuie să învețe despre vin", și, într-un fel, îl și dezamăgise, pentru că o plăcuse mereu pe mătușica Chinelo. Și-a imaginat pe cineva spunându-i lui Eze ceva asemănător, „trebuie să colecționezi artă, trebuie să înveți despre artă", așa că omul se îndreptase către artă cu zelul unui interes inventat. De fiecare dată când Obinze îl vedea pe Eze și îl auzea vorbind împiedicat despre colecția sa, era tentat să-i sugereze să o doneze pe toată și să scape de-o grijă.

— Prețurile terenurilor nu sunt o problemă pentru oameni ca tine, Eze, a spus Okwudiba.

Eze a râs, un râs de încuviințare mândră. Își dăduse jos sacoul roșu și îl pusese pe spătarul scaunului. De dragul stilului, cocheta cu dandismul, purta mereu culori primare și

cataramele curelei erau mereu mari și proeminente, ca niște dinți de iepure.

— Știți că șoferul meu a luat testul WAEC, spunea Mekkus, din celălalt capăt al mesei, dar zilele trecute i-am spus să îmi scrie o listă și nu poate scrie niciun cuvânt! Nu știe cum se scrie „băiat" sau „pisică"! Minunat!

— Apropo de șoferi, un prieten îmi spunea zilele trecute că șoferul lui este un homosexual economic, omul merge după bărbați care îi dau bani, iar acasă are o soție și copii, a zis Ahmed.

— Homosexual economic! a repetat cineva stârnind hohotele tuturor.

Charlie Bombay părea în mod deosebit amuzat. Avea o față aspră și brăzdată de cicatrici, genul de bărbat care se simțea cel mai în elementul său într-o haită de bărbați zgomotoși, mâncând carne piperată, bând bere și privind un meci al lui Arsenal.

— Zet, ești foarte tăcut azi, a spus Okwudiba, acum la al cincilea pahar de șampanie. Aru adikwa?

— Sunt bine, a ridicat Obinze din umeri. Doar obosit.

— Dar Zet e mereu tăcut, a spus Mekkus. El e un gentleman. O fi din pricină că a venit aici să stea cu noi? Omul citește Shakespeare și poezie. Un englez ca la carte.

Mekkus a râs zgomotos la propria non-glumă. În facultate fusese un geniu în electronică, reparând CD-playere care erau considerate cauze pierdute și avusese primul computer pe care Obinze îl văzuse vreodată. Absolvise și plecase în America, de unde se întorsese la scurt timp, foarte pe ascuns și foarte înstărit de pe urma a ceea ce mulți spuneau că fusese o fraudă colosală cu carduri de credit. Casa lui era înțesată de camere CCTV, agenții lui de pază aveau arme automate. Iar acum, la cea mai mică mențiune a Americii, spunea: „Știi că nu mai pot intra în America după ce-am făcut acolo", parcă pentru a contracara zvonurile șoptite în jurul său.

— Da, Zet este un gentleman adevărat, a zis Ahmed. Vă puteți imagina că Sike mă întreba dacă nu cunosc pe cineva ca Zet pe care să-l prezinte surorii ei? I-am spus: în loc să cauți pe cineva ca mine pentru sora ta, tu cauți pe cineva ca Zet! Închipuiți-vă!

— Nu, Zet nu este tăcut pentru că e un gentleman, a spus Charlie Bombay, în maniera sa domoală, cu accentul său igbo gros care adăuga silabe suplimentare cuvintelor, acum la jumătatea unei sticle de coniac pe care o așezase teritorial în fața lui. Este pentru că nu vrea ca nimeni să știe cât de mulți bani are!

Au râs. Obinze și-l imaginase mereu pe Charlie Bombay ca pe cineva care își bătea soția. Nu avea niciun motiv să se gândească astfel la el, nu știa nimic despre viața lui personală, nu îi văzuse niciodată soția. Și, totuși, de fiecare dată când îl vedea pe Charlie Bombay, și-l imagina lovind-o cu o curea groasă de piele. Părea violent acel bărbat puternic, țanțoș, acel *don* care plătise pentru campania guvernatorului din statul său, iar acum avea monopol asupra fiecărei afaceri din acel stat.

— Nu-l băgați în seamă pe Zet, el crede că nu știm că deține jumătate din pământul din Lekki, a spus Eze.

Obinze a chicoti de complezență. Și-a scos telefonul și i-a trimis rapid un mesaj lui Ifemelu: *Te rog vorbește cu mine.*

— Nu ne-am cunoscut, eu sunt Dapo, a zis bărbatul care stătea de partea cealaltă a lui Okwudiba, întinzându-se să-i strângă entuziast mâna lui Obinze, ca și cum acesta abia venise pe lume.

Obinze i-a strâns mâna apatic. Charlie Bombay îi menționase averea, și el devenise brusc interesant pentru Dapo.

— Și tu faci afaceri cu petrol?

— Nu, a spus Obinze scurt.

Auzise mai devreme frânturi din conversația lui Dapo, faptul că lucra în consultanță petrolieră, că avea copiii în Londra. Era probabil unul dintre acei oameni care își instalau nevasta

și odraslele în Anglia pentru a se întoarce apoi în Nigeria să facă bani.

— Tocmai spuneam că nigerienii care nu contenesc să se plângă de companiile de petrol nu înțeleg că această economie s-ar prăbuși fără ele, a zis Dapo.

— Trebuie să fii foarte confuz dacă ai impresia că aceste companii petroliere ne fac o favoare, a spus Obinze.

Okwudiba i-a aruncat o privire uluită, răceala tonului cu care vorbise nu îi stătea în fire.

— Guvernul nigerian, a continuat Obinze, finanțează practic industria petrolieră cerându-le acționarilor companiilor să majoreze fondurile, iar societățile mari plănuiesc oricum să se retragă din extracțiile continentale. Vor să le lase chinezilor și să se concentreze exclusiv pe extracțiile maritime. E ca o economie paralelă, păstrează operațiunile de extracție maritimă, investesc numai în echipament de înaltă tehnologie, pompează petrol de la mii de kilometri adâncime. Fără angajați locali. Muncitorii sunt aduși cu avionul din Houston și Scoția. Deci nu, nu ne fac o favoare.

— Da! a spus Mekkus. Și sunt toți o apă și-un pământ. Toți acei instalatori subacvatici și scafandri de adâncime și oameni care știu cum să repare roboții de mentenanță subacvatici. Toți o apă și-un pământ. Îi vezi în salonul de așteptare de la British Airways. Au stat pe platformă fără alcool timp de o lună și până să ajungă la aeroport sunt deja beți mangă și se fac de râs în timpul zborului. Verișoara mea era însoțitoare de bord și mi-a spus că se ajunsese într-un punct în care companiile aeriene erau nevoite să-i oblige pe oamenii ăștia să semneze contracte prin care se angajau să nu bea, altfel nu îi lăsau să zboare.

— Dar Zet nu merge cu British Airways, așa că n-ar avea de unde să știe, a zis Ahmed.

Râsese odată de refuzul lui Obinze de a zbura cu ei, fiindcă, la urma urmei, cu British Airways zburau băieții serioși.

— Când eram un oarecare și zburam la clasa economică, cei de la British Airways m-au tratat ca pe un căcat, a spus Obinze.

Bărbații au râs. Obinze spera ca telefonul să-i vibreze, și speranța asta îl măcina.

— Trebuie să merg la toaletă, a spus și s-a ridicat.

— E jos, a spus Mekkus.

Okwudiba l-a urmat afară.

— Mă duc acasă, a spus Obinze. Doar să le găsesc pe Kosi și pe Buchi.

— Zet, *o gini*? Ce este? Ești doar obosit?

Stăteau lângă scara în spirală, cu balustradă ornamentată.

— Știi că Ifemelu s-a întors, a spus Obinze, și doar pronunțându-i numele a simțit în el o căldură.

— Știu. Okwudiba voia să spună că știa mai multe.

— E serios. Vreau să mă căsătoresc cu ea.

— Dar când ai devenit musulman?

— Okwu, nu glumesc. N-ar fi trebuit să mă însor cu Kosi. Știam încă de pe atunci.

Okwudiba a inspirat adânc și a expirat, ca pentru a îndepărta aburii alcoolului.

— Uite ce e, Zet, mulți dintre noi nu ne-am căsătorit cu femeia pe care o iubeam cu adevărat. Ne-am căsătorit cu femeia care era în preajmă când eram pregătiți să ne căsătorim. Așa că uită de chestia asta. Poți să o vezi în continuare, dar nu e cazul să te comporți în felul acesta tipic albilor. Dacă soția ta are un copil cu altcineva sau o bați, acela e un motiv de divorț. Dar să te trezești și să spui că nu ai nicio problemă cu soția ta, însă pleci pentru o altă femeie? *Haba*. Noi nu ne comportăm astfel, te rog.

Kosi și Buchi stăteau la baza scărilor. Buchi plângea.

— A căzut, a zis Kosi. A spus s-o ducă tati în brațe.

Obinze a început să coboare.

— Buch-Buch! Ce s-a întâmplat?

Înainte să ajungă la ea, fetița îl aștepta deja cu brațele larg deschise.

CAPITOLUL 55

Într-o zi, Ifemelu a văzut dansul păunului, cu penele desfășurate într-un evantai ca un halo imens. Femela stătea lângă el, ciugulind ceva, și apoi, după un timp, s-a îndepărtat, indiferentă la explozia grandioasă de pene a masculului. Acesta a părut brusc să se clatine, poate sub greutatea penajului sau sub cea a respingerii. Ifemelu a făcut o fotografie pentru blog. S-a întrebat ce va crede Obinze despre ea, și-a amintit cum o întrebase dacă văzuse vreodată dansul masculului. Amintirile cu el îi invadau mintea atât de ușor, în mijlocul unei întâlniri la o agenție de publicitate și-l amintise pe Obinze smulgându-i cu penseta un fir de păr crescut sub piele, stând cu fața în sus pe o pernă, iar el examinând-o foarte atent de foarte aproape. Fiecare amintire o uluia. Fiecare purta senzația unei pierderi zdrobitoare, o povară imensă gonea către ea, iar Ifemelu își dorea să se poată ghemui, să se ferească, astfel încât să se poată salva. Iubirea era un fel de durere. Asta înțelegeau romancierii prin suferință. Ideea de a suferi din dragoste i se păruse adeseori o prostie, dar acum înțelegea. Evita cu religiozitate strada din Victoria Island unde era clubul lui și nu își mai făcea cumpărăturile în Palms, imaginându-și că Obinze evita și el partea ei de Ikoyi, ținându-se departe de Jazzhole. Nu se întâlnise nicăieri cu el din întâmplare.

La început ascultase *Yori Yori* și *Obi Mu O* la nesfârșit, apoi se oprise, fiindcă acele melodii le dădeau amintirilor o finalitate, ca niște cântece funebre. Era rănită de mesajele și apelurile lui ezitante, de eforturile lui schiloade. O iubea, știa asta, dar îi lipsea forța, coloana lui vertebrală cedase sub povara datoriei.

Când, după o vizită la biroul lui Ranyinudo, a postat ceva despre demolările gheretelor vânzătorilor stradali impuse de guvern, un comentator anonim a scris *E ca poezia.* Și a știut că era el. A știut.

E dimineață. Un camion guvernamental oprește lângă clădirea înaltă de birouri, lângă gheretele vânzătorilor stradali, și din el curg bărbați, bărbați lovind și distrugând, și nimicind, și călcând în picioare. Distrug gheretele, le preschimbă în scânduri. Își fac meseria, poartă „demolarea" ca pe un costum elegant. Și ei mănâncă de la astfel de gherete, iar dacă toate gheretele ar dispărea din Lagos, ar rămâne fără prânz, pentru că nu-și permit altceva. Dar zdrobesc, calcă în picioare, lovesc. Unul dintre ei lovește o femeie, pentru că nu își adună vasele și nu fuge. Stă acolo și încearcă să vorbească cu ei. Mai târziu, fața îi arde de la lovitură în timp ce-și privește biscuiții îngropați în țărână. Ochii ei trasează o linie către cerul mohorât. Nu știe ce va face încă, dar ceva o să facă, se va dezmetici și își va reveni și va merge în altă parte și își va vinde fasolea și orezul, și spaghetele prea fierte, Coca-Cola, și dulciurile, și biscuiții.

E seară. În fața clădirii înalte de birouri, lumina zilei pălește și autobuzele pentru angajați așteaptă. Femeile se îndreaptă către ele, purtând papuci cu talpă plată, spunându-și molcom povești fără importanță. Au în genți pantofii cu toc. Dintr-o poșetă deschisă iese un toc ca un pumnal bont. Bărbații merg în pas mai alert către autobuze. Merg pe sub copacii care, cu doar câteva ore înainte, adăposteau zarva vânzătorilor de mâncare. Acolo șoferii și curierii își luau prânzul. Dar acum gheretele au dispărut. Au fost nimicite și n-a mai rămas nimic, niciun ambalaj de biscuiți rătăcit, nicio sticlă de apă, nimic care să sugereze că au fost odată vreodată acolo.

Ranyinudo o îndemna adesea să iasă mai mult, să meargă la întâlniri.

— Obinze oricum mi s-a părut mereu un pic prea sigur pe el, spunea Ranyinudo, și deși știa că Ranyinudo încerca să o

facă se simtă mai bine, Ifemelu era surprinsă că nu toată lumea îl vedea pe Obinze aproape perfect, așa cum îl vedea ea.

Își scria postările pe blog întrebându-se cum i se vor părea lui. A scris despre o prezentare de modă la care participase, despre cum fotomodelul făcuse piruete într-o fustă *ankara*, un foșnet trepidant de nuanțe de albastru și verde, ca un fluture trufaș. A scris despre femeia de la colț de stradă din Victoria Island care îi spunea veselă „Frumoaso!" când Ifemelu se oprea să cumpere mere și portocale. A scris despre lucrurile pe care le vedea de la fereastra dormitorului: o egretă albă care s-a lăsat pe zidul complexului, epuizată de căldură, portarul care ajutase o vânzătoare stradală să își ridice tava pe cap, un act atât de generos încât Ifemelu îi privise mult după ce vânzătoarea se îndepărtase. A scris despre crainicii de la radio, cu accentele lor atât de false și de amuzante. Despre înclinația femeilor nigeriene de a da sfaturi, sfaturi sincere, evlavioase A scris despre cartierul scufundat sub ape și ticsit de case de zinc, cu acoperișurile ca niște pălării turtite, și despre tinerele care locuiau acolo, aranjate și experimentate, în blugi mulați, cu viețile sub semnul stăruitor al speranței: voiau să își deschidă saloane de coafură, să meargă la facultate. Erau convinse că le va veni și lor rândul. *Suntem doar la un pas distanță de mahala, noi cei care ne trăim viețile răcorite de aerul condiționat al clasei de mijloc* a scris și s-a întrebat dacă Obinze ar fi de acord. Durerea cauzată de absența lui nu s-a diminuat cu timpul, părea să se adâncească cu fiecare zi, să îi trezească amintiri și mai limpezi. Dar se simțea împăcată să fie acasă, să scrie pe blog, să redescopere Lagosul. În sfârșit, viața ei prinsese contur.

A reluat legăturile cu trecutul ei. L-a sunat pe Blaine să-l salute, să-i spună că întotdeauna îl considerase prea bun, prea pur pentru ea, și el a fost rece la telefon, ca și cum i-ar fi reproșat că sunase, dar la final a spus: „Mă bucur că ai sunat". L-a sunat

pe Curt și vocea lui era jovială, era entuziasmat s-o audă, și Ifemelu și-a imaginat cum ar fi fost să se împace, să fie într-o relație eliberată de profunzime și de suferință.

— De la tine au fost acele sume mari de bani pe care le primeam pentru blog? a întrebat ea.

— Nu, a zis el, și ea nu a știut dacă să-l creadă sau nu. Deci încă mai scrii pe blog?

— Da.

— Despre rasă?

— Nu, doar despre viață. Rasa nu prea funcționează aici. Simt că am coborât din avion în Lagos și am încetat să mai fiu de culoare.

— Sunt convins.

Uitase cât de american era Curt.

— N-a mai fost la fel cu nimeni, a spus el.

Ei i-a făcut plăcere să audă asta. O suna noaptea târziu, după ora nigeriană, și vorbeau despre lucrurile pe care le făcuseră împreună. Amintirile păreau acum estompate. El a făcut aluzii vagi la o vizită în Lagos, și ea a încuviințat la fel de vag.

Într-o seară, când intra cu Ranyinudo și Zemaye la un spectacol în Terra Kulture, s-a întâlnit cu Fred. După aceea, au mers cu toții la restaurant și au comandat *smoothie*-uri.

— Simpatic tip, i-a șoptit Ranyinudo lui Ifemelu.

La început, Fred a vorbit, ca și înainte, despre muzică și artă, cu mintea chinuită de nevoia de a impresiona.

— Aș vrea să știu cum ești atunci când nu joci un rol, a spus Ifemelu.

— O să afli dacă ieși cu mine, a râs el.

A urmat o tăcere, Ranyinudo și Zemaye privind-o sugestiv pe Ifemelu, și asta a amuzat-o.

— O să ies cu tine, a spus ea.

Fred a dus-o într-un club și, când i-a spus că o plictiseau muzica dată prea tare și fumul, și trupurile sumar îmbrăcate

ale necunoscuților prea aproape de ea, el i-a zis timid că nici lui nu-i plăceau cluburile, dar presupusese că i-ar fi plăcut ei. S-au uitat împreună la filme la ea în apartament, iar apoi în casa lui din Oniru, unde Fred avea atârnate pe pereți picturi cu arcade. A surprins-o că le plăceau aceleași filme. Bucătarul lui, un bărbat elegant din Cotonou, a gătit o tocană cu alune care i-a plăcut la nebunie lui Ifemelu. El i-a cântat la chitară și apoi, cu vocea lui gravă, i-a povestit cum visul lui era să fie solist într-o trupă folk. Era atrăgător, emana genul de atracție care crește cu timpul. Îl plăcea. Își ridica adeseori ochelarii pe nas, împingându-i ușor cu degetul, și ei i se părea fermecător acel gest. În timp ce stăteau goi pe patul ei, învăluiți numai de căldură și plăcere, și-a dorit să fi fost diferit. Și-ar dorit să fi putut simți ce își dorea să simtă.

Și apoi, într-o seară melancolică de duminică, la șapte luni de când îl văzuse ultima oară, iată-l pe Obinze la ușa ei. L-a privit îndelung.

— Ifem, a spus el.

A fost atât de surprinsă să îl vadă, cu capul său complet ras și blândețea chipului frumos. O privea cu nerăbdare, intens, iar ea îi putea vedea pieptul mișcându-se sub respirația alertă. Ținea o coală de hârtie scrisă de sus până jos.

— Am scris asta pentru tine. E ceea ce aș vrea să știu dacă aș fi în locul tău. La ce m-am gândit. Am scris totul.

Ținea hârtia în mână și pieptul încă îi tresălta, și ea stătea în fața lui fără să schițeze vreun gest.

— Știu că putem accepta ce nu suntem unul pentru celălalt și putem chiar transforma asta în tragedia poetică a vieților noastre. Sau putem face ceva. Eu vreau să fac ceva. Eu vreau să fim posibili. Kosi e o femeie bună, și căsnicia mea a fost un fel de mulțumire plată, dar nu ar fi trebuit niciodată să mă însor cu ea. Întotdeauna am știut că lipsește ceva. Vreau să o cresc pe

Buchi, vreau să o văd în fiecare zi. Dar m-am prefăcut continuu în aceste luni, și într-o zi ea va fi destul de mare încât să-și dea seama că mă prefac. Am plecat de acasă astăzi. Deocamdată o să locuiesc în apartamentul meu din Parkview și sper să o văd pe Buchi în fiecare zi. Știu că mi-a luat prea mult timp și știu că tu ți-ai văzut de viață și înțeleg perfect dacă ai sentimente contradictorii și ai nevoie de timp.

A făcut o pauză, a ezitat.

— Ifem, sunt aici. Și voi rămâne aici până când ne vei da o șansă.

Ea l-a privit îndelung. Spusese ce voia să audă și încă îl privea.

— Tavan, a spus într-un final. Intră.

MULȚUMIRI

Le sunt profund recunoscătoare alor mei, care au citit toate variantele acestui manuscris, au spus „jisie ike" de fiecare dată când aveam nevoie s-o aud, mi-au respectat nevoia de spațiu și timp și și-au păstrat intactă acea credință născută din iubire: James și Grace Adichie, Ivara Esege, Ijeoma Maduka, Uche Sonny-Eduputa, Chuks Adichie, Obi Maduka, Sonny Eduputa, Tinuke Adichie, Kene Adichie, Okey Adichie, Nneka Adichie Okeke, Oge Ikemelu și Uju Egonu.

Trei oameni minunați au dăruit acestei cărți atât de mult din timpul și înțelepciunea lor: Ike Anya, *oyi di ka nwanne*, Louis Edozien și Chinakueze Onyemelukwe.

Pentru inteligența și extraordinara generozitate cu care au citit acest manuscris, chiar și de mai multe, și pentru că m-au lăsat să-mi văd personajele prin ochii lor și mi-au spus ce funcționa și ce nu, le sun recunoscătoare acestor dragi prieteni: Aslak Sira Myhre, Binyavanga Wainaina, Chioma Okolie, Dave Eggers, Muhtar Bakare, Rachel Silver, Ifeacho Nwokolo, Kym Nwosu, Colum McCann, Funmi Iyanda, Martin Kenyon (pedant prea iubit), Ada Echetebu, Thandie Newton, Simi Dosekun, Jason Cowley, Chinazo Anya, Simon Watson și Dwayne Betts.

Le mulțumesc și editorului meu de la Knopf, Robin Desser, lui Michelle Kane de la Fourth Estate, celor de la Wylie Agency, în special lui Charles Buchan, lui Jackie Ko și Emmei Paterson, lui Sarah Chalfant, prietenă și agent literar, pentru perpetuul sentiment de siguranță, și celor de la Radcliffe Institute for Advanced Study, Harvard, pentru micul birou luminos.

Chimamanda Ngozi Adichie s-a născut în Nigeria și a studiat Comunicare și Științe Politice în Statele Unite.

Opera ei a apărut în publicații ca *The New Yorker*, *Granta*, *The O. Henry Prize Stories*, *Financial Times* și *Zoetrope* și a fost tradusă în peste treizeci de limbi. Este autoarea romanelor *Hibiscus purpuriu* (RAO, 2011), *Jumătate de soare galben* (RAO, 2008), care a câștigat Orange Prize și a fost finalist la National Book Critics Circle Award, și *Americana*, care a primit National Book Critics Circle Award în 2013, a fost inclus pe lista scurtă la Baileys' Women's Prize for Fiction în 2014 și în *The New York Times* Top Ten Best Books 2013.

De asemenea, este autoarea eseurilor *Feminist(ă), feminiști* (Black Button Books 2016), bazat pe discursul TED din 2012 *We Should All Be Feminists*, și *Dear Ijeawele, or a Feminist Manifesto in Fifteen Suggestions* (2017), precum și a volumului de proză scurtă *The Thing Around Your Neck* (2009), acestea din urmă fiind în curs de apariție la Black Button Books.

Americana este povestea de dragoste a lui Ifemelu și a lui Obinze, marcată de regimul militar din Nigeria anilor '90 și de problemele rasiale din Statele Unite ale Americii și Marea Britanie.

„Nemilos de tranșant și incredibil de empatic... un roman care expune intrepid realitățile inconfortabile ale vremurilor noastre... O disecție precisă a experienței umane universale."

THE NEW YORK TIMES, 10 BEST BOOKS OF 2013

„Atât de inteligent despre atât de multe subiecte, încât eticheta de roman despre ce înseamnă să fii negru în secolul XXI nu cuprinde nici pe departe profunzimea și anvergura textului... Vast, captivant și autentic."

NPR

„Adichie descoperă perspectiva unică din care compară ierarhiile rasiale din Statele Unite ale Americii și Marea Britanie cu lupta pentru statut social din Nigeria. Și o face cu o onestitate nemiloasă, descriind frumusețea și urâțenia acestor spații."

THE WASHINGTON POST

Mai multe despre noi, noutăți și oferte pe blackbutton.ro

Credem că o să-ți placă pentru că:

Chimamanda Ngozi Adichie definește suma unor culturi disparate cu o luciditate clinică, păstrând intactă dimensiunea eluzivă a întrebărilor despre identitate și iubire. Declină demnitatea umană în societatea de pe trei continente.

Black Button

9 786069 450741